
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

DÖRT DÖRTLÜK

KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ

- Tüm YKS Konuları
- Her Konudan 4 Test
- Video Çözümlü Sorular
- Çözümlü ve Çoktan Seçmeli Sorular

AYT

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

DÖRT DÖRTLÜK

KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ

Tüm YKS Konuları

Her Konudan 4 Test

Video Çözümlü Sorular

Çözümlü ve Çoktan Seçmeli Sorular

AYT

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI • 9088
YARDIMCI KAYNAK EĞİTİM MATERYALİ • 2841

DÖRT DÖRTLÜK KONU PEKİŞTİRME TESTLERİ
AYT TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI

Basım Adedi 720.115

ISBN 978-975-11-7261-7

Yazar KOMİSYON

Baskı Yeri:

Sertifika No:

Bu yayın Millî Eğitim Bakanlığı tarafından üniversite sınavına hazırlanan öğrencilere destek olmak amacıyla hazırlanmıştır. Yayında yer alan soruların tamamı özgündür. Yayında yer alan soruların geliştirmesine dair yapılan çalışmalara UNICEF Türkiye Temsilciliği katkıda bulunmuştur.

unicef | her çocuk için

Millî Eğitim Bakanlığı
Atatürk Bulvarı No: 98 Bakanlıklar / ANKARA
Tel: 0312 4132680
0312 4132681
0312 4131838
www.meb.gov.tr

Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu - UNICEF
Turan Güneş Bulvarı No.106 Kat: 7 06550
Çankaya / ANKARA
Tel: +90 312 545 10 00
www.unicef.org.tr

İSTİKLÂL MARŞI

Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilâl!
Kahraman ırkıma bir gül! Ne bu şiddet, bu celâl?
Sana olmaz dökülen kanlarımız sonra helâl.
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl.

Ben ezelden beridir hür yaşadım, hür yaşarım.
Hangi çılgın bana zincir vuracakmış? Şaşarım!
Kükremiş sel gibiyim, bendimi çiğner, aşarım.
Yırtarım dağları, enginlere sığmam, taşarım.

Garbın âfâkını sarmışsa çelik zırhlı duvar,
Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,
Medeniyyet dediğin tek dişi kalmış canavar?

Arkadaş, yurduma alçakları uğratma sakın;
Siper et gövdeni, dursun bu hayâsızca akın.
Doğacaktır sana va'dettiği günler Hakk'ın;
Kim bilir, belki yarın, belki yarından da yakın.

Bastığın yerleri toprak diyerek geçme, tanı:
Düşün altındaki binlerce kefensiz yatanı.
Sen şehit oğlusun, incitme, yazıktır, atanı:
Verme, dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki feda?
Şüheda fışkıracak toprağı sıksan, şüheda!
Cânı, cânânı, bütün varımı alsın da Huda,
Etmesin tek vatanımdan beni dünyada cüda.

Ruhumun senden İlâhî, şudur ancak emeli:
Değmesin mabedimin göğsüne nâmahrem eli.
Bu ezanlar -ki şehadetleri dinin temeli-
Ebedî yurdumun üstünde benim inlemeli.

O zaman vecd ile bin secde eder -varsa- taşım,
Her cerîhamdan İlâhî, boşanıp kanlı yaşım,
Fışkırır ruh-ı mücerret gibi yerden na'şım;
O zaman yükselerek arşa değer belki başım.

Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl!
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl;
Hakkıdır hür yaşamış bayrağımın hürriyyet;
Hakkıdır Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Mehmet Âkif ERSOY

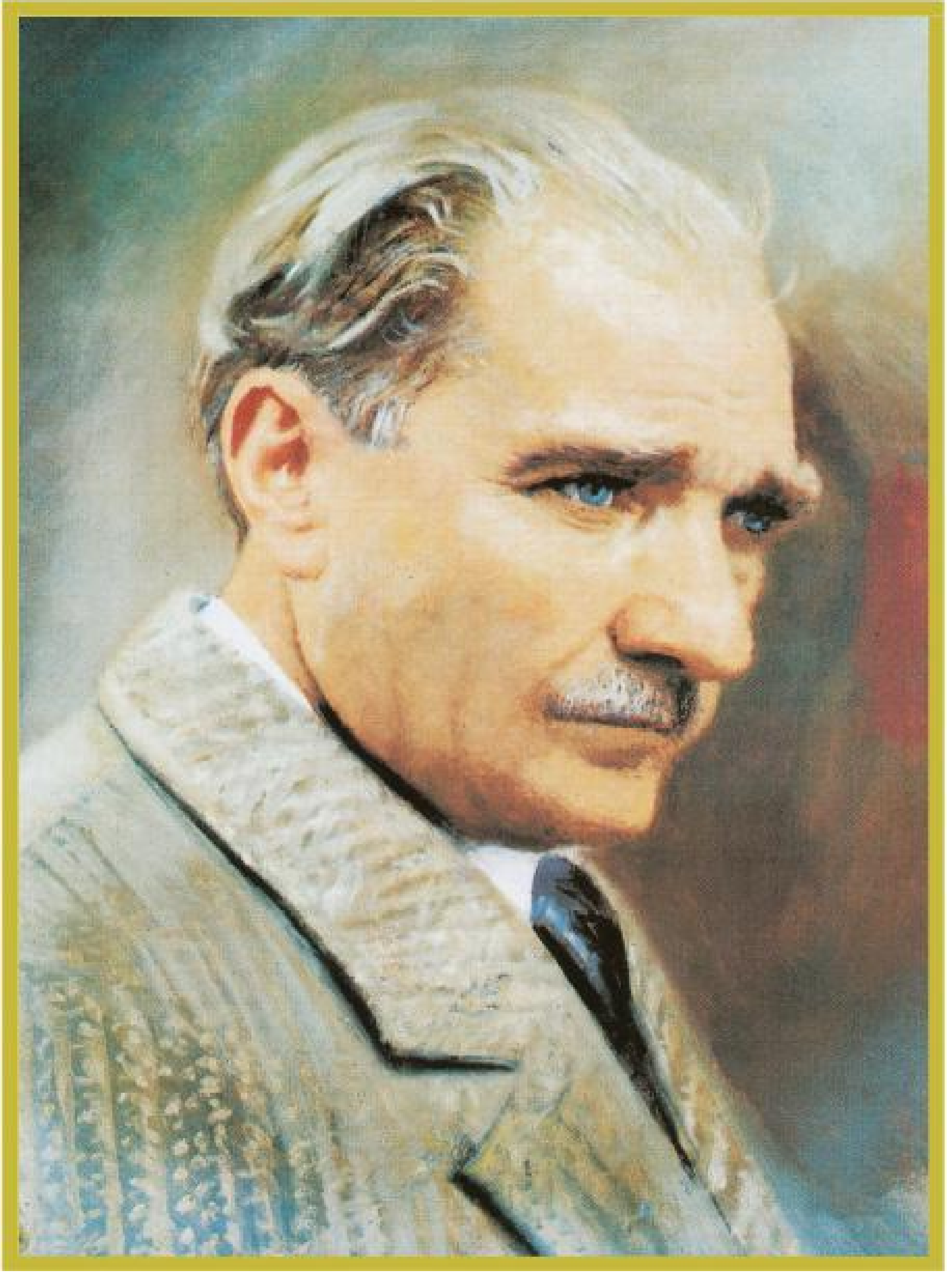
GENÇLİĞE HİTABE

Ey Türk gençliği! Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet muhafaza ve müdafaa etmektir.

Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni bu hazineden mahrum etmek isteyecek dâhilî ve hâricî bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerait, çok namüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın bütün kaleleri zapt edilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şeraitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dâhilinde iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler. Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlîlerin siyasî emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakr u zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerait içinde dahi vazifen, Türk istiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asil kanda mevcuttur.

Mustafa Kemal Atatürk

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından eğitimde fırsat eşitliği prensibiyle yürütülen çalışmalar kapsamında sınava hazırlık gruplarına yönelik yardımcı kaynak desteğine devam edilmektedir.

Yardımcı kaynaklarla ilgili yapılan çalışmalara yönelik öğretmen, öğrenci ve veli dönütlerinin olumlu olduğu görülmektedir. Bu bağlamda ortaöğretim düzeyinde Türk dili ve edebiyatı, matematik, fizik, kimya, biyoloji, coğrafya, felsefe, tarih derslerinden AYT'ye yönelik çoktan seçmeli soruları ve bu sorulardan bazılarına ait örnek çözümleri içeren yardımcı kaynaklar oluşturulmuştur.

"AYT'ye Yönelik Dört Dörtlük Konu Pekiştirme Testleri" adıyla sunulan bu yardımcı kaynak setiyle sınava hazırlanan öğrencilere üniversite yolunda destek olmak amaçlanmıştır.

Kitapta her konuya yönelik çözümlü sorular ile çoktan seçmeli soruları içeren 4 test bulunmaktadır. Öğrenciler, çözümlü sorularla konuların önemli noktalarını öğrenirken çoktan seçmeli testlerle öğrendiklerini pekiştirme olanağı bulacaktır. Bu yardımcı kaynakta bulunan çoktan seçmeli testler, konuların özellikleri ve tüm öğrenci düzeyleri göz önünde bulundurularak kurgulanmıştır. 1 ve 2. testlerdeki sorularda konu ile ilgili tanımlara, kavramlara ve konunun temel özelliklerine yer verilmiştir. 3 ve 4. testlerdeki sorularda ise kavramlar arasındaki ilişkilere, uygulamalara yer verilmiş ve öğrencinin konu ile ilgili analiz yapmasına olanak tanınmıştır.

"AYT'ye Yönelik Dört Dörtlük Konu Pekiştirme Testleri" içinde yer alan tüm sorular özgündür ve alanında uzman öğretmenler tarafından hazırlanmıştır. Bu kaynakta yer alan tüm soruların video çözümleri yapılmış, çözüm videoları öğrencilerin karekodla ulaşabileceği hâle getirilmiştir.

Bu yardımcı kaynağın tüm öğretmen ve öğrencilerimize faydalı olması dileğiyle…

AYT TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI SORU DAĞILIM TABLOSU

KONU	ÇÖZÜMLÜ SORULAR	1. TEST	2. TEST	3. TEST	4. TEST	TOPLAM
Giriş	32	12	12	10	8	**74**
Şiir Bilgisi	34	37	32	30	28	**161**
İslamiyet Öncesi Türk Şiiri - Geçiş Dönemi Eserleri	10	13	9	6	11	**49**
Halk Şiiri	20	30	23	20	24	**117**
Divan Şiiri	10	14	12	9	11	**56**
Tanzimat Dönemi Şiiri	11	13	10	11	10	**55**
Servetifünun Dönemi Şiiri	11	11	10	10	11	**53**
Fecriati Dönemi Şiiri ve Millî Edebiyat Şiiri	10	11	10	10	10	**51**
Cumhuriyet'in İlk Yıllarında Şiir, Türkiye Dışında Çağdaş Türk Şiiri	10	12	10	12	10	**54**
Cumhuriyet Dönemi'nde Saf Şiir, Cumhuriyet Dönemi'nde Toplumcu Şiir	10	10	9	10	8	**47**
Millî Edebiyat Anlayışını Yansıtan Şiir, Garip Hareketi, II. Yeni Şiiri	10	11	10	10	10	**51**
Dinî Değerleri, Geleneğe Duyarlığı ve Metafizik Anlayışı Öne Çıkaran Şiir, 1960 Sonrası Toplumcu Eğilimleri Yansıtan Şiir	9	10	11	9	9	**48**
1980 Sonrası Türk Şiiri, Cumhuriyet Sonrası Halk Şiiri	11	10	10	8	8	**47**
Masal - Fabl	10	13	12	11	9	**55**
Destan - Efsane	12	15	11	11	9	**58**
Hikâye	18	24	23	17	23	**105**
Dede Korkut Hikâyeleri, Halk Hikâyesi, Cenkname, Mesnevi	9	13	13	11	10	**56**
Tanzimat, Servetifünun, Fecriati Dönemi Hikâye, Millî Edebiyat Dönemi Hikâye	12	12	11	10	11	**56**
Cumhuriyet Dönemi'nde Hikâye (1923-1940 ve 1940-1960)	10	12	11	10	11	**54**
1960 Sonrası Hikâye ve Küçürek Hikâye	7	10	10	9	9	**45**
Roman	22	25	24	18	14	**103**
Tanzimat, Servetifünun, Millî Edebiyat Dönemi'nde Roman, Dünya Edebiyatında Roman	19	24	20	19	19	**101**
Cumhuriyet Dönemi'nde Roman (1923-1950)	13	11	13	13	11	**61**
1950 Sonrası Toplumcu Gerçekçi, Millî-Dinî Duyarlılıkları Yansıtan, Bireyin İç Dünyasını Esas Alan, Modernist ve Postmodern Roman	12	8	9	8	8	**45**
Tiyatro	11	11	10	8	10	**50**
Geleneksel Türk Tiyatrosu, Tanzimat, Servetifünun, Fecriati, Millî Edebiyat Dönemi Tiyatro	10	16	12	10	10	**58**
Cumhuriyet Dönemi'nde Tiyatro (1923-1950)	11	11	10	9	10	**51**
1950 Sonrası Türk Tiyatrosu	12	13	11	12	12	**60**
Öğretici Metinler	99	12	9	9	8	**137**
Edebî Akımlar	10	9	9	10	10	**48**
TOPLAM	**516**	**423**	**388**	**350**	**352**	**2006**

1. Edebiyat hiçbir maddi malzemeye, alete, mekâna bağlı olmayan, tamamıyla zihnî bir sanattır. Duygu, düşünce ve hayalleri diğer sanatların yoruma bağlı sembollerle ifade etmesine karşılık edebiyat maddi dünya izlenimlerinden şuur, şuuraltı, mistik ve metafizik boyutlara kadar insani olan her şeyi apaçık veya alegorik-sembolik şekilde ifadeye muktedirdir.

Bu parçaya göre edebiyatın malzemesi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Kalem
B) Kâğıt
C) Dil
D) Kitap
E) Alfabe

Çözüm:

Kalem, kâğıt, kitap ve alfabe maddi malzemelerdir. C seçeneğindeki dil, edebiyatın malzemesidir.

Cevap: C

2.
- Kurtuluş Savaşı yıllarında halkın fedakârlığını anlatmaktadır.
- Anadolu gezilerindeki gözlemlere dayanılarak yazılmıştır.
- Ana kahramanın zaman içinde geçirdiği ruhsal evrimi anlatmaktadır.
- Geleneklere dayalı toplumsal yaşamın yansımasını ele almaktadır.

Aşağıdaki bilim dallarından hangisi verilen roman konularından biriyle <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Psikoloji
B) Tarih
C) Sosyoloji
D) Teknoloji
E) Coğrafya

Çözüm:

- Kurtuluş Savaşı yıllarında halkın fedakârlığını anlatmaktadır. (Tarih)
- Anadolu gezilerindeki gözlemlere dayanılarak yazılmıştır. (Coğrafya)
- Ana kahramanın zaman içinde geçirdiği ruhsal evrimi anlatmaktadır. (Psikoloji)
- Geleneklere dayalı toplumsal yaşamın yansımasını ele almaktadır. (Sosyoloji)

D seçeneğindeki teknolojiyle ilgili bir roman konusu verilmemiştir.

Cevap: D

3. Aşağıdakilerden hangisi öğretici metinlerin amaçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Tanıtmak
B) Uyarmak
C) Kanıları değiştirmek
D) Hissettirmek
E) Yönlendirmek

Çözüm:

Tanıtmak, uyarmak, kanıları değiştirmek ve yönlendirmek öğretici metinlerin amaçlarındandır. D seçeneğindeki hissettirmek edebî metinlerin amaçlarındandır.

Cevap: D

4.
I. Manzum hikâye - Kişisel hayatı konu alan öğretici metin
II. Orta oyunu - Göstermeye bağlı sanat metni
III. Mesnevi - Anlatmaya bağlı sanat metni
IV. Sohbet - Gazete çevresinde gelişen öğretici metin
V. Şiir - Coşku ve heyecanı dile getiren sanat metni

Numaralanmış eşleştirmelerin hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

A seçeneğindeki manzum hikâye, anlatmaya bağlı sanat metnidir.

Cevap: A

5. Gazete çevresinde gelişen öğretici metinler; makale, deneme, sohbet, ----, ----, ----, ---- ve haber yazılarıdır.

Bu cümledeki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi <u>getirilemez</u>?

A) mülakat
B) biyografi
C) röportaj
D) eleştiri
E) fıkra

Çözüm:

B seçeneğindeki biyografi kişisel hayatı konu alan öğretici metinlerdendir.

Cevap: B

6.
- Azerbaycan Türkçesinde "yeşil" yerine "yaşıl" sözcüğünün kullanılması
- "Bilmiyorum" sözcüğünün farklı yörelerde "bilmiyom, bilmirem, bilmiim" şeklinde söylenmesi
- Bilgisayar öğretmeninin öğrencilerine format atmayı öğretmesi
- Tuhaf gelen bir durum için "alengirli" sözcüğünün kullanılması

Bu ifadeler aşağıdaki terimlerden hangisiyle eşleştirilemez?

A) Argo

B) Jargon

C) Lehçe

D) Şive

E) Ağız

Çözüm:

- Azerbaycan Türkçesinde "yeşil" yerine "yaşıl" sözcüğünün kullanılması şivedir.
- "Bilmiyorum" sözcüğünün farklı yörelerde "bilmiyom, bilmirem, bilmiim" şeklinde söylenmesi ağızdır.
- Bilgisayar öğretmeninin öğrencilerine format atmayı öğretmesi ifadesinde yer alan "format atmak" mesleki bir jargondur.
- Tuhaf gelen bir durum için "alengirli" sözcüğünün kullanılması argodur.

Cevap: C

7. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez ( ) içindeki terimle uyuşmamaktadır?

A) Bir dili toplum olarak konuşan ve yazanların hep birlikte uydukları, ağız özelliklerinden arındırılmış, belirli ölçü ve kurallara bağlı ortak dildir. (konuşma dili)

B) Aynı meslek veya topluluktaki insanların ortak dilden ayrı olarak kullandıkları özel dil veya söz dağarcığıdır. (jargon)

C) Bir dilin izlenebilen tarihî dönemlerinde ayrılmış koludur. (şive)

D) Aynı dil içinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılıklar gösterebilen, belli yerleşim bölgelerine veya sınıflara özgü olan konuşma dilidir. (ağız)

E) Bir dilin, tarihî gelişimi içinde yazılı kaynaklarla izlenemeyen dönemlerinde ayrılmış kollarıdır. (lehçe)

Çözüm:

Bir dili toplum olarak konuşan ve yazanların hep birlikte uydukları, ağız özelliklerinden arındırılmış, belirli ölçü ve kurallara bağlı ortak dil; konuşma dili değil yazı dilidir.

Cevap: A

8. Aşağıdakilerin hangisinde konuşma dili ve yazı dili ile ilgili verilen bilgi yanlıştır?

A) Bir ülkede bir yazı dili varken birden fazla konuşma dili vardır.

B) Bir ülkede yazı dili de konuşma dili de resmî nitelik taşır.

C) Yazı dilinde kurallar varken konuşma dilinde yoktur.

D) Yazı dilinin kullanım sahası konuşma diline göre daha geniştir.

E) Yazı dili ortak özelliklere, konuşma dili bölgesel özelliklere sahiptir.

Çözüm:

Bir ülkede sadece yazı dili resmî nitelik taşır. B seçeneğindeki "Bir ülkede yazı dili de konuşma dili de resmî nitelik taşır." yargısı yanlıştır.

Cevap: B

8. Aşağıdaki eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) Edebiyat - Dramatik sanatlar

B) Resim - Görsel sanatlar

C) Tiyatro - Ritmik sanatlar

D) Opera - Dramatik sanatlar

E) Mimari - Görsel sanatlar

Çözüm:

Edebiyat dramatik sanatlardan biri değil, fonetik (işitsel) sanatlardan biridir.

Cevap: A

9. **Bir roman yazarı eserini oluştururken aşağıdaki bilimlerden hangisinden diğerlerine göre daha az yararlanır?**

A) Sosyoloji
B) Psikoloji
C) Teoloji
D) Biyoloji
E) Antropoloji

Çözüm:

Edebiyat, tarih, sosyoloji, psikoloji, tarih, teoloji başta olmak üzere sosyal bilimlerden tamamen bağımsız değildir. Edebiyat en çok sosyal bilimlerden yararlanır. Bir fen bilimi olan biyolojiden ve diğer fen bilimi kaynaklarından diğerlerine göre daha az yararlanır.

Cevap: D

10. **Aşağıdakilerden hangisi edebiyat tarihi için söylenemez?**

A) Bir toplumun edebiyatındaki ilerlemeleri, bu ilerlemelerin ne yönde olduğunu ve yaşadığı dönemleri edebiyat tarihi ortaya koyar.
B) Önceki devirlerde yaşayan sanatçıların duygu, düşünce ve sanat anlayışları hakkında bilgi verir.
C) Bir milletin başlangıcından günümüze kadarki edebî eserlerini incelerken o dönemin kültür ve sanat anlayışını da yansıtır.
D) Edebî türlerin doğuşunu, gelişimini, gelişiminde nasıl bir yol izlediğini, dil ve teknik özelliklerini de ortaya koyar.
E) Geçmiş dönemdeki olayları, savaşları, uygarlıkları belgelere dayanarak inceleyen bilim dalıdır.

Çözüm:

A, B, C ve D seçenekleri edebiyat tarihi için söylenebilir. Ancak geçmiş dönemdeki olayları, savaşları, uygarlıkları belgelere dayanarak inceleyen bilim dalı tarihtir.

Cevap: E

11. Eskiden Türk cenazelerinde ölü, bir çadıra yatırılırdı. Ölüye at, sığır ve koyun kurban edilirdi. Daha sonra çadırın etrafında dokuz kez dolaşılır, ezgili şiirler okunurdu. Böylece ölünün ruhunun gökyüzüne çıkacağına inanılırdı. Ölü gömüldükten sonra mezarının başına öldürdüğü insan kadar taş dikilirdi.

Bu parçada edebiyatın hangi bilimle ilişkisi vurgulanmaktadır?

A) Antropoloji
B) Sosyoloji
C) Din
D) Teoloji
E) Psikoloji

Çözüm:

Parçada Türklerin cenaze töreni olan yuğ töreninden bahsedilmiştir. Bu törenler sırasında ilk Türk şiirleri olarak kabul edebileceğimiz sagular okunmuştur. Sagular şaman adı verilen din adamları tarafından dinî konularda okunmuştur. Bu da bize edebiyatın din ile ilişkisi olduğunu göstermektedir.

Cevap: C

12. Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu halkının yaşadığı sıkıntılar ve verdiği mücadele konusunu temel alarak bir şiir, hikâye ya da roman yazmak isteyen bir sanatçının yararlanacağı ilk kaynak, tarihî metinlerdir. O dönemde neler olup bittiğini, olayların nasıl geliştiğini tam anlamıyla bilmeyen bir sanatçının ortaya koyacağı eser gerçekliği yansıtamaz. Gerçekliği yansıtmayan bir edebî eser ilgi görmez. Mehmet Âkif Ersoy'un *Çanakkale Şehitlerine* şiirinin sevilmesinin nedeni, tarihte yaşanmış, acılarla dolu bir savaşın sahnelerini duygu yüklü bir üslupla ve gerçeğe çok yakın bir şekilde yansıtmasıdır.

Bu parçaya göre edebiyatın tarih biliminden yararlanmasının asıl nedeni nedir?

A) Şair ve yazarların geçmiş dönemlerdeki savaşları, uygarlıkları anlatmak istemesi
B) Gelecek nesillere bırakılacak eserlerin gerçekle uyum içinde olması
C) Edebî eserlerin ses getirebilmesi için gerçeği yansıtması gerekliliği
D) Yaşanan olayların yazarın hayal dünyasını geliştirmesi
E) İyi bir edebiyat eserinin gerçeği sezdirecek ipuçlarını barındırması

Çözüm:

Parçada sanatçı ne kadar gerçeğe hâkim olursa yazdığı esere de bu gerçekliği o kadar yansıtır ve yazdığı eser de o kadar sevilir vurgusu yapılmaktadır.

Cevap: C

13. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet etkisindeki Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında etkili olmamıştır?

A) Yerleşik hayat

B) İran ve Arap kültürü

C) Bozkır kültürü

D) İslamiyet

E) Yabancı dillerin etkisi

Çözüm:

C seçeneğindeki bozkır kültürü göçebe hayat döneminde etkili olmuştur. İslamiyet kabul edildiğinde Türkler yerleşik hayata geçtiğinden bozkır kültürünün bu dönemde etkisinden söz edilemez.

Cevap: C

14. Aşağıdaki eserlerden hangisi Kıpçak Türkçesi Dönemi'ne aittir?

A) *Gülistan Tercümesi*

B) *Muhâkemetü'l Lûgateyn*

C) *Atabetü'l Hakâyık*

D) *Irk Bitig*

E) *Şecere-i Türkî*

Çözüm:

Gülistan Tercümesi - Kıpçak Türkçesi

Muhâkemetü'l Lûgateyn - Çağatay Türkçesi

Atabetü'l Hakâyık - Karahanlı Türkçesi

Irk Bitig - Uygur Türkçesi

Şecere-i Türkî - Çağatay Türkçesi

Cevap: A

15. Türkçenin farklı tarihî dönemlerinde verilen edebî eserlerle ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Karahanlı Türkçesi eserleri İslamiyet'in etkisiyle verilmiş Geçiş Dönemi eserleridir.

B) Uygur Dönemi eserlerinde Maniheizm ve Budizm etkisi hâkimdir.

C) *Göktürk Kitabeleri;* Bilge Kağan, Tonyukuk, Kültigin tarafından yazılmıştır.

D) Gülşehri'nin *Mantıku't Tayr,* Eski Anadolu Türkçesinin kullanıldığı dönemde yazılan önemli eserlerdendir.

E) Çağatay Türkçesi Dönemi eserlerinde bazı dillerin kıyaslaması yapılmıştır.

Çözüm:

Bilge Kağan ve *Kültigin Anıtları*'nın yazarı Yolluğ Tigin'dir. *Tonyukuk Anıtı* ise Bilge Tonyukuk tarafından yazılmıştır.

Cevap: C

16. Görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk u selâmetten
Çekildik izzet ü ikbâl ile bâb-ı Hükûmet'ten

Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazlûma el çekmez iânetten

Hakir olduysa millet, şanına noksan gelir sanma
Yere düşmekle cevher sâkıt olmaz kadr ü kıymetten

Vücûdun kim hamîr-i mâyesi hâk-i vatandandır
Ne gam râh-ı vatanda hâk olursa cevr ü mihnetten
…

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu şiir parçasının aşağıdaki edebiyat dönemlerinden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Tanzimat Edebiyatı

B) Sözlü edebiyat

C) Servetifünûn Edebiyatı

D) Divan edebiyatı

E) Fecriati Edebiyatı

Çözüm:

Şiirde nazım birimi olarak beyit, ölçü olarak aruz ölçüsü kullanılmıştır. Konu olarak vatan, millet kavramları işlenmiştir. Tanzimat Dönemi'nin başlarında divan edebiyatı nazım şekilleri kullanılmış ancak içerik olarak vatan, millet ve hürriyet gibi toplumsal konular işlenmiştir. Verilen şiir parçası da bu özelliği taşıdığı için Tanzimat Edebiyatı'na aittir.

Cevap: A

17. Aşağıdakilerden hangisi Sözlü Edebiyat Dönemi'ne ait özelliklerden biri değildir?

A) Eserlerde geçen kelime sayısı azdır.

B) En önemli tür doğal destanlardır.

C) Şiirlerde tam uyak kullanılmıştır.

D) Aşk, kahramanlık konuları işlenmiştir.

E) Millî ölçümüz olan hece ölçüsü kullanılmıştır.

Çözüm:

Sözlü Edebiyat Dönemi için A, B, D ve E seçeneklerini söyleyebiliriz. Sözlü Edebiyat Dönemi'nde ahengi sağlamak için yarım kafiye ve redif kullanılmıştır.

Cevap: C

18. Aşağıdakilerden hangisi Sözlü Edebiyat Dönemi eserlerinin bir özelliği değildir?

A) Cenaze törenlerinde söyledikleri şiirleri günümüze ulaşmamıştır.

B) Bilgelerin sözleri halk tarafından benimsenmiş, edebî bir tür olarak var olmuştur.

C) Bazı ürünler doğal oluşum sürecini gerçekleştirerek ortaya çıkmıştır.

D) Günlük konular bu dönemde de şiirin temel konularından olmuştur.

E) Yabancı dillerin etkisinden tamamen uzak eserler verilmiştir.

Çözüm:

B seçeneğinde savın özelliği, C seçeneğinde doğal destanların özelliği, D seçeneğinde koşuklarda işlenen konulara ve E seçeneğinde tüm bu eserlerde kullanılan dilin özellikleri hakkında bilgi verilmiştir. A seçeneğinde sagudan bahsedilmiştir. Günümüze ulaşan sagu örnekleridir.

Cevap: A

19. Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatında Şamanizm, Maniheizm ve Budizm etkilerinin görüldüğü dönemlere ait özelliklerden biri değildir?

A) Bu dönemde yaşayan topluluklar kendi alfabelerini kullanmışlardır.

B) Türkçenin en saf hâliyle eserlerin verildiği dönemlerdir.

C) Bazı eserler yazıldığı dönemden daha sonra yazıya geçirilmiştir.

D) Bu döneme ait bilgi edinebileceğimiz yazılı kaynak bulunmamaktadır.

E) Dinî ve din dışı eserlerin kaleme alındığı bir dönem olmuştur.

Çözüm:

Soru kökünde anlatılan dönem "İslamiyet Öncesi Türk Edebiyatı Dönemi"dir. Bu dönemlerde Göktürk ve Uygurlar kendi alfabelerini kullanmışlardır, dil yabancı etkilerden tamamen uzaktır. Sözlü Edebiyat Dönemi'nde yazılan eserler sonradan yazıya geçirilmiştir. Dinî ve din dışı eserler verilmiştir. Bu nedenle A, B, C ve E seçeneklerini bu dönem için söyleyebiliriz. Bu döneme ait Kaşgarlı Mahmut *Divânu Lugâti't Türk* adlı eserinde bilgiler vermiştir. .

Cevap: D

20. Orda kötü kişi şöyle öğretiyormuş: Uzak ise kötü mal verir, yakın ise iyi mal verir deyip öyle öğretiyormuş. Bilgi bilmez kişi o sözü alıp, yakına gidip, çok insan öldün! O yere doğru gidersen, Türk milleti, öleceksin! Ötüken yerinde oturup kervan, kafile gönderirsen hiçbir sıkıntın yoktur. Ötüken ormanında oturursan ebediyen il tutarak oturacaksın.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Göktürklerin tarihine ışık tutar.

B) Didaktik ögelere yer verilmiştir.

C) Yabancı kelimelere yer verilmemiştir.

D) Devrik cümle yapısı hâkimdir.

E) Emir cümlelerinden faydalanılmıştır.

Çözüm:

Parça *Göktürk Yazıtları*'ndan alınmıştır. *Göktürk Yazıtları* Doğu Göktürk Devleti'nin tarihine ışık tutar. *Kültigin Anıtı*'ndan alınan bu metinde Türk milletine Çin'e yaklaşmaması konusunda uyarıda bulunulmuştur. Bu nedenle metin didaktiktir. *Göktürk Yazıtları* sade ve akıcı bir dille yazılmıştır. Parçaya bakıldığında cümle yapısı kurallıdır ve emir cümleleri kullanılmıştır. Devrik cümle kullanılmamıştır.

Cevap: D

21. Aşağıdakilerden hangisi Türklerin tarih boyunca kullandığı alfabelerden biri <u>değildir</u>?

A) Kiril

B) Arap

C) Gürcü

D) Uygur

E) Göktürk

<u>Çözüm:</u>

Türkler tarih boyunca Göktürk, Uygur, Arap, Latin ve Kiril alfabelerini kullanmışlardır.

Cevap: C

22. Otuz içip kıkralım
Yoklar kopup sekrelim
Aslanlayu kökrelim
Ketçi sakınç sevenelim

Aşağıdaki seçeneklerden hangisi bu şiirin Sözlü Edebiyat Dönemi'ne ait olduğunu ispatlar nitelikte <u>değildir</u>?

A) Dil, duru ve sadedir.

B) Sığır töreninde söylenmiştir.

C) Konusunu doğadan almıştır.

D) Yarım kafiye kullanılmıştır.

E) 11. yüzyılda yazılmıştır.

<u>Çözüm:</u>

Sözlü Edebiyat Dönemi'nde dil duru ve sadedir. Eserler sığır, şölen, yuğ gibi törenlerden sonra söylenmiştir. Konusunu aşk, doğa, kahramanlık ve ölüm gibi konulardan almıştır. Redif ve yarım kafiye kullanılmıştır. Bu nedenle A, B, C ve D seçeneklerini söyleyebiliriz. 8. yüzyılda Yazılı Edebiyat Dönemi'ne geçilmiştir. Bu nedenle E seçeneği bu eserin Sözlü Edebiyat Dönemi'ne ait olduğunu ispatlamaz.

Cevap: E

23. Bir eşek var idi zâif ü nizâr
Yük elinden katı şikeste vü zâr

Gâh odunda vü gâh suda idi
Dün ü gün kahr ile kısuda idi

Ol kadar çeker idi yükler ağır
Ki teninde tü komamışdı yağır
...

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki alfabelerden hangisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) Kiril

B) Latin

C) Arap

D) Uygur

E) Göktürk

<u>Çözüm:</u>

Beyitler Şeyhî'nin *Harnâme* adlı eserinden alınmıştır. Bu eser Eski Anadolu Türkçesi döneminde kaleme alınmıştır. Bu dönemde kullanılan alfabe Arap alfabesidir.

Cevap: C

24. I. 734 yılında dikilmiştir.
II. Esere sonradan eklenen bölümler vardır.
III. Farklı kişiler tarafından yazılmıştır.

Numaralanmış bilgilerden hangileri *Kültigin Anıtı* için söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

<u>Çözüm:</u>

II ve III numaralı cümle *Kültigin Anıtı* için söylenebilir. 734 yılında dikilen *Bilge Kağan Anıtı*'dır. *Kültigin Anıtı* 732 yılında dikilmiştir.

Cevap: D

25. Edebiyat; bir etkinlik olarak insan varoluşunu aydınlatabilecek önemli ipuçları vererek bir bakıma insanları birbirine daha yakından tanıtma görevi üstlenir. Bu sebeple edebî ürünler bireylerin birbirlerinin varoluşuna tanıklık etme ve varoluşsal deneyimlerini paylaşabilme imkânı buldukları ürünlerdir. Sevgi, nefret, umut, umutsuzluk, aşk, ızdırap gibi insan varoluşunun farklı yönleri edebiyat yoluyla daha anlaşılır ve tanıdık hâle gelir. İnsan edebî eser yoluyla duygulanırken ya da düşünürken kendi kendisiyle ve insanla yüzleşerek varoluşa katılabilmekte; dünyadaki ve evrendeki yerini, varoluşunun sebeplerini tayin etmek konusunda daha fazla imkân bulabilmektedir.

Bu parçadan hareketle edebiyatın aşağıdaki alanlardan hangisiyle ilişkisi olduğu söylenebilir?

A) Tarih

B) Ekonomi

C) Sosyoloji

D) Coğrafya

E) Felsefe

Çözüm:

Parçada insanın, edebiyat sayesinde varoluşuyla karşı karşıya geldiği ele alınmıştır. Varoluş, felsefenin inceleme alanında yer alan kavramlardandır ve felsefenin başlangıcından bu yana felsefi tartışmaların merkezinde yer almıştır.

Cevap: E

26. Kemalettin Kamu'nun hayat hikâyesine bakıldığında gurbet olgusunun yaşamının merkezinde yer aldığı anlaşılmaktadır. Şairin daha çocuk denebilecek yaşlarda ailevi sebeplerle başlayan gurbet serüveni olgunluk çağında yalnızlığı, yuvasızlığı, iş ve eğitim hayatı gereği yaptığı seyahatlerle daha da derinleşir. Bir başka deyişle Kemalettin Kamu, bir gurbet şairidir. Gurbet, onun şahsiyetini ve yapıtlarını anlamak için en uygun kavramlardan biridir. Çünkü o; gurbeti, hasreti, kimsesizliği bütün boyutları ve renkleriyle yaşamıştır. *Gurbet* şiirindeki "Gurbet o kadar acı / Ki ne varsa içimde / Hepsi bana yabancı, / Hepsi başka biçimde" dizeleri, şairin içinde bulunduğu durumu çarpıcı bir biçimde ortaya koymaktadır.

Bu parçaya göre Kemalettin Kamu'nun yaşamının, şiiri üzerindeki etkisini araştırmak isteyen bir kişi aşağıdaki hangi bilim dalından yararlanmalıdır?

A) Tarih

B) Psikoloji

C) Sosyoloji

D) Felsefe

E) Filoloji

Çözüm:

Parçada verilen açıklamalar ve dizeler şairin yaşadıklarının ve iç dünyasının, yapıtları üzerinde etkili olduğunu gözler önüne sermektedir. Psikoloji, "Duyum, heyecan, düşünme vb. olguları ve bunların yasalarını inceleyen bilim" olarak tanımlanmaktadır. Bir edebiyat terimi olarak "Herhangi bir edebiyat ürününde, kişilerin kişiliklerini belirleyen duyuş, düşünüş, davranış biçimi" şeklinde tanımlanmaktadır. Buradan hareketle Kemalettin Kamu hakkında araştırma yapacak bir kişi psikoloji biliminden yararlanmalıdır.

Cevap: B

27. İdeal bir toplum düzeni isteği insanoğlu için hep vazgeçilmez olmuştur. Mevcut sistemin aksayan yönlerini eleştiren ve ideal hayat tarzını anlatan bu hayalî "toplumsal projelere" ütopya adı verilir. Bu türün ilk örneği Platon'un, *Devlet* adlı eseridir. Engin Kılıç, ütopyayı, "Şimdi ve buradan farklı bir zamanda veya yerde geçen, mevcut düzene açık ya da örtük eleştirel bir bakış içeren, ana teması bu düzene alternatif bir ideal toplumu zihinde canlandırmaya yetecek kadar ayrıntılandırılmış kurmaca anlatı." olarak tanımlar. Türk edebiyatında Peyami Safa'nın, *Yalnızız* romanında oluşturduğu ütopik mekân Simeranya, Türk edebiyatında ender görülen ütopya örneklerinden birini teşkil eder.

Bu parçadan hareketle Peyami Safa'nın *Yalnızız* romanında aşağıdakilerden hangisinden yararlandığı söylenebilir?

A) Felsefe

B) Din

C) Coğrafya

D) Tarih

E) Psikoloji

Çözüm:

Parçaya göre ütopyalar "alternatif bir ideal toplum" oluşturma amacı taşımaktadır. Sosyologlar, dünya üzerinde var olan gerçek toplumsal yapıları incelerken filozoflar, aydınlar ve yazarlar insan doğasına en uygun toplumsal koşulları ortaya koymak amacıyla hayalî toplumlar meydana getirdikleri eserlerde felsefeden yararlanmıştır.

Cevap: A

28. Oğuz Atay, kahramanlarının bilinçaltına büyük önem veren bir yazardır. Döneminde pek de popüler olmayan bireye ve bireyin bilinç dışına yönelmesi onu diğerlerinden ayıran önemli bir özelliğidir. Bilinçaltı; insanın bastırdığı ve hatırlamak istemediği bazı yaşantıları, çocukluğunda yaşadığı çatışmaları, saplantılarını sakladığı yerdir. Atay, özellikle *Tutunamayanlar*'dan başlayarak birçok eserinde bireyin bilinçaltındaki yalnızlık, yabancılaşma, hiçlik, dışlanmışlık, çürütülmüşlük taraflarını inceler. Romanları, bilincin en karanlık noktalarına ışık tutarak ---- bir derinliğe erişir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) psikolojik

B) sosyolojik

C) tarihî

D) felsefi

E) ekonomik

Çözüm:

Parçada, roman kahramanlarının bilinçaltına ışık tutulduğu ve iç dünyalarının gözler önüne serildiğinden söz edilmektedir. Bilinçaltı ve iç dünya, psikolojinin ilgi alanına girdiği için "psikolojik" sözcüğü boşluğa getirilebilecek en uygun sözcüktür.

Cevap: A

29. İnternet terimlerinin İngilizceden dilimize olduğu gibi girmesi, Türkçenin son yıllarda yaşadığı sorunlardan biridir. Dilimize yabancı dillerden, özellikle de İngilizceden, yoğun bir sözcük ve terim akışı olduğu bilinen bir gerçek. Bu akış, Türkçeyi söz varlığının yanı sıra ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz dizimi özellikleri bakımından da olumsuz yönde etkiledi. Gönüllü kuruluşlar, Türkçe konusunda çok büyük bir duyarlılık göstererek yabancı terimlere Türkçe karşılıklar bulmaya çalıştılar. Bu konudaki çalışmaları takdirle karşılamak gerekir. Bugün kullandığımız bilgisayar, yazılım, donanım, bellek, yazıcı, sürüm gibi Türkçe kökenli terimler bu çabaların sonucunda dilimize kazandırılmıştır.

Bu parçada dilin değişimini etkileyen sebeplerden hangisine değinilmiştir?

A) Din değişimleri

B) Kültür değişimleri

C) Teknolojik gelişmeler

D) Coğrafi değişimler

E) Siyasi değişimler

Çözüm:

Parçada, internet kullanımıyla Türkçeye giren terimlerin Türkçeyi ses bilgisi, şekil bilgisi ve söz dizimi özellikleri açısından da kötü etkilediği anlatılmıştır. İnternet, teknolojik kaynaklı bir iletişim ağıdır.

Cevap: C

30. Aşağıdakilerin hangisi genel sözlüklerin özelliklerinden biri değildir?

A) Kelimeler, bütün anlamları ile ortaya konur.

B) Kelimelerin hangi dile ait oldukları belirtilir.

C) Dilde var olan sözcüklere yer verilir.

D) Kelimelerin örnek kullanımlarına yer verilir.

E) Kelimelerin zaman içindeki değişimi açıklanır.

Çözüm:

A, B, C ve D şıklarında verilen bilgiler genel sözlüklerin özelliğidir. Fakat kelimelerin zaman içindeki değişimlerini ortaya koymak, etimoloji kapsamına girmektedir.

Cevap: E

31. Dil değişikliğinin iç sebeplerini belirleyen pek çok dış etmen vardır: Savaş ve istilalar, başka bir medeniyetin ilkelerinin ya da inancın benimsenmesi, iktisadi ilerlemeler, iletişim imkânlarının gelişmesi, dilin dolaşım hızını artıran yeni haberleşme aygıtları… Dil, tüm bu etmenlerin toplumsal yapıya, dolayısıyla kendisine dayattığı zorunlulukları belli oranda bertaraf etme gayretini gösterir. Fakat bazen akış, dil dizgesinin kendi imkânlarıyla başa çıkamayacağı denli yoğundur. İşte dilin bu zafiyet noktasından itibaren değişimden ziyade yozlaşmaya benzeyen bir hâlle yüz yüze kalması söz konusudur.

Bu parçada dilin değişimini etkileyen sebeplerden hangisine değinilmemiştir?

A) Din değişimleri

B) Coğrafi değişimler

C) Ekonomik gelişmeler

D) Kültür değişimleri

E) Siyasi değişimler

Çözüm:

Parçada geçen ikinci cümlede dil değişimine neden olan etmenler sayılmıştır. Savaş ve istilalar siyasi olaylardır, bunlarla E seçeneğine değinilmiştir. Başka bir medeniyetin ilkelerinin benimsenmesi kültürel bir olaydır, buna D seçeneğinde değinilmiştir. Başka bir inancın benimsenmesi dinî bir değişimdir, bununla A seçeneğine değinilmiştir. İktisadi ilerlemeler ekonomik olaylardır, bununla C seçeneğine değinilmiştir. Fakat parçada toplumların yaşadıkları coğrafyayı bırakıp başka bir coğrafyaya geçtikleri için dil değişikliğinden söz edilmemiştir.

Cevap: B

32. Etimolojik sözlük olarak da adlandırılan köken bilgisi sözlükleri, sözcüklerin kökenlerini açıklamalı ve yapılarını çözümleyebilmelidir. Sözcükleri, görüldükleri en eski metinden başlayarak kronolojik sırayla göstermelidir. Alıntı sözcükleri de değerlendirmeli; alındıkları dilleri ve dönemi, giriş yollarını belirtmelidir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerin hangisi, etimolojik bir sözlükten alınmış olabilir?

A) **mecburen** - (أًروبجه) zf. (Ar. mecbûr'un tenvinli şekli mecbûren)

1. Zoraki, zorlanarak, mecbur olarak: "Mecbûren kabul ettim."
2. eski. Gönlü alınmış, hatırı hoş edilmiş olarak: Bâb-ı merâhim-meâbına âmed ü şüd eden mağmunlar mesrûren avdet ve meksurlar mecbûren ric'at ettiğinden… (Râşid Târihi'nden).

B) **kritik**, -ği - Fransızca critique

1. sıfat Ciddi.
2. isim Eleştiri:

"Ressam, boyacının kritiğini doğru bulmuş ve pırıltıları düzeltmiş. " - Nâzım Hikmet

C) **gör[mek]**

Eski Türkçe kör- "görmek" fiilinden evrilmiştir.

Eski Türkçe köz > Türkiye Türkçesi göz adında ve gözet-, gözük-, göster- gibi türevlerde görülen z sesinin kaynağı muğlaktır.

Eski Türkçe: [Orhun Yazıtları, 735] Körir közüm körmez teg bilir biligim bilmez teg boldı

D) **manzarayı çakmak** - d.(ar.-Türk.)

Durumu anlamak, bir ortam, bir hâl ya da olayın aslını esasını kavramak: "O Sadi bey de boş değil, değil ya, çakamadım onun manzarasını daha!" (Orhan Kemal, *Evlerden Biri*)

E) **carı:** Bu kelime canlı, becerikli, eli çabuk, çabuk anlamlarında Anadolu ağızlarında kullanılmaktadır. Kelime aynı anlamıyla Kayseri tüccar dilinde de yer almaktadır. Fakat Kayseri tüccar dilinde, peşin para ile yapılan iş anlamındadır.

Çözüm:

C seçeneğinde "görmek" fiilinin kökeni, zaman içindeki değişimi açıklanmış; görüldüğü metinlerden örnek verilmiştir.

Cevap: C

1. İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı
Önce hafiften bir rüzgâr esiyor;
Yavaş yavaş sallanıyor
Yapraklar, ağaçlarda;
Uzaklarda, çok uzaklarda,
Sucuların hiç durmayan çıngırakları
İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı.

Metinlerin sınıflandırılmalarına göre bu dizeler aşağıdakilerin hangisinde yer alır?

A) Coşku ve heyecanı dile getiren metinler
B) Olay çevresinde gelişen metinler
C) Anlatmaya bağlı metinler
D) Göstermeye bağlı metinler
E) Felsefi metinler

2. Bir dilin ülke sınırları içindeki farklı yerleşim bölgelerinde ses, şekil, söz dizimi ve anlamca farklılaşan konuşma biçimine ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Lehçe
B) Şive
C) Ağız
D) Jargon
E) Ölçünlü dil

3. <u>Konsültasyon</u> sonuçlarına göre hastanın durumuna karar verilecek.

Bu cümledeki altı çizili sözcük dilin kullanım türlerine göre aşağıdakilerin hangisidir?

A) Ağız
B) Jargon
C) Argo
D) Ölçünlü dil
E) Şive

4. I. Argo
II. Lehçe
III. Ağız
IV. Şive

Numaralanmış terimler aşağıdakilerin hangisiyle <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Yakutça
B) Kırgızca
C) Karadenizlinin sözcükleri farklı kullanması
D) Zokayı yutmak
E) Doktorun kardiyak sözcüğünü kullanması

5. (I) Edebiyat; duygu, düşünce, hayal ve isteklerin sözle ya da yazıyla en güzel şekilde ifade edilmesi sanatıdır. (II) Edebiyat sözcüğü Arapça "edeb" sözcüğünden gelmektedir. (III) Edebiyat sözcüğü, Tanzimat Dönemi'nde ilk defa Nâmık Kemal tarafından kullanılmıştır. (IV) Edebiyat tarihi; bir milletin tarih içinde yetiştirdiği şahsiyetleri ve onların eserlerini, tarihî süreç içerisinde ve bir sistem dâhilinde inceleyen bilim dalıdır. (V) Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında kültürel değişim, dinî değişim, coğrafi değişim ile lehçe ve şive ayrılıkları etkili olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Aşağıdakilerden hangisi sanat metinlerinin amaçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Heyecan uyandırmak
B) Estetik zevk vermek
C) Hissettirmek
D) Duyguları harekete geçirmek
E) Kanıları değiştirmek

7. **Türk edebiyatının dönemlere ayrılmasında;**

I. kültürel değişim,
II. dinî değişim,
III. coğrafi değişim,
IV. lehçe ve şive ayrılıkları

ifadelerinden hangileri etkilidir?

A) I ve II B) II ve III C) I, II ve IV
D) II, III ve IV E) I, II, III ve IV

8. **Aşağıdakilerden hangisi gazete çevresinde gelişen öğretici metinlerden biri değildir?**

A) Makale
B) Gezi yazıları
C) Sohbet
D) Fıkra
E) Deneme

9. **Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) Edebiyatın ve bilimin konusu insandır.
B) Edebiyat ve bilimde gözlem önemlidir.
C) Edebiyat öznel, bilim nesneldir.
D) Edebiyatta duygu ve izlenimler, bilimde kuram ve yasalar etkilidir.
E) Bilim, edebiyatı etkiler ancak edebiyat, bilimi etkilemez.

10. I. Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çığlığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lavanta çiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşamüstüler daima.

II. Konfüçyüs (MÖ 551-479), Çinlilerin başlıca dini olan Konfüçyüsçülüğün kurucusudur. O kendisinin, eski bilgelerin hikmetli sözlerini tekrarlamak suretiyle barış ve iyi idareye katkıda bulunma misyonuna sahip olduğuna inanmıştır. Fakat onun yönetimle ilgili düşünceleri yönetici prensleri fazla cezbetmemiştir. Böylece o, kendisini araştırma ve eğitime vermiştir. Konfüçyüsçülük, Çin klasiklerine dayandırılan ve Konfüçyüs'ün ismiyle ilişkilendirilen -dinî ve ahlaki, sosyal, politik ve ekonomik- inanç ve uygulamalar bütünüdür.

Numaralanmış parçalar ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) I. parçada duyguları iletmek, II. parçada bilgi vermek amaçlanmıştır.
B) I. parça öğretici metinden, II. parça sanatsal metinden alınmıştır.
C) I. parça çağrışımlara, II. parça somut gerçekliğe dayalıdır.
D) I. parçada dil şiirsel işlevde, II. parçada dil göndergesel işlevde kullanılmıştır.
E) I. parçada öznel anlatım, II. parçada nesnel anlatım vardır.

11. Ortak dilden ayrı olarak belirli toplulukların ses, yapı, söz dizimi ve anlam bakımından farklılık gösteren dile veya kelime dağarcığına ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Şive B) Ağız C) Jargon
D) Argo E) Lehçe

12. **Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?**

A) Sanat metinlerinde sözcükler genellikle gerçek anlamının dışında kullanılır.
B) Öğretici metinlerde dil, göndergesel işlevde kullanılır.
C) Öğretici metinlerden her okuyan farklı anlamlar çıkarır.
D) Sanat metinleri imge ve çağrışıma dayanır.
E) Öğretici metinlerde kişi, mekân ve zaman unsurları değiştirilemez.

1. Biz şairane bir sanat anlayışına sahibiz. Şiir zaten basit olamaz, zengin benzetmelerle ona anlam derinliği katmamız lazım. Gerçek şiir hiçbir açıklamaya gerek olmaksızın okuyucuya ulaşır. Bunun için imla kurallarına da ihtiyaç yoktur.

Bu sözleri söyleyen bir sanatçı Türk edebiyatının devirlere ayrılmasında nasıl etkili olmuştur?

A) Getirdiği yeniliklerle
B) Dil anlayışıyla
C) Kültürel farklılıkla
D) Edebî anlayışıyla
E) Sanat akımlarıyla

2. **Aşağıdakilerden hangisi güzel sanatların özelliklerinden biri olamaz?**

A) Yaratıcılığa dayanması
B) Bilme ihtiyacından doğması
C) Estetik bir değer taşıması
D) Çok anlamlı olması
E) Sanatçının yorumuyla oluşması

3. **Aşağıdakilerden hangisi parantez içinde verilen dönemle ilişkili değildir?**

A) Hece ölçüsünün kullanımı ön plana çıkmıştır. (Fecriati Edebiyatı)
B) İçe kapanık ruh hâliyle bireysel konular işlenmiştir. (Servetifünun Edebiyatı)
C) 13-19. yüzyıllar arası etkili olmuştur. (Divan edebiyatı)
D) İlk yazılı eserler bu dönemden kalmıştır. (Yazılı edebiyat)
E) İslamiyet öncesi Türk edebiyatının devamı niteliğindedir. (Halk edebiyatı)

4. I. Mâni
II. Kaside
III. Sagu
IV. Destan
V. Hikâye

Numaralanmış türler dönemlerine göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdakilerden hangisi parantez içinde verilen dönemle ilişkili değildir?**

A) İlk yazılı edebî ürünlerin verildiği dönemdir. (Yazılı edebiyat)
B) Edebiyatımız bu dönemde birçok yeni tür ile tanışmıştır. (Tanzimat Edebiyatı)
C) Edebiyatımızda Tekke edebiyatı olarak da bilinir. (Dinî-Tasavvufi edebiyatı)
D) Sanatın kişisel ve saygıdeğer olduğu fikriyle ortaya çıkmışlardır. (Servetifünun Edebiyatı)
E) Sav, sagu, koşuk, destan dışında eser verilmemiştir. (Sözlü edebiyat)

6. I. Bu dönem şiirlerini şaman, kam, baksı gibi adlar verilen din adamları kopuz eşliğinde söylemiştir.
II. 13 ve 19. yüzyıllar arasında etkili olmuş, İslamiyet'in etkisiyle oluşmuş bir edebiyattır.
III. 1860 yılında ilk özel gazete olan *Tercüman-ı Ahval* bu dönemde çıkarılmıştır.
IV. Türkçeyi bilim ve sanat dili hâline getirme, dil bilinci oluşturma, millîleşme gibi hareketler görülmüştür.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdaki edebiyat dönemlerinden hangisine ait bir özellik yoktur?

A) Millî Edebiyat
B) Sözlü edebiyat
C) Yüksek zümre edebiyatı
D) Tanzimat Edebiyatı
E) Cumhuriyet Edebiyatı

7. **Aşağıda verilen bilgilerin hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) *Danişmentnâme, Saltuknâme, Battalnâme* İslamiyet etkisi ile verilen, kahramanlık konularını işleyen destanlardır.

B) Makale, eleştiri, tiyatro gibi türler Batı edebiyatının etkisiyle Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımıza girmiştir.

C) Cumhuriyet'in ilk yıllarında Anadolu, Atatürk ilke ve inkılapları, yanlış Batılılaşma gibi konular işlenmiştir.

D) Halk edebiyatında sade bir Türkçe kullanılmış ancak az da olsa Arapça ve Farsça kelimelere yer verilmiştir.

E) Divan edebiyatı 13. yüzyılda Hoca Dehhânî ile başlamış ve 20. yüzyılın ikinci yarısına kadar devam etmiştir.

8. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) *Oğuz Kağan Destanı* İlk Türkçe Dönemi'nde oluşturulmuştur.

B) Kuzey Türkçesi, Kıpçak Türkçesi ya da Tatar Türkçesi olarak da bilinir.

C) Eski Türkçe; Göktürk, Uygur ve Karahanlı devirlerini içine alır.

D) 18. yüzyılda Osmanlı Türkçesinde sadeleşme görülür.

E) Orta Türkçe döneminde Arap, Latin ve Kiril alfabesi kullanılmıştır.

9. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde bir bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) İnsanın yaşam serüveninin peşinden koşan edebiyat ve tarih, gerçekliği anlatış biçimleri bakımından birbirinden ayrılırlar.

B) Şairlerin dünya ve ahiret inançları, Allah aşkı, peygamber sevgisi, toplumda dinî kaidelerin öğrenilmesi edebiyat için bir kaynak oluşturmuştur.

C) Edebiyat, tarihin aksine gerçeği yeniden kurgulayarak aktarır ve gerçeği olduğu gibi aktarma çabası içine girmez.

D) Sözlü Dönem'de dinî törenlerde yapılan ritüeller Türk edebiyatının ilk ürünleri üzerinde pek fazla etkili olmamıştır.

E) Edebiyat ve tarih zamanla iç içe geçerek edebiyat tarihi anlayışının doğmasını sağlamıştır.

10. Türk Tanrısı ve kutsal yer, su şöyle yapmışlar şüphesiz ki: Türk halkı yok olmasın diye, halk olsun diye, babam İlteriş Hakanı, annem İlbilge Hatun'u göğün tepesinde tutup yukarı kaldırdılar şüphesiz. Babam on yedi erle baş kaldırmış. "Baş kaldırıyor." diye haber alıp şehirdekiler dağa çıkmış, dağdakiler şehre inmiş, derlenip toplanıp yetmiş kişi olmuşlar. Tanrı güç verdiği için babamın askerleri kurt gibi imiş, düşmanları koyun gibi imiş. Doğuya ve batıya sefer edip derlemiş toplanmış. Hepsi yedi yüz kişi olmuşlar.

***Göktürk Yazıtları*'ndan alınan bu parçanın aşağıdaki alanlardan hangileriyle ilişkili olduğu söylenebilir?**

A) Sosyoloji - Siyaset

B) Psikoloji - Din

C) Antropoloji - Felsefe

D) Teoloji - Siyaset

E) Sosyoloji - Tarih

11. I. Gerçeklikle ilişkileri
II. Hedef kitleleri
III. Anlatım biçim ve teknikleri
IV. Yazılış amaçları

Numaralanmış ifadelerin hangileri metinlerin sınıflandırılmasında etkilidir?

A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV D) I, II ve IV E) I, II, III ve IV

12. Bu edebiyat dönemine Destan Dönemi edebiyatı da denilebilir. Sözlü ve yazılı olmak üzere iki döneme ayrılır. Sözlü eserler "kopuz" adı verilen saz eşliğinde söylenir. Bu dönem ürünleri sagu, sav, destan ve koşuktur. Dil yabancı etkilerden uzaktır.

Bu parçada söz edilen Türk edebiyatı dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı

B) İslamiyet etkisinde gelişen Türk edebiyatı

C) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı

D) Divan edebiyatı

E) Tanzimat Edebiyatı

1. Dostoyevski'nin hakikate ulaşması için gönlünde savaşıp duran karşıtlıkları birleştirmesi, yani yaradılışlarında görülen ve hem kendisini hem de kahramanlarını tehdit eden karşıtlıkları bağdaştırması gerekiyordu. Nitekim Dostoyevski, şair ve kurtarıcı rolü oynamayı da bu anlayış içinde kabul etmiş ve öz benliğine karşı duyduğu sevgiyi sınırlamak konusunda çaba göstermiştir. Kahramanlarının hepsini, özseverliklerini, gösterişe düşkünlüklerini körükleyerek hayatın en son sınırlarına kadar sürmüş ve üzerine en büyük kötülükleri yağdırarak insan tabiatının sınırları içine yeniden döndürmüştür. Bu açıdan o, kahramanlarını ---- açıdan en umutsuz noktalarına kadar yansıtmaktan kaçınmamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) felsefi

B) sosyolojik

C) antropolojik

D) psikolojik

E) tarihî

2. (I) Güzel sanatların en önemli dallarından biri olan edebiyat; psikoloji, sosyoloji, tarih gibi alanlarla olduğu kadar felsefeyle de etkileşim içerisindedir. (II) Edebî ve felsefi eserlerde ne anlatıldığından daha çok nasıl anlatıldığı önemlidir. (III) Edebiyat hedefine doğru ilerlerken düşünceden çok duygu ve sezgileri ön plana alır, felsefede ise düşünce öncelik taşır. (IV) Edebiyatın amacı okuyucuda güzellik duygusu uyandırmak, felsefenin amacı ise varlık, evren, doğa, bilgi gibi konularda sistematik bir düşünce ortaya koymaktır. (V) Edebî eserlerde imgelerle kurulmuş kapalı bir anlatım kullanılabilir, felsefede ise genellikle dil ve anlatım olabildiğince açık ve açıklayıcıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdakilerden hangisi edebiyat ile psikoloji arasındaki ilişkiyi açıklamaz?**

A) Metin-okur ilişkisi

B) Metin-yazar ilişkisi

C) Metnin biçim özellikleri

D) Metnin kahramanları

E) Metindeki diyaloglar

4. Felsefenin "ne olduğu" geçmişten günümüze tartışılagelmiştir. Ancak onun ne olduğu çerçevesindeki tanım denemeleri filozoftan filozofa, dönemden döneme değiştiği için felsefenin ne olduğunu kavrayabilmek, onun amaç ve muhtevasını saptayabilmek için yapılması gereken şey, felsefeye ilişkin bir tanım denemesinde bulunmaktansa felsefeyi felsefe yapan tavır, tutum ya da düşünme tarzına dikkat çekmektir. Felsefi düşünce; araştırmaya, sorgulamaya ve eleştirel bir tavra dayanan bir düşüncedir. Nakilci ve ezberci yaklaşımların aksine merak etme, sorgulama, araştırma, anlama, problemleri çok boyutlu olarak görebilme esasına dayanan felsefi tavır, sorular soran ve kritik eden bir zihnin tavrıdır.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerden hangisinde felsefi bir tavır söz konusudur?

A) Ahmet Hâşim'in, çocukluk günlerine ve annesine duyduğu özlemi gözler önüne sermesi

B) Orhan Veli'nin; sıradan insanın günlük sıkıntılarını, üzüntülerini, sevinçlerini yansıtması

C) Abdülhak Hâmit'in; hayat, kader ve insan iradesinin anlamı üzerine eğilmeye çalışması

D) Halit Ziya'nın; hayatları kırılan, bozulan ve sarsılan fertlerin hayal kırıklıkarına odaklanması

E) Zeki Ömer Defne'nin; vatan coğrafyasının farklı güzelliklerini pastoral biçimde ele alması

5. *Divanü Lugâti't-Türk* ve *Terceman* gibi ilk devirlerde yazılmış lügatlerden sonra Türkçe kelimeleri esas alan ilk Türkçe sözlüktür. 1725-1732 yılları arasında hazırlanıp Sultan I. Mahmud'a sunulan eser 1795'te, 851 büyük sayfa hâlinde İstanbul'da basılmıştır. Sözlüğe madde başı olarak sadece Türkçe veya Türkçeleşmiş kelimeler alınmıştır. İlk bakışta Türkçeden Arapça ve Farsçaya bir sözlük gibi görünmekteyse de madde başı olan kelimelerin yer yer Türkçe açıklamalarının da yapılmış olması esere aynı zamanda Türkçeden Türkçeye sözlük niteliğini kazandırmaktadır. Mehmed Esad Efendi eseri hazırlarken kendinden önceki müelliflerden ayrı bir yol tutarak gerek Arapça ve Farsça gerekse Türkçe kelimeleri telaffuza dayalı bir imla ile yazmıştır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kamus-ı Türki*

B) *Lehçe-i Osmanî*

C) *Müntahabat-ı Türkiyye*

D) *Lehcetü'l-Lugat*

E) *Şecere-i Türkî*

6. Dil sosyal bir varlık olduğu için insan düşüncesinde, toplumda meydana gelen her türlü değişim dili de etkiler. Siyasi, toplumsal, kültürel, dinî, ekonomik, coğrafi değişime ve teknolojik gelişmelere bağlı olarak dil de değişir. Uzun Türk tarihi boyunca Türkçe, birçok olayla birlikte büyük değişimler yaşamıştır. Birinci Kavimler Göçü, Manihaizm'in kabul edilmesi, Osmanlı Devleti'ndeki Batılılaşma ve yenileşme hareketleri, Cumhuriyet'in ilanı gibi olaylar; hayatımızı değiştirdiği gibi konuşulan ve yazılan Türkçeyi de etkilemiştir.

Bu parçada Türkçenin değişimiyle ilgili aşağıdakilerden hangisine örnek verilmemiştir?

A) Siyasi değişikliğe

B) Lehçe değişikliğine

C) Kültür değişikliğine

D) Coğrafi değişikliğe

E) Din değişikliğine

7. Sözlük yazarlığının zorluğunu gösteren örneklerden biri de bugüne kadar yazılan birçok sözlükten pek azının önemini koruyabilmesidir. Bugünün ortamında, Türkçenin kendini kabul ettirmiş temel başvuru sözlüklerinden biri şüphesiz, TDK'nin *Türkçe Sözlük*'üdür. İlk baskısı 1945'te yapılan ve 25.574 madde başı, 6.530 madde içi olmak üzere toplam 37.104 sözden oluşan *Türkçe Sözlük*, üzerinde onlarca uzman ve akademisyen dilcinin 70 yıldan beri verdiği emekle 11. baskıda, söz, terim, deyim ve anlam olarak 122.423 söz varlığına erişmiştir. 77.005 madde başı 15.287 madde içi olmak üzere toplam 92.292 sözü içermesine karşın hâlâ eksikliklerinin bulunması, işin güçlüğünü gösteren en ilginç taraflardan birisidir. Bu eksiklikler zaman içinde giderilmeseydi *TDK Sözlük* de kısa bir süre içinde işlevini yerine getiremez duruma düşerdi.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) TDK'nin hazırladığı sözlükte, Türkçenin gelişimiyle uyumlu sözcük sayısı artmıştır.

B) TDK'nin sözlüğünde bulunan sözcük sayısı, 11. baskıya kadar sürekli artış göstermiştir.

C) Sözlük çalışmaları dil üzerinde uzmanlaşmış kişiler tarafından yürütülen bir etkinliktir.

D) *TDK Sözlük*'ün 11. baskısında yer alan sözcük sayısı yüz binin üstündedir.

E) Sözlüklerin kalıcı olması için dilin bütün söz varlığını içermesi gerekmektedir.

8. ----, birçok makalesinde o dönemde yazılan sözlüklerin madde başlarının seçimi konusunu ele almıştır. O döneme kadar yazılan sözlüklerin madde başı listesini, Türkçede hiç kullanılmayan Farsça ve Arapça sözcüklerin doldurmasını eleştirmiştir. Sözlüklerde madde başlarının sadece Türkçe asıllı veya yabancı dillerden geçip Türkçede kullanılan sözcükler olması gerektiğini savunmuştur. Onun yenilikçi anlayışı sadece Türkçeden Türkçeye sözlükler konusunda değil, Arapçadan Türkçeye sözlüklerde de görülmektedir. Bu sözlüklerde sistemsellik ve erişilebilirlik özelliklerinin olması gerektiğini dile getirmiş ve bu anlayışı Kamus-ı Arabi'de uygulamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Vefik Paşa

B) Kaşgarlı Mahmut

C) Şemsettin Sami

D) İbrahim Şinasi

E) Namık Kemal

9. Ben onların ülkelerini ve bozkırlarını inceledim; Türk, Türkmen, Oğuz, Çigil, Yağma ve Kırgızların lehçelerini ve kafiyelerini öğrendim. Zaten ben onların, dilde en doğruyu bilenlerinden, anlatımda en açık olanlarından, akılca en yetkinlerinden, soyca en köklülerinden, mızrakta en iyi atıcılarındanım. Böylece her boyun dili bende en mükemmel şeklini buldu. Sonra bu kitabı en iyi şekilde düzenleyerek yazdım. (...) Kitabı sözlük harfleri sırasına göre düzenledim. Zorlukları yumuşasın, derinlikleri ve en dipteki noktaları açıklansın diye hikmetler, seciler, atasözleri, şiirler, recezler ve nesirlerle süsledim.

Bu parça aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Divanü Lugâti't-Türk*

B) *Lehçe-i Osmanî*

C) *Lugat-i Naci*

D) *Kâmûs-ı Türkî*

E) *Ahterî Sözlüğü*

10. Aşağıdakilerin hangisi dildeki değişimin dış sebeplerinden biri değildir?

A) Kültür değişiklikleri

B) Savaş ve istilalar

C) Ses değişiklikleri

D) Din değişiklikleri

E) Teknolojik yenilikler

1. Sanatçı bir filozof olarak değerlendirilen ve edebî-felsefi diye nitelendirebileceğimiz tarzda eserler veren Albert Camus'ye göre sanat için sanat, yani bir sanatçının yalnız kendi kendini eğlendirmesi, sahte ve soyut bir toplumun sanatıdır. Mantıki sonucu, salon edebiyatıdır bunun; güzel lakırtılar ve soyut fikirlerdir. Sanat, sanat içindir görüşünü, sanatçının kendi kendisiyle bir konuşması olarak değerlendiren Camus, sanatın toplumla olan ilgisine dikkati çeker ama sırf toplumla iç içe olunacak diye de sanatın bir ideolojinin propagandasını yapmasını kabul etmez. Öyleyse sanat ya da sanatçının amacı ne olmalıdır? Ona göre sanatın amacı, anlamaktır.

Aşağıdaki yargılardan hangisi parçada anlatılanları destekler niteliktedir?

A) Kalemini topluma adayan bir sanatçı, sorumluluğunu yerine getirmiyor demektir.

B) Gerçeği yakalamak isteyen sanatçı, kendini ifade ederken evrenseli de ifade etmelidir.

C) Bir sanatçı bireysel konular ve toplumsal konular arasında bir denge sağlamalıdır.

D) Sanatçının temel amacı, toplumu anlamak ve toplumsal sorunlara çözümler üretmektir.

E) Sadece estetiğe indirgenen sanat, toplumun sorunlarından uzak kalmak durumundadır.

2. Kültürü oluşturan unsurlardan birisi olarak dil, çevresel faktörlerin değişmesine uygun bir ahenk içindedir. Şu an yeryüzünde görülen dillerin hiçbirisi, birkaç yüzyıl önceki hâllerini korumamaktadır. Değişim zorunluluğu ya dilin kendi iç yapısı ya da o dili konuşanların bazen amaçlı bazen amaçsız müdahaleleri sonucuyladır. Dildeki değişim; dil bilgisi, kelime hazinesi ve üslup düzeyinde olabilir. Yazım, ses uyumları, ekler bakımından dilin kendini sürekli yenilediği gözlemlenmektedir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Dilin dış faktörlerle uyumlu bir biçimde değişime uğradığına

B) Günümüzde var olan bütün dillerin zaman içinde değiştiğine

C) Bir dildeki değişimin farklı birçok seviyede gerçekleşebileceğine

D) Kendini yenilemeyen bir dilin zaman içinde yok olabileceğine

E) Dilin doğal yollar ya da müdahaleler ile değişim gösterdiğine

3. **Türkçenin gelişimi ve değişimiyle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi <u>yanlıştır</u>?+**

A) İlk Türkçe Dönemi'nden bugüne birtakım ses değişiklikleri olmuştur.

B) Osmanlı Türkçesinde, Arapça ve Farsçanın yoğun biçimde etkisi görülür.

C) Türkçe sözcüklerden bazıları, zaman içinde anlam değişikliğine uğramıştır.

D) İslamiyet'in etkisinde yazılan ilk eserler Karahanlı Türkçesiyle yazılmıştır.

E) Yeni Lisan hareketi, Batı kökenli kelimeleri dilden atmayı amaçlamıştır.

4. Dil yaşayan bir varlık olarak değişmeye muhtaçtır. Bir dil iç ve dış sebeplere bağlı olarak tarihî süreç içerisinde değişir. Bu değişimin en belirgin göstergelerinden biri kelimelerin zaman içinde uğradıkları ses değişiklikleridir. Dilde görülen değişimler sadece biçimle sınırlı değildir, anlamsal değişmeler de dil değişimine neden olur. Bu değişmelerin birçoğunda, çeşitli aktarmalar etkili olmuştur. İnsanın vücut bölümlerinin, organlarının adlarıyla doğadaki nesneler arasında ilişki kurulması, doğadaki nesnelerin ve onların niteliklerinin insanlar için kullanılması, duyular arasındaki aktarmalar ve ad aktarmaları anlam değişmesinin örneklerindendir.

Bu parçada söz edilen anlam değişmelerinden birine, aşağıdakilerden hangisi örnek olarak <u>gösterilemez</u>?

A) Onu her seferinde heyecanlandıran buluşmalardan sonra kırık bir kalple geri dönüyordu.

B) Vasıf'ı hem arkadaş canlısı bir insan hem de gayet pişkin bir iş adamı olarak tanıyordum.

C) Genç ressamın ilk sergisinde en çok eleştirilen yönü, tablolarında kullandığı çiğ renklerdi.

D) Akdeniz'in mavi sularını, iki hafta boyunca birbiriyle yarışan beyaz yelkenler süslüyordu.

E) Ali'nin bütün gün başında çalıştığı makinenin dişleri tebessüm eder gibi tatlı bir ses çıkardı.

5. Millî kültüre ve halkın diline duyduğu büyük ilgi, Ahmet Vefik Paşa'yı Türk atasözlerini toplamaya sevk etmiştir. Ahmed Vefik'in Türk halk dilinin ifade zenginliğini ve mecaz kabiliyetini aksettiren eseri, memleketimizde kendisininkine kadar yapılan atasözü derlemelerinin en zengini olmuş; daha sonra bu sahadaki çalışmalara devamlı ve kolay kolay tüketilemez bir kaynak olma hizmeti görmüştür. Ahmet Vefik, kitabında yalnız atasözleriyle yetinmeyip her çeşit halk deyimini bir araya getirmeye çalışmıştır. Böylece sayısı 5000'e varan bir malzeme tespit etmiş bulunmaktadır.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Türkî Durûb-i Emsâl*

B) *Lehçe-i Osmanî*

C) *Durûb-i Emsâl-i Osmaniyye*

D) *Şemsü'l-Lugat*

E) *Kâmûs-ı Osmânî*

6. Türk dilinin sadeleşmesi ve kurallarının belirlenerek bir gramerinin yazılması konusundaki bilinçli tartışmalar ve bu yoldaki girişimler Tanzimat Dönemi'nde başlar. Daha önceleri münferit girişimler yapılmışsa da dilin kurallarının belirlenmesi, tam olarak adının konması ve sadeleşmesi konuları hep ihmal edilmiştir. Tanzimat Dönemi içerisinde önemli konumları olan aydınlarımızın Türk dilinin sadeleşmesi, ıslahı, gramerinin ve sözlüğünün oluşturulması yönünde önemli çalışmaları olmuştur.

Aşağıdaki sözlüklerden hangisi Tanzimat Dönemi sanatçılarından birine ait değildir?

A) *Kamus-ı Türkî*

B) *Lehçe-i Osmanî*

C) *Lugat-ı Ebüzziyâ*

D) *Lehçetü'l-Lugat*

E) *Lugat-ı Nâcî*

7. Her dilde -şu ya da bu ölçüde- başka dillerden alınma sözcüklerin bulunduğu, başka toplumların kavramlarının var olduğu görülür. Çünkü başka dillerle hiç ilişkisi olmamak demek, bir toplumun başka toplumla hiç ilişkisi bulunmaması demektir; böyle bir durumun da hele günümüzde olanaksız olduğunu söyleyebiliriz. Türkçede de ---- etkisiyle ---- ve ---- birçok sözcüğe, 11 ve 12. yüzyılda yazılan eserlerde rastlamak mümkündür. 19. yüzyılın ikinci yarısında ise ---- değişimin etkisiyle dilimizde ---- kökenli sözcük sayısı giderek artar.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Manihaizm'in - Çince - Japonca - bilimsel - İngilizce

B) kültürün - Fransızca - İngilizce - dinî - Arapça

C) İslamiyet'in - Arapça - Farsça - kültürel - Batı

D) coğrafyanın - Fransızca - İngilizce - siyasi - Doğu

E) göçlerin - Hititçe - Sümerce - siyasi - yabancı

8. Onu yaşadığı çağda ve sonrasında önemli bir şahsiyet kılan en mühim tarafı, kendisine kadar hiç ele alınmamış ana dilinin söz servetini ve onu yöneten kurallarını meydana çıkarıp tespit etmesidir. Bu uğurda içine girdiği büyük çalışmanın yanı sıra Türkçenin üstünlüğüne ve İslam âlemi için evrenselliğine inancını cesaretle ortaya koymasıdır. Önünde daha önceleri yapılmış bir deneme, hazır bir örnek olmaksızın ana dilinin geniş bir coğrafi yayılım içindeki kol ve şubelerinden derlediği ve mukayeseli bir şekilde işlediği malzemeyle yarattığı eseri, ona Türk dilinin bilinen ilk sözlüğünün müellifi ve en eski Türk dili araştırmacısı payesini verir.

Bu parçada sözü edilen dil bilgini aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Vefik Paşa

B) İbrahim Şinasi

C) Yusuf Has Hacip

D) Muallim Naci

E) Kaşgarlı Mahmut

1. Aşağıdakilerin hangisinde şiir ile düzyazının farkları ile ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Şiir dizelerle düzyazı paragraflar hâlinde yazılır.

B) Şiir az kelimeyle çok anlam içerir, düzyazı uzun ve doğaldır.

C) Şiirde sözün nasıl söylendiği önemlidir, düz yazıda neyin söylendiği önemlidir.

D) Şiirde semboller kullanılırken düzyazıda kelimeler genellikle gerçek anlamında kullanılır.

E) Şiirde anlatım açık ve düzdür, düzyazıya göre çok daha kolay anlaşılır.

Çözüm:

Düzyazılarda anlatım şiire göre çok daha açık ve düzdür, bu nedenle şiire göre çok daha kolay anlaşılır.

Cevap: E

2. Aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisinin nazım birimi diğerlerinden farklıdır?

A) Tuyuğ

B) Rubai

C) Gazel

D) Murabba

E) Şarkı

Çözüm:

Tuyuğ, rubai, murabba ve şarkı nazım biçimlerinin nazım birimleri benttir. Gazelin nazım birimi ise beyittir.

Cevap: C

3. Aşağıdakilerin hangisi şiirin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Düş gücüne ve imgeye dayanır.

B) İnsanda coşku uyandırır.

C) Çağrışım ve sezgi önemli yer tutar.

D) Gerçeklerin kavranmasını sağlar.

E) Ahenkli ve etkili söyleyiş söz konusudur.

Çözüm:

Şiir insanın duygu dünyasına seslenir. Gerçeklerin kavranmasını sağlamak gibi bir amaç şiir için geçerli değildir.

Cevap: D

4. "Gerçek şiir nedir, nasıldır?" diye sorulursa bir tek yanıtım olacaktır: yüzyıllara dayanan şiir. Bir şiirin yüzyıllara dayanması için de önce insanı anlatması, insana değişik bir açıdan bakması ve sağlam bir dile dayanması önemlidir. Yoksa yalnızca yenilik olsun diye yapılan zorlamalar kısa bir zamanda yenilik olmaktan çıkar, eski olur, bayağı olur. Okuyan için de herkesin bildiği bir fıkranın anlatılmasından öte bir etki yaratmaz.

Bu parçadaki yazara göre "gerçek şiir**" aşağıdakilerden hangisi ile ilgili <u>değildir</u>?**

A) İnsanı farklı bakış açılarıyla yansıtması

B) İnsanın yaşamından izler taşıması

C) Anlatımının güçlü olması

D) Yeni akımlara açık olması

E) Bir geleneğe bağlı olması

Çözüm:

Parçada insana "değişik bir açıdan bakması" A seçeneğine, "önce insanı vermesi" B seçeneğine, "sağlam bir dile dayanması" C seçeneğine, "yüzyıllara dayanan şiir" E seçeneğine ait ifadelerdir. Parçada "yeni akımlara açık olması" ile ilgili bir ifade yoktur.

Cevap: D

5. Varım yoğum bir Veysel'im
Peşinden tutuşmuş elim
Ey benim nazlı güzelim
Eşin yoktur bulamadım

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Tapşırmaya örnek verilmiştir.

B) Nazım birimi dörtlüktür.

C) Aşk teması işlenmiştir.

D) Sade bir dil kullanılmıştır.

E) Manzumeye örnektir.

Çözüm:

"Veysel" adının söylenmesi tapşırmaya örnektir. Sade bir dil, nazım birimi olarak dörtlük, tema olarak aşk kullanılmıştır. Manzumede sözcükler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılırken şiirde çoğunlukla mecazlı bir söyleyiş, imgeleme ve çok anlamlılık söz konusudur. "Peşinden tutuşmuş elim" ifadesi mecazlı söyleyiş olduğundan ve olaya dayalı bir anlatım olmadığından bu parçaya manzume diyemeyiz.

Cevap: E

6. Şiirin nazım biçimi belirlenirken ----, ----, ---- gibi şekil özellikleri; nazım türü belirlenirken içerik ile ilgili ----, ---- esas alınır.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilemez?

A) nazım birimi

B) edebî sanatlar

C) ölçü

D) tema

E) kafiye düzeni

Çözüm:

Şiirin nazım biçimi belirlenirken nazım birimi, kafiye düzeni, ölçü gibi şekil özellikleri; nazım türü belirlenirken içerik ile ilgili konu, tema esas alınır. Edebî sanatlar nazım biçimi ve nazım türü belirlenirken esas alınmaz.

Cevap: B

7. Aşağıdakilerin hangisinde nazım birimine göre nazım biçimi parantez ( ) içinde yanlış verilmiştir?

A) Şeb-i hicrân yanar cânum töker kan çeşm-i giryânum
Uyadur halkı efgânum kara bahtum uyanmaz mı
(tuyuğ)

B) Seni aramaktan dünyanın başı dertte;
Zengine def göründüğün yok, fakire de;
Sen konuşursun da biz sağır mıyız yoksa,
Hep kör müyüz, sen varsın da görünürde.
(rubai)

C) Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâde
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'e
İşte üç çifte kayık iskelede âmâde
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'e
(şarkı)

D) Döşedi mihr-i felek yolları dîbâlar ile
Etdi teşrif çemen mülkini sultân-ı bahâr
(kaside)

E) Kudretin izhâr edüp hem ol Celil
Birliğine bunları kıldu delil
(mesnevi)

Çözüm:

Rubai, şarkı ve tuyuğ bentlerle, kaside ve mesnevi beyitlerle yazılır. A seçeneğindeki şiirde beyit nazım birimi kullanıldığı için nazım biçimi tuyuğ olamaz.

Cevap: A

8. I. Ortak zevk ve dil anlayışına sahip şairlerin ortak şekil özelliklerini, ahenk unsurlarını, imge ve temaları kullanarak oluşturduğu şiir anlayışıdır.

II. Duygu, düşünce ve hayallerin genellikle ölçülü, uyaklı dizeler hâlinde anlatılan şeklidir.

III. Şiirin bütününü oluşturan dizelerin kümeleniş biçimidir.

IV. Bir şiirin işlediği konuya göre aldığı isimdir.

Numaralanmış açıklamalardan hangisi aşağıdakilerden biriyle eşleştirilemez?

A) Şiir

B) Nazım biçimi

C) Nazım türü

D) Şiir geleneği

E) Nazım birimi

Çözüm:

I: Şiir geleneği II: Şiir III: Nazım birimi IV: Nazım türü
Nazım biçimiyle ilgili bir açıklama yapılmamıştır.

Cevap: B

9. I. Gönül gurbet ele varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dilbere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez

II. Dudağı sarkmış u düşmüş enek
Yorulur arkasına konsa sinek

Numaralanmış dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Nazım biçimleri aynıdır.

B) Nazım birimleri aynıdır.

C) Farklı geleneğin şiirleridir.

D) Nazım türleri aynıdır.

E) Alındıkları şiirin son bölümleridir.

Çözüm:

I. şiirin nazım birimi dörtlük, II. şiirin nazım birimi beyittir. Nazım birimleri farklı olduğu için bu şiirlerin nazım biçimleri de farklıdır. Nazım türü olarak I. şiir halk edebiyatı, II. şiir divan edebiyatı nazım türüdür. Şairlerin takma isimlerine yer verilmediği için bu şiirler, alındıkları şiirlerin son bölümleri değildir. Kullanılan dil ve nazım birimlerinden hareketle bu şiirler, farklı geleneklere ait şiirlerdir.

Cevap: C

10. Âşıklar kültürel değerlerden, dinî inanışlardan, gelenek ve göreneklerden, günlük yaşamdan beslenerek şiirlerini meydana getirmişlerdir. Bu kaynakların yönlendirmesi ile halkın zevkini, beğenisini, sevincini ve acısını mısralarında dile getirmişlerdir. Bunun yanında toplumda karşılaştıkları aksaklıklar ve sorunlar da şiirlerinde yer bulmuştur. Âşıkların bu şekilde bir kimseyi yermek ya da toplumun bozuk yönlerini eleştirmek amacıyla yazdığı şiirlere taşlama, konusuna göre de satirik şiir denir.

Bu parçada sözü edilen şiir türünün örneği aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Bir vakte erdi ki bizim günümüz,
Yiğit belli değil, mert belli değil
Herkes yarasına derman arıyor,
Deva belli değil, dert belli değil.

B) Yürün aslanlarım savaş edelim
Buna kavga derler bey ne paşa ne
Haykırıp haykırıp kelle keselim
Seyreyleyin el ayağı şaşana

C) Kömür gözlüm ne salının karşımda,
Gündüz hayalimde, gece düşümde.
Bir güzelin sevdası var başımda,
Yâr sevdası çetin olur yaradan.

D) Mecliste arif ol kelamı dinle
El iki söylerse, sen birin söyle
Elinden geldikçe sen eylik eyle
Hatıra dokunup yıkıcı olma

E) Adım at ileri, geriye bakma,
Bir sağlam iş tut da elden bırakma,
Saçma sapan sözler hep delip takma
Allah'ın yardımı çalışanlara.

Çözüm:

A seçeneğinde eleştiri olduğundan satirik şiir, B seçeneğinde savaştan söz edildiğinden epik şiir, C seçeneğinde aşktan söz edildiğinden lirik şiir, D ve E seçeneklerinde öğüt verildiğinden didaktik şiirdir.

Cevap: A

11. I. Dize sonlarındaki yazılışları ve okunuşları aynı, anlamları ve görevleri farklı kelimelerin, eklerin benzerliğine denir.

II. Şiirde dizelerde aynı sessiz harfin tekrarlanmasıdır.

III. Şiirin vurgu ve tonlamaya uygun okunmasıdır.

Numaralanmış ahenk unsurları ile ilgili açıklamalar sırasıyla aşağıdakilerin hangisine aittir?

A) Nakarat - asonans - sözcük tekrarı
B) Nakarat - aliterasyon - ses akışı
C) Kafiye - asonans - sözcük tekrarı
D) Kafiye - aliterasyon - ses akışı
E) Redif - aliterasyon - ses akışı

Çözüm:

I: Kafiye II: aliterasyon III: ses akışı

Cevap: D

12. Aşağıdaki dizelerin hangisinde redife yer verilmemiştir?

A) Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu,
Kerem'in sazına cevap veren bu

B) Leyla gelin oldu, Mecnun mezarda,
Bir susuz yolcu yok şimdi dağlarda,

C) Ne şair yaş döker, ne âşık ağlar,
Tarihe karıştı eski sevdalar.

D) Mermeri oyardı, taşı delerdi.
Kaç yanık yolcuya soğuk su verdi.

E) Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar...

Çözüm:

A seçeneğinde "-en" ek (sıfat-fiil) redifi, "bu" kelime redifidir. B seçeneğinde "-da" ek (bulunma durumu) redifidir. D seçeneğinde "-di" ek (görülen geçmiş zaman) redifidir. E seçeneğinde "-lar" ek (çokluk eki) redifidir. C seçeneğinde "-r" geniş zaman eki, "-lar" çokluk ekidir. Aynı görevde kullanılan ek ve aynı anlamlı sözcük olmadığından bu dizelerde redif kullanılmamıştır.

Cevap: C

13. Ömrümün hasretle geçen her günü
Bilmezsin gün müdür, hafta mı, ay mı?
Günlerce görmeden güzel yüzünü,
Bu gizli sevdayı çekmek kolay mı?

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Aşk teması işlenmiştir.
B) Satirik şiir nitelikleri taşımaktadır.
C) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Çapraz uyak düzeni kullanılmıştır.
E) Zengin uyak kullanılmıştır.

Çözüm:

Bu dizelerde "güzel yüzünü, sevdayı çekmek" ifadelerinden hareketle aşk teması işlenmiş, bu dizeler 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır. Uyak düzeni "abab" şeklinde olduğundan çapraz uyak düzeni kullanılmıştır. Birinci dizedeki "günü" sözcüğünde "-ü" üçüncü tekil iyelik eki, üçüncü dizedeki "yüzünü" sözcüğü ikinci tekil iyelik ve belirtme eki almıştır. Aynı görevde kullanılan ek olmadığı için bu dizelerde redif yoktur, zengin uyak vardır. İkinci ve dördüncü dizelerde "mı" redif, "-ay" tam uyaktır. Aşk temalı bu şiirde duygular dile getirildiğinden ve coşkulu bir anlatım kullanıldığından lirik şiir nitelikleri taşımaktadır. Duygular dile getirildiğinden lirik şiirdir.

Cevap: B

14. Ben bu gurbet ile düştüm düşeli,
Her gün biraz daha süzülmekteyim.
Her gece, içinde mermer döşeli,
Bir soğuk yatakta büzülmekteyim.

Bu dizelerde aşağıdaki ahenk unsurlarından hangisi yoktur?

A) Vezin

B) Redif

C) Tam uyak

D) Zengin uyak

E) Yarım uyak

Çözüm:

Bu dizelerde 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Birinci dizedeki "düşeli" sözcüğündeki "-eli" eki zarf-fiil, üçüncü dizedeki "döşeli" sözcüğündeki "-li" yapım eki olduğundan "-şeli" zengin uyaktır. İkinci dizedeki "süzülmekteyim" sözcüğünde "-ülmekteyim" sırasıyla yapım eki, şimdiki zaman eki ve şahıs ekidir. Kökteki "-üz" tam uyaktır. Bu dizelerde yarım uyak yoktur.

Cevap: E

15. I. Benim her derdime ortak sen oldun
Ağlasam ağladın, gülersem güldün
Sazım bu sesleri turnadan m'aldın
Pençe vurup sarı teli sızlatma

II. Nice güzellere bağlandım kaldım
Ne bir vefa gördüm ne fayda buldum
Her türlü isteğim topraktan aldım
Benim sadık yârim kara topraktır

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

A) 11'li hece ölçüsünün kullanılması

B) Aynı uyak düzeninin kullanılması

C) Redife yer verilmesi

D) Tunç uyağa yer verilmesi

E) Aynı şiir türünde yazılmaları

Çözüm:

İki dörtlükte de 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır. "aaab" düz uyak düzeni ikisinde de vardır. I. dörtlükte "-dun / -dün / - dın" görülen geçmiş zaman ve şahıs eki olduğundan redif, II. dörtlükte "-dım / -dum / - dım" görülen geçmiş zaman ve şahıs eki olduğundan rediftir. I. dörtlükte "-l" yarım uyak, II. dörtlükte "-l" yarım uyak ayrıca "kaldım / aldım" sözcükleri tunç uyaktır. İkisinde de duygular coşkun bir şekilde dile getirildiğinden lirik şiir türü kullanılmıştır.

Cevap: D

16. Cömertlik ve yardım etmede, akarsu gibi ol.
Şefkat ve merhamette, güneş gibi ol.
Başkalarının kusurunu örtmede, gece gibi ol.
Hiddet ve asabiyette, ölü gibi ol.
Tevazu ve alçak gönüllülükte, toprak gibi ol.
Hoşgörülülükte, deniz gibi ol.
Ya olduğun gibi görün ya da göründüğün gibi ol.

Bu dizeler aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek verilebilir?

A) Didaktik

B) Lirik

C) Epik

D) Pastoral

E) Satirik

Çözüm:

Bu dizelerde öğüt verildiğinden didaktik şiirdir.

Cevap: A

17. Aşağıdaki dizelerin konusuna göre türleri ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Yerin seni çektiği kadar ağırsın,
Kanatların çırpındığı kadar hafif…
Kalbinin attığı kadar canlısın,
Gözlerinin uzağı gördüğü kadar genç...

B) Gümüş bir dumanla kapandı her yer;
Yer ve gök bu akşam yayla dumanı;
Sürüler, çimenler, sarı çiçekler,
Beyaz kar, yeşil çam yayla dumanı!

C) Bizdik o hücumun aşkıyla kanatlı
Bizdik o sabah ilk atılan safta yüz atlı
Uçtuk Mohaç ufkunda görünmek hevesiyle
Canlandı o meşhur ova at kişnemesiyle

D) o kadar da önemli değildir bırakıp gitmeler,
arkalarında doldurulması mümkün olmayan boşluklar bırakılmasaydı eğer.
utanılacak bir şey değildir ağlamak,
yürekten süzülüp geliyorsa gözyaşı eğer…

E) Gökte kandiller delikanlı Mehmed Han'ın
Yedi tebessümlü dilbere başlık borcu
Süzülür yıldızlar mazgallardan
Avuçlayıp rum ateşlerini bir bir
Güneş diye burca dikilir
Sağdıçtı bu düğünde Ulubatlı Hasan

Çözüm:

A: lirik şiir, B: pastoral şiir, C: epik şiir, D: lirik şiir, E: epik şiir

Cevap: B

18. Aşağıdakilerin hangisinde tam uyak, çapraz uyak düzeni ve hece ölçüsü kullanılmıştır?

A) Bu kapıdan kol ve kanat kırılmadan geçilmez;
Eşten, dosttan, sevgiliden ayrılmadan geçilmez.
İçeride bir has oda, yeri samur döşeli;
Bu odadan gelsin diye çağrılmadan geçilmez.

B) Ben vurdum sevilere belli değil miydi
Bin yıl seni açtım işte yalnızlığımda.
Ne zaman aydınlığında adım geçti miydi
Bir aşk demekti bu dünyada.

C) Sevgileri yarınlara bıraktınız
Çekingen, tutuk, saygılı.
Bütün yakınlarınız
Sizi yanlış tanıdı.

D) Seni bulmaktan önce aramak isterim
Seni sevmekten önce anlamak isterim
Seni bir yaşam boyu bitirmek değil de
Sana hep hep yeniden başlamak isterim…

E) Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.
Geyve'nin gülleri ve beyaz yatak.
Kanadı kırık kuş merhamet ister.
Ah senin yüzünden kana batacak.
Mona Rosa. Siyah güller, ak güller.

Çözüm:

A seçeneğinde "aaba" mâni tipi uyak düzeni vardır. "geçilmez" kelime redifi, "-ılmadan" yapım eki -ünlü düşmesiyle- ve zarf-fiil ekiyle ek redif, "-r" yarım uyak ve 15'li hece ölçüsü kullanılmıştır. B seçeneğinde "abab" çapraz uyak düzeni vardır. "miydi" redif, "-da" rediftir. Benzer ses olmadığından uyak yoktur. Dizelerde hece denkliği olmadığından hece ölçüsü kullanılmamıştır. C seçeneğinde "abab" çapraz uyak düzeni, "bıraktınız" sözcüğünde görülen geçmiş zaman ve ikinci çoğul şahıs eki kullanılmıştır. Üçüncü dizedeki "yakınlarınız" sözcüğünde çokluk ve ikinci çoğul kişi iyelik eki vardır. Aynı görevli ek olmadığından redif yoktur, "-ınız" zengin uyaktır. İkinci dizedeki "saygılı" sözcüğünde yapım ekleri, dördüncü dizedeki "tanıdı" sözcüğünde görülen geçmiş zaman eki kullanıldığından redif yoktur, tek ses benzerliğiyle yarım uyak vardır. Dizelerde hece denkliği olmadığından hece ölçüsü kullanılmamıştır. D seçeneğinde "aaba" mâni uyak tipi, "-mak isterim" isim-fiil ve sözcük tekrarıyla rediftir. Bu dizelerde 13'lü hece ölçüsü kullanılmıştır. E seçeneğinde "ababa" çapraz uyak düzeni vardır. "Güller" sözcüğünde "-ler" çokluk eki, "ister" sözcüğünde "-r" geniş zaman eki olduğundan redif yoktur, "-er" ses benzerliğiyle tam uyak kullanılmıştır. İkinci dizedeki "yatak" sözcüğü yapım eki, dördüncü dizedeki "batacak" sözcüğü gelecek zaman eki aldığından redif yoktur, "-ak" ses benzerliğiyle tam uyak kullanılmıştır. Bu dizelerde 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Cevap: E

19. I. Bu kaçıncı bayram vatandan uzak,
Saya saya usandım ben bıktım ben.
Umutlar karlı dağ hayaller kızak
Kaya kaya usandım ben bıktım ben.

II. Başımdan bir kova sevda döküldü
Islanmadım, üşümedim, yandım oy!
İplik iplik damarlarım söküldü
Kurşun yemiş güvercine döndüm oy!

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Uyak düzeni
B) Zengin uyak
C) Aynı kalıplı ölçü
D) Ek ve sözcük redifi
E) Konusuna göre şiir türü

Çözüm:

A: I ve II. dörtlük "abab" çapraz uyak düzeni vardır.

B ve D: I. dörtlük "uzak / kızak" sözcüklerinde "-zak" zengin uyak; "saya usandım ben bıktım ben / kaya usandım ben bıktım ben" sözcük grubunda "usandım ben bıktım ben" sözcük redifi, "-a" zarf-fiil eki olduğundan ek redifi, "-ay" tam uyak kullanılmıştır.

II. dörtlük "döküldü / söküldü" sözcüklerinde "-üldü" yapım eki ve görülen geçmiş zaman eki olduğundan ek redifi, "-ök" tam uyak; "yandım oy / döndüm oy" sözcüklerinde "oy" sözcük redifi, "-dım / -düm" görülen geçmiş zaman ve şahıs eki olduğundan ek redifi, "-n" yarım uyak kullanılmıştır.

C: İki dörtlükte de 11'li kalıpla hece ölçüsü kullanılmıştır.

E: I. dörtlükte gurbet, II. dörtlükte aşk teması işlenmiştir. Bu temalar lirik şiirin yazıldığı temalardır.

B seçeneğindeki zengin uyak I. dörtlükte vardır, II. dörtlükte yoktur.

Cevap: B

20. I. Redif, dize sonlarında aynı görevli eklerin ya da aynı anlamlı sözcüklerin tekrar edilmesidir.

II. Yarım uyak, mısra sonundaki tek ses benzerliğidir.

III. Cinaslı uyak, anlamdaş sözcüklerin tekrar edilmesidir.

IV. Zengin uyak, mısra sonundaki üç ve daha fazla sesin benzerliğidir.

V. Tunç uyak, dize sonundaki bir kelimenin başka bir dize sonundaki bir kelime içinde yer almasıdır.

Numaralanmış açıklamaların hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Cinaslı uyak; sesteş (eş sesli) sözcüklerin tekrar edilmesidir.

Cevap: C

21. Satirik şiir (I); toplumun veya kişilerin beğenilmeyen yönlerini açık ya da kapalı bir şekilde eleştiren, onların gülünç yönleriyle alan eden şiirlere denir. Bu şiire divan edebiyatında yergi (II), halk edebiyatında taşlama (III), günümüzde hiciv (IV) adı verilir. Didaktik şiir (V); bir düşünceyi aktarmak veya belli bir konuda öğüt, bilgi, ders vermek amacıyla öğretici nitelikte yazılan şiir türüdür.

Bu parçadaki bilgi yanlışının giderilebilmesi için numaralanmış terimlerden hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve V B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

Çözüm:

Satirik şiire divan edebiyatında hiciv, günümüzde yergi adı verilir.

Cevap: C

22. Yeşil pencerenden bir gül at bana,
Işıklarla dolsun kalbimin içi.
Geldim işte mevsim gibi kapına
Gözlerimde bulut, saçlarımda çiğ.

Bu dizelerde aşağıdaki uyak türlerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Yarım uyak
B) Tam uyak
C) Zengin uyak
D) Tunç uyak
E) Cinaslı uyak

Çözüm:

Bu dizelerde "bana / kapına" sözcüklerinde "-a" yönelme eki olduğundan redif, "-n" yarım uyaktır.

Cevap: A

23. Ritim, şiiri nesirden ayıran en önemli özelliklerindendir. Ritim aslında müziğin ana unsurudur. Çocukluğun doğasında ritim vardır. Çocuk ritim ile büyür. Şarkılarda, ninnilerde ve tekerlemelerde ritim çok açık gözlenir. Şiirin de kendine özgü bir ritmi vardır ve ritim çocukların en çok aradığı ve sevdiği özelliktir. Şiirde sesi nasıl kullandığımız, hangi kelimeyi veya heceyi vurguladığımız, nasıl bir ses tonu ile okuduğumuz, uzun-kısa, kalın-ince ses özelliklerini nasıl kullandığımız, nasıl bir hece ölçüsü seçtiğimiz ve ses benzerliğini nasıl sağladığımız şiirin ritmine yöneliktir.

Bu parçaya göre şiiri nesirden ayıran asıl özellik aşağıdakilerin hangisidir?

A) Uyak
B) Tema
C) Vurgu ve tonlama
D) Ahenk
E) Ölçü

Çözüm:

Parçada uyak, ölçü, vurgu ve tonlamadan söz edilmektedir. Soruda asıl vurgu istenmektedir. Bütün bu özellikleri kapsayan sözcük ahenktir.

Cevap: D

24. İmge; bir varlığı, kavramı, durumu daha canlı ve daha duygulu anlatmak için onu başka varlık, kavram veya durumların çizgileri ve şekilleri içinde tasarlayıştır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde imgeye yer verilmemiştir?

A) Tarif edilmez güllerin yankısı gözlerin
Gözlerin kaç kişinin gözlerinde gezinir

B) Ve güldün rengârenk yağmurlar yağdı
İnsanı ağlatan yağmurlar yağdı

C) Hatırasız ve geleceksiz bir iç deniz gibi
Aşka veda etmiş topraklarda durmuşsun

D) Evlerinin içi gurur döşeli
Benim aşkım binbir köşeli ah binbir köşeli

E) Biz seni işte böyle seviyoruz Leyla
O gitti bize ağlamak kaldı kala kala

Çözüm:

A: "güllerin yankısı", "Gözlerin kaç kişinin gözlerinde gezinir" B: "rengârenk yağmurlar" C: "Hatırasız ve geleceksiz bir iç deniz gibi", "Aşka veda etmiş topraklarda" D: "Evlerinin içi gurur döşeli", "Benim aşkım binbir köşeli" ifadeleri bu dizelerdeki imgelerdir. Bu ifadelerde sözcüklerde hayal ve düşüncelerin dile getirilmesi için sözcüklere yeni anlamlar yüklenmiştir. E seçeneğinde yeni anlam yüklenmiş sözcük yoktur.

Cevap: E

25. Hayatım rüzgâr gibi akıp geçiyor,
Uğultulu bir rüzgâr gibi akıp geçiyor hayatım…

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi kullanılmıştır?

A) Telmih
B) Tezat
C) İstiare
D) Teşbih
E) Hüsnütalil

Çözüm:

Aralarında benzerlik ilgisi kurulan varlık veya kavramlardan nitelikçe zayıf olanın, kuvvetli olana benzetilerek anlatılmasına teşbih denir.

Benzeyen: hayat

Kendisine benzetilen: rüzgâr

Benzetme yönü: akıp geçmek, uğultu

Benzetme edatı: gibi

Cevap: D

26. Gece gemileri
onlar suya herkes uyudu mu inerler
seyir defterleri ve kaptanları yoktur.
kıyılara hiç uğramaz, açık denizleri özler
ve yolcu kabul etmezler.
gece gemileri yalnızca gölgeleri taşırlar.
sahipsiz, sakat gölgeleri

Bu dizelerde yararlanılan edebî sanat aşağıdakilerin hangisinde yoktur?

A) Gezinen bir gölgedir hayat, gariban bir aktör
Sahnede bir ileri bir geri saatini doldurur

B) Düşünme mevsimi inleten rengi
Elemdir mest etsin ruhunu

C) Pır pır yaldızlanırdı kanatları kahkaha kuşlarının
Ne meseller söylerdi mercan köz nargileler

D) Bir yağmur başlar ya inceden ince
Bak o zaman topraktaki sevince

E) Yıllar bir gözyaşı olup da kaymış
Nurlu ihtiyarın yanaklarında.

Çözüm:

Bu dizelerde gece gemilerine insana ait özellikler verildiğinden teşhis (kişileştirme) sanatı yapılmıştır. Kişileştirme sanatının olduğu ifadelerde kapalı istiare sanatı da vardır. A seçeneğinde hayat gezinen gölge ifadesiyle kişileştirilmiş, B seçeneğinde mevsim inleme özelliğiyle kişileştirilmiş, C seçeneğinde nargileler mesel söyleme özelliğiyle kişileştirilmiş, D seçeneğinde toprak sevinme ifadesiyle kişileştirilmiştir. E seçeneğindeki dizelerde kişileştirme ve istiare sanatı yapılmamış "yıllar" yüzden kayma özelliğiyle gözyaşına benzetilmiştir.

Cevap: E

27. Yağmurlu bir günde doğdum anamdan
Gökler ağlıyormuş ben doğdum diye

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisine yer verilmiştir?

A) Mübalağa
B) Hüsnütalil
C) Tecahülüarif
D) Tariz
E) Tezat

Çözüm:

Bir olayı gerçek nedeninin dışında daha güzel bir nedene bağlama sanatına hüsnütalil denir. Göklerin ağlaması yağmur anlamındadır. Göklerin ağlamasıyla kişileştirme sanatı yapılmıştır ancak seçeneklerde kişileştirme sanatı yoktur. Bu dizelerde yağmurun yağma nedeni şairin doğuşuna bağlandığından hüsnütalil sanatı yapılmıştır.

Cevap: B

28. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, ayraç içinde verilen edebî sanat yoktur?

A) Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik
Bin atlı o gün dev gibi bir orduyu yendik
(Teşbih)

B) Zihnim bu şehirden, bu devirden çok uzakta,
Tanbûri Cemil Bey çalıyor eski plâkta.
(Mecazımürsel)

C) Deli eder insanı bu dünya
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku
Bu tepeden tırnağa çiçek açmış ağaçlar
(Tenasüp)

D) Dedim dilber yanakların kızarmış
Dedi çiçek taktım gül yarasıdır
(İntak)

E) Alet işler, el övünür
Derler, her söze kanmayın
(İrsalimesel)

Çözüm:

A: bin atlı (benzeyen), çocuklar (kendisine benzetilen), şendik (benzetme yönü), gibi (benzetme edatı) teşbih sanatı vardır.

B: Tanbûri Cemil Bey'in şarkıları çalmaktadır. Sanatçı - eser ilişkisi bakımından mecazımürsel sanatı vardır.

C: "yıldız, gece, dünya" ve "çiçek, ağaç, koku" birbirini hatırlatan sözcüklerdir. Tenasüp sanatı vardır.

D: Bu dizelerde konuşma vardır ancak konuşan şiir söyleyicisi ve karşısındaki kişidir. İnsan dışında bir varlık konuşturulmadığından intak sanatı yoktur.

E: "Alet işler, el övünür" bir atasözüdür. Dizelerde atasözüne yer verildiğinden irsalimesel sanatı vardır.

Cevap: D

29. Aşağıdakilerin hangisinde açık istiare sanatı yoktur?

A) Karadutum, çatal karam, çingenem
Nar tanem, nur tanem, bir tanem

B) Bir med zamânı, gökyüzü kurşunla örtülü,
Gördüm deniz dedikleri bin başlı ejderi;

C) Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han, konan göçer

D) Havada bir dost eli okşuyor derimizi;
Boynu bükük adalar tanıyor sanki bizi…

E) Yaslı gelin gibi mahzun mu bilmem,
Yüce dağ başında siyah tül vardır.

Çözüm:

Açık istiare, benzetme ögelerinden benzeyenin belirtilmeyip kendisine benzetilenin belirtilmesi sanatına denir.

A: Benzeyen: sevgili (belirtilmemiş) Kendisine benzetilen: karadutum, çatal karam, çingenem (belirtilmiş)

B: Benzeyen: bulut (belirtilmemiş) Kendisine benzetilen: kurşun (belirtilmiş)

C: Benzeyen: can (belirtilmiş) Kendisine benzetilen: kuş (belirtilmemiş)

D: Benzeyen: rüzgâr (belirtilmemiş) Kendisine benzetilen: bir dost eli (belirtilmiş)

E: Benzeyen: bulut (belirtilmemiş) Kendisine benzetilen: siyah tül (belirtilmiş)

Cevap: C

30. Mecazımürsel; bir sözün, benzetme amacı güdülmeden başka bir sözün yerine kullanılması sanatıdır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde mecazımürsel sanatına yer verilmemiştir?

A) Hep iki şömine yandı yüreğimde
Birinde ateşti diğerinde kül

B) Çatma, kurban olayım, çehreni ey nazlı hilal!
Kahraman ırkıma bir gül; ne bu şiddet, bu celal?

C) Ey sevgili sen bu ilden gideli
Yaprak döktü ağaçlar, coştu gökyüzü

D) Dünya hem kahr olur hem onu gömer
Yıldızlar kandildir semalar kemer

E) Koparıp öpmek için, basacağı toprağı
Bütün şehir bekliyor onu dizler üstünde.

Çözüm:

Mecazımürselde parça-bütün, neden-sonuç, özel-genel, eser-sanatçı, iç-dış, yer-insan, soyut-somut, yön-uygarlık, araç-kullanıcı gibi anlam ilgileri bulunur.

A: Bu dizelerde şömine söylenip odun kastedilerek mecazımürsel sanatı yapılmıştır.

B: Hilal sözüyle, bayrak kastedilerek mecazımürsel sanatı yapılmıştır.

C: Bu dizelerde ağaçların yapraklarını dökmesi ve gökyüzünün coşma nedeni sevgilinin ilden gitmesine bağlandığından hüsnütalil sanatı yapılmıştır.

D: Cihan sözüyle dünyadaki insanlar kastedilerek mecazımürsel sanatı yapılmıştır.

E: Şehir sözüyle şehirdeki insanlar kastedilerek mecazımürsel sanatı yapılmıştır.

Cevap: C

31. Kalbim: Ebemkuşağı; günde bin kere
Senin için yeni baştan can kesilecek.
Ne güzel seni bulmak bütün yüzlerde
Sonra seni kaybetmek hemen her yerde

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi yoktur?

A) Tecahülüarif

B) Hüsnütalil

C) Teşbihibeliğ

D) Mecazımürsel

E) Mübalağa

Çözüm:

Benzeyen ve kendisine benzetilenle yapılan benzetme türüne teşbihibeliğ (güzel benzetme, yalın teşbih) denir. “Kalbim: Ebemkuşağı” ifadesinde benzetme yönü ve benzetme edatı kullanılmadığından teşbihibeliğ sanatı yapılmıştır. Bir olayı gerçek nedeninin dışında daha güzel bir nedene bağlama sanatına hüsnütalil denir. Ebemkuşağının (gökkuşağının) çıkmasının nedeni sevgiliye bağlandığından hüsnütalil sanatı yapılmıştır. Bir sözün, benzetme amacı güdülmeden başka bir sözün yerine kullanılmasına mecazımürsel sanatı denir. Mecazımürselde parça-bütün, neden-sonuç, özel-genel, eser-sanatçı, iç-dış, yer-insan, soyut-somut, yön-uygarlık, araç-kullanıcı gibi anlam ilgileri bulunur. “Ne güzel seni bulmak bütün yüzlerde” ifadesinde “yüz” insanın bir parçası olup insan yerine kullanıldığından mecazımürsel sanatı vardır. Sözün gücünü ve etkisini artırmak amacıyla bir durum, olay ya da varlığın olduğundan büyük veya küçük, çok ya da az gösterilerek anlatılması sanatına mübalağa (abartma) denir. Ebemkuşağının günde bin kere çıkması mübalağa sanatıdır. Tecahülüarif sanatına bu dizelerde yer verilmemiştir.

Cevap: A

32. Ne kadar kötülük, pislik varsa;
Sen her şeyi tertemiz öğren.
Eğer yüzüne gözyaşı yağarsa;
Seni garip sanır her gören.

Bu dörtlükte

I. Teşbih
II. Tezat
III. İstiare
IV. Teşhis

edebî sanatlarından hangisine başvurulmuştur?

A) Yalnız II B) Yalnız IV C) II ve III
D) III ve IV E) I, II ve III

Çözüm:

Birbirine karşıt duygu, düşünce, hayal ve durumları ifade eden kavramları bir arada kullanma sanatına tezat denir. Bu dörtlükte "pislik / tertemiz" sözcükleriyle tezat sanatı yapılmıştır. Benzetmenin asıl unsurları olan benzeyen ya da kendisine benzetilenin yalnız birinin kullanılmasıyla yapılan edebî sanata istiare denir. Bu dörtlükte "gözyaşı yağarsa "sözüyle gözyaşı yağmura benzetilmiş ancak yağmur söylenmemiştir. Teşbih ve teşhis sanatlarıyla ilgili bir kullanıma bu dörtlükte yer verilmemiştir.

Cevap: C

33. Aşağıdaki açıklamaların hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) İnsan dışındaki bir varlığa insan özellikleri verilmesi sanatına teşhis denir.

B) Aynı varlığın, olayın, durumun birbirine zıt iki yönünün bir arada kullanılması sanatına tezat denir.

C) Sözün etkisini güçlendirmek için sözcük ya da söz grubunu yineleme şeklinde yapılan söz sanatına tekrir denir.

D) Bildiği bir şeyi bilmez görünme, bilmezlikten gelme sanatına hüsnütalil denir.

E) Gerçek anlamı da düşünülebilecek bir sözü gerçek anlamının dışında (mecaz anlamıyla) kullanma sanatına kinaye denir.

Çözüm:

Bildiği bir şeyi bilmez görünme, bilmezlikten gelme sanatına tecahülüarif denir.

Cevap: D

34. Şu yalnızlık çıkmazında önümde niye sen varsın
Niye her şey bir anda kayıyor sen kayıyorsun
Kalbim niçin bu kadar yabancı sen niye yoksun
Bir sam yüklü geceleri içimden atamıyorum
Niye bunları bir anda unutamıyorum
Hadi tut elimden gök gibi ölü kadar yalnızım.

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine yer verilmemiştir?

A) Tecahülüarif
B) Mecazımürsel
C) Teşbih
D) Hüsnütalil
E) İstiare

Çözüm:

Bildiği bir şeyi bilmez görünme, bilmezlikten gelme sanatına tecahülüarif sanatı denir. Bu dizelerde sorular yoluyla bildiği şeyler bilinmezlikten gelindiği için tecahülüarif sanatı vardır. Bir sözün, benzetme amacı güdülmeden başka bir sözün yerine kullanılmasına mecazımürsel sanatı denir. Kalbim sözcüğünde duygular kastedilerek mecazımürsel sanatı yapılmıştır. Aralarında benzerlik ilgisi kurulan varlık veya kavramlardan nitelikçe zayıf olanın, kuvvetli olana benzetilerek anlatılmasına teşbih sanatı denir. "Hadi tut elimden gök gibi ölü kadar yalnızım" dizesinde şair kendini ölüye ve göğe yalnızlığı yönüyle "kadar" edatını kullanarak benzettiğinden teşbih sanatından yararlanılmıştır. İstiare, benzetmenin asıl unsurları olan benzeyen ya da kendisine benzetilenin yalnız birinin kullanılmasıyla yapılan edebî sanattır. Bu dizelerde "yalnızlık" çıkmaz bir şeye benzetilip benzetilen (yol, sokak vb.) söylenmediğinden istiare sanatı yapılmıştır. Bu dizelerde hüsnütalil sanatına yer verilmemiştir.

Cevap: D

1. Duygu, düşünce ve hayallerin genellikle ölçülü, uyaklı dizeler hâlinde anlatılan şekline ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Düzyazı

B) Nesir

C) Mensur

D) İnşa

E) Nazım

2. **Aşağıdaki yargılardan hangisi şiir ile ilgili <u>değildir</u>?**

A) İnsanın duygu dünyasına seslenir.

B) Ahenk ve etkileyicilik ön plandadır.

C) Düş gücüne ve imgeye dayanır.

D) Oluştuğu dönemden izler taşımaz.

E) Çağrışım ve sezgi önemli bir yer tutar.

3. **Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez ( ) içindeki terimle <u>uyuşmamaktadır</u>?**

A) Şiirdeki en küçük nazım birimidir. (dize)

B) Şiirde iki dizeden oluşan ve anlam bütünlüğü taşıyan bölümlerdir. (beyit)

C) Şiirde dört dizeden oluşan ve anlam bütünlüğü taşıyan bölümlerdir. (dörtlük)

D) Şiirde en az dört dizeden oluşan ve anlam bütünlüğü taşıyan bölümlerdir. (bent)

E) Şiirin bütününü oluşturan dizelerin kümeleniş biçimidir. (nazım birimi)

4. Şiirin nazım birimi, ölçüsü ve uyak örgüsüne göre kazandığı biçimsel özelliklerin genel adına ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Nazım biçimi

B) Tema

C) Üslup

D) Konu

E) Ahenk

5. I. Söyleyici; şiirde konuşan, şairin sesini ve söyleyişini emanet ettiği kişi / varlıktır.

II. Mahlas, divan şairlerinin şiirlerinde kullandığı takma addır.

III. Divan şairleri mahlaslarını genellikle ilk nazım biriminde söyler.

IV. Tapşırma; halk şiirinde âşıkların mahlas almalarına, adlarını veya mahlaslarını kullanmalarına verilen addır.

V. Halk ozanları, genellikle son dörtlükte adlarını veya mahlaslarını kullanır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdakilerin hangisi manzumenin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Sözcükler genellikle mecaz anlamlarıyla kullanılır.

B) Tarihî bir olay veya hikâye anlatılabilir.

C) Toplumsal yönü güçlü metinlerdir.

D) Ölçülü, uyaklı dizelerle yazılan metinlerdir.

E) Nasihat içeren bir konu işlenebilir.

7. Şiir daha doğuşunda bir yıkımla ortaya çıkıyor. Olağan söz kurallarını yıkıyor. Sözcükler gerçek anlamının dışına çıkıp birer simge, birer düş oluyor. Daha sonra gelen her şair; ustasından aldığını bir ölçüde koruyarak, bir ölçüde de ters yüz ederek sürdürüyor şiiri. Şiir zaman zaman yazı diline, zaman zaman konuşma diline yaklaşır; insan kılığına girmiş bir peri dolaşır gibidir başka insanlar arasında. Ama yalnızca bir kılık değiştirmedir bu. Masallarda insan kılığına giren o periye nasıl dokunamazsanız, birdenbire karşınızda nasıl görünmez olursa şiir de öyledir.

Bu parçada şiirin hangi unsuru ile ilgili bilgi verilmektedir?

A) Konu
B) Üslup
C) Ahenk
D) Tema
E) Çatışma

8. Divan şiirinde ----, ----, ----, ---- beyitlerle kurulan nazım biçimlerindendir.

Bu cümledeki boşluklara aşağıdakilerin hangisi getirilemez?

A) mesnevi
B) kaside
C) terkibibent
D) gazel
E) müstezat

9. Aşağıdakilerin hangisi âşık tarzı halk şiiri nazım türlerinden biri değildir?

A) Güzelleme
B) Koçaklama
C) Taşlama
D) Ağıt
E) İlahi

10. Aşağıdakilerin hangisi divan şiiri nazım türlerinden biri değildir?

A) Tevhit
B) Sagu
C) Münacat
D) Naat
E) Mersiye

11. Şiirlerin işlediği konularına göre çeşitlerini karşılayan terim aşağıdakilerin hangisidir?

A) Nazım biçimi
B) Nazım türü
C) Uyak örgüsü
D) Ahenk unsurları
E) Gelenek

12. Aşağıdakilerin hangisi Batı etkisindeki Türk şiirinin nazım biçimlerinden biri değildir?

A) Tuyuğ
B) Sone
C) Terzarima
D) Triyole
E) Serbest nazım

13. Divan edebiyatında en çok ---- nazım birimi, halk edebiyatında en çok ---- nazım birimi kullanılır.

Bu parçadaki boşluklara aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Bent - beyit
B) Beyit - bent
C) Beyit - dörtlük
D) Dörtlük - beyit
E) Dörtlük - dörtlük

14. Biçimsel kurallara uyularak yazılan ve dizelerden oluşan metinlere ---- denir. Bu metinlerin sanatsal değeri taşıyan estetik zevk ve ahenkle bütünleşmiş olanlarına ---- denir.

Bu parçadaki boşluklara aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) manzume - nazım
B) düzyazı - manzume
C) şiir - manzume
D) nesir - nazım
E) nazım - inşa

1. **Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Türk şiirinde hece ölçüsü, aruz ölçüsü, serbest ölçü kullanılmıştır.

B) Dizelerdeki hece sayılarının denkliğine dayanan ölçü hece ölçüsüdür.

C) Hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerde dizelerdeki durma yerlerine durak denir.

D) Türk şiirinde en eski devirlerden beri kullanılagelen millî ölçü aruz ölçüsüdür.

E) Dizelerdeki hecelerin açık ve kapalılığına dayanan ölçü aruz ölçüsüdür.

2. **Aşağıdakilerin hangisinde kafiye düzeni ile ilgili yanlışlık yapılmıştır?**

A) Sarmal: abca

B) Örüşük: aba bcb

C) Düz: aaaa(b)

D) Mâni tipi: aaba

E) Çapraz: abab

3.
I. Asonans, dizelerde aynı ünlülerin ahenk sağlayacak şekilde sıkça tekrarlanmasıdır.

II. Aliterasyon, dizelerde aynı eklerin ahenk sağlayacak şekilde sıkça tekrarlanmasıdır.

III. Nakarat, şiiri oluşturan bölümlerin her birinin sonunda aynen tekrarlanan dizelerdir.

IV. Şiirde ahengi sağlayan unsurlardan biri de bazı kelimelerin ve kelime gruplarının tekrarlanmasıdır.

V. Ses akışı, şiir okunurken seslerin içeriği yansıtılacak şekilde vurgu ve tonlama yapılarak çıkarılmasıdır.

Numaralanmış açıklamaların hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) İslami Dönem Türk edebiyatından önce, Türk milletinin yüzyıllar boyu kullandığı nazım şekli ve şiir ölçüsü vardı. (II) Bu zamana kadar Türkçe şiirler, dörtlükler hâlinde ve hece sayısına dayanan millî bir nazım ölçüsüne göre söyleniyordu. (III) XI. yüzyıldan başlayarak İslam kültür ve edebiyatı, İran kültür ve edebiyatını etkilediği gibi Türk edebiyatını da etkisi altına almaya başladı. (IV) Bu dönemde, Türkçe şiirlerde İslam öncesi Türk edebiyatı nazım birimi olan dörtlük ve hece ölçüsü kullanılmaya devam edilmiştir. (V) Aynı dönemde İran'da uzun denemeler sonunda gelişip yerleşen beyit nazım birimi ve aruz ölçüsü de halk şiirinde yoğun bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Şiirde dize sonlarındaki ses benzerlikleri uyak (kafiye) olarak adlandırılır. Redif dize sonlarındaki aynı görevli eklerin ve <u>eş sesli</u> (I) sözcüklerin tekrar etmesidir. Dize sonlarındaki tek ses benzerliği <u>yarım uyak</u> (II), iki ses benzerliği <u>tam uyak</u> (III), üç ve üçten fazla sesin benzerliği <u>zengin uyak</u>tır (IV). Uyakların diziliş özelliğine <u>uyak düzeni</u> (V) denir.

Bu cümlede uyak ile ilgili numaralanmış ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Şiirde ---- için dilin yarattığı musiki denilebilir. Şiiri oluşturan kelimelerin okuyucuda anlamsal olduğu kadar sessel karşılıkları da bulunmaktadır. Güzelin peşinde koşan şair için ne söylediği kadar nasıl söylediği de önemli olduğundan şiirin temel yapı malzemesi olan kelimelerin gerek tek başlarına gerekse bir bütün dâhilinde meydana getirdikleri sesin uyumu çok önemlidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) tema

B) ahenk

C) anlam

D) ilham

E) kelime

7. İç kafiye, mısra ortalarında bulunan ve mısra sonlarındaki sözcükle uyumlu ses benzerliği oluşturulmasına denir.

Buna göre aşağıdaki dizelerin hangisinde iç kafiye kullanılmıştır?

A) Haddeden geçmiş nezâket yâl ü bâl olmuş sana
Mey süzülmüş şîşeden ruhsâr-ı âl olmuş sana

B) Kâse-i deryûzeye tebdil olur cam-ı murâd
Biz bu bezmin Nâbiyâ çok bâde-hârın görmüşüz

C) Bâkî çemende hayli perîşân imiş varak
Benzer ki bir şikâyeti var rûzgârdan

D) Yahyâ'nın olup sözleri hep sırr-ı mahabbet
Yarân işidüb söyleme yabane disünler

E) Şeb-i hicran yanar cânım döker kan çeşm-i giryânım
Uyarır halkı efgânım kara bahtım uyanmaz mı

8. (I) Pastoral şiir; doğa güzelliklerini, orman, yayla, dağ, köy ve çoban yaşamını ve bunlara karşı duyulan özlemleri anlatan şiir türüdür. (II) Sade, süssüz ve içtenlik taşıyan bir dille yazılır. (III) Doğrudan doğruya doğa manzaralarını monolog biçiminde anlatan pastoral şiirlere “eglog” denir. (IV) Konuşma biçiminde yazılanlara ise “idil” denir. (V) Abdülhak Hâmid Tarhan’ın ünlü eseri "Sahra" edebiyatımızda pastoral şiir örneklerindendir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangilerinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Yalnız III B) II ve III C) III ve IV
D) IV ve V E) I, III ve V

9. I. Lirik - aşk
II. Pastoral - tabiat
III. Epik - eleştiri
IV. Didaktik - öğüt
V. Satirik - savaş

Numaralanmış eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) Yalnız III B) Yalnız IV C) I ve III
D) III ve V E) IV ve V

10. ----; belli bir düşünceyi aşılamak ya da bir konuda öğüt, bilgi vermek, ahlaki bir ders çıkarmak amacıyla öğretici nitelikte yazılan, duygu yönü zayıf şiir türüdür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Epik şiir
B) Pastoral şiir
C) Didaktik şiir
D) Satirik şiir
E) Lirik şiir

11. Raks ortasında bir durup oynar, yürür gibi;
Bir baş çevirmesiyle bakar öldürür gibi...

Bu dizelerde aşağıdaki uyak türlerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Yarım
B) Tam
C) Zengin
D) Tunç
E) Cinaslı

12. Karac’oğlan dermanım var demim var
Yar yitirdim düşüncem var gamım var

Bu dizelerin kafiye ve redif özelliği açısından özdeşi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Senin âşıkların gülmez dediler,
Ağlayıp yaşını silmez dediler

B) Bir zaman âlem-i ikbâlde sultan olduk
Cami-i âlem idik şimdi perişan olduk

C) Bu akşam bilmediğim bir âlem içindeyim,
Ya rüyada bir seyyah ya semavi Çin'deyim,

D) Gönül küsüverse ince kıl gibi
Seherde açılmış gonca gül gibi

E) Saksıda incilendi yapraklar senin için,
Söylendi gelmez diye uzaklar senin için…

1. Resim, hayal, zihindeki görsel canlandırma, hayal gücünün yarattığı temsil, duyularla algılanan şeylerin zihindeki izi, herhangi bir şeyin genel izlenimi, nesnenin zihinde dönüştürülmesi, yeniden üretilmesidir. Kavram olarak edebiyatın yanı sıra psikoloji, sosyoloji, estetik, güzel sanatlar alanlarında da kullanılmaktadır.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisi ile ilgili bilgi verilmektedir?

A) Stil

B) Üslup

C) İmge

D) Akım

E) Ekol

2. Başlangıçta bir şaire özgü olan imge, zamanla başka şairler tarafından da kullanılarak kalıplaşırsa ---- olur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) mecaz

B) teşbih

C) nazire

D) mazmun

E) divan

3 "İnsan bu, su misali, kıvrım kıvrım akar ya"

Bu dizede insan akma yönüyle suya benzetilmiştir. Aralarında türlü yönlerden benzerlik ilgisi bulunan iki şeyden zayıf olanı, nitelikçe daha güçlü olana benzetme sanatına ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) teşhis

B) teşbih

C) hüsnütalil

D) kinaye

E) tevriye

4. Kişileştirme sanatı, insan dışındaki varlık ve kavramlara insana ait duyuş ve davranış özellikleri yükleme sanatıdır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde teşhis (kişileştirme) sanatına <u>yer verilmemiştir</u>?

A) Fırat kenarının ince dumanı
Dağlara yayılır seher zamanı

B) Bir bahar sabahının karanlığında ıssız,
Gökte diz çökmüş iki titrek ışıklı yıldız.

C) Yeller tuttu kollarımdan
Dağlar geçit vermedi bana

D) Tarihin dilinden düşmez bu destan
Nehirler gazidir, dağlar kahraman

E) Bütün kusurumu toprak gizliyor,
Merhem çalıp yaralarım düzlüyor.

5. **Aşağıdaki açıklamaların hangisi parantez içindeki edebî sanata ait <u>değildir</u>?**

A) Anlatımı güçlü ve çarpıcı kılmak için aralarında ilişki bulunan iki varlıktan zayıf olanı güçlü olana benzetme sanatıdır.
(teşbih)

B) Bir sözün, benzetme amacı güdülmeden başka bir sözün yerine kullanılmasıdır.
(istiare)

C) Bir olayı gerçek nedeninin dışında daha güzel bir nedene bağlama sanatıdır.
(hüsnütalil)

D) Anlamca birbiriyle ilgili kelimelerin bir arada kullanılması sanatıdır.
(tenasüp)

E) Hemen herkesçe bilinen bir olaya veya kişiye gönderme yaparak o olayı veya kişiyi hatırlatma sanatıdır.
(telmih)

6. **Aşağıdakilerin hangisinde mecazımürsel (ad aktarması) yoktur?**

A) Attila İlhan'ı severek okurum.
B) Dedem her akşam kitap okur.
C) Bahar aylarında rahmet düşmezse ürün iyi olmaz.
D) O, evine her zaman bağlı bir adamdı.
E) İstanbul dün gece yine coştu.

7. Benzetme ögelerinden benzeyen ve kendisine benzetilenle yapılan sanata teşbihibeliğ sanatı denir.

Aşağıdakilerin hangisinde teşbihibeliğ sanatı vardır?

A) Kim bu cennet vatanın uğruna olmaz ki fedâ?
B) Kükremiş sel gibiyim; bendimi çiğner, aşarım;
C) Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
D) Benim iman dolu göğsüm gibi serhaddim var.
E) Fışkırır rûh-i mücerred gibi yerden na'şım;

8. Albatros seslendi buluta:
Senden öteye yol var mı?
Bulut kalktı ayağa:
Benden ötesi var mı?

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangilerine başvurulmuştur?

A) Teşbih - istiare
B) İntak - mecazımüresel
C) Teşhis - intak
D) Mecazımürsel - teşhis
E) Teşbih - hüsnütalil

9. Ne görsem, ötesinde hasret çektiğim diyar;
Kavuşmak nasıl olmaz, mademki ayrılık var?

Bu dizelerde altı çizili sözcüklerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

A) Teşbih
B) Teşhis
C) Mecazımürsel
D) Tecahülüarif
E) Tezat

10. Karnında yaşıyordum kâfiydi saadetim
Anne istemiyordum ne tacı ne sarayı
Anne karnında fazla yaramazlık mı ettim?
Anne sana kim dedi yavrunu doğurmayı

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi kullanılmıştır?

A) Tezat
B) Teşbih
C) Telmih
D) Mübalağa
E) Tenasüp

11. Teşbihin ögelerinden "benzeyen" özellikçe zayıf olandır.
Eviniz kutu gibi küçücük bir evdi
Sarmaşıklarla balkonu örtük bir evdi
Güneşin batmasına yakın saatlerde
Yıkanırdı gölgesi kuyutu bir derede

Bu dörtlükte benzeyen öge aşağıdakilerin hangisidir?

A) Kutu
B) Balkon
C) Saat
D) Dere
E) Ev

1. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez ( ) içindeki terimle uyuşmamaktadır?

A) Şiirde sesi duyulan, varlığı hissedilen kurmaca bir kişiliktir ve yalnızca şiir bağlamında değerlendirilmesi gereken bir kavramdır.

(söyleyici)

B) Divan şairlerinin şiirlerinde kullandığı takma addır.

(mahlas)

C) Halk şairlerinin şiirlerinde kullandıkları takma addır.

(tapşırma)

D) Şiirin merkezinde yer alan temel duygu ve düşüncedir.

(tema)

E) Şiirde somutlaştırılan temaya denir.

(üslup)

2. I. Beni cândan usandırdı cefâdan yâr usanmaz mı
Felekler yandı âhımdan murâdım şem'i yanmaz mı

II. Vara vara vardım ol kara taşa,
Hasret ettin beni kavim kardaşa,
Sebep ne gözden akan kanlı yaşa,
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm

III. Dalgalan sen de şafaklar gibi ey şanlı hilâl;
Olsun artık dökülen kanlarımın hepsi helâl.
Ebediyen sana yok, ırkıma yok izmihlâl:
Hakkıdır, hür yaşamış bayrağımın hürriyet;
Hakkıdır, Hakk'a tapan milletimin istiklâl!

Numaralanmış dizelerin nazım birimleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Bent - dörtlük - beyit

B) Beyit - dörtlük - bent

C) Dörtlük - bent - beyit

D) Beyit - bent - dörtlük

E) Bent - dörtlük - beyit

3. Aşağıda verilen bilgilerin hangisi yanlıştır?

A) Anlamlı dört dizeden oluşan nazım birimlerine dörtlük denir.

B) Anlamlı iki dizeden oluşan nazım birimlerine beyit denir.

C) İkiden fazla dizeyle kurulan nazım birimine bent denir.

D) Şiirin anlamlı en küçük birimi dizedir.

E) Halk edebiyatında en çok kullanılan nazım birimi beyittir.

4. Aşağıdakilerden hangisi aruz ölçüsüyle yazılan halk şiiri nazım biçimlerinden biri değildir?

A) Divan

B) Satranç

C) Semai

D) Şarkı

E) Selis

5. I. Rubai
II. Terciibent
III. Müstezat
IV. Muhammes

Numaralanmış nazım biçimlerinden bentlerle kurulanlar aşağıdakilerin hangileridir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II D) II ve IV E) I, II ve IV

6. Aşağıdaki açıklamalardan hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Varsağı ve şarkı, âşık tarzı halk şiiri nazım biçimlerindendir.

B) Koşma ve destan, dörtlük nazım birimiyle kurulan nazım biçimlerindendir.

C) Sone ve terzarima, Batı etkisindeki Türk şiiri nazım biçimlerindendir.

D) Gazel ve mesnevi, beyit nazım birimiyle kurulan nazım biçimlerindendir.

E) Kalenderi ve semai, aruz ölçüsüyle yazılan halk şiiri nazım biçimlerindendir.

7. Serbest nazım biçiminin bağlı olduğu gelenek aşağıdakilerin hangisidir?

A) Anonim halk şiiri

B) Âşık tarzı halk şiiri

C) Batı etkisindeki Türk şiiri

D) Bentlerle kurulan divan şiiri

E) Aruz ölçüsüyle yazılan halk şiiri

8. Bir şiirin nazım biçimi belirlenirken aşağıdakilerin hangisine başvurulmaz?

A) Nazım birimi

B) Tema

C) Uyak örgüsü

D) Dize sayısı

E) Ölçü

9. I. Hicviye

II. Koçaklama

III. Koşuk

Numaralanmış nazım türlerinin dönemleri sırasıyla aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) İslamiyet öncesi Türk şiiri - halk şiiri - divan şiiri

B) Divan şiiri - İslamiyet öncesi Türk şiiri - halk şiiri

C) Divan şiiri - halk şiiri - İslamiyet öncesi Türk şiiri

D) İslamiyet öncesi Türk şiiri - divan şiiri - halk şiiri

E) Halk şiiri - İslamiyet öncesi Türk şiiri - divan şiiri

10. Şiir “Kulağa, hayal dünyasına ve en önemlisi ruhun derinliklerine dokunur.” Şiir bu gücü ile her yaşa hitap eder. Şiirde derinliği bulmak kolaydır. Şiir bazen okurken daldığımız, durup şöyle bir düşündüğümüz ya da gözümüzü kapatıp da içimizde hissettiğimizdir. Bazen şiirler bize yalnız olmadığımızı gösterir. Şiir kendimiz ve şair arasında kurulan bir köprüdür. Bizi dinler, kalbimizi ve düşüncelerimizi keşfetmemizi sağlar. Şiir her alanda öğrenme ile köprüler kurar.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Şairin çağrışıma verdiği değere

B) Şiirin okuyucu kitlesine

C) Şiirin, duygular üzerindeki etkisine

D) Şiirin öğretici yönüne

E) Şair ile şiir okuyan arasındaki bağa

11. Aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisinin diğerlerinden farklı bir şiir geleneğine ait olduğu söylenebilir?

A) Varsağı

B) Tuyuğ

C) Şarkı

D) Kıt’a

E) Rubai

12. I. Tevhit, münacat ve naat divan şiiri nazım türlerindendir.

II. Sagu ve koşuk divan şiiri nazım türlerindendir.

III. Ninni ve ağıt anonim halk şiiri nazım türlerindendir.

IV. İlahi ve nefes İslamiyet öncesi Türk şiiri nazım türlerindendir.

Numaralanmış yargıların hangilerinde yanlışlık yapılmamıştır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde parantez ( ) içindeki ölçü kullanılmamıştır?

A) Gün açar,
Karın verir yağmurlu toprak.
İncesu Deresi, merhaba.
Saçakta serçeler daha çılgındır,
Bulutlarda kartal,
Daha çalımlı.
(serbest)

B) Rıhtımda uyuyan gemi,
Hatırladın mı engini
Sert dalgaları, yosunu,
Suların uğultusunu…
(hece)

C) Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.
(aruz)

D) Çıngıraksız, rehbersiz deve kervanı nasıl
İpekli mallarını kimseye göstermeden
Sonu gelmez kumlara uzanırsa muttasıl
Ömrüm öyle esrarlı geçecek ses vermeden
(hece)

E) Desem ki vakitlerden bir nisan akşamıdır,
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor,
Sende seyrediyorum denizlerin en mavisini.
Ormanların en kuytusunu sende görmekteyim,
(hece)

2. I. Servetifünun Dönemi şiirinde konunun yapısına uygun, aruzun değişik kalıpları kullanılır.

II. Tanzimat Dönemi sanatçıları edebiyatın amacının “halkı eğitmek” olduğunu savunurlar.

III. İkinci Yeni şairleri; bireyin yalnızlığı, sıkıntıları, çevreye uyumsuzlukları gibi temaları sıklıkla işlediler.

IV. II. Tanzimat Dönemi'ne kadar göz için kafiye anlayışı benimsenirken II. Dönem Tanzimat şairleri kulak için kafiye anlayışını benimsemişlerdir.

Numaralanmış açıklamalardan hangileri şiirin ahenk özellikleriyle ilgilidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve IV
D) II ve III
E) III ve IV

3. Durak, hece ölçüsüyle yazılmış şiirlerde ölçü kalıpları içindeki durma yerleridir. Dizelerdeki duraklarda ahenk gereği kısa bir süre durulur. Duraklara dikkat edilmeksizin okunan şiir, beklenen etkiyi uyandırmaz. Her şiirin duraklı olması gibi bir zorunluluk yoktur.

Bu parçadaki açıklamaya göre aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde durak yoktur?

A) Selam verdim almadın sen
Özüm için alam seni
Selam kadrin bilmedin sen
Aç yüzünü görem seni

B) Ben yürürem yâne yâne
Aşk boyadı beni kane
Ne âkilem ne divane
Gel gör beni aşk neyledi

C) Sallanı sallanı gelen sevgilim
Söyle kömür gözlüm kimin yârisin
Kız senin derdinle derbeder oldum
Söyle ince bellim kimin yârisin

D) Bir düşünsen yarıyı geçti ömrüm
Gençlik böyledir işte gelir gider;
Ve kırılır sonra kolun kanadın;
Koşarsın pencereden pencereye

E) İndim geldim Cerid Afşar iline
İlleri var bizim ile benzemez
Heves oldum sohbetine diline
Dilleri var bizim dile benzemez

4. Köroğlu’yum medhim merde yeğine
Koç yiğit değişmez cengi düğüne
Sere serpe gider düşman önüne
Ölümü karşılar meydan içinde

Bu dörtlük aşağıdaki şiir türlerinden hangisine örnek verilebilir?

A) Epik
B) Didaktik
C) Lirik
D) Pastoral
E) Satirik

5. Aşağıdaki şiir parçalarının hangisinde ayraç içindeki ahenk unsuru yoktur?

A) Komşuda dülger mi var
Geliyor keser sesi
Ustalar konuşunca
Çıraklar keser sesi
(cinas)

B) Yalnız senin gezdiğin bahçede açmaz çiçek,
Bizim diyarımızda bin bir baharı saklar!
Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar
(redif)

C) Neysen sen, nefes sen, neylersin neyi
Neyzensen, nefessen, neylersin neyi
(asonans)

D) Kim o deme boşuna benim ben
Öyle bir ben ki gelen kapına baştan başa sen
(sözcük tekrarı)

E) Tara da zülfünü gerdana bırak
Görüşmek isterim yollarım ırak
(tunç uyak)

6. I. Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz
Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... ayrılıyor yolumuz

II. Denize vuran balıkçı
bir aynadan döner bize
yüreği rüzgâra göre
mintanı yamalı
ayakları çıplak
elleri güzel

III. Gözler kamaştıran şala, meftûn eden güle,
Her kalbi dolduran zile, her sîneden: Ole!

Numaralanmış dizelerde kullanılan ölçülerin sıralanışı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Hece - serbest - aruz
B) Hece - serbest - serbest
C) Aruz - aruz - serbest
D) Aruz - hece - hece
E) Serbest - serbest - aruz

7. Aşağıdaki dörtlüklerin hangisinde diğerlerinden farklı uyak düzeni kullanılmıştır?

A) Senden boşalan bağrıma gözyaşları dolmuş
Gördüm ki yazın bastığımız otları solmuş
Son demde bu mevsim gibi benzim de kül olmuş
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

B) Yüzü benziyordu bahar ayına,
Kaşları can yakan aşkın yayına,
Hasretle kapanıp hâk-i pâyına,
Yüzümü, gözümü süresim geldi!

C) Gönül gurbet ele varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her dilbere meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez

D) Ölürsem yazıktır sana kanmadan,
Kolların boynumda halkalanmadan,
Bir günüm geçmiyor seni anmadan.
Derdine katlandım hiç usanmadan...

E) Üstümüze gece gündüz kol geren,
Bize güzel iyi günler gösteren,
Türk iline yeni baştan can veren
Kimdir diye sorarlarsa: Atatürk.

8. Yanık bir kaval sesi geliyordu uzaktan
Derdi dağlardan aşkın ak abalı bir çobandan
Önünde sürüleri ardında sürüleri
İniyordu yemyeşil, dumanlı bir yamaçtan

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Yarım uyak kullanılmıştır.
B) Asonansa yer verilmiştir.
C) Redife yer verilmiştir.
D) Pastoral bir şiirden alınmıştır.
E) Mâni tipi uyak düzeni kullanılmıştır.

1. **Aşağıdakilerin hangisinde tenasüp sanatı <u>kullanılmamıştır</u>?**

A) Her sabah başka bahar olsa da ben uslandım
Uğramam bahçelerin semtine gülden yandım

B) Yüce dağlar birbirine göz eder,
Rüzgâr ile mektuplaşır, naz eder,

C) Deli eder insanı bu dünya,
Bu gece, bu yıldızlar, bu koku,
Bu tepeden tırnağa çiçek açmış ağaç.

D) Artık demir almak günü gelmişse zamandan,
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.

E) Mâzi yosunla örtülü bir göl ki yok gibi
Mevsim serin ve bahçede yaprak yığın yığın

2. Tutuştu yüreğim kül oldu gitti
Gözlerimin yaşı sel oldu gitti

İkinci dizede kullanılan edebî sanat aşağıdaki dizelerin hangisinde vardır?

A) Ne olmuş, çiçek mi açmış ağaçlar?
Nereye gitmiş bu kadar hayvan?

B) Bu gece yine kar yağmış, ne güzel!
Bembeyaz oluvermiş bahçeler yollar.

C) Derdimi döksem derin dereye
Doldurur dereyi diz olur gider

D) Toprakta bir telâş, bir telâş
Karıncalar öteden beri dostum.

E) İstanbul'u dinliyorum, gözlerim kapalı
Önce hafiften bir rüzgar esiyor;

3. Eylül mü sen misin büken boynumu
Uçuşan yapraklar göçen kuşlar mı
Sildirmez gözümden ömür sonumu
Ey bahar bir daha çağın başlar mı

Bu dörtlükte aşağıdaki söz sanatlarından hangisi vardır?

A) Tecahülüarif
B) Hüsnütalil
C) Mübalağa
D) Tezat
E) Teşbih

4. Çağır Karac'oğlan çağır
<u>Taş düştüğü yerde ağır</u>
Yiğit sevdiğinden soğur
Sarılmayı sarılmayı

Bu dizelerde altı çizili sözcük grubunda aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi kullanılmıştır?

A) İrsalimesel
B) İstiare
C) Mecazımürsel
D) Tecahülüarif
E) Teşbih

5. Gözlerinde aksi bir derin hiçin,
<u>Kanadın yayılmış</u>, çırpınmak için;
Bu kış yolculuk var, diyorsa için,
Beni de beraber al anneciğim!..

Bu dörtlükte altı çizili sözde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi kullanılmıştır?

A) Tevriye
B) Açık istiare
C) Teşhis
D) Mübalağa
E) Kapalı istiare

6. **Aşağıdakilerin hangisinde telmih sanatından <u>yararlanılmamıştır</u>?**

A) Ne büyüksün ki kanın kurtarıyor Tevhîd'i...
Bedr'in arslanları ancak, bu kadar şanlı idi…

B) Kılıç Arslan gibi iclâline ettin hayran...
Sen ki, İslâm'ı kuşatmış, boğuyorken hüsran

C) Sen ki, son ehl-i salîbin kırarak savletini,
Şarkın en sevgili sultânı Salâhaddîn'i,

D) Bir ufuk ki, ne Mecnun varabildi, ne Ferhad;
Bir ufuk ki, ilâhî sırrı bekleyen serhad...

E) Kustu Mehmetçiğin aylarca durup karşısına;
Döktü karnındaki esrârı hayâsızcasına.

7. Haftalar ellerimde ufalanıyor
Ne yapsam ne tutsam nereye gitsem
Ben sana mecburum sen yoksun.

Bu dizelerde altı çizili sözde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine başvurulmuştur?

A) Teşhis
B) Teşbih
C) Mübalağa
D) İstiare
E) Tezat

8. Üç parmak noksan ölç, ölçersen kile
Tatlı söz konuşma bir kimse ile
Dört kuruşa sekiz kuruş et hile
Hilekârlık hoş sanattır usanma

Bu dörtlüğün genelinde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine yer verilmiştir?

A) Teşbih
B) Tariz
C) Tezat
D) Hüsnütalil
E) Teşhis

9. Çöp gibi bir oğlan, ipince
Hayırsızın biriydi fikrimce
Ne vakit karşımda görsem
Öldüreceğimden korkardım
Felaketim olurdu, ağlardım
Ne vakit Maçka'dan geçsem
Limanda hep gemiler olurdu
Ağaçlar kuş gibi gülerdi

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri kullanılmıştır?

A) Teşbih - tariz
B) Telmih - tenasüp
C) Tenasüp - tecahülüarif
D) Teşbih - tenasüp
E) Hüsnütalil - tezat

10. Mesela bir barikatta dövüşerek
mesela kuzey kutbunu keşfe giderken
mesela denerken damarlarında bir serumu
ölmek ayıp olur mu?

Tahir olmak da ayıp değil Zühre olmak da
hatta sevda yüzünden ölmek de ayıp değil.

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangilerine yer verilmiştir?

A) Teşbih - hüsnütalil
B) Tenasüp - tezat
C) Telmih - tecahülüarif
D) Hüsnütalil - tezat
E) Teşbih - tecahülüarif

11. Saçların omuzlarından aksın
Mermer üzerinden geçen su gibi

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi kullanılmıştır?

A) Teşbih
B) Tezat
C) Mübalağa
D) Hüsnütalil
E) Teşhis

12. Kan tükürsün adını candan anan dudaklar,
Sana benim gözümle bakan gözler kör olsun!

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi kullanılmıştır?

A) Kinaye
B) Tevriye
C) Tariz
D) Mecazımürsel
E) Teşhis

1. Şiir her konuyu aktarabilir. Şiirin konu yelpazesi hemen hemen her alanı içerebilir. Şiirde ciddi konuları da hayattan kesintileri de mizahı da en basit duyguyu da bulmak mümkündür. Dünyanın farklı yerlerindeki kişiler tarafından aynı konuda yazılsa da her şiir emsalsizdir çünkü yazan sadece kendine ait olan duygusunu, yaşantısını ve bilgisini aktarmıştır şiirine. Şiirin yazana has özelliklerini, bakış açısını, kelimelerini ve sesi kullanış biçimini de şiirde belirgin bir şekilde görebiliriz.

Bu parçada şiir ile ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Üslubuna

B) İçeriğine

C) Etki alanına

D) Evrenselliğine

E) Özgünlüğüne

2. Âvâzeyi bu âleme Davûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede bir hoş sadâ imiş

Bu dizelerdeki nazım birimi aşağıdakilerin hangisiyle aynıdır?

A) Bak göğün balkonlarından geçmiş seneler
Eski zaman esvaplarıyla eğilmişler;
Hüzün yükseliyor, güler yüzle, sulardan.

B) Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır.
Ok gıcırtısından kalkan sesinden
Dağlar seda verip seslenmelidir.

C) Sevdiğim cânım yolunda hâke yeksân olduğum
Îyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum
Ey benim aşkında bülbül gibi nâlân olduğum
Îyddir çık nâz ile seyrâna kurbân olduğum

D) Mende Mecnûn'dan füzûn âşıklık isti'dâdı var
Âşık-ı sâdık menem Mecnûn'un ancak adı var

E) Yeşil kurbağalar öter göllerde
Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet ellerde

Ya ben ağlamayın kimler ağlasın
Şu mahzun gönlümü kimler eğlesin

3. I. Taşlama
II. Hicviye
III. Ağıt
IV. Sagu
V. Mersiye

Numaralanmış nazım türleri ait oldukları geleneklerine göre ikişerli eşleştirildiğinde aşağıdakilerin hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Aşağıdaki bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) Türkü anonim halk şiiri nazım biçimidir.

B) Muhammes bentlerle kurulan divan şiiri nazım biçimidir.

C) Murabba beyitlerle kurulan divan şiiri nazım biçimidir.

D) Semai aruz ölçüsüyle yazılan halk şiiri nazım biçimidir.

E) Balad Batı etkisindeki Türk şiiri nazım biçimidir.

5. Aşağıdaki eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) Müstezat - Beyitle kurulan divan şiiri nazım biçimi

B) Tevhit - Beyitle kurulan divan şiiri nazım biçimi

C) Nefes - Halk şiiri nazım türü

D) Koşuk - İslamiyet öncesi Türk şiiri nazım türü

E) Vezniahar - Aruzla yazılan halk şiiri nazım biçimi

6. (I) Şiir incelemelerinde, incelenecek şiir iki yönden ele alınır: biçim (şekil) ve tür. (II) Biçim, şiirin dış yapı özellikleridir. (III) Biçimi nazım birimi, ölçü, uyak (kafiye) ve hacim (mısra, beyit ya da dörtlük sayısı) oluşturur. (IV) Halk şiirinin asıl nazım biçimleri beyitlerle kurulur. (V) Nazım türlerinden aşk, ayrılık, gurbet ve doğa gibi temalarla söylenmiş halk şiirlerine "güzelleme", yergi amacıyla söylenmiş halk şiirlerine "taşlama", ölüm ve benzeri acıklı olayları konu edinen halk şiirlerine "ağıt"; kahramanlık, yiğitlik, yurt sevgisi, savaş gibi konuları içeren halk şiirlerine de "koçaklama" denir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7.

Anonim halk şiiri	I
II	Varsağı
Aruz ölçüsüyle yazılan halk şiiri	III
IV	Terzarima

Nazım biçimlerine göre verilen tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerin hangisi sırasıyla getirilebilir?

A) Türkü - Âşık tarzı halk şiiri - Divan - Batı etkisindeki Türk şiiri

B) Mâni - Divan şiiri - Satranç - Batı etkisindeki Türk şiiri

C) Ninni - Divan şiiri - Varsağı - Divan şiiri

D) Semai - Anonim halk şiiri - Kalenderi - Divan şiiri

E) Destan - Âşık tarzı halk şiiri - Koşma - Âşık tarzı halk şiiri

8. **Aşağıdaki yargılardan hangisinde şiir ve manzumenin farklarıyla ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Şiir düzyazıya çevrilemez, manzume çevrilebilir.

B) Şiirde olay anlatımı belirgin değildir, manzumede olay anlatımı belirgindir.

C) Şiirde anlam tek yönlüdür, manzumede anlam çok yönlüdür.

D) Şiirde amaç hissettirme ve sezdirme, manzumede amaç anlatma ve göstermedir.

E) Şiirde bireysel duygular ön plandadır, manzumenin toplumsal yönü güçlüdür.

9. I. Varsağı aruz ölçüsüyle yazılan nazım biçimlerindendir.

II. Selis divan edebiyatı nazım biçimlerindendir.

III. Triyole Batı etkisindeki Türk şiiri nazım biçimlerindendir.

IV. Kıt'a halk şiiri nazım biçimlerindendir.

V. Şarkı bentlerle kurulan divan şiiri nazım biçimlerindendir.

Numaralanmış açıklamaların hangilerinde bilgi yanlışı <u>yapılmamıştır</u>?

A) I ve II B) II ve III C) III ve V D) IV ve V E) I, II ve IV

10. I. Güzel yüzün görülmezdi
Bu aşk bende dirilmezdi
Güle kıymet verilmezdi
Âşık ve maşuk olmasa

II. Ruhsatî'm eyledim senin de mehdin
Al yanaktan bir buse ver himmetin
Yüz bin sarraf gelse bilmez kıymetin
Âhirî dünyaya değer gözlerin

Aşağıdakilerin hangisi numaralanmış dörtlüklerin ortak özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Uyak şeması

B) Şiirde bulunduğu bölüm

C) Nazım birimi

D) Ölçü

E) Şiir geleneği

11. I. Cemâlün iy büt-i Çînî cihânı dutdı ser-tâ-ser
Nite kim Rûm ilin şi'riyle bugün dutdı Dehhânî

II. Karac'oğlan der ki kondum göçülmez
Acıdır ecel şerbeti içilmez
Üç derdim var birbirinden seçilmez
Bir ayrılık, bir yoksulluk, bir ölüm

Numaralanmış dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Aynı geleneğe ait şiirlerden alındıkları

B) Aynı nazım birimiyle yazıldıkları

C) Nazım biçimlerinin aynı olduğu

D) Uyak şemalarının aynı olduğu

E) Alındıkları şiirlerin son bölümü olduğu

1. Bu şiir söylemden hareketle anlam kazanır, söylemiyle şiir olma şansını yakalar. Dış ahenk yerini iç ahenge bırakmıştır.

Bu parçada sözü edilen şiire aşağıdakilerden hangisi örnek olabilir?

A) Karanlığın insanı delirten bir ihtişamı vardır
Yıldızlar aydınlık fikirler gibi havada salkım salkım
Bu gece dağ başları kadar yalnızım
Çiçekler damlıyor gecenin parmaklarından

B) Yine aklımda bugün sen varsın,
Yine derdinle hayalim hasta.
Bürüsün kalbimi derdin sarsın;
Bir ümit var bu tükenmez yasta.

C) Geniş, siyah gölgesi hayatımı kaplayan,
Tepemde kanat germiş bir kartaldır yalnızlık.
Kalp çarpıntılarıyla günleri hesaplayan
Bir benim, benim olan bir masaldır yalnızlık.

D) Ruhumun dünyasından eser tahayyüllerim
Rüya rüzgârlarında bir yaprak yalnızlığım
Düşüncem bir neydir ki ürperir perde perde
Belki bu mısralarım esecek gönüllerde

E) Kardır yağan üstümüze geceden,
Yağmurlu, karanlık bir düşünceden,
Ormanın uğultusuyla birlikte
Ve dörtnala dümdüz bir mavilikte

2. **Aşağıdaki şiir parçalarının hangisinde redif yoktur?**

A) Aşkımın temeli sen bir âlemsin
Sevgi muhabbetsin dilde kelâmsın

B) Her nereye baksam sen varsın orda
Kalbimde gizlerim muhabbetini
Koymam yabancıyı sen varsın orda

C) Çeşitli çiçekler yeşil yapraklar
Renklerin içinde nakşını saklar

D) Kükremiş dalgalar coşar denizler
Güneş doğar perdelenir yıldızlar

E) Beserek'te lale sümbül yürüdü
Güldede'yi çayır çimen bürüdü

3. Bir ineğin vardı suya gitmezdi
Ahırdan çıkmaya dizi tutmazdı
Bu yoksulluk seni heç unutmazdı
Ne ey oldu gardaş öldün kurtuldun

Bu dizelerle ilgili,

I. Hecenin 6+5 kalıbıyla yazılmıştır.
II. Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
III. Yarım kafiye kullanılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız II
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

4. Uyu! Gözlerinde renksiz bir perde,
Bir parça uzaklaş kederlerinden.
Bir ruh gülümsüyor gibi derinden,
Mehtabın ördüğü saatler nerde?

Bu dizelerde aşağıdakilerin hangisi yoktur?

A) Ek hâlinde redif
B) Zengin uyak
C) Hece ölçüsü
D) Satirik şiir özelliği
E) Sarmal uyak düzeni

5. Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı,
Bir dakika araba yerinde durakladı.

Bu dizelerin kafiye bakımından özdeşi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nihayetsiz bir ova ağarttı benzimizi.
Yollar bir şerit gibi ufka bağladı bizi.

B) Serpilmeye başladı bir yağmur ince ince.
Son yokuş noktasından düzlüğe çevrilince

C) Bir deva bulmak için bağrındaki yaraya
Toplanmıştı garipler şimdi kervansaraya.

D) Bulutların ardında gün yanmadan sönüyor,
Höyükler bir dağ gibi uzaktan görünüyor…

E) Bir kitabe kokusu duyuluyor yazında,
Korkarım yaya kaldın bu gurbet çıkmazında.

6. Anlayarak, bir usta, kitap gibi
Bir sevda şarkısı gibi
Bir çocuk gibi şaşarak yaşamak…
Yaşamak birer birer ve hep beraber
İpekli bir kumaş dokur gibi
Hep bir ağızdan sevinçli sevinçli bir destan okur gibi

Bu dizelerin tema bakımından özdeşi aşağıdakilerden hangisi olamaz?

A) Yanında sevdiğin olunca,
İnsan sevinir,
Sabah güneş doğunca.
Yaşamı sev ki,
Dünya yüzüne gülsün,
Sevincini göster ki,
Kıskananlar üzülsün.

B) Bugün uzanıyorsam,
Bir ağaç gölgesinde,
Oltamı atıyorsam denize,
Yaşamak güzel demektir.

C) Ömrüm diyorum şimdi ömrüm
Üzgün bir çocuksun sen ve yalnız
Öyle kal çünkü bu dünyada
Sana en çok mutsuzluk yakışıyor

D) Öyle sabah uyanır uyanmaz yataktan fırlama
Yarım saat erkene kurulsun saatin.
Kedi gibi gerin, ohh ne güzel yine uyandım diye sevin…
Pencereni aç, yağmur da olsa fırtına da olsa
Nefes al derin derin…

E) Bütün insanlar kardeş olmalı,
Kalp kırmak büyük günah.
Güneş bir başka doğmalı,
Çiçekler yeniden açmalı her sabah.

7. Hep musiki, biraz daha musiki
Havalanan bir şey olmalı mısra
Deli bir gönülden kalkıp gitmeli
Başka göklere, başka sevdalara.

Bu dörtlükte aşağıdakilerin hangisine vurgu yapılmıştır?

A) Tema
B) Ahenk
C) Gerçeklik
D) Düşünce
E) Gelenek

8. Yaşamaz ölümü göze almayan
Zafer, göz yummadan koşana gider.
Bayrağa kanının alı çalmayan
Gözyaşı boşana boşana gider!

Bu dörtlük ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kelime hâlinde redife yer verilmiştir.
B) Çapraz kafiye düzeni ile oluşturulmuştur.
C) 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.
D) Epik şiire uygun tema kullanılmıştır.
E) İki ve dördüncü dizelerde tam kafiye vardır.

9. Biliyorum gölgede senin uyuduğunu

....

Nazların aleminde yumulmuş kirpiklerin

....

Dizeleriyle

I. bu ağır öğle sonu
II. bir deniz mağarası kadar
III. kuytu ve serin
IV. yüzünde bir tebessüm

sözlerinin tümü kullanılarak sarmal uyak düzeninde anlamlı bir dörtlük oluşturulmak istense doğru sıralama aşağıdakilerden hangisi olur?

A) II - IV
III - I

B) III - IV
I - II

C) I - II
IV - III

D) I - III
IV - II

E) II - III
IV - I

1. Bir buse mi bir gül mü verirsin dedi gönlüm
Bir nim tebessümle o afet gülü verdi.

Bu parçanın ikinci dizesindeki edebî sanat aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Sen gittin, yaslara büründü cihan

B) Seda verip seslendin mi yaylalar

C) Kar değil, gökyüzünden yağan beyaz ölümdü

D) Gözüm yaşı değirmeni yürütür

E) Ulusun, korkma! Nasıl böyle bir imanı boğar,

2. Zülfünün yay gibi kuvvetli çelik tellerine
Takılan gönlüm asırlarca peşinden gidecek.
Sen bir ahu gibi dağdan dağa kaçsan da yine
Seni aşkım canavarlar gibi takip edecek.

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangilerine başvurulmuştur?

A) Teşbih - mübalağa

B) Telmih - teşbih

C) Teşbih - tezat

D) Telmih - mübalağa

E) Mübalağa - teşhis

3. Sen de bir deniz gibi yerleştir onu istersen
Sevdayı
Ve köpüklendir
Ve yaşlandır ki işte kederi anlamasın
Ama dur, her deniz yaşlıdır zaten
Öğrenmez ama öğretir mutluluğu
Bizim sevdamız da öyledir, iyi şiirler gibi
Biraz da herkes içindir.

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri kullanılmıştır?

A) Teşhis - mübalağa - tecahülüarif

B) Teşbih - telmih - tariz

C) Hüsnütalil - teşhis - irsalimesel

D) İstiare - tecahülüarif - mübalağa

E) Teşbih - teşhis - istiare

4. ve ben seni sevdiğim zaman
bu şehre yağmurlar yağdı
yani ben seni sevdiğim zaman
ayrılık kurşun kadar ağır
gülüşün kadar felaketiydi yaşamanın

Bu dizelerde,

I. İstifham

II. Teşbih

III. Hüsnütalil

IV. Teşhis

V. Tevriye

söz sanatlarından hangilerine yer verilmiştir?

A) I ve IV B) II ve III C) III ve V

D) I, II ve III E) II, III ve V

5. I. Gökyüzü bir sonsuz rüya denizi
Besleyen onlardır düşlerimizi

II. Birkaç zaman da öyle güzâr etti günleri;
Dönmüştü bir mezâra evin gerçi her yeri,

III. Mühür gözlüm seni elden sakınırım, kıskanırım
Uçan kuştan, esen yelden sakınırım, kıskanırım

IV. Zeytin gözlüm sana meylim nedendir,
Bu sevmenin kabahati kimdedir,

Numaralanmış dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangisi ortaktır?

A) Teşbihibeliğ

B) Teşbih

C) Açık istiare

D) Kapalı istiare

E) Mübalağa

6. I. Uçuyor rüzgâr gibi altımdaki küheylan
Ne kadar dizginlesem yavaşlayacak değil
(mübalağa)

II. Gördüğüm şeyi asla sezemem
Korku bilmem hiç yalnız gezemem
İcap etse kendi adım yazamam
Kâtiplikte gayet iştiharım var
(tariz)

III. Yeni bir ülkede yem vermek için atlarına
Nice bin atlı kapılmıştı fetih rüzgârına
(teşbih)

IV. Âvâzeyi bu âleme Dâvûd gibi sal
Bâkî kalan bu kubbede hoş bir sadâ imiş
(tevriye)

V. Küçücük bir çeşmeyim yurdumun
Unutulmuş bir dağında
Hiç kesilmeyecek suyum
Yıldızların aydınlığında
(intak)

Numaralanmış dizelerin hangisinde parantez içindeki edebî sanat yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Çiçeğimi ansızın meyva yapan yazların,
Dallarımı koparan kışların içindesin.

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri kullanılmıştır?

A) Teşbih - istiare
B) Kinaye - tezat
C) Mübalağa - teşbih
D) Tezat - istiare
E) Teşhis - mübalağa

8. Aşk derdiyle hôşem el çek ilâcumdan tabîb
Kılma dermân kim helâküm zehri dermânundadur

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri kullanılmıştır?

A) Tecahülüarif - teşhis
B) Teşhis - mübalağa
C) Tenasüp - teşbih
D) Hüsnütalil - tezat
E) Tezat - tenasüp

9. Bulamadım dünyada gönlüme mekân
Nerde bir gül bitse etrafı diken

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi kullanılmıştır?

A) Hüsnütalil
B) İrsalimesel
C) Kinaye
D) Tariz
E) Tevriye

10. sisler bulvarı'nda seni kaybettim
sokak lambaları öksürüyordu
yukarıda bulutlar yürüyordu
terk edilmiş bir çocuk gibiydim
dokunsanız ağlayacaktım
yenikapı'da bir tren vardı

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangileri kullanılmıştır?

A) Teşhis - teşbih
B) Telmih - istiare
C) Mecazımürsel - tezat
D) Tevriye - tezat
E) Teşbih - hüsnütalil

1.

I. Grup	II. Grup
Âşık tarzı halk şiiri	Sagu
Dinî-Tasavvufi halk şiiri	Tevhit
Anonim halk şiiri	Ağıt
Divan şiiri	Ninni
İslamiyet öncesi Türk şiiri	

I. gruptaki şiir gelenekleri ile II. gruptaki nazım türleri eşleştirildiğinde aşağıdakilerin hangisi dışta kalır?

A) Âşık tarzı halk şiiri
B) Dinî-Tasavvufi halk şiiri
C) Anonim halk şiiri
D) Divan şiiri
E) İslamiyet öncesi Türk şiiri

2.

İslamiyet öncesi Türk şiiri	I
II	Deme
Divan şiiri	III
IV	Naat

Nazım türlerine göre verilen tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerin hangileri sırasıyla getirilebilir?

A) Sagu - Divan şiiri - Methiye - Divan şiiri
B) Destan - Anonim halk şiiri - Mersiye - Dinî / Tasavvufi halk şiiri
C) Tevhit - Âşık tarzı halk şiiri - Hicviye - Dinî / Tasavvufi halk şiiri
D) Koşuk - Dinî / Tasavvufi halk şiiri - Mersiye - Divan şiiri
E) Koşuk - Dinî / Tasavvufi halk şiiri - Ağıt - Divan şiiri

3. **Aşağıdaki açıklamaların hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Divan ve kalenderi divan şiiri nazım biçimleridir.
B) Tevhit ve naat divan şiiri nazım türlerindendir.
C) Sagu ve koşuk İslamiyet öncesi Türk şiiri nazım türleridir.
D) Türkü ve mâni anonim halk şiiri nazım biçimleridir.
E) Şathiye ve devriye dinî-tasavvufi halk şiiri nazım türleridir.

4. I. Şairler, mahlaslarını genellikle son beyitte söyler.
II. Türk şiirinin en çok kullanılan nazım birimidir.
III. Şiirin en küçük nazım birimidir.
IV. Toplumun veya kişilerin aksayan yönlerini eleştiren şiirlerdir.

Aşağıdakilerin hangisinde numaralanmış açıklamalara örnek olabilecek bir kullanım <u>yoktur</u>?

A) Dilberde her şeb eyler iken ayş u işreti
Şîrîn-sâz-ı kâmı iken şehd-i sohbeti
Sahbâ-yı vasla sonra katıp zehr-i fırkâtı
Aşk olsun ana kim çeke câm-ı melâmeti
Hem-reng-i la'l-i yâr bile hûn-ı hasreti

B) Aslında neslinde giymemiş hare
İş gelmez elinden gitmez bir kare
Sandığı gömleksiz duran mekkare
Bedestene gelir kaftan beğenmez.

C) İy Âşık sen ömrüni Hak ışkına sarf eylegil
Tâ iresin hazrete bir göz yumup açmış gibi

D) Artık demir almak günü gelmişse zamandan

E) Nerede kaldı vatanım Ruhsatî,
Takatim kesildi dermanım bitti
Kederimden canım ağzıma geldi
Yar yanıma gelene kadar ölmem

5. Veled yohsuldı sensüz bu cihânda
Sini buldı bu kezden beğ ü baydur

Bu dizelerle ilgili,

I. Nazım birimi beyittir.
II. Divan şiiri geleneğinde yazılmıştır.
III. Şiirin ilk bölümünden alınmıştır.
IV. Tapşırmaya örnek verilebilir.

yargılarından hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yalnız III
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, II ve III
E) II, III ve IV

6. Anlam ve anlatımın bir bütün olduğu şiirde şairin sesini ve sözünü emanet ettiği kişidir. Anlatma esasına bağlı kurmaca metinlerde yer alan anlatıcının şiirdeki karşılığı olan ----, şiirin öznesidir ve kurmaca bir kişiliktir. Şair tarafından kurgulanır ve her şiirde farklı bir kimlikle karşımıza çıkar. Okura yansıttığı ruh durumuyla şiirin anlamına, okuma tonuna ve biçimine etki eder.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Karakter
B) Tip
C) Kahraman
D) Anlatıcı
E) Söyleyici

7. Yeni zevke ancak yeni yollarla, yeni vasıtalarla varılır. Birtakım ideolojilerin söylediklerini, bilinen kalıplar içine sıkıştırmakta hiçbir sanatkârane hamle yoktur. Yapıyı temelinden değiştirmek lazımdır. Biz, senelerden beri zevkimize, seviyemize, iredemize hükmetmiş; onları tayin etmiş, onlara şekil vermiş olan edebiyatların sıkıcı, bunaltıcı tesirinden kurtulabilmek için o edebiyatların bize öğretmiş olduğu her şeyi atmak mecburiyetindeyiz. O ruhu atmak, o seviyeyi kaybetmek, o zevki unutmak mecburiyetindeyiz. Sade güzel telakkimiz değil, bütün telakkilerimiz değişmeli. Yeni unsurlar, yeni malzemeler, yeni söyleyiş tarzları bulmalıyız.

Bu parçadaki şiir ile ilgili eleştiri aşağıdakilerin hangisine yöneliktir?

A) Ahenk
B) Gelenek
C) Söyleyici
D) Konu
E) Tema

8. **Aşağıdakilerin hangisinde manzume ve şiir karşılaştırması ile ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Manzumede anlatılanlar düzyazıyla ifade edilebilirken şiirde anlatılanlar düzyazıyla ifade edilemez.
B) Manzumelerde bir olay örgüsü varken şiirlerde olay örgüsü yoktur.
C) Manzumeler şiirlere göre çağrışım yönünden daha zengindir.
D) Manzumelerde sözcükler genelde gerçek anlamda kullanılırken şiirde çok anlamlılık vardır.
E) Manzumelerde diyaloğa yer verilirken şiirde diyaloğa yer verilmez.

9. **Aşağıdakilerin hangisinde nazım birimine göre nazım biçimi parantez ( ) içinde yanlış verilmiştir?**

A) Geçti cânânın firâkı cânıma
Tîr-i cevri gibi girdi kanıma
Nâleden bir kimse gelmez yanıma
Söyle ey bâd-ı sabâ cânânıma
(murabba)

B) Hakka şükür koçlarun devrânıdur.
Cümle âlem bu demün hayrânıdur.
Gün batardan gün toğan yire değün.
Işk erinün bir nefes seyrânidur.
(tuyuğ)

C) Dün elin yumuş dilerdi kim rakîb
Yaş eliyle duta zülfün dilberin

Âh edip eydür uzaktan Hâtifî
Dutma bir zaman kurusun ellerin
(kıt'a)

D) Ey şûh-ı kerem-pîşe dil-i zâr senindir
Yok minnetin aslâ
V'ey kân-ı güher anda ne kim var senindir
Pinhân ü hüveydâ
(müstezat)

E) Hep halkının etvârı pesendîde vü makbul
Derler ki biraz dilberi bi-mihr ü vefadır
(muhammes)

10. Fuzûlî rind-i şeydâdur hemîşe halka rüsvâdur
Sorun kim bu ne sevdâdur bu sevdâdan usanmaz mı

Bu beytin şiirde bulunduğu bölüm aşağıdakilerden hangisiyle aynı <u>değildir</u>?

A) Seni sevmez mi yohsa Şeyyad Hamza
Denînün biridür bu kaltabâni
B) Cemâlün iy büt-i Çînî cihânı dutdı ser-tâ-ser
Nite kim Rûm ilin şi'riyle bugün dutdı Dehhânî
C) Çerâğım şem'im ü nûrum ziyâım yıldızım şemsim
Hezârım bülbülüm verdim Nesîmî-i hoş-elhânım
D) Senünle bu fenâ dünyâ bugün Firdevs-i a'lîdür
Veger sensüz ola yarın gerekmez hûr u Rızvânı
E) Anunçün Ahmedî heves ider lebüne kim
Dil-hastedür ana şeker-i nâr-dan gerek

1. • Çapraz uyak düzeni
   • Tunç uyak
   • Hece ölçüsü

Bu unsurların tamamının yer aldığı dizeler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bülbül ne yatarsın bahar erişti
Ulu sular bulandığı zamandır
Kat kat oldu, gül yaprağa karıştı
Gene bülbül kul olduğu zamandır

B) Gel gönül gurbete varma
Ya gelinir ya gelinmez
Her güzele meyil verme
Ya sevilir ya sevilmez

C) Ulu sular gibi çeşmim çağlayan
Mahrum kalmaz özün Hakk'a bağlayan
Yâr yitirmiş yana yana ağlayan
Akıbet başıma geldi ne'yleyim

D) Mecnûn ki cism-i zerdini ber-bâd kıldı âh
Gûyâ ki hırmen-i gam-ı Leylîde kâh idi

Mecnûna kamet ü ruh-ı Leylîsüz Emriyâ
Bâğ-ı cihânda serv ile gül şekl-i âh idi

E) Mahkeme meclisi icat olduğu
Çeşme-i rüşvetin akmaklığından
Kaza belâ ile âlem dolduğu
Kazların kadıya uçmaklığından

2. I. Nihayet damlarda leylekler göründü
Upuzun gagalarını takırdatan
Vefasız sandığımız turnalar döndü
Geçen yıl gittikleri meçhul diyardan

II. Girdim aşkın denizine bahrılayın yüzer oldum
Geştediben denizleri Hızır'layın gezer oldum

Cemalini gördüm düşte çok aradım yazda kışta
Bulamadım dağda taşta denizleri süzer oldum

Numaralanmış dizeler ahenk özellikleri bakımından karşılaştırıldığında aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Uyak düzenleri aynıdır.
B) Zengin uyak kullanılmıştır.
C) Redife yer verilmiştir.
D) Nazım birimleri aynıdır.
E) Aynı tema işlenmiştir.

3. Yalancı dünyaya konup göçenler
Ne söylerler ne bir haber verirler
Üzerinde türlü otlar bitenler
Ne söylerler ne bir haber verirler

Bu dizelerle ilgili,

I. Hecenin 6+5 kalıbıyla yazılmıştır.
II. Ek hâlinde redif kullanılmıştır.
III. Tam kafiye kullanılmıştır.
IV. Konusuna göre satirik şiirdir.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I ve IV B) II ve III C) III ve IV
D) I, III ve IV E) II, III ve IV

4. Şu Boğaz Harbi nedir? Var mı dünyada eşi?

En kesîf orduların yükleniyor dördü beşi,

Bu dizelerin kafiye ve redif özelliği açısından özdeşi aşağıdakilerden hangisi değildir?

A) Top tüfekten daha sık, gülle yağan mermiler…
Kahraman orduyu seyret ki bu tehdide güler!

B) Tüllenen mağribi, akşamları sarsam yarana…
Yine bir şey yapabildim diyemem hatırana

C) Sen bu âvizenin altında, bürünmüş kanına;
Uzanırken, gece mehtâbı getirsem yanına,

D) Vurulmuş tertemiz alnından, uzanmış yatıyor,
Bir hilâl uğruna, yâ Rab, ne güneşler batıyor!

E) Saçıyor zırha bürünmüş de o nâmerd eller,
Yıldırım yaylımı tûfanlar, alevden seller.

5. Sarışın buğdayı rüyâlarımızın,
Seni bağrımızda eker, biçeriz,
Acılar kardeşin, teselli kızın,
Zengin parıltınla dolar gecemiz.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Redife yer verilmiştir.
B) Yarım uyak kullanılmıştır.
C) Konusuna göre pastoral şiirdir.
D) Zengin uyak kullanılmıştır.
E) Sarmal uyak düzeni vardır.

6. I. Kırlarda koyun, kuzu sesiyle,
Dağlarda yankılanan köpek sesiyle,
Kuş sesiyle, börtü böcek sesiyle,
Havasıyla, suyuyla köyüm nerede?

II. Ben sana mecburum bilemezsin
Adını mıh gibi aklımda tutuyorum
Büyüdükçe büyüyor gözlerin
Ben sana mecburum bilemezsin
İçimi seninle ısıtıyorum.

Numaralanmış dizelerin ortak özellikleri ile ilgili

I. Sözcük tekrarı vardır.
II. Konusuna göre şiir türleri aynıdır.
III. Ek hâlinde redife yer verilmiştir.
IV. Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.
V. Tam kafiye kullanılmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılamaz?

A) I ve III B) II ve V C) III ve IV D) I, II ve IV E) II, III ve V

7. **Aşağıdaki dizelerin hangisinde ek hâlinde redif ve tam kafiye yoktur?**

A) Ruhumu eritip de kalıpta dondurmuşlar;
Onu İstanbul diye toprağa kondurmuşlar.

B) Çiçeği altın yaldız, suyu telli pulludur;
Ay ve güneş ezelden iki İstanbulludur.

C) Yedi tepe üstünde zaman bir gergef işler!
Yedi renk, yedi sesten sayısız belirişler...

D) İstanbul benim canım;
Vatanım da vatanım...

E) Her şafak Hisarlarda oklar çıkar yayından
Hâlâ çığlıklar gelir Topkapı Sarayı'ndan.

8. I. Yaşamak güzel şey doğrusu
üstelik hava da güzelse
hele gücün kuvvetin yerindeyse

II. güzdü sonsuz bir çöle takılan bakışımız,
ilkyaz derken -kışı gözden kaçıran
yüzlerce eller yukarı, saygı duruşlarımız
en güçsüz kollarla-

III. Neden gülmesin gül gibi yüzler;
Niçin ağlasın o güzel gözler;
Niye sevgiye sevimsiz sözler,
Söylenir diye şaşar ağlarım.

IV. Gel sevelim sevileni seveni
Sevgisiz suratlar gülmüyor canım
Nice gördüm dizlerini döveni
Giden ömür geri gelmiyor canım

V. ağustos birkaç yerinden güneş alıyor
gözlerin yağmur haritalarının tuzağında
yolculuğa çıkmış bir bulut olmanı isterdim
saçlarının altın ipeğine doğru bir gezgin

Numaralanmış dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) I. dize grubunda redif vardır, kafiye ve ölçü yoktur.
B) II. dize grubunda redif, kafiye vardır, ölçü yoktur.
C) III. dize grubunda redif, kafiye ve ölçü vardır.
D) IV. dize grubunda redif, kafiye ve ölçü vardır.
E) V. dize grubunda ne redif ne kafiye ne de ölçü vardır.

9. I. Bir günde doğup can veren altın kelebekler,
Bizden daha genç bir şair öldü diyecekler!

II. Ebedî âşığın dönüşünü bekler
Yalan yeminlerin tanığı çiçekler

Numaralanmış dizelerle ilgili

I. Temaları aynıdır.
II. Uyak çeşitleri aynıdır.
III. Konusuna göre şiir türü aynıdır.
IV. Ölçü kalıbı aynıdır.

yargılarından hangileri çıkarılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve IV D) II ve III E) III ve IV

1. Aşağıdaki dizelerin hangisinde, parantez içinde verilen edebî sanat yoktur?

A) Onlar ki bu güller tutuşan bahçededirler,
Bir gün nereden, hangi tesadüfle gelirler?
(Kapalı istiare)

B) Uçmakta, konmadan, kıyısız bir denizde rûh;
Benzer mi böyle bir kuşa Tufan içinde Nuh?
(Telmih)

C) Mâzî yosunla örtülü bir göl ki yok dibi,
Mevsim serin ve bahçede yaprak yığın yığın.
(Tenasüp)

D) Belki yüzlerce şehir sesleniyor birbirine.
Çok yakından mı bu sesler, çok uzaklardan mı?
(İntak)

E) Güller kızarır utancından o gonca gül gülünce,
Sümbül bükülür kıskancından kakül bükülünce.
(Hüsnütalil)

2. Yaldızlı perçemlerin ıslandıkça uzuyor
Yalnızlık damla damla şakağından sızıyor

Bu dizelerde kullanılan edebî sanat aşağıdaki dizelerin hangisinde yoktur?

A) Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık
Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar

B) Körfez düşünür Kanlıca mahzundur uzakta
Mavisi gibi sislenmiş Emirgan Çınaraltı

C) Çamlar hüzünlü, yollara düşmüş söğüt, çınar,
Yaprak döküp huzura kapanmıştı sonbahar.

D) Denizde bir bulutun öldürdüğü
Japon balıkçısı genç bir adamdı.

E) Dostlarından dinledim bu türküyü
Pasifik'te sapsarı bir akşamdı.

3. Hasreti denizlerin
Denizler kadar derin
Ve o kadar bucaksız

Bu dizelerde

I. Teşhis
II. Teşbihibeliğ
III. Teşbih
IV. Mübalağa
V. Hüsnütalil

edebî sanatlarından hangileri yoktur?

A) I ve III B) II ve IV C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

4. Hoyrattır bu akşamüstüler daima.
Gün saltanatıyla gitti mi bir defa
Yalnızlığımızla doldurup her yeri
Bir renk çığlığı içinde bahçemizden,
Bir el çıkarmaya başlar bohçamızdan
Lavanta çiçeği kokan kederleri;
Hoyrattır bu akşamüstüler daima.

Bu dizelerde birden çok kullanılmış edebî sanat aşağıdakilerin hangileridir?

A) Mecazımürsel - mübalağa
B) İstiare - teşhis
C) Teşbih - teşhis
D) Tezat - istiare
E) Mübalağa - teşbih

5. Sen gecenin gündüzün dışında
Sen kalbin atışında kanın akışında
Sen Şehrazat bir lamba bir hükümdar bakışında
Bir ölüm kuşunun feryadını duyarsın

Sen bir rüya geceleyin gündüzün
Sen bir yağmur ince hazin
Sen şarkılarca büyük hüzün
Sen yolunu kaybeden yolcuların üstüne
Bir ömür boyu yağan bir ömür boyu karsın

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine yer verilmemiştir?

A) Tezat
B) Teşbihibeliğ
C) Mübalağa
D) Tevriye
E) Telmih

6. I. Gülücükler öpüşler sunuyor bana
Kırık bir kapıdan odama sızan akşam

II. Kentin kapısını bulduğu sabah
Yorgun bir atlı gibi düşer gece

III. memleketimin şarkıları ve tütünü gibi.
Memleketim:
Bedreddin, Sinan, Yunus Emre ve Sakarya,
kurşun kubbeler ve fabrika bacaları

IV. Karıştır çayını zaman erisin;
Köpük köpük, duman duman erisin!

Numaralanmış dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine yer verilmemiştir?

A) Telmih
B) Teşhis
C) Teşbih
D) İstiare
E) Hüsnütalil

7. Seni günlere böldüm, seni aylara
Daha yıllara, yüzyıllara böleceğim
Ve her zaman söyleyeceğim ki beni anla
Böyle eskitilmiş de olsa bu kalbi
Minesi çatlamış bir diş gibi durduracağım karşısında.

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangilerine yer verilmiştir?

A) İstiare - kinaye
B) Teşbih - teşhis
C) İstiare - teşbih
D) Mecazımürsel - tezat
E) Mecazımürsel - hüsnütalil

8. Şimdi gemiler geçer uzaklardan
Gönlüm güvertede sereserpedir.
Işıklı geceler, saz sesleri, peynir ekmek
Ne biletim ne param ne dostum var
Pır pır eder yüreğim bakındıkça...

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine yer verilmiştir?

A) Kinaye
B) Hüsnütalil
C) Tezat
D) İstiare
E) Tariz

9. I. Ne zaman seni düşünsem
Bir ceylan su içmeye iner
Çayırları büyürken görürüm.
II. Gelip geçen her yüzden gizli bir akis kalmış,
Küflü aynalarında, küflü aynalarında.
III. Bir güle bağlandım, yandım hep yandım
Onun acısına onca yıl katlandım
IV. Bizimkiler ışığa gem vurur da binerler
V. Bu ırmaklar coştu yine
Bahar müjdecisi yâr geçti diye

Numaralanmış dizelerdeki edebî sanatlar ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. I. Türkçe-Arapça bir sözlüktür.

II. Türk boylarının dilleri tanıtılmıştır.

III. Pek çok bilim dalına kaynaklık eder.

Numaralanmış cümlelerde özellikleri verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kutadgu Bilig*

B) *Divân-ı Hikmet*

C) *Dîvânü Lugâti't-Türk*

D) *Atabetü'l Hakâyık*

E) *Mantıku't Tayr*

Çözüm:

Numaralı cümleler Kaşgarlı Mahmut tarafından yazılan *Dîvânü Lugâti't-Türk* adlı esere aittir.

Cevap: C

2. **Aşağıdakilerden hangisi *Atabetü'l-Hakâyık* için söylenemez?**

A) Ahmed Yesevî tarafından yazılmıştır.

B) Asıl bölümlerinde dörtlük kullanılmıştır.

C) Dünyanın geçiciliği konusu işlenmiştir.

D) İslam inançları telkin edilir.

E) Arapça, Farsça birçok kelime kullanılmıştır.

Çözüm:

B, C, D ve E seçenekleri *Atabetü'l-Hakâyık* için söylenebilir. *Atabetü'l-Hakâyık* Edip Ahmet Yüknekî tarafından yazılmıştır.

Cevap: A

3. **Aşağıdakilerden hangisi *Atabetü'l Hakâyık*'ta işlenen konulardan biri değildir?**

A) Bilginin yararı cahilliğin zararı

B) Cömertliğin övgüsü

C) Sosyal düzen

D) Dünyanın geçiciliği

E) Kibirliliğin kötülüğü

Çözüm:

A, B, D ve E seçenekleri *Atabetü'l Hakâyık*'ta işlenen konulardandır. Sosyal düzen aynı dönem yazılan *Kutadgu Bilig* adlı eserde işlenmiştir.

Cevap: C

4. *Kutadgu Bilig*'de dört sembolik kişi vardır. Eserin kahramanlarından Kün Togdı hükümdardır ve adaleti temsil eder, Ay Toldı vezirdir ve saadeti temsil eder, Ögdülmiş vezirin oğludur ve aklı temsil eder, Odgurmış vezirin kardeşidir ve akıbeti temsil eder.

Bu parçada *Kutadgu Bilig* hakkında asıl söylenmek istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Siyasetname özelliği taşıdığı

B) Didaktik türde yazılmış bir eser olduğu

C) Alegorik tarzda yazılmış bir eser olduğu

D) Mesnevi nazım biçimiyle yazılmış olduğu

E) Nasihatname özelliği gösterdiği

Çözüm:

Bir düşünceyi, davranışı ya da eylemi, daha kolay kavratabilmek için onun yerini tutabilecek simgelerle, simgesel sözlerle, benzetmelerle göz önünde canlandırılmasına alegori denir. Türk edebiyatının ilk alegorik eseri *Kutadgu Bilig*'dir. Öncülde de sembolik kişilerin yer alması, bu kişilerin temsil ettiği kavramlar hakkında bilgi verilmesi eserin alegorik yönünü vurgulamaktadır.

Cevap: C

5. on birimde rahmet-deryâ tolup taştı
allah didim şeytân mindin yırak kaçtı
hây u heves mâ vü menlik turmay köçti
on ikide bu sırlarını kördüm muna

on üçümde nefs hevânı kolga aldım
nefs başığa yüz ming belâ karmap saldım
tekebbürni yirge urup basıp aldım
on törtümde tofrak-sıfat boldum muna

(...)

Geçiş Dönemi eserlerinden alınan bu parça için aşağıdakilerden hangisi söylenemez ?

A) Dinî zihniyet hakkında bilgi verir.

B) İslamiyet öncesi dil özellikleri görülür.

C) 12'li duraksız hece ölçüsü ile yazılmıştır.

D) *Divân-ı Hikmet*'ten alınmıştır.

E) Dünya zevklerinden arınma anlatılmıştır.

Çözüm:

"Allah" kelimesi ile dönemin dinî zihniyeti hakkında bilgi ediniriz. "köçti, kördüm" İslamiyet öncesine ait dil özellikleridir. Geçiş Dönemi eseri olması, tasavvuf konusu işlenmesi, konusu incelendiğinde *Divan-ı Hikmet*'ten alındığını söyleyebiliriz. "on birimde, on ikide, on üçümde, on törtümde" ifadeleri şiirin tamamıyla birleştiğinde aşamalı olarak nefsin terbiye edilmesini anlatır. Bu nedenlerle A, B, D ve E seçeneklerini söylemek mümkündür. Şiirde 12'li duraklı hece ölçüsü kullanılmıştır.

Cevap: C

6. Bir olan Allah adıyla söze başladım
Yaratan, yetiştiren, göçüren Allah'ım

Binlerce övgüyle senalar ona
Son yok ulu, bir Allah'ıma
...
Diledi, yarattı tüm varlıkları
Bir kez ol dedi, oldu hepsi

Tüm yaratılmışların onunla işi
İhtiyacı yok, yok onun eşi
...

Bu dizeler Yusuf Has Hacip tarafından kaleme alınan *Kutadgu Bilig*'den alınmıştır. Dizelerde Allah'ın birliği ve yüceliği anlatılmıştır.

Buna göre dizelerin nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Naat

B) Methiye

C) Tevhit

D) Hikmet

E) İlahi

Çözüm:

Devlet büyüklerini övmek için yazılan şiirlere methiye, Hz. Muhammet'i övmek amacıyla yazılan şiirlere naat denir. Yesevilik tarikatına ait şiirlere ve Ahmet Yesevi'nin şiirlerine hikmet adı verilir. Allah'ı övmek ona olan sevgiyi dile getirmek için veya peygamber sevgisini anlatmak için yazılan ve ezgili olarak söylenen tekke edebiyatı nazım türüne ilahi denir. Verilen beyitler Allah'ın birliği ve yüceliğini anlatmak amacıyla yazıldığı için münacat bölümünden alınmıştır.

Cevap: C

7.

Yagmur yagıp saçıldı Türlüg çeçek suçuldı Yinçü kapı açıldı Çından yıpar yugruşur **(Günümüz Türkçesiyle)** (*Yağmur yağdı ve sular saçıldı* *Türlü türlü çiçekler açtı* *Sanki bir inci açıldı* *Sandal ve misk kokuları birbirine karıştı*)	Çukurova bayramlığın giyerken Çıplaklığın üzerinden soyarken Şubat ayı kış yelini boğarken Cennet dense sana yakışır dağlar **Karacaoğlan** Yılda bir kere çıldırır ağaçlar sevincinden Rabbim ne güzel çıldırır Yılda bir kere uzatır avuçlarını yaprak Sevincinden titreyerek Yılda bir kere yarılır bahçeler hazdan Rabbim ne güzel yarılır **Bedri Rahmi Eyüboğlu**

Farklı edebî dönemlere ait şiirlerin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ölçü

B) Tema

C) Kafiye

D) Nazım şekli

E) Zihniyet

Çözüm:

Türk şiirinin farklı dönemlerinden alınan dizelere baktığımızda üç parçada da bahar mevsiminin gelişiyle doğada meydana gelen değişim anlatılmıştır. Bu yüzden üç şiir parçası için ortak olan temadır.

Cevap: B

8. I .

Alp Er Tunga öldi mü
Issız ajun kaldı mu
Ödlek öçin aldı mu
Emdi yürek yırtılı

II.

Ecel tuzağını açamaz mısın
Açıp da içinden kaçamaz mısın
Azat eyleseler uçamaz mısın
Kırık mı kanadın kolların hani

Kağızmanlı Hıfzi

III.

Tıfl-ı nazeninim unutmam seni
Aylar günler değil geçse de yıllar
Telh-kam eyledi firakın beni
Çıkar mı hatırdan o tatlı diller

Akif Paşa

Verilen dizeler Türk edebiyatının farklı dönemlerinde ölüm temasını işleyen şiirlerden alınmıştır.

Buna göre numaralanmış yerlere hangileri yazılmalıdır?

A) Yuğ - ağıt - mersiye

B) Kargış - sagu - ağıt

C) Sagu - ağıt - kargış

D) Sagu - ağıt - mersiye

E) Sığır - ağıt - şehrengiz

Çözüm:

Türk şiirinde ölüm temasını işleyen şiirler her dönem farklı adlarla anılmıştır. İslamiyet'in kabulünden önceki Türk edebiyatına ait olan ve Alper Tunga'nın ölümünü anlatan dizeler "sagu" âşık edebiyatı döneminde söylenen dizeler "ağıt" divan şiiri etkisinde söylenen dizeler ise "mersiye" adını almıştır.

Cevap: D

9.

I. METİN	II. METİN
Keldi esin esneyü Kadka tükel osnayı Kirdi bodun kasnayu Kara bulut kükreşür	Begler atın urgurup Kadgu anı turgurup Mengzi yüzi sargarup Korkum angar türtülür.
Rüzgâr eserek geldi *Kar tipisine benziyordu* *Halk soğuktan (evine) girdi* *Kara bulutlar gürlüyor*	*Beyler atlarını yorarak geldiler* *Kaygı onları durdurdu* *Benizleri yüzleri sarardı (ki)* *(Sanki) onlara safran sürülmüştü (sanırsınız)*

İslamiyet öncesi Türk edebiyatına ait bu metinler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Her iki dörtlüğün kafiye örgüsü aynıdır.

B) Birinci dörtlüğün halk şiirindeki karşılığı koşma, ikinci dörtlüğün karşılığı ise ağıttır.

C) Dörtlüklerde kullanılan dil, yabancı etkilerden uzak öz Türkçedir.

D) Birinci dörtlük sagu, ikinci dörtlük sav örneğidir.

E) Dörtlüklerde 7'li hece vezni kullanılmıştır.

Çözüm:

İslamiyet Öncesi Türk şiiri örneği olan dörtlüklere bakıldığında şunlar söylenebilir: A seçeneği, dörtlüklerin aaab şeklinde kafiyelendiği görülür. B seçeneği, İslamiyet öncesi dönemde doğayı, tabiat sevgisini işleyen şiirlere koşuk denir. Koşukların âşık edebiyatındaki karşılığı koşmadır. İslamiyet öncesi Türk şiirinde ölüm temalı şiirlere sagu denir. Saguların halk edebiyatındaki karşılığı ise ağıttır. Dörtlükler İslamiyet öncesi Türk şiirinden alınmış olduğu için yabancı etkilerden uzak öz Türkçedir. Dörtlükler, 7'li hece vezni ile oluşturulmuş; kafiye ve redifle ahenk sağlanmıştır. Sagu ölüm temalı şiirlerdir. Savlar ise günümüzdeki atasözlerinin İslamiyet öncesi dönemdeki karşılığıdır.

Cevap: D

10.

KOŞMA (ÂŞIK EDEBİYATI)	GAZEL (DİVAN EDEBİYATI)
Bir garip kuş idim bakın halime Yavru şahin vurdu sinem yareli Varamadım mekanıma elime Yavru şahin vurdu sinem yareli Dosta gider iken yolum döndürdü Suya verdi alçaklara endirdi Kolum kırdı kanatlarım sındırdı Yavru şahin vurdu sinem yareli GEVHERİ	Meni candan usandırdı cefâdan yâr Felekler yandı âhımdan muradım şe Kamu bîmârına cânan devâ-yı derd Niçin kılmaz mana derman menî bîn GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ İLE Sevgili, cefası ile beni canımdan us etmekten kendisi usanmaz mı? Âhımın ateşinden gökler yandı; mur yanmaz mı? Sevgili, bütün aşk hastalarının derdi halde bana niçin derman etmiyor, beni hasta (aşık) sanmaz mı?
KOŞUK (İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK EDEBİYATI) Kaklar kamug kölerdi Taglar başı ilerdi Ajun tını yılırdı Tütü çeçek çerkeşür Etil suwı aka turur Kaya tübi kaka turur Balık telim baka turur Kölün takı küşerür	GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ İLE Kuru yerler hep gülerdi Dağ başları göründü Dünyanın soluğu alındı Türlü çiçekler sıralandı İtil suyu akar durur Kaya dibini oyar durur Bütün balıklar baka durur Gölü bile taşırırlar

Türk edebiyatının farklı dönemlerine ait bu şiir parçaları için hangisi söylenemez?

A) Şiirler, ele alınan konular bakımından koşuğun devamı niteliğindedir.

B) Koşma örneğinde yarım kafiye ve redif kullanılmıştır.

C) Koşmada 11'li hece vezni koşukta 7'li hece vezni kullanılmıştır.

D) Gazel örneğinde kullanılan şiir dili diğer ürünlerdeki dilden daha ağırdır.

E) Verilen örneklerde sevgilinin vefasızlığından şikâyet işlenmiştir.

Çözüm:

A seçeneği: Türk edebiyatının farklı dönemlerinden alınmış olan şiirler ele alındığında şiirlerin İslamiyet öncesi Türk şiirinin nazım şekli koşuğun diğer dönemlerdeki yansımaları olduğu görülür. B seçeneği: Koşmada I. dörtlükte ''l'' ünsüzü II. dörtlükte ise ''n'' ünsüzü yarım kafiye olşturmuştur, ekler ise rediftir. Koşmanın 11'li hece ile koşuğun ise 7'li hece ile söylendiği görülür. Divan şiirinden alınmış olan gazel örneğinde Arapça ve Farsça etkisi ile dilin diğer ürünlerdeki dilden ağır olduğu görülür. Koşma ve gazelde sevgilinin vefasızlığı ele alınsa da koşukta doğa konusu ele alınmıştır.

Cevap: E

1. Aşağıdakilerin hangisi koşukların özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Kafiye örgüsü abcb - cccb - dddb… biçiminde olabilir.

B) Divan edebiyatındaki gazellere benzetilebilir.

C) 7'li ve 8'li hece ölçüsü ile yazılır.

D) Aşk, tabiat ve güzellik konuları işlenir.

E) Yazanı ve söyleyeni bellidir.

2. Aşağıdakilerden hangisi Sözlü Dönem'e ait ürünlerden biri <u>değildir</u>?

A) Sav B) Ağıt C) Koşuk D) Destan E) Sagu

3. Dörtlük nazım biriminin kullanıldığı ----, 7'li hece ölçüsüyle oluşturulur. Yuğ adı verilen cenaze törenlerinde ölen bir kişinin ardından duyulan acıyı, onun yiğitliklerini anlatmak için söylenir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) mersiye B) sav C) ağıt D) sagu E) koşuk

4. Koşuk; söyleyiş biçimi, söylenme ortamı, zamanı ve şekil özellikleri bakımından, âşık edebiyatı nazım şekillerinden ---- ile divan edebiyatı nazım şekillerinden ---- benzerlik göstermektedir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangileri getirilmelidir?

A) koşma - mersiye

B) mâni - gazel

C) koşma - ağıt

D) mâni - mersiye

E) koşma - gazel

5. Aşağıdakilerin hangisi koşuk ve sagu arasındaki benzerliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Kafiye şemaları "aaab"dir.

B) 7'li hece ölçüsüyle söylenirler.

C) Aşk ve doğa konuları işlenir.

D) Yazıldıkları döneme ait bilgi verirler.

E) Dörtlük nazım birimi ile söylenirler.

6. Aşağıdakilerin hangisi Sözlü Dönem'e ait şiirlerin özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Şiirler din adamları tarafından söylenmiştir.

B) Yabancı etkilerden uzak bir dil kullanılmıştır.

C) Daha çok soyut konular işlenmiştir.

D) Hece ölçüsü ve yarım kafiye kullanılmıştır.

E) Şiirler ulusal karakter taşır.

7. Aşağıdakilerin hangisinde Sözlü Dönem'e ait ürünler derlenerek bir araya getirilmiştir?

A) *Kutadgu Bilig*

B) *Atabetül Hakâyık*

C) *Dîvânü Lugâti't-Türk*

D) *Risaletü'n Nushiyye*

E) *Divân-ı Hikmet*

8. Aşağıdakilerin hangisi Karahanlı Dönemi eseri <u>değildir</u>?

A) *Kutadgu Bilig*

B) *Divân-ı Hikmet*

C) *Divânu Lugati't Türk*

D) *Atabetü'l Hakâyık*

E) *Mantıku't Tayr*

9. Türk edebiyatının ilk mesnevisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kutadgu Bilig*

B) *Divân-ı Hikmet*

C) *Divânu Lugati't Türk*

D) *Atabetü'l Hakâyık*

E) *Mantıku't Tayr*

10. Aşağıdakilerden hangisi *Kutadgu Bilig* için söylenemez?

A) Tabgaç Buğra Han'a sunulmuştur.

B) Beyit ve dörtlükle yazılmıştır.

C) Geçiş Dönemi'nin ilk örneğidir.

D) Aruz ölçüsü yerine hece ölçüsü tercih edilmiştir.

E) Ay Toldı saadeti temsil eder.

11.

I. METİN	II. METİN
Bu ay toldı aydı söz asgı elim Kalı sözleyü bilse uş tilim	Dad Sipehsalar beg üçün bu kitip Çıkardım acunda atı kalsu tip
Yava söz biligsiz tilindin çıkar Biligsiz kişig bilge yılkı atar	Kitabımnı körgen eşitgen kişi Şahımnı dua birle yad kılsu tip
Kara kılkı tengsiz yava sözlegen Yava söz turur bu kara baş yigen	Anıng vuddı birle köngüller tolıp Anıng yadı birle acun tolsu tip

Tabloda verilen metinler sırasıyla aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmış olabilir?

A) *Kutadgu Bilig, Atabetü'l Hakayık*

B) *Divan-ı Hikmet, Atabetü'l Hakayık*

C) *Divânu Lugâti't Türk, Kutadgu Bilig*

D) *Atabetü'l Hakayık, Kutadgu Bilig*

E) *Kutadgu Bilig, Divânu Lugâti't Türk*

12. Aşağıda verilen bilgilerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) Ahmet Yesevi, şiirlerinde işlediği konularla tasavvuf edebiyatının öncüsüdür.

B) İslamiyet öncesi Türk şiirine ait ürünleri Kaşgarlı Mahmut derlemiştir.

C) *Kutagdu Bilig*, aruz ölçüsü ile yazılan ilk eserimizdir.

D) *Kutadgu Bilig*, dönemin sultanı Tabgaç Buğra Han'a sunulmuştur.

E) *Divânu Lugâti't Türk* içerisinde yer alan örnekler Arapçadır.

13. Süngekke yilig teg erenke bilig
Eren körki akl ol süngekning yilig
Biligsiz yiligsiz süngek teg hali
Yiligsiz süngekke sunulmaz elig

(Kemik için ilik ne ise insan için bilgi odur.
İnsanın ziyneti akıldır, kemiğinki ise iliktir.
Bilgisiz (kimse), iliksiz kemik gibi boştur.
İliksiz kemiğe kimse el uzatmaz.)

Bu dörtlüğün yer aldığı eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Didaktik bir üslupla oluşturulmuştur.

B) Teşbih (benzetme) sanatı yapılmıştır.

C) Anonim olup sonradan yazıya geçirilmiştir.

D) Hece ölçüsünün 11'li kalıbı kullanılmıştır.

E) Karahanlı Türkçesi ile meydana getirilmiştir.

1. Balasagunlu Yusuf Has Hacip'in (I) yazdığı Türk edebiyatının köşe taşı eserlerinden olan *Kutadgu Bilig*, XII. yüzyıldan (II) günümüze gelen İslamî Türk edebiyatının ilk ürünlerinden biridir (III). Bu kıymetli eser, yalnızca Türk edebiyatı tarihi bakımından değil, Türk sosyolojisi, Türk kültür tarihi ve Türk devlet felsefesi açısından da ele alınıp incelenmesi gereken önemli bir kaynaktır. *Kutadgu Bilig*, baş tarafına sonradan ilave edilen manzum ve mensur metinlerden de anlaşılacağı üzere, bir idare ve siyaset kitabıdır (IV). Yusuf Has Hacip eserde, çeşitli konu ve meseleler hakkında felsefi ve sosyolojik fikir ve düşünceler ileri sürüp öğütler vermektedir (V).

Bu parçada numaralanmış ifadelerin hangisinde bir bilgi yanlışlığı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. 12. yüzyıl (I) mutsavvıflarından Hoca Ahmet Yesevi tarafından yazılan *Divanı Hikmet* (Hikmetler Divanı), Hakaniye lehçesi (II) ile yazılmıştır. İlahi aşkın konu edildiği 144 şiir ve bir münacattan (III) oluşan eser canlı, lirik (IV) bir eserdir. Halk şiirinin geleneksel dörtlükleriyle yazılan şiirlerde yarım kafiye ve redif kullanılmıştır. Şiirlerin çoğu 7'li ve 12'li hece ölçüsü (V) ile oluşturulmuştur.

***Divanı Hikmet*'le ilgili altı çizili ifadelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?**

A) I B) II C) III D) IV E) V

3.

ESKİ TÜRKÇEYLE	
Öpkem kelip ogradım	Öfkelenip dışarı çıktım
Arslanlayu kökredim	Arslan gibi kükredim
Alplar başın togradım	Yiğitler başını doğradım
Emdi meni kim tutar	Şimdi beni kim tutarmış

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Nazım birimi dörtlüktür.

B) 7'li hece vezni ile söylenmiştir.

C) Âşık edebiyatındaki karşılığı koşmadır.

D) Redif kullanılmıştır.

E) İslamiyet etkisi görülmektedir.

4.

ESKİ TÜRKÇEYLE	
Karvan eger köçer bolsa azuk alur	Kervan göçer iken yolluk alır
Sud u ziyân olduğunu orda bilir	Kârı ve zararı orada bilir
Azuksızın yolga kirgen yolda kalır	Yolluksuz yola çıkan yolda kalır
Yükin yüklep yolga kiren kalmas imiş	Hazırlıklı yola giren yolda kalmazmış.

***Divanı Hikmet*'ten alınmış olan bu dörtlükle ilgili hangisi söylenemez?**

A) Koşma tipi uyakla kafiyelenmiştir.

B) Dönemine göre ağır bir dili vardır.

C) Ahiretin hazırlığını yapmanın önemi anlatılmıştır.

D) Yarım uyak ve redif kullanılmıştır.

E) 12'li hece ölçüsü ile söylenmiştir.

5. (I) XII. yüzyılda Hakaniye Türkçesi ile yazılmış olan eser, ''Hakikatlerin Eşiği'' anlamına gelmektedir. (II) Eser, *Kutadgu Bilig*'de olduğu gibi Allah'a yakarışla ve peygambere övgü ile başlamaktadır. (III) Eserde ayet ve hadisler de yer almıştır. (IV) Mesnevi şeklinde yazılan kitapta Türk şiirinde en çok tercih edilen tam kafiye ve rediften faydalanılarak ahenk yaratılmıştır. (V) Eser; bilgi, cömertlik, kibir, hırs, alçak gönüllülük, dünyanın faniliği gibi konuları didaktik bir üslupla işlemektedir.

Bu parçada yer alan numaralanmış cümlelerin hangisinde *Atabetü'l Hakâyık*'la ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. (...) Ölen kişilerin ardından duyulan üzüntüyü dile getiren şiirlerdir. (Sagu)

(...) Aşk, yiğitlik, tabiat güzelliği gibi konuların işlendiği şiirlerdir. (Şölen)

(...) Uzun manzum hikâyelerin dörtlükler hâlinde yazıldığı şiirlerdir. (Sav)

(...) Eski Türklerde toplu olarak çıkılan av dönüşü yapılan törenlere verilen addır. (Sığır)

Bu cümlelerde verilen bilgiler parantez içindeki kavramla eşleştirildiğinde sıralama aşağıdakilerinden hangisi olur?

A) D - Y - Y - D

B) D - Y - D - Y

C) Y - Y - D - Y

D) Y - D - Y - D

E) D - D - Y - Y

7. İslamiyet öncesi dönemde Türklerin kendine özgü dinî inanışları ve bu inanç sistemine göre de bir yaşam tarzları vardır. Türkler, İslamiyet öncesinde de öldükten sonra yeni bir hayatın varlığına inanmışlar ve ölülerini buna göre çeşitli törenlerle toprağa vermişlerdir. Türkler ölen kişileri için ---- adı verilen cenaze merasimleri düzenlemişler ve bu törenlerde ölen kişinin yiğitliği, cömertliği, faziletleri, iyiliği ve diğer üstün özelliklerini anlattıkları ---- adı verilen şiirler söylemişlerdir. Bu gelenek Türk edebiyatının hemen hemen her döneminde farklı şekillerde devam etmiştir.

Boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Şölen - oyun

B) Yuğ - sagu

C) Yuğ - ağıt

D) Sığır - sagu

E) Sığır - koşuk

8. Ansiklopedik bir sözlük olan (I) *Divanü Lugati't-Türk*, içerik olarak bize o dönemdeki Türk boyları ve bu boyların kullandıkları Türkçe sözcükler hakkında bilgi veren kapsamlı bir eserdir. Türk Lehçeleri Divanı anlamını taşıyan (II) eser, yazarının yaşadığı dönemdeki Türk dilinin ses, biçim, anlam ve söz varlığı konusunda bilgi bulacağımız belki de elimizdeki tek çalışmadır. Eser, hem Türklere Arapça öğretmek hem de Türkçenin Arapçadan hiç de geri kalmayan (III) bir dil olduğunu göstermek amacıyla meydana getirilmiştir. Eserde Hakaniye Türkçesinin (IV) söz varlığı ve yayılma alanları hakkında bilgilere yer verilmiştir. Eserin elimize geçmiş tek yazma nüshası (V) vardır. Bu nüsha Diyarbakırlı Ali Emirî Efendi tarafından İstanbul'da 1917 yılında bir sahafta tesadüfen bulunmuştur.

Bu parçada numaralanmış ifadelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Türkler, İslamiyet'i kabul etmeden önce Orta Asya ve çevresinde göçebe bir hayat sürmüşlerdir. Avcılık ve hayvancılıkla yaşamlarını sürdürmüş olduklar için doğa ile iç içe bir yaşamları olmuştur. Sözlü edebiyatın daha güçlü olduğu bu dönemde doğa güzellikerini, baharı, aşkı ''şölen'' adı verilen eğlence törenlerinde çalgı aleti eşliğinde okudukları şiirlerde aktarmışlardır. Türkler ölüleri için "yuğ" adı verilen yas törenleri düzenlemişler ve bu törenlerde ölenin kahramanlığından, iyiliklerinden, cömertliğinden söz edip onu övmüşlerdir. Toplum hayatının düzenine, töre ve geleneklere büyük önem vermişler; yazılı edebiyatın ilk örneklerinde devlet yönetimi hakkında çok detaylı öğütlere yer vermişlerdir.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisiyle ilgili bilgi yoktur?

A) Koşuk

B) Destan

C) Sagu

D) Kopuz

E) *Göktürk Kitabeleri*

1. I.

Yiğitler birbirlerini çağırdılar
Yan gözle bakıştılar ve meydan okudular
Bütün silahlarla vuruştular
Kılıç kına zor girdi.

II.

Erler kurt gibi uludular
Bağrışıp yakalarını yırttılar
Islıklaşmış sesle ağıt yaktılar
Göz yaşlarla örtülür

III.

Yılkı yazın at hâline gelir
Otlayarak etlenir
Beğler semiz ata biner
Sevinerek birbirini ısırırlar

IV.

Türlü türlü çiçekler toplandı
Tomurcuklanıp büküldü
Köşeli düğüm gibi döküldü
Açılarak birbirine dolaşır

V.

Varlık çün sefer kıldı,
Dost andan bize geldi,
Vîran gönül nur doldu,
Cihânum yağma olsun.

Bu dörtlükler Türk edebiyatının farklı dönemlerine ait şiirlerden alınmış olup günümüz Türkçesi ile söylenmiştir.

Buna göre hangisi farklı bir edebiyat geleneği ile söylenmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **İslamiyet öncesi Sözlü Dönem'deki şiir anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Bu dönemde şiirler; kam, baksı, ozan, şaman, oyun adı verilen şairlerin kopuzla söyledikleri şiirlerden oluşur.

B) Şiirlerde göçebe kültürünün bir parçası olan avcılık ve hayvancılığa dair bilgilere rastlanmaktadır.

C) Sözlü dönem şiirlerini sığır adı verilen av törenleri ile yuğ adı verilen Göktanrı'ya kurban kesme ve ziyafet törenleri beslemiştir.

D) Yiğitlik, aşk, yurt ve tabiat sevgisi, cesaret, din işlenen başlıca temalardır.

E) Şiirlerde nazım birimi olarak dörtlük ölçü olarak da hece vezni kullanılmıştır.

3. Eski Türk inanışlarında totemler önemli bir yere sahipti. Bu totemlerden biri de öküz idi. Yılın belli dönemlerinde Türkler, bu kutsal sayılan öküzleri avlamak için sürek avına çıkar bunu da dinî bir tören havasında yaparlardı. Totemleri yaralamak suretiyle öldürmenin uğursuzluk getirebileceğine inanılmasından dolayı bunlar canlı olarak yakalanırdı. ---- gibi adlarla tanıdığımız şairler, bu törenlerde avlanmanın kutlu geçmesi ve bereketli olması için kopuz eşliğinde dinsel şiirler söyler, bu şiirle ava katılanları coşturmayı amaçlar, avdan sonra da bu törenlerde yararlılık gösterenlerle ilgili kahramanlık şiirleri okurlardı.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisinin getirilmesi uygun <u>değildir</u>?

A) Kam
B) Baksı
C) Ungun
D) Ozan
E) Oyun

4.

ESKİ TÜRKÇEYLE	
Bulnar mini öles köz	Baygın gözle beni avlıyor
Kara mengiz kızıl yüz	Kara benler, pembe yüz beni tutsak ediyor
Andın tamar tükel tuz	Bütün güzellikler ondan damlıyor
Bulnap yana ol kaçar	Tutsak ediyor sonra da kaçıp gidiyor

Bu tabloda verilen "koşuk’’ **örneği ile aşağıdaki dörtlüklerden hangisinin tema benzerliği yoktur?**

A) Sürme beni
Çek gözen sürme beni
Kapında kul olayım
Ne olur sürme beni
(mâni)

B) Arkım ayıklandı suyum akmıyor
Nazlı yâr darılmış bana bakmıyor
Çok yuva bekledim yavru çıkmıyor
Yavrusu alınmış baykuşa döndüm
(türkü)

C) Dosta gider iken yolum döndürdü
Suya verdi alçaklara endirdi
Kolum kırdı kanatlarım sındırdı
Yavru şahin vurdu sinem yareli
(koşma)

D) Yeter ettin bana cevri nihayet yok mu sultanım
Sitemkâr olmadan hergiz feragat yok mu sultanım
Şah-ı mülk-i melahatsın adalet yok mu sultanım
Cemalin taze bir gül çeşm-i siyahım bana küsme
(semai)

E) Guşanıp gılıcı geyinin donu
Gavga bulutları sardı her yanı
Doğdu koç yiğidin nam alma günü
Can sağ iken yurt vermeyiz düşmana
(koşma)

5.

ESKİ TÜRKÇEYLE
Işk otıga küygen aşık rengi uçar Ukba sarı cedel kılıb mundın köçer Munda bolgan girihlerni anda açar Resul dünya cife dedi koydum mena.
Aşk ateşine yanan âşığın rengi uçar. Ahirete doğru çekip buradan geçer. Burada olan düğümlerini orada açar. Peygamberimiz, “Dünya leştir.” dedi bıraktım ben işte.

***Atabetü’l Hakâyık*’tan alınan bu dörtlük ile ilgili hangisi söylenemez?**

A) Koşma tipi uyak düzeniyle yazılmıştır.

B) Verilmek istenen düşünce hadisi şerif ile güçlendirilmiştir.

C) Yarım kafiye ve redif kullanılmıştır.

D) Dünyanın geçiciliği ve ahiret hayatının önemi vurgulanmıştır.

E) 6+5=11’li hece ölçüsü ile yazılmıştır.

6. Bu ajun ma körmekke körklüg taşı
Velikin içinde tümen na-hoşı
Bakıp taş bezekin körüp sen munga
Köngül bamakıng bil hatalar başı

(Bu dünyanın da dıştan görünüşü güzeldir. Fakat içinde binlerce nahoşluk vardır. Bakıp, dış süsünü görerek, senin ona gönül bağlaman, bil ki hataların başıdır.)

Yukarıdaki dörtlük XII. yüzyılda yazılmıştır.

Buna göre bu dörtlük aşağıdaki eserlerin hangisinden alınmıştır?

A) *Mukaddimetü’l Edep*

B) *Muhakemetü’l Lügateyn*

C) *Divânu Lugâti’t Türk*

D) *Atabetü’l Hakayık*

E) *Kutadgu Bilig*

1. Aşağıdakilerden hangisi koşukları gazellerden ayıran özelliklerden biri değildir?

A) Yalın bir dilin kullanılması

B) Lirik bir anlatımın olması

C) Nazım biriminin dörtlük olması

D) Yarım kafiyenin kullanılması

E) Farklı konuların işlenmesi

2. Aşağıdakilerden hangisi İslamiyet'in kabulünden önceki Türk şiirinin özelliklerinden biri değildir?

A) *Divânu Lugâti't Türk*'ten bu dönemle ilgili bilgilere ulaşabiliriz.

B) İslamiyet kabul edildikten sonra etkisi kalmamıştır.

C) Şiirlerde millî ölçümüz kullanılmıştır.

D) Geleneklerin sanata yansımasının ürünleridir.

E) Çoğunlukla din adamları tarafından söylenmişlerdir.

3. Birin birin ming bolur, tama tama göl bolur.

(Birler bin olur, damla damla göl olur)

İslamiyet öncesi döneme ait bu dize için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Günümüzdeki atasözlerine benzer.

B) Bir nazım biçimi değildir.

C) Yazıldığı döneme göre dili sadedir.

D) 14'lü duraklı hece ölçüsü ile söylenmiştir.

E) Divan edebiyatı döneminde de varlığını korumuştur.

4. Ödlek arığ kevredi
Yunçığ yavuz tovradı
Erdem yeme sevredi
Ajun beği çertilür

Günümüz Türkçesiyle:
Devir iyice kötüleşti
Sefil ve kötüler güçlenip kuvvetlendi
Edep ve erdem iyice azaldı;
Çünkü dünyanın beyi yok oldu

Bu şiir parçasıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Mersiye nazım türü ile oluşturulmuştur.

B) *Divan-ı Lûgati't Türk*'te nazım şeklinin örneklerine rastlanır.

C) Sözlü Edebiyat Dönemi ürünüdür.

D) Ölümden duyulan acı işlenmiştir.

E) Arı bir Türkçe ile yazılmıştır.

5. Kızıl sarığ arkaşıp
Yipkin yaşıl yüzkeşip
Birer kerü yürkeşip
Yalnguk anı tanglaşur

Alın töpü yaşardı
Unıt otın yaşurdı
Kölnin suvın küşerdi
Sığır buka möngreşür
…

Aşağıdakilerden hangisi bu şiir için söylenemez?

A) Kafiye örgüsü aaab/cccb şeklindedir.

B) İkinci dörtlükte tapşırma kullanılmıştır.

C) İkinci dörtlükte redif kullanılmıştır.

D) Millî ölçümüzle yazılmıştır.

E) Dönemine göre sade bir dille yazılmıştır.

6. Kar buz kamug erişdi

Taglar suvı akışdı

Kökşin bulıt ----

Kayguk bolup ----

Sözlü Dönem'e ait bir şiirden alınan bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) ---- kasnayu
---- kükreşür

B) ---- açıldı
---- yugruşur

C) ---- özeldi
---- adrışur

D) ---- örüşdi
---- ügrişür

E) ---- ogradım
---- kökredim

7. Aşağıdakilerden hangisi Sözlü Dönem'e ait ürünlerden biriyle ilişkilendirilemez?

A) Mersiye

B) Kaside

C) Darbımesel

D) Koşma

E) Gazel

8. Aşağıdakilerden hangisi Geçiş Dönemi'ne ait özelliklerden biri olamaz?

A) Eserler İslamiyet'i öğretmek amacıyla yazılmıştır.

B) Uygur ve Arap alfabesi kullanılmıştır.

C) İslamiyet öncesi ve sonrası kültür iç içedir.

D) Dil yabancı etkilerden uzaktır.

E) Kullanılan ölçülerde tutarlılık yoktur.

9. Aşağıdakilerden hangisi *Kutadgu Bilig*'in Geçiş Dönemi eseri olduğunu tek başına ispatlar niteliktedir?

A) Beyit ve dörtlüklerin bir arada kullanılması

B) Aruz ölçüsü ile yazılması

C) Mesnevi nazım biçiminin kullanılması

D) Arapça ve Farsça sözcüklerin sık kullanılması

E) Hakaniye lehçesi ile yazılmış olması

10. Arap alfabesi kullanılarak Hakaniye lehçesi ile yazılmıştır. Türkçenin Arapça kadar zengin bir dil olduğunu göstermek amacıyla yazılmıştır. Türk edebiyatının ilk sözlüğü ve ilk dil bilgisi kitabıdır. Ayrıca ilk haritadır. Aynı zamanda Türk yer adları, Türk damgaları ve Türk toplulukları ile ilgili bilgiler yer alır. Bu yönüyle antoloji olduğunu da söyleyebiliriz.

Bu parçada özellikleri verilen eser kim tarafından yazılmıştır?

A) Yusuf Has Hacip

B) Edip Ahmet Yükneki

C) Kaşgarlı Mahmut

D) Ahmet Yesevi

E) Bağdatlı Ruhî

11. I. Yılan kendü egrisin bilmes, tevi boynun egri tir

II. Biş erngek tüz ermes

III. Yir basruku tag, budun basrıku beg

IV. Yıgaç ucuga yıl teger, körglüg kişige söz teger

V. İrig erini yaglıg, ermegü başı kanlıg

Numaralanmış savlar günümüz Türkçesiyle verilen karşılıklarıyla eşleştirildiğinde aşağıdakilerden hangisi dışta kalır?

A) Becerikli adamın dudağı yağlı, tembelin başı kanlı…

B) Yılan kendi eğrisini bilmez, deve boynun eğri der.

C) Tay yetişirse at dinlenir; oğul erleşirse baba dinlenir.

D) Toprağın dengesini dağlar, ulusun düzenini beyler sağlar.

E) Beş parmak düz (bir) olmaz.

1. I. Bent ve kavuştak bölümlerinden oluşur.
II. Hece ölçüsünün her kalıbı ile söylenir.
III. Bozlak, hoyrat, kayabaşı gibi isimler alır.

Numaralanmış özellikler aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisine aittir?

A) Mâni
B) Koşma
C) Türkü
D) Şarkı
E) Ninni

Çözüm:

Türküler ezgilerine göre bozlak, hoyrat, kayabaşı gibi türlere ayrılır. Bent ve kavuştak bölümlerinden oluşur ve hece ölçüsü ile yazılır. Diğer biçimler bu özelliklere sahip değildir.

Cevap: C

2. Tek dörtlükten oluşan, aaxa şeklinde kafiyelenen ve ve her dizesi 7'li hece ölçüsüyle söylenen mânilere ---- mâni denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) yedekli
B) artık
C) kesik
D) düz
E) cinaslı

Çözüm:

Yedekli ve artık mâni, kesik ve cinaslı mâni aynı anlama gelmektedir. Öncülde verilen bilgiler ise düz mâniye aittir.

Cevap: D

3. Yeşil kurbağalar öter göllerde
Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet ellerde

Ya ben ağlamayım kimler ağlasın
Şu mahzun gönlümü kimler eğlesin
(…)

Bu şiirin biçim, içerik ve anlatım özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki nazım biçimlerinden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) İlahi
B) Koşma
C) Varsağı
D) Mâni
E) Türkü

Çözüm:

Şiir bir üçlük ve iki dizeden oluşmuştur. Kafiye örgüsü "aaa bb" şeklindedir. 11'li hece ölçüsü ile söylenmiştir. Öksüzlüğün verdiği acı işlenmiştir. Bu özelliklere yakın seçenekler koşma ve türküdür. Koşmalar dörtlükle yazılırlar. Bu nedenle verilen şiir koşma olamaz.

Cevap: E

4. **Aşağıdakilerden hangisi halkın ortak zevkinin ürünü olan edebiyat eserlerine ait özelliklerden biri değildir?**

A) Nazım, nesir ve nazım-nesir karışık ürünler verilmiştir.
B) Bazı eserler Anadolu insanının yaşantısı hakkında bilgi verir.
C) Halk arasında yayıldığından yabancı etkilerden tamamen uzaktır.
D) Mecazlara ve edebî sanatlara yoğun şekilde yer verilmiştir.
E) Orta oyunu ve Karagöz bu edebiyata ait ürünlerdir.

Çözüm:

Halkın ortak ürünü olan edebiyat eserleri, anonim halk edebiyatı ürünleridir. A, B, C ve E seçenekleri anonim halk edebiyatı için söylenebilir. Halk içinde yayılan ürünler olduğu için mecazlı, süslü söyleyişlere yer verilmemiş; edebî sanatlar kullanılmamıştır.

Cevap: D

5. Bülbülün yuvasına
Gül girer rüyasına
Bülbül güle âşıktır
Mecnun da Leyla'sına
Mecnun Leyla der iken
Erişti Mevlâ'sına

Bu şiir için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Telmih sanatı kullanılmıştır.
B) Manzumlara yer verilmiştir.
C) Benzetmelerden yararlanılmıştır.
D) Yedekli mâni örneğidir.
E) Devrik cümlelerden yararlanılmıştır.

Çözüm:

Leylâ ve Mecnûn eserine atıf yapılarak telmih sanatı yapılmıştır. Gül-bülbül manzumuna yer verilmiştir. Sonuna aynı kafiyede iki dize daha eklenerek yedekli mâni oluşturulmuştur. "Gül girer rüyasına, erişti Mevlâ'sına" vb. örneklerle devrik cümle kullanılmıştır. "Bülbül güle âşık" dizesiyle bülbül ve gül kişileştirilmiştir. Şiirde benzetme yoktur.

Cevap: C

6.

SARI TAMBURA	DERTLİ DOLAP
Gel benim sarı tamburam, Sen ne için inilersin? İçim oyuk, derdim büyük, Ben anın'çin inilerim	Dolap niçün inilersin Derdim vardır inilerim Ben Mevla'ya âşık oldum Anın için inilerim
Göğsüme tahta döşerler, Durmayıp beni okşarlar, Vurdukça bağrım deşerler Ben anın'çin inilerim.	Benim adım dertli dolap Suyum akar yalap yalap Böyle emreylemiş Çalap Derdim vardır inilerim
Sarı tamburadır adım, Göklere ağar feryadım, Pîr Sultan'ımdır üstadım, Ben anın'çin inilerim. **PİR SULTAN ABDAL**	Yunus bunda gelen gülmez Kişi muradına ermez Bu fanide kimse kalmaz Derdim vardır inilerim **YUNUS EMRE**

I. Ölçü
II. Dönem
III. Tema

Tabloda verilen şiirlerde belirtilen unsurlardan hangileri ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III
D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

Verilen şiirlerin ikisi de 8'li hece vezni ile yazılmıştır. Tema olarak Allah aşkı ''konuşturma'' sanatıyla verilmiştir. Yunus Emre'ye ait şiir 13. yüzyıla aittir. Pir Sultan Abdal'a ait şiirse 16. yüzyıla aittir.

Cevap: C

7.

Denizin dibi mildir Beni söyleten dildir Pirimizi sorarsan Ferhat ile Şirin'dir	I. Telmih sanatından faydalanılmıştır. II. Aşk teması işlenmiştir. III. aaxa şeklinde kafiyelenmiştir. IV. Tunç uyak vardır. V. 7'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

Bu dizelerle ilgili olarak hangisi söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

I. Şiirde bilinen bir tarihî olayı, kişiyi hatırlatma (telmih) sanatına Ferhat ve Şirin'in aşkı hatırlatıldığı için yer verilmiştir. II. Dörtlükte aşk teması ele alınmıştır. III. Mâni tipi uyakta 1, 2, ve 4. dizeler birbiriyle kafiyeli 3. dize serbesttir bu nedenle "aaxa" şeklinde kafiyelenmiştir. V. Dizeler, 7'li hece ile söylenmiştir. IV. Tunç uyak dize sonlarındaki sözcüklerden birinin diğer sözcük içinde aynı şekilde yer almasıdır. Verilen dizelerde bu kullanım söz konusu olmadığı için tunç uyak yoktur.

Cevap: D

8. Kuzu su
Çay kuru çeşme kuru
Nerden içsin kuzu su
Beni yakıp kül eden
Bir ananın kuzusu

I. Tenasüp
II. Açık istiare
III. Hüsnütalil
IV. Teşhis

Bu dizelerde verilen söz sanatlarından hangileri vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Verilen mânide anlamca birbiriyle ilgili sözcükler (çay-kuzu-su-çeşme-içmek) bir arada kullanılmasından dolayı tenasüp (uygunluk) sanatı vardır. Benzetmenin iki temel ögesinden kendisine benzetilenin kullanılıp benzeyenin kullanılmadığı istiarelere açık istiare denir. Dizelerde "kuzu" sözcüğü sevgilinin yerini tutacak şekilde kullanılarak açık istiare yapılmıştır.

Cevap: A

9. Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanarım dün ü günü
Bana seni gerek seni

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni

Yunus durur benim adım
Gün geçtikçe artar oldum
İki cihanda maksudum
Bana seni gerek seni

YUNUS EMRE

Yukarıdaki ilahi ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) aaaa/bbba/ ccca şeklinde uyaklanmıştır.

B) Şair son dörtlükte mahlasını söylemiştir.

C) Sade ve temiz bir Türkçe kullanılmıştır.

D) Kaybedilen sevgiliye duyulan özlem anlatılmıştır.

E) 8'li hece vezni ile söylenmiştir.

Çözüm:

A seçeneği: Şiirde koşma tipi kafiye düzeni yani düz uyak kullanılmıştır. B seçeneği: Şair son dörtlükte mahlasını ''Yunus'' olarak söylemiştir. C seçeneği: Şiirde anlaşılması kolay sade bir Türkçe kullanılmıştır. E seçeneği: Şiirde dizelerin hece sayıları eşit olup 8'dir yani şiir, hece vezniyle söylenmiştir. D seçeneği: Şiir dinî tasavvufi edebiyatın etkisinde yazılmış olduğu için ''ilahi aşk'' dile getirilmiştir. Somut bir aşktan ve sevgiliden bahsedilmemiştir.

Cevap: D

10.

I. Su gelir akar gider Taşları yıkar gider Dünya bir penceredir Her gelen bakar gider.	Benzetmenin iki temel ögesi olan kendisine benzeyen ve benzetilenin kullanıldığı yardımcı ögelerin bulunmadığı benzetmelere güzel benzetme (teşbihibeliğ) denir.
II. Hesapladım ayları Köyde bir gurbette yüz Ayrılık ağlatırsa Güler mi gurbette yüz	Yazılışları ve söylenişleri aynı, anlamları ayrı olan sözcükleri bir arada kullanma sanatına cinas denir.
III. Halıları nakışlı Yolları var yokuşlu Ablası maral gibi Kendi ceylan bakışlı	Anlama güç katmak için, aralarında gerçek ya da mecaz, çeşitli yönlerden ilgi, benzerlik bulunan en az iki varlıktan zayıf olanı nitelik bakımından güçlü olanın özellikleri ile süsleme sanatına benzetme denir.
IV. Köküne su gitmezse Ağaç meyve verir mi Âşıklar ah çekmezse Dağlarda kar erir mi	Herhangi bir olayı gerçek nedeninin dışında daha güzel ve hayalî bir nedene bağlayarak açıklama sanatına hüsnütalil denir.
V. Çiçeklerin goncası Fikirlerin incesi Sözünde duruyorsun Kaç gel bayram gecesi	Bir özelliğin ya da durumun olduğundan daha çok gösterilmesine abartma (mübalağa) denir.

Tabloda verilen şiirlerin hangisinde karşısındaki açıklamaya uygun bir söz sanatı yoktur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

I. örnekte dünya pencereye benzetilerek teşbihibeliğ, II. örnekte yüz sözcükleri yazılışı aynı anlamları farklı olan sözcükler olduğu için cinas yapılmıştır. III. örnekte abla marala benzetilmiştir. IV. örnekte dağlardaki karın erime sebebi âşıkların ah çekmesine bağlanarak hüsnütalil sanatı yapılmıştır. V. örnekte dizelerde sevgiliyi gonca çiçeğe benzetme durumu söz konusudur. Açıklamada ise mübalağa sanatının açıklaması vardır.

Cevap: E

11. **Aşağıdaki terimlerden hangisi** "Şairin son dörtlükte takma adını kullanması geleneğidir." **tanımını karşılar?**

A) Varsağı
B) Tapşırma
C) Cönk
D) Mürâcaa
E) Tecnis

Çözüm:

Tapşırma, âşığın şiirde kullandığı takma addır, divan şiirinde mahlas denir.

Cevap: B

12. Koşmanın sözlü edebiyattaki karşılığı ----, divan edebiyatındaki karşılığı ise ---- dir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangileri getirilmelidir?

A) koşuk - gazel
B) koşuk - mesnevi
C) sagu - gazel
D) destan - koşuk
E) sagu - kaside

Çözüm:

Koşmanın sözlü edebiyattaki karşılığı koşuk, divan edebiyatındaki karşılığı gazeldir.

Cevap: A

13. I.
Behey elâ gözlü dilber
Vaktin geçer demedim mi
Haramî olmuş gözlerin
Beller keser demedim mi

II.
Mendilim yudum arıttım
Gülün dalında kuruttum
Adın ne idi unuttum
Sorulmayı sorulmayı

Bu dörtlüklerin nazım şekilleri hangisinde doğru verilmiştir?

A) Koşma - semai
B) Varsağı - semai
C) Varsağı - mâni
D) Koşma - varsağı
E) Destan - semai

Çözüm:

I. dörtlük ‘‘ bre, hey, behey’’ gibi bir seslenme ile başlamış, yiğitçe bir söyleyişe sahip ve 8’li hece ile söylenmiş olduğu için varsağı örneğidir. II. dörtlük ise daha kıvrak bir söyleyişe sahip olup genel özellikleri ile koşmaya benzeyen, 8’li hece ölçüsü ile oluşturulmuş bir semaiden alınmıştır.

Cevap: B

14.

I. ŞİİR	II. ŞİİR
Kimse serin bu sevdâya salmamış Hiçbir kimse haktan nişan almamış Şeriatten asla eser kalmamış Hayır belli değil şer belli değil	Seherin tan yeri attı Bülbül elvan elvan öttü Gevherî yükünü tuttu Ne bağ duydu ne bağbancı

Bu dörtlükler ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) I. dörtlük bir taşlama örneğidir.
B) II. dörtlük bir semai örneğidir.
C) Her iki dörtlükte yarım kafiye ve redif vardır.
D) Dörtlükler 11’li ve 8’li hece ile oluşturulmuştur.
E) II. dörtlük şiirin son dörtlüğüdür.

Çözüm:

I. şiir 11’li hece ölçüsü ile yazılmış koşma nazım şeklindedir. Toplumsal bir aksaklığı eleştirel bir dille aktardığı için nazım türü taşlamadır. II. dörtlük kendine özgü bir ezgi ile söylenen ve 8’li hece ile yazılmış bir semaiden alınmıştır. I. dörtlük 11’li, II. dörtlük 8’li hece ile söylenmiştir. II. şiirde şair mahlasını söylediği için son dörtlüktür. I. şiirde -al sesleri ile tam uyak, II. şiirde -t sesi ile yarım uyak kullanılmıştır.

Cevap: C

15.

Âşık edebiyatının en ünlü saz şairlerindendir. Lirizm yüklü koşmaları, semaileri, varsağıları; güzellemeleri vardır. Aşk, sevgi, doğa en fazla işlediği konulardır. Saf, duru, yalın bir dili vardır.	Âşık Ömer	I
Asker ozanlardandır. Yeniçeriler arasında yaşamıştır. Aruzla da şiirleri vardır. Divan şiirinden etkilenmiştir. 108 şairden bahsettiği *Şairnâme*'si ilk olma özelliğindedir.	Karacaoğlan	II
Taşlamalarıyla ünlüdür. Alaycı destanlar yazmıştır. Divan nazım türlerini ve aruzu kullanmıştır. *Sergüzeştnâme* adlı bir eseri vardır.	Gevherî	III
18. yüzyılın en önemli âşıklarındandır. Divan şiirinden etkilenmiş hatta divan tertiplemiştir. Bazı şiirleri Türk sanat müziği makamlarında bestelenmiştir.	Bayburtlu Zihnî	IV
Toroslarda göçebe olarak yaşayan Avşar boyundandır. Yiğitçe bir söyleyişi vardır. Varsağı ve koçaklamalarıyla ünlüdür.	Dadaloğlu	V

Tablodaki bilgilerden hangileri yer değiştirmelidir?

A) I-II / III-IV

B) II-III / I-V

C) II-III / I- IV

D) I-III / II-IV

E) I-IV / II-V

Çözüm:

I. de verilen bilgiler özellikle sanatçının lirik bir dil kullanması ve divan şiirinden etkilenmemiş olması Karacaoğlan'a aittir. II.de yer alan bilgiler içinde "şairname'" yazmış olması Âşık Ömer'in özelliğidir. Buna göre I ile II yer değiştirmelidir. III.de sözü edilen *Sergüzeştname* Bayburtlu Zihnî'ye aittir. Divan sahibi olacak kadar divan şiirine hâkim olan ve etkilenen ise Gevherî'dir. Bu yüzden III ile IV yer değiştirmelidir.

Cevap: A

16. Aşağıdaki dizeler üç dörtlükten oluşan bir semaiye aittir.

Emrah eder Selvi boyun Huri melek midir soyun Sürüden ayrılan koyun Kuzum der de meler gelir	**I**
Bir yiğit gurbete düşse Gör başına neler gelir Sılası hatıra düşse Yaş gözüne dolar gelir	**II**
Bağrıma basayım taşlar Didemden akıttım yaşlar Yuvasın terkeden kuşlar Yuvam der de döner gelir	**III**

Bu dörtlüklerin semainin özelliklerine göre sıralanışı, aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) I - II - III

B) II - I - III

C) II - III - I

D) III - I - II

E) III - II - I

Çözüm:

Şiirlerde dörtlüklerin sıralanışında dikkat edilecek hususlardan birincisi kafiye şemasıdır. Daha sonra şairin mahlasını kullandığı dörtlüğün belirlenmesi şiirin dörtlüklerini sıralamada kolaylık sağlayacaktır. Ayrıca özellikle anlam bütünlüğünün şiirin geneline yayılmış olduğu şiirlerde anlam bağlantısı da göz önünde bulundurulmalıdır. Buna göre II. nin abab şeklinde kafiyelenmesi ilk dörtlük; I. de şairin mahlasını kullanması son dörtlük olduğunu göstermektedir.

Cevap: C

17. Aşağıdakilerden hangisi koşmanın özelliklerinden değildir?

A) 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

B) Koşmanın söyleyeni belli değildir.

C) Son dörtlükte şair takma adını söyler.

D) Âşık edebiyatının en çok kullanılan nazım şeklidir.

E) Genelde aşk, sevgi ve tabiat konuları işlenmiştir.

Çözüm:

Koşmalar âşık edebiyatının saz şairleri tarafından oluşturulmuş şiirlerdir.

Cevap B

18. Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk edebiyatı nazım biçimlerinin özelliklerinden biri değildir?

A) Semailer besteleri ve ölçüleri ile koşmalardan ayrılır.

B) Varsağılar konularına göre türlere ayrılır.

C) Ağıt hem anonim halk edebiyatı hem de âşık edebiyatı ürünüdür.

D) Seyrâni toplumun bozuk yönlerini eleştiren koşmalar yazmıştır.

E) Destan türünün en güzel örneğini Kayıkçı Kul Mustafa yazmıştır.

Çözüm:

Âşık tarzı Türk halk edebiyatı nazım biçimleri için A, C, D ve E seçeneklerini söylemek mümkündür. Âşık tarzı Türk halk edebiyatında varsağılar değil koşmalar konularına göre güzelleme, ağıt, taşlama ve koçaklama olarak türlere ayrılır.

Cevap: B

19. Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk şiirindeki destanların özelliklerinden biri değildir?

A) Nazım birimi dörtlüktür.

B) Genellikle 11'li hece ölçüsü ile yazılırlar.

C) Koşmadan farkı uzun olmasıdır.

D) Halkın ortak hafızasının ürünüdür.

E) Şair son dörtlükte takma adını kullanır.

Çözüm:

Âşık tarzı Türk halk şiirindeki destanlar ile milletlerin tarihine ait kahramanlıkları konu edinen destanları karıştırmamak gerekir. A, B, C ve E seçenekleri âşık tarzı Türk halk edebiyatına ait destanların özellikleridir. D seçeneği destan oluşum aşamalarını geçirmiş, yazanı ve söyleyeni belli olmayan, kulaktan kulağa aktarılarak günümüze ulaşmış Sözlü Dönem destanlarının özellikleridir. Âşık tarzı Türk halk edebiyatı destanlarının söyleyeni bellidir. Halk tarafından oluşturulmamıştır.

Cevap: D

20. 17. yüzyıldan sonra Anadolu'da oluşan, âşık tarzı Türk halk edebiyatının yaygın bir gelenek bırakan, en önde gelen âşıklarındandır. Türk saz şairi denince akla gelen ilk isimlerdendir. Sade ve duru bir dili vardır. Yöresel sözcükleri yoğun bir şekilde kullanmıştır. Divan şiirinden aldığı motifleri geleneğe uygun olarak örmüştür. Şiir anlayışı, divan edebiyatının şiir anlayışından farklı özellik taşır. O, tabiatı, insanı ve olayları konuşma rahatlığı içinde özgün imgeleriyle anlamlandırır. Tasavvufa ve dinî konulara yer vermemiştir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerin hangisidir?

A) Karacaoğlan

B) Dadaloğlu

C) Seyrânî

D) Âşık Veysel

E) Gevherî

Çözüm:

17. yüzyılda yaşaması, âşık tarzı Türk halk edebiyatında yaygın bir gelenek bırakması, Türk saz şairi denince akla gelen ilk isim olması parçada anlatılan şair ile ilgili önemli ipuçlarıdır. Bu özelliklere sahip âşık Karacaoğlan'dır.

Cevap: A

1. **Aşağıdakilerin hangisi ilahilere ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?**

A) Kendine ait bir ezgiyle söylenir.

B) Aruz ölçüsünün her kalıbı ile yazılır.

C) Bektaşiler nefes adını verir.

D) Dörtlük nazım birimi kullanılır.

E) Dinî konularda yazılır.

2. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi tasavvuf içerikli eser <u>vermemiştir</u>?**

A) Yunus Emre

B) Ahmed Fakih

C) Şeyh Galip

D) Fuzûlî

E) Necati

3. **Aşağıdakilerin hangisi dinî tasavvufi halk edebiyatına ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?**

A) Tekkeler çevresinde gelişmiş bir edebiyattır.

B) Öğreticilik yanı ağır basan eserler verilmiştir.

C) Halkın anlayacağı sade bir dil kullanılmıştır.

D) Sadece ilahi türünde eserler verilmiştir.

E) Yunus Emre önemli temsilcilerindendir.

4. I. Gazel

II. Şathiye

III. Kıt'a

Numaralanmış nazım biçimlerinden hangileri dörtlük nazım birimi ile oluşturulmuştur?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III

D) II ve III E) I, II ve III

5. Duygu ve düşünceleri alegorik bir üslupla anlatan tasavvuf edebiyatı ürünlerindendir. Tasavvuftaki vahdet-i vücût düşüncesi, Alevi-Bektaşî ilkeleri, peygambere övgü gibi konularda sade bir Türkçe ile yazılır.

Bu parçada anlatılan tasavvuf edebiyatına ait ürün aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nutuk

B) Nefes

C) Şathiye

D) İlahi

E) Devriye

6. **Sade ve samimi bir dille ilahiler yazan tasavvuf edebiyatı şairi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Kaygusuz Abdal

B) Yunus Emre

C) Pir Sultan Abdal

D) Hacı Bektâş-ı Velî

E) Ahmet Yesevi

7. **Aşağıdakilerden hangisi Kaygusuz Abdal için <u>söylenemez</u>?**

A) Yunus Emre'den etkilenmiştir.

B) Hece ölçüsünü kullanmıştır.

C) Bektaşiliğin ileri gelenlerindendir.

D) Didaktik eserler yazmıştır.

E) Ağır ve süslü bir dili vardır.

8. I. Halkın ortak malıdır.

II. Sözlü ürünlerdir.

III. Sadece nazım türünde eserler verilmiştir.

Numaralanmış cümlelerin hangileri anonim halk edebiyatına ait özelliklerdir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

9. **Aşağıdakilerden hangisi anonim halk edebiyatı ürünlerinden biri olamaz?**

A) Mâni
B) Halk hikâyesi
C) Şarkı
D) Ninni
E) Masal

10. Kahve Yemen'den gelir
Bülbül çimenden gelir
Ak topuk beyaz gerdan
Her gün hamamdan gelir

Bu şiirin nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Türkü
B) Mâni
C) Koşma
D) Ninni
E) Şarkı

11. (I) Yunus Emre, XIII. yüzyılda Anadolu'da yaşamıştır. (II) Türkçe şiirin öncüsü olan ünlü tasavvuf ve halk şairidir. (III) Keskin bir gözlem gücü, derin bir hoşgörü anlayışına sahiptir. (IV) Şiirlerinde sadece hece ölçüsünü kullanmıştır. (V) *Dîvân* ve *Risâletü'n-Nushiyye* adlı iki eseri bulunmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

12. Sahibi belli olmayan, yani halkın ortak malı sayılan bütün nazım-nesir tür ve biçimleri içeren halk edebiyatına ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) Anonim halk edebiyatı
B) Âşık tarzı halk edebiyatı
C) Dini-tasavvufî halk edebiyatı
D) Geçiş Dönemi edebiyatı
E) Divan edebiyatı

13. **Anonim halk edebiyatıyla ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Tek dörtlükten oluşan nazım şekli mânidir.
B) Hece ölçüsü ile şiirler söylenmiştir.
C) Ağıtlarda miyan bölümü vardır.
D) Söyleyeni belli olmayan ürünlerden oluşur.
E) Türküler aşk, ayrılık gibi her konuda yazılabilir.

14. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde dinî-tasavvufî edebiyatın nazım şekilleri doğru olarak verilmiştir?**

A) İlahi-nutuk-devriye-şathiye
B) Nutuk-ilahi-nefes-mâni
C) Türkü-nefes-deme-ilahi
D) İlahi-nefes-nutuk-koşma
E) İlahi-şathiye-semai-nutuk

15. Gökyüzünde İsa ile,
Tur dağında Musa ile,
Elimdeki asa ile,
Çağırayım Mevla seni.

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Nazım birimi dörtlüktür.
B) Âşık tarzı halk edebiyatının ürünüdür.
C) Telmih sanatından yararlanılmıştır.
D) İlahi aşk anlatılmaktadır.
E) Sözcük tekrarlarından yararlanılmıştır.

1. Aşağıdakilerden hangisi hem anonim hem âşık tarzı Türk halk edebiyatında kullanılan nazım türüdür?

A) Koşma

B) Türkü

C) Mâni

D) Ağıt

E) Semai

2. Aşağıdakilerden hangisi koşmanın bir türü değildir?

A) Varsağı

B) Güzelleme

C) Koçaklama

D) Taşlama

E) Ağıt

3. Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk edebiyatının özelliklerinden değildir?

A) Âşık adı verilen saz şairlerince oluşturulmuştur.

B) Hece ve aruz ölçüsü kullanılmıştır.

C) Halkın kullandığı sade dil kullanılmıştır.

D) Sadece halk edebiyatı geleneği ile yazılmıştır.

E) Şiirler doğaçlama söylenmiştir.

4. Aşağıdakilerden hangisi âşık olma geleneğinin aşamalarından biri değildir?

A) Çıraklık

B) Mahlas edinme

C) Koşma yazma

D) Saz çalma

E) Bade içme

5. Aşağıdakilerden hangisi âşık edebiyatı nazım biçimlerinden biri değildir?

A) Semai

B) Varsağı

C) Destan

D) Güzelleme

E) Koşma

6. Âşıklar şiirlerini ---- adı verilen defterlerde toplamışlardır.

Bu cümledeki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Cura

B) Çöğür

C) Cönk

D) Bozuk

E) Divan

7. Aşağıdaki âşık tarzı Türk halk edebiyatı şairlerinden hangisi 17. yüzyılda eser vermiştir?

A) Köroğlu

B) Seyrâni

C) Dadaloğlu

D) Karacaoğlan

E) Gevherî

8. Aşağıdakilerin hangisi taşlama türünün âşık tarzı Türk halk edebiyatındaki temsilcisidir?

A) Köroğlu

B) Dadaloğlu

C) Karacaoğlan

D) Seyrâni

E) Dertli

9. "Bre, hey, behey" **gibi mertçe söyleyişlere yer veren âşık edebiyatı nazım biçimi aşağıdakilerin hangisidir?**

A) Koşma
B) Varsağı
C) Destan
D) Semai
E) Koçaklama

10. **Aşağıdakilerin hangisi taşlamanın özelliklerinden değildir?**

A) Âşık edebiyatı nazım türüdür.
B) Divan edebiyatındaki hicviyenin karşılığıdır.
C) Karacaoğlan bu türün temsilcisidir.
D) Günümüzde yergi adıyla bilinir.
E) Hece ölçüsü ile yazılır.

11. **Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk şiiri nazım türlerinden biri değildir?**

A) Koçaklama
B) Taşlama
C) Güzelleme
D) Ağıt
E) Destan

12. Bahçemizde nar ağacı
Kimi tatlı kimi acı
Gönüldeki dert ilacı
Ya bulunur ya bulunmaz

Bu dörtlüğün nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Varsağı
B) Semai
C) Destan
D) Koşma
E) Mâni

13. **Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk şiirinin özelliklerinden biri değildir?**

A) Nazım birimi olarak dörtlük kullanılmıştır.
B) Şairler yalnızca hece ile şiir yazmışlardır.
C) Şairler son dörtlükte mahlaslarını kullanmışlardır.
D) Şairler eserlerini saz eşliğinde söylemişlerdir.
E) Genellikle koşma nazım şekli kullanılmıştır.

14. Çukurova bayramlığın giyerken,
Çıplaklığın üzerinden soyarken,
Şubat ayı kış yelini kovarken,
Cennet dense sana yakışır dağlar.

Bu dörtlüğün nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Taşlama
B) Koçaklama
C) Ağıt
D) Güzelleme
E) Destan

15. Güzelleme denilince akla gelen, Çukurova güzellerini şiirlerinde anlatan halk ozanıdır. Şiirlerinde sade ve akıcı bir dil kullanmıştır. Yerel ağız ve deyimlere şiirlerinde yer vermiştir. *Ala Gözlerini Sevdiğim Dilber, Güzel Ne Güzel Olmuşsun* en bilinen şiirleri arasındandır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Seyranî
B) Gevherî
C) Karacaoğlan
D) Dadaloğlu
E) Ruhsâtî

1. (I) Türk halk edebiyatı; âşık edebiyatı, anonim halk edebiyatı ve dinî-tasavufî halk edebiyatı olmak üzere üç kolda gelişme göstermiştir. (II) XII. yüzyılda Hoca Ahmet Yesevi ile başlayan tasavvuf hareketi, yüzyıllar içinde yayılarak devam etmiştir. (III) Verilen ürünlerde estetik zevk ve lirizm ön planda tutularak şiirler yazılmıştır. (IV) Tasavvufla ilgilenen kimseler için mutasavvıf ve sufi gibi kelimeler ifade edilmiştir. (V) İslam dininin kurallarını ve mensubu oldukları tarikatların görüşlerini halka anlatmayı amaçlayan sanatçılar sade, halkın anlayacağı bir dil kullanmışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdaki cümlelerde yapılan tanımlamaların hangisinde bilgi yanlışı vardır?**

A) Tasavvuf inançlarını benimseyerek kendini Allah'a adamış kimselere mutasavvıf denir.

B) Hoca Ahmet Yesevi'nin söylemiş olduğu ve dervişleri tarafından yazıya aktarıldığı kabul edilen ilahi nitelikli şiirlere "hikmet" adı verilir.

C) Eskiden tarikat mensuplarının toplanıp tören yaptıkları ve İslam dinine ait bilgileri edindikleri yere '"tekke'' denir.

D) Tasavvufta Allah'tan başka varlığın olmadığı, her şeyin onun tecellisi olduğunu düşünmeye "vahdeti vücûd" adı verilmiştir.

E) Tasavvufla ilgili şiirler söyleyerek halkı İslamiyet'in değerlerini yaşamaya davet eden gezgin dervişlere "sufi" denir.

3. İlkbahara yaz derler
Şirin söze naz derler
Kime derdim söylesem
Bu dert sana az derler
Kendin ettin kendine
Yana yana gez derler

Bu dizeler hangi mani tipinin örneğidir?

A) Kesik mani

B) Cinaslı mani

C) Deyişli mani

D) Yedekli mani

E) Düz mani

4. I. İnsan-ı Kamil

II. Mürşit

III. Fenafillah

IV. Nutuk

V. Kavuştak

Numaralanmış kavramların hangisi tasavvufla ilgili <u>değildir</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Bektaşîlik tarikatının kurucusu ve önde gelen temsilcisi olan sanatçı, eserini "dört kapı kırk makam" şeklinde bölümlere ayırmıştır. Bu dört kapıyı da "şeirat, tarikat, hakikat, marifet" olarak adlandırmıştır.

Bu parçada sözü edilen eser, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hamzanâme

B) Mantıku't Tayr

C) Makâlât

D) Çarhnâme

E) Rebâbnâme

6.

Geceyi hastadan sor	I
Od yanar kazan bilir	II
Yol hâlin ozan bilir	III
Gurbeti gezen bilir	IV

Mâni nazım şeklinin biçim ve içerik özellikleri dikkate alınarak bir mâni oluşturulmak istense bu dizelerin sıralaması aşağıdakilerin hangisi olur?

A) I - II - IV - III

B) II - III - I - IV

C) III - I - IV - II

D) III - II - I - IV

E) IV - II - I - III

7. Türk edebiyatında ilahinin ilk örnekleri XII. yüzyılda Hoca Ahmet Yesevi ile verilmeye başlanmıştır. Sonraki dönemde farklı tarikatlarda farklı isimlerle anılmış ve başta Yunus Emre olmak üzere çok başarılı örnekler verilmiştir. İlâhiye Mevlevî tarikatında âyin (I), Bektaşî geleneğinde tapuğ (II), Yesevilerde hikmet (III), Gülşenîlerde nefes (IV) ve Halvetilerde durak (V) adı verilmiştir.

Bu parçadaki bilgi yanlışlığının giderilmesi için hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve III B) I ve V C) II ve III D) II ve IV E) IV ve V

8. Almadan

Kokun aldım almadan

Bir de yüzün göreyim

Tanrı canım almadan

Bu dizeler aşağıdaki mâni türlerinden hangisine örnektir?

A) Düz mâni

B) Cinaslı mâni

C) Yedekli mâni

D) Artık mâni

E) Deyiş mâni

9. Bulunmazsam çöl derler
Bazen bana göl derler
Yeşil kırdan akarsan
Bir gümüşten yol derler

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Bilmece

B) Türkü

C) Alkış

D) Tekerleme

E) Ninni

10.

• *Risâletü'n Nushiye* • *Budalanâme* • *Makâlât* • *Marifetnâme* • *Müzekkin Nüfus*	• Erzurumlu İbrahim Hakkı • Kaygusuz Abdal • Yunus Emre • Eşrefoğlu Rumi

Tabloda verilen yazar-eser eşleştirmesi yapıldığında hangisi dışta kalır?

A) *Makâlât*

B) *Risâletü'n Nushiye*

C) *Budalanâme*

D) *Marifetnâme*

E) *Müzekkin Nüfus*

11. Uzaktır seçilmiyor

Gönüldür geçilmiyor

Gönül bir top ibrişim

Dolaşmış açılmıyor

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) 7'li hece ölçüsü vardır.

B) Düz mâni örneğidir.

C) Uyak düzeni aaxa şeklindedir.

D) Anonim üründür.

E) Tam uyak kullanılmıştır.

12. Gaflet içinden uyan

Edebsiz olma ey cân

Edebdir asl-ı îmân

Var edeb öğren edeb

Bu dörtlük dinî-tasavvufi Türk edebiyatı nazım türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) İlahi

B) Devriye

C) Şathiye

D) Nutuk

E) Nefes

1. **Aşağıdakilerden hangisi, koşmaları ile Karacaoğlan'a koçaklamaları ile Köroğlu'na benzeyen halk şairidir?**

A) Âşık Ömer

B) Seyranî

C) Erzurumlu Emrah

D) Bayburtlu Zihnî

E) Dadaloğlu

2. Yeşil ayna takındın mı beline
Gelin kurban olam tatlı diline

Yukarıdaki dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Anonim halk edebiyatı ürünüdür.

B) Mazmunlara yer verilmiştir.

C) Redif ve yarım kafiye kullanılmıştır.

D) Mâni tipi uyakla kafiyelenmiştir.

E) Tuyuğun vezniyle söylenmiştir.

3. Mert dayanır nâmert kaçar
Meydan gümbür gümbürlenir
Şahlar şahı divân açar
Divân gümbür gümbürlenir

Bu dörtlüğün nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Koşma

B) Varsağı

C) Koçaklama

D) Güzelleme

E) Semai

4. (I) Âşık edebiyatı, halk edebiyatının kollarından biridir. Türklerin İslam medeniyetiyle tanışmasından sonra âşık adı verilen saz şairleri tarafından oluşturulmuştur. (II) Âşıklar şiirlerini saz eşliğinde ve doğaçlama olarak söylemişlerdir. (III) Âşıklar, usta-çırak ilişkisi ile yetiştirilmiş ve bu geleneğe büyük önem verilmiştir. (IV) Âşıkların söylemiş oldukları şiirler divan adı verilen defterlerde toplanmış ve günümüze kadar bu sayede ulaşmıştır. (V) Geleneğe göre âşıkların âşık olduğunun en önemli göstergesi bade içme veya rüya görmedir.

Bu parçadaki cümlelerin hangisinde verilen bilgi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5.

Halk şairleri söyledikleri şiirlerini ''sığır dili'' adı verilen defterlerde toplamışlardır. Bu defterler divanlar kadar düzenli olmasa da şiirlerin günümüze ulaşmasında önemli rol oynamışlardır.	Cönk
Halk edebiyatında doğa, aşk, ölüm, ayrılık, yiğitlik, toplumsal olaylar gibi konuların işlendiği en sık kullanılan şiir türüdür. İslamiyet öncesi Türk edebiyatında karşılığı "koşuk", divan edebiyatında konu bakımından karşılığı "gazel"dir.	Koşma
Dörtlük sayısı sınırlı değildir, âşık edebiyatının en uzun nazım şeklidir. Genellikle hecenin 11'li kalıbıyla yazılır ancak hecenin 8'li kalıbıyla yazılanları da vardır.	Destan
Âşık edebiyatında da divan şiirinde olduğu gibi şairlerin mahlas alma, mahlas kullanma geleneği vardır. Şairlerin son dörtlükte takma adlarını kullanmalarına verilen addır.	Bade içme
İşitilerek öğrenilen şiir anlamına gelir, kimi yönlerden koşmaya benzeyen bir türdür. Halk şiirinde hecenin sekizli ölçüsü ile koşma biçiminde düzenlenir. Özel bir ezgisi vardır. En az 3 en fazla 5 dörtlükten oluşur. Genellikle doğa, güzellik ayrılık gibi duygusal ve lirik temalar işlenir.	Semai

Tabloda verilen kavramların hangisinin açıklaması doğru <u>değildir</u>?

A) Cönk

B) Koşma

C) Destan

D) Bade içme

E) Semai

6. I. Özel bir bestesi vardır.
II. 8'li hece ölçüsü kullanılır.
III. Doğa, sevgi, güzellik, aşk konularını işler.
IV. 3-5 dörtlük arasındadır.

Özellikleri verilen halk edebiyatı nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Güzelleme
B) Koşma
C) Semai
D) İlahi
E) Varsağı

7. Boy kürkünü beğenmiyor köçekler
Babasına akl öğretir çocuklar
Yumurtadan burnu çıkan cücükler
Horoz oldum diye cik cik ediyor

Bu dörtlük aşağıdaki şiir türlerinden hangisinin örneğidir?

A) Satirik şiir
B) Lirik şiir
C) Epik şiir
D) Didaktik şiir
E) Dramatik şiir

8. Onun gözleri görmüyordu. Ama kalp gözüyle baktığı doğayı, insanı, yurdunu, o kadar hoş, açık, anlaşılır bir şekilde anlattı ki Karacaoğlan'ı, Ömer'i, Emrah'ı aratmadı bize. Onlardan ayrılan tek yönü güncel konuları işlemesi ve şiirlerine başlık vermesiydi. Türk edebiyatı araştırmacıları onu âşık edebiyatının en büyüklerinden ve bu edebiyatın son halkası olarak gösterirler.

Bu parçada söz edilen halk şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ercişli Emrah
B) Âşık Veysel
C) Âşık Seyranî
D) Âşık Mahsuni
E) Köroğlu

9. Kayseri'nin Develi ilçesinde doğan şair, doğduğu ilçeyle anılmaktadır. 19. yy.da yaşayan âşık; dönemin aksaklıklarını ve yöneticilerini eleştirmiş, bunu mizah ve iğneleyici ifadelerle bütünleştirmiştir. Hem hece hem de aruzla şiirler yazmıştır.

Bu parçada söz edilen halk şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bayburtlu Zihnî
B) Seyranî
C) Âşık Ömer
D) Ruhsatî
E) Dadaloğlu

10. Bağın duvarından aştım
Kırmızı cennete koştum
Öptüm sardım helâllaştım
Ne bağ duydu ne bağbancı

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yarım kafiye ve redif kullanıldığı
B) İçeriğinin koşma ile benzerlik taşıdığı
C) 8'li hece ölçüsü ile kaleme alındığı
D) Çapraz kafiye düzeniyle yazıldığı
E) Teşhis sanatına yer verildiği

11. I. Çayırı çimlendirir
II. Ahrazı dillendirir
III. Şu kızın kaşı gözü
IV. Su gelir millendirir

Mâni nazım şeklinin biçim ve içerik özellikleri dikkate alınarak bir mâni oluşturulmak istense bu dizelerin sıralaması aşağıdakilerden hangisi olur?

A) I-II-III-IV
B) IV-I-III-II
C) IV-II-III-I
D) I-IV-III-II
E) III-II-I-IV

1. Yâ Rab senin mekânın yok

Yatağın yok yorganın yok

Hem dinin hem imânın yok

Her bir şeyden münezzehsin

Bu dizeler aşağıdakilerden hangisine örnektir?

A) Deme

B) Nefes

C) Şathiye

D) Devriye

E) Nutuk

2. Hendek mendek
Saksağan leylek
Çikolata sümbül melek
Eline verdim bir bebek
Bebek seni sevmiyor
Sokaklarda ağlıyor
Şıktık mıktık
Haydi sana dedim
Sen çık sen çık

Bu dizelerle ilgili,

I. Şiirsel bir anlam oluşturulmaya çalışılmıştır.

II. Benzer sözcüklerin peş peşe söylenmesi söz konusudur.

III. Çocuk oyunlarında sayışmak için kullanılır.

IV. Asıl anlam metnin başındaki dizelerde verilmiştir.

ifadelerinden hangileri söylenebilir?

A) I - III

B) I - II - III

C) I - II - IV

D) III - IV

E) II - III - IV

3. Uykunu haram et uzun gecelerde
Malından zekât ver bu dünyada
Kıyamette verecek sana Hakk orada
Oğul kızın ilim öğrensin ver üstada

Bu dörtlük aşağıdaki sanatçılardan hangisine ait <u>olamaz</u>?

A) Yunus Emre

B) Karacaoğlan

C) Ahmet Yesevi

D) Kaygusuz Abdal

E) Hacı Bektaş Veli

4.
I. Mutasavvıf şairler tarafından dinî konularda Allah'ı övmek ve Allah'a yakarışı dile getirmek amacıyla yazılan, özel bir ezgi ile söylenen şiirlerdir.

II. Birçok isim tarafından söylenmiş olsa da edebiyatımızda Yunus Emre ile özdeşleşmiş günümüzde bile dinî törenlerde söylenmektedir.

III. Allah'ı öven ve Allah'a yakarışı anlatan ilahiler bu yönleri ile divan edebiyatındaki tevhid ve münacatlara benzer.

IV. Her tarikatta farklı bir adla bilinen ilahi, Mevlevilerde ayin, Bektaşilerde tapuğ ve Yesevilerde hikmet adını almıştır.

V. İlahiler hem aruz hem hece vezni ile oluşturulmuş hece ile oluşturulanlar koşma şeklinde aruzla oluşturulanlar ise gazel şeklinde kafiyelenmiştir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde ilahiyle ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. (I) 13. yüzyılın ikinci yarısında ve 14. yüzyılın ilk çeyreğinde Anadolu'da yaşamıştır. (II) Tasavvufi şiirin ve ilahi türünün en önemli temsilcisidir. (III) Şiirlerinin hepsini 7'li ve 11'li hece ölçüsüyle ve dörtlükler halinde yazmıştır. (IV) Şiir dili oldukça güzel, temiz ve içten bir halk Türkçesidir. (V) Onda Allah inancı ve insan sevgisi sonsuzdur, bu yüzden de ilahileri yüzyıllarca halk tarafından sevilmiş ve söylenegelmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde Yunus Emre ile ilgili verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Mademki can tendedir
Cümle isyan bendedir
Lutf u ihsan sendedir
Bizi mahrum eyleme

Bencileyin düşküne
Aklım dönmüş şaşkına
Dost Muhammed aşkına
Bizi mahrum eyleme

Bu dörtlüklerin nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Naat
B) Deme
C) Münacat
D) Tevhit
E) Nutuk

7. Lâmekân şehrinden kurbı sultandan
Kün emrinden kenv ü mekâna geldim
Âlemi vahdetten nûrı irfandan
Hâlim arz etmeye cânâna geldim.

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tarikata katılanlara kuralları anlatmak için söylenmiştir.
B) Tam kafiye ve redif vardır.
C) Çapraz uyak düzeni vardır.
D) 11'li hece vezni kullanılmıştır.
E) Devir esasını konu almaktadır.

8. Dağlar kalksın aradan
Mektup gitsin karadan
Yusuf Zeliha gibi
Kavuştursun Yaradan

Bu dizelerle ilgili olarak hangisi söylenemez?

A) Telmih sanatına yer verilmiştir.
B) aaxa şeklinde uyaklanmıştır.
C) Bir alkış (dua) örneğidir.
D) Asıl anlatılmak istenen ilk dizelerdedir.
E) 7'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

9. Âşık demiş iz olsun
Tara zülfün düz olsun
Doksan dokuz yaram var
Bir de sen vur yüz olsun

Bu dizeler ilgili,

I. Sözcük hâlinde redif vardır.
II. 7'li hece vezni vardır.
III. Kesik mâni örneğidir.
IV. aaxa şeklinde uyaklanmıştır.
V. Tam uyak kullanılmıştır.

yargılarından hangileri yanlıştır?

A) I-III B) II- IV C) II - V D) III - IV E) III- V

10. Bülbül ne yatarsın Çukurova'da
Eşin gelir bulmaz seni burada
Kendim gurbet elde gönlüm sılada
Ötme garip bülbül gönlüm şen değil

Coşuyor da deli gönül coşuyor
Ciğerciğim kebap oldu pişiyor
Sevdiceğim yüce dağlar aşıyor
Ötme garip bülbül gönlüm şen değil

Aşağıdakilerden hangisi verilen türkü için söylenemez?

A) Birinci dörtlükte tam kafiye ikincide yarım kafiye vardır.
B) Bent ve kavuştaktan oluşmuştur.
C) 11'li hece ölçüsü ile oluşturulmuştur.
D) aaab/ cccb şeklinde kafiyelenmiştir.
E) Kişileştirme sanatına başvurulmuştur.

1. Aşağıdaki dörtlüklerden hangisi koşmadan alınmamıştır?

A) Nasıl vasfedeyim güzelim seni
Rumeli Bosna'yı değer gözlerin
Dünyaya gelmemiş eşin akranın
İzmir'i Konya'yı değer gözlerin.

B) Sarı edik geymiş goncu dizinde
Arzumanım kaldı ala gözünde
Böyle güzel m'olur köylü kızında
Emirler'den bir kız indi pınara

C) Mah cemaline bakılur
Ben kulun yanup yakılur
Söyledikçe bal dökülür
Leblerinden dudağ üzre

D) Sözün bilmez bazı nâdan elinden
Erkan ağlar, usul ağlar, yol ağlar
Bülbülün feryadı gonca gülünden
Gülşen ağlar, bülbül ağlar, gül ağlar

E) Alaydım da cura sazım dizime
Çekseydim sürmeler ala gözüne
Cihan güzel olsa girmez gözüme
Sende bir gümanım var Çiçek Dağı

2. I. Benden selam olsun Bolu Beyi'ne
Çıkıp şu dağlara yaslanmalıdır
Ok gıcırtısından kalkan sesinden
Dağlar gümbür gümbür seslenmelidir.

II. Nesini söyleyim canım efendim
Gayrı düzen tutmaz telimiz bizim
Arzuhal eylesem deftere sığmaz
Omuzdan kesilmiş kolumuz bizim

III. Dinleyin ağalar medhin eyleyim
Elma yanaklımın kara kaşlımın
O gül yüzlerine kurban olayım
Dal gerdanlımın da sırma saçlımın

Bu dizeler sırasıyla hangi nazım türlerinden alınmıştır?

A) Ağıt - taşlama - koçaklama

B) Koçaklama - güzelleme - ağıt

C) Taşlama - ağıt - güzelleme

D) Güzelleme - ağıt - koçaklama

E) Koçaklama - taşlama - güzelleme

3. Çağır Karac'oğlan çağır

Taş düştüğü yerde ağır

Yiğit sevdiğinden soğur

Sarılmayı sarılmayı

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tekrir sanatına başvurulmuştur.

B) 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

C) İrsali mesel sanatının örneği vardır.

D) Bir koşmanın son dörtlüğüdür.

E) aaab şeklinde kafiyelenmiştir.

4. Bülbülün aşkıdır dalda öttüğü
Çobanın sütedir koyun güttüğü
Toprağın Kabil'i kabul ettiği
Şüphesiz yüzünün yumşaklığından

Bu dizelerde aşağıdaki söz sanatlarından hangileri yoktur?

A) Tevriye

B) Telmih

C) Tenasüp

D) Hüsnütalil

E) İstiare

5. Ağam tülbendin ak mıdır
Cihanda mislin yok mudur
Rakiplerim nister benden
Bir dilber sevmek çok mudur?

Bu dörtlüğün nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mâni

B) Koşma

C) Semai

D) Destan

E) Varsağı

6. Bakmaz mısın Karac'oğlan haline
Garip bülbül konmuş gülün dalına
Kadrin bilmeyenler alır eline
Onun için eğri biter menevşe

Bu dörtlük için aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

B) Güzel nedene bağlama vardır.

C) Yarım kafiye ve redif vardır.

D) Bir koşmanın son dörtlüğüdür.

E) Şiir, semaiye ait özellikler göstermektedir.

7. Vardım ki yurdundan ayağ göçürmüş

Yavru gitmiş ıssız kalmış otağı

Camlar şikest olmuş meyler dökülmüş

Sakiler meclisten çekmiş ayağı

Bu dörtlükle ilgili olarak hangisi yanlıştır?

A) 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

B) Uyak düzeni abab şeklindedir.

C) Koşma nazım biçimiyle oluşturulmuştur.

D) Redif ve yarım kafiye kullanılmıştır.

E) Ağıt nazım türü ile yazılmıştır.

8. 17. yüzyılda yaşamıştır. Yaşamı hakkında kesin bilgiler yoktur. Medrese eğitimi almış olduğunu bildiğimiz şair divan şairlerine özendiği yıllarda Adlî mahlası ile şiirler yazmıştır. Bu yüzden şiirlerinde kuvvetli bir divan edebiyatı etkisi görülür. Gazel, kaside, naatlar yazsa da asıl şairlik gücünü hece vezni ile yazdığı aşk şiirlerinde sergilemiştir. 105 şairin adının sayıldığı 38 dörtlükten oluşan *Şairname* adlı eseri önemlidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bayburtlu Zihnî

B) Âşık Ömer

C) Levnî

D) Erzurumlu Emrah

E) Gevherî

9. ---- âşık edebiyatında doğa güzelliklerini işleyen, genellikle sevilen varlıkların övülmesi için yazılan lirik şiirlere denir.

---- bir kimseyi yermek veya toplumun bozuk yönlerini iğneleyici bir dille eleştirmek için yazılan şiirlerdir.

---- yiğitlik, kahramanlık konulu şiirlerdir. Coşkun ve yüksek tempolu söyleyiş bu şiirlere hâkimdir.

---- doğal afetler, ölüm, hastalık gibi toplumu etkileyen olayları ve çaresizlikler karşısında korku, heyecan, üzüntü, isyan gibi duyguları ifade eden ezgili ürünlerdir.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

A) Destan

B) Taşlama

C) Koçaklama

D) Ağıt

E) Güzelleme

10. I. Toplayıp devşirip derman edelim
II. Açılan yaramı sara bir çiçek
III. Belki derdimize çare bir çiçek
IV. Bahar gelsin şu dağlara gidelim

Yukarıda verilen dizeler, çapraz uyak düzeniyle yazılmış bir şiirin dizeleri olduğuna göre dizelerin dörtlüğü oluşturdukları sıra hangisinde doğru verilmiştir?

A) I - III - IV - II

B) II - III - I - IV

C) IV - II - III - I

D) IV - III - I - II

E) IV - II - I - III

1. **Aşağıdaki terimlerden hangisi dinî-tasavvufi Türk şiirinde yer alan kavramlardan biri değildir?**

A) Sufi
B) Fenafillah
C) İnsanıkâmil
D) Cönk
E) Maşuk

2. **Aşağıdakilerden hangisi dinî-tasavvufi halk şiirinin özelliklerinden biri değildir?**

A) Tekkeler etrafında geliştiğinden didaktik şiirlerdir.
B) Şairlerin bağlı bulundukları tarikatın özelliklerini yansıtır.
C) Tasavvuf konulu şiirler yazan şairlere mutasavvıf denmiştir.
D) Divan edebiyatında kullanılan mazmunlar kullanılmıştır.
E) Sade dilin yanı sıra ağır dille yazılmış örnekler de vardır.

3. Tasavvuf şiirinde Allah'tan gelip Allah'a dönmeyi konu edinen şiirlere ----, tarikata yeni giren birisine tarikat adabını öğretmek için yazılan şiirlere ----, iğneleyici ya da alaycı bir dille yazılan şiirlere ---- denir.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) devriye - nutuk - şathiye
B) nefes - devriye - nutuk
C) ilahi - nefes - devriye
D) devriye - şathiye - nutuk
E) nefes - ilahi - şathiye

4. Medrese eğitimi almış mutasavvıf bir şairdir. Mürşidi Tapduk Emre'dir. Tasavvufla ilgili düşünceleri özgün, sade ve samimi bir dille anlatmıştır. Halk arasında yaygın olmayan Arapça ve Farsça kelimeleri eserlerinde kullanmamıştır. Hece ölçüsünün yanında aruz ölçüsünü de kullanıp divan edebiyatına da yakın durmuştur.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerin hangisidir?

A) Kaygusuz Abdal
B) Yunus Emre
C) Pir Sultan Abdal
D) Hacı Bayram Veli
E) Hacı Bektaşî Veli

5. Yunus Emre'den sonra, Tasavvufi Türk edebiyatının en önemli temsilcisi olan ----, Türk dili ve Türk tasavvuf edebiyatı tarihi için son derece önemli olan on beşe yakın eserin şairi ve müellifidir. Bektaşî erkânı içinde yetişen şair, aynı zamanda zümre edebiyatı özelliği gösteren Bektaşî edebiyatının da ilk ve en büyük temsilcisidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Kaygusuz Abdal
B) Hacı Bektaşî Veli
C) Pir Sultan Abdal
D) Hacı Bayram Veli
E) Hoca Ahmet Yesevi

6. Aşkın aldı benden beni
Bana seni gerek seni
Ben yanarım dün ü günü
Bana seni gerek seni

Ne varlığa sevinirim
Ne yokluğa yerinirim
Aşkın ile avunurum
Bana seni gerek seni
(…)

Bu şiir için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tekrarlarla anlatım güçlendirilmiştir.
B) Allah'a duyulan aşk anlatılmıştır.
C) Yabancı kökenli bağlaç kullanılmıştır.
D) Koşma şeklinde kafiyelenmiştir.
E) İstiare sanatı kullanılmıştır.

7. **Aşağıdakilerden hangisi tasavvuf edebiyatının bir özelliği değildir?**

A) Hem divan edebiyatı hem de halk edebiyatı nazım biçimleri kullanılmıştır.
B) Anadolu'da 14. yüzyıldan itibaren gelişme göstermiştir.
C) Bu döneme ait ilk ürünler *Divan-ı Hikmet*'te yer almaktadır.
D) Âşık tarzı Türk edebiyatının izlerini görmek mümkündür.
E) Yunus Emre diğer sanatçılara göre sade bir dil kullanmıştır.

8. İslamiyet'in kabulünden sonra yüzlerce, belki binlerce halk şairi eserini ortaya koyduktan bir süre sonra unutulmuş ve adı anılmaz olmuştur. Bu unutulmada rol oynayan önemli sebepler arasında coğrafi şartlar, savaşlar ve esaret, yokluklar, göçler vb. bulunmaktadır. Kendi sanat zevkini, dil ve üslup özelliğini, duygu ve düşüncesini katarak şiirini veya eserini ortaya koyan sanatçının adının unutulması bu şiirin veya eserin zamanla halkın ortak malı kabul edilmesine yol açmıştır. Bu tür şiirlere halk sahip çıkmış, korumuş, değiştirerek ya da çok az değiştirerek nesilden nesile aktara aktara yüzlerce yıl yaşatmıştır.

Bu parçada anlatılan edebî dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tasavvuf edebiyatı

B) Âşık edebiyatı

C) Anonim edebiyat

D) Divan edebiyatı

E) Sözlü edebiyat

9. Gemi geldi durdu mu
İskeleye vurdu mu
Söyle ey seher yeli
Yâr hâlimi sordu mu

Bu şiirde altı çizili bölüme verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tapşırma

B) Doldurma

C) Artık dize

D) Yedek dize

E) Cinas

10. Yara sızlar
Ok değmiş yara sızlar
Yaralının halinden
Ne bilsin yarasızlar

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Cinaslı kafiye kullanılmıştır.

B) Artık mâni nazım biçimi kullanılmıştır.

C) “aaxa” şeklinde kafiyelenmiştir.

D) 7’li duraksız hece ölçüsü ile yazılmıştır.

E) Halka mal olmuş bir eserdir.

11.

Hacı Bektaşî Velî	*Budalanâme*
Kaygusuz Abdal	*Makâlât*
Pir Sultan Abdal	*Marifetnâme*
Erzurumlu İbrahim Hakkı	*Risaletü'n Nushiyye*
Yunus Emre	

Tabloda verilen sanatçı-eser eşleştirilmesinde hangisi dışta kalır?

A) Hacı Bektaşî Velî

B) Kaygusuz Abdal

C) Yunus Emre

D) Erzurumlu İbrahim Hakkı

E) Pir Sultan Abdal

12. Yüksek yüksek tepelere ev kurmasınlar
Aşrı aşrı memlekete kız vermesinler
Annesinin bir tanesini hor görmesinler

Uçan da kuşlara malum olsun ben annemi özledim
Hem annemi hem babamı ben köyümü özledim

Bu şiirden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Son iki mısra kavuştak (bağlama) bölümüdür.

B) İlk üç mısra türkünün asıl konusunu içeren bent bölümüdür.

C) Bentlerde tam uyak ve ek halinde redif kullanılmıştır.

D) Sözcük tekrarlarına yer verilmiştir.

E) Türk edebiyatının anonim ürünlerindendir.

1. Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk edebiyatının özelliklerinden biri değildir?

A) Âşıklar farklı eğitim seviyelerindeki kişilerdir.
B) XVI. yüzyılda tam olarak şekillenmiştir.
C) Şiirler özel defterlerde toplanmıştır.
D) Kalıplaşmış ifadelere yer verilmemiştir.
E) Cumhuriyete kadar varlığını sürdürmüştür.

2. Vara vara vardım ol kara taşa
Hasret ettin beni kavim kardaşa
Sebep ne gözden akan kanlı yaşa
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm

Nice sultanları tahttan indirdi
Nicesinin gül benzini soldurdu
Nicelerin gelmez yola gönderdi
Bir ayrılık bir yoksulluk bir ölüm
(…)

Bu şiir için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Koşma nazım biçimi ile yazılmıştır.
B) Yönelme durum eki ile redif yapılmıştır.
C) Kafiye örgüsü aaab / cccb şeklindedir.
D) İstifham ve tekrir sanatı kullanılmıştır.
E) 4+4+3 duraklı 11'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

3. (…)
Köroğlu düşer mi yine şanından
Ayırır çoğunu er meydanından
Kırat köpüğünden düşman kanından
Çevrem dolup şalvar ıslanmalıdır

Bu şiir parçasının nazım türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Koşma
B) Güzelleme
C) Varsağı
D) Koçaklama
E) Semai

4. Aşağıdaki âşık tarzı Türk halk edebiyatına ait ürünlerden hangisinde farklı bir ölçü de kullanılmıştır?

A) Koşma
B) Semai
C) Varsağı
D) Destan
E) Taşlama

5. Aşağıdakilerden hangisi âşık edebiyatında divan edebiyatı etkisinin görülmesinin temel nedenidir?

A) İslamiyet etkisinde gelişmesi
B) Kalıplaşmış benzetmelere yer verilmesi
C) Medrese eğitimli âşıkların olması
D) Mahlas yerine tapşırma kullanılması
E) Gazele benzeyen nazım biçimlerinin yer alması

6. Bre ağalar bre beyler
Ölmeden bir dem sürelim
Gözümüze kara toprak
Dolmadan bir dem sürelim

Aman hey Allahım aman
Ne aman bilir ne zaman
Üstümüzde çayır çemen
Bitmeden bir dem sürelim
(…)

Bu şiirin nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Koşma
B) Koçaklama
C) Varsağı
D) Taşlama
E) Semai

7. Aşağıdakilerden hangisi âşık tarzı Türk halk şiirinin Sözlü edebiyat geleneğinin devamı olduğunun kanıtı değildir?

A) Kalıplaşmış benzetmelere yer verilmesi

B) Şiirlerin enstrüman eşliğinde söylenmesi

C) Koşma nazım biçiminin kullanılması

D) Destan söyleme geleneğinin devam ettirilmesi

E) Ozanlık geleneğinin âşıklık olarak devam etmesi

8. I. Karacaoğlan

II. Köroğlu

III. Seyrânî

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış şairlerin ortak özelliği değildir?

A) Koşma nazım biçimini kullanmaları

B) Medrese eğitimi almış olmaları

C) Âşık edebiyatı şairleri olmaları

D) Hece ölçüsüyle şiir yazmaları

E) Koşmanın nazım türlerinin temsilcileri olmaları

9. Karac'oğlan der ki n'olup n'olayım

Akan sularınan ben de geleyim

Sakal seni makkabınan yolayım

Bir kız bana emmi dedi neyleyim

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bir şiirin son dörtlüğüdür.

B) Hece ölçüsünü sağlamak için sesler atılmıştır.

C) Halk edebiyatı geleneği ile yazılmıştır.

D) Düz uyak ile kafiyelenmiştir.

E) İstiare sanatı kullanılmıştır.

10. Aşağıdakilerden hangisinde âşıklık geleneği ile ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) Şairlerin şiirlerinde kullandıkları tapşırma adı verilen takma adları vardır.

B) Âşıklar genellikle saza ve söze yeteneği olan kişilerdir.

C) Âşıklık geleneği ile yetişen şairler şiirlerini muamma adı verilen kitaplarda toplamışlardır.

D) Usta-çırak ilişkisi âşıklık geleneğinde önemli bir yere sahiptir.

E) Âşıklığın en önemli göstergesi bade içme ve rüya görmedir.

11.
- Türkülerde asıl konunun işlendiği bölümdür.
- Halk edebiyatının en küçük nazım biçimidir.
- Halk şairlerinin şiirlerinin toplandığı defterdir.
- Âşık tarzı halk şiirinde şairlerin takma adlarını kullanma geleneğine denir.
- Halk edebiyatında aruzun "mef'ûlü / mefâ'îlü / mefâ'îlü / feûlün" kalıbıyla yazılan ezgisine göre düz, Acem ve Emrah adlarını alan nazım şeklidir.

Aşağıdakilerden hangisi bu açıklamalardan herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

A) Bent

B) Kalenderî

C) Tapşırma

D) Cönk

E) Miyan

12. I. Bozlak

II. Koşma

III. Selis

IV. Satranç

Numaralanmış kavramlarla seçenekler eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Orta Anadolu'ya özgü özel bir ezgiyle söylenen uzun havalardır.

B) Halk edebiyatında feilâtün (fâilatün) / feilâtün / feilâtün / feilün yazılan şiirlerdir.

C) Divan edebiyatı sanatçılarından etkilenerek oluşturulan nazım şeklidir.

D) Divan edebiyatındaki gazelin karşılığı olan nazım şeklidir.

E) Savaş, yiğitlik, kahramanlık konularındaki nazım türüdür.

1. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatı nazım şekillerinden <u>değildir</u>?

A) Tuyuğ

B) Şarkı

C) Kıt'a

D) Müstezat

E) Terzarima

<u>Çözüm:</u>

A, B, C ve D seçenekleri divan edebiyatı nazım biçimleridir. Terzarima Batı etkisiyle gelişen Türk edebiyatına ait bir nazım biçimidir.

Cevap: E

2. Aşağıdakilerin hangisi şarkı nazım biçimi için <u>söylenemez</u>?

A) Türk şairler divan edebiyatına kazandırmıştır.

B) Miyan ve nakarat bölümlerinden oluşur.

C) 14.yüzyıldan sonra yaygınlaşmıştır.

D) Kafiye örgüsü abab, cccb, dddb şeklindedir.

E) Halk edebiyatındaki "türkü" türü ile de benzerdir.

<u>Çözüm:</u>

A, B, D ve E seçenekleri şarkı için söylenebilir. Şarkılar 14. değil, 17. yüzyıldan sonra yaygınlık kazanmaya başlamıştır.

Cevap: C

3. Erzurum'da doğan şair, doğduğu yerin tabiatını diline yansıtmış gibidir. İyi bir medrese eğitimi alan ve aruzu tüm incelikleriyle kullanan şair, divan edebiyatının en büyük övgü ve yergi şairidir. Aşırıya kaçan eleştirileri ölümüne neden olmuştur.

Bu parçada tanıtılan şair, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şeyhî

B) Nef'î

C) Nedim

D) Bâkî

E) Necâtî

<u>Çözüm:</u>

Parçada tanıtılan övgü ve yerginin en büyük şairi Nef'î'dir.

Cevap: B

4. I. Sebkihindi akımının temsilcisidir.

II. Divan şiirinin son büyük temsilcisidir.

III. Mevlevi tarikatına mensuptur.

Özellikleri verilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nâbî

B) Nedim

C) Şeyhî

D) Enderunlu Vasıf

E) Şeyh Galip

<u>Çözüm:</u>

Divan şiirinde sebkihindi akımından etkilenen, divan şiirinin 18. yüzyılın sonlarında son büyük temsilcisi kabul edilen ve Mevlevilik tarikatına mensup olan sanatçı Şeyh Galip'tir.

Cevap: E

5. 14. yy.da yaşamış olan ---- aynı zamanda iyi bir tıp bilginidir. Çelebi Mehmet'i Ankara'da tedavi etmiş, padişah da bunun üzerine Tokuzlu köyünü kendisine tımar olarak vermiştir. Ancak köylülerin kendisini köyde istemeyip tartaklamaları üzerine ---- adlı eserini yazmıştır. Divan şiirinin kurallarını derli toplu kullanan ilk divan şairidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri gelmelidir?

A) Şeyhî - *Harnâme*

B) Fuzûlî - *Şikâyetname*

C) Şeyh Galip - *Hüsnü Aşk*

D) Mercimek Ahmet - *Kâbûsnâme*

E) Nâbî - *Hayriye*

Çözüm:

Şeyh Galip, 18. yüzyılda yaşamış, divan şiirinin son büyük temsilcisidir. Eseri *Hüsnü Aşk* alegorik bir aşk hikâyesidir. Fuzûlî, 16. yüzyılda yaşamıştır. *Şikâyetname* onun mektup şeklinde yazdığı eseridir. Mercimek Ahmet, eserini mensur şekilde kaleme almıştır. Eseri döneminin sade nesir örneklerindendir. Nâbî 17. yüzyılda yaşamıştır ve didaktik tarzda yazdığı eserleri ile tanınır. Parçada sözü edilen şair Şeyhî ve onun eseri *Harnâme*' dir.

Cevap: A

6. Rûh-bahş oldı Mesîhâ sıfat enfâs-ı bahâr
Açdılar dîdelerin hâb-ı ademden ezhâr

Tâze cân buldı cihân irdi nebâtâta hayât
Ellerinde harekât eyleseler serv ü çenâr

Döşedi yine çemen nat'-ı zümürrüdfâmın
Sîm-i hâm olmış iken ferş-i harîm-i gül-zâr

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bahar mevsiminde doğanın canlanışı betimlenmiştir.

B) Zengin kafiye kullanılmıştır.

C) 14'lü hece ölçüsü kullanılmıştır.

D) Bir kasidenin nesip bölümünden alınmıştır.

E) Birinci beyitte telmih sanatı vardır.

Çözüm:

Dizelerde bahar mevsiminde doğada meydana gelen değişim anlatılmıştır. Dize sonlarındaki ''âr'' sesi ile zengin kafiye oluşturulmuştur. Birinci beyitte Hz. İsa'nın ölüleri diriltme mucizesine telmih yapılmıştır. Kasidelerde giriş bölümünde övgüye geçmeden önce bir doğa olayı betimlenebilir. Burada da bahar mevsimi betimlenmiştir. Bu nedenle bir kasidenin giriş bölümünden alınmış beyitlerden oluşmuştur. Şiir divan edebiyatı geleneği ile oluştuğu için şiirde aruz vezni kullanılmıştır.

Cevap: C

7. Nedîm'in şiirleri, yaşadıklarının, gördüklerinin, hissettiklerinin edebî metinlere birer iz düşümüdür sanki. Zira o, yaşadığı şehrin yani Lale Devri İstanbul'unun doğal güzelliklerini, buradaki mekânları, mimari eserleri, şehrin hareketli ve renkli sosyal yaşamını, geleneklerini ve yaşadığı yerdeki dil özelliklerini, halk söyleyişlerini şiirinde ustaca kullanmayı bilmiştir. Klasik Türk şiirine İstanbul Türkçesinin incelik ve yalınlığını getiren, halk söyleyişlerine, seviyeli bir argoya, deyim ve atasözlerine başvuran şair, Lale Devri'nin edebî zevkine uygun bir anlatım tarzı oluşturmuştur.

Bu parçada vurgulanan akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sebkihindi

B) Mahallîleşme

C) Millîleşme

D) Türkçülük

E) Hikemi tarz

Çözümü:

Gelenek ve görenekleri, halk söyleyişlerini, İstanbul Türkçesinin inceliğini ve yalınlığını ortaya koyan Nedim'in öncüsü olduğu akım, mahallîleşme akımıdır.

Cevap B

8. Divan edebiyatının en lirik şairlerindendir. Şiirlerini okuyanda duygusal bir iz bırakır. Ne hakkında yazıyorsa mutlaka sonu aşka bağlanır. O edebiyata ve şiire aşkla bağlı, aşkı şiirde en güzel şekilde anlatan bir şairdir. Derin bir hoşgörüsünün olduğunu ve şiirlerinde birden fazla kültürün rol oynadığını da görmekteyiz. Şiirlerinin Arapça, Farsça ve Türkçe olarak üç dille mükemmele yakın yazılmasının nedeni de Bağdat ve çevresinde yetişmiş olmasıdır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerin hangisidir?

A) Bâkî

B) Nef'î

C) Şeyh Galip

D) Şeyhî

E) Fuzûlî

Çözüm:

Parçada verilen divan edebiyatının en lirik şairi olması, her şiirinin aşka bağlanması ve üç dili ustaca kullanması ayrıntıları Fuzûlî'nin en belirgin özellikleridir.

Cevap: E

9. I. Kafiye şeması tuyuğa benzer ve aaxa şeklinde kafiyelenir.

II. Türk edebiyatına Fars edebiyatından geçmiştir.

III. Şairlerin dünya görüşünü, felsefi ve tasavvufi konuları işleyen nazım şeklidir.

IV. Rubai, aruz vezninin herhangi bir kalıbıyla yazılabilir.

V. En az iki beyitten meydana gelir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde rubai ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I ve IV B) I ve V C) III ve IV

D) II ve V E) IV ve V

Çözüm:

Türk edebiyatına Fars edebiyatından geçmiş olan rubailerde nazım birimi dörtlük (bent) olup aruzun her kalıbı ile yazılamaz. Özellikle aruzun kendine özgü 24 kalıbıyla yazılır. Bu nedenle IV ve V. cümlelerdeki bilgiler yanlıştır.

Cevap: E

10. Türk edebiyatının en çok okunmuş eserlerindendir. Türk ve dünya kütüphanelerinde sayısız nüshası bulunur. Bâkî'nin tek manzum eseridir. Bâkî, şiirlerini ilk olarak Kanunî'nin emri ve ricası ile bir divan tarzında toplayıp tanzim etmiş, daha sonra yeni birçok manzumeler yazmış bulunduğundan divanını tekrar tertip ve tasnif etmiştir. İçerisinde bulunan Arapça ve Farsça manzume Bâkî'nin üç dilde de şiir yazabildiğini göstermek amacıyla esere eklenmiştir. Eserde kaside, gazel, kıt'a, terciibent, terkibibent, muhammes ve tahmis gibi birçok nazım biçimiyle yazılmış eser bulunur.

Bu parçada söz edilen Bâkî'nin eseri aşağıdakilerin hangisidir?

A) *Fezâilü'l Cihâd*

B) *Kanuni Mersiyesi*

C) *Fezâ'il-i Mekke*

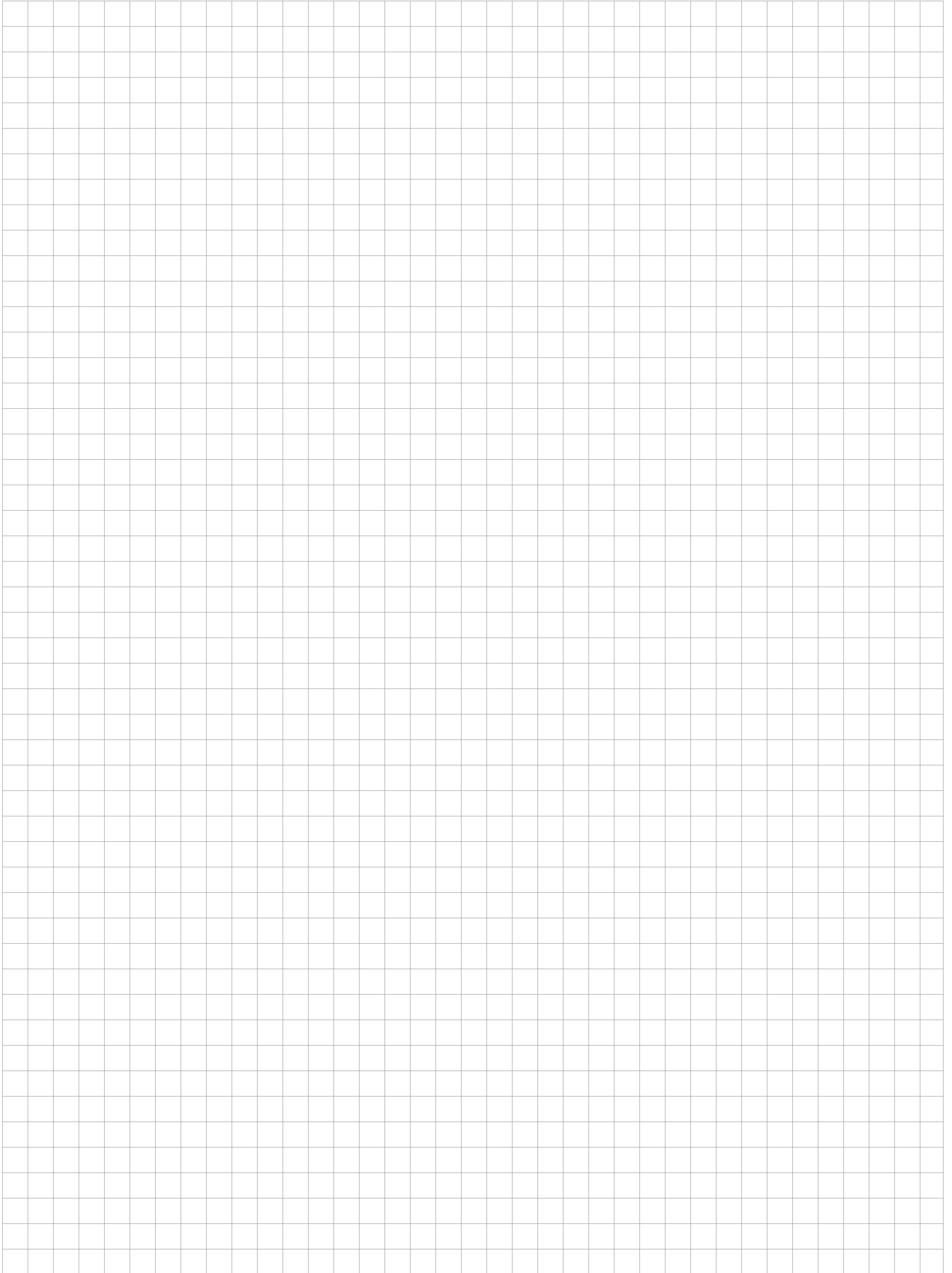
D) *Dîvân*

E) *Hadîs-i Erbain Tercümesi*

Çözüm:

Divan edebiyatında şairlerin şiirlerini topladıkları esere divan adı verilirdi. Son cümlede yer alan içerisinde farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerin bulunması bu kitapta Bâkî'nin şiirlerini topladığının göstergesidir. Yine Bâkî'ye ait Türk edebiyatının en çok okunan eseri *Bâkî Divanı*'dır.

Cevap: D

1. Divan edebiyatı aşağıdaki şairlerden hangisiyle başladığı kabul edilir?

A) Şeyh Galip

B) Hoca Dehhânî

C) Bâkî

D) Fuzûlî

E) Nef'î

2. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatının son büyük şairidir?

A) Enderunlu Vasıf

B) Ahmet Paşa

C) Nef'î

D) Şeyh Galip

E) Nâbî

3. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatının bir özelliği değildir?

A) Arapça, Farsça tamlamalar sık kullanılmıştır.

B) Mazmun adı verilen kalıplaşmış sözler kullanılmıştır.

C) Ağır, sanatlı, süslü söyleyişlere yer verilmiştir.

D) Parça güzelliğine önem verilmiştir.

E) Koşma, semai gibi nazım biçimleri kullanılmıştır.

4. Gazelin ilk beytine ----, son beytine ---- adı verilir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) matla - hüsnümatla

B) makta - matla

C) hüsnümatla - hüsnümakta

D) matla - makta

E) hüsnümakta - matla

5. Aşağıdakilerin hangisi konularına göre gazel türlerinden değildir?

A) Âşıkane gazel

B) Rindâne gazel

C) Mevlevi gazel

D) Şûhâne gazel

E) Hikemî gazel

6. Aşağıdakilerin hangisi kasideleriyle ünlü divan şairidir?

A) Nâbî

B) Necâtî

C) Fuzûlî

D) Nef'î

E) Nedim

7. Aşağıdakilerden hangisi kasidenin bölümlerinden değildir?

A) Teşbib

B) Dua

C) Girizgâh

D) Tevhid

E) Methiye

8. Aşağıdakilerin hangisi peygambere övgü konusunu işleyen kaside türüdür?

A) Naat

B) Tevhid

C) Münacaat

D) Hicviye

E) Fahriye

9. Kasidelerin nesib bölümünde kış anlatılıyorsa ----, bahar anlatılıyorsa ---- adını alır.

Bu cümlede boş bırakılan yerler sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) ıydiye - rahşiye

B) hicviye - fahriye

C) şitâiyye - bahâriyye

D) temmuziye - fahriye

E) tevhid - münacat

10. Aşağıdakilerden hangisi sebkihindi akımının özelliklerinden biri değildir?

A) Mübalağa ve tezatlara yer verilir.

B) İran edebiyatında ortaya çıkmıştır.

C) Dil oldukça ağır, süslü ve sanatlıdır.

D) En çok din dışı konular işlenmiştir.

E) Anlam oldukça kapalıdır.

11. ---- konusuna göre başlık alır. Nazım birimi beyittir. Beyit sayısı 33-99 arasında değişir. İlk beytine ----, son beytine ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mesnevi - matla - beytü'l gazel

B) Gazel - beytü'l gazel - matla

C) Kaside - matla - makta

D) Gazel - matla - şah beyit

E) Kaside - makta - taç beyit

12. 17. yüzyıl divan edebiyatı şairlerinden olup kasideleriyle hem kendi dönemindeki şairleri hem de kendinden sonra gelen şairleri etkileyen ----, övgü ve yergi sanatını bir arada ustalıkla kullanmıştır. Hiciv dendiğinde akla gelen ilk isimdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Hayâlî

B) Bâkî

C) Necâtî

D) Nedim

E) Nef'î

13. Sözlük anlamı "şarkı söyleme, övme, kapalı, gizli vecinaslı, imalı söz"dür. Arap ve İran edebiyatlarında olmayan, yalnız Türk edebiyatında kullanılan bir nazım şeklinin adıdır. Başlangıcı, millî Türk nazım şekli olan dörtlüklerdir. Uyak düzeni "aaxa" şeklindedir. Daha çok Çağatay ve Azerbaycan edebiyatlarında görülen nazım şeklinin Türk edebiyatındaki ilk örneklerini Kadı Burhaneddin vermiştir.

Bu parçada söz edilen nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şarkı

B) Rubai

C) Tuyuğ

D) Murabba

E) Kıt'a

14. Yaşadığı dönemden günümüze adından övgü ve hayranlıkla söz ettiren şair, klasik Türk şiirinin son büyük temsilcisidir. Mevleviliği benimsemiş ve divan şiiri geleneğinin kendini tekrarlamaya yüz tuttuğu 18. yüzyılda sebkihindi akımına yönelerek şiire yeni bir tarz getirmiştir ve çağdaşları tarafından pek çok gazeline nazireler yazılmıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nâilî

B) Nergisî

C) Neşâtî

D) Şeyh Gâlip

E) Hayâlî

1. I. Türk edebiyatında ilk şairler tezkiresini o yazmıştır.

II. Çağatay şiirinin en büyük şairlerindendir.

III. Türk edebiyatının ilk anı kitabı *Babürname*'yi yazmıştır.

IV. *Leyla ile Mecnun* mesnevisini en lirik ve sevilen şekliyle kaleme alan sanatçıdır.

V. Türkçe ile Farsçayı kıyasladığı *Muhakemetü'l Lügateyn* önemli eseridir.

Numaralanmış cümlelerde verilen bilgilerden hangileri Ali Şîr Nevâî'ye ait değildir?

A) I ve III B) I ve V C) II ve IV D) III ve IV E) III ve V

2. I. Rubai

II. Tuyuğ

III. Gazel

IV. Şarkı

Numaralanmış nazım şekillerinden hangilerini Türkler divan şiirine kazandırmıştır?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) I ve IV E) III ve IV

3. I. Gazel türünde ustalık göstermişlerdir.

II. Aruzu kusursuz kullanmışlardır.

III. Övgü ve yergi şiirlerini sıkça yazmışlardır.

IV. 16. yy.da yetişmiş divan şairleridir.

V. Divan şiirini İran (Fars) şiirinin seviyesine taşımışlardır.

Numaralanmış cümlelerden hangisi Fuzûlî ve Bâkî'nin ortak özellikleri arasında değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. I. Rubainin en büyük temsilcisi İranlı şair Ömer Hayyam'dır.

II. Nâbî divan şiirinin en didaktik şairlerinden biridir.

III. Tuyuğ nazım şeklini Türkler divan şiirine kazandırmışlardır.

IV. Beş mesnevi yazan şair "hamse" sahibidir, Bâkî 16. yüzyılda hamse yazmış bir şairdir.

V. Türklerin divan şiirine kazandırdığı şarkı nazım şeklinin en güzel örneklerini Nedim vermiştir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşk, ayrılık, hasret, özlem konularını işleyen duygusal şiirlerdir. Okurun duygularına, kalbine seslenir. Eskiden Yunanlılarda "lir" denen çalgı aleti ile söylendiğinden bu adı almıştır. Divan edebiyatında gazel, şarkı; halk edebiyatında güzelleme türündeki koşma, semai lirik şiire örnektir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi lirik yönü ağır basan bir şair değildir?

A) Fuzûlî

B) Bâkî

C) Hoca Dehhanî

D) Nedim

E) Nâbî

6. Ey şûh-ı kerem-pîşe dil-i zâr senindir
Yok minnetin aslâ
V'ey kân-ı güher anda ne kim var senindir
Pinhân ü hüveydâ
Sen kim gelesin meclise bir yer mi bulunmaz
Baş üzre yerin var
Gül goncesisin gûşe-i destâr senindir
Gel ey gül-i ra'nâ
N'eylersen edip bir iki gün bâr-ı cefâya
Sabreyle de sonra
Peymâne senin hâne senin yâr senindir
Ey dil tek ü tenhâ

Bu dizelerin nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Müstezat

B) Kaside

C) Rubai

D) Terkibibend

E) Mesnevi

7. Aşağıdakilerden hangisi divan şiiri ile âşık tarzı halk şiirinin ortak özelliğidir?

A) Edebi sanatlara büyük önem verdikleri için mecazlı bir dil kullanılmıştır.

B) Şiirler genellikle saz eşliğinde söylenmiştir.

C) Genellikle tam ve zengin kafiye kullanılmıştır.

D) Şairler, şiirlerinin son bölümünde takma adlarını söylemişlerdir.

E) Anlamdan çok biçim güzelliğine önem verilmiş şiirler doğaçlama söylenmiştir.

8. Genellikle ''fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün'' vezniyle yazılır. Az sayıda da olsa bu vezin dışındaki vezinlerle de yazılmış örnekleri vardır. Daha çok Çağatay ve Azerbaycan edebiyatlarında görülür. Anadolu'da ilk örneklerini Kadı Burhaneddin ve Seyyid Nesimî yazmıştır. Divan şairleri ise bu nazım biçimine pek ilgi göstermemişlerdir.

Bu parçada söz edilen nazım şekli aşağıdakilerden hangisidir?

A) Rubai

B) Tuyuğ

C) Şarkı

D) Murabba

E) Kıt'a

9. (I) Divan edebiyatında şairin beş mesnevi yazmasına hamse denir. (II) Ali Şîr Nevâî ilk hamse sahibi şairdir. (III) 17. yüzyılda Nef'î hamsesiyle ünlü bir diğer divan şairidir. (IV) Romanın olmadığı dönemde mesneviler romanın görevini üstlenmiştir. (V) Mesneviler beyit nazım birimi ile aruzun uzun kalıplarıyla yazılmıştır.

Numaralanmış cümlelerde verilen bilgilerin hangileri yanlıştır?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III

D) III ve IV E) III ve V

10. I. Mahallîleşme akımının önde gelen ismidir.

II. Şiirlerinde genellikle aruzu kullanmış ancak türkülerinin birini hece vezni ile oluşturmuştur.

III. Şiirlerinde özgünlüğü önde tutmuş ve tüm şairlerden farklı olduğunu savunmuştur.

Özellikleri verilen divan şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şeyh Galip

B) Nedîm

C) Nâbî

D) Bâkî

E) Fuzûlî

11. Aşağıdaki beyitlerin hangisi bir gazelin "makta beyti"**nden alınmış olabilir?**

A) İrmez cemâl-i suret ile sana ey peri
Ger bula hüsn-i hûr ile şekl-i beşer çerağ

B) Gittin ammâ ki kodun hasret ile cânı bile
İstemem sensiz olan sohbet-i yârânı bile

C) Eşcâr-ı bâğ hırka-ı tecride girdiler
Bâd-ı hazân çemende el aldı çenardan

D) Zâhid sözüne germ olup ağlama gözüm kim
Serd olsa hevâ olmaya merdümde der ey dost

E) Bâkî çemende hayli perişân imiş varak
Benzer ki bir şikâyeti var rüzgârdan

12. I. Fuzûlî

II. Nâbî

III. Şeyh Gâlip

IV. Nef'î

Aşağıdaki eserlerden hangisi verilen sanatçılardan birine ait değildir?

A) *Sihâm-ı Kazâ*

B) *Hüsn ü Aşk*

C) *Rind ü Zahid*

D) *Hayrâbâd*

E) *Cemşid ü Hurşid*

1. Aşağıdaki verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Rubai, İran edebiyatından Türk edebiyatına geçmiş bir nazım şekli olup tuyuğ gibi kafiyelenir.

B) Lale Devri şairi Nedîm'in en büyük temsilcisi olduğu nazım şekli şarkıdır.

C) Her beyti kendi içinde kafiyelenen ve beyit sınırlaması olmayan nazım şekli mesnevi olup konusuna göre değişik gruplara ayrılmıştır.

D) 9-10 bentle yazılan, her bendin sonunda vasıta beyti sabit kalan, Bağdatlı Ruhî ve Ziya Paşa tarafından sıkça kullanılmış nazım biçimi terkibibenddir.

E) aaaa / bbba / ccca...şeklinde uyaklanan, genellikle sayıları 4 - 8 arasında değişen dörtlüklerle yazılan felsefi, dinî, didaktik konuların işlendiği bir nazım biçimi murabbadır.

2. Aşağıdaki beyitlerin hangisinde telmih sanatı yoktur?

A) Şöyle zerd oldı tenüm derd ile kim altun sanup
Hey begüm yer yuda yazdı bendeni Karun sanup

B) Âdem alnunda eger görse cemâlün nûrını
Secde emrine inâd itmezdi şeytân-ı racîm

C) Gel gönül Ka'be'sin ziyâret kıl
Kim olupdur makam-ı İbrâhîm

D) Bin şîvesi vardır bu Züleyhâ-yı cihânun
Ey Yûsuf-ı hüsn eyleme zindânı ferâmûş

E) Seni gelür işidüb bâğa yâsemen cânâ
Çıkup o şevk ile dîvâra reh-güzâra bakar

3. I. Bağdatlı Rûhî
II. Bâkî
III. Ziya Paşa

Verilen sanatçılar için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bâkî ve Bağdatlı Rûhî divan şiirinin 16. yy.da yaşamış iki önemli şairidir.

B) Üç şair de terkibibent nazım şekliyle eserler yazmışlardır.

C) Ziya Paşa, Tanzimat I. Dönem'in önde gelen sanatçılarındandır.

D) Bağdatlı Rûhî ve Ziya Paşa mesnevi nazım şeklini kullanmamışlar fakat Bâkî hamse sahibi bir şairdir.

E) Bâkî ve Bağdatlı Rûhî aruzu başarıyla kullanmışlardır.

4. Divan şiiri 16 ve 17. yüzyılda en olgun dönemini yaşamıştır. Her ne kadar Tanzimat'a kadar devam etse de Nâbî'nin ölümünden sonra bir daha büyük şair yetişmemiştir. Dinî tasavvufi konularla birlikte din dışı konular da işlenmiştir. Divan şiiri kültürel değişime rağmen biçimsel anlamda Tanzimat şairleri üzerinde etkisini sürdürmüştür.

Bu parçadaki yanlış bilgi aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Divan şiiri 16 ve 17. yy.da değil, 15 ve 18. yy.da zirveye ulaşmıştır.

B) Divan şiirinde sadece din dışı konular işlenmiştir.

C) Divan edebiyatı biçim yönünden Tanzimat sanatçılarını etkilememiştir.

D) Divan şiirinde Nâbî'den sonra da Nedîm, Şeyh Galip gibi büyük şairler yetişmiştir.

E) Divan edebiyatı Tanzimat'la değil Millî Edebiyat'la sonlanmıştır.

5. Esrârını dil zamân zamân söyler imiş
Hengâme-i gamda dâstân söyler imiş
Aşk ehli olup da mihnet-i hicrâna
Ben sabr iderin diyen yalan söyler imiş

Günümüz Türkçesiyle:

(Gönül sakladığı sırları zaman zaman söylermiş, üzgün zamanlarında ise destan gibi söylermiş, âşık olup da ayrılık çilesine "sabrederim" diyen yalan söylermiş.)

Bu dizelerin biçim ve içerik özelliklerinden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Mahlas kullanmak esastır.

B) Nazım birimi dörtlüktür.

C) Kökeni Fars edebiyatına dayanır.

D) Kafiye düzeni tuyuğa benzer.

E) Dinî, felsefi konular ağırlıklı olarak işlenir.

6. I. Söyleyiş > düşünceden

II. Mecazlar > sadelikten

III. Soyut > somuttan

Türk edebiyatı çeşitli etkilerden dolayı farklı dönemlere ve farklı anlayışlara ayrılarak incelenmektedir.

Verilen karşılaştırmada bazı kavramların diğerlerinden fazla önemsendiği bir edebî dönemin özellikleri sıralanmıştır ve bu durum büyük işareti (>) ile gösterilmiştir

Bu anlayışın hâkim olduğu dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) İslamiyet öncesi Türk edebiyatı

B) Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatı

C) Tanzimat I. Dönem edebiyatı

D) Divan edebiyatı

E) Halk edebiyatı

7. (I) Çoğunluğunu Azerbaycan Türkçesi ile yazdığı şiirlerinde okuyucuyu etkileyen, okuyucunun duygu dünyası ile bütünleşen dönemin diline göre yalın ve samimi bir söyleyişi vardır. (II) Arapça, Farsça ve Türkçe olmak üzere üç dilde eserler yazmıştır. (III) Rindane gazelin en büyük temsilcisi olan şair, lirik şiirleri ile tanınmıştır. (IV) Kerbela ve çevresinde yaşayan sanatçı, Kerbela Olayı'nı anlatan *Hadikatü's Süeda*'yı yazmıştır. (V) En çok gazel nazım biçimini kullanan şair, şiirlerini yazarken tasavvuftan bolca beslenmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. **Aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Divan şiirinin nazım şekillerinin hepsi Arap veya Fars şiirinden alınmıştır.

B) Divan şiirinde bütün güzelliğine değil parça güzelliğine önem verilmiştir.

C) Divan şiirinde gazel, kaside, mesnevi, kıt'a; beyit nazım birimi ile oluşturulmuş nazım şekilleridir.

D) Sanat için sanat anlayışının daha ön planda olduğu divan edebiyatına saray edebiyatı da denmiştir.

E) Şiirlerde betimlenen güzel tipi genellikle idealize edilmiş kusursuz güzellerdir.

9.

I	XV. yüzyılda döneminin en büyük şairlerinden biridir. ''Şairler Sultanı'' ünvanına sahip olan sanatçı nazirecilik geleneğinin kurumsallaşmasında büyük rol oynamıştır. Uğradığı iftira nedeniyle ''kerem'' redifli kasideyi yazmıştır.	Ahmet Paşa
II	XV. yüzyılın Anadolu sahasındaki en büyük şairidir, İran'da tıp ve tasavvuf bilgisi öğrenmiştir. Çelebi Mehmet'i tedavi ettiği için ödül olarak kendisine tımar verilen köye gitmiş ve buradaki köylüler tarafından darp edilmesi üzerine ünlü mesnevisi *Harnâme*'yi yazmıştır.	Ahmedî
III	XIII. yüzyılda yaşamış, asıl mesleği duvar ustalığı olan sanatçı, Anadolu'daki ilk Türkçe mesneviyi *Kur'an-ı Kerim*'i kaynak alarak yazmıştır. Bu eser, 1529 beyitlik *Yusuf ve Züleyha* mesnevisidir.	Şeyyad Hamza
IV	Divan sahibi ilk Anadolu şairi olan sanatçı, İran şiirinin konu ve biçimsel özelliklerini divan şiirine kazandırmaya çalışmıştır. Astronomi, fen, matematik ve sosyoloji ile ilgili bilgilerin de yer aldığı *İskendernâme*, Büyük İskender'in yaşamını ve savaşlarını anlattığı ünlü mesnevisidir.	Şeyhî
V	Divan şiirinin en büyük kaside ustası kabul edilen şair Erzurumludur, iyi bir eğitim alan şair, döneminin devlet büyüklerine kaside ve hicivler yazmıştır.	Nef'î

Bu tablodaki bilgi yanlışının giderilebilmesi için numaralanmış şairlerden hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve IV

D) II ve V E) IV ve V

1. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatının bir özelliği değildir?

A) Arapça, Farsça, Türkçe kelime ve tamlamalardan oluşan Osmanlı Türkçesi kullanılmıştır.

B) İslami bilimler, İslam tarihi, tasavvuf, kıssalar, ayetler, hadisler divan edebiyatına kaynaklık etmiştir.

C) 13. yüzyılda Hoca Dehhânî ile başlamış, 18. yüzyılda son büyük şairi Şeyh Galip'i yetiştirmiştir.

D) Şairlerin hemen hepsi Türkçenin yanında Arapça ve Farsçayı iyi bilen eğitimli kişilerdir.

E) Gazel, kaside, şarkı, rubai gibi Arap ve Fars edebiyatından alınan nazım şekilleri kullanılmıştır.

2. Aşağıdaki divan şairlerinden hangisi farklı bir yüzyılda yaşamıştır?

A) Fuzûlî

B) Bâkî

C) Necâtî

D) Taşlıcalı Yahya

E) Hayâlî Bey

3. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatı ve halk edebiyatı geleneğinin ortak özelliklerinden değildir?

A) Aynı zaman dilimi içinde gelişmiş olmaları

B) Eserlere başlık konulmaması

C) İslami inanç sisteminden etkilenmeleri

D) Şairlerin eğitimli olmaları

E) Daha çok şiir alanında gelişmeleri

4. Hâsılım yok ser-i kûyunda belâdan gayrı
Garazım yok reh-i aşkında fenâdan gayrı

Ney-i bezm-i gamem ey mâh ne bulsan yele ver
Oda yanmış kuru cisminde hevâdan gayrı

Perde çek çehreme hicran günü ey kanlu sirişk
Ki gözüm görmeye ol mâhlikadan gayrı
(...)

Bu parçanın nazım biçimi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Beyit sayısı 5-15 arasında değişebilir.

B) Matla beyti herhangi bir yerde tekrarlanabilir.

C) Divan şairlerinin en çok kullandığı nazım biçimidir.

D) İşlediği konulara göre farklı isimler alır.

E) Sözlü edebiyat ürünleri ile benzerlik gösterir.

5. I. Âşıkâne
II. Şûhâne
III. Rindâne
IV. Hikemî

Numaralanmış gazel türlerine aşağıdaki şairlerin hangisi öncülük etmemiştir?

A) Necâtî

B) Fuzûlî

C) Bâkî

D) Nedîm

E) Nâbî

6. Gazeller konu bakımından sözlü edebiyattaki koşuklara, halk edebiyatındaki koşmalara benzer. Koşmalar da gazeller gibi işledikleri konulara göre isimler alırlar. Örneğin aşk, hasret, ayrılık, doğa sevgisi gibi lirik konuları işleyen koşma türü güzellemedir. Gazeller de buna en yakın tür ---- gazel adını alır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) rindâne

B) âşıkane

C) şûhâne

D) hikemî

E) beytülgazel

7. I. Kasidenin bağımsız bölümüdür.
II. Kasidede övgünün yön değiştirdiği bölümdür.
III. Kasidenin yazılma nedeninin söylendiği bölümdür.
IV. Kasidede doğa tasvirlerinin yapıldığı bölümdür.

Numaralanmış cümlelerle aşağıdaki sözcükler eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Nesib
B) Girizgâh
C) Tegazzül
D) Fahriye
E) Methiye

8. **Aşağıdakilerden hangisi koşma, gazel ve kasidenin ortak özelliklerinden biri değildir?**

A) İslamiyet öncesi Türk şiirinden etkilenmeleri
B) Şairlerin takma adlarının yer alması
C) İşledikleri konulara göre farklı adlar almaları
D) Yazıldıkları biçimin başlık olarak kullanılması
E) Türk edebiyatının aynı dönemine ait ürünler olmaları

9. **Aşağıdaki nazım biçimlerinin hangisi farklı bir nazım birimiyle yazılır?**

A) Rubai
B) Kıt'a
C) Tuyuğ
D) Şarkı
E) Murabba

10. Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâde
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'e
İşte üç çifte kayık iskelede âmâde
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'e

Gülelim oynayalım kâm alalım dünyâdan
Mâ'-i Tesnîm içelim Çeşme-i Nev-peydâdan
Görelim âb-ı hayât akdığın ejderhâdan
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'e
(…)

Bu şiirde altı çizili bölümlerin adı nedir?

A) Nakarat
B) Şitâiyye
C) Miyan
D) Dua
E) Hüsnümatla

11. Çarhacılar çıkdı meydâna yine
Nîzeler irgürdiler birbirine

Kimi nîzeyle kimisi gürz ile
Şöyle ceng oldı ki hiç gelmez dile

Durmadı alay içinde merd olan
Çıkdı meydâna olanlar pehlüvân

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu beyitlerin aşağıdaki türlerin hangisinden alındığı söylenebilir?

A) Surname
B) Pendname
C) Kıyafetname
D) Seyahatname
E) Gazavatname

1. Tanzimat Fermanı'nın ilanından (1839) sonra siyasi ve sosyal alanda görülen Batı kaynaklı gelişmeler şiire de yansır. Şinasi'nin 1859'da Fransızcadan çevirdiği şiirleri yayımladığı ---- adlı eserini, sonraki yıllarda özellikle Fransız şairlerden yapılan çeviriler izler.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Hürriyet Kasidesi*

B) *Tercüme-i Manzume*

C) *Tercüme-i Telemâk*

D) *Tahrib-i Harâbât*

E) *Terkib-i Bent*

Çözüm:

Bu parçadaki boşluğa ilklerin adamı olarak tanınan İbrahim Şinâsi'nin *Tercüme-i Manzume* adlı eseri getirilmelidir.

Cevap: B

2. **Aşağıdaki dizelerden hangisi Tanzimat I. Dönem şiirine örnek gösterilemez?**

A) Milliyyeti nisyan ederek her işimizde
Efkâr-ı frenge tebaiyyet yeni çıktı

B) Ölürsem görmeden millette ümmîd ettiğim feyzi
Yazılsın seng-i kabrimde vatan mahzûn ben mahzun

C) Erişti nevbahar eyyamı, açıldı gül-i gülşen
Çerağan vakti geldi, lalezarın didesi ruşen

D) Âmâlimiz efkârımız ikbâl-i vatandır,
Serhaddimize kal'a bizim hâk-i bedendir

E) Vücûdun kim hamîr-i mayesi hâk-i vatandandır
Ne gam râh-ı vatanda hâk olursa cevr ü mihnetten

Çözüm:

A-B-D-E seçeneklerinde toplumsal konular işlenmiştir. Milliyet, millet, vatan sözcükleri ilk defa Tanzimat şiirinde görülmeye başlar. C seçeneğinde Nedîm'in gazelinden verilen beyit divan edebiyatı özelliklerini taşımaktadır.

Cevap: C

3. (I) *Tahrib-i Harâbât*, Nâmık Kemâl'in Magosa'da iken kaleme aldığı bir eserdir. (II) *Tahrib-i Harâbât*, ilk olarak mektup şeklinde İstanbul'a gönderilmiştir. (III) Eser daha sonra *Mecmua-i Ebuzziya*'da tefrika edilmiştir. (IV) *Tahrib-i Harâbât, Harâbât*'a ve Şinâsi'ye karşı ciddi tenkitler içermektedir. (V) Bu eserde Namık Kemal şiirlerin ve şairlerin seçilme kriterlerini eleştirmiştir.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

D seçeneği yani IV. cümlede bilgi yanlışı vardır. *Tahrib-i Hârabât*, Şinasi'ye değil, *Harâbât*'a ve Ziya Paşa'ya karşı ciddi tenkitler içermektedir.

Cevap: D

4. **Aşağıdakilerin hangisinde Türk edebiyatında yazılmış ilk kafiyesiz şiir ve şairi bir arada verilmiştir?**

A) *Validem* - Abdülhak Hamit Tarhan

B) *On Dokuzuncu Asır* - Sadullah Paşa

C) *Nağme-i Seher* - Recaizade Mahmut Ekrem

D) *Rüyâ* - Ziya Paşa

E) *Füruzân* - Muallim Naci

Çözüm:

İlk kafiyesiz yazılan şiir A seçeneğindeki *Validem* şiiridir ve Abdülhak Hâmit Tarhan tarafından yazılmıştır.

Cevap: A

5. **Tanzimat Dönemi şiiri için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Hece ölçüsü az kullanılmıştır.

B) Aruz ölçüsü kullanılmıştır.

C) Başarılı bir şekilde sade ve açık anlatım kullanılmıştır.

D) Batılılaşmanın ilk şiirleri bu dönemde yazılmıştır.

E) Beyit nazım birimi kullanılmıştır.

Çözüm:

Tanzimat Dönemi şiirinde aruz ölçüsü ve beyit nazım birimi kullanılmıştır. Batılılaşmanın ilk şiirleri Tanzimat Dönemi'nde yazılmış, sade ve herkesin anlayacağı bir dilde eser yazmak hedeflenmiş fakat bunda başarılı olunamadığı için doğru cevap C seçeneğidir.

Cevap: C

6. Ziyâ Paşa'nın ---- adlı eseri, *Şiir ve İnşâ* makalesinde öne sürdüğü edebî fikirleriyle çelişmektedir.

Boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Terkib-i Bent*

B) *Terci-i Bent*

C) *Rüyâ*

D) *Harâbât*

E) *Eşâr-ı Ziyâ*

Çözüm:

Ziyâ Paşa'nın *Harâbât* adlı antolojisi, *Şiir ve İnşâ* makalesinde öne sürdüğü fikirleriyle çelişkiye düştüğü eserdir.

Cevap: D

7. **Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat şiirinin özelliklerinden biri değildir?**

A) Ağırlıklı olarak Batı edebiyatı nazım şekilleri kullanılmaya başlanmıştır.

B) Yoğun olarak aruz ölçüsü, az da olsa hece ölçüsü ile şiirler yazılmıştır.

C) Şiirin bütün dizeleri arasında bir anlam bağı kurulmaya çalışılmıştır.

D) Dönemin başlarında bireysel konulardan ziyade, toplumsal konulara yer verilmiştir.

E) Kulak için kafiye anlayışı ön plana çıkarılmıştır.

Çözüm:

Batı edebiyatı nazım şekilleri ilk defa Servetifünun Dönemi'nde kullanılmaya başlanmıştır. Tanzimat Dönemi'nde kullanılmamıştır. A seçeneğinde bilgi yanlışı vardır.

Cevap: A

8. **Aşağıdaki dizelerden hangisinin Tanzimat Dönemi şiirinin özelliklerini yansıtmaz?**

A) Az eyleme inayetini ehl-i dertten
Yani ki çoh belâlara kıl müptelâ beni

B) Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazluma el çekmez iânetten

C) Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz
Şahsın görünür, rütbe-i aklı eserinde

D) Erişti evc-i kemâlâtâ nûr-ı idrâkât
Yetişti rütbe-i imkâna kısm-ı mümteinat

E) Dehrin ne safâ var acaba sîm ü zerinde
İnsan bırakır hepsini hîn-i seferinde

Çözüm:

A seçeneğinde verilen beyit divan edebiyatının özelliklerini taşımaktadır. Konu bireyseldir. Sanat için sanat anlayışıyla yazılmıştır. B, C, D, E seçeneklerinde verilen beyitler toplumsal konulara değinmektedir. Bu beyitler; hak, adalet, millet,vatan konularının ilk defa şiire konu edildiği Tanzimat Dönemi'nin özelliklerini taşımaktadır.

Cevap: A

9. Aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönünden diğerlerinden farklıdır?

A) *Divaneliklerim yahut Belde*

B) *Garam*

C) *Hacle*

D) *Bâlâdan Bir Ses*

E) *Sabr u Sebat*

Çözüm:

A, B, C, D seçeneklerinde verilen eserler şiir türündedir. E seçeneğinde verilen eserin türü tiyatrodur.

Cevap: E

10. Civân-merdân-ı milletle hazer gavgâdan ey bî-dâd
Erir şemşîr-i zulmün âteş-i hûn-ı hamiyetten

(Günümüz Türkçesi)

Ey adaletsiz, milletin yiğitleriyle kavga etmekten sakın!
Senin zulmünün kılıcı hamiyet ateşinin karşısında erir.

Tanzimat şairlerinden Nâmık Kemâl'in bu dizelerinden hareketle şiirin bütünüyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Gazelden alınmıştır.

B) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.

C) Beyitlerle yazılmıştır.

D) Adalet konusu işlenmiştir.

E) Sade ve açık bir dil kullanılmıştır.

Çözüm:

Verilen beyit sosyal konulara değinmiş dolayısıyla gazel nazım türünden alınmamıştır. Hece ölçüsüyle değil aruz ölçüsüyle yazılmıştır. Adalet konusunun işlendiği söylenemez. Beyitte kullanılan yabancı sözcükler ve tamlamalar sade ve açık bir dile engeldir. Beyit iki dizelik nazım birimidir. Dolayısıyla doğru cevap C seçeneğidir.

Cevap: C

11. I. Şiirin konusu değişmiş; eşitlik, özgürlük, adalet, hukuk gibi toplumsal konulara önem verilmiştir.

II. Anlamın beyit içinde bitmesi anlayışı kırılarak anlamı şiirin bütününe yayılmıştır.

III. Şiir geleneğimizde daha önce olmayan, şiire başlık koyma gibi bir gelenek bu dönemde oluşmuştur.

Numaralanmış cümlelerden hangileri Tanzimat Dönemi şiiriyle gelen yeniliklerden biri değildir?

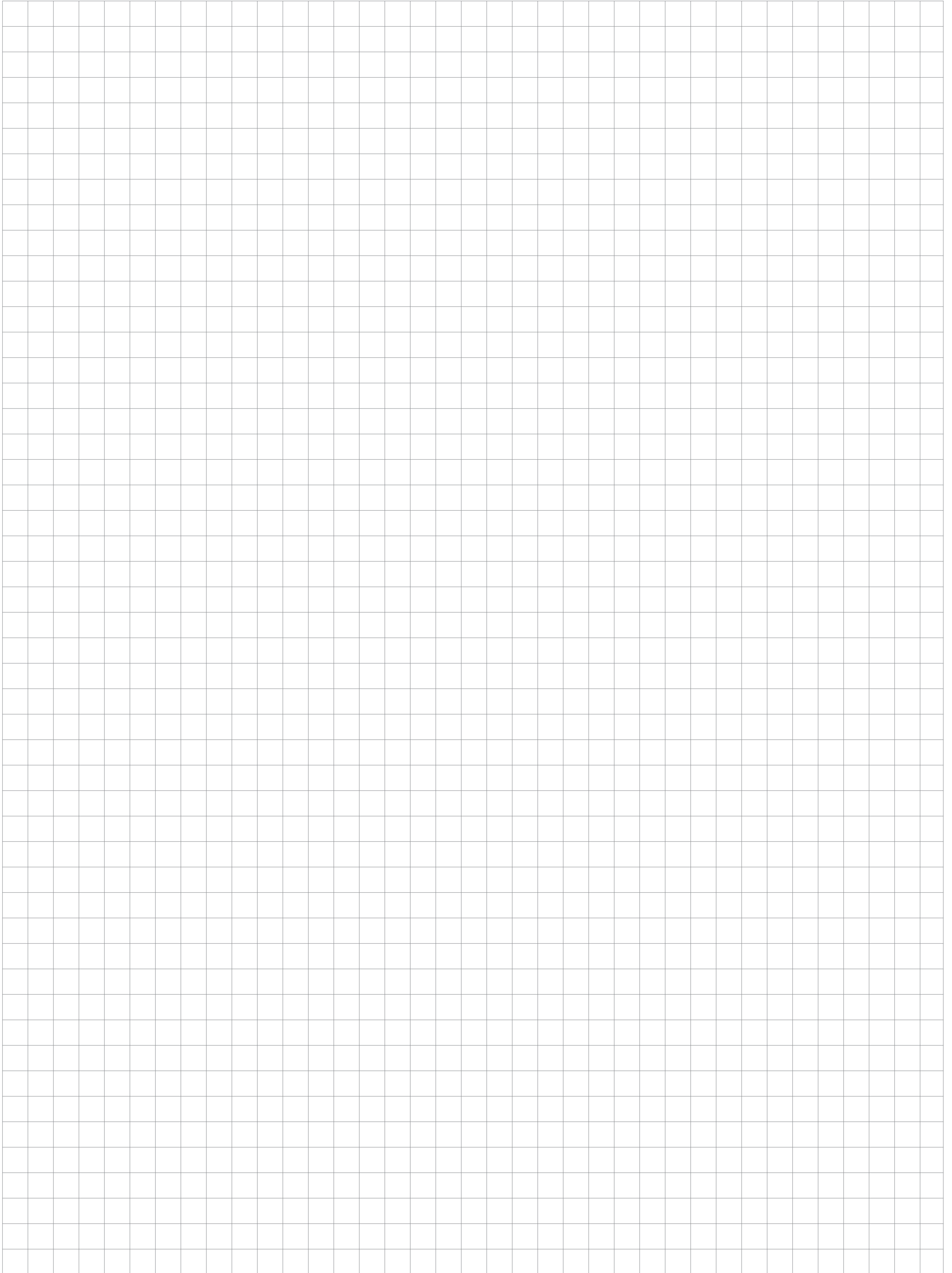
A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

I ve III. öncüllerde verilen ifadeler Tanzimat Dönemi şiiriyle ortaya çıkan yeniliklerdir. II. öncülde ifade edilen bilgi Tanzimat şiiriyle değil Servetifünun şiiriyle ilgilidir.

Cevap: B

1. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Tanzimat Edebiyatı şairlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Nâmık Kemâl

B) Ziyâ Paşa

C) Ahmet Mithat Efendi

D) İbrahim Şinâsi

E) Abdülhak Hâmit Tarhan

2. **Aşağıdakilerden hangisi *Hürriyet Kasidesi*'nin şairidir?**

A) Abdülhak Hamit Tarhan

B) Namık Kemâl

C) Süleyman Nazif

D) Ziya Paşa

E) Muallim Naci

3. **Tanzimat I. Dönem şairlerinin şiir anlayışı aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?**

A) Sanat için sanat anlayışı

B) Toplum için sanat anlayışı

C) Sanat şahsi ve muhteremdir anlayışı

D) Şiir dilini üstün tutan anlayış

E) Gerçekçi şiir anlayışı

4. **Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi şairlerinin kullandığı nazım şekillerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Gazel

B) Kaside

C) Terkibibent

D) Serbest müstezat

E) Murabba

5. **Tanzimat Dönemi şiirinde kullanılan nazım biçimleri aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?**

A) Terkibibent - şarkı - kaside - gazel

B) Koşma - müstezat - mesnevi - ilahi

C) Tuyuğ - semai - sone - gazel

D) Serbest müstezat - mâni - koşma - gazel

E) Semai - tuyuğ - terkibibent - destan

6. Düşünceleriyle yenilikçi, eserleri ve yaşantısıyla eskiye bağlı sanatçıdaki tezat ve ikilik tüm hayatına yansımıştır. Şair; biçim, hayal ve duyuş tarzı bakımından divan şiirine bağlıdır. Divan şiiri nazım biçimlerini kullanır. Lirik sayılabilecek gazelleri vardır. Sade bir dili savunmuş fakat eserlerinde Arapça, Farsça tamlamalarla yüklü bir dil kullanmıştır. Hece ölçüsüyle yazdığı birkaç türküsü dışında bütün şiirlerini aruz ölçüsüyle yazmıştır. Divan şiiri, mahallîleşme etkisi, Batı etkisi, âşık tarzı onun eserlerinde birlikte görülür. Türk edebiyatında terciibent ve terkibibent türlerinin en önemli şairlerindendir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şemsettin Sami

B) Ahmet Mithat Efendi

C) Direktör Âli Bey

D) Ziya Paşa

E) İbrahim Şinasi

7. **Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?**

A) *Zemzeme* - Muallim Nâci

B) *Tercüme-i Manzume* - Ziyâ Paşa

C) *Müntehâbât-ı Eş'ar* - Şinâsi

D) *Sahra* - Recâizâde Mahmut Ekrem

E) *Ateşpare* - Abdülhak Hâmit Tarhan

8. Kimin aşkıyla nâlânsın
Kimin hicriyle sûzansın
Neden böyle perişansın
Gönül derdin nedir söyle

nâlân: inleyen
sûzan: yanan

Bu dizelerde aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi kullanılmıştır?

A) Teşhis
B) Teşbih
C) Mübalağa
D) Hüsnütalil
E) Tezat

9. Ne gam pür-âteş-i hevl olsa da gavgâ-yı hürriyet
Kaçar mı merd olan bir cân içün meydân-ı gayretden

Bu dizelerin dil ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki dönemlerden hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Tanzimat Edebiyatı
B) Millî Edebiyat
C) Servetifünun Edebiyatı
D) Cumhuriyet Edebiyatı
E) Fecriati Edebiyatı

10. Aşağıdaki hangisi edebiyatımızda yazılmış ilk pastoral şiirin şairidir?

A) Süleyman Nazif
B) Cenap Şahabettin
C) Recâizâde Mahmut Ekrem
D) Tevfik Fikret
E) Abdülhak Hâmit Tarhan

11. Git vatan! Kâbe'de siyaha bürün
Bir kolun Ravza-i Nebi'ye uzat
Birini Kerbela'da Meşhed'e at
Kâinatta o hey'etinle görün!
(…)
Aç vatan göğsünü İlah'ına aç!
Şühedanı çıkar da ortaya saç!

Namık Kemal'in *Vaveyla* adlı şiirinden alınan bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Yalın bir dil kullanılmıştır.
B) Vatan temasında yazılmıştır.
C) İlk dört dize çaprak uyak şeklinde yazılmıştır.
D) İntak sanatına başvurulmuştur.
E) Didaktik özellikler taşımaktadır.

12. İbrahim Şinasi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) *Müntehabat-ı Eş'ar* adlı eserinde kendi şiirlerinden yaptığı seçkileri yayımlamıştır.
B) *Durub-ı Emsal-i Osmaniye* adında atasözlerini derlediği bir çalışması bulunur.
C) *Tercüme-i Manzume* adlı eserinde Fransız sanatçıların şiirlerini Türkçeye çevirmiştir.
D) İlk yerli romanın yazarıdır.
E) Edebiyatımızda yayımlanan ilk makaleyi yazmıştır.

13. Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) *Sahra* - Abdülhak Hamit Tarhan
B) *Terci-i Bent* - Ziya Paşa
C) *Makber* - Namık Kemal
D) *Pejmürde* - Recaizade Mahmut Ekrem
E) *Ateşpare* - Muallim Naci

1. • *İlhâm-ı Vatan*
• *Bâlâdan Bir Ses*

Bu eserler aşağıdaki şairlerden hangisine aittir?

A) Nâmık Kemal
B) Muallim Naci
C) Abdülhak Hamit Tarhan
D) İbrahim Şinasi
E) Ziyâ Paşa

2. Modern şiirimizin öncülerindendir. “Şair-i Azam” olarak bilinir. Edebî türlerden sadece şiir ve tiyatro yazmıştır. Tezatlar şairi olarak da bilinir. Şiirlerinde ölçü, kafiye ve dile önem vermemiş; karışık ve sanatlı bir dil kullanmıştır. Çoğunlukla aruz ölçüsünü kullanmış, az da olsa durak kullanmadan hece ölçüsüyle şiir denemeleri yapmıştır. Batılı şiir türlerini edebiyatımızda ilk kez o kullanmış Doğu ve Batı edebiyatı arasında bu yönüyle köprü olmuştur.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hâmit Tarhan
B) Recâizâde Mahmut Ekrem
C) Ahmet Mithat Efendi
D) Muallim Nâci
E) Nâmık Kemâl

3. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi şiirinin özelliklerindendir?

A) Dil ve üslupta Arapça ve Farsça bırakılmış, yalın bir Türkçe esas alınmıştır.
B) Hece ölçüsü de aruz ölçüsü de yoğun olarak kullanılmıştır.
C) Nazım biçimi bakımından halk şiirinden yararlanılmıştır.
D) Parça güzelliği yerine bütün güzelliği anlayışı benimsenmiştir.
E) Divan şiirinden biçim ve içerik yönüyle uzaklaşılmıştır.

4. ----, eski edebiyatı savunanların lideri konumundadır. Fakat Fransız edebiyatını öğrendikçe Batılı anlamda sade bir dille başarılı şiir örnekleri de vermiştir. Tamamen Batılı yaşayışı kabul etmek yerine Türk kültürünü savunan sanatçı, şiire biçim ve içerik yönünden yenilikler getirmiştir. Kafiyeye yönelik tartışmalarda, kafiyenin göz için olduğunu savunmuştur. Eski şiir geleneğini iyi bilmesine rağmen halk edebiyatı nazım şekillerinden yararlanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Muallim Naci
B) Abdülhak Hamit Tarhan
C) Recaizade Mahmut Ekrem
D) Ziyâ Paşa
E) Namık Kemal

5. ---- tarafından kaleme alınan *Zafernâme;* kaside, tahmîs ve şerh olmak üzere üç bölümden oluşan hiciv türünde bir eserdir. Eserin kaside bölümü 66 beyitlik medhiye şeklinde, İzmit Mutasarrıfı Fâzıl Paşa’nın ağzından Âlî Paşa için yazılmıştır. Daha sonra bu kaside, Karantina Kâtibi Hayri Efendi adında birinin ağzından tahmis edilmiş ve Zaptiye Nâzırı Hüsnü Paşa’nın ağzından yapılan tahmisin şerhi ile de eser tamamlanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Nâmık Kemal
B) Recâizâde Mahmut Ekrem
C) Muallim Nâci
D) Abdülhak Hâmit Tarhan
E) Ziyâ Paşa

6. I. *Zavallı Çocuk* - Namık Kemal

II. *Makber* - Abdülhak Hamit Tarhan

III. *Terci-i Bent* - Sadullah Paşa

IV. *Pejmürde* - Recaizade Mahmut Ekrem

V. *Ateşpare* - Muallim Naci

Numaralanmış eser - sanatçı eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Bilimsel konularda yazdıklarıyla tanınan Batı'ya dönük bir yazardır. Edebiyata şiirle başlayan sanatçı, ilk şiirlerini *Heves Ettim* başlığında bir araya getirmiştir. *Şâiriyat* adlı makalesinde şiire dair görüşlerini dile getirmiştir. Söz sanatlarının kullanılmasına gerçekçi olunduğu sürece tepki göstermeyen sanatçı, yazdıklarının okuyucuya estetik zevk vermenin yanında ders vermesi gerektiği düşüncesindedir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hâmit Tarhan

B) Recâizâde Mahmut Ekrem

C) Muallim Nâci

D) Nâbizâde Nâzım

E) Şemsettin Sâmi

8. Eyvah! Ne yer ne yâr kaldı
Gönlüm dolu âh ü zâr kaldı
Ben gittim, o hâksâr kaldı
Beyrut'ta bir mezâr kaldı

hâksâr: toprak içinde

âh ü zâr: ağlama, inleme

Abdülhak Hâmit Tarhan'ın *Makber* adlı şiirinden alınan bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Telmih sanatına başvurulmuştur.

B) Redif kullanılmamıştır.

C) Ahenk yarım kafiye ile sağlanmıştır.

D) Şiire hâkim olan tema hüzündür.

E) Şair, ilahi aşkı anlatmıştır.

9. Sıdk ile terk edelim her emeli her hevesi
Kıralım hâil ise azmimize ten kafesi.
İnledikçe eleminden vatanın her nefesi
Gelin imdada diyor bak budur Allah sesi…

sıdk: doğruluk

hâil: engel

Namık Kemal'in bu dizeleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Farsça tamlamalar kullanılmıştır.

B) Tanzimat Dönemi'nin özelliklerini yansıtmaktadır.

C) Romantizm akımı etkisindedir.

D) Topluma öğütler içermektedir.

E) Murabba nazım biçimiyle yazılmıştır.

10. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat ile edebiyatımıza girmiş kavramlardan biri değildir?

A) Hak

B) Tasavvuf

C) Hürriyet

D) Eşitlik

E) Adalet

1. (I) Türk edebiyatında İslamiyet'ten önce sagular yoluyla anlatılan ölüm; divan ve halk edebiyatında mersiye ve ağıt ile varlığını devam ettirmiş, Tanzimat Dönemi'nde ise daha farklı bir bakış açısıyla ortaya çıkmıştır. (II) Sevilenlerin kaybedilişleri sevenleri tarafından büyük bir hüzün kaynağı olmuştur. (III) Akif Paşa ve Recaizâde Mahmut Ekrem'de görülen dinin kontrolündeki ölüm fikri ele alındıktan sonra, Abdülhak Hâmit'te ölüm anlayışı irdelenmiştir. (IV) Ölüm fikri, Abdülhak Hâmid'de ki diğer şairlerde olduğu gibi metafizik bir boyutta ele alınır. (V) Manzumelerinin çoğunda Allah, âhiret, ruh, insan, kâinât, ölüm ve yok olmak gibi konulara felsefi bir bakışla yaklaşan Hâmid, yakınlarının kaybıyla şuuraltına yerleşmiş olan ölüm düşüncesini her fırsatta dile getirmekten kaçınmaz.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Ziyâ Paşa 1859 yılında kaleme aldığı bu eserini sarayda mabeyn kâtipliği yaptığı zamanlarda yazmıştır. Şiir, şairin ve Tanzimat Dönemi'nin bürokrat - aydınlarının felsefi durumlarını yansıtır. Güçlü çatışmaların yer aldığı bu eserde şair; İslam felsefesiyle Batı bilimlerini, özellikle astronomiyi başarılı bir şekilde kaynaştırır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Zafernâme*
B) *Şiir ve İnşâ*
C) *Terkibibent*
D) *Rüyâ*
E) *Harâbât*

3. **Türk edebiyatında hece ölçüsüyle yazılan ilk tiyatro eseri olan *Nesteren* aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?**

A) Abdülhak Hamit Tarhan
B) Muallim Naci
C) Ziyâ Paşa
D) Recaizade Mahmut Ekrem
E) Şinasi

4. **Aşağıdaki eser - şair eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) *Nağme-i Seher* - Ziyâ Paşa
B) *Zemzeme* - Recaizade Mahmut Ekrem
C) *Müntehâbât-ı Eş'ar* - Şinasi
D) *Garam* - Abdülhak Hamit Tarhan
E) *Sümbüle* - Muallim Naci

5. Ziyâ Paşa'nın *Şiir ve İnşâ* makalesi Tanzimat Dönemi'nin şiir üzerine yazılan önemli makalelerindendir. Söz konusu makalesinde Ziyâ Paşa, yeni anlayışı radikal bir şekilde savunarak divan edebiyatını kıyasıya eleştirir. Yeni şiir anlayışı için kaynağın divan edebiyatı değil halk edebiyatı olduğunu savunur. Bu yenilik taraftarı görüşlerinin ardından ---- adlı eserinde bu makalede dile getirdiği görüşlerin aksini savunur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Rüyâ*
B) *Eş'âr-ı Ziyâ*
C) *Zafernâme*
D) *Harâbât*
E) *Defter-i A'mâl*

6. Göz için kafiye - kulak için kafiye tartışması Tanzimat II. Dönemi'nde başlamış, sanatçıların bir kısmı "göz için kafiye" derken diğer kısmı ve bunların öğrencileri "kulak için kafiye" anlayışını savunmuştur. (Abes - muktebes tartışması)

Bu parçada söz edilen kafiye tartışması aşağıdaki sanatçılardan hangileri arasında yaşanmıştır?

A) Muallim Naci ve Recaizade Mahmut Ekrem

B) Abdülhak Hamit Tarhan - Şemsettin Sami

C) Nabizade Nazım - Namık Kemal

D) Ziyâ Paşa - Namık Kemal

E) Recaizade Mahmut Ekrem - Şinâsi

7. **Nâmık Kemal ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Şiirlerini, heyecanlı söylevci bir edayla yazmıştır.

B) Hece ile şiir denemeleri yapmış ancak aruz ölçüsünü kullanmıştır.

C) Sadece şiir türünde eserler vermiştir.

D) Encümen-i Şuara topluluğuna katılmıştır.

E) Edebiyatı, halka ulaşmada bir araç olarak görmüştür.

8. Kendi döneminin "üstadı" olarak anılır. Öğretmen, eleştirmen, teorisyen ve hoca sıfatıyla tanınır. Tanzimat'ın önde gelen yazarlarındandır. Servetifünun'un temelini atmıştır. Eski edebiyata karşı yeni edebiyatı savunmuştur. "Kafiye göz-kulak içindir." tartışmasında başı çeker. Batı edebiyatını esas olarak kabul etmiştir. Şiir, hikâye, roman, tiyatro, eleştiri türlerinde eserler vermiştir. "Sanat sanat içindir." anlayışına bağlıdır. "Her güzel şey şiirin konusu olabilir." görüşüyle Türk şiirinin konusunu genişletmiştir.

Bu parçada sözü edilen Tanzimat Dönemi sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hâmit Tarhan

B) Muallim Nâci

C) Ziyâ Paşa

D) Recâizâde Mahmut Ekrem

E) Nâbizâde Nâzım

9. ***Şerare, Ateşpare, Füruzan, Sümbüle* adlı eserlerin şairi aşağıdaki sanatçılardan hangisidir?**

A) Ziyâ Paşa

B) Muallim Naci

C) Abdülhak Hamit Tarhan

D) Recaizade Mahmut Ekrem

E) İbrahim Şinasi

10. Gönlüm elden gitti sevdânın ne gâlip çengi var
Sevdiğim, imdâda gel gönlüme aşkın cengi var

Reng-i ruhsârın gibi her renginin hayranıyım
Vech-i bâkinin bu hayret-gehde yüz bin rengi var

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Teması aşktır.

B) Mübalağa vardır.

C) Ahenk tam uyakla sağlanmıştır.

D) Tanzimat II. Dönem şiirinden alınmış olabilir.

E) Divan edebiyatı geleneğinden izler taşımaktır.

11. **Aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?**

A) *Tercüme-i Manzume*

B) *Nağme-i Seher*

C) *Duhter-i Hindu*

D) *Heves Ettim*

E) *Şerare*

1. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Tanzimat II. Dönem'de göz için kafiye anlayışını savunmuştur?

A) Muallim Naci

B) Namık Kemal

C) Abdülhak Hamit Tarhan

D) Recaizade Mahmut Ekrem

E) Ziyâ Paşa

2. Dilde şekil ve muhteva açısından değişiklerin öncülerinden olup bu yönüyle modern Türk edebiyatının kurucularındandır. Doğu ve Batı biçimlerini şiirlerinde ustaca kullanmıştır. Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi'nde Batılılaşmanın öncül isimlerinden olması yönüyle Ahmet Hamdi Tanpınar'ın özellikle üzerinde durduğu isimlerden biridir. Tanpınar, şairi yaşadığı çevre, kişisel özellikleri ve içerisinde bulunduğu çalkantılı dönem açısından edebî bir bütünlük içerisinde ele almış ve âdeta onu bir romancı titizliğiyle okuyucuya sunmuştur. Hayatı ve eserleri birçok kitaba ve makaleye konu olmuştur.

Bu parçada sözü edilen şair, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hamit Tarhan

B) Recaizade Mahmut Ekrem

C) İbrahim Şinasi

D) Nâmık Kemal

E) Muallim Naci

3. Aşağıdakilerden hangisi divan edebiyatıyla Tanzimat Edebiyatı'nın ortak özelliklerinden biridir?

A) Kulak için uyak anlayışı

B) Sanat için sanat anlayışı

C) Şiirlerin başlıklarının olmaması

D) Parça güzelliğine önem verilmesi

E) Kullanılan nazım şekilleri

4. Namık Kemal ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Aruz ölçüsünün yanında hece ölçüsünü de kullanmıştır.

B) Divan edebiyatı nazım şekillerini kullanmıştır.

C) Şiirlerinde romantizmden etkilenmiştir.

D) Romanlarında realizm akımının etkisindedir.

E) Tiyatrolarında konuşma dilini tercih etmiştir.

5. Ziyâ Paşa'nın edebî kişiliği için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bazı beyitleri, bugün vecizeye dönüşmüştür.

B) Tercüme faaliyetlerinde bulunmuştur.

C) *Zafername* adlı bir hicviyesi vardır.

D) *Defter-i Âmâl* adlı eseri, edebiyatımızda anı türünde yazılmış ilk eserdir.

E) Eserlerinde romantizm akımının etkisinde kalmıştır.

6. Aşağıdakilerin hangisinde divan edebiyatı ile Tanzimat Edebiyatı'na ilişkin yapılan karşılaştırma doğru değildir?

A) Divan edebiyatında genellikle aruz ölçüsü kullanırken Tanzimat Edebiyatı'nda aruz ve hece ölçüsü birlikte kullanılmıştır.

B) Divan edebiyatında da Tanzimat Edebiyatı'na da kulak için kafiyeye önem verilmiştir.

C) Divan edebiyatında nesir arka plandayken Tanzimat Edebiyatı'nda ön plandadır.

D) Divan sanatçıları şiir türünde yoğunlaşmışken Tanzimat sanatçıları bütün türlerde etkindir.

E) Divan ve Tanzimat şairleri bazı nazım şekillerini ortak kullanmışlardır.

7. Aşağıdakilerden hangisinde Tanzimat II. Dönemi şiiri ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) Bireyi merkeze alan bir edebiyat oluşturulmuştur.

B) Ölüm, hayat gibi metafiziksel yeni temalar işlenmiştir.

C) Dil olabildiğince sade ve yalındır.

D) Sanat, sanat içindir anlayışı hâkimdir.

E) Sanatçılar dönemin siyasi ve sosyal etkisiyle, içe kapanmayı tercih etmişlerdir.

8. Zerre-i nurundan iken muktebes
Mihr ü mehe etmek işaret abes

Özellikle Tanzimat II. Dönem edebiyatını etkileyen abes - muktebes tartışması, şiirde yer alan "abes, muktebes" sözcüklerindeki kafiyeden ortaya çıkmıştır. Sanatçı "Kafiye kulak içindir." söylemini destek olarak görürken bu tartışmanın da temelini atmıştır.

Dizelerle örneklendirilen ve parçada sözü edilen tartışmanın başlangıcı olan şiirin adı ve şairi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Pejmürde* - Recâizâde Mahmut Ekrem

B) *Fürûzan* - Muallim Nâci

C) *Vaveylâ* - Nâmık Kemâl

D) *Bürhân-ı Kudret* - Hasan Âsaf

E) *Verâset-i Saltanat-ı Seniyye* - Ziyâ Paşa

9. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat I. Dönemi şiirinin özelliklerinden değildir?

A) Bu dönemde şiir çevirileri yapılmıştır. Şinâsi, "*Tercüme-i Manzume*" ile ilk çeviri şiirleri yayımlamıştır.

B) Divan şiiri geleneği devam ettirilse de içerik olarak yenilikler görülür.

C) Kafiye göz içindir anlayışı devam etmiştir, divan şiirinin aksine konu bütünlüğü tercih edilmiştir.

D) Dilde sadeleşme amaçlanmış ancak bunda başarılı olunamamıştır.

E) Şairler, "Güzel olan her şey şiirin konusu olabilir." anlayışını savunmaya devam etmişlerdir

10. Akıl, medeniyet, kanun gibi kelimeleri Türk şiirine yerleştiren ilk kişidir. Batılılaşma hareketinin öncülerinden olarak şiir çevirilerini bir kitapta toplamıştır. Divan edebiyatı nazım şekillerinden olan "kasideleri" yeni şekillerle aktarmaya çalışmıştır. Konu olarak Münâcât'ında akıl yoluyla Allah'ı bulabileceğini dile getirmiştir. Bu yönüyle klasisizmden etkilenmiştir. Eserlerinde parça güzelliği yerine bütün güzelliğine önem vermiştir. Şiirlerini aruzla yazmıştır. Divan edebiyatı hayalciliğini bir kenara bırakmıştır.

Bu parçada sözü edilen Tanzimat Edebiyatı sanatçısı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nâmık Kemâl

B) Ahmet Mithat Efendi

C) Ziyâ Paşa

D) Recâizâde Mahmut Ekrem

E) İbrahim Şinâsi

1. — Bugün açız yine evlatlarım, diyordu peder,
Bugün açız yine lâkin yarın, ümid ederim,
Sular biraz daha sakinleşir... Ne çare, kader!

— Hayır, sular ne kadar coşkun olsa ben giderim
Diyordu oğlu, yarın sen biraz ninemle otur,
Zavallıcık yine kaç gündür işte hasta...

(…)

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Toplumsal bir konuda yazılmıştır.

B) Diyaloglar kullanılmıştır.

C) Ölçü ve ahenge önem verilmiştir.

D) Soyut bir anlatım tercih edilmiştir.

E) Bir manzumeden alınmıştır.

Çözüm:

Tevfik Fikret'in *Balıkçılar* adlı eserinden alınan dizelerde yoksulluk konusu işlendiği için A seçeneği elenir. B seçeneği, karşılıklı konuşmalar verildiği için elenir. Nazım nesre yaklaştırılmıştır. Bu şiir aruz ölçüsü ile yazılmıştır. C seçeneği bu nedenle elenir. Bu şiir bir manzumedir. Dolayısıyla E seçeneği de elenmiş olur. Burada soyut değil somut bir anlatım kullanılmıştır.

Cevap: D

2. Bir ömr-i muhayyel.. hani gül-bînler içinde
Bir kuşcağızın ömr-i bahârisi kadar hoş;
Bir ömr-i muhayyel.. hani göllerde, yeşil, boş
Göllerde, o sâfiyyet-i vecdaâver içinde
Bir dalgacığın ömrü kadar zâil ü muğfel
Bir ömr-i muhayyel

Bu dizelerin dil ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdaki edebî dönemlerin hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Divan edebiyatı

B) Tanzimat Edebiyatı

C) Servetifünun Edebiyatı

D) Sözlü edebiyat

E) Halk edebiyatı

Çözüm:

Dizeler, Tevfik Fikret'in *Ömr-i Muhayyel* adlı eserinden alınmıştır. Servetifünun Edebiyatı'nın dil ve üslup özelliklerini yansıtan bir şiirdir. Bu dönem şiiri bireysel konularda ve ağır bir dille yazılmıştır.

Cevap: C

3. Aşağıdakilerin hangisinde eser - sanatçı eşleştirilmesi yanlıştır?

A) *Mezardan Sesler* - Halit Ziya Uşaklıgil

B) *Elhân-ı Şitâ* - Cenap Şahabettin

C) *Rübâb-ı Şikeste* - Tevfik Fikret

D) *Siyah İnciler* - Mehmet Rauf

E) *Gizli Figânlar* - Hüseyin Cahit Yalçın

Çözüm:

A seçeneğinde yer alan *Mezardan Sesler*, Halit Ziya Uşaklıgil'in mensur şiir türünde yazdığı eseridir. B seçeneğinde yer alan *Elhan-ı Şitâ*, Cenap Şahabettin'in şiir türünde yazdığı eseridir. C seçeneğinde yer alan *Rübâb-ı Şikeste*, Tevfik Fikret'in Servetifünun şiir anlayışından kopmadan yazdığı şiirlerin yer aldığı kitabıdır. D seçeneğinde yer alan *Siyah İnciler,* Mehmet Rauf'un mensur şiir türünde yazdığı eseridir. E seçeneğinde ise bilgi yanlışı vardır çünkü *Gizli Figânlar,* Hüseyin Cahit Yalçın'ın değil; Süleyman Nazif'in yazdığı şiir türündeki eseridir.

Cevap: E

4. I. *Gönül Hanım*
II. *Son Emel*
III. *Tâmât*
IV. *Rübâb-ı Şikeste*

Numaralanmış eserlerden hangileri tür yönünden özdeştir?

A) I ve II B) I ve III C) I ve IV D) II ve III E) III ve IV

Çözüm:

I. öncülde verilen Ahmet Hikmet Müftüoğlu'na ait eser, romandır. II. öncülde verilen eser, Mehmet Rauf'a aittir ve hikâye türünde yazılmıştır. III. öncül Cenap Şahabettin'e ait olan ve şiir türünde yazılmış bir eserdir. IV. öncülde verilen eser ise yine şiir türünde yazılmıştır ve Tevfik Fikret'e aittir.

Cevap: E

5. Pervâne-i zerrin gibi her zühre-i zerrin

Titrerdi zümürrüd-geh-i lerzân-ı çemende

Çağlardı leb-i sîm-i hıyâbân-ı semende

Bir çeşme-i billûr ile bir cûy-i bilûrin

Düşmüştü siyeh berg-i şebe şebnem-i sîmîn

Şebnem gibi titrerdi kamer leyl üzerinde

Bir şeb-pere-i hutfe bir âhû-yı çerende

Vermişti bu nüzhet-gehe bir vahşet-i nermîn

Âhû ile şeb-perre vü evrâk ile azhâr

Nâ-gâh fısıldaştı leb-i âb-ı revânda

Zîrâ şu perî-hâneye karşı bu evânda

Ey dürr-i yetîm-i sadef-i şefkâtim, ey yâr

Sen bir meh-i zî-ruh gibi yükseliyordun

Muzlim korunun zıllı içinden geliyordun

Bu dizeler aşağıdaki nazım şekillerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Sone

B) Terzarima

C) Balat

D) Serbest müstezat

E) Triyole

Çözüm:

abba / abba / cdd / cee" şeklinde yazıldığını gördüğümüz ve 4+4+3+3=14 dizeden oluşan sonedir.

Cevap: A

6. Sâf ü râkit... Hani akşamki tegayyür heyecân?
Bir çocuk rûhu kadar pür-nisyân,
Bir çocuk rûhu kadar şimdi münevver, lekesiz,
Uyuyor mâi deniz.
Ben bütün bir gecelik cûşi ahzânımla,
O hayâlâtı pêrişânımla
(…)

Bu dizelerden hareketle Servetifünun şiiriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ağır, sanatlı bir dil kullanılmıştır.

B) Anjanbuman vardır.

C) Ahenge önem verilmiştir.

D) Soyut bir anlatım tercih edilmiştir.

E) Halkın kültürünü yükseltmek amaçlanmıştır.

Çözüm:

Tevfik Fikret'e ait olan *Mai Deniz* şiirinin bir parçasını incelediğimiz soruda, anlaşılması zor olan kelimeler olduğunu görmekteyiz. Bu yüzden A seçeneği elenmiş olur. B seçeneğinde verilen anlatımın tek dizede bitmediği tezi, şiire baktığımızda cümlenin bir alt satırda devam ettiğini gördüğümüzde doğrulanmış olur. C seçeneğinde bu dönem şiirinin ahenkli olduğu söylenmiş. Örnek parçaya baktığımızda şiirin, kulağa hitap eden bir musikiyi andırdığını görürüz. D seçeneğinde soyut bir anlatımdan bahsedilmiş. Şiirde şairin değişen ruh durumları deniz ile kıyaslanıp verilmiştir. Soyut bir konu işlenmiş olduğundan D seçeneği elenir. E seçeneğinde bahsedilen özellik ise Fecriati Dönemi'nde amaç olarak belirlenmiştir.

Cevap: E

7. I. Servetifünun anlayışına bağlı olmaları
II. Manzume türünde eser vermiş olmaları
III. Aruzu Türkçeye başarıyla uygulamaları
IV. Toplumsal konularda eserler yazmaları
V. Parnasizmin temsilcisi durumunda olmaları

Numaralanmış cümlelerden hangileri Mehmet Âkif Ersoy ile Tevfik Fikret'in ortak özelliklerindendir?

A) II ve III B) III ve V C) I, III ve IV
D) II, III ve IV E) II, IV ve V

Çözüm:

Mehmet Âkif Ersoy, Servetifünun Dönemi'ne dâhil olmamıştır. Parnasizmin temsilcisi olan şair Tevfik Fikret'tir. Her iki şair de manzume türünde eser vermiş, aruzu Türkçeye başarıyla uygulamış yani nazmı nesre yaklaştırmıştır. Her ikisi de toplumsal konularda eserler yazmıştır.

Cevap: D

8. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi şiir türünde eser vermemiştir?

A) Tevfik Fikret

B) Hüseyin Rahmi Gürpınar

C) Halit Ziya Uşaklıgil

D) Mehmet Rauf

E) Cenap Şahabettin

Çözüm:

Verilen sanatçılardan sadece Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın şiir türünde eseri yoktur. Halit Ziya Uşaklıgil'in mensur şiir türünde olan *Mezardan Sesler* ve *Mensur Şiirler* diye iki eseri vardır. Mehmet Rauf'un ise *Siyah İnciler* adlı bir mensur şiir kitabı vardır. Cenap Şahabettin ile Tevfik Fikret ise şair kimliği ile bilinen sanatçılardır.

Cevap: B

9. Aşağıdaki eserlerden hangisi tür yönünden diğerlerinden farklıdır?

A) *Rübâb-ı Şikeste*

B) *Evrâk-ı Eyyam*

C) *Hasta Çocuk*

D) *Elhân-ı Şitâ*

E) *Balıkçılar*

Çözüm:

Evrâk-ı Eyyam ve *Elhân-ı Şitâ* Cenap Şahabettin'e ait olan eserlerdir. *Evrâk-ı Eyyam* makale, *Elhân-ı Şitâ* ise şiir türünde yazılmış bir eserdir. Diğer eserler Tevfik Fikret'e aittir ve türleri şiirdir.

Cevap: B

10. (I) Servetifünun Dönemi'nde şiir hem biçim hem de içerik bakımdan Batılı anlayıştadır. (II) Hayal-hakikat çatışması şiirin ana konusudur. (III) Tanzimat'ta Batı'dan alınan nazım şekilleri bu dönemde de kullanılmıştır. (IV) Şairler aruz ölçüsünü ustalıkla kullanmış ve nazım nesre yaklaştırılmıştır. (V) Kafiyenin göz için değil kulak için olduğu görüşü savunulmuştur.

Servetifünun şiiriyle ilgili verilen bu parçada numaralanmış bölümlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Tanzimat Dönemi'nde divan edebiyatı nazım şekilleri kullanılmaya devam etmiştir. Servetifünun'da ise Batı'dan alınan sone, terzarima, triyole, balat gibi nazım şekilleri edebiyatımızda ilk defa kullanılmaya başlanmıştır.

Cevap: C

11. Yakazât-ı Leyliyye
Gel bu akşam da serbeser, güzelim
İhtizâzât-ı leyli dinleyelim;

Tâ uzaklarda işte bir piyano
Taze parmakların temasıyla
Ağlıyor bin hazan hevâsıyla...

Dinle ey yârim işte ağlayan o
Gecenin ka'r-ı pürsükûnunda,
Zulmet-i ebkemin derûnunda.

Verilen dizelerin biçim ve içerik özelikleri dikkate alındığında aşağıdaki sanatçılardan hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) İbrahim Şinasi

B) Cenap Şahabettin

C) Yahya Kemal Beyatlı

D) Ziya Gökalp

E) Mehmet Âkif Ersoy

Çözüm:

Bu dizeler incelendiğinde şiirin bireysel konuda yazılmış olduğunu görüyoruz. Böylece A, D ve E seçeneği elenmiş olur. İbrahim Şinasi, Ziya Gökalp ve Mehmet Âkif Ersoy toplumsal konulardaki şiirleriyle bilinmektedir. C seçeneğinde yer alan Yahya Kemal Beyatlı, Cumhuriyet Dönemi sanatçısıdır. Yahya Kemal Beyatlı, şiirlerini sanatsal bir dille ama bu şiire kıyasla çok daha yalın bir şekilde yazar. Bu şiirin verilen kısmına bakarsak Arapça ve Farsça kelimelerin fazlalığı bizi Servetifünun Edebiyatı'na götürmektedir. *Yakazât-ı Leyliyye* şiiri Cenap Şahabettin'e ait bir şiirdir.

Cevap: B

1. Şair, inziva düşüncesini gerçekleştirmek için planlarını kendi çizdiği üç katlı ahşap bir ev yaptırdı. Günümüzde müze olarak hizmet veren bu eve Aşiyan (yuva) adını verdi. Şair, 1911'de yayımladığı *Halûk'un Defteri*'nde artık tek umudu olarak gördüğü gençliğe seslendi. Onlara; çalışkanlığı, yurt sevgisini öğütleyen şiirler yazdı. Aynı yıl yayımladığı *Rübâb'ın Cevâbı* adlı bir diğer şiir kitabında, halkın acılarını konu edinen şiirlere yer verdi.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hamdullah Suphi Tanrıöver

B) Cenap Şahabettin

C) Süleyman Nazif

D) Abdülhak Hâmit Tarhan

E) Tevfik Fikret

2.
- Servetifünun topluluğuyla aynı dönemde eser vermiş ancak topluluğa katılmamıştır.
- *Gecelerim, Muharrir, Falaka* en tanınmış eserleridir.
- Mensur şiir ve birçok türde eser yazmış olsa da fıkralarıyla tanınmıştır.

Bu bilgiler aşağıdaki sanatçılardan hangisiyle ilgilidir?

A) Ahmet Rasim

B) Halit Ziya Uşaklıgil

C) Hüseyin Rahmi Gürpınar

D) Hüseyin Cahit Yalçın

E) Cenap Şahabettin

3. Servetifünun Edebiyatı'nın önde gelen isimlerinden olan sanatçı; roman, öykü, makale ve eleştiri türünde eserler yazmıştır. Tevfik Fikret'ten sonra *Servet-i Fünun* dergisinin yönetimini üstlenmiştir. Fransızcadan çevirdiği *Edebiyat ve Hukuk* adlı makale, *Servet-i Fünun* dergisinde yayımlanınca bu dergi kapatılmış ve bu dönem sona ermiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Rasim

B) Süleyman Nazif

C) Hüseyin Cahit Yalçın

D) Ali Canip Yöntem

E) Mehmet Rauf

4. 19. yüzyılın ikinci yarısında parnasizme tepki olarak ortaya çıkmış bir edebî akımdır. Parnasyenlerin insan duygularına, izlenimlere önem vermediklerini, sadece gerçek olana ve düşüncelere yöneldiklerini düşünmüşlerdir. Bu akımı savunanlar bu anlayışa karşı çıkıp duygusallığa, insanın iç dünyasına yönelmişlerdir. Onlara göre somut varlıklar, dış dünya ile insanın duyuları arasında köprü kurmaya yarayan birer simgedir. Çünkü dış gerçek ancak insanın algılayış biçimiyle var olur. Yani insan onu nasıl algılıyorsa öyle değerlendirilir. Bu akımı savunanlar, simgeler aracılığıyla dış çevrenin insan üzerindeki etkilerini ve izlenimlerini anlatmışlardır.

Bu parçada sözü edilen edebî akımın Servetifünun Dönemi'ndeki en güçlü temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin

B) Tevfik Fikret

C) İsmail Safa

D) Hüseyin Siret

E) Ahmet Reşit

5. **Aşağıda verilen eserlerden hangisi Cenap Şahabettin'e ait <u>değildir</u>?**

A) *Rübâb-ı Şikeste*

B) *Tâmât*

C) *Elhân-ı Şitâ*

D) *Tiryaki Sözleri*

E) *Hac Yolunda*

6. Çok yönlü bir sanatçı olan ---- şiir, özdeyiş, makale, gezi yazısı ve tiyatro türünde eserler kaleme almıştır. Asıl ününü yazdığı şiirlerle kazanan sanatçının, karın yağışını anlattığı ---- adlı şiiri en bilindik eseridir. Şiirlerini sembolizm akımına bağlı kalarak yazdığından, musiki, ahenk ve semboller onun şiirinin en temel ögesidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Tevfik Fikret - *Rübâb-ı Şikeste*

B) Hüseyin Siret Özsever - *Leyâli Girizan*

C) Süleyman Nazif - *Firâk-ı Irak*

D) Cenap Şahabbettin - *Elhân-ı Şitâ*

E) Mehmet Rauf - *Siyah İnciler*

7. Tevfik Fikret'in çocuklar için hece ölçüsüyle yazdığı eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Ferdâ*

B) *Karga ile Tilki*

C) *Hasta Çocuk*

D) *Şermin*

E) *Nesrin*

8. 1895 sonlarında *Malumat* dergisinin başyazarı Mehmet Tahir Efendi ile Recaizade Mahmut Ekrem arasında kafiye konusunda çıkan bir tartışma, *Malumat* gazetesinin Recaizade'ye ait öyküsünü izinsiz yayımlamasıyla büyür. Recaizade, büyüyen bu tartışmalar karşısında, öğrencisi Ahmet İhsan'ın çıkardığı ---- dergisini araç olarak kullanmaya karar verip Tevfik Fikret'i söz konusu derginin yazı işleri müdürlüğüne getirir. Bu atamayla beraber dergi, bir edebiyat dergisi kimliği kazanır Dergi etkin olduğu beş yıl içerisinde, zamanın başat akımları olan sembolizm ve ---- etkisinde yeni bir üsluba bürünür.

Bu parçadaki boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) *Dergâh* - romantizm

B) *Hisar* - egzistansiyalizm

C) *Mihrab* - klasisizm

D) *Küçük Mecmua* - fütürizm

E) *Servet-i Fünun* - parnasizm

9. Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun Edebiyatı sanatçılarından biri değildir?

A) Tevfik Fikret

B) Süleyman Nazif

C) Halit Ziya Uşaklıgil

D) Hüseyin Cahit Yalçın

E) Recâizâde Mahmut Ekrem

10. Henüz tıbbiye öğrencisi iken 18 şiirini *Tâmât* adıyla küçük bir kitap hâlinde yayımlayan şair, tıp ihtisası için Paris'te bulunduğu yıllarda, edebiyata daha çok ilgi göstermiş, kendi ifadesiyle parnasyen ve sembolist şairleri okumuş, özellikle Paul Verlaine'den etkilenmiştir. Yurda döndükten sonra *Hazîne-i Fünûn* dergisinde yayımlanan *Benim Kalbim* şiiri dikkat çekmiştir. *Mekteb* dergisinde 1896 senesinde yayımlanan 42 şiiri dönemin edebiyat çevrelerinde büyük yankı uyandırmıştır. Dönemin edebiyat çevresi, "yeni şiiri savunanlar" ve "eski şiiri savunanlar" olarak iki cepheye ayrılmış; bu kutuplaşmanın sonucu olarak şair, yeni şiircilerin Tevfik Fikret yönetimindeki *Servet-i Fünûn* dergisinde kendisine yer bulmuştur. Servetifünun şairlerinin çok kullandıkları, bir Fransız şiir formu olan "sone"yi, Türk edebiyatında ilk defa o kullanmıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin

B) Nâmık Kemal

C) Süleyman Nazif

D) Hüseyin Suat Yalçın

E) Recâizâde Mahmut Ekrem

11. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

A) Cenap Şahabettin - *Kırık Hayatlar*

B) Süleyman Nazif - *Siyah İnciler*

C) Mehmet Rauf - *Rübâb'ın Cevabı*

D) Halit Ziya Uşaklıgil - *Mezardan Sesler*

E) Tevfik Fikret - *Gizli Figânlar*

1. Servetifünun şiiri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Fransız sanatçıları örnek alınmıştır.

B) Kafiye kulak içindir, anlayışını benimsemişlerdir.

C) Romantizm akımına bağlı kalmışlardır.

D) Türk şiirini, Batılı nazım şekilleriyle tanıştırmışlardır.

E) Divan sanatçılarından farklı imgeler kullanmışlardır.

2. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Mensur şiir kavramı edebiyatımıza Servetifünun Dönemi'yle gelmiştir.

B) Sone, terzarima gibi nazım şekilleri Servetifünun şairlerince sıkça kullanılmıştır.

C) Servetifünun şairleri şiirlerinde genellikle karamsarlığı, hayal - hakikat çatışmasını işlemişlerdir.

D) Servetifünun Dönemi'nde, parça güzelliği esas alınmıştır.

E) Parnasizm ve sembolizm akımları benimsenmiş ve bu yönde eserler verilmiştir.

3. I. Yabancı sözcüklerle dolu, sanatlı bir dil kullanmışlardır.

II. Klasisizmin ve romantizmin etkisinde kalmışlardır.

III. Tiyatroyu toplumu eğitmek amacıyla kullanmışlardır.

IV. Şiirlerine karamsarlık ve bunalım hâkimdir.

V. Biçim ve ahenk bakımından kusursuz şiirler yazmışlardır.

Bu özelliklerden hangileri Servetifünun şiiri için <u>söylenemez</u>?

A) I ve II B) II ve III C) II ve V D) III ve IV E) IV ve V

4. Fransa'da şiir türünde ortaya çıkmış bir akımdır. Şiirdeki gerçekçilik diyebileceğimiz, bir anlamda realizmle natüralizmin şiirdeki sentezinden oluşmuştur. Şiiri salt biçim olarak görürler. Bu nedenle biçim güzelliğini her şeyin üstünde tutarlar. Yine aynı nedenlerle ölçü ve uyağa çok önem vermişler, ritmi ön plana çıkarmışlardır. Sözcüklerin bir arada kullanılmasından doğacak müziği de şiir için gerekli görmüşlerdir. Bu akım romantizme tepki olarak doğduğu için akımda duygunun yerini düşünceler almış, şiirde ayrıntılı ve nesnel betimlemelere yer vermişler, duygusallığı reddetmişlerdir. Şiirde fayda değil, güzellik ararlar.

Bu parçada sözü edilen akım ve bu akımın Servefifünun Edebiyatı'ndaki en güçlü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Parnasizm - Tevfik Fikret

B) Empresyonizm - Ahmet Haşim

C) Sembolizm - Cenap Şahabettin

D) Klasisizm - Yahya Kemal

E) Romantizm - Abdülhak Hâmit Tarhan

5. Aşağıda verilen sanatçı - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Halit Ziya Uşaklıgil - *Siyah İnciler*

B) Cenap Şahabettin - *Körebe*

C) Celal Sahir Erozan - *Beyaz Gölgeler*

D) Hüseyin Suat Yalçın - *Lane-i Melâl*

E) Ali Ekrem Bolayır - *Ordunun Defteri*

6. Aşağıdakilerden hangisi, Servetifünun şiirinin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Hayal ve hakikat çatışması şiirde çokça işlenmiştir.

B) Her şey şiirin konusu olabilir, anlayışıyla eserler yazılmıştır.

C) Toplumu ilgilendiren olaylara geniş yer verilmiştir.

D) Avrupa'dan alınan sone, terzarima gibi nazım şekilleri kullanılmıştır.

E) Divan edebiyatı nazım şekli olan müstezat değiştirilerek serbest müstezat hâline getirilmiştir.

7. I. Şiire has duyarlılığın imgeler ve çağrışımlar yoluyla düzyazı formundaki ifadesidir. (Mensur şiir)

II. Şiiri duygu ve düşüncenin soyut ifadesinden kurtararak onlara gözle görülür bir şekil vermek, tablo altı şiir yazmaktır. (Pitoresk)

III. İki dörtlük ve iki üçlükten oluşan on dört dizelik nazım şeklidir. (Serbest Müstezat)

IV. Bir mekân, bir zaman ve kişiler etrafında gelişen olay örgüsünü şiir hâlinde anlatan nazım biçimidir. (Manzum hikâye)

V. Şiirde cümlelerin bir dize ya da beyitte bitmeyip diğer dize, beyit veya bentlere ayrılmasıdır. (Anjanbuman)

Numaralanmış edebî terimlerden hangisinin açıklaması doğru değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Bu edebiyata mensup olanların estetik değerlere önem vermeleri, en çok edebî dilin gelişmesinde kendini gösterir. Şiirde olduğu gibi nesirde de ahenkli kelimeler ve Farsça terkiplerle yüklü bir dil benimsemişler, sadeleşmeye doğru giden yazı dilini yeniden ağırlaştırmakla suçlanmışlardır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen edebî topluluk içinde yer almamıştır?

A) Hüseyin Siret
B) Süleyman Nazif
C) Faik Ali
D) Mehmet Emin
E) Ali Ekrem

9. Tevfik Fikret'in sanat hayatı iki kısma ayrılır. İlk evre 1880-1896 yılları arasını kapsar. Bu evrede sanatçı parnasizmin (I) etkisiyle şiirler yazmıştır. Servetifünun anlayışına sadık kalmış ve sanat için sanat (II) anlayışını benimsemiştir. Sanatçı bu dönemde yazdığı şiirleri *Leyâl-i Girizan* (III) adlı kitabında toplamıştır. 1896'dan sonra ise milletin sorunlarını işleyen, toplumla hemhâl olan bir şair kimliğine bürünmüştür. İşte bu dönemde yazdığı şiirlerden bazıları *Şermin* (IV), *Millet Şarkısı* (V) adlı şiirlerdir.

Tevfik Fikret ile ilgili verilen bu parçada numaralanmış bölümlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Ben en çok parnasyen, şairleri severim. Doğayı görüp hisseden, bununla yetinmeyip onu duyan ve okuyucuya aktaran şairleri. Servetifünun şairleri çoğunlukla bu anlayışa uygun şiirler yazar fakat sembolist bir şairin *Elhân-ı Şitâ* adlı şiirini okumak da ince, edebî ruhu canlı tutmamızı sağlıyor. Ağır ve anlaşılmaz olan dili anlayabilmek insanı özel hissettiriyor.

Bu parçada söz edilen şairler aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevfik Fikret - Cenap Şahabettin
B) Ahmet Haşim - Cenap Şahabettin
C) Yahya Kemal - Recaizade Mahmut Ekrem
D) Recaizade Mahmut Ekrem - Tevfik Fikret
E) Yahya Kemal - Ahmet Haşim

1. Yayın hayatına 1891'de başlayan Servet-i Fünun dergisinde fen konularındaki yazılarının yanında, romanlarını tefrika hâlinde çıkarma imkânı buldu. *Leyâl-i Izdırap, Meşak-ı Hayat* ve *Afife* burada yayımlandı. Servetifünun yazarlarının genel edebî çizgisini benimsemedi ve bu topluluğa katılmayıp bağımsız kaldı. Ahmet Cevdet Paşa ve Ahmet Mithat Efendi'nin Doğu ve Batı edebîyatının olumlu yanlarını sentez hâline getirmeyi amaçlayan edebî anlayışı benimsemiştir. Birçok farklı türde eser veren sanatçının *Gülüp Ağladıklarım, Falaka, Muharrir, Eşkâl-i Zaman* adında eserleri bulunmaktadır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin
B) Tevfik Fikret
C) Hüseyin Cahit Yalçın
D) Ahmet Rasim
E) Safveti Ziya

2. Aşağıdakilerden hangisi Tevfik Fikret ile Cenap Şahabettin'in ortak özelliğidir?

A) Eserlerini oluştururken sembolizmi temel alma
B) Sanat, sanat içindir anlayışından sapmama
C) Karamsar, bir üslupta şiirler kaleme alma
D) Aruz ölçüsünden başka bir ölçü kullanmama
E) Birçok şaire ilham kaynağı olma

3. Tevfik Fikret'le ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Çocuklar için yazdığı *Şermin* adlı eserinde hece ölçüsünü kullanmıştır.
B) Şiirlerinde Arapça ve Farsça sözcükleri bolca kullanmıştır.
C) *Mai Deniz* ve *Yağmur* adlı şiirleri toplumsal konularda yazmıştır.
D) Nazmı nesre yaklaştıran, aruzu ustalıkla kullanan bir şairdir.
E) Şiirlerinde yaptığı manzara tasvirleri bize, onun parnasizmi benimsediğini gösterir.

4. Eski edebiyatta cümlenin beyit içinde bittiği ve başka bir beyit ya da mısraya taşmadığı bir şiir anlayışı vardı. Bu anlayış Tanzimat Edebiyatı'nda da devam etti. Servetifünun'a geldiğimizde ise bu kural yıkılarak cümle, dizede veya beyitte tamamlanmayıp diğer dize ya da mısralara uzamıştır.

Bu parçada hakkında bilgi verilen edebî terim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kafiye
B) Aliterasyon
C) Seci
D) Anjanbuman
E) Balat

5. Aşağıdakiler sanatçılardan hangileri Servetifünun topluluğunda <u>yer almamıştır</u>?

A) Tevfik Fikret - Celal Sahir Erozan
B) Ali Ekrem Bolayır - Reşat Nuri Güntekin
C) Hüseyin Rahmi Gürpınar - Ahmet Rasim
D) Cenap Şahabettin - Yahya Kemal Beyatlı
E) Hüseyin Siret Özsever - Hüseyin Suat Yalçın

6. Aşağıda verilen eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir sanatçıya aittir?

A) *Rübâb-ı Şikeste*
B) *Halûk'un Defteri*
C) *Balıkçılar*
D) *Seyfi Baba*
E) *Şermin*

7. **Aşağıdaki dizelerden hangisi Servetifünun Dönemi'nin şiir anlayışına uygun değildir?**

A) Küçük, muttarid, muhteriz darbeler
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz
Olur dembedem nevha-ger, nagme-saz
Kafeslerde, camlarda pür ihtizaz

B) Bir beyaz lerze, bir dumanlı uçuş,
Eşini gaib eyleyen bir kuş gibi karlar
Geçen eyyâm-ı nevbaharı arar…
Ey kulûbün sürûd-i şeydâsu,

C) Gür saçlarında hep şu baharın güneşleri,
Şefkatli gözlerinde bütün gök, bütün deniz,
Bir ebr-i gonce-hîze bürünmüş ve muhteriz,
Lâkin her istiyaka gülen nazlı bir peri...

D) Elem-i mâteminden ayrılamam
Mâtemin en azîz hissimdir!
Seni yok unutmam artık ben
Sevdiğim şimdi hicr ü ye'simdir.

E) Görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk u selâmetten
Çekildik izzet ü ikbal ile bâb-ı hükûmetten
Usanmaz kendini insan bilenler halka hizmetten
Mürüvvet-mend olan mazluma el çekmez iânetten

8. I. *Hac Yolunda*
II. *Tâmât*
III. *Terâne-i Mehtap*
IV. *Tiryaki Sözleri*
V. *Nesr-i Harp*

Cenap Şahabettin'e ait numaralanmış eserlerden hangileri tür yönünden özdeştir?

A) I ve II B) II ve III C) II ve V
D) III ve IV E) IV ve V

9. **Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir sanatçıya aittir?**

A) *Leyâl-i Girizan*
B) *Firak-ı Irak*
C) *Gizli Figânlar*
D) *Malta Geceleri*
E) *Batarya ile Ateş*

10. 2 Ağustos 1867'de İstanbul'un Fatih ilçesinde doğdu. Babası, Nâmık Kemâl'dir. Servetifünun topluluğunun bir üyesi olan şair, şiirlerini İlham ve A. Nadir takma adları ile yayımlar. Asıl sanatını temsil eden eserlerini 1896-1900 yılları arasında *Servet-i Fünun* dergisinde çıkarır. Derginin 1897 yılındaki Yunan Harbi nedeniyle çıkan özel sayısında yer alan *Vasiyet* şiiri ile tanınır. Kendisinin yazdığı bir makaleyi, Tevfik Fikret'in değiştirmesine kızarak topluluktan ayrılır. 1908'e kadar kişisel, Meşrutiyetin ilanı ile birlikte daha çok sosyal, vatani, dinî konular işledi. Tevfik Fikret gibi nazmı nesre yaklaştırma çabasında olmuştur. Başlıca eserleri: *Ruh-ı Kemal, Zilal-i İlham, Ordunun Defteri*'dir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin
B) Ali Ekrem Bolayır
C) Hüseyin Siret Özsever
D) Safveti Ziya
E) Ahmet Rasim

1. I. Bu dönem şairlerine tablo altı şairleri de denir.

II. Karamsar, kaçış psikolojisinde olan, melankolik bireyler eserlerde anlatılır.

III. Aruz ölçüsünü, şiire verdiği ahenk sebebiyle ile tercih ederler.

IV. Batı edebiyatına ait nazım şekillerini de kullanmışlardır.

V. Mensur şiir türündeki eserleri sade bir dille yazarlar.

Numaralanmış cümlelerin hangisi Servetifünun Edebiyatı için söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Baban diyor ki: "Meserret çocukların, yalnız

Çocukların payıdır! Ey güzel çocuk, dinle;

Fakat sevincinle

Neler düşündürüyorsun, bilir misin?...Babasız,

Ümitsiz, ne kadar yavrucakların şimdi

Siyâh-ı mateme benzer terane-î îdi!

Çıkar o süsleri artık, sevindiğin yetişir;

Çıkar, biraz da şu öksüz giyinsin, eğlensin;

Biraz güzellensin

(...)

Yapı özellikleri dikkate alındığında bu dizelerin aşağıdaki nazım şekillerinden hangisiyle yazıldığı söylenebilir?

A) Sone

B) Terzarima

C) Triyole

D) Serbest müstezat

E) Balat

3. Aşağıdakilerin hangisinde eser - sanatçı eşleştirilmesi yanlıştır?

A) *Leyâl-i Girizân* - Hüseyin Siret Özsever

B) *Firâk-ı Irak* - Süleyman Nazif

C) *Mezardan Sesler* - Halit Ziya Uşaklıgil

D) *Beyaz Gölgeler* - Hüseyin Cahit Yalçın

E) *Balıkçılar* - Tevfik Fikret

4. Ahmet Mithat'ın *Dekadanlar* makalesini yazmasına sebep olan sanatçı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cenap Şahabettin

B) Celâl Sahir

C) Tevfik Fikret

D) Ahmet Hâşim

E) Süleyman Nazif

5. Servetifünun şiirinin iki büyük temsilcisinden biridir. Şiirlerinde doğaya ayrı bir yer ayırmış, sembolizmin etkisinde kalmıştır. Makale, gezi yazısı, özdeyiş gibi farklı türlerde eserleri vardır. Arapça-Farsça sözcükleri ve tamlamaları kullanmakta sakınca görmemiş, Fransız sembolistlerinden aldığı kimi güzel söyleyişleri bile bu dillerdeki sözcüklerle karşılamıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hâşim

B) Süleyman Nazif

C) Tevfik Fikret

D) Cenap Şahabettin

E) Celâl Sahir Erozan

6. İlk şiirlerinde Tevfik Fikret'in tekniği ve Cenap Şahabettin'in duygusallığı göze çarpar. Dil ve anlatımda Servetifünunculardan pek ayrılmayan şair, sonraları dilde duruluğa yönelmiştir. Aruzun yanında hece ölçüsünü de kullanmıştır. İkinci eseri *Bağbozumu*'nda ilk eseri olan *Leyâl-i Girîzân*'a nazaran dil bakımından hafif bir sadeleşme hissedilmekle beraber hemen hemen aynı dokudadır. Zamanla ve olayların etkisiyle dil ve üslubunda çok açık değişmeler meydana gelmiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı, aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tevfik Fikret

B) Ahmet Hâşim

C) Cenap Şahabettin

D) Hüseyin Siret Özsever

E) Mehmet Rauf

7. Tevfik Fikret'in ---- adlı eseri ilk şiir kitabıdır. Servetifünun Dönemi'ni yansıtan bu eserde; aşk, doğa, aile sevgisi gibi konuları işlemiştir.

Bu parça boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Ramazan Sadakası*

B) *Rübâb-ı Şikeste*

C) *Şermin*

D) *Halûk'un Defteri*

E) *Hasta Çocuk*

8. **Tevfik Fikret ile ligili aşağıda verilen ifadelerde bırakılan boşluklara ayraç içindeki eserlerden / terimlerden hangisi getirilirse bilgi yanlışı olur?**

A) ---- kitabında Servetifünun'un şiir anlayışıyla yazdığı şiirleri toplamıştır. (*Rübâb-ı Şikeste*)

B) ---- ölçüsünü ustaca kullanmış, nazmı nesre yaklaştırmıştır. (Aruz)

C) ---- adlı kitabı haricindeki tüm şiirlerini aruz ölçüsü ile yazmıştır. (*Şermin*)

D) ---- adlı şiirinde denize açılıp dönmeyen, fakir bir aileyi anlatmıştır. (*Mai Deniz*)

E) ---- Tevfik Fikret'in ikinci dönemine ait bir eserdir. (*Balıkçılar*)

9. **Aşağıda verilen sanatçı - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Hüseyin Siret - *Bağbozumu*

B) Süleyman Nazif - *Malta Geceleri*

C) Hüseyin Suat - *Leyâl-i Girizân*

D) Hüseyin Cahit - *Gave Destanı*

E) Cenap Şahabettin - *Elhan-ı Şita*

10. **Aşağıdakilerden hangisinde verilen açıklama ile ayraç içindeki kavram birbiriyle uyuşmamaktadır?**

A) Kafiye şeması, "abba / abba / ccd / ede" şeklinde olan, 14 dizeden oluşan nazım şeklidir. (sone)

B) Kafiye şeması, "ab / aaaa / bbbb" biçiminde olan, 10 dizeden oluşan nazım şeklidir. (triyole)

C) Şiirin cümle yapısı ve ahengini koruyan ancak ölçü ve kafiyeye bağlanamayan, türdür. (mensur şiir)

D) Bent sayısı sınırsız olan, "aba / bcb / cdc / e" şeklinde kafiyelenen nazım şeklidir. (terzarima)

E) Her dizesine bir küçük dize eklenmiş, belli ölçülerde yazılan nazım biçimidir. (serbest müstezat)

11. Servetifünun şairleri, yenilik arayışları bağlamında kimi şiirlerinde bir taraftan Avrupa'dan aldıkları sone, terzarima ile triyole gibi şekilleri kullanırken diğer yandan da eski edebiyatımızda var olan müstezat nazım şeklinde bazı değişiklikler yaparak serbest müstezat nazım şeklini icat etmişlerdir. Ali İhsan Kolcu, bu yeniliği Nedim'in bir müstezatı ile ---- ait olan *Mâi Deniz* şiirini mukayese ederek kısaca şöyle izah eder: "Eski müstezatlar bir gazel bütünlüğü içinde her dizeden sonra bir kısa dizenin gelmesiyle oluşuyordu. Böylelikle biri uzun diğeri kısa iki ayrı gazelin iç içe girmiş şekli gibi görünüyordu. Servetifünun şairleri müstezatın bu değişmez, kalıplaşmış yapısını bozarak kısa dizelere bir özgürlük getirmişlerdir."

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Cenap Şahabettin

B) Ali Ekrem Bolayır

C) Süleyman Nazif

D) Süleyman Nesip

E) Tevfik Fikret

1. Aşağıdaki dizelerin hangisi saf şiir özellikleri göstermektedir?

A) Kolumuzdan tutarak sen istersen bizi çek
İncinir düz caddede dağda gezen ayaklar

B) Uçun kuşlar, uçun burda vefa yok;
Öyle akarsular, öyle hava yok.

C) Irmağız, her akan sele uymayız;
Şarktan, garptan esen yele uymayız;

D) Bizim mahalle de İstanbul'un kenârı demek
Sokaklarında gezilmez ki yüzme bilmiyerek!

E) Açar bir altın anahtarla ruh ufuklarını,
Hemen yayılmaya başlar seda ve nur akını

Çözüm:

A, B, C seçenekleri sade dil ve hece ölçüsüyle yazıldığı için Millî Edebiyat şiiri özelliği taşımaktadır. D seçeneği didaktik özellik taşıyan manzum hikâyeden alınmıştır. E seçeneği ise saf şiir özellikleri taşır. Estetik ön plandadır. Bu anlayıştaki şiirler bir şey öğretmeyi değil, musikiyle ya da musikinin çağrıştırdığı, imgelerle insanın estetik duyarlılığını doyurmayı amaç edinir. Anlaşılmak için değil; duyulmak, hissedilmek için şiir yazılır.

Cevap: E

2. Önce Fecriati'ye girip onun sanat anlayışına uygun şiirler yazmış olan ----, 1911'den sonra, şiirlerini Yeni Lisan anlayışıyla yazmaya başlar. Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp ile birlikte *Yeni Lisan*'ı açıklamaya çalışır. Kısa bir süre içinde heceyle yazmaya başlar. Şiirlerinin bir kısmını *Geçtiğim Yol* adlı kitapta topladıktan sonu şiiri de bırakarak edebî incelemelerle uğraşır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Yusuf Ziya Ortaç

B) Mehmet Emin Yurdakul

C) Ali Canip Yöntem

D) Mehmet Akif Ersoy

E) Faruk Nafiz Çamlıbel

Çözüm:

Ali Canip Yöntem, şiirlerini *Yeni Lisan* anlayışıyla yazmaya başladıktan sonra Ömer Seyfettin ve Ziya Gökalp ile birlikte *Yeni Lisan*'ı açıklamaya çalışır. Bu üç isim *Genç Kalemler* dergisinin mimarlarıdır.

Cevap: C

3. Aşağıdakilerden hangisi Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp'in ortak özelliği <u>değildir</u>?

A) Millî Edebiyat Dönemi'ne dâhil olmaları

B) Hem nesir hem de nazım türünde eser vermeleri

C) Yazı hayatlarına Servetifünun'da başlamaları

D) Düşünceleri için sanatı araç olarak görmeleri

E) Şiirlerinde hece ölçüsünü tercih etmeleri

Çözüm:

Millî Edebiyat'a dâhil olan bu iki sanatçı hem nazım hem nesir türünde eserler yazmıştır. Eserlerinde sanat toplum içindir görüşü hâkimdir. Şiirlerini hece ölçüsüyle yazmışlardır. Mehmet Emin Yurdakul yazı hayatına Servetifünun Edebiyatı'nda başlamış, Ziya Gökalp ise Millî Edebiyat'ta başlamıştır. C seçeneği ortak özellikleri değildir.

4. Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En sâf, en ince bize.

Bu dörtlükte aşağıdaki şiir türlerinden hangisine özgü nitelikler ağır basmaktadır?

A) Lirik

B) Pastoral

C) Epik

D) Didaktik

E) Dramatik

Çözüm:

Verilen dörtlük öğretici (didaktik) ögeler taşımaktadır. Duygulu, doğadan bahseden bir anlatım yoktur.

Cevap: D

5. ---- hareketinin manifestosu olarak kabul edilen ---- makalesi ---- tarafından kaleme alınmış olmasına rağmen büyük bir “?” imzasıyla yayımlanmıştır. Makalede Arapça ve Farsça etkisindeki Türkçenin sadeleşmesi- düşüncesi savunulurken bunu sağlayabilmek için Türk dilinde bulunan yabancı kuralların dile yerleşmemiş yabancı sözcüklerin çıkarılması dilden yazı dili ile konuşma dili arasındaki ayrımın ortadan kaldırılması gerektiği savunulmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Yenileşme - *Sanat* - Ali Canip Yöntem

B) Saf şiir - *Fecriati* - Ahmet Hâşim

C) Servetifünun - *Edebiyat ve Hukuk* - Hüseyin Cahit Yalçın

D) Millî Edebiyat - *Yeni Lisan* - Ömer Seyfettin

E) Türkçülük - *Genç Kalemler* - Ziya Gökalp

Çözüm:

Türk dilinden yabancı dil bilgisi kurallarını ve dilimize yerleşmemiş yabancı sözcükleri atma fikri *Yeni Lisan* makalesinde ortaya çıkmıştır. Bu makale Millî Edebiyat'ın manifestosu niteliğindedir. Bu makalenin yazarı ise Ömer Seyfettin'dir.

Cevap: D

6. Tarih boyunca edebî türler içinde birbirleriyle en fazla etkileşim içinde olan iki tür şiir ve hikâyedir. Bu etkileşim sonucunda çok yaygın olarak yazılan bazı ara formlar ortaya çıkmıştır: epos, mensur şiir (düzyazı şiir), şiirsel düzyazı, anlatımcı (narrative) şiir, manzum hikâye ve öykü şiir. Bunlar içinde şairler tarafından en fazla tercih edilenler ise manzum hikâye ve öykü - şiir olmuştur. Bu iki formun hem şiirden hem de hikâye türünden aldığı çeşitli özellikler vardır.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Millî Edebiyat'ın etkin olduğu yıllarda manzum hikâye türünde eserler vermiştir?

A) Ömer Seyfettin

B) Tevfik Fikret

C) Mehmet Âkif Ersoy

D) Ziya Gökalp

E) Recâizâde Mahmut Ekrem

Çözüm:

Eski edebiyatımızda uzun hikâyeler mesnevi türü ile yazılmaktadır. Tanzimat'tan sonra ortaya çıkan manzume türünde kafiyeli ve redifli, şiir biçiminde hikâye yazma amacı taşır. Bu türün ilk örneklerini veren Recaizade Mahmut Ekrem'in; *Baba, Hasta* gibi önemli manzum hikâyeleri bulunur. Bu tür Servetifünun Dönemi'nde Tevfik Fikret'le yaygınlaşmaya başlamıştır. Millî Edebiyat Dönemi'nin etkin olduğu yıllarda manzum hikâyenin temsilcisi Mehmet Âkif Ersoy'dur. Düşündürücü ve eğitici manzum hikâyelere örnek olarak ise Yahya Kemal Beyatlı'nın *Nazar* isimli eseri örnek verilebilir.

Cevap: C

7. **Aşağıdakilerin hangisinde dizelerde kullanılan edebî sanat ayraç içinde doğru olarak verilmiştir?**

A) Artık demir almak günü gelmişse zamandan
Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan.
(Hüsnütalil)

B) Rıhtımda kalanlar bu seyahatten elemli,
Günlerce siyah ufka bakar gözleri nemli,
(İstiare)

C) Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.
(Kinaye)

D) Dünyada sevilmiş ve seven nafile bekler;
Bilmez ki giden sevgililer dönmeyecekler.
(Tevriye)

E) Birçok gidenin her biri memnun ki yerinden,
Birçok seneler geçti; dönen yok seferinden.
(Tariz)

Çözüm:

Yahya Kemal'in *Sessiz Gemi* şiirinin bütünü istiare sanatı ile örülmüştür. Sorudaki beyitlere sırasıyla bakacak olursak A seçeneğinde "zamandan demir almak" ifadesiyle ölüm vaktinin geldiği belirtilerek hüsnütalil değil, istiare sanatı yapılmıştır. B seçeneğinde yaşayan insanlar rıhtımda kalanlar olarak ifade edildiğinden istiare sanatı vardır. C seçeneğindeki beyitte tenasüp, mübalağa gibi sanatlar vardır fakat kinaye sanatı yoktur. Burada ölümün herkes için kaçınılmaz bir son olduğu "ne giden son gemidir bu" sözleri ile ifade edilmektedir. Hayatın içerisinde ölümden başka üzüntülerin de olduğu dile getirilmiştir. Biçare, hicranlı ve matem kelimeleri ile tenasüp sanatı yapılmıştır. Tevriye sanatında sözün uzak anlamı kastedilir. D seçeneğindeki beyitte tevriye sanatı yoktur. E seçeneğinde ölenlerin yerinden memnun oldukları için tekrar dönmediği ifadesiyle hüsnütalil sanatı yapılmıştır. Fakat tariz sanatı yoktur. Soruda ayraç içinde belirtilen sanat B seçeneğindeki beyitte vardır.

Cevap: B

8. Divan edebiyatı biçimine bağlı “Esrar” mahlasıyla yazdığı özgün şiirleri olan sanatçı, divan şiirini Batı şiiriyle mahirce birleştirip modern şiirin zeminini hazırlamıştır. Baudelaire, Verlaine, Victor Hugo gibi sanatçılar şiir anlayışının şekillenmesinde etkili olmasına rağmen Türkçeye karşı duyduğu sevgiyle; yalın, duru İstanbul Türkçesiyle eserler yazmıştır. Sanatçıya göre “Şiir sessiz bir bestedir, musikiden başka musikidir.” Bu anlayışa en uygun bulduğu için aruz ölçüsünü kullanmış ve saf şiir anlayışıyla şiirler yazmıştır. Bir süre Havza edebiyatı (Nev Yunânîlik) akımına bağlanmış, daha sonra yeni arayışlara yönelmiştir. Özlü ve yoğun bir üslûba sahiptir. Sanat sanat içindir düşüncesiyle yazdığı eserlerde aşk, ölüm, rindlik, deniz, musiki, Türk tarihi ve coğrafyası ve özellikle İstanbul’u işlemiştir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi parçada sözü edilen sanatçıya ait değildir?

A) *Sonsuzluk Kervanı*

B) *Kendi Gök Kubbemiz*

C) *Eski Şiirin Rüzgârıyla*

D) *Bitmemiş Şiirler*

E) *Rubailer ve Hayyam’ın Rubailerini Türkçe Söyleyiş*

Çözüm:

Parçada bahsedilen sanatçı Yahya Kemal Beyatlı’dır. Saf şiirin önemli temsilcilerinden olan sanatçının şiir türündeki eserleri B, C, D, E seçeneklerinde verilmiştir. A seçeneğinde verilen eser ise Necip Fazıl Kısakürek’e aittir.

Cevap: A

9. Tanzimat’ın ilanından sonra Batılılaşma cereyanları hızlanır. Batı medeniyetinin olumsuz taraflarının taklit edilmesi, Türk toplumunda önemli bir mesele hâline gelir. Birinci Dünya Savaşı’nı takip eden yıllarda milliyetçilik etrafındaki arayışlardan biri de Yahya Kemal’den gelir. Yahya Kemal konferanslarıyla, yazılarıyla ve üniversitede verdiği derslerle pek çok insanı derinden etkiler. Bu yangın ortamında sadece amaçları vatana hizmet olan ---- da / de hayatları bir ‘şuur’ devrine tekabül ettiği için sanatlarında derinleş(e)memiş şairlerimizdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mehmet Akif Ersoy, Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp

B) Ömer Seyfettin - Halide Edip Adıvar - Yakup Kadri Karaosmanoğlu

C) Ahmet Haşim - Ömer Seyfettin - Refik Halit Karay

D) Ziya Gökalp - Halide Edip Adıvar - Ahmet Hikmet Müftüoğlu

E) Ali Canip Yöntem - Reşat Nuri Güntekin - Falih Rıfkı Atay

Çözüm:

A seçeneğinde Mehmet Âkif Ersoy, Mehmet Emin Yurdakul ve Ziya Gökalp sanat toplum içindir anlayışıyla eser vermiş olan sanatçılardır. Sanatı amaç değil araç olarak görmüşlerdir. Diğer seçeneklerde şiir türünde eser yazmamış olan veya sanat için sanat yapan şairler de vardır.

Cevap: A

10. Şiir sanatı; insanın tabiatı, eşyayı ve kendini algılama tarzına bağlı olarak değişiklik göstermektedir. İşlev açısından, şiirin sosyal hayata fayda sağlayacak bir araç gibi kullanılması yüzyıllar boyunca gerekli görülmüştür. 19. yüzyıl Fransız şairlerinin "Şiir kendisi için vardır." anlayışını geliştirmeleri, şiiri düz yazıdan ayrı bir zeminde, musiki ile değerlendirme imkânı sağlamıştır. Modern Türk şiiri ---- çekirdeğini oluştururken Fransız şiirinin de etkisiyle saf şiire bağlı bir koldan gelişir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ziya Gökalp ve Mehmet Akif Ersoy ile

B) Halide Edip Adıvar ve Reşat Nuri Güntekin ile

C) Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Haşim ile

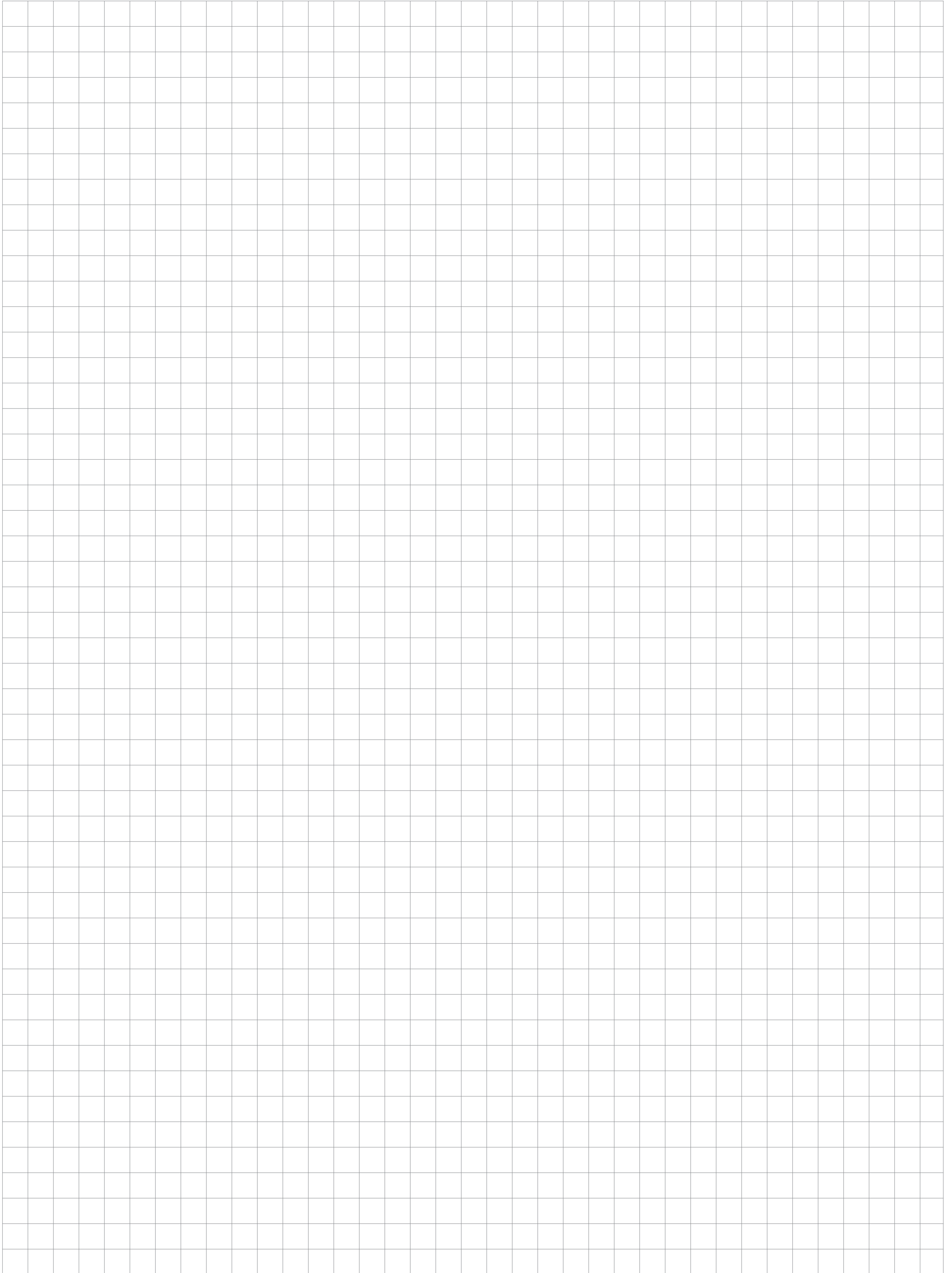
D) M.Emin Yurdakul ve Ömer Seyfettin ile

E) Enis Behiç Koryürek ve Faruk Nafiz Çamlıbel ile

Çözüm:

Parçada bahsedilen modern Türk şiirinin çekirdeğini oluşturan sanatçılarımız Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Haşim'dir.

Cevap: C

1. Lisanda sayılır öz
Herkesin bildiği söz;
Mana anlaşılan
Lügate atmadan göz.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Hece ölçüsüyle yazıldığı
B) Sade bir anlatımının olduğu
C) Tam kafiye kullanıldığı
D) Sembolizm etkisiyle yazıldığı
E) Konuşma diliyle oluşturulduğu

2. Millî Edebiyat akımını başlatanlar,---- çıkardıkları *Genç Kalemler* dergisiyle Ömer Seyfettin, ---- ve Ziya Gökalp'tir. Bu akımın başlıca özellikleri; dilde yalınlık, halk edebiyatının şiir biçimlerinden yararlanma, hece ölçüsünü kullanma, konu seçiminde millîlik olarak açıklanabilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Selanik'te - Ali Canip Yöntem
B) İstanbul'da - Yahya Kemal Beyatlı
C) Ankara'da - Halide Edip Adıvar
D) İzmir'de - Mehmet Âkif Ersoy
E) Magosa'da - Mehmet Emin Yurdakul

3. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Tan Sesleri*
B) *Hürriyet Bayrakları*
C) *Suda Halkalar*
D) *Fırtına ve Kar*
E) *Kendi Gök Kubbemiz*

4. 1918 yılında yazdığı *Türkçe Şiirler* adlı eseriyle hece vezninin Türkçenin imkânlarıyla bütünleşmesini sağlar. Ziya Gökalp'in hedef olarak ortaya koyduğu halkın öz değerlerini, şiir evreninde öze dönüş *Türk Sazı, Ey Türk Uyan, Tan Sesleri, Ordunun Destanı, Turan'a Doğru, Ankara* adlı eserlerinde vücut bulur. Millî romantik duyuş tarzıyla Türk milletinin kendi benlik algısını yeniden var etmeye çalışan şair, geçmişin değerlerini çağın insanıyla buluşturup millî bir diriliş ve direnişe dönüştürmeyi amaçlar.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Seyfi Orhon
B) Kemalettin Kamu
C) Ali Canip Yöntem
D) Mehmet Emin Yurdakul
E) Necmettin Halil Onan

5. Güzel dil Türkçe bize,
Başka dil gece bize.
İstanbul konuşması
En sâf, en ince bize.

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Tevriye sanatı yapıldığı
B) Satirik şiire örnek olduğu
C) Sarmal kafiye düzeninde olduğu
D) 7'li hece ölçüsüyle yazıldığı
E) Tam kafiyeye yer verildiği

6. Ya şevk içinde harâb ol, ya aşk içinde gönül!
Ya lâle açmalıdır göğsümüzde yahud gül.

Bu beyitte aşağıdaki edebî sanatlardan hangisi vardır?

A) Mübalağa
B) Tezat
C) İstiare
D) İntak
E) Telmih

7. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Tan Sesleri*

B) *Göl Saatleri*

C) *Güneşin Ölümü*

D) *Zindan Duvarları*

E) *Eğil Dağlar*

8. Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin şiirleri saf şiir anlayışında değerlendirilemez?

A) Ahmet Hâşim

B) Necip Fazıl Kısakürek

C) Cahit Sıtkı Tarancı

D) Halit Fahri Ozansoy

E) Ahmet Muhip Dıranas

9. *Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar*'da yaptığı şiir ve nesir mukayesesinde, şairin lisanının nesir gibi anlaşılmak üzere değil duyulmak üzere vücut bulduğunu ifade eder. Onun için şiir, okuyucu tarafından yeniden üretilmektedir. En zengin şiir herkesin istediği tarzda anlayacağı ve her anlayışla bir kez daha genişleyecek olan şiirdir. Onun için en güzel şiirler, manalarını okuyucunun ruhundan alanlardır. Şair için okuyucudan başka şiiri yeniden üreten bir diğer unsur da atmosferdir. Öyle ki bir şiir akşam vakti ya da yıldızlı bir gecede okunduğunda mest ederken güneşin parlak ışıkları altında aynı lezzeti vermeyebilir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yahya Kemal Beyatlı

B) Ahmet Hâşim

C) Mehmet Akif Ersoy

D) Faruk Nafiz Çamlıbel

E) Ali Canip Yöntem

10. Biçare gönüller! Ne giden son gemidir bu!
Hicranlı hayatın ne de son matemidir bu.

Bu beyitte altı çizili sözlerle yapılan edebî sanat aşağıdakilerden hangisidir?

A) Telmih

B) Tevriye

C) Tenasüp

D) Teşhis

E) Teşbih

11. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Stephane Mallerme ve divan şiirinin biçimci yapısından etkilenen Ahmet Haşim ve Yahya Kemal Beyatlı gibi bazı şairler saf şiir anlayışında şiirler yazmıştır.

B) Ahmet Haşim, şiir ile ilgili fikirlerini önce 1921 yılında *Dergah* mecmuasında *Şiirde Mana* başlığıyla yayımlanan makalesinde, sonra ise 1926 yılında bazı değişiklikler yaparak *Piyale* isimli şiir kitabına aldığı ve *Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar* başlığıyla yayımladığı giriş yazısında dile getirir.

C) Yahya Kemal Beyatlı, saf şiir ile ilgili görüşlerini derli toplu bir metin etrafında toplamamış, muhtelif yazılarında konu ile ilgili düşüncelerini izah etmiş, saf şiirde aranması gereken en önemli özelliğin her şeyden önce deruni ahenk ve ritim olduğunu savunmuştur.

D) Ahmet Haşim' e göre şiir, açıkça bir şey söylemese de olur; şiirde önemli olan anlam değil, asıl husus, mısranın tek bir sese dönüştüğü, mükemmel bir ahenk içinde, musikiyi andıran bir ezgiyle dile getirilmesidir.

E) Türk edebiyatında saf şiir ile ilgili görüşler bildiren, saf şiiri bir iddia olarak ilk defa ortaya atan ve teorisini kuran Yahya Kemal'dir.

1. Kim kazanmazsa bu dünyâda bir ekmek parası:

Dostunun yüz karası; düşmanının maskarası!

Yoksa yetmiş beşi geçmiş bir adam iş yapamaz;

Ona ancak yapacak: Beş vakit abdestle namaz.

Bu dizelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
B) Ahengi sağlamada rediften faydalanılmıştır.
C) Zengin uyaktan yararlanılmıştır.
D) Manzum hikâyenin özelliklerini taşımaktadır.
E) Özdeyiş niteliğinde cümle kullanılmıştır.

2. Derinden derine ırmaklar ağlar,
Uzaktan uzağa çoban çeşmesi,
Ey suyun sesinden anlayan bağlar,
Ne söyler şu dağa çoban çeşmesi

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Redif kullanılmıştır.
B) Benzetmelere yer verilmiştir.
C) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
D) Uyak düzeni abab biçimindedir.
E) Pastoral şiir özellikler gösterir.

3. Abdülhak Hâmit Tarhan ve Tevfik Fikret etkisinde yazdığı şiirleri *Kehkeşan* dergisinde çıkar. Yalın bir dille aruz vezninde yazdığı *Fırtına ve Kar* adlı şiiri ile tanınır. Öğrenciyken *Hıyaban* dergisini çıkararak yayıncılığa başlar. Bu dönemde Türkçü aydınlarla tanışır ve çalışmalarını Türkçülük ideali çerçevesinde sürdürür. Ziya Gökalp'in uyarılarıyla halkın diline, vezinde ise aruzdan heceye geçer. Şiir ve yazıları *Türk Kadını, Şair, Büyük Mecmua, Servet-i Fünûn, Ümit* ve *Yarın* dergilerinde yayımlanır. *Aydede* dergisinde mizah yazarlığı yapar. Sosyal olayları hicivli bir üslupla ifade ettiği şiirlerini *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi* adlı kitapta toplar. Şiirlerinde divan şiirine özgü aruz kalıplarını, modern ve şiire uyarlamayı başarır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ömer Seyfettin
B) Orhan Seyfi Orhon
C) Mehmet Emin Yurdakul
D) Ziya Gökalp
E) Ali Canip Yöntem

4. Bu topraklar ecdadımın ocağı;
Evim, köyüm hep bu yerin bucağı;
İşte vatan, işte Tanrı kucağı.
Ata yurdun, evlat bozmaz, giderim.

Bu dizelerin üslup ve içerik özelliklerinden hareketle aşağıdaki sanatçılardan hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Mehmet Emin Yurdakul
B) Ahmet Hâşim
C) Zeki Ömer Defne
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca
E) Yahya Kemal Beyatlı

5. Milliyetçilik akımını savunan sanatçıları etrafında toplayarak gelişimini sürdürmüştür. Millî bir dil anlayışının gerekliliği ve dilde sadeleşme fikri ön plandadır. Hece ölçüsünün kullanılması, ulusal kaynaklara ve memleket dertlerine yönelme olmazsa olmazlarıdır.

Bu parçada sözü edilen topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimatçılar
B) Edebiyatıcedideciler
C) Millî Edebiyatçılar
D) Fecriaticiler
E) Saf şiiri benimseyenler

6. Aşağıdaki eser - sanatçı eşleştirmelerinin hangisinde bir yanlışlık <u>yapılmamıştır</u>?

A) *Şarkın Sultanları* - Faruk Nafiz Çamlıbel
B) *Akarsu* - Orhan Seyfi Orhon
C) *Gönülden Sesler* - Ziya Gökalp
D) *Miras* - Yusuf Ziya Ortaç
E) *Bir Rüzgâr Esti* - Enis Behiç Koryürek

7. Yaradanın kitabını kaldırtmam,
Osmancık'ın bayrağını aldırtmam,
Düşmanımı vatanıma saldırtmam.
Tanrı evi viran olmaz, giderim.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Didaktik bir şiir türünden alınmıştır.
B) Ahenk unsuru olarak redif kullanılmıştır.
C) Düz kafiye şemasıyla yazılmıştır.
D) Birden fazla edebî sanattan yararlanılmıştır.
E) Nazım biçimi bakımından koşmadır.

8. Şiir, içinde yeryüzünün tınladığı bir midye kabuğudur. Onda, dünyanın her yerinden ve her kesiminden sesler duyulur. Midye kabuğunun içindeki ses, yani tını, bir uğultudur. Şiirin sesi, bütün seslerin karışıp meydana getirdiği yeni bir sestir. Ahmet Haşim'in, şiiri "musiki ile söz arasında sözden ziyade musikiye yakın" olarak tarif etmesi bize bu midye kabuğunun içindeki tınıyı hatırlatır. Tanpınar'ın, "Her şair kullanacağı kelimeleri önce sözlüğe dokunmadan iade eder." sözü ise meydana gelen bu yeni sesin niteliğini ifade eder. Kelimeler şairin elinde kendi kabuğundan çıkar, yeni bir anlam dünyasına kavuşur.

Bu parçada sözü edilen şiir anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Beş Hececiler
B) Tanzimat şiiri
C) Fecriati şiiri
D) Saf şiir
E) Servetifünun şiiri

9. I. Şiirleri Millî Edebiyatı'n şekil ve içeriğine uygun olduğu hâlde o dönem bağımsız şairlerin içinde yer almayı tercih etmiştir.
II. Aruz ölçüsüyle şiir yazmış, hece ölçüsünü kullanmamıştır.
III. Şiirlerinde sembolizm akımının etkisi görülür.
IV. Kendine özgü bir şiir anlayışı oluşturmuştur.
V. Şiirlerinde dili süslü ve sanatlı olan şairin düzyazılarında dili sadedir.

Yukarıdakilerden hangisi Ahmet Haşim için söylenemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Aşağıdakilerden hangisi Yahya Kemal Beyatlı için söylenemez?

A) *Ok* şiiri dışında bütün şiirlerinde aruz ölçüsünü kullanmıştır.
B) Farklı türden eserler kaleme almıştır.
C) Aşk, ölüm, rindlik şiirlerinde ana temalardandır.
D) Türk tarihi ve Türk coğrafyasını şiirlerinde işlemiştir.
E) Nazmı nesre yaklaştıran şairlerden biridir.

1. I. Uçun kuşlar uçun, doğduğum yere,
II. Şimdi dağlarında mor sümbül vardır.
III. Ormanlar koynunda bir serin dere,
IV. Dikenler içinde sarı gül vardır.

Bu dörtlükle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I ve III. dizeler birbirleriyle zengin uyaklıdır.

B) Çapraz uyak kullanılmıştır.

C) II ve IV. dize sonlarında redif vardır.

D) Satirik şiir özellikleri görülür.

E) Dizelerin tümü 6+5 duraklıdır.

2. Sanatın bir form sorunu olduğuna inanan bu şairler için önemli olan iyi ve güzel şiir yazmaktır. Bu anlayışla kendilerine özgü özel bir imge düzeni oluştururlar. Özgün olan bu imgeler, dilin mantığına uygun ve dilin anlam alanını genişletip dile yeni olanaklar sunacak bir yapıya sahiptir. Dilde arılaşma düşüncesi, kendini rahat şiir yazma şeklinde başat öge olarak gösterir. Şiirsel söylemin zirvesine ulaşmak düşüncesiyle dilin yücelmesi paralellik gösterir. Şiirde her türlü fikrin dışında kalarak sadece okuyucuda estetik haz uyandıran şiir yazma eğilimi, bu şairleri her türlü eğiliminin dışında kalıp müstakil şahsiyetler olarak şiir yazmaya yöneltmiştir. Şiiri soylu bir sanat olarak kabul eden bu şairlerde düşsel ve bireysel yön ağır basar. İçsel ve bireyci bir yaklaşımla evrensel insan tecrübesini dile getirirler. Estetik tavır ön plandadır. Bu anlayıştaki şairler didaktik bilgiden uzak durup bir şey öğretmeyi değil, musikiyle ya da musikinin çağrıştırdığı imgelerle insanın estetik duyarlılığını doyurmayı amaç edinirler.

Bu parçada hakkında bilgi verilen şiir anlayışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Servetifünun şiiri

B) Nâyîler

C) Millî Edebiyat şiiri

D) Saf şiir

E) Beş Hececiler

3.
- Sanat anlayışlarının temelini Faruk Nafiz Çamlıbel'in yazdığı *Sanat* şiiri oluşturur.
- Şiire aruzla başlayıp hece ölçüsüyle devam etmişlerdir.
- Sadece dörtlüklerle yazmakla kalmamış yeni şekil arayışlarına girerek uzun şiir denemeleri yapmışlardır.
- Şiirlerinde gerçekçi olmak istemelerine rağmen romantizme kaydıkları görülmüştür.

Bazı özellikleri verilen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat Edebiyatı

B) Edebiyatıcedîde

C) Fecriati

D) Millî Edebiyat

E) Beş Hececiler

4. İlk şiiri *Mazideki Aşk İçin Sana*, 1912 yılında *Rübab* dergisinde yayımlanmıştır. Nâyîler adlı bir toplulukta yer almıştır. *Nedim* adında haftalık bir dergi çıkarmıştır. Aruz ölçüsüyle yazdığı *Baykuş* isimli şiirle adını duyurmuştur. Millî Edebiyat akımının etkisiyle hece ölçüsüne yönelmiştir. *Aruza Veda* adlı şiiriyle aruz ölçüsünden ayrılışın iç burukluğunu ortaya koymuştur. Şiirlerinde dörtlükten soneye kadar birçok biçimi kullanmıştır. Şiirlerinde genellikle egzotik sahnelere, hüzün ve melankoli gibi bireysel duygulara, aşk ve ölüm temalarına yer vermiştir. Tiyatro, roman, anı ve inceleme türlerinde de eserler vermiştir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel

B) Orhan Seyfi Orhon

C) Halit Fahri Ozansoy

D) Enis Behiç Koryürek

E) Yusuf Ziya Ortaç

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) Ziya Gökalp, sanatı topluma ulaşmada araç olarak gördüğü için eserlerini sade bir dille, didaktik tarzda yazmıştır.

B) Ali Canip Yöntem Batı edebiyatı nazım şekilleri kullanmış, halk edebiyatı nazım şekillerine eserlerinde yer vermemiştir.

C) Ömer Seyfettin Türkçülük düşüncesini ilk defa şiirde işlemiş, Millî Şair diye anılmıştır.

D) Enis Behiç Koryürek daha çok kahramanlığı ve Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen epik şiirleriyle tanınır.

E) Yusuf Ziya Ortaç, Ziya Gökalp'le tanıştıktan sonra heceyle şiir yazarak Beş Hececiler içinde yer almıştır.

6. Gönlümle oturdum da hüzünlendim o yerde,
Sen nerdesin, ey sevgili, yaz günleri nerde!
Dağlar ağarırken konuşmuştuk tepelerde,
Sen nerde o fecrin ağaran dağları nerde!

Bu dörtlük için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şair sadece sevgiliyi özlemektedir.

B) Gönül sözcüğüyle teşhis sanatı yapılmıştır.

C) Ahengi sağlamak için bazı ifadeler tekrar edilmiştir.

D) Sözcük ve ek hâlinde redif kullanılmıştır.

E) Uyak düzeni, düz uyak; uyak çeşidi tam uyaktır.

7. Ey parlak ay! Işığın saç yolcuların gözüne,
O yerdeki kötü gece gizlemiştir mezarım.
Ey yolcular! Beni sorun, milletimin özüne,
O gündeki bir zelzele düzlemiştir mezarım.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Birden fazla kafiye çeşidi içerdiği

B) Sözcük hâlinde redife yer verilmiştir.

C) 15'li hece ölçüsü ile kaleme alındığı

D) Çapraz kafiye düzeniyle yazıldığı

E) Tecahülüarif sanatına yer verildiği

8. **Aşağıdaki beyitlerin hangisinde diğerlerinden farklı bir kafiye çeşidi kullanılmıştır?**

A) Dönülmez akşamın ufkundayız. Vakit çok geç;
Bu son fasıldır ey ömrüm nasıl geçersen geç!

B) Cihana bir daha gelmek hayal edilse bile,
Avunmak istemeyiz öyle bir teselliyle.

C) Geniş kanatları boşlukta simsiyah açılan
Ve arkasında güneş doğmayan büyük kapıdan

D) Geçince başlayacak bitmeyen sükunlu gece.
Guruba karşı bu son bahçelerde, keyfince,

E) Ya şevk içinde harab ol, ya aşk içinde gönül!
Ya lale açmalıdır göğsümüzde yahud gül.

9. **Aşağıdakilerden hangisi saf (öz) şiirin özelliklerinden <u>değildir</u>?**

A) Şairin amacı, duygu ve hayallerini anlatmak, bilinçaltındaki düşüncelerini şiirde ifade etmektir.

B) Açık bir anlatıma sahip olan saf şiir,imgeye gerek duymadan düşünceleri işleme sanatıdır.

C) Dil, Servetifünun Edebiyatı'na göre daha sadedir, elden geldiğince yabancı kelimelere başvurmazlar.

D) Şiirler tema bakımından sınırlandırılamaz ancak şiirde bir idenin anlatılmasına imkân veren temalar da işlenmez.

E) Şiirde ahenk ve ritim önemsenir, şairler şiirlerinde daha çok bireysel temalara yönelir.

10. (...) Şiir, sözle musiki arasında bir kavramdır. Sözden ziyade musikiye yakındır. Aynı zamanda şiir anlaşılmak için değil hissedilmek için yazılır. Şiirde mana aramak boşunadır.

Bu parçada sözlerine yer verilen şair, şiirin hangi özelliğini vurgulamaktadır?

A) Ahenk

B) Üslup

C) Konu

D) Sanat

E) Biçim

1.

• Altın kulelerden yine kuşlar
Tekrârını ömrün eder ilan
Kuşlar mıdır onlar ki her akşam
Âlemlerimizden sefer eyler?

• Fırtınayı andıran orkestra sesleri
Bir ürperiş getirir senin sinirlerine,
Istırap çekenlerin acıklı nefesleri
Bizde geçer en yanık bir musiki yerine

Aşağıdakilerden hangisi bu dörtlüklerin ortak özelliklerinden biridir?

A) 11'li hece ölçüsünün kullanılması

B) Benzer temaların işlenmesi

C) Nazım şekillerinin koşma olması

D) Ahenk unsuru olarak redife yer verilmesi

E) Söz sanatlarının kullanılması

2. Kalbim yine üzgün, seni andım da derinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
Yorgun ve kırılmış gibi en ince yerinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yinelemelerle müzikalitenin sağlandığı

B) Temasının hüzün ve aşk olduğu

C) Mecazımürsel sanatının kullanıldığı

D) Ahenk sağlamak için seciye başvurulduğu

E) Saf şiir (öz şiir) özellikleri taşıdığı

3. Millî Edebiyat akımından şekil ve içerik olarak etkilenmişlerdir. Sanat anlayışlarının yapı taşlarının Ziya Gökalp'in ---- adlı şiiri oluşturmuştur. Sade bir dil ve hece ölçüsüyle şiirler yazmışlarıdır. Topluluğa dâhil olan sanatçıların hepsi ilk şiirlerini aruzla yazmış daha sonra heceye geçmiştir. Halit Fahri Ozansoy'un ---- adlı şiiri adeta bunun göstergesidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangileri getirilmelidir?

A) *Kızıl Elma - Hep Onun İçin*

B) *Gönülden Sesler - Altın Işık*

C) *Türkçe Şiirler- Şarkın Sultanları*

D) *Zindan Duvarları - Gönülden Gönüle*

E) *Sanat - Aruza Veda*

4. Fransız edebiyatından ve özellikle şairlerinden ilham alan sanatçı, birçok edebî kimlikle bir araya gelme fırsatı bulmuştur. Şiirlerini, biçimsel bütünlük ve sembolizm ögeleriyle zenginleştirmiştir. Divan şiiri geleneğinin kalıplaşmış kurallarından sıyrılmıştır. Osmanlı geleneğinde şekillenmiş aruz kalıplarını neoklasik stilde yeniden düzenlemiştir. Aruz kalıplarından vazgeçmese de musiki havası olan akıcı eserler ortaya koymuştur. Kültüründen taviz vermeden köklerine bağlı, gözü batıda klasik fakat klişe olmayan şiirler yazmıştır. Millî Edebiyat anlayışına destek vermek için dilin arılaştırılması gerektiğini kabul etmemiş, edebiyatın müzik notalarıyla hayat bulabileceğini göstermiştir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada söz edilen sanatçının eserlerinden biridir?

A) *Göl Saatleri*

B) *Suda Halkalar*

C) *Rûh-ı Bikayd*

D) *Kendi Gök Kubbemiz*

E) *Bırak Beni Haykırayım*

5. (I) XIX. yüzyılın özellikle ikinci yarısında değişen toplumla birlikte edebiyatın da değişmesi; kültür adamlarımızın, sanat - edebiyat meseleleri üzerinde düşündüklerini yazmalarıdır. (II) Bunun ilk ciddi örneği, yeni Türk edebiyatının bir beyannamesi olarak da değerlendirilen Namık Kemal'in *Lisân-i Osmaninin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülahazatı Şamildir* makalesidir. (III) 1866'da *Tasvir-i Efkâr* gazetesinde yayımlanan bu makalede, klasik edebiyatı tenkit etmiş, onunla ilgili birtakım tespit ve değerlendirmelerde bulunulurken yeni bir edebiyatın gelişip olgunlaşması, hepsinden önemlisi toplumu değiştirmede itici bir görev üstlenmesi için birtakım esaslar ortaya koymuştur. (IV) Burada Namık Kemal, dil ve edebiyatın nasıl olması gerektiğini edebiyatın millî hayatta aksettirmesi gerektiğini ifade etmesiyle, bir anlamda Millî Edebiyat'ın ilk habercisidir. (V) Daha sonra Namık Kemal'in dava arkadaşı Ziya Paşa, sonuna kadar sadık kalmayacağı görüşlerini ihtiva eden *Harabat* eserini, *Hürriyet* gazetesinde yayımlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdaki açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen sanatçıyla ilgili <u>değildir</u>?**

A) Fecriati topluluğu dağıldıktan sonra da topluluğun ilkelerinden taviz vermeden sanatına devam etmiştir. (Ahmet Hâşim)

B) Millî Edebiyat ve Cumhuriyet Edebiyatı'nda da aynı tarzda şiirler yazan sanatçı Anadolu'yu gerçekçi bir gözlemle şiirlerine taşımıştır. (Mehmet Emin Yurdakul)

C) Beş Hececiler'e dâhil olan sanatçı Millî Edebiyat Dönemi'nde "Millî Şair" ünvanı ile bilinir. (Falih Rıfkı Atay)

D) Millî Edebiyat Dönemi'nde, bağımsız olarak şiir yazan sanatçı, saf şiir anlayışıyla yazdığı şiirlerine Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etmiştir. (Yahya Kemal Beyatlı)

E) Şiirde somut gerçeği ele alan sanatçı, gözlemlerini dönemine göre yalın bir dille anlatmış, aruzu Türkçeye başarıyla uygulamış, dizeleri düzyazıya yaklaştırmıştır. (Mehmet Âkif Ersoy)

7. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat'ın dil anlayışına uygun <u>değildir</u>?**

A) Yazı diliyle konuşma dili arasındaki fark ortadan kaldırılmalıdır.

B) Yazı dilinde İstanbul ağzı esas alınmalıdır.

C) Arapça, Farsçadan dilimize yerleşmiş sözcüklerin Türkçe karşılığı kullanılmalıdır.

D) Dilimize yabancı dillerden geçmiş terimler atılmalıdır.

E) Diğer Türkçe lehçelerinden kelime alma yoluna gidilmemelidir.

8. **Faruk Nafiz Çamlıbel ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Deli Ozan ve Çamdeviren mahlaslarıyla *Akbaba* dergisinde mizahî şiirler yazmıştır.

B) Yazmış olduğu *Sanat* adlı şiiri Beş Hececiler'in bildirgesi mahiyetindedir.

C) Aruzu da heceyi de başarıyla kullanan sanatçının şiirlerinin yanında tiyatroları da vardır.

D) *Han Duvarları* şiirinde Kayseri'den Ulukışla'ya yaptığı seyahati anlatır.

E) *Çoban Çeşmesi* şiiriyle Anadolu'yu gerçekçi gözlemlerle anlatan ilk sanatçı olmuştur.

9. Bana sor sevgili kâri' sana ben söyleyeyim
Ne hüviyyette şu karşında duran eş'ârım:
Bir yığın söz ki, samîmiyyeti ancak hüneri;
Ne tasannu' bilirim, çünkü, ne san'atkârım.
Şi'r için "göz yaşı" derler, onu bilmem, yalnız,
Aczimin giryesidir bence bütün âsârım!
Ağlarım, ağlatamam; hissederim, söyleyemem;
Dili yok kalbimin, ondan ne kadar bîzârım!
Oku, şâyed sana bir hisli yürek lâzımsa;
Oku, zîrâ onu yazdım, iki söz yazdımsa.
Hayır, hayal ile yoktur benim alışverişim,
İnan ki her ne demişsem görüp de söylemişim.
Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek:
Sözüm odun gibi olsun, hakikat olsun tek.

Bu dizelerin alındığı eser ve şairi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) *Kar Çiçekleri* / Ebubekir Hazım Tepeyran

B) *Kendi Gök Kubbemiz* / Yahya Kemal Beyatlı

C) *Erenlerin Bağından* / Yakup Kadri Karaosmanoğlu

D) *Safahat* / Mehmet Akif Ersoy

E) *İsyan ve Dua* / Mehmet Emin Yurdakul

10. En sinsi bir ezâ gibidir geçmeyen zaman
Bin türlü başka cevri de vardır ki bî-aman

Aşağıdakilerden hangisi bu beyitle uyak çeşidi açısından özdeştir?

A) Ölüm yabancı bir âlemde geceyse bile,
Tahayyülümde vatan kalsın eski hâliyle.

B) Dil var mı kahr-ı dehr ile viran edilmedik
Beytü'l-hazen mi kaldı perîşân edilmedik

C) Geçtikçe bembeyaz gezinenler üçer beşer
Bildim ki âhiret denilen yerdedir beşer.

D) Görmüş İstanbul'a yüz bin meleğin uçtuğunu;
Saklamış durmuş, asırlarca hayâlinde bunu.

E) Kalbimde vardı "Byron"u bedbaht eden melâl
Gezdim o yaşta dağları, hulyâm içinde lâl,

1. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Millî Edebiyat'ın devamı niteliğindedir.

B) Şiirler hece ölçüsü ve dörtlüklerle yazılmıştır.

C) Türkçe kelimeler kullanılmaya çalışılmıştır.

D) Vatan ve millet sevgisi temaları işlenmiştir.

E) *Genç Kalemler* dergisi etrafında toplanmışlardır.

Çözüm:

Bu şiirler, Millî Edebiyat'ın devamı niteliğindedir. Şiirde hece ölçüsü ve dörtlük kullanılmıştır. Arapça ve Farsça sözcükler yerine Türkçe karşılığı olan sözcüklerin kullanılmasına özen gösterilmiştir. Vatan ve millet sevgisi temaları en çok işlenen konulardır. E seçeneğinde bilgi yanlışı vardır. *Genç Kalemler* dergisi etrafında toplanan sanatçılar, Millî Edebiyatçılardır. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdürenler ise: *Hisar, Çınaraltı, Kültür Haftası* gibi dergilerde eserler yayımlamışlardır.

Cevap: E

2. Bir ananın iki oğlu,
Bir amacın iki kolu.
O da ulu, bu da ulu
Azerbaycan - Türkiye...

Dinimiz bir, dilimiz bir,
Ayımız bir, yılımız bir,
Aşkımız bir, yolumuz bir
Azerbaycan - Türkiye...

Bu dizeler; şekil, anlam, zihniyet ve gelenek bakımından incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Hece ölçüsü ile yazılmıştır.

B) Nazım birimi dörtlüktür.

C) Yalın bir dille yazılmıştır.

D) İki ülkenin kardeşliği vurgulanmıştır.

E) Epik şiir özellikleri göstermektedir.

Çözüm:

Verilen dizeler incelendiğinde şiirin 8'li hece ölçüsüyle yazıldığını görmekteyiz. Nazım birimi dörtlük olarak düzenlenmiştir. Şiirdeki kelimelerin hepsi anlaşılır durumdadır. "Aynı ananın iki oğlu ve Dinimiz bir" dilimiz bir dizelerinden iki ülkenin kardeşliğine vurgu yapıldığını görmekteyiz. Şiirde iki ülke arasındaki birliktelik ve kardeşlik bağından duyulan mutluluk dile getirilmiştir. Bu yüzden şiirde epik değil, lirik duygular ağır basmaktadır. O hâlde sorunun doğru cevabı E seçeneğidir.

Cevap: E

3. Ey mavi göklerin beyaz ve kızıl süsü,
Kız kardeşimin gelinliği, şehidimin son örtüsü,
Işık ışık, dalga dalga bayrağım!
Senin destanını okudum, senin destanını yazacağım.

Bu dizelerin aşağıdaki edebî topluluklardan hangisinin anlayışını yansıttığı söylenebilir?

A) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir

B) Tanzimat

C) Servetifünun

D) Saf Şiir

E) Fecriati

Çözüm:

Şiirde Millî Edebiyat özelliklerini yansıtan bir edayla yazıldığını, bir ideoloji taşıdığını ve bayrak konusunun işlendiğini görmekteyiz. Kullanılan dil açık ve anlaşılır bir niteliktedir. Bu veriler ışığında sorunun doğru cevabı A seçeneğidir. Bu şiirin Tanzimat, Servetifünun ve Fecriati Dönemi ile ilişkilendirilemeyeceği dili itibariyle anlaşılmaktadır. Saf şiir anlayışında ise şiirde ideoloji yoktur. Şiir sadece bir şarkı gibi terennüm eder. Sembolizm bu anlayışta etkilidir. Şiirde amaç şekil ve üslup bakımından mükemmel şiire ulaşmaktır. Bu yüzden bu dörtlüğün saf şiir anlayışında olduğunu da söyleyemeyiz.

Cevap: A

4. Azerbaycan edebiyatı ve şairleri ile ilgili aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Bahtiyar Vahapzade, *Menim Anam* şiiriyle tanınmıştır.

B) Şehriyar, bütün eserlerini Türkçe yazmıştır.

C) *Heyder Baba'ya Selam*, Şehriyar'ın en bilindik eseridir.

D) 1875'te çıkarılan *Ekinci* gazetesinin edebiyatçıların yetişmesinde önemli katkıları vardır.

E) Şehriyar; Hafız, Sadi ve Fuzuli'nin etkisinde kalmıştır.

Çözüm:

B seçeneğinde yer alan ''Şehriyar, bütün eserlerini Türkçe yazmıştır.'' ifadesinde bilgi yanlışı vardır. Şehriyar, eserlerini Türkçe ve Farsça yazmıştır.

Cevap: B

5. Aşağıdaki dizelerden hangisi Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiirden bir örnek olamaz?

A) Yürüyoruz, başımızda ay yıldızımız,
Genç, ihtiyar, kadın, erkek, oğul, kızımız…

B) Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.

C) Bir ömr-i muhayyel...Hani gülbünler içinde
Bir kuşcağızın ömr-i bahârîsî kadar hoş;

D) Ne hoştur kırlarda yazın uyumak!
Bulutlar ufukta beyaz bir yumak,

E) Bu köy ıssız bir diyar, münzeviler beldesi
Kayalardan yükselen coşkun bir kaval sesi,

Çözüm:

Tüm seçenekler incelendiğinde C seçeneğinde anlamını bilmediğimiz çok sayıda sözcük olduğunu görmekteyiz. Oysa Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiirde sade bir dil kullanılır. Hece ölçüsü tercih edilir.

Cevap: C

6. İçinden tanırım ben o elleri,
Onlar ki zahirde viran olurlar.
Ardıçlı dağları, çamlı belleri
Aşanlar şiirine hayran olurlar.

Bu dörtlükle ilgili,

I. Hece ölçü ile yazılmış bir şiirdir.

II. Kafiye şeması düz uyak şeklindedir.

III. Memleket edebiyatı anlayışına uyulmuştur.

IV. Epik bir üslupla söylenmiştir.

yargılarından hangisi söylenemez?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV D) III ve IV E) I, III ve IV

Çözüm:

Şiir 11'li hece ölçüsü ile yazılmıştır. Kafiye şeması abab şeklinde olup çapraz uyaktır. Bu metin, Faruk Nafiz Çamlıbel'in *Bizim Memleket* adlı şiirden alınmıştır. Millî Edebiyat anlayışına sahip olan şairler Anadolu'yu ve Anadolu insanını anlatmışlardır. Bunu yaparken halk şiiri geleneklerine de sadık kalmaya çalışmışlardır. Bu şiir epik değil lirik bir üslupla söylenmiştir.

Cevap: C

7. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat şiiri ile Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir arasındaki benzerliklerden biri değildir?

A) Dergiler etrafında birleşme

B) Hece ölçüsünü kullanma

C) Millî konularda şiirler yazma

D) Dörtlük nazım birimine sadık kalma

E) Sade bir dille eserler oluşturma

Çözüm:

Her iki edebî topluluk da bir dergi etrafında toplanmışlardır. Millî Edebiyat sanatçıları *Genç Kalemler* dergisinde, Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir *Kültür Haftası, Hisar, Çınaraltı* gibi dergilerde şiirlerini yayımlamışlardır. Her iki edebî topluluk da millî konulardan bahsetmiş, hece ölçüsünü şiirlerinde kullanmış ve sade bir Türkçe ile şiir yazmıştır. D seçeneğinde bilgi yanlışı vardır. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiirde dörtlük nazım birimine sadık kalınmamış, yeni arayışlar içine girilmiştir.

Cevap: D

8. Fırtınayı andıran orkestra sesleri
Bir ürperiş getirir senin sinirlerine,
Istırap çekenlerin acıklı nefesleri
Bizde geçer en yanık bir musiki yerine

....

Başka sanat bilmeyiz karşımızda dururken
Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz
Arkadaş, biz bu yolda türküler tuttururken
Sana uğurlar olsun... ayrılıyor yolumuz

Bu dizelerden hareketle aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Şiirde, öz değerlerinden kopmuş kişilere seslenilmektedir.

B) Batı hayranlığının kültür sanılması eleştirilmektedir.

C) Kendi kültürü haricindeki kültürlerin öğrenilmesine karşı çıkılmıştır.

D) 7+7 =14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.

E) "Anadolu" kelimesiyle Anadolu'daki insanlar kastedilerek ad aktarması yapılmıştır.

Çözüm:

Şairin karşısında "sen" diye hitap ettiği biri vardır ve şair ona birtakım eleştirilerde bulunmuştur. Öz değerlerinden kopmuş, Batı hayranı kitleye seslenmektedir. Şiir 7+7=14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır. "Anadolu" kelimesiyle Anadolu'daki insanlar kastedilerek ad aktarması yapılmıştır. C seçeneğinde bilgi yanlışı vardır. Şairin, kültürlerin öğrenilmesine karşı çıktığına dair bir ifade şiirde yer almamaktadır.

Cevap: C

9. Dil açanda ilk defe sana" söyleyirik biz,
"Ana dili" adlanır bizim ilk dersliyimiz.
İlk mahnımız laylanı anamız öz südüyle
İçirir ruhumuza bu dilde gile-gile.

(Mahnı: türkü, **layla:** ninni, **gile gile:** damla damla**)**

Bu dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Ana dil bilinci aşılanmak istenmiştir.

B) Sade ve anlaşılır bir dille yazılmıştır.

C) Sarmal uyak şeması kullanılmıştır.

D) 7+7 =14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.

E) Ad aktarmasına başvurulmuştur.

Çözüm:

Dil bilinci bu şiirin temasıdır. Şiirde yabancı sözcük kullanılmamıştır. Bu yüzden dil açık ve anlaşılırdır. Bu şiirin kafiye örgüsü aabb şeklindedir. Yani düz uyak kullanılmıştır. Şiir, 7+7=14'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır. "İçirir ruhumuza" söz öbeğinde ad aktarması yapılmıştır. Ruh söylenmiş vücut kastedilmiştir.

Cevap: C

10. Heyder Baba, senin könlün şad olsun,
Dünya varken ağzın dolu dad olsun,
Senden keçen yakın olsun, yad olsun,
Deyne menim şâir oğlum Şehriyâr,
Bir ömürdür gam üstüne gam çalar.

Bu şiirle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Teşhis sanatına başvurulmuştur.

B) Bir şiirin son bentidir.

C) Tam kafiye ve kelime hâlinde redif kullanılmıştır.

D) Hece ölçüsüyle yazılmıştır.

E) Pastoral şiir türünde yazılmıştır.

Çözüm:

Heyder Baba, bir dağın ismidir. Bu dağa insan özellikleri verilmiş ve kişileştirme yapılmıştır. Şairin adının geçtiğini -Şehriyâr- gördüğümüzde bu dörtlüğün son dörtlük olduğunu anlarız. "ad" sesleri tam kafiye, "olsun" sözcüğü rediftir. 11'li hece ölçüsüyle yazılmış bir şiirdir. E seçeneğinde bilgi yanlışı vardır. Şiir lirik bir anlatıma sahiptir.

Cevap: E

1. Aşağıdakilerin hangisinde eser - sanatçı eşleştirilmesi yanlıştır?

A) *Heyder Baba'ya Selam* - Şehriyar

B) *Kökler ve Budaklar* - Bahtiyar Vahapzade

C) *Yedi Telli* - Osman Türkay

D) *Kıbrıs'tan Atatürk'e* - Özker Vaşın

E) *Guşgı Galası* - Abdülhamit Süleymanoğlu Çolpan

2. Türk dünyasında tanınan ve çok okunan şair, şiirlerinde özellikle millî ve manevi değerleri işledi. Vatan ve ana dil temaları etrafında Azerbaycan'ın bağımsızlık mücadelesini yansıttı. Şiirlerine baktığımızda göze çarpan ilk tema vatan sevgisidir. Azerbaycan'da "Halk Şairi" olarak tanımlanan şairin, toplumsal şiirleri Azerbaycan edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Eserlerinde genellikle özgürlük, yurt sevgisi, din gibi temaları işlemiştir. *Menim Dostlarım, Bahar, Dostluk Nağmesi, Gurub Düşünceleri, Ürekdedir Sözün Kökü* sanatçının başlıca eserleridir.

Bu parçada sözü edilen şair ve yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Recep Küpçü

B) Osman Türkay

C) Şehriyar

D) Bahtiyar Vahapzade

E) Mağcan Cumabayulı

3. İlk eserlerinde bireysel duygulanmalarını dile getiren şair; aşk, ölüm, ıstırap konularını işlemiştir. Sonraları Faruk Nafiz'in açtığı yolda memleket şiirlerine yönelmiştir. Şiirlerinin temel malzemesi türküler, destanlar, efsaneler, gelenek ve göreneklerdir. Şiirlerini sade bir dille, az mecazlı, süsten uzak, saf bir üslupla kaleme almış ve şiirlerinde daima hece ölçüsünü kullanmıştır. Sivas'ta öğretmenlik yaptığı zamanlarda keşfettiği Âşık Veysel'i tüm Türkiye'ye tanıtmıştır. Şiirleri ile adını duyurmuş olan şair, birçok alanda eserler vermiştir. *Neredesin* ve *Orda Bir Köy Var Uzakta* adlı şiiriyle ünlenmiştir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enis Behiç Koryürek

B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Kemalettin Kamu

D) Orhan Şaik Gökyay

E) Ömer Bedrettin Uşaklı

4. Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinin önemli temsilcilerindendir. Sade bir üslupla millî ve dinî değerleri işleyen şiirler yazmıştır. *Bayrak, Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Fetih Davulları, Selimler, Kubbeler, Süleymaniye* en tanınmış şiirleridir. *Bayrak* şiirinden dolayı Türk edebiyatında Bayrak Şairi olarak da anılır. Şiirlerinde günlük Türkçeyi bir sanat dili hâline getirerek kullanan şairin; rahat ve sade bir üslubu vardır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel

B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Arif Nihat Asya

D) Orhan Şaik Gökyay

E) Hüseyin Nihal Atsız

5. Beş Hececiler'den biridir. En ünlü eseri, *Han Duvarları* adlı şiiridir. Behçet Kemal Çağlar ile birlikte *Onuncu Yıl Marşı*'nın sözlerini yazmıştır. İlk şiirlerini aruz ölçüsüyle yazan şair, bu şiirlerini *Şarkın Sultanları, Dinle Neyden* ve *Gönülden Gönüle* adlı kitaplarında toplamıştır. Zamanla aruz ölçüsünden uzaklaşarak hece ölçüsünü kullanmıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer

B) Arif Nihat Asya

C) Ziya Osman Saba

D) Yusuf Ziya Ortaç

E) Faruk Nafiz Çamlıbel

6. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şairlerden biri değildir?

A) Orhan Şaik Gökyay

B) Behçet Kemal Çağlar

C) Necmettin Halil Onan

D) Mehmet Âkif Ersoy

E) Faruk Nafiz Çamlıbel

7. Şiire aruzla başlamış daha sonraları aruzu bırakıp heceyle şiirler yazmış, çok sevdiği aruz ölçüsüne *Aruza Veda* adlı şiirle veda etmek istemiştir. Beş Hececiler'e katılmıştır. Bir öğretmen olan şair, şiirlerinde aşk, ölüm, hüzün konularını sıkça işlemiştir. *Cenk Duyguları, Rüya, Efsaneler* sanatçının bilinen diğer eserleridir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enis Behiç Koryürek
B) Halit Fahri Ozansoy
C) Orhan Seyfi Orhon
D) Yusuf Ziya Ortaç
E) Faruk Nafiz Çamlıbel

8. İlk şiirlerini 1919'da *Büyük Mecmua*'da çıkarmıştır. Kurtuluş Savaşı yıllarında *Dergâh* dergisinde yazdığı şiirlerle ün kazanan şair, *Varlık ve Oluş* dergilerinde de şiirlerini yayımlamıştır. Başlangıçta aruz ölçüsü ile yazan şair, daha sonra hece ölçüsüyle ve sade bir dille Millî Edebiyat akımına bağlı yurt sevgisi, gurbet, aşk konularını işleyen şiirler yazmıştır. *Bingöl Çobanları* adlı şiirle büyük bir üne kavuşmuş ve "Gurbet Şairi" olarak bilinmiştir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enis Behiç Koryürek
B) Kemalettin Kamu
C) Ahmet Kutsi Tecer
D) Ömer Bedrettin Uşaklı
E) Necmettin Halil Onan

9. Şiire aruzla başlayan ---- Ziya Gökalp'in etkisiyle hece ölçüsüne geçmiştir. *Gemiciler* şiiri başta olmak üzere, Türk denizciliğiyle ilgili şiirleriyle tanınmıştır. Son yıllarında tasavvufi şiirler de yazmıştır. *Varidat-ı Süleyman* adlı eseri tasavvufi şiirlerini bir araya getirdiği eseridir. *Miras, Güneşin Ölümü* sanatçının diğer eserleridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir

A) Faruk Nafiz Çamlıbel
B) Yusuf Ziya Ortaç
C) Halit Fahri Ozansoy
D) Orhan Seyfi Orhon
E) Enis Behiç Koryürek

10. (I) Şairin asıl ismi Muhammed Hüseyin Behçet'tir. (II) Azerbaycan edebiyatının büyük şairlerindendir. (III) Şiirlerinde Azerbaycan Türkçesini kullanmıştır. Türkçenin yanında çok iyi Farsça şiirleri de vardır. (IV) Şehriyar, İran'da Türkçe şiirleriyle tanınmış bir şairdir. (V) *Heyder Baba'ya Selam* şiiri, onun bütün Türk dünyasında tanınmasını sağlamıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

11. **Aşağıdakilerden hangisi Türkiye dışındaki çağdaş Türk şiirinin özelliklerinden değildir?**

A) Genellikle millî bilinç ve hürriyet temalarını işlemişler, çoğunlukla sembolik anlatımı tercih etmişlerdir.
B) Türkiye dışındaki bölgelerde yaşayan Türk şairler, ana dil bilinci ile Türkçe eserler yazmışlardır.
C) Ortak duygu, düşünce dünyasının yanı sıra zengin bir kültür birikimine de sahiptirler.
D) Orta Asya'da ve Kafkasya'daki sanatçılar düşüncelerini özgürce dile getirmişlerdir.
E) Türkiye dışındaki Türk sanatçılar, Türkçenin çeşitli lehçe ve şivelerinde eserler vermişlerdir.

12. 1914 yılında *Kehkeşan* dergisinin açtığı yarışmada şiirinin birinci seçilmesinden sonra edebiyat dünyasına adımını atan sanatçı, aruz vezniyle kaleme aldığı ilk şiirlerinin çoğunu İçtihad dergisinde yayımlamıştır. Rıza Tevfik'in aracılığıyla Ziya Gökalp'le tanıştıktan sonra şiirlerini hece vezniyle yazmaya başlamıştır. Hecenin beş şairinden biridir. Manzumelerinin bir kısmını *Türk Yurdu* dergisinde neşreder. Millî Edebiyat akımını benimser. 1917'de Şairler Derneği'ne katılmış; aynı yıl *Servet-i Fünun*'da Millî Edebiyat akımını destekleyen ve hece veznini savunan yazılar kaleme almıştır. 1919'dan sonra daha çok mizah ve hiciv alanında yazdığı şiir ve yazılarını *Diken, İnci, Ayna ve Aydede* gibi dergilerde yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yusuf Ziya Ortaç
B) Halit Fahri Ozansoy
C) Enis Behiç Koryürek
D) Orhan Seyfi Orhon
E) Faruk Nafiz Çamlıbel

1. Aşağıdakilerden hangisi Bahtiyar Vahapzade ile Mağcan Cumaybayulı'nın ortak özelliğidir?

A) Aynı ülkede doğmaları.

B) Türklük fikriyle halkı bilinçlendirmeleri.

C) Bireysel konularda eserler yazmaları.

D) Demokratik ortamlarda yetişmeleri.

E) Aynı şivede eserler vermeleri.

2. Bakü Devlet Üniversitesi Filoloji bölümünden mezun olmuş ve aynı bölümde öğretim üyesi olarak dersler vermiştir. Azerbaycan İlimler Akademisi üyeliğine seçilmiştir. 1960'larda başlayan özgürlük hareketlerinin öncülerindendir. Şiirlerinde, Azerbaycan Türklerinin yaşadığı felaketleri anlatmıştır. Sovyet rejiminin baskılarına rağmen özgürlük mücadelesinden hiç yılmamıştır. Vatan, millet, aile, tabiat, dil, özgürlük gibi temalar en güçlü ve en derin ifadeleri onun mısralarında bulmuştur. Azerbaycan'da "Halk Şairi" adıyla anılır. *Yücelikte Tenhalık, Menim Dostlarım, Bahar, Dostluk Nağmesi, Çınar, Ceyran* şairin en bilinen şiirlerindendir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Osman Türkay

B) Şehriyar

C) Mağcan Cumabayulı

D) Bahtiyar Vahapzade

E) Nimetullah Hafız

3. Aşağıda verilen şair - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) *Yayla Dumanı* - Ömer Bedrettin Uşaklı

B) *Bingöl Çobanları* - Kemalettin Kamu

C) *Bu Vatan Kimin* - Orhan Şaik Gökyay

D) *Denizden Çalınmış Ülke* - Behçet Kemal Çağlar

E) Bir Yolcuya - Necmettin Halil Onan

4. İşitince ata yurtta depremi
Aktı yaşım, döndü başım Türkiyem
Her derdimin kederimin ortağı
Can kardeşim kan kardeşim Türkiyem

(Bahtiyar Vahapzade)

Bu dörtlüğün teması aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gurbet

B) Karamsarlık

C) Hüzün

D) Vatanseverlik

E) Özlem

5. Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir sanatçıya aittir?

A) *Dinle Neyden*

B) *Gönülden Sesler*

C) *Çoban Çeşmesi*

D) *Suda Halkalar*

E) *Şarkın Sultanları*

6. Beş Hececiler ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Millî edebiyat akımından etkilenip ve bu anlayışta şiirler yazmışlardır.

B) Şiirde sade olmayı ve süsten uzak olmayı tercih etmişlerdir.

C) Dörtlük nazım birimine bağlı kalmayıp yeni biçimler aramışlardır.

D) Şiire başladıklarında kullandıkları hece ölçüsünü sanat hayatları boyunca işlemişlerdir.

E) Memleket sevgisi, yurdun güzellikleri ve kahramanlıklar gibi temaları işlemişlerdir.

7. Türk şiirinde Beş Hececiler olarak adlandırılan gruptan olup Türk edebiyatının önemli mizah yazarlarındandır. Türk dergicilik yaşamında önemli yeri olan siyasi-mizah dergisi *Akbaba*'yı yayın hayatına kazandırmış, bu dergideki yazılarıyla büyük bir hayran kitlesi edinmiştir. *Akından Akına, Âşıklar Yolu, Yanardağ* sanatçının şiir kitaplarından bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yusuf Ziya Ortaç
B) Orhan Seyfi Orhon
C) Halit Fahri Ozansoy
D) Enis Behiç Koryürek
E) Faruk Nafiz Çamlıbel

8. Yazın yaşamına aruz ölçüsünde şiirler yazarak başlamıştır. Aruzu bırakıp hece ölçüsünde şiirler yazmaya başladığında şiirlerini *Dergâh* ve *Hayat* dergilerinde yayımlamıştır. Şiirlerini *Çakıl Taşları* ve *Bir Yudum Daha* adlı iki kitapta toplamıştır. Son dönem şiirlerinde Yahya Kemal Beyatlı etkisinde kalmıştır. *Bir Yolcuya* adlı şiiriyle tanınan sanatçı, şiirin yanı sıra başka türlerde de eserler vermiştir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Muhip Dıranas
B) Orhan Seyfi Orhon
C) Halit Fahri Ozansoy
D) Necmettin Halil Onan
E) Kemalettin Kamu

9. Kurtuluş Savaşı bitmiş, Cumhuriyet kurulmuş ama savaşın etkileri sürüyordu. İçinde bulunduğum bu ortamda Millîyetçilik düşüncesinden etkilenerek bu doğrultuda şiirler yazdım. Dilimizde yer alan yabancı sözcükler yerine Türkçe sözcükleri kullanmaya çalıştım. Halk edebiyatında olduğu gibi hece ölçüsü kullandım. Bizim anlayışımızdaki şairlerde millî hisler ön planda olur. Bu yüzden eserlerimde Anadolu'yu ve Anadolu insanını anlatmayı düstur edindim. Şiirlerimi *Kültür Haftası, Hisar* ve *Çınaraltı* gibi dergilerde yayımladım.

Bu sözleri söyleyen şairin, aşağıdaki şiir anlayışlarından hangisine yakın olduğu söylenebilir?

A) Fecriati şiiri
B) Saf şiir
C) Millî Edebiyat şiiri
D) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir
E) Tanzimat edebiyat şiiri

10.
I. *Aruza Veda* - Halit Fahri Ozansoy
II. *Miras* - Enis Behiç Koryürek
III. *Çoban Çeşmesi* - Faruk Nafiz Çamlıbel
IV. *Kıbrıs Rubaileri* - Zeki Ömer Defne
V. *Denizden Çalınmış Ülke* - Arif Nihat Asya

Numaralanmış eserlerden hangileri yer değiştirirse eşleştirmedeki yanlışlık giderilmiş olur?

A) I ve III
B) II ve IV
C) II ve V
D) III ve IV
E) IV ve V

1. Şehriyar'ım, incinmeyin sözüme,
Dost acı danışar dostun özüne
Gah ağlaram, gah vururam dizime
Heç elden özgeye gardaş olar mı?
Hayından, uğrudan yoldaş olar mı?

Bu dizeler biçim ve içerik açısından incelendiğinde aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Bir şiirin son kısmından alınmıştır.

B) Millî özellikler ağır basmaktadır.

C) Yalın bir dille kaleme alınmıştır.

D) Teması millî birlik ve beraberlik bilincidir.

E) Kırgız Türkçesine ait bir şiirdir.

2. Aşağıdakilerden hangisinde bayrak şairi - gurbet şairi - Anadolu şairi olarak bilinen şairlerimiz sırasıyla verilmiştir?

A) Arif Nihat Asya - Kemalettin Kamu - Ömer Bedrettin Uşaklı

B) Necmettin Halil Onan - Orhan Seyfi Orhon - Behçet Kemal Çağlar

C) Hüseyin Nihal Atsız - Ahmet Kutsi Tecer - Yusuf Ziya Ortaç

D) Halit Fahri Ozansoy - Faruk Nafiz Çamlıbel - Ahmet Kutsi Tecer

E) Mehmet Âkif Ersoy - Orhan Seyfi Orhon - Behçet Kemal Çağlar

3. Orhan Seyfi Orhon ve Yusuf Ziya Ortaç tarafından çıkarılan dergi, 1941-1948 tarihleri arasında toplam olarak 161 sayı yayımlanmıştır. Adını Ziya Gökalp'in 5 Haziran 1922 tarihli *Küçük Mecmua* 'da yayımlanan ilk makalesinin başlığından alır. "Dilde, fikirde, işte birlik" sloganı ile yayın hayatına başlamıştır. Dergide çeşitli edebî eserlerin yanı sıra Türkçülük, Millîyetçilik, Türk medeniyeti ve kültürü, dil, edebiyat, tarih, Türk sanatları, ticaret ve iktisat, musiki, tiyatro, resim gibi farklı ilgi alanlarına dair makalelere yer verilmiştir.

Bu parçada söz edilen dergi aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Hisar*

B) *Kültür Haftası*

C) *Genç Kalemler*

D) *Çınaraltı*

E) *Dergâh*

4. Anadolu'da görev yaptığı yıllarda tanıdığı yöreler, kişisel izlenim ve gözlemleri şiirinin duygu ve düşünce kaynağını oluşturmuştur. Doğayı izlenimci bir gözle, ülke gerçeklerini öznel bir bakışla, şiirinde yansıtmıştır. "Anadolu Şairi" olarak ünlenmiştir. Eşini ve kızını kaybetmesi şiirine hüznü ve iç duyarlılığı getirmiştir. *Sarı Kız Mermerleri* adlı şiir kitabını kızına adamıştır. Anadolu'dan değişik, canlı görünümler çizmiştir. Doğa, gurbet, deniz, ölüm ve özlem şiirlerinin başlıca temaları olmuştur.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halit Fahri Ozansoy

B) Arif Nihat Asya

C) Ömer Bedrettin Uşaklı

D) Ahmet Kutsi Tecer

E) Necmettin Halil Onan

5. Yağız atlar kişnedi, meşin kırbaç şakladı,
Bir dakika araba yerinde durakladı.
Neden sonra sarsıldı altımda demir yaylar,
Gözlerimin önünden geçti kervansaraylar...
Gidiyordum, gurbeti gönlümle duya duya,
Ulukışla yolundan Orta Anadolu'ya.

İlk sevgiye benzeyen ilk acı, ilk ayrılık!
Yüreğimin yaktığı ateşle hava ılık,

Bu dizeler; şekil, anlam ve gelenek bakımından incelendiğinde aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Şiirde anlatılan mekân Anadolu'dur.

B) Redif ve kafiyeye yer verilmiştir

C) Şair memleket özlemini dile getirmiştir.

D) Hüsnütalil sanatından faydalanılmıştır.

E) Şiirde durak kullanılmamıştır.

6. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Fırtına ve Kar*

B) *Peri Kızı ile Çoban Hikâyesi*

C) *Gönülden Sesler*

D) *Çocuk Adam*

E) *Beyaz Bir Kuştu*

7. I. *Akbaba* adlı mizah dergisini çıkarmıştır.
II. "Kirpi" mahlasıyla sert eleştiri yazıları yazmıştır.
III. Beş Hececiler içinde sonradan aruz ölçüsüne dönen tek şairdir.
IV. Şiir, roman, tiyatro gibi birçok alanda eser vermiştir.

Yusuf Ziya Ortaç'la ilgili numaralanmış cümlelerin hangilerinde bilgi yanlışı vardır?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III
D) II ve IV E) III ve IV

8. Halk edebiyatı geleneklerine bağlı ve hece ölçüsünde şiirler yazmıştır. 1940'tan başlayarak *Çınaraltı, Sanat ve Edebiyat, Hareket, Ün, Şadırvan, Edebiyat Dünyası* gibi dergilerde şiirleri yayımlanmıştır. Anadolu'yu şiirlerinin ana teması olarak almıştır. Yurt güzellemeleriyle tanınmıştır. Erzurum, Eğin, Ilgaz, Isparta, Bursa, İstanbul, Konya illerini çeşitli özellikleriyle tanıtmıştır. *Denizden Çalınmış Ülke, Sessiz Nehir, Kardelenler* sanatçının şiir türünde yazdığı eserlerdir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yusuf Ziya Ortaç
B) Zeki Ömer Defne
C) Cahit Külebi
D) Ahmet Kutsi Tecer
E) Enis Behiç Koryürek

9. Vefasız Aslı'ya yol gösteren bu,
Kerem'in sazına cevap veren bu,
Kuruyan gözlere yaş gönderen bu...
Sızmadı toprağa çoban çeşmesi.

Bu dizeler, şiir geleneği bakımından incelendiğinde dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Halk edebiyatı şiir geleneğinden faydalanmışlardır.
B) Sade bir dille eserler kaleme almışlardır.
C) Memleket manzaralarını yansıtan söyleyişleri vardır.
D) Ahmet Muhip Dıranas ve Cahit Sıtkı Tarancı bu anlayışta eserler vermiştir.
E) Yerel ve millî özellikleri, temanın anlatılmasında bir araç olarak kullanmışlardır.

10. Bir ıssız ev gibi gezdiğin bu yurt,
Yıllarca döktürür sana gözyaşı,
Yavrunun derdiyle ah eder Bayburt,
Turnanın özlemi yakar Maraş'ı...

Bu dizelerden hareketle aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) Söz sanatına başvurulmuştur.
B) Halk şiiri geleneğine uygun yazılmıştır.
C) Çapraz uyak kullanılmıştır.
D) 6+5 durakları ve 11'lü hece ölçüsüyle yazılmıştır.
E) Tam kafiye kullanılmıştır.

11. Memleketçi şiirin poetikası olarak değerlendirilen ---- şiiri 1926 yılında, *Hayat* dergisinin beşinci sayısında yayımlanır. ---- bu şiirde kendi içinde bulunduğu ortamı önceleyen, öncelemesi gereken bir sanat anlayışının gerekliliğinden "Sen anlayan gözlerle süzersin uzun uzun / Yabancı bir şehirde bir kadın heykelini / Biz duyarız en büyük zevkini ruhumuzun / Görünce bir köylünün kıvrılmayan belini… Başka sanat bilmeyiz, karşımızda dururken / Yazılmamış bir destan gibi Anadolu'muz." mısralarıyla söz etmektedir.

Bu parçadaki boş bırakılan yerlere aşağıdaki eser ve sanatçılardan hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) *Anadolu'nun Sesi* - Cevat Şakir Kabaağaçlı
B) *Cenge Giderken* - Mehmet Emin Yurdakul
C) *Cenk Duyguları* - Halit Fahri Ozansoy
D) *Safahat* - Mehmet Akif Ersoy
E) *Sanat* - Faruk Nafiz Çamlıbel

12. Halkı uyandırmak amacıyla eserlerini kaleme alan şair, şiirlerinde; vatan, millet, aile, tabiat, dil, hürriyet hasreti gibi temaları, en güçlü ve derin mazmunlarla anlatmıştır. Şairin şiirlerine baktığımızda göze çarpan ilk tema vatan sevgisi olmaktadır. Toplumsal yönü ağır basan şairin şiirleri önemli bir yere sahiptir. 40'ı aşkın şiir kitabı, 11 ilmi eser, 2 monografi, çeşitli piyesler ve yüzlerce makale yayınlamıştır. Eserlerinde genellikle özgürlük, yurt sevgisi, din gibi temaları işlemiştir. Türkiye'de basılan eserleri: *Ömürden Sayfalar, Vatan, Millet, Ana Dili, Soru İşareti*'dir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bahtiyar Vahabzade
B) Nimetullah Hafız
C) Ata Atacanoğlu
D) Şehriyar
E) Aybek

1. Aşağıdakilerin hangisinde eser - şair eşleştirilmesi yanlış verilmiştir?

A) *Bingöl Çobanları* - Kemalettin Kamu

B) *Dualar ve Âminler* - Arif Nihat Asya

C) *Yayla Dumanı* - Ömer Bedrettin Uşaklı

D) *Erciyes'ten Kopan Çığ* - Behçet Kemal Çağlar

E) *Bir Yudum Daha* - Orhan Şaik Gökyay

2. Çıktık açık alınla on yılda her savaştan,
On yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan.
Başta bütün dünyanın saydığı başkumandan,
Demir ağlarla ördük anayurdu dört baştan.

Türk'üz, Cumhuriyet'in göğsümüz tunç siperi;
Türk'e durmak yaraşmaz, Türk önde, Türk ileri!

Onuncu Yıl Marşı; 1933 yılında ---- ve ---- tarafından yazılmış Cemal Reşit Rey tarafından bestelenmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Necmettin Halil Onan - Ahmet Kutsi Tecer

B) Yusuf Ziya Ortaç - Enis Behiç Koryürek

C) Halit Fahri Ozansoy - Kemalettin Kamu

D) Faruk Nafiz Çamlıbel - Behçet Kemal Çağlar

E) Orhan Seyfi Orhon - Ömer Bedrettin Uşaklı

3.
- Hece ölçüsünü kullanmıştır.
- Şiirlerinde açık bir dil vardır.
- Şiirlerine ideoloji hâkimdir.
- Millî konulara yer vermiştir.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi özellikleri verilen anlayışla eser vermiş <u>olamaz</u>?

A) Orhan Şaik Gökyay

B) Kemalettin Kamu

C) Halit Fahri Ozansoy

D) Ahmet Muhip Dıranas

E) Ahmet Kutsi Tecer

4. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Kanatlar ve Gagalar*

B) *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*

C) *Kıbrıs Rubaileri*

D) *Aynalarda Kalan*

E) *Dualar ve Âminler*

5. Cahit Külebi'nin Türk Kurtuluş Savaşı üzerine yazdığı yapay destandır. Yapıt ülke güzellikleri ve yurt sevgisini işleyen bir anlatımla başlar. Sonrasında işgal altında yaşanan acılar işlenir. Devamında Mustafa Kemal Atatürk'ün kurtarıcı olarak görülmesi, ondan duyulan umut ve beklentiler, Türk halkının direnişi ve elde edilen zafer sıralanır. Atatürk'ün özgürlükçü ve halkçı nitelikleri vurgulanır. Halk şiiri anlatımına uyan ve içerikle yaratılan coşku unsuru dikkat çekmektedir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen eser aşağıdakilerden hangisi hangisidir?

A) *Türk Mavisi*

B) *Adamın Biri*

C) *Rüzgâr*

D) *Atatürk Kurtuluş Savaşında*

E) Yeşeren Otlar

6. Türkün dili tek söygülü, istekli dil olmaz!
Özge dile qatsan, bu esil dil, esil olmaz!

(**söygülü:** seven istekli, **özge:** başka, **esil:** asil)

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) 7+7 durakları ve 14'lü hece ölçüsü ile yazılmıştır.

B) Türk dilinin öneminden bahsedilmiştir.

C) Sade anlaşılır dil kullanılmıştır.

D) Kişileştirme sanatına başvurulmuştur.

E) Aliterasyona yer verilmiştir.

7. Türk edebiyat tarihi ve dil araştırmacısı, şair, öğretmendir. Şiiri ile hafızalarda yer etmiş vatansever bir şairdir. Şiirlerinde hamasi bir söylem bulunur. Edebiyat alanında şairliğinden çok eleştirmenliği ve araştırmacılığı ile öne çıkmıştır. Yetmiş yıl boyunca öğretmenlik yapmış, binlerce öğrenci yetiştirmiştir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada sözü edilen sanatçıya ait değildir?

A) *Cenk Duyguları*

B) *Dedem Korkut'un Kitabı*

C) *Kâtip Çelebi'den Seçmeler*

D) *Destursuz Bağa Girenler*

E) *Bu Vatan Kimin?*

8. Eslimi, neslimi tanıyıram men,
Garışıg deyilem, özümden hürkem.
Sen kimsen, sen nesen, özün bilersen,
Men ilk gaynaşımdan Türk oğlu Türkem!

(**esil:** soy, **hürk:** korkmak, **gaynaş:** öz, kök)

(Bahtiyar Vahapzade)

Fırtınalar yoldaşındır nara salan Türk!
Hey koca Türk, Tanrısından kuvvet alan Türk!

Yürüyoruz, başımızda ay yıldızımız,
Genç, ihtiyar, kadın, erkek, oğul, kızımız…

Soyumuzda ne kahraman kardeşler vardır:
Türkmen, Oğuz, Başkurt, Tatar ve Kırgızımız…

(Orhan Seyfi Orhon)

İki farklı şairden alınan bu dizelerde;

I. Benzer temalara sahip olması,
II. Uyak şemalarının aynı olması,
III. Ek hâlinde rediflerin olması,
IV. Epik bir anlatıma sahip olması

özelliklerinden hangileri ortaktır?

A) I ve II
B) I ve IV
C) II ve III
D) III ve IV
E) I, III ve IV

9. Daha deniz görmemiş bir çoban çocuğuyum.
Bu dağların en eski âşinasıdır soyum,
Bekçileri gibiyiz ebenced buraların.
Bu tenha derelerin, bu vahşi kayaların
Görmediği gün yoktur sürü peşinde bizi,
Her gün aynı pınardan doldurur destimizi
Kırlara açılırız çıngıraklarımızla...

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Halk şiirinin anlamsal özellikleri korunmuştur.

B) Yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır.

C) Türkçülük fikriyle yazılmış bir şiirdir.

D) Pastoral bir şiir örneğidir.

E) Anadolu insanı ve coğrafyası anlatılmıştır.

10. Benim yârim al yanaklı bir kızdır.
Gözleri pek sevimli bir yıldızdır,
Kaşı hilâl,
Şairlerin hayâlini süsleyecek bir timsâl!
Bakarsınız bu genç kız
Pervâsız
Oturuyor bir kalenin üzerinde,
Neşe dolu gözlerinde!
(….)
İşte benim yârim bu güzel kız,
Kanım canım ona fedâ yalnız!

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest ölçü ile yazılmış bir şiirdir.

B) Söz sanatlarına başvurulmuştur.

C) Sade bir dille oluşturulmuştur.

D) Epik bir üslupla söylenmiştir.

E) İmgeler içermektedir.

1. (I) Saf şiir anlayışının ilk örnekleri Ahmet Haşim ve Yahya Kemal tarafından verilmiştir. (II) Şiirde estetiğe her şeyden çok değer veren bu şairler, şiirden düzyazıya ait ögeleri uzaklaştırmışlardır. (III) Şiirlerinde aşk ve tabiat başta olmak üzere bireysel temalara yer vermiş, her türlü ideolojik söylemden uzak durmuşlardır. (IV) Sürrealizm akımının etkisiyle oldukça kapalı ve yoruma açık bir şiir anlayışı geliştirmişlerdir. (V) Cumhuriyet Dönemi'nde Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Cahit Sıtkı Tarancı gibi şairler bu anlayışın güçlü temsilcileri olmuşlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

D seçeneğinde bilgi yanlışı vardır çünkü saf şiir anlayışına bağlı şairler sembolizmden etkilenmiştir.

Cevap: D

2. Aşağıdakilerden hangisi saf şiir anlayışına bağlı şairlerden <u>değildir</u>?

A) Necip Fazıl Kısakürek

B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Ahmet Hamdi Tanpınar

D) Cahit Sıtkı Tarancı

E) Ziya Osman Saba

Çözüm:

Ahmet Kutsi Tecer, Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren isimlerden biridir.

Cevap: B

3. 1928 yılında Beş Hececiler'in şiirini sığ bulduklarını söyleyen ----, Beş Hececiler'e tepki olarak ortaya çıkmışlardır. Edebiyat dünyasında bir tıkanıklık olduğundan yakınarak zamanın edebiyat anlayışını benimsemediklerini ifade eden bu edebî topluluğa göre Türk edebiyatı bir çıkmazın içindedir. Edebiyattaki ilkelerini "samimilik, canlılık ve devamlı yenilik" olarak açıklamış, Türk şiirine yeni ufuklar açmayı hedeflediklerini belirtmişlerdir. Verlaine ve sembolizm akımının öncülerinden olan Mallerme'den etkilenen genç şairler "Sanat sanat içindir." ilkesini savunmuşlardır.

Bu parçada sözü edilen edebî topluluk aşağıdakilerden hangisidir?

A) Servetifünuncular

B) İkinci Yeniciler

C) Garipçiler

D) Fecriaticiler

E) Yedi Meşaleciler

Çözüm:

Parçada sözü edilen edebî topluluk Yedi Meşaleciler'dir.

Cevap: E

4. Aşağıdakilerden hangisi, saf (öz) şiir anlayışıyla yazılmış bir şiirden alınmış olabilir?

A) Büyülenmiş bir ceylan gibi bakıyor zaman
Sessizlik dökülüyor bir yerde yaprak yaprak

B) Baktım biri yok o kentlerin hiç olmamışlar gördüm
S bir kadın balkonunda baksam ne zaman olurdu

C) Babalar, çıkarmayın onları akıldan
Analar, koruyun bebeklerinizi

D) fakir damlarda gezinir ay ışığı
sonra inip sallanır bahçede salıncakta

E) Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü yalandır

Çözüm:

Saf şiir; estetiğe her şeyden çok değer veren, şiirden düzyazıya ait ögeleri uzaklaştıran bir şiir anlayışıdır. Şiirde aşk ve tabiat başta olmak üzere bireysel temalara yer verilmiş, her türlü ideolojik söylemden uzak durulmuştur. Şiirde anlam kapalılığına ve müzikaliteye önem verilmiş, hece ölçüsü ve kafiye gibi geleneksel ahenk unsurlarından yararlanılmıştır. İmgeli ve sanatlı bir söyleyiş oluşturulmuştur. A seçeneğindeki dizeler bu özelliklere uygun bir biçimde yazılmıştır.

Cevap: A

5. Aşağıdakilerden hangisi saf şiir anlayışının ilkelerine bağlı şairlerin özelliklerinden olamaz?

A) Şiire özgü hayalî bir âlem oluşturmaları

B) Şiirin düzyazı ile bağlarını koparmaları

C) Şiirde ahenkli söyleyişe önem vermeleri

D) Belli bir kesimin sözcülüğünü yapmaları

E) Kapalı ve yoruma açık bir şiir yazmaları

Çözüm:

Saf şiir anlayışının en önemli özelliği sanat için sanat anlayışıdır ve hiçbir zümrenin sözcülüğünü üstlenmemesidir.

Cevap: D

6. (I) Saf şiir anlayışını benimseyen şairlerde, şiirin düşüncelerden çok sözcüklerle yazılması inancı egemendir. (II) Bu şairler, şiirde dizeye ve kelime seçimine büyük önem vermiş; dil ve söyleyiş güzelliğini her şeyin üstünde tutmuştur. (III) Şiirde estetiği en büyük amaç olarak belirleyen bu şairler, biçim ve ahenk açısından mükemmel bir şekle ulaşmaya çalışmıştır. (IV) İnsanın iç dünyasına, ruhunun derinliklerine yönelmiş, insanı en ince ayrıntısıyla ve bütün derinliğiyle anlatmayı amaçlamıştır. (V) Cumhuriyet Dönemi'nde Ziya Osman Saba, Necip Fazıl Kısakürek, Behçet Necatigil, Cahit Zarifoğlu ve Sezai Karakoç gibi şairler bu anlayışın güçlü temsilcileri olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçada V numaralı cümlede saf şiir anlayışına bağlı olmayan Cahit Zarifoğlu ve Sezai Karakoç isimlerinin olması bilgi yanlışıdır.

Cevap: E

7. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk şiirindeki eğilimlerden biri toplumcu gerçekçi edebiyat anlayışıdır. (II) XX. yüzyılın başında ortaya çıkan Marksist ideolojinin şekillendirdiği bu şiir anlayışı, Cumhuriyet Dönemi'nde edebiyatımızda yankı bulur. (III) Nazım Hikmet Ran'ın öncülüğünde Türk edebiyatında, 1930'lardan itibaren toplumcu gerçekçi şiir anlayışı yaygınlaşır. (IV) İçerikten çok söyleyişe önem veren toplumcu gerçekçi şairler, geniş kesimlerin sözcülüğünü üstlenir. (V) Şairlerin ekseninde toplum ve üretim ilişkileri vardır, bu sanatçılar bireysel değil kolektivist bir anlayışla hareket edilmesi gerektiğini savunur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

D seçeneğinde bilgi yanlışı vardır çünkü toplumcu gerçekçi şairler söyleyişe değil içeriğe önem verirler. Bu şairlerin temel amacı toplumsal sorunları dile getirmektir.

Cevap: D

8. Aşağıdakilerden hangisinde, toplumcu gerçekçi anlayışla şiir yazan şairlerle ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) Şiirlerinde, "toplum için sanat" ilkesine göre hareket etmişlerdir.

B) Pragmatist bir yaklaşımla ideolojik eksende bir şiir üretmişlerdir.

C) Halk şiirine ait ahenk ögelerini ve nazım biçimlerini kullanmışlardır.

D) Geniş kesimleri bilinçlendirmeyi ve harekete geçirmeyi istemişlerdir.

E) Yoksul halkın, işçilerin ve köylülerin sorunlarına yer vermişlerdir.

Çözüm:

C seçeneğinde bilgi yanlışı vardır çünkü toplumcu gerçekçi şairler, halk şiiri nazım biçimlerini kullanmamış, serbest nazım ile şiirlerini yazmışlardır.

Cevap: C

9. (I) Toplumcu gerçekçi şairler, Türk şiirinde o güne kadar işlenmemiş konulara, şiir dilinde kullanılmamış kavramlara yer verdiler. (II) Bu şairler; hayata daima kötümser bakar, geleceğe duyulan derin bir inançsızlıktan beslenirler. (III) Marksist ve materyalist bir anlayışla işçi, emekçi ve köylü sınıfının sorunlarına yer verirler. (IV) Toplumcu gerçekçiler; toplumsal yaşamı gerçekçi bir biçimde tasvir eder, sosyal sorunlara yer verir ve bunların çözümünü göstermeye çalışırlar. (V) Kitleleri harekete geçirmek amacıyla hitabet üslubundan yararlandılar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

B seçeneğinde bilgi yanlışı vardır. Toplumcu gerçekçi şairler iyimser bir bakış açısına sahiptir. Geleceğin, kendi dünya görüşleri doğrultusunda şekilleneceğine inanırlar.

Cevap: B

10. "Deeeert
çok,
hemdert
yok"
Yürek-
-lerin
kulak-
-ları
sağır...
Hava kurşun gibi ağır...

Ben diyorum ki ona:
- Kül olayım
Kerem
gibi
yana
yana.

Bu dizeler, toplumcu gerçekçi şiir anlayışına ilişkin aşağıda verilen özelliklerden hangisine örnek oluşturmaz?

A) Sesi ve ritmi önemseme
B) Kendine özgü bir biçimi olma
C) Serbest nazım ile yazılma
D) Halkın anlayacağı dil kullanma
E) Sanatsız bir anlatım kullanma

Çözüm:

Verilen dizelerde ses ve sözcük tekrarlarına yer verilerek ses ve ritim önemsenmiştir. Dizelerin merdiven şeklinde dizilmesi, paralel ve simetrik akışlar şiirin kendine özgü bir biçimi olduğunu göstermektedir. Dizelerde herhangi bir ölçü sistemi kullanılmadığı için şiir serbest ölçü ile yazılmıştır. Dizelerde kullanılan dil, halkın anlayabileceği bir dildir. Fakat bu dizelerde, *Aslı ile Kerem* halk hikâyesindeki Kerem hatırlatılmış; telmih sanatı yapılmıştır. "Hava kurşun gibi ağır" ve "Kerem gibi kül olayım" dizelerinde de teşbih sanatı kullanılmıştır.

Cevap: E

1. **Saf şiir anlayışı ile ilgili aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?**

A) Türk edebiyatında ilk örnekleri, Cumhuriyet Dönemi şairleri tarafından verilmiştir.

B) Toplumsal meseleler değil; aşk, yalnızlık, hüzün ve tabiat gibi bireysel konular ele alınmıştır.

C) Saf şiir anlayışıyla şiir yazan şairler, 19. yy. sembolist Fransız şairlerinin etkisinde kalmıştır.

D) Söyleyiş güzelliği her şeyin üstünde tutulmuş, geleneksel biçim ögelerinden yararlanılmıştır.

E) İmgeye ve çağrışım gücü yüksek sözcüklere yer veren, estetiği önceleyen bir şiir anlayışıdır.

2. **Aşağıdakilerden hangisi Yedi Meşaleciler topluluğuna bağlı sanatçılardan biri değildir?**

A) Ziya Osman Saba

B) Kenan Hulusi Koray

C) Yusuf Ziya Ortaç

D) Sabri Esat Siyavuşgil

E) Muammer Lütfi Bahşi

3. Ömrün gecesinde sükun, aydınlık
Boşanan bir seldi avuçlarından,
Bir masal meyvası gibi paylaştık
Mehtabı kırılmış dal uçlarından.

Saf şiir anlayışını yansıtan bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İstiare sanatı kullanılmıştır.

B) Çapraz kafiye düzeninde yazılmıştır.

C) Lirik şiir özelliği taşımaktadır.

D) On birli hece ölçüsü kullanılmıştır.

E) Düşsel ögelere yer verilmiştir.

4. İlk şiir kitapları *Örümcek Ağı* ve *Kaldırımlar* 1939'a kadar yazdıklarından seçmeleri ihtiva eder. *Kaldırımlar* kitabına adını veren uzun şiiri, kendisine "Kaldırımlar şairi" ünvanını kazandırmıştır. Bu arada oyunculuğuna büyük değer verdiği Muhsin Ertuğrul'un tesiriyle tiyatroya ilgi duymaya başlayan sanatçının ilk tiyatro eseri *Tohum,* 1935'te yayımlanır ve Muhsin Ertuğrul tarafından sahneye konur. Bu tarihten bir yıl kadar önce sanat anlayışı ve eserlerinde dinî - mistik bir eğilim ağırlığını hissettirmeye başlar.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Sıtkı Tarancı

B) Ahmet Hamdi Tanpınar

C) Necip Fazıl Kısakürek

D) Ahmet Kutsi Tecer

E) Ziya Osman Saba

5. Bir kuş sesi gelir dudaklarından;
Gözlerin, gönlümde açan nergisler.
Düşen öpüşlerdir dudaklarından
Mor akasyalarda ürperen seher.

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Ahmet Muhip Dıranas

B) Edip Cansever

C) Nâzım Hikmet Ran

D) Melih Cevdet Anday

E) Kemalettin Kamu

6. 1923 ile 1960 arasında toplumcu eğilimi sürdüren şairler arasında ---- sayabiliriz.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Asaf Halet Çelebi'yi

B) Ahmed Arif'i

C) Rıfat Ilgaz'ı

D) Attilâ İlhan'ı

E) İlhami Bekir Tez'i

7. Yeni bir şiir kurmak isteyen şair, Rus şiirine fütürizmi getiren Mayakovski'yi örnek alarak kurmak istediği şiirin altyapısını oluşturur. Şiir anlayışında köklü değişiklikler yaptığı ve ileride devam ederek değiştireceği, gitgide bir poetikaya dönüştüreceği asıl dönem 1929-1932 yıllarıdır. *835 Satır, Jokond ile Si-Ya-U, Varan 3, 1+1=1, Sesini Kaybeden Şehir, Benerci Kendini Niçin Öldürdü, Gece Gelen Telgraf* isimli şiir kitapları; basıldığı dönemin şiir anlayışını, biçim ve içerik özellikleriyle kökünden yıkan örneklerdir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hasan İzzettin Dinamo

B) Ercüment Behzat Lav

C) Nâzım Hikmet Ran

D) İlhami Bekir Tez

E) Melih Cevdet Anday

8. 1940 - 1950 yılları arasında şiire uzun bir süre hâkim olan Garip akımına karşı edebiyat çevrelerince birçok eleştiri yapılmıştır. Ta ki Attilâ İlhan önderliğinde bir grubun 1952 yılında bir araya gelmesine kadar… 1952 yılında ---- adındaki bir dergi etrafında toplanan Attilâ İlhan, Fert Edgü, Demir Özlü gibi isimler Garip şiirini ağır bir şekilde eleştirerek yeni bir hareket başlattıklarını duyurmuştur. Onlar Garipçileri, şiiri basite indirgedikleri için eleştirmiş; şiirin açık ve anlaşılır olamayacağını savunmuşlardır. Çünkü açık seçik yazılmak istenen şeyler düzyazı aracılığıyla da yapılabilir, bunun için şiire gerek yoktur. Şiiri düz yazıdan ayıran şeyin manasındaki derinlik olduğunu iddia etmişlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mavi*

B) *Hisar*

C) *Pazar Postası*

D) *Varlık*

E) *a Dergisi*

9. Daha çok gizli bir hece ölçüsü ahenginin hissedildiği ilk şiir kitabı *Duvar*'da, II. Dünya Savaşı'nın insanlar üzerindeki etkisi zaman zaman kendini duyurur. Paris seyahatinin ardından 1954'te yayımladığı ikinci şiir kitabı *Sisler Bulvarı* bir hayli ilgi toplar. Toplumsal gerçekçilik çerçevesinde "ben"in, yalnızlığın, yabancı ülkelerin ve insanların konu olarak işlendiği bu yapıtıyla şiiri yavaş yavaş kendi kimliğini bulmaktadır. Fakat hemen bir yıl sonra yayımlanan ve ilgi görmeyen *Yağmur Kaçağı* şiir kitabından sonra *Ben Sana Mecburum* şairin birikimi açısından yeni dönüşümleri beraberinde getirir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Enver Gökçe

B) Cemal Süreya

C) Attilâ İlhan

D) Rıfat Ilgaz

E) Sezai Karakoç

10. (I) *Mavi* dergisi 1952 - 1956 yılları arasında Ankara'da, şairliğe ve yazarlığa yeni başlamış birkaç liseli arkadaşın çıkardığı küçük bir sanat ve edebiyat dergisidir. (II) Yayımlanmaya başlanmasından yaklaşık iki sene sonra Attilâ İlhan'ın dergiye gönderdiği yazılarla "toplumsal gerçekçi" bir yapıya bürünür. (III) Attilâ İlhan *Mavi* dergisinde yayımlanan yazılarında kendi sanat anlayışının bir sentezi olarak belirlediği "sosyal realizm" görüşünün merceğinden Garipçileri eleştirir. (IV) *Mavi* dergisi en hararetli tartışmaları *Hisar* dergisi etrafında toplanan ve millî kültür çerçevesinde şiirler yazan şairlerle gerçekleştirmiştir. (V) Bununla birlikte İkinci Yeni şiir anlayışını desteklemiş; gerçeküstü imajlar, soyutlamalar, şuuraltı sıçramaları bu anlayışıyla kesişen yönleri olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Yana yatmış bir gemi,
Kaybettiği âlemi
Arıyor deryalarda.
Bu resim rüyalarda
Gibi aklımı çeldi,
Bana sahici geldi.
Geçtim kendi kendimden,
Yüzüme o resimden,
Köpükler vurdu sandım.
Duymuş gibi tıkandım,

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Yedili hece ölçüsü kullanılmıştır.
B) Düz kafiye düzeninde yazılmıştır.
C) Didaktik bir boyut taşımaktadır.
D) Tam ve zengin kafiye kullanılmıştır.
E) Hayalî unsurlara yer verilmiştir.

2. Aşağıdakilerden hangisi 1923 - 1960 arası toplumcu gerçekçi şiir anlayışıyla eser veren şairlerden <u>değildir</u>?

A) Ahmed Arif
B) Enver Gökçe
C) Cahit Külebi
D) Rıfat Ilgaz
E) A. Kadir

3. Belki rüyalarındır bu taze açmış güller,
Bu yumuşak aydınlık dalların tepesinde,
Bitmeyen aşk türküsü kumruların sesinde,
Rüyası ömrümüzün çünkü eşyaya siner.

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Sarma kafiye düzeninde yazılmıştır.
B) Tam kafiye ve redife yer verilmiştir.
C) Ses tekrarları ile ahenk sağlanmıştır.
D) Anlam, şiirselliğe tercih edilmiştir.
E) On dörtlü hece ölçüsü kullanılmıştır.

4. Aşağıdakilerin hangisi, saf (öz) şiir anlayışıyla yazılmış bir şiirden alınmış <u>olamaz</u>?

A) Bir gül bu karanlıklarda
Sükute kendini mercan
Bir kadeh gibi sunmada
Zamanın aralığından.

B) Hayalimde tek çizgi bir sen kalmışsın, sen!
Hülyasındaki geniş aydınlığa gülen
Gözlerin, dişlerin ve ak pak gerdanınla
Ne güzel komşumuzdun sen, Fahriye abla!

C) Kalbim yine üzgün, seni andım da derinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden
Yorgun ve kırılmış gibi en ince yerinden
Geçtim yine dün eski hazan bahçelerinden

D) Çıngıraksız, rehbersiz deve kervanı nasıl,
İpekli mallarını kimseye göstermeden,
Sonu gelmez kumlara uzanırsa muttasıl,
Ömrüm böyle esrarlı geçecek ses vermeden,

E) Ezanımdan alışıp tekbîre,
Buldunuz mutluluk, imanımla
Vatan ettim sizi ey topraklar
Beş vakit damgalayıp alnımla.

5. Aşağıdaki eserlerden hangisi Nâzım Hikmet Ran'a ait değildir?

A) *835 Satır*

B) *Jokond ile Si - Ya - U*

C) *Geceleyin Bir Koşu*

D) *Taranta - Babu'ya Mektuplar*

E) *Sesini Kaybeden Şehir*

6. Bir kuş sesi gelir dudaklarından;
Gözlerin, gönlümde açan nergisler.
Düşen öpüşlerdir dudaklarından
Mor akasyalarda ürperen seher.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Saf şiir anlayışına uygun yazılmıştır.

B) Edebî sanatlara yer verilmiştir.

C) Çapraz kafiye düzenine sahiptir.

D) Pastoral bir şiirden alınmıştır.

E) Sözcük hâlinde redif kullanılmıştır.

7. (I) Erken yaşlarda takdir gören bir şairlik yeteneğine sahip olan Nâzım Hikmet'in ilk şiirlerinde Yahya Kemal'in etkisi görülmektedir. (II) İlk dönem şiirlerinde kafiye ve redif gibi ahenk unsurlarından yararlansa da sonraki şiirlerinde bundan vazgeçmiştir. (III) Şiirde kurallara uymayı bırakarak serbest nazımla eserler vermeye başlamıştır. (IV) Onun serbest nazma geçmesinde etkili olan kişi ise Marinetti olmuştur. (V) Bu etkiyle yeni bir şiir kurmak isteyen Nâzım Hikmet, fütürizmle şiirini birleştirerek bu yeni şiirin altyapısını oluşturmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Kasnağından fırlayan kayışa
kaptırdın mı kolunu Alişim!
Daha dün öğle paydosundan önce
Zileli'nin gitti ayakları.
Yazıldı onun da raporu:
"İhmalden!"
Gidenler gitti Alişim,
boş kaldı ceketin sağ kolu...

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Toplumcu gerçekçi anlayışla yazılmıştır.

B) İşçilerin zor şartlarından söz edilmiştir.

C) Konuşma dilinin özellikleri kullanılmıştır.

D) Yineleme, ahengi sağlayan ögelerdendir.

E) Yer yer somutlamaya başvurulmuştur.

9. Açlar dizilmiş açlar!
Ne erkek, ne kadın, ne oğlan, ne kız
sıska cılız
eğri büğrü dallarıyla
eğri büğrü ağaçlar!
Ne erkek, ne kadın, ne oğlan, ne kız
açlar dizilmiş açlar!

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Orhan Veli Kanık

B) Nâzım Hikmet Ran

C) Cemal Süreya

D) Behçet Necatigil

E) Haydar Ergülen

1. Şiir, roman, hikâye, deneme, eleştiri, inceleme ve araştırma, edebiyat tarihi gibi edebiyatın hemen her türünde eser vermiştir. Mimari, heykel, resim, müzik ve hat başta olmak üzere güzel sanat alanlarında da amatörlükten daha ileri bir seviyede, dikkate değer yorumları içeren makale ve denemeleri vardır. Kendi hayatı ve şahsiyeti için önemli ipuçları taşıyan, ölümünden kısa bir süre önce kaleme aldığı *Antalyalı Genç Kıza Mektup*'ta, iç dünyasının biyografisinde uzak çocukluk yıllarından gelen izlenimlerini âdeta bir şiir olarak yeniden kurduğu görülür. Gerek bu mektupta gerekse diğer eserlerinde sıkça tekrarladığı bakmak, hayranlık ve lezzet gibi anahtar kavramlar onun psikolojisine, oradan da estetik düşüncelerine ışık tutar. Bunların anlattığı ortak duygu bir temaşa psikolojisiyle açıklanabilir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Sıtkı Tarancı

B) Ahmet Hamdi Tanpınar

C) Behçet Necatigil

D) Fazıl Hüsnü Dağlarca

E) Ziya Osman Saba

2. *Fahriye Abla, Serenat, Kar, Olvido* gibi çok bilinen şiirleriyle beğeni toplayan, ancak yıllarca kitap çıkarmamakta direnmiş bir şairdir. Aşk, doğa, ölüm, anılar gibi temaları düşündürücü boyutlarıyla ele aldığı şiirlerinde hece ölçüsünün alışılmış kalıplarını sarsarak bu ölçüye yeni bir tat ve tazelik getirir. Baudelaire, Verlaine ve Rimbaud gibi sembolist şairlerin etkisinde geleneksel biçimleri yoğurarak duyguların sonsuzluğuna yönelen ve biçime önem veren kendine özgü bir şiir yapısı kurar.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek

B) Fazıl Hüsnü Dağlarca

C) Ahmet Muhip Dıranas

D) Yahya Kemal Beyatlı

E) Behçet Necatigil

3. Onun şiiri bütün kültürlerden ve sanat anlayışlarından faydalanan, fakat şiir dışı unsurlara iltifat etmeyecek kadar kendine yeten bir şahsiyetin şiiridir. Divan ve halk edebiyatları, Doğu ve Batı şiirleri, masallar, folklor ve Hint mistisizmi, eski Mısır ve Asur kültürleri, Cihangir'de geçen çocukluk ve bütün bir İstanbul hayatı onun şiirinde bir araya gelir. Şiir dışında divan edebiyatı, Fars edebiyatı, Hint ve Uzak Doğu kültür ve edebiyatları, tasavvuf ve Türk musikisi, Hint mistisizmi ve Budist felsefeyle de meşgul olmuştur.

Bu parçadaki sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âsaf Hâlet Çelebi

B) Sezai Karakoç

C) Cahit Zarifoğlu

D) Necip Fazıl Kısakürek

E) Ahmet Hamdi Tanpınar

4. Uzun bir süreci kapsayan şiir hayatı boyunca güçlü yeteneğiyle Türk şiirinin mevcut imkânlarından da yararlanan şairin ilk şiirlerinde heceyi kullanma tekniği bakımından Beş Hececiler'in, metafizik ve kozmik temalar yönünden saf şiir anlayışına bağlı şairlerin etkisi görülür. Asker olarak görev yaptığı sırada gece nöbetlerinde dağlarda bayırlarda; tabiatla, yıldızlarla, kozmik âlemle iç içe yaşayan şairin *Çocuk ve Allah*'taki şiirleri sanat hayatında açık biçimde belirleyici bir yere sahiptir. Bu eserin temelinde zengin ve muhteşem hayallerle kâinat ve insan arasındaki gizemli ilişki yer alır.

Bu parçadaki sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Behçet Necatigil

B) Ahmet Muhip Dıranas

C) Âsaf Hâlet Çelebi

D) Fazıl Hüsnü Dağlarca

E) Cahit Sıtkı Tarancı

5. Aşağıdaki yazar - yapıt eşleştirmelerinden hangisi yanlış verilmiştir?

A) Özdemir Asaf - *Sonrası*

B) Ziya Osman Saba - *Geçen Zaman*

C) Fazıl Hüsnü Dağlarca - *Havaya Çizilen Dünya*

D) Necip Fazıl Kısakürek - *Ben ve Ötesi*

E) Behçet Necatigil - *Kareler Aklar*

6. Asıl estetiğim Valery'yi tanıdıktan sonra teşekkül etti. Bu estetiği ve şiir anlayışını rüya kelimesiyle ve şuurlu çalışma fikirleri etrafında toplamak mümkündür. Yahut da musiki ve rüya. Valery'nin "Velev ki rüyalarını yazmak isteyen adam bile azami şekilde uyanık olmalıdır." cümlesini "en uyanık bir gayret ve çalışma ile dilde rüya hâlini kurmak" şeklinde değiştirin, benim şiir anlayışım çıkar.

Şiir anlayışı göz önünde bulundurulduğunda bu parçada dile getirilen görüşler, aşağıdaki şairlerden hangisine ait olabilir?

A) Edip Cansever

B) Faruk Nafiz Çamlıbel

C) Ercüment Behzat Lav

D) Ahmet Hamdi Tanpınar

E) Ece Ayhan

7. Başlangıçta hiçbir şey anlamıyordum ondan çünkü Rusçam kötüydü. Şimdi de tümüyle anladığımı söyleyemem. Fakat basamak biçimindeki dizelerini taklit ediyordum. Mayakovski'nin şiiriyle benimki arasındaki ortak yanlar: İlkin, şiir ve düzyazı, ikincisi çeşitli türler arasındaki kopukluğun aşılması, üçüncüsü şiire siyasal dilin sokulmasıdır. Bununla birlikte, farklı biçimler kullanıyoruz onunla. Mayakovski öğretmenimdir fakat onun gibi yazmıyorum ben.

Bu parçada söz eden şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nâzım Hikmet Ran

B) Ercüment Behzat Lav

C) Orhan Veli Kanık

D) Asaf Halet Çelebi

E) Edip Cansever

8. Aşağıdakilerden hangisi Maviciler içinde yer alan sanatçılardan biri <u>değildir</u>?

A) Ferit Edgü

B) Ece Ayhan

C) Demir Özlü

D) Ahmet Oktay

E) Tahsin Yücel

9. Trrrrum,
trrrrum,
trrrrum!
trak tiki tak
Makinalaşmak
istiyorum!
Beynimden, etimden, iskeletimden
geliyor bu!

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplumcu bir anlayışın izleri görülmektedir.

B) Anlam ve ses arasında bütünlük vardır.

C) Serbest nazım özelliği göstermektedir.

D) Fütürizm akımının etkisi söz konusudur.

E) Ahenk, söz ve ses tekrarıyla sağlanmaktadır.

10. Gerçek şair kendi aşkı, kendi mutluluğu ve acısıyla uğraşmaz. Onun şiirlerinde halkının nabzı atmalıdır. Şair başarılı olmak için, yapıtlarında maddi yaşamı aydınlatmak zorundadır. Şair sadece tespit etmekle kalmaz, onun tespit ettiği şey sosyal çevresine tesir eder, onun değişmesinde derece derece etken de olur. Gerçek yaşamdan kaçan ve hayattan kopuk konuları işleyen kimse, saman gibi anlamsızca yanmaya yargılıdır.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin, bu parçadaki görüş doğrultusunda eser verdiği <u>söylenemez</u>?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar

B) Nâzım Hikmet Ran

C) İlhami Bekir Tez

D) Ercüment Behzat Lav

E) Enver Gökçe

1. I. Gene bahar oldu açıldı güller
Figana başladı gene bülbüller
Başka bir hâl olup açtı sümbüller
Âşıkların del'olduğu zamandır

II. Uzak, çok uzağız şimdi ışıktan,
Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan,
Dönmeyen gemiler olduk açıktan,
Adımızı soran, arayan var mı?..

I. 11'li hece ölçüsüyle oluşturulmuştur.
II. Uyak (kafiye) şemaları aynıdır.
III. Nazım türleri farklıdır.
IV. Doğaya özgü varlıklara yer verilmiştir.
V. "Gül" mazmun olarak kullanılmıştır.

Numaralanmış bilgilerden hangileri verilen şiirlerin ortak özelliği <u>değildir</u>?

A) I ve II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve V E) IV ve V

2. İlk edebî ürünleri 1943'te çıkan sanatçı; *Büyük Doğu, Varlık* gibi dergilerde boy gösterir. Kitapları ise 1950'lerin ortalarından 1970'lerin sonlarına dek yayımlanır. Sanatçının şiirinin tematik yönü, onun çok okunurluğuyla doğrudan ilgilidir çünkü bu şiir, evrensel ve eskimez temaları işler. Yaşam, aşk, yalnızlık, ölüm, tabiat sanatçının en çok ele aldığı temlerdir. Henüz 1955 tarihli *Dünya Kaçtı Gözüme* adlı ilk kitabında yer alan, *Bugün ve Bugün*'de, hayata duyduğu tutkuyu "Öyle çabuk geçiyor ki günler / Hele sen de bir bak hayatına / Daha dün doğmuşuz sanki. / Yeni okula başlamışız, / Yeni sevmişiz." dizeleriyle dile getirir.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Sıtkı Tarancı
B) Özdemir Asaf
C) Fazıl Hüsnü Dağlarca
D) Behçet Necatigil
E) Âsaf Hâlet Çelebi

3. (I) Türk edebiyatında saf (öz) şiir anlayışı, Ahmet Hâşim'in kendi şiir anlayışını ortaya koyduğu *Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar* adlı makalesiyle başlamıştır. (II) Sembolist Fransız şairlerinin şiirde dili her şeyin üstünde tutan görüşünden hareketle ortaya çıkan bu anlayış, Türk şiirinin önemli birçok şairini de etkilemiştir. (III) Bu anlayışa sahip yazarlar gelenekten yararlanmayı reddetmiş, modern bir şiir anlayışının yerleşmesi için çaba göstermişlerdir. (IV) Şairler şiire özgü hayalî bir dünya kurmuş, daha çok bireysel duyarlılıkları dile getirmişlerdir. (V) Farklı ölçüleri kullanan şairler bunun dışında söyleyiş tarzı, ritim, kafiye, iç kafiye, asonans ve aliterasyon gibi ses benzerlikleriyle ahengi sağlamışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. sidharta buddha

ben bir meyvayım

ağacım âlem

ne ağaç

ne meyva

ben bir denizde eriyorum

om mani padme hum (3 kere)

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Ahmet Muhip Dıranas
B) Necip Fazıl Kısakürek
C) Nâzım Hikmet Ran
D) Âsaf Hâlet Çelebi
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

5. **Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) Çoğunlukla heceyi kullanan ama serbest şiir denemeleri de yapan Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, şiirlerinin çoğu müzik, rüya, zaman ve sonsuzluk temaları etrafında gelişir.

B) Necip Fazıl Kısakürek'in şiiri, Cumhuriyet'in ilk yıllarında hece ölçüsüyle yazılan şiirler arasında estetik kaygıları ve metafizik-psikolojik derinliği olan bir içerikle kendisini fark ettirir.

C) Toplumsal çekişmelerden uzak kalan bir şiir dünyası kuran Ziya Osman Saba; çocukluk özlemi, anılara düşkünlük, ev-aile sevgisi konularını duru bir dille işledi.

D) Şiirlerinde Fransız şairlerden Baudelaire, Verlaine, Valery ile Paul Eluard'ın etkileri görülen Cahit Sıtkı Tarancı özellikle 1935'ten sonra "yalnızlık" ve "ölüm" temaları üzerinde yoğunlaşır.

E) Ahmet Muhip Dıranas, yeni bir insan tipi getirir Türk şiirine; dünyası ve zevkleri küçük insanın, şiire uzak düşmüş bir insanın şiirini yazar.

6. Onun şiirini, özellikle estetik ağırlığıyla Yahya Kemal ve Ahmet Haşim'in temsil ettiği bir eğilimin uzantısı olarak düşünmek mümkündür. O, bir süreden beri tekdüze bir ses ve dar bir biçimsel yapı içinde bocalayan hece ölçüsünü ilk kez poetik bir yetkinliğe kavuşturmuştur. Bunun yanı sıra içerik bakımından da mistik ve metafizik eğilimlerle, vehim ve sayıklamalarla ortaya çıkan trajik karakter onu döneminin diğer şairlerinden ayırmaktadır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar

B) Necip Fazıl Kısakürek

C) Ziya Osman Saba

D) Cahit Sıtkı Tarancı

E) Ahmet Muhip Dıranas

7. Sanatçının şiirleri, 1923 - 1940 arası Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinde, biçim ve içerik özellikleriyle geleneksel şiir anlayışını kökünden yıkan ilk örneklerdi. Vezinsiz, serbest şiirlerde dizeler, hatta sözcükler kırılarak merdiven basamakları biçiminde sıralanıyor; keskin uyaklar, iç uyaklar kullanılıyor; yeni konu ve sözcüklerle içerik zenginleştiriliyordu. Büyük ölçüde sözcüğün gerçek anlamında "orkestrasyon"una dayanan bu ürünlerin ortaya konulması o zamana değin süregelen yazım ve yazın tekniklerinin bir bireşimiydi.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel

B) Necip Fazıl Kısakürek

C) Orhan Veli Kanık

D) Ahmet Hamdi Tanpınar

E) Nâzım Hikmet Ran

8. Şair ve yazarların birbirleriyle aynı estetik anlayışa bağlı olduklarında bile estetik açıdan bir farklılaşma durumu ortaya çıkabilir. ----, bu bağlamda en çarpıcı örnektir. 1940 kuşağı toplumcu şairleri arasında yer alan ve dolayısıyla da ileri toplumculuk aşamasının şairlerinden olan sanatçı, "sosyal realizm" olarak adlandırdığı bir sanat anlayışını benimser. Özellikle Hisar grubuna dönük eleştirel söylem üretme çabası etrafında duyurduğu estetik anlayışla, bulunduğu aşamanın genel estetik çizgisinden oldukça farklı bir toplumcu-gerçekçiliğe yönelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Enver Gökçe

B) Rıfat Ilgaz

C) Ahmet Arif

D) Attilâ İlhan

E) Demir Özlü

1. Bedava yaşıyoruz bedava
Hava bedava bulut bedava
Dere tepe bedava
Yağmur çamur bedava

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu dizelerin aşağıdakilerden hangisinin bir şiirinden alındığı söylenebilir?

A) Edip Cansever

B) Orhan Veli Kanık

C) Kemalettin Kamu

D) Behçet Necatigil

E) Atillâ İlhan

Çözüm:

Bu şiirde gündelik bir konu ele alınmıştır. Sanatlı ve süslü bir dil kullanılmamış, ölçü olarak serbest ölçü seçilmiştir. Bu özellikler Garip şiirine ait özelliklerdir. Seçeneklerde ise Garip şiirine mensup sanatçı olarak Orhan Veli Kanık bulunmaktadır. Seçeneklerdeki diğer sanatçılar farklı şiir anlayışıyla şiirlerini yazmaktadır.

Cevap: B

2. Aşağıdakilerden hangisi II. Yeni şiir anlayışıyla çelişen bir bilgidir?

A) Şiirde anlam kapalılığı olmalıdır.

B) “Şiir için şiir” anlayışı savunulmalıdır.

C) Folklorik malzemeler şiirde kullanılabilir.

D) Şiirde ahenk, musiki ve anlatım zenginliği ile sağlanmalıdır.

E) Şiir, öykü anlatma aracı olarak kullanılmamalıdır.

Çözüm:

C seçeneği dışında kalan seçeneklerde verilen bilgiler II. Yeni şiirinin genel özelliklerindendir. C seçeneğindeki “Folklorik malzemeler şiirde kullanılabilir.” ifadesi ise II. Yeni sanatçıları için söylenemez. Onlar bu görüşün tam tersini savunarak halk kültüründen uzaklaşmış, “folklor şiire düşman” diye bir slogan geliştirmişlerdir.

Cevap: C

3. II. Yeni şairleri okuyanda yeni tasarımlar oluşturabilmek için dilin bütün olanaklarından yararlanmaya çalışmıştır. Bu amaçla dildeki ögeleri ses, biçim, söz dizimi ve anlam bakımından farklı bir duruma getirerek anlamsal ya da dil bilgisel sapmalar üzerine şiir dilini kurmuşlardır.

Aşağıdaki dizelerin hangisinde bu duruma örnek olabilecek bir söyleyiş yoktur?

A) Giriyor bir kumru içeri camdan çatlak

B) Konuşuluyordu mahallelerde iç ve dış

C) Dirim kısa ölüm uzundur cehennette herhal abiler

D) Gözleri göz değil gözistan

E) Adam yaşama sevinci içinde masaya anahtarlarını koydu

Çözüm:

A seçeneğindeki “Giriyor bir kumru içeri camdan çatlak” ve B seçeneğindeki “Konuşuluyordu mahallelerde iç ve dış” ifadelerinde alışılmamış söz dizimi vardır. Doğru şekilleri şu şekildedir: Bir kumru çatlak camdan içeri giriyor / İç ve dış mahallelerde konuşuluyordu. C seçeneğindeki “cehennet” ve D seçeneğinde “gözistan” kelimelerinde ise kelime deformasyonları vardır.

Cevap: E

4. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Cemal Süreya - *Sevda Sözleri*

B) Sezai Karakoç - *Gün Doğmadan*

C) Edip Cansever - *İkindi Üstü*

D) İlhan Berk - *Tragedyalar*

E) Ece Ayhan - *Ortodoksluklar*

Çözüm:

A, B, C ve E seçeneğinde verilen yazar - eser eşleştirmelerinde bilgi yanlışı yoktur. Ancak D seçeneğindeki *Tragedyalar* adlı eser İlhan Berk’e değil Edip Cansever’e aittir.

Cevap: D

5. I. Ölçü ve kafiyeye karşı çıkmışlardır.
II. Günlük konuşma dilini şiire uygulamaya çalışmışlardır.
III. Şiirde söz ve anlam oyunlarını bırakmışlardır.

Bu özellikler aşağıdaki şiir anlayışlarından hangisine aittir?

A) Garipçiler
B) II. Yeniciler
C) Toplumcu Gerçekçiler
D) Beş Hececiler
E) Yedi Meşaleciler

Çözüm:

Sıralanan bu özellikler Garip şiirinin özelliklerindendir.

Cevap: A

6. Garipçi sanatçılar şiirlerinde ---- akımından yararlanmışlardır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) sembolizm
B) romantizm
C) parnasizm
D) sürrealizm
E) realizm

Çözüm:

Garipçiler şiirlerinde sürrealizmden etkilenmişlerdir.

Cevap: D

7. Dur yolcu! Bilmeden gelip bastığın
Bu toprak, bir devrin battığı yerdir.
Eğil de kulak ver, bu sessiz yığın
Bir vatan kalbinin attığı yerdir.

Bu ıssız, gölgesiz yolun sonunda
Gördüğün bu tümsek Anadolu'nda
İstiklal uğrunda, namus yolunda
Can veren Mehmed'in yattığı yerdir.

Bu dizelerle ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Millî Edebiyat zevk ve anlayışına uygun yazılmıştır.
B) 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.
C) 6+5 durakla yazılmıştır.
D) Halk şiiri nazım biçimlerinden yararlanmıştır.
E) Satirik bir söyleşi vardır.

Çözüm:

Şiirde tema olarak vatan sevgisi işlenmiştir. A seçeneğine buradan ulaşabiliriz. Şiirde 6+5=11'li hece ölçüsü kullanılmıştır. Bu şekilde B ve C seçeneklerine de ulaşılabilir. Şiirde nazım biçimi olarak dörtlük kullanılmıştır. Böylelikle D seçeneğine de ulaşılabilir. Şiirde konu olarak kahramanlık teması işlenmiştir. Şiir, epik şiir özelliklerini barındırmaktadır. Bu yüzden sorunun cevabı satirik şiir olamaz.

Cevap: E

8. Aşk ve tabiat temalarını işlediği ilk şiirlerinden sonra Millî Mücadele yıllarında tanımaya başladığı Anadolu'yu konu alan şiirler yazmış, *Han Duvarları* şiiriyle edebiyatımızda yeni bir ufuk açmıştır. Heceyle yazdığı memleket şiirlerini *Çoban Çeşmesi* adlı kitabında toplamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Seyfi Orhon

B) Faruk Nafiz Çamlıbel

C) Halit Fahri Ozansoy

D) Enis Behiç Koryürek

E) Yusuf Ziya Ortaç

Çözüm:

Bu parçada özellikleri ve eserleri verilen sanatçı Faruk Nafiz Çamlıbel'dir.

Cevap: B

9. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını devam ettiren şiir; Kurtuluş Savaşı'nın etkilerinin sürdüğü dönemde ortaya çıkmış, dünyadaki milliyetçilik akımından etkilenmiştir. Anadolu halkının hayatını, sanat anlayışını, kültürünü ve zevklerini şiirlerinde konu olarak ele almışlardır. Bu dönemin bazı ünlü sanatçıları şunlardır: Kemalettin Kamu, Arif Nihat Asya, Yusuf Ziya Ortaç, Enis Behiç Koryürek...

Aşağıdakilerden hangisi bu metinde adı geçen sanatçılardan birine ait bir eser değildir?

A) *Miras*

B) *Akından Akına*

C) *Bingöl Çobanları*

D) *Kuvâyi Milliye Destanı*

E) *Kökler ve Dallar*

Çözüm:

Bingöl Çobanları Kemalettin Kamu'nun, *Kökler ve Dallar* Arif Nihat Asya'nın, *Akından Akına* Yusuf Ziya Ortaç'ın, *Miras* Enis Behiç Koryürek'in eserleridir. *Kuvâyi Milliye Destanı* Nâzım Hikmet Ran'ın eseridir. Bu sebeple sorunun doğru cevabı D seçeneğidir.

Cevap: D

10. Çanakkale derler yokken hesapta
Mahşerin dünyada kurulduğu yer
Çanakkale derler topraktan kapta
Şehitlik şerbeti verildiği yer

Bu dizelerle ilgili olarak

I. Dil özellikleri Cumhuriyet Dönemi'ni yansıtmaktadır.

II. Toplumcu gerçekçi anlayışın özelliklerini barındırmaktadır.

III. Halk şiiri geleneğinin izlerini taşımaktadır.

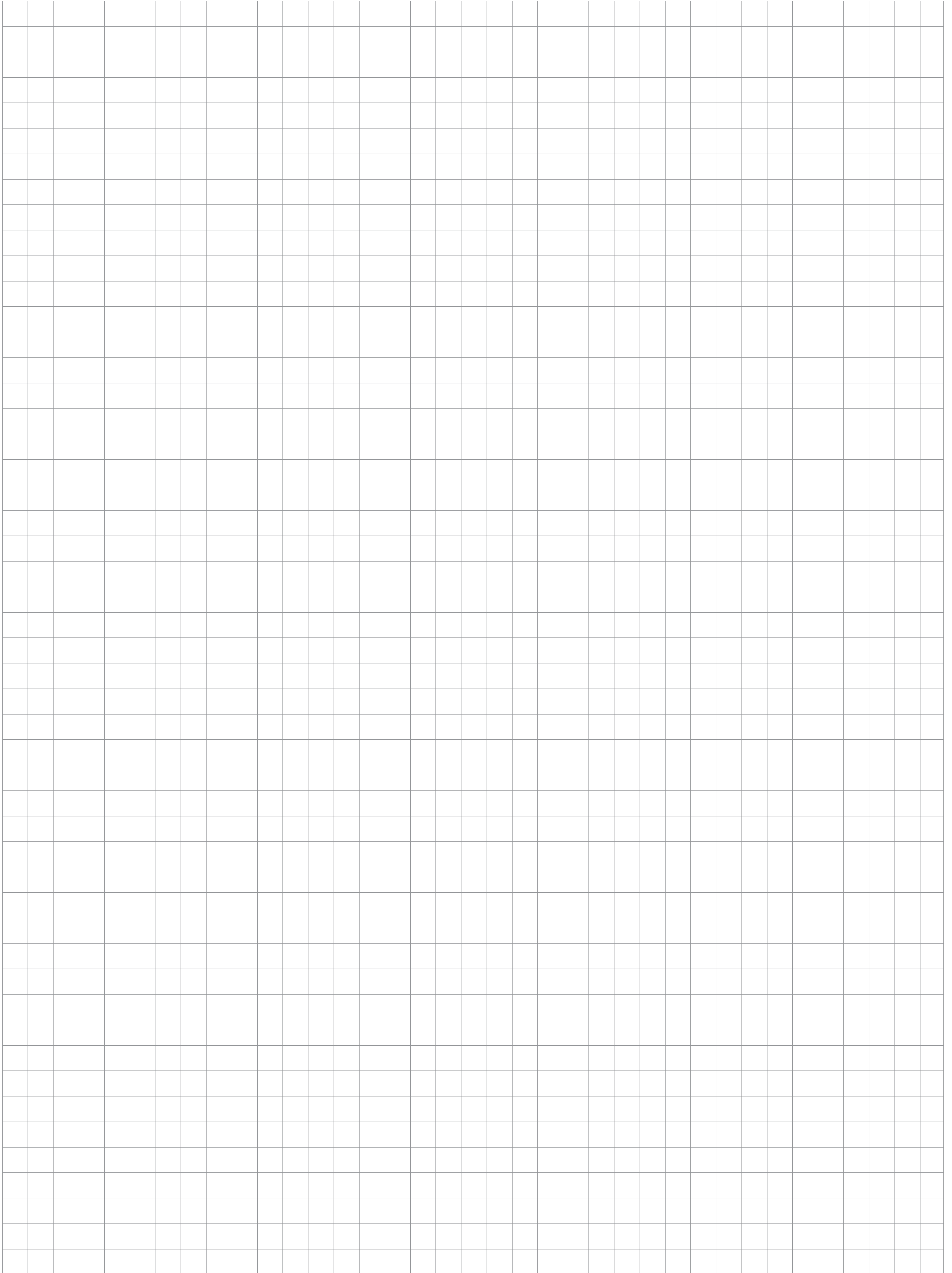
yargılarından hangileri söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve II E) I ve III

Çözüm:

Verilen şiir, oldukça açık ve sade bir anlatımla kaleme alınmıştır. Bu sebeple I numaralı öncüle ulaşılabilir. Toplumcu gerçekçilik serbest nazmın özelliklerini kullanarak toplumsal meseleleri ele alan bir anlayıştır. Bu yüzden II numaralı öncüle ulaşılamaz. Şiir hece ölçüsüyle ve dörtlük nazım birimiyle yazılmıştır. Bu yüzden halk şiiri geleneğinin izlerini taşımaktadır. Bütün bu bilgilerden hareketle I ve III numaralı öncüllere ulaşılabilir.

Cevap: B

1. (I) Beş Hececiler, Millî Edebiyat'tan etkilenmiş ve şiirlerinde hece ölçüsü kullanmışlardır. (II) Şiirlerinde sade ve süsten uzak olmayı tercih etmişlerdir. (III) Memleket sevgisi, yurdun güzellikleri, kahramanlık gibi temaları işlemişlerdir. (IV) Yazdıkları bütün şiirler, satirik şiir özelliği taşımaktadır. (V) Faruk Nafiz Çamlıbel'in *Sanat* adlı şiiri bu topluluğun görüşlerini yansıtması bakımından önemlidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiire örnek gösterilebilir?**

A) Yârin dudağından getirilmiş
Bir katre alevdir bu karanfil

B) Bu vatan, toprağın kara bağrında
Sıradağlar gibi duranlarındır
Bir tarih boyunca onun uğrunda
Kendini tarihe verenlerindir

C) Ağlasam sesimi duyar mısınız
Mısralarımda
Dokunabilir misiniz
Gözyaşlarıma, ellerinizle

D) Görüp ahkâm-ı asrı münharif sıdk u selâmetten
Çekildik izzet ü ikbâl ile bab-ı hükûmetten

E) Sokaktayım kimsesiz bir sokak ortasında
Yürüyorum arkama bakmadan yürüyorum
Yolumun karanlığa saplanan noktasında
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum

3. 1941 yılında *Garip* adlı ortak bir kitap yayımlayan I. Yeni sanatçılarına göre şiir, her yerde görülen basit şeyleri anlatmalıydı. Alaycı ve nükteci olmalıydı. Aydınları bırakıp halka yönelmeli, serbest şiir anlayışı ile yazılmalıydı.

Bu düşünceler,

I. Orhan Veli Kanık
II. Orhan Seyfi Orhon
III. Melih Cevdet Anday

hangi sanatçıların sanat anlayışına uygundur?

A) Yalnız II B) II ve III C) Yalnız I D) I ve II E) I ve III

4. **Aşağıdakilerden hangisi II. Yeni sanatçılarından değildir?**

A) Ece Ayhan
B) Edip Cansever
C) Ülkü Tamer
D) Tomris Uyar
E) Cemal Süreya

5. Halk şiiri tarzından yararlanarak hece ölçüsüyle şiirler yazmıştır. Bu yönden Beş Hececiler'in devamı gibidir. Anadolu ve doğa güzelliklerini, denizi ve tarihî konuları işleyen şiirleriyle dikkat çeker. Önemli eserlerinden bazıları şunlardır: *Deniz Sarhoşları, Yayla Dumanı...*

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer
B) Kemalettin Kamu
C) Zeki Ömer Defne
D) Ömer Bedrettin Uşaklı
E) Arif Nihat Asya

6. **Aşağıdakilerden hangisi II. Yeni şiirine verilen isimlerden değildir?**

A) Soyut şiir
B) Anlamsız şiir
C) Gerçeküstü şiir
D) Kapalı şiir
E) Sivil şiir

7. ---- anlayışına bağlı olan üç arkadaş *Varlık* dergisinde ölçüsüz, uyaksız, şairanelikten uzak bir şiir akımı başlatır. Bu akımı Nurullah Ataç destekler. O, bu şiir örneklerinin bir devrim değil şiirde çeşitlilik olduğunu savunmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Toplumcu şiir
B) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir
C) Garip şiiri
D) II. Yeni şiiri
E) 1980 sonrası şiir

8. ---- şiir anlayışında “genç kıskançlık”, “körpe salatalık”, “Radyocu domatesi onardı.” gibi alışılmamış bağdaştırmalar, türetilmiş suni kelimeler, şaşırtıcı isim ve sıfat tamlamaları kullanılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) II. Yeni
B) I. Yeni
C) Hisar
D) Saf şiir
E) Toplumcu gerçekçi

9. (I) II. Yeniciler, şiir için şiir anlayışını benimsemiş; toplum, ahlak gibi konuları şiirin dışında tutmuşlardır. (II) Onlara göre anlam bütünlüğü şiir için gerekli değildir. (III) Şiir, öykü anlatmamalı; diğer edebî türlerden kendini net bir çizgiyle ayırmalıdır. (IV) Görünüm, eşya ve insan gerçeküstü soyutlamalar ile anlatılmalıdır. (V) Bu yapılırken de sembolizm, empresyonizm gibi akımlardan yararlanılmalıdır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerden hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. I. Realizm
II. Sürrealizm
III. Dadaizm

Numaralanmış edebî akımlardan hangisi Garip şiiriyle ilişkilendirilebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II D) I ve III E) II ve III

11. Daha çok *Pazar Postası*’nda yayımladığı yazıları ve ilk kitabı *Üvercinka* ile İkinci Yeni şiirinin öncülerinden olur. Yeni bir imge düzeni ve söyleyiş biçimiyle İkinci Yeni şiirinin karanlığını gidererek şaşırtıcı eğretilemeler ve gerçeküstü imgelerle yeni bir şiir estetiği oluşturur. İkinci Yeni şiirinin en yetkin örneklerinden biri olarak kabul edilen *Üvercinka*’da, Garip hareketine karşı dursa da ondan gelen dil ve kültür değerlerini farklı bir duyarlık alanı yaratarak kullandığı söylenebilir. Birçok konuyu günlük hayattan çıkarırken dile plastik biçimler verir, sözcüklerin çağrışım güçlerinden yararlanır. Dile egemenliği ve keskin zekâsıyla şiirlerinde sınırsız bir imgelem yaratır. Özgürlüğe düşkünlük ve kendine güven onu lirizme, sıkıntı ve bunalım trajediye, bir şeyi aşağılanmaktan kurtarma ve işi şakaya vurma ise mizaha yöneltir.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edip Cansever
B) İlhan Berk
C) Cemal Süreya
D) Turgut Uyar
E) Sezai Karakoç

1. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren şiir anlayışıyla eser kaleme alan şairlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Anadolu insanını ve coğrafyasını millî duyarlıkla ifade etme amacı gütmüşlerdir.

B) Hece ölçüsüyle şiirler yazmışlardır.

C) Yabancı sözcükler yerine mümkün oldukça o sözcüklerin Türkçe karşılıklarını kullanmışlardır.

D) Şiirlerini *Hisar, Kültür Haftası, Çınaraltı* gibi dergilerde yayımlamışlardır.

E) Divan şiiri geleneğinden yararlanmışlardır.

2. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Orhan Veli Kanık - *Destan Gibi*

B) Cahit Sıtkı Tarancı - *Düşten Güzel*

C) Melih Cevdet Anday - *Rahatı Kaçan Ağaç*

D) Oktay Rifat Horozcu - *Telgrafhane*

E) Behçet Necatigil - *Kapalı Çarşı*

3. I. İmgeli söyleyiş
II. Sıradan insanı konu alma
III. Ölçü ve kafiyeye karşı çıkma

Numaralanmış kavramlardan hangileri I. Yeni şiiriyle ile ilişkilendirilemez?

A) Yalnız I B) I ve II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

4. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Orhan Şaik Gökyay - *Bu Vatan Kimin*

B) Arif Nihat Asya - *Dualar ve Aminler*

C) Orhan Seyfi Orhon - *Aruza Veda*

D) Kemalettin Kamu - *Bingöl Çobanları*

E) Behçet Kemal Çağlar - *Erciyes'ten Kopan Çığ*

5. Şiirle ilgili düşüncelerini *Edebiyat Yazıları* adını verdiği kitaplarda toplamış olan şairin Türk şiirinde son derece özgün bir yeri vardır. Onun şiiri metafizik bir şiirdir. Şair bu metafizik esası modern şiir diliyle yoğurur. O, Batı edebiyatını da iyi incelemiş bir şairdir. Modern sanattaki soyutlamanın İslam anlayışına uygun olduğu düşüncesindedir ve şiirlerini bu yönde geliştirmiştir.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek

B) Ziya Osman Saba

C) Ülkü Tamer

D) Cahit Zarifoğlu

E) Sezai Karakoç

6. Garip şiiri ile ilgili aşağıdakilerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) Şiirde ölçü ve kafiyeye karşı çıkmışlardır.

B) Sıradan insanı şiirlerinde konu edinmişlerdir.

C) Sürrealizm ve dadaizm akımlarından etkilenmişlerdir.

D) Şiirlerinde ideolojik ögelere yer vermişlerdir.

E) Şiirlerinde anlam kapalılığını terk etmişlerdir.

7. Bir kırlangıç bir su birikintisi bir parça gök
Bir şiirden düşmüş olmalı bunlar
Böyle diyordu yoldan geçen biri

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şiir anlayışlarından hangisine yakın olduğu söylenebilir?

A) II. Yeni şiir anlayışı
B) Saf şiir anlayışı
C) Toplumcu şiir anlayışı
D) Dinî ve mistik şiir anlayışı
E) 80 sonrası şiir anlayışı

8. **Aşağıdakilerden hangisi Garip şiirine örnek olarak gösterilemez?**

A) İşim gücüm budur benim
Gökyüzünü boyarım her sabah
Hepiniz uykudayken
Uyanır bakarsınız ki mavi

B) Hiçbir şeyden çekmedi dünyada
Nasırdan çektiği kadar
Hatta çirkin yaratıldığından bile
O kadar müteessir değildi

C) Bedava yaşıyoruz bedava
Hava bedava bulut bedava
Dere tepe bedava
Yağmur çamur bedava

D) Beni bu güzel havalar mahvetti
Böyle havada istifa ettim
Evkaftaki memuriyetimden
Tütüne böyle havada alıştım

E) Sokaktayım kimsesiz bir sokak ortasında
Yürüyorum arkama bakmadan yürüyorum
Yolumun karanlığa saplanan noktasında
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum

9. (I) II. Yeni şairleri, aklın mantıksal işleyişine sırt çevirdiler. (II) Anlama değil imgeye kapılarını sonuna kadar açtılar. (III) Konuşma diliyle yazıp edebî sanatlara sıkça yer verdiler. (IV) I. Yeni'nin tam tersi noktadan yola çıkarak halk kültüründen uzaklaştılar. (V) Anlamı karartan ve gizleyen bir tavır takındılar.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Şair; ilk önce aşk şiirleri kaleme almış, sonra yurt güzelliklerini şiirlerinde işlemiştir. Aruzla da yazdığı şiirleri bulunmasına rağmen heceyle kaleme aldığı şiirleri ile ünlenmiştir. Şiir, roman, öykü türlerinde yazan sanatçı; *Git Bahar* şiiri ile tanınmıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Halide Edip Adıvar
B) Zeki Ömer Defne
C) Halide Nusret Zorlutuna
D) Ömer Şaik Gökyay
E) Kemalettin Kamu

1. Millî Edebiyat zevk ve anlayışını yansıtan şiir, Kurtuluş Savaşı'nın etkilerinin sürdüğü dönemde ortaya çıkmıştır. Bu anlayışı benimseyen şairler için önemli olan, Anadolu insanı ve Anadolu coğrafyasıdır. Bunları anlatırken sade bir dil ve hece ölçüsü kullanmışlardır.---- gibi şairler bu tarz şiirde örnek vermişlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki şairlerden hangisi getirilemez?

A) Faruk Nafiz Çamlıbel

B) Kemalettin Kamu

C) Ziya Osman Saba

D) Orhan Şaik Gökyay

E) Zeki Ömer Defne

2. Garip hareketinin kurucusu olan ve sadece kendi döneminde değil şiir sanatıyla ilgili düşünceleri ile Türk edebiyatına damga vuran sanatçı *Garip* adlı kitabın ön sözünde sanatına dair görüşlerini belirtmiştir. *Vazgeçemediğim, Destan Gibi, Anlatamıyorum* şairin şiir kitaplarındandır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Melih Cevdet Anday

B) Orhan Veli Kanık

C) Oktay Rifat Horozcu

D) Ziya Osman Saba

E) Yahya Kemal Beyatlı

3.

I. Grup	II. Grup
I. *Üvercinka*	Edip Cansever
II. *Yerçekimli Karanfil*	Ülkü Tamer
III. *Galile Denizi*	Cemal Süreya
IV. *Mavera*	İlhan Berk
V. *Ezra ile Gary*	

Yukarıda I. grupta yer alan eserlerden hangisi II. grupta yer alan sanatçılardan biriyle ilişkilendirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. İlk eserlerinde bireysel duygulanmalarını dile getiren; aşk, ölüm, ıstırap gibi konuları işleyen şair daha sonraları memleket kavramını "köy havası" içinde ifade etmiştir. Şiirlerinde folklordan yararlanarak sade bir dille, az mecazlı, süsten uzak, saf bir üslupla eserlerini kaleme almıştır. Ayrıca bu şair, halk şiirinin büyük ustası Âşık Veysel'in tanınmasına da vesile olmuştur.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yavuz Bülent Bakiler

B) Orhan Şaik Gökyay

C) Faruk Nafiz Çamlıbel

D) Fazıl Hüsnü Dağlarca

E) Ahmet Kutsi Tecer

5. Şair, 1956'da çıkan ve içindeki hiçbir şiiri herhangi bir dergide yayımlanmayan *Perçemli Sokak* adlı kitabıyla yeni bir şiir anlayışına yönelir. Garip şiirine tepki niteliğindeki İkinci Yeni şiir anlayışının önemli kitaplarından birisi olan bu eserle geçmişin bir öz eleştirisini yapar. Garip hareketinden kopan şair, *Perçemli Sokak*'la imgenin ve dilin alanına girer.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cemal Süreya

B) Oktay Rifat Horozcu

C) Ece Ayhan

D) İlhan Berk

E) Melih Cevdet Anday

6.

I. Arif Nihat Asya	Millî Şair
II. Abdülhak Hamit Tarhan	Şair-i Âzam
III. Fazıl Hüsnü Dağlarca	Destan Şairi
IV. Kemalettin Kamu	Gurbet Şairi
V. Behçet Necatigil	Evler Şairi

Numaralanmış şairlerden hangisi karşısında verilen ünvanla anılmamaktadır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. İkinci Yeniciler anlamı karartan ve gizleyen bir tavır takınmışlardır. Söz sanatlarına, alışılmamış bağdaştırmalara yer vermişlerdir. Şiir işçiliğine önem vermiş, şiirin biçimine öncelik tanımışlardır. Şiirde kullandıkları sözcükleri, sözcüklerin Türkçe olup olmamasına göre değil çağrışım yüküne, geçmişine bakarak seçmişlerdir. Bu da İkinci Yeni şiirinin sıkça eleştiriye uğramasına neden olmuştur.

Bu parçada eleştirilen durumları aşağıdaki dizelerden hangisi örneklendirmez?

A) Boyanır batmış gemiler perşembesi
Bir tesbih bir zımba bir yazı makinesi

B) Şiirimiz mor külhanidir abiler
Topağacından aparthanlarda odası bulunamaz

C) Beni küçük su birikintileri büyüttü
Beni anlamak için su birikintilerine sor

D) Sanskrite çekilmiş atlar gibi geceleri
O geceleri soyutlanmış uykular

E) Seni her özlediğimde sevgilim
Gökyüzüne bakıyorum

8. Bana göre şiirde imgeye kapılar sonuna kadar açılmalıdır, şiirin çağrışımlarla derinleşen ve çoğalan bir değeri vardır. Şiirde ahenk ise ölçü ve kafiye ile değil aliterasyon, asonans ve kelime tekrarlarıyla sağlanmalıdır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada düşüncelerini dile getiren sanatçının şiir anlaşıyla eserler kaleme almamıştır?

A) Sezai Karakoç

B) Turgut Uyar

C) İlhan Berk

D) Edip Cansever

E) Süreyya Berfe

9. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Enis Behiç Koryürek - *Varidat-ı Süleyman*

B) Halit Fahri Ozansoy - *Cenk Duyguları*

C) Faruk Nafiz Çamlıbel - *Akıncı Türküleri*

D) Orhan Seyfi Orhon - *Benden İçeri*

E) Yusuf Ziya Ortaç - *Âşıklar Yolu*

10. Adam yaşama sevinci içinde
Masaya anahtarlarını koydu
Bakır kaseye çiçekleri koydu
Sütünü yumurtasını koydu
Pencereden gelen ışığı koydu
Bisiklet sesini çıkrık sesini
Ekmeğin havanın yumuşaklığını koydu
Adam masaya
Aklında olup bitenleri koydu

Ne yapmak istiyordu hayatta

İşte onu koydu

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda, bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Turgut Uyar

B) Ercüment Behzat Lav

C) Attilâ İlhan

D) Melih Cevdet Anday

E) Ahmet Arif

1. Aruzla başladığı şiir hayatına hece ile devam etmiş ve hece ölçüsünde büyük başarı kaydetmiştir. Aruzla yazdığı şiirleri arasında en çok rubaileri ile beğeni toplamıştır. Serbest ölçüyle yazdığı şiirlerinde dinî ve millî duyguları temiz ve lirik bir söyleyişle dile getirmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen sanatçının eserlerinden biri <u>değildir</u>?

A) *Dualar ve Âminler*

B) *Heykeltıraş*

C) *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*

D) *Sanat*

E) *Kökler ve Dallar*

2. Garip akımının temsilcileri içinde yer almasıyla birlikte onlardan farklı olarak toplumcu sanat ilkesinden hareketle halk deyimleri ve söyleyişlerinden, masal ve tekerlemelerden faydalanarak başarılı taşlamalar yazmıştır. *Perçemli Sokak* adlı kitabıyla birlikte şiir anlayışında büyük değişiklikler olmuş II. Yeni şirine benzeyen şiirler de kaleme almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen şairdir?

A) Orhan Veli Kanık

B) Oktay Rifat Horozcu

C) Yahya Kemal Beyatlı

D) Melih Cevdet Anday

E) Ece Ayhan

3. Yaşamak güzel şey doğrusu
üstelik hava da güzelse
hele gücün kuvvetin yerindeyse
elin ekmek tutmuşsa bir de
hele tertemizse gönlün
hele kar gibiyse alnın
yani kendinden korkmuyorsan (...)

Biçim ve içerik özellikleri dikkate alındığında bu dizeler hangi şiir anlayışıyla yazılmıştır?

A) Toplumcu şiir anlayışı

B) Saf şiir anlayışı

C) Dinî ve mistik şiir anlayışı

D) 1980 sonrası şiir anlayışı

E) I. Yeni şiir anlayışı

4. Dizelerin kurgulanışı, kelimelerin bir yapboz misali sökülüp yapılışı, kelime ve ses tekrarları şiirin ritmini sağlayan ögelerdir. Görünürde sadece maddi bir aşk anlatıyormuş hissi veren şiirin alt metninde yer alan toplumsal ve politik boyut, Cemal Süreya'nın bireyselliğini toplumcu yönüyle buluşturur. İnsanın tekdüze bir canlı olmadığını ve onun tüm yönleriyle şiirde yer alması gerektiğini savunan şair, ---- adlı eserinde aynı anda birden çok duygu, konu ve anlama yer vererek şiirin çok boyutlu olmasını sağlar.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *100 Aşk Şiiri*

B) *Üvercinka*

C) *Şapkam Dolu Çiçekle*

D) *Yerçekimli Karanfil*

E) *Güvercin Curnatası*

5. **Soyutlama:** Anlamı çoğaltmak, sınırsızlığa taşımaktır. Bu yolla parça, bütünden; nesneler, bilinen özelliklerinden koparılır ve dil vasıtası ile soyut bir anlatıma ulaşılır.

Değiştirim: Dilin var olan yapısının zorlanarak dil bilgisi kurallarının çiğnenmesidir. Dil sanki yeniden bozularak yapılandırılmaya çalışılır. Bu, söz dizimi bozularak; ses, hece ve ögelerin yer değiştirilmesi ile yapılır.

Karıştırım: Duyuların birbirinin yerine kullanılmasıdır. Gözle duyup, kulakla görmek, dil ile koklayıp, burun ile tatmak gibi…

Aşağıdaki şairlerden hangisi verilen anlam olaylarını kullanarak şiirler kaleme almıştır?

A) Ülkü Tamer

B) Cahit Zarifoğlu

C) Nâzım Hikmet Ran

D) Celal Sahir Erozan

E) Ziya Osman Saba

6. Aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) *Denizden Çalınmış Ülke*

B) *Burada Bir Kalp*

C) *Sarıkız Mermerleri*

D) *Yastığımın Rüyası*

E) *İşleyen Yara*

7. Dil özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisinin Cumhuriyet Dönemi'ne ait olduğu söylenebilir?

A) Tînet-i pâkini rûsen kılmış ehl-i âleme
İktidâ kılmış tarîk-i Ahmed-i Muhtâr'e su

B) İlm kesbiyle pâye-i rif'at
Ârzû-yı muhâl imiş ancak

C) Bir safa bahşedelim gel şu dil-i nâ-şâda
Gidelim serv-i revânım yürü Sa'dâbâd'a

D) O gün gelsin neşemiz tazelensin de gör
Dünyayı hele sen bir barış olsun da gör

E) Su gibi kanumu toprağa kardun
Ne sanursın garîbin kanı yok mu

8. Aşağıdakilerin hangisinde II. Yeni şairleriyle ilgili bir bilgi yanlışı vardır?

A) Şiire daha önce başlamış olmakla birlikte bir öncü olarak bu hareketi başlatan İlhan Berk, anlamsızlığa yaklaşan şiirleriyle farklılık gösterir.

B) Ece Ayhan, İkinci Yeni şiirinde dilin aşırı uçlarında dolaşmış; kendine özgü yeni bir dil kurmaya çalışmıştır.

C) Son şiirlerinde divan şiiri geleneklerinden de yararlanan Ülkü Tamer ise bu dönem şiirlerinde daha çok toplum ve törelerle çatışarak yenilgiye uğrayan insanın acılarını nispeten açık bir dille anlatır.

D) Sezai Karakoç, İslami düşünceyi gerçeküstücülükle kaynaştıran, çarpıcı benzetme ve imajlarla yüklü kapalı bir şiir oluşturmuş ve din duygusunu taze bir ilhamla yeniden dirilterek birçok genç şairi etkilemiştir.

E) Edip Cansever, şiirinde anlatılmayan, anlatılamadan kalan şeyleri bulup çıkarmaya çalışmıştır.

9. Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Şükufe Nihal Başar, millî uyanış hareketi içinde yer almış, çoğu hece vezniyle yazılmış şiirlerinde lirizmi ön plana çıkarmıştır.

B) Ömer Bedrettin Uşaklı, Anadolu ve doğa güzelliklerini, denizi, tarihî konuları işleyen şiirleriyle dikkat çekmiştir.

C) Mithat Cemal Kuntay, epik şiirler kaleme almış, "Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır / Toprak eğer uğrunda ölen varsa vatandır!" dizeleriyle tanınmıştır.

D) Vatan sevgisi, aşk, doğa gibi temaları işleyen Bedri Rahmi Eyüboğlu; İstanbul'un işgali üzerine *Gurbet* adlı şiirini yazmış ve Ankara'ya göç etmiştir.

E) Zeki Ömer Defne, destanlardan ve genel anlamda folklordan yararlanarak romantik ve lirik şiirler yazmıştır.

10. Aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) *Ezra ile Gary*

B) *Şahdamar*

C) *Şapkam Dolu Çiçekle*

D) *Bezik Oynayan Kadınlar*

E) *Yort Savul*

1. (I) Metafizik; varlığın ve bilginin ötesini, daha doğrusu "öz"ünü, insanüstünü ve doğaüstünü kavrama çabasıdır. (II) Metafizik, duyular aracılığıyla kavranamayan şeylerin alanı ya da o alanın bilgisi şeklinde tanımlanabilir. (III) Edebiyatta önemli bir yere sahip olan soyutlamaya bağlı olarak tanrı, varlık, ölüm, ruh gibi konularla ilgilenen metafizik; şair ve yazarların eserlerine dhil olur. (IV) Bütün bilim dallarının ilişki içinde olacağı fikrine bağlı olarak felsefe ve şiir arasında, dolayısıyla din - mistisizm - metafizik ve şiir arasında bağ kurmak mümkündür. (V) Tanzimat sonrasında şiirlerini İslami duyarlılıklar üzerine en fazla inşa eden şair Mehmet Âkif Ersoy'dan sonra şiirini hakikat arayışına, metafiziksel temalara ve dinî alana en çok açan sanatçı Ahmet Kutsi Tecer'dir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

E seçeneğindeki Ahmet Kutsi Tecer adı yanlıştır çünkü metafizik ve dinî meseleler onun şiirlerinin temel özelliklerinden biri değildir.

Cevap: E

2. Annemin bana öğrettiği ilk kelime
Allah, şahdamarımdan yakın bana benim içimde

Annem bana gülü şöyle öğretti
Gül, O'nun, O sonsuz iyilik güneşinin teriydi

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Nâzım Hikmet Ran

B) Sezai Karakoç

C) İlhan Berk

D) Yusuf Ziya Ortaç

E) Ahmet Kutsi Tecer

Çözüm:

Şiirde Kuran-ı Kerim'deki Kâf suresinde geçen "Biz ona şah damarından daha yakınız." ifadesine bir gönderme var. Şiirde "gül" olarak geçen kişi, İslam'da "gül" ile özdeşleştiren Hz. Muhammet'tir. Bu yüzden dinî değerleri, geleneğe duyarlığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiir anlayışı ile yazılmıştır.

Cevap: B

3. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde dinî değerleri ve metafizik anlayışı öne çıkaran şairlerden <u>değildir</u>?

A) Abdülhak Hâmit Tarhan

B) Cahit Zarifoğlu

C) Âsaf Hâlet Çelebi

D) Erdem Bayazıt

E) Necip Fazıl Kısakürek

Çözüm:

Abdülhak Hâmit Tarhan'ın şiirlerinde güçlü bir metafizik anlayış görülür fakat Tanzimat Dönemi'nin ikinci kuşağına mensup bir şairdir.

Cevap: A

4. Hayat bir boş rüyaymış
Geçen ibadetler özürlü
Eski günahlar dipdiri
Seçkin bir kimse değilim
İsmimin baş harflerinde kimliğim
Bağışlanmamı dilerim
(…)
Hayat boş geçti
Geri kalan korkulu
Her adımım dolu olsa
İşe yaramaz katında
Biliyorum
Bağışlanmamı diliyorum.

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Faruk Nafiz Çamlıbel
C) Ercüment Behzat Lav
D) Edip Cansever
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

Çözüm:

Şiirde hayatın gelip geçiciliğinden, günahlardan ve ibadetlerden söz edilmektedir. Şiirde bağışlanmak için Allah'a bir yakarış söz konusudur. Bu yüzden dinî değerleri, geleneğe duyarlığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiir anlayışı ile yazılmıştır. Seçeneklerde geçen isimlerden Cahit Zarifoğlu, bu anlayışla şiirlerini yazmıştır.

Cevap: A

5. (I) Türk edebiyatında hem halk hem de divan şairleri tarafından yazılan tasavvufi nitelikte birçok eser vardır. (II) Bu eserler; Türk şiirinde dinî değerleri, geleneğe duyarlığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran güçlü bir şiir geleneği oluşturmuştur. (III) Fakat Tanzimat'la birlikte yoğunlaşan Batılılaşma çabalarından sonra bu şiir anlayışı ortadan kalkmış, Cumhuriyet sonrasında tekrar önemli bir hâle gelmiştir. (IV) Sezgicilik ve mistisizm akımlarının etkisiyle metafiziksel ve dinî konuları ele alan birçok şair, Cumhuriyet sonrasında bu anlayışı temsil eder. (V) Bu şairler, geleneksel unsurları ve modern şiir biçimlerini sentezlemiş; geleneksel Türk - İslam kültür, sanat ve edebiyat birikimlerinden yararlanmışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

C seçeneğinde bilgi yanlışı vardır. Dinî değerleri, geleneğe duyarlılığı ve metafiziği öne çıkaran şiir anlayışı Tanzimat sonrasında zayıflasa da varlığını korumuştur. Şinasi'nin dinî şiirleri vardır, Ziya Paşa'nın ve Namık Kemal'in şiirlerinde tasavvufi etkiler görülür, Abdülhak Hâmit Tarhan'da metafiziksel ve mistik eğilimler vardır.

Cevap: C

6. (I) Türkiye'de sosyal ve siyasi hayattaki değişim, 1960 sonrasındaki gelişmelere koşut olarak hız kazanır. (II) Özellikle siyasi gelişmelerin bir sonucu olarak, sosyal ve kültürel hayattaki problemler dönemin eserlerine yansır. (III) 1960'lı yıllardaki gelişmelerin etkisiyle 1950'lerdeki soyut ve kapalı İkinci Yeni şiir anlayışından uzaklaşır. (IV) Özellikle *Büyük Doğu, Ağaç, Kültür Haftası, Çınaraltı* gibi dergiler aracılığıyla toplumcu gerçekçi şiir anlayışı yeniden canlanmaya başlar. (V) Ataol Behramoğlu, İsmet Özel, Süreyya Berfe gibi şairler bu anlayışla eserler vermeye başlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

D seçeneğindeki yargıda bilgi yanlışı vardır. 1960 sonrasında eser veren toplumcu gerçekçi şairler *Ant, Devinim, Halkın Dostları, Gelecek, Yansıma* gibi dergilerde boy gösterirler.

Cevap: D

7. Aşağıdakilerden hangisi 1960 sonrası toplumcu eğilimleri yansıtan şiir anlayışının temsilcilerinden biri değildir?

A) Gülten Akın

B) Özkan Mert

C) Refik Durbaş

D) Nihat Behram

E) Ece Ayhan

Çözüm:

Ece Ayhan İkinci Yeni anlayışına bağlı sanatçılardan biridir.

Cevap: E

8. Yaraların kabuğu kolayca kaldırılıyor
halkın doğurgan dünyasına dalmakla
onların güneşe çarpan sesini anlamayan
dört duvarın, tel örgünün, meşhur yasakların sahipleri
seyir bile edemezken içimizdeki şenliği
yılgı yanımıza yanaşamazken
bizi kıvıl kıvıl bekliyorken hayat
yıkılmak elinde mi?

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) İlhan Berk

B) Behçet Necatigil

C) İsmet Özel

D) Kemalettin Kamu

E) Turgut Uyar

Çözüm:

Soruda geçen bu şiir toplumsal içeriklidir. Halkın dil değerleri kullanılmakta, halkçı bir tavırla halk için yapılan bir mücadeleden söz edilmektedir. Bu bakımdan toplumcu gerçekçi bir anlayışla yazıldığını söylemek mümkündür. Seçeneklerde geçen isimlerden İsmet Özel, bu anlayışla şiirlerini yazmıştır.

Cevap: C

9. (I) 1960 sonrasında toplumcu eğilimleri yansıtan şairleri etkileyen en önemli iki isim, şiirlerinde toplumsal sorunlara eğilmiş olan Namık Kemal ve Tevfik Fikret'tir. (II) Sanat hayatlarının ilk yıllarında, etkisi altında kaldıkları İkinci Yeni şiir anlayışını, sonradan "bireyci" olmakla suçlarlar. (III) Açık ve sade bir dille hümanist bir şiir kurmaya çalıştıklarını, halka yöneldiklerini ilan ederler. (IV) Halkı bilinçlendirmek ve onların sözcülüğünü üstlenmek iddiasında olan bu şairler, "toplum için sanat" anlayışıyla hareket ederler. (V) Yer yer slogan üslubunu kullanan bu şairler; yerleşik düzenin eleştirisini yaparak sınıfsal sorunlar, kadın, doğa, kentleşme sorunları gibi temalara çokça yer verirler.

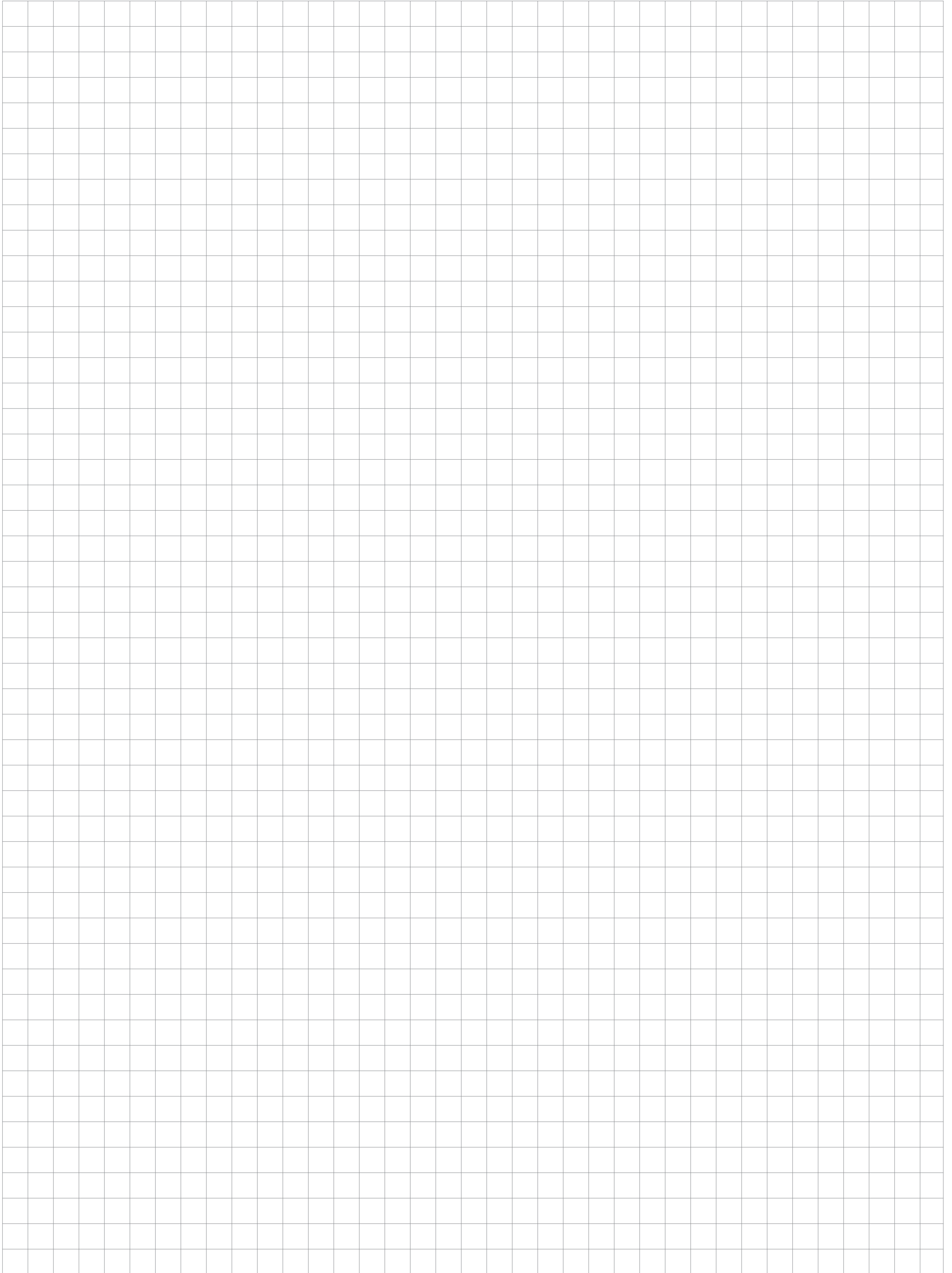
Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde, 1960 sonrası toplumcu şiirle ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

1960 sonrasında toplumcu eğilimleri yansıtan şairleri etkileyen en önemli isim Nâzım Hikmet Ran'dır.

Cevap: A

1. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinde dinî duyarlılığı şiirine yoğun bir şekilde ilk kez yansıtan iki isim vardır: Necip Fazıl Kısakürek ve Âsaf Hâlet Çelebi. (II) Necip Fazıl, sonraki kuşak şairlerinden Sezai Karakoç, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, İsmet Özel gibi şairler üzerinde de etkili olmuştur. (III) Bu şairler dinî değerleri, geleneğe duyarlığı ve metafizik anlayışı öne çıkaran şiir anlayışına yeni bir boyut kazandırmışlardır. (IV) Batılı, modern şiir akımlarının etkisine kapılmayan bu şairler hem halk hem de divan şirini yeniden yorumlayarak geleneksel bir yapıya yaslanmışlardır. (V) Materyalist şiir anlayışlarının tersine maddi gerçekliğin ötesinde bulunan bir dünyayı anlamaya ve anlatmaya çalışmışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Şimdi tekrar ne yapsam dedirtme bana yarabbi

taşınacak suyu göster, kırılacak odunu

kaldı bu silinmez yaşamak suçu üzerimde

bileyim hangi suyun sakasıyım ya rabbelalemin

tütmesi gereken ocak nerde?

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest ölçü ile yazılmıştır.

B) Modern bir münacaat örneğidir.

C) Ses ve ritim önemsenmiştir.

D) Kapalı bir anlatıma başvurulmuştur.

E) Seslenmelere yer verilmiştir.

3. (I) Hem metafizik hem de mistisizm din ve sanat gibi alanlarla sıkı sıkıya ilişkilidir. (II) Tanrı ve öte dünya kavramları ve bu kavramlarla ilgili diğer olağanüstü varlıklara ilişkin bilgi ve buyruklar, metafiziğin ve mistisizmin bu alanlar açısından işlevini ve niteliğini belirler. (III) Metafizik ve mistisizm, sanatta ise varlıkla ve varlığın tekil parçalarıyla sanatçı arasındaki ilişkinin üzerinde temellenir. (IV) Sanatçının varlıkla ilişkisi ve görünenin ötesini kurcalama merakı; sanat eserini metafizik, mistik kavramlarıyla aynı bağlamı sık sık kullanır duruma getirmiştir. (V) Türk edebiyatında metafizik ve mistik bir şiir anlayışı, ilk kez Cumhuriyet sonrasında ortaya çıkmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. 1934 yılı, şairin hayatındaki dönüm noktalarından biridir. O ana kadar tam anlamıyla bir ferdin şairi olan, bireyin iç sıkıntılarını, korku, vehim gibi duygularını işleyerek edebiyat çevrelerinde "Kaldırımlar şairi" ünvanıyla anılan ----, bu tarihten itibaren şiiri ve eylemiyle dinî değerlere bağlı kitlelerin sözcülüğünü yapar. Şiirlerinde estetik bakımdan büyük bir değişiklik olmamasına karşın ilk şiirlerindeki yönü belirsiz mistisizm yerini tasavvufi bir duyarlılığa bırakır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Necip Fazıl Kısakürek

B) Cahit Zarifoğlu

C) Sezai Karakoç

D) Erdem Bayazıt

E) Ebubekir Eroğlu

5. ---- babasından öğrendiği Farsça ve Fransızcanın yanı sıra Arapça, Hintçe, Sanskritçe gibi Doğu dillerini okuyup anlayacak düzeyde bilir. Ayrıca yine babasından başta *Mesnevi* olmak üzere, İslam tasavvufuna ait bilgileri öğrenir. İlk şiirleri, hiçbir kitabına almadığı klasik tarzda yazılmış gazellerden oluşan gençlik ürünleridir. 1937'den başlayarak yeni tarzdaki şiirlerini çeşitli dergilerde yayımlar. Şiirlerini *He, Lâmelif* ve bu ilk iki kitaptaki şiirlere yenilerinin de eklenmesiyle oluşan *Om Mani Padme Hum* adlı kitaplarında toplar. Şiirlerinin dışında Mevlana, Molla Cami, Buddha, Naima, Ömer Hayyam gibi şahsiyetler ile ilgili inceleme kitapları yayımlar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Sezai Karakoç

B) Cahit Zarifoğlu

C) Âsaf Hâlet Çelebi

D) Erdem Bayazıt

E) Ebubekir Eroğlu

6. (I) 1960'lı yıllarda, Türkiye'nin siyasi hayatı birçok önemli olaya sahne olmuştur. (II) 1960 sonrasında siyasi hayattaki hareketlilik ve bu hareketliliğin getirdiği sosyal ve kültürel hayattaki problemler Türk şiirine de yansır. (III) İkinci Yeni hareketinin hazırladığı şiir ortamı içerisinde başlayan 1960'lı yılların şiirinde, politik söylem giderek artar. (IV) 1960'lı yıllarda Nazım Hikmet'in ve 40 kuşağı toplumcu şairlerinden İsmet Özel ve Ataol Behramoğlu gibi şairlerin şiir kitabı yayımlamaları, bu dönemin politik şiiri üzerinde etkili olur. (V) Toplumcu gerçekçi bir anlayışla ürün veren bu sanatçıların şiirleri pragmatik bir yapıya sahiptir ve bir tezi savunur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Aşağıdakilerden hangisi toplumcu eğilimleri yansıtan şiir anlayışının özelliği değildir?

A) Toplumsal sorunları ele alma
B) İdeolojik tezlere sahip bir şiir olma
C) İçerikten çok söyleyişe önem verme
D) Yalın ve anlaşılır bir dil kullanma
E) Hümanist bir anlayışa sahip olma

8. İlk şiirlerinde imgeyi önemli bir araç olarak kullanan İkinci Yeni şiirinin oluşturduğu anlayış içerisinde göründü. Yeni dize biçimleri, söz diziminde sözcüklerin gerilimini yansıtacak düzenlemeler yapması ile dikkati çekti. *Geceleyin Bir Koşu*'dan sonra yayımladığı ikinci kitabı *Evet İsyan*'daki şiirlerinde dönemin toplumcu-siyasal eğilimlerinin şiirleştirilmesi ilgi gördü ve toplumcu-gerçekçi akım içerisinde önemli bir yer edindi.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İsmet Özel
B) Kemal Özer
C) Ataol Behramoğlu
D) Süreyya Berfe
E) Refik Durbaş

9. I. Onlardır güneşi ve gölgeyi yerli yerine koyan
Bu dünya ve öteki dünya, hakikatin gölgesi
Tanrı aşkını yaşayanlardır onlar
Mevlana görünür bir uçtan

II. Hırpani bir okşayışla akşam
yanaşınca çocuklara
ben karakavruk yüzümün arkasında
kırbaçlayarak büyüttüğüm ağrıyı bırakıyorum
bana ne çerçilerden, çerilerden, kullardan
halksa kal'am onu kal'a kılan benim
boşanır damarlarıma yılların kahraman gürültüsü
çünkü kavganın göbeğidir benim yerim.

Numaralanmış şiirlerin temsil ettiği şiir anlayışları aşağıdakilerin hangisinde verilmiştir?

A) Yedi Meşaleciler - Maviciler
B) Garipçiler - İkinci Yeni
C) Yedi Meşaleciler - Garipçiler
D) İkinci Yeni - Mistik şiir
E) Mistik şiir - Toplumcu şiir

10. ----; İsmet Özel ile birlikte *Halkın Dostları*'nı, kardeşi ile birlikte *Militan*'ı, Paris'te Fransızca yayımlanan Türk edebiyatı dergisi *Anka*'yı çıkarır. 1969'da *Ant* dergisinde yayımlanan *Genç Şairler Savaş Açıyor* başlıklı yazısında siyasal düşüncenin şiire yedirilmesi gerektiğini savunur. Şiirlerini *Bir Gün Mutlaka; Yolculuk, Özlem, Cesaret ve Kavga Şiirleri; Bebeklerin Ulusu Yok* ve *Aşk İki Kişiliktir* adlı kitaplarında toplar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Arif
B) Ataol Behramoğlu
C) Özkan Mert
D) Gülten Akın
E) Nihat Behram

1. Ebedi masum çocuklar zamanın solmayan çiçekleri
İstemişlerdi de ezan okumuştu Bilal bir sabah, unutmadım

O dirildi, o dirildi diye birden çalkalanan sokaklar
Ölüm ki sonsuza açılan bir kapıydı, hiç unutmadım

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Ses ve sözcük tekrarları vardır.
B) Serbest ölçü kullanılmıştır.
C) Sanatsız bir dil kullanılmıştır.
D) Dinî değerleri yansıtmaktadır.
E) "ab, cb" şeklinde kafiyelenmiştir.

2. Günümüz bazı şairlerinin ilham kaynağı diğer insanların ilham kaynağından ayrı düşünülmemelidir: Yaratıcı, insan, ölüm, korku... Şairin şiir damarları elbette inandığı kutsal metinlere, öz tarihe, öz toprağına, millî hasletlerine ve inanç dünyasına uzanmalıdır. Bu şairlerin şiir rezervi diğerlerinden daha fazladır, yani sonsuzdur. Çünkü ebediyeti kucaklayanlar ancak bu şairlerdir.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin bu parçadaki görüş doğrultusunda eser verdiği <u>söylenemez</u>?

A) Sezai Karakoç
B) Cahit Zarifoğlu
C) Ebubekir Eroğlu
D) Erdem Bayazıt
E) Cahit Külebi

3. 1950'den sonraki Türk şiirinin önde gelen isimlerinden biri olan ---- bir süre adı İkinci Yeni şairleri arasında anılmış olmakla beraber gerek şiirinde işlediği temalar gerekse şiirsel duyarlığa yaklaşımı bakımından onlardan ayrılır. Bu farklılığın izleri, 1967'de yayımlanan *Hızırla Kırk Saat* kitabında rahatlıkla görülebilir. Onda başlangıçtan beri mevcut mistik ve metafiziksel ögeler bu kitapla birlikte destansı anlatımla birleşerek bütünüyle dinî bir havaya bürünür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Sezai Karakoç
B) Edip Cansever
C) İlhan Berk
D) Cemal Süreya
E) Turgut Uyar

4. Cumhuriyet Dönemi şiirinde, özellikle <u>Necip Fazıl Kısakürek</u> I, <u>Âsaf Hâlet Çelebi</u> II, <u>Sezai Karakoç</u> III ve <u>Erdem Bayazıt</u> IV'ta dinî - metafizik bir duyarlık, baskın bir tematik değer olarak hep vardır. Bu şairlerin şiirlerinde dinî bir teslimiyet, öte dünya inancı, anlam arayışı yoğun bir biçimde kendini gösterir. <u>Tevfik Fikret'in</u> V "cehaletin İslam'ın özüne dönmekle aşılacağını" ifade etmesi özellikle Necip Fazıl Kısakürek ve Sezai Karakoç gibi şairlerin şiir anlayışının bel kemiğini oluşturur.

Bu parçada numaralanmış ifadelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Aşağıdaki yargılardan hangisi mistisizm anlayışıyla <u>uyuşmamaktadır</u>?

A) Beş duyu organıyla gerçeğin kendisine ulaşılabilir.
B) İnsan, gerçekliği sadece akıl yoluyla kavrayamaz.
C) Bilimsel bilgi, var olan her şeyi açıklamakta yetersizdir.
D) Görünen evrenin ardında başka bir evren vardır.
E) Hakikate ulaşmak için sezgilere başvurmak gerekir.

6. Şu yoksul, ışıksız sokaklardan geçerken akşamüstleri
Elimde yiyecek filesi, evime doğru
Siliniyor sanki zihnimin yorgunluğu
Isıtıyor halkımın ozanı olmak duygusu içimi

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Gerçekçi sanat anlayışını yansıtır.
B) Anlam, şiirselliğe tercih edilmiştir.
C) Mecaza yer verilmiştir.
D) Yinelemelerden yararlanılmıştır.
E) Devrik cümlelere yer verilmiştir.

7. Sanatın en önemli özelliği, insanı derinlemesine bilinçlendirmesidir. İnsanların yoksulluk, zorlu yaşam mücadelesi, eğitimsizlik, işçi ve köylülerin sıkıntıları, eşitsizlik gibi toplumsal konularda bilinçlenmesi bir gerekliliktir. Sanatın uzun süreli, derinliğine bir etkisi vardır. Yalnızca bugünü anlatmakla değil gelecek kuşakları hazırlamakla da yükümlüyüz.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin bu parçadaki görüş doğrultusunda eser verdiği söylenemez?

A) İsmet Özel
B) Ebubekir Eroğlu
C) Ataol Behramoğlu
D) Gülten Akın
E) Kemal Özer

8. **Aşağıdakilerden hangisi İsmet Özel'in şiir kitaplarından biri değildir?**

A) *Evet, İsyan*
B) *Cinayetler Kitabı*
C) *Bir Gün Mutlaka*
D) *Erbain*
E) *Bir Yusuf Masalı*

9. **Aşağıdakilerden hangisi yayın çizgisini toplumcu gerçekçi şiir anlayışı etrafında kuran dergilerden biri değildir?**

A) *Ant*
B) *Diriliş*
C) *Gelecek*
D) *Halkın Dostları*
E) *Militan*

10. **Aşağıdakilerden hangisi toplumcu eğilimleri yansıtan şiire örnek olarak gösterilemez?**

A) aşsız, kilimsiz kerpiç evler,
sessiz, ürkütücü, bulanık
ve üşüyen cansız çocuk elleri..

B) yaşamak nedir tatmadı
önce ekmeğin kölesi
sonra ekmeğin kölesi
hâlâ ekmeğin kölesi

C) Diren! Ey kalbim
Diren! Hayasızlığa
Diren! Kötüye
Çirkine, yanlışa

D) Çamı bitmiş, kavağı azalmış,
Gamla örtülü bayırlar, çıplak değil.
Yedi ay kıştan sonra,
Yeşeren senin yaşamındır,
Yaprak değil.

E) Büyük bir coşkuyla
Yürüyorum sokaklarda
Yumruklarım sıkılı
Türkü söylüyorum haykırarak
Haykırarak yaşıyorum

11. **Aşağıda yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Süreyya Berfe - *Gün Ola*
B) İsmet Özel - *Evet İsyan*
C) Ataol Behramoğlu - *Bir Gün Mutlaka*
D) Metin Eloğlu - *Hücremde Ayışığı*
E) Nihat Behram - *Hayatımız Üstüne Şiirler*

1. Bir yol kavşağındasın fakat

mutlak değişecek kaderin;

bunu bekliyor ıslak çukurlarda

üşüyen şu yoksul çocuk,

bunu bekliyor gözevleri kurumuş analar,

bunu bekliyor zincirin oyduğu bilek,

bunu bekliyor açlık, kuraklık,

ılık ılık akan kan

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Toplumcu gerçekçi anlayışla yazıldığı

B) Sıradan, günlük olaylara yer verildiği

C) Yalın bir anlatımının olduğu

D) Ahengin yinelemelerle sağlandığı

E) Serbest ölçüyle yazıldığı

2. Köleliklerin çelik zincirini parçalamak

Ruhları çekip götürmek yeni bir dünyaya

Eritip arıtmak bir yüksek fırın potasında

Her türlü cüruftan pastan arınmalı maden

Arınış, büyük arınış gelmeli ateşten

Ruh arına arına özgür olmalı

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Serbest şiirin imkânları kullanılmıştır.

B) Sözcüklerin çağrışım gücünden yararlanılmıştır.

C) Toplumcu gerçekçi bir anlayışla yazılmıştır.

D) Ahenk, ses ve sözcük tekrarları ile sağlanmıştır.

E) Nazım birimi olarak bent kullanılmıştır.

3. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk şiirinde metafiziksel ve mistik eğilimler taşıyan, hatta şiir anlayışını bütünüyle bu kavramlar üzerine oturtan birçok şair bulunmaktadır. (II) Bu şairlerin şiirlerinde, toplumcu gerçekçi şairlerin ya da memleketçi edebiyat şairlerinin eserlerinde olduğu gibi geniş ortak paydalar bulmak zordur. (III) Erdem Bayazıt ve Sezai Karakoç ölçülü bir şiir meydana getirirken Cahit Zarifoğlu ve Ebubekir Eroğlu serbest şiirin imkânlarını kullanır. (IV) Necip Fazıl Kısakürek'te geleneksel İslam tasavvufunun etkileri görülürken Âsaf Hâlet Çelebi'de yoğun bir biçimde Hint mistisizmi ve Budizm felsefesi etkilidir. (V) Biçim özellikleri ve içerik bakımından modern Türk şiirinin kendi içerisinde en çok çeşitlilik taşıyan eğilimi budur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. (I) "1960 Kuşağı" olarak adlandırılan yeni toplumcu gerçekçi şiir, kendisinden önceki kuşağın şiirinden beslenir. (II) Bununla birlikte bu kuşak; sanatlı bir dil kullanma, imgelere yer verme, çağrışım gücü yüksek sözcükler kullanma bakımından önceki kuşaktan ayrılır. (III) Sınıf kavgası, kolektivizm, işçi - emekçi sınıfın mücadelesi gibi daha politik ve radikal bir sanattan yana tavır alır. (IV) Bu bakımdan "1960 Kuşağı" toplumcu şairleri şiir yoluyla giriştikleri mücadeleyi daha ileriye ve daha geniş kitlelere taşır. (V) Bu tavır zamanla genel manada sanatı, özel manada şiiri kendi mecrasından çıkarmış; bir araca dönüştürmüştür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. İlk kitabı *İşaret Çocukları*'nda yer alan şiirlere çevresindeki tabiat ögeleri, hayatta gözlediği her türlü canlılık belirtisi, kımıldanış ve kıpırtı, masumluğun birer simgesi olan su, ağaç, anne, çocuk kavramları bir hayret duygusuyla girer. Yer yer ilk kitabında görülen tahkiye, ikinci şiir kitabı *Yedi Güzel Adam*'ın destansı bir tona bürünen dili içinde belirgin hâle gelir. *Menziller*'de başlangıçtaki psikolojik yoğunluğun kısmen ortadan kalktığı şiirleri yer almaktadır. Son şiir kitabı *Korku ve Yakarış*'ta şairin özlü bir söyleyişe ulaştığı, ilk şiirlerindeki içselliğin toplumsal sorumluluk boyutuyla da birleşen manevi bir kıvama kavuştuğu görülür.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Zarifoğlu
B) Ebubekir Eroğlu
C) Erdem Bayazıt
D) Sezai Karakoç
E) İsmet Özel

6. *Hızırla Kırk Saat* adıyla yayımladığı şiirlerde ve bir anlamda devamı kabul edilen, inanç ve imge dünyasının biraz daha zenginleşip derinleştiği *Taha'nın Kitabı*'nda toplumsal kimlik de ön plana çıkmaktadır. Burada, kötülüğün simgesi olan yarasalarla savaşan Taha aynı zamanda "diriliş" imgesi olarak sunulmaktadır. Üçlemenin son kitabını *Gül Muştusu* oluşturur. Bazı eleştirmenlerin "modern bir gül mesnevisi" olarak gördükleri bu yapıtta gül imgesinin ortaya koyduğu bütün çağrışımlardan yola çıkılarak gül bir inanç sisteminin simgesi hâline getirilir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âsaf Hâlet Çelebi
B) Sezai Karakoç
C) Necip Fazıl Kısakürek
D) Fazıl Hüsnü Dağlarca
E) Behçet Necatigil

7. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?**

A) Ataol Behramoğlu - *Bir Gün Mutlaka*
B) Refik Durbaş - *Hücremde Ay Işığı*
C) İsmet Özel - *Evet İsyan*
D) Gülten Akın - *Kestim Kara Saçlarımı*
E) Kemal Özer - *Gün Ola*

8.
bakanlar bana
gövdemi görürler
ben başka yerdeyim

gömenler beni
gövdemi gömerler
ben başka yerdeyim

aç cübbeni cüneyd
ne görüyorsun
görünmiyeni

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Nâzım Hikmet Ran
B) Orhan Veli Kanık
C) Necip Fazıl Kısakürek
D) Yahya Kemal Beyatlı
E) Âsaf Hâlet Çelebi

9. Niçin küçülüyor eşyâ uzakta?
Gözsüz görüyorum rûyâda, nasıl?
Zamânın raksı ne, bir yuvarlakta?
Sonum varmış, onu öğrensem asıl?

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Didaktik bir anlatıma yer verilmiştir.
B) Halk şiirinin şekil özellikleri kullanılmıştır.
C) Hakikati sorgulama amacı güdülmüştür.
D) Zengin ve tam uyak kullanılmıştır.
E) Soru cümleleri ile tema pekiştirilmiştir.

1. 1970'lerde toplumsal sorunlara yöneldi ve halk şiiri geleneğinden, özellikle de destan, ağıt, türkü, ilahi gibi türlerden yararlanarak kaynağını halkın yaşamından alan şiirler yazmaya başladı. En önemli yapıtı olarak gösterilen *Kestim Kara Saçlarımı* adlı eserde yasaklara, çağa ters düşen kalıplaşmış gelenek ve törelere, kadının tutsaklığına başkaldırıyı, toplumsal çelişkileri güçlü bir şiir diliyle ele aldı.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) İsmet Özel

B) Gülten Akın

C) Süreyya Berfe

D) Özkan Mert

E) Refik Durbaş

2. 1960'ların ortasından sonra halk şiiri geleneğinin zengin kaynağından beslenen bir şiir dili kurmanın olanaklarını aradı. Bu arayışın ürünü olan ilk şiir kitabı *Gün Ola*'da, Anadolu'nun bir köyünde kısa bir süre tanıklık ettiği bir dili ve bu dille iç içe gelişmiş olayları, durumları, koşulları yansıtmak istedi. Oldukça tartışılan bu kitabında Türkmen ve Avşar ağıtlarının, halk ozanlarının, türkülerin ve Nâzım Hikmet'in etkileri gözlendi. Daha sonraki şiirlerinde, halk şiirinin olanaklarından yararlanarak gerçekçi temaları; sağlam gözlemlerle sıcak ve içtenlikli bir hava içinde vermeyi başardı.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Durbaş

B) Nihat Behram

C) Süreyya Berfe

D) Özkan Mert

E) İsmet Özel

3. Cumhuriyet Dönemi şirinde şu veya bu oranda mistik eğilim tasavvufi kaynaklara, Mevlânâ, Yunus Emre gibi tasavvufi kültürün başlıca sembollerine atıflar yapan şairler de vardır. Fakat Cumhuriyet Dönemi içinde şiirleri bütünüyle mistik karakter taşıyan nerdeyse bir tek şair vardır: ----. *Şiirlerimde Mistisizm Temayülü* başlıklı yazısında, şiirlerinin birçoğunun Nirvana'ya davet veya Nirvana'ya nasıl erişileceğinin hikâyesi olduğunu söyler. Mistisizmi, İslam geleneği içindeki tasavvufla birleştirip tabiatüstü bir âlemle irtibat kurarak üstün bir bilgiyi araştıran sezgi gücü ve vect hâlindeki pratiklerle eşyanın özüne ait bilgiye, Allah'a ulaşacağını ileri süren tasavvufi ve felsefi bir meslek olarak tanımlar.

Bu parçada boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Âsaf Hâlet Çelebi

B) Cahit Zarifoğlu

C) Necip Fazıl Kısakürek

D) Ebubekir Eroğlu

E) Erdem Bayazıt

4. 1960'lı yıllarda büyük bir ilgiyle karşılanır şiirleri; bu dönemde şiirlerinde toplumcu gerçekçi bir anlayış hâkimdir. Özellikle politik yönsemeleri şiirin öz değerlerine zarar vermeden de dışa vurabilme özelliğiyle dikkat çeker. 1970'li yıllar ise kendisi için bir arayış ve değerlendirme dönemi olur. Bu yıllardan itibaren giderek içe dönük duyarlıkları işleyen şiirler yazar; siyasi ve felsefi görüşleri bakımından köklü değişiklikler yaşar. Dinsel ve mistik dünya görüşüne yönelir, 1974'te Sezai Karakoç'un çıkardığı *Diriliş* dergisinde *Amentü* adlı şiirini yayımlar. Bu durum, daha ilk şiirlerinden başlayan arayış ve sorgulama sürecine bir yanıt bulma çabasının devamı olarak görünür.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ataol Behramoğlu

B) Süreyya Berfe

C) Özkan Mert

D) Refik Durbaş

E) İsmet Özel

5. Güncel yaşamın kaygılarından, sevinç ve özlemlerinden hareketle yaşanılan anların gerçeklerini yalın, içli, çarpıcı bir duyarlıkla işlediği şiirleriyle 1960 kuşağının öncü şairleri arasında yer alır. İkinci Yeni akımından izler taşıyan ilk şiirleri sert ama etkin söyleyiş biçimi, özgün ses ve anlatım özellikleriyle dikkati çeker. 1970'ten sonra sağlam bir dil örgüsüyle simge yüklü bir anlatıma ve toplumsal temalara yönelişi, şiirinin gelişim çizgisinde önemli bir aşamadır. Şiirlerinde halktan kişilerin, çarşıların, işçi kızların, çayevlerinin, pazar yerlerinin dünyasını yansıtır. *Çırak Aranıyor* ile 1979 Yeditepe Şiir Armağanı'nı *Nereye Uçar Gökyüzü* ile 1983 Necatigil Şiir Ödülü'nü aldı.

Bu parçada kendisinden söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Gülten Akın

B) Ebubekir Eroğlu

C) Özkan Mert

D) Refik Durbaş

E) Nihat Behram

6. *Diriliş* dergisinde yayımladığı şiirlerle adını duyurmuştur. Şiirleri, modern şiirle İslami - mistik şiirin buluşması olarak nitelenmiştir. Türk şiirinde dinsel ögelere yaslanan, inançlara hapsolmayıp kendine özgü gizemleştirme yolları keşfeden ve bunu dünyevi boyutta modern bir duyarlılığın içinde işleyen şairlerden biridir. *Kayıpların Şarkısı* ile 1985 Türk Yazarlar Birliği Şiir Ödülü'nü alan şairin şiirleri *Berzah* adıyla toplu olarak yayımlanmıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cahit Zarifoğlu

B) Ebubekir Eroğlu

C) Erdem Bayazıt

D) Sezai Karakoç

E) İsmet Özel

7. İlk şiirleri 1958'de, Kahramanmaraş'ta yayımlanan *Hamle* dergisi ve *Gençlik* gazetesinin sanat ekinde çıktı. Şiir ve yazılarını *Büyük Doğu, Diriliş, Edebiyat, Mavera* ve *Yedi İklim* dergilerinde yayımladı. Çağı, makine uygarlığını ve değerlerini yargılayan, Tanrı'dan koparılan insanın manevi kurtuluşu temasını işleyen şiirlerinden bazıları M. Ceylan tarafından İngilizceye çevrildi. Şiirlerini *Sebeb Ey, Risaleler* ve *Gelecek Zaman Risalesi* adlarıyla yayımladı.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sezai Karakoç

B) Ebubekir Eroğlu

C) Erdem Bayazıt

D) Cahit Zarifoğlu

E) Süreyya Berfe

8. 1965'te, gelişen toplumsal ve siyasal ortamdan etkilenerek "Sınıfsal kavganın içerisinde şiirin de etkin bir yeri vardır." düşüncesiyle toplumcu gerçekçi estetiği benimsedi. *Yaşadığımız Günlerin Şiirleri*'yle birlikte her şeyi açan, somut imgeli ve anlatımcı bir şiire yöneldi. İkinci Yeni şiirinden edindiği ustalığı kullanarak güncel - toplumsal temaları yalın ve salt estetik kaygılardan uzak, kendine özgü etkileyici bir lirizmle işlemeyi uğraş edindi. Şairlik hayatının kırk yıllık meyvelerini *20. Yüzyıldan Duvar Kabartmaları* adıyla iki cilt olarak yayımladı.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Özkan Mert

B) Süreyya Berfe

C) Ataol Behramoğlu

D) Kemal Özer

E) Nihat Behram

9. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerden hangisi doğru değildir?**

A) Cahit Zarifoğlu - *Korku ve Yakarış*

B) Ebubekir Eroğlu - *Taha'nın Kitabı*

C) Erdem Bayazıt - *Sebep Ey*

D) Sezai Karakoç - *Zamana Adanmış Sözler*

E) İsmet Özel - *Erbain*

1. (I) 1980 sonrasında yaşanan sosyal, siyasi ve ekonomik olaylar Türk edebiyatının şekillenmesinde önemli bir rol oynamıştır. (II) Bu dönemde toplumcu anlayışlar zayıflamış, bireysel eğilimler çoğalmıştır. (III) 1980 sonrası Türk şiirinde ortak hareket eden belirli bir eğilim ya da edebî topluluk oluşmamış; yeni arayışlar içine giren şairler, bireysel bir şiir anlayışı oluşturmuşlardır. (IV) Bu dönemde edebiyat dergileri, Türk şiirinin gelişiminde önemli bir işleve sahiptir. (V) İsmet Özel, Nihat Behram, Refik Durbaş gibi şairler bu dönemde öne çıkan isimler olmuştur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

V. cümlede verilen şairler, 1960 sonrası toplumcu gerçekçi şiir anlayışının önemli isimlerindendir. Bu şairler 1980 sonrası şiir anlayışını temsil etmezler.

Cevap: E

2. (I) 1980 sonrasında farklı şiir anlayışlarına yönelen şairler, Türk şiirini bir bütün olarak görme eğilimi taşır. (II) Bu şairler hiçbir şiir anlayışına cephe almamış, gelenekten yararlanmış ve amaçları gerçek şiire ulaşmak olmuştur. (III) Şiirlerinde imgeye ve uzak çağrışımlara önem vermişlerdir. (IV) Bu bakımdan şiirleri Garip şiiriyle büyük benzerlik gösterir. (V) Şiir, bu dönemde düz yazıya yaklaştırılmış; şairler, soyut ve kapalı bir anlatımı benimsemişlerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

1980 sonrası Türk şiiriyle II. Yeni şiiri arasında büyük benzerlikler görülür. Çünkü 1980 sonrası şairler, parçada da belirtildiği gibi imgeye ve çağrışıma önem veren bir sanat anlayışını savunurlar, soyut ve kapalı bir şiir dünyaları vardır. Garip şiiri ise Türk şiirinde sanatların, imgelerin az kullanıldığı, anlaşılır şiirler yazılan bir şiir anlayışıdır.

Cevap: D

3. **Aşağıda verilen sanatçılardan hangisi 1980 sonrası Türk şiiri kuşağında <u>yer almaz</u>?**

A) Tuğrul Tanyol
B) Haydar Ergülen
C) Cahit Zarifoğlu
D) Hüseyin Atlansoy
E) Turgay Fişekçi

Çözüm:

Cahit Zarifoğlu, şiirde 1960'lı yıllarda adını duyurmuş bir şairdir. Dolayısıyla 1980 sonrası Türk şiiri kuşağında yer alamaz.

Cevap: B

4. **Aşağıdaki hangisi 1980 sonrasında yayımlanan dergilerden biri <u>değildir</u>?**

A) *Hisar*
B) *Üç Çiçek*
C) *Şiiratı*
D) *Sombahar*
E) *Yazko Edebiyat*

Çözüm:

Hisar dergisi 16 Mart 1950 tarihinde çıkmaya başlamış, Ocak 1957'de yayımına ara verilmiş, 1964 yılı başında da yeniden çıkmaya başlayıp 1980 yılı sonuna kadar devam etmiş bir dergidir. Kurucuları arasında Mûnis Faik Ozansoy, İlhan Geçer, Mehmet Çınarlı, Gültekin Sâmanoğlu, Mehmet Çınarlı'nın olduğu dergi, edebiyatımızda Hisarcılar adıyla bilinen şiir topluluğuna ev sahipliği yapmıştır.

Cevap: A

5. gözyaşı dökülmeyen bir umutsuzluk bu
yaşam sularının buza kestiği
beyaz ince bir şey diyorum
beyaz ince bir şey o
cam cam cam
bendeki selintiler ve yarıklar karşılığı

Bu dizeler biçim ve içerik yönüyle incelendiğinde aşağıdaki sanat anlayışlarından hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Hisarcılar

B) Garipçiler

C) 1980 sonrası Türk şiiri

D) Beş Hececiler

E) Toplumcu gerçekçiler

Çözüm:

Verilen dizeler serbest ölçü ile yazılmıştır. İmgeye ve uzak çağrışımlara yer verilmiştir. Soyut, kapalı ve yoruma açık bir şiirdir. Seçeneklerde bu özelliklere sahip şiir anlayışı, 1980 sonrası Türk şiiridir.

Cevap: C

6. (I) Cumhuriyet Dönemi'nde âşıklık geleneğini Ruhsati, Seyrani, Dertli ve Erzurumlu Emrah gibi isimler temsil eder.(II) Millî Edebiyat Dönemi'nde başlayan halk edebiyatına yöneliş Cumhuriyet Dönemi'nde daha da yaygınlaşmıştır. (III) Bu dönemde halk kültürüne ve edebiyatına önem verilmiş, folklor araştırmaları büyük önem kazanmıştır. (IV) Halkın oluşturduğu ürünler derlenerek yazıya geçirilmiş ve halk şairleri daha geniş kitlelerce tanınmıştır. (V) 20. yüzyıldaki halk ozanları, Cumhuriyet Dönemi'nde önceki yüzyıllara göre daha sınırlı olsa da köy ve kasabalarda eserlerini icra etmeye devam etmişlerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Ruhsati, Seyrani, Dertli ve Erzurumlu Emrah 19. yüzyıl halk şairleridir, Cumhuriyet Dönemi'nde ürün veren ozanlardan arasında yer almazlar.

Cevap: A

7. **Aşağıdakilerin hangisi Cumhuriyet Dönemi halk şiirinde görülmez?**

A) Bireysel ve toplumsal temalara yer verme

B) Nazım birimi olarak dörtlüğü kullanma

C) Ölçü olarak hece ölçüsünü tercih etme

D) Gazel, kaside gibi nazım biçimlerini kullanma

E) Şiirin son dörtlüğünde mahlasa yer verme

Çözüm:

D seçeneğinde belirtilen nazım biçimleri divan şiirine aittir. Cumhuriyet Dönemi'nde halk şairleri; koşma, semai gibi halk şiiri nazım biçimlerini kullanmıştır.

Cevap: D

8. **Aşağıdakilerin hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde halk şiiri geleneğini sürdüren şairlerden biri değildir?**

A) Âşık Veysel

B) Bayburtlu Zihni

C) Abdürrahim Karakoç

D) Murat Çobanoğlu

E) Şeref Taşlıova

Çözüm:

Bayburtlu Zihni, 19. yüzyıl halk şairlerindendir; Cumhuriyet Dönemi'nde ürün veren ozanların arasında yer almaz.

Cevap: B

9. (I) Cumhuriyet Dönemi'nde halk şiiri daha çok köy ve kasabalarda devam etmiştir. (II) Halk şairleri usta - çırak ilişkisi içinde yetişmeye devam etmiş, şiirlerini saz eşliğinde söylemeyi sürdürmüşlerdir. (III) Bu geleneği sürdüren Âşık Veysel, Murat Çobanoğlu, Şeref Taşlıova, Âşık Feymani ve Âşık Mahzuni gibi büyük halk şairleri yetişmiştir. (IV) Halk şairleri dörtlük, hece ölçüsü kullanarak sade bir dille şiirler yazmaya devam etmişlerdir. (V) Tasavvufi konular önemini yitirmiş; aşk, tabiat gibi geleneksel temalarla birlikte toplumsal sorunlar da işlenmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Cumhuriyet Dönemi'nde ürün veren bazı âşıkların yararlandığı kaynaklardan biri de tasavvuftur. Bu yüzden tasavvuf bu dönemde âşıklar için önemini yitirmemiştir.

Cevap: E

10. Kar suyundan süzen çeşme göl olmaz
Gül dikende biter diken gül olmaz
Diz diz eden her sineğin bal'olmaz
Peteksiz arının balı yalandır

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Halk edebiyatı geleneğine bağlıdır.
B) 11'li hece ölçüsü ve dörtlük kullanılmıştır.
C) Halkın söz değerleri ile oluşturulmuştur.
D) Teşhis sanatına yer verilmiştir.
E) Redif ve yarım kafiye kullanılmıştır.

Çözüm:

Verilen dizelerde 11'li hece ölçüsü ve nazım birimi olarak dörtlük kullanılmıştır, B seçeneği doğrudur. Halkın konuşma dili kullanılmıştır, C seçeneği de doğrudur. Bu özelliklerden yola çıkarak verilen dizelerin halk edebiyatı geleneğine ait olduğu söylenebilir, bu yüzden A seçeneği de doğrudur. Dizelerde "olmaz" sözcüğü redif, "l" yarım kafiye olarak kullanılmıştır, E seçeneği de doğrudur. Fakat parçada kişileştirme yani teşhis sanatına yer verilmemiştir.

Cevap: D

11. gövde eğilsin artık, kim karışabilir

gövde gösterisine soytarıların, fakat

kimdedir işlenmemiş bunca suç,

arzunun hortlaklarına ödemekle bitmeyen

ruh borcu: kim bilir, kim üstlenir?

o, ruhunu dışarda bırakmayan çıt - kanat

yoktu ki şehirde konacak yeri, duydum

kanatlandı içine, başkasının gövdesine

sığınan bir ruh gibi kırıldı, duydum:

meğer ateşli bir hastalıkmış hayat!

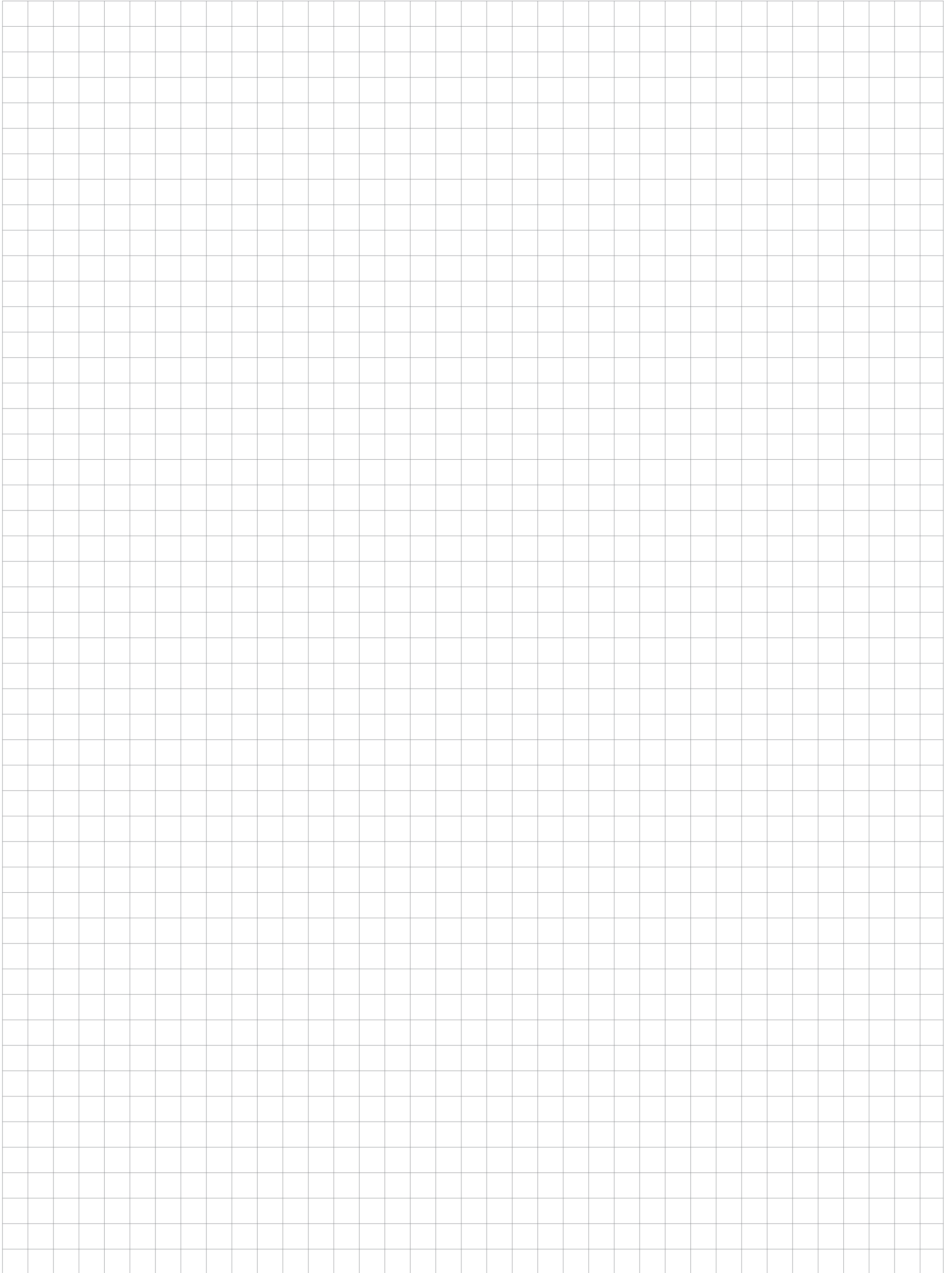
Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kapalı bir anlatıma sahiptir.
B) Dinî değerleri yansıtmaktadır.
C) Söz sanatlarından yararlanılmıştır.
D) Sözcük tekrarına yer verilmiştir.
E) Bent nazım birimi kullanılmıştır.

Çözümü:

Soru kökünde verilen dizelerde, imgeli bir anlatım kullanılmış; çağrışım gücü yüksek sözcüklere yer verilmiştir; bu da anlamın kapalı olmasına yol açmıştır. Şiirde "işlenmemiş bunca suç" ifadesinde tezat, "arzunun hortlakları" ifadesinde ise istiare sanatı, "başkasının gövdesine sığınan bir ruh gibi" ve "ateşli bir hastalıkmış hayat!" ifadelerinde teşbih sanatı vardır. Dizelerde "gövde" ve "kim" tekrarlanan sözcüklerdendir. Bu dizelerde nazım birimi olarak bent kullanılmıştır. Bu bakımdan A, C, D ve E seçenekleri doğrudur. Fakat verilen dizeler, herhangi bir dinî söyleme, içeriğe sahip değildir.

Cevap: B

1. I. Şairler toplumun sıkıntılarını dile getirmiştir.

II. İçerik ve söyleyiş bakımından İkinci Yeni'nin etkileri görülür.

III. Şiir düzyazıya yaklaştırılmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangileri 1980 sonrası Türk şiirinin genel özelliğidir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve II
E) II ve III

2. gözlerin yağmurdan yeni ayrılmış
gibi çocuk, gibi büyük, gibi sımsıcak

sen bir şehir olmalısın ya da nar
belki Granada, belki eylül, belki kırmızı

gövden ruhunun yaz gecesi mi ne
çok idil, çok deniz, çok rüzgâr

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Cahit Külebi
B) Haydar Ergülen
C) Orhan Veli Kanık
D) Mehmet Çınarlı
E) İsmet Özel

3. Vur, vur, o an toparlanır
katı düş, sis:
Bir gül yarasıdır kılıcın
eriyik gözde açtığı.

Mevsim bitiştirir siyah lekeleri
birer halka gibi kör zincire,
ki kılıç
bir yara daha açar düşe, vur,
vur, toparlanır uykumun
eş soluğu.

Bu şiir bağlı bulunduğu şiir anlayışı bakımından aşağıdaki şairlerden hangisiyle <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Sina Akyol
B) Hüseyin Atlansoy
C) Kemalettin Kamu
D) Birhan Keskin
E) Seyhan Erözçelik

4. Geceye karışmış bir yolcunun gözleri,
Korkuyla uyanan çocuklar gibidir.
Erkenci bir yıldıza rastlayınca,
Düşündeki son büyüyü yitirir.

Gece yaşlanmış gökyüzüdür.

Özlem ağır uykular gibi çöker,
Gezinir çocuğun coğrafyasında,
Yüreğinde ışıltılı bir mevsim,
Eski zamanlardan bir sabah çeker.

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İmgeli ve çağrışıma açık bir dille yazılmıştır.
B) Redif ve kafiye kullanımı vardır.
C) Kendine özgü bir nazım biçimine sahiptir.
D) Sıradan, günlük olaylara yer verilmiştir.
E) İçerik açısından lirik şiir nitelikleri taşımaktadır.

5. 1980 sonrası Türk şiirinin önemli isimlerindendir. İstanbul'da *Üç Çiçek* ile *Şiir Atı* dergilerini yayıma hazırlayanlar arasında yer almıştır. İnsan - dünya ilişkisini, insanın var oluşunu, ölüm - yaşam karmaşasını sade, lirik bir tarzla sorgulamış; şiirlerinin ana temasını ölüm, yalnızlık, yabancılaşma oluşturmuştur. Her şiirini bir imge etrafında kurgulaması şiirlerinin en önemli özelliği olmuştur. İmgeci şiirin önde gelen isimlerindendir. Müzikaliteyi, imajları geniş dizeli şiirlerinde ustaca şekillendirir. Şiirlerinde çağrışım zenginliği vardır. İlk şiirlerini *Karşılığını Bulamamış Sorular* ve *Sokak Prensesi* adıyla yayımlamıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgay Fişekçi
B) Hüseyin Ferhad
C) Sina Akyol
D) Haydar Ergülen
E) Enis Batur

6. Can kafeste durmaz uçar
Dünya bir han konan göçer
Ay dolanır yıllar geçer
Dostlar beni hatırlasın

Bu dizelerle ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) 8'li hece ölçüsü kullanılmıştır.

B) Söz sanatları kullanılmıştır.

C) Halk edebiyatı geleneğine bağlıdır.

D) Redif ve uyak kullanılmıştır.

E) Satirik bir anlatıma sahiptir.

7. I. Halk ozanları usta - çırak ilişkisi içinde yetişmeye devam etmiştir.

II. Şiirlerde serbest şiirin imkânlarından da yararlanılmıştır.

III. Hem bireysel hem de toplumsal meselelere yer verilmiştir.

Numaralanmış özelliklerin hangileri Cumhuriyet Dönemi halk şiirinin genel özelliğidir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

8. Zahidem kurbanım oy n'olacak hâlim
Yine bir laf duydum kırıldı belim
Yine bir laf duydum kırıldı belim
Gelenden gidenden oy haber sorarım
Zahidem bu hafta oluyor gelin
Zahidem bu hafta oluyor gelin

Verilen bu dizelerin biçim ve dil özellikleri dikkate alındığında hangi şiir anlayışı ile yazıldığı söylenebilir?

A) Halk şiiri

B) Garip şiiri

C) Toplumcu gerçekçi şiir

D) Mavi şiiri

E) İkinci Yeni şiiri

9. **19. yüzyıl halk şiiri ile 20. yüzyıl halk şiirini karşılaştıran aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?**

A) İki dönemde de şiirleri saz eşliğinde belli bir ezgiyle söylenmiştir.

B) İki dönemde de şiirler, hece ölçüsü kullanılarak söylenmiştir.

C) İki dönemde de kafiye ve redif kullanılarak ahenk sağlanmıştır.

D) İki dönemde de şairler, şiirlerin son dörtlüğünde tapşırmaya yer verirler.

E) İki dönemde de şiirlerde nazım biçimi adları, başlık olarak kullanılmıştır.

10. Sivas'ın Şarkışla ilçesinde doğan şair, yedi yaşında geçirdiği çiçek hastalığı yüzünden sol gözünü, bir kazada da diğer gözünü kaybetmiştir. 20. yüzyılın Türk halk şiirinin önde gelen isimlerinden olan sanatçı, Sivas'ta düzenlenen "Halk Şairleri Bayramı''nda adını duyurmuş, Cumhuriyet'in onuncu yılında Ankara'ya gelerek şiirler okumuş, yurdu dolaşmıştır. Ahmet Kutsi Tecer tarafından edebiyat dünyasına kazandırılmıştır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âşık Veysel

B) Âşık Feymani

C) Âşık Mahzuni Şerif

D) Âşık Reyhani

E) Şeref Taşlıova

1. (I) 1980'lerde yazılan Türk şiirinin genel özelliği değişen siyasal ortama paralel olarak şiir anlayışının slogancı anlayıştan gerçek şiire doğru değişmesidir. (II) Özellikle *Yedi Meşale* dergisi çevresinde başlayan ve şiirin poetik değerlerini önde tutan oluşum, şiirin kendi iç kalite ögelerini önde tutan şairlere de yer vermesiyle önemli rol oynamıştır. (III) Bu dergiyi, *Şiir Atı, Poetika, Sombahar* gibi dergilerin aynı yöndeki tavırları izlemiş ve imgeyi temel alan şiir anlayışı dönemin karakteri durumuna gelmiştir. (IV) Bu dönem şairleri İkinci Yeni ve önceki dönemlerin şiirlerinden beslenme; gelenekten, divan ve halk şiiri kaynaklarından, Batı şiirinin son örneklerinden yararlanma yolunu seçmişlerdir. (V) Haydar Ergülen, Hüseyin Atlansoy, Sedat Umran, Seyhan Erözçelik, Lale Müldür, Ahmet Erhan gibi şairler bu dönemde şiirin hareketliliğini sağlamışlardır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda aşağıdaki şiirlerden hangisinin 1980 sonrası şiir anlayışını yansıttığı söylenebilir?**

A) Güzel günlerin sokakları bunlar
Güzel günlerin insanları bunlar
Yoksa ne durulur ne yürünür

B) Beni bu güzel havalar mahvetti,
Böyle havada istifa ettim
Evkaftaki memuriyetimden.

C) Yapıcıların yüreği
bayram yeri gibi cıvıl cıvıl,
ama yapı yeri bayram yeri değil.
Yapı yeri toz toprak,
çamur, kar.

D) ev ki nar gibi iç içe bahçe
kadın aşka bahçe, deli sarmaşık
tutunup aşkına hemen nara gidelim

E) Aldanma cahilin kuru lafına
Kültürsüz insanın külü yalandır
Hükmetse dünyanın her tarafına
Arzusu hedefi yolu yalandır

3. İlk deneme yazısı 1980'de yayımlandı. *Varlık, Türk Dili, Sanat Olayı, Üç Çiçek* dergilerinde yayımladığı şiir ve yazılarıyla tanındı. Aşk, hüzün, yabancılaşma, mutsuzluk ve unutma, unutulma temaları üstünde ironik bir anlatımla yoğunlaştığı şiirlerinde konuşma dilini başarıyla kullandı. Yalın imgelerle dolu şiirinde duyarlı, hüzünlü ve sıcak bir dil yakaladı. Kendi kuşağı içinde şiir eleştirileriyle de dikkat çekti. Romanları da bulunan sanatçının bazı şiirleri *Konformist, Küçük Hayat Bağları, Herkes Kendine Yabancı* adlarıyla yayımlandı.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Akif Kurtuluş
B) Metin Celal
C) Enver Ercan
D) Adnan Özer
E) Hüseyin Atlansoy

4. Öğleyi hızla geçerek
bir ayrılık ikindisine uğruyor zaman.
Yaşlı ve yorgun ruhum
vedalaşıp uzaklaşıyor gölge ve ışıktan

Gülücükler öpüşler sunuyor bana
kırık bir kapıdan odama sızan akşam
Keklik sekişleri ve ötüşlerle
göz kırpımlık bir anda beliren doğrudan.

İçerik ve biçim özellikleri göz önünde bulundurulduğunda bu şiirin aşağıdaki şairlerden hangisi tarafından yazıldığı söylenebilir?

A) Orhan Şaik Gökyay
B) Kemalettin Kamu
C) Ahmet Hamdi Tanpınar
D) Hüseyin Atlansoy
E) Ahmed Arif

5. İlk şiiri 1970'te *Yeni İnsan* dergisinde çıktı. V*arlık, Somut, Türkiye Yazıları, Yazko Edebiyat, Sanat Olayı, Gösteri, Üç Çiçek, Poetika, Sombahar, Düşler, E* gibi dergilerde yayımlanan şiirlerinin yanı sıra şiirin ana sorunları üzerine yazdığı yazılarıyla tanındı. Günümüz Türk şiiri ile ilgili değerlendirme yazılarını *Varlık* dergisinde yayımladı. "1980 Kuşağı" olarak adlandırılan şairlerin arasında öne çıkan isimlerden birisi oldu. Bazı şiirleri İngilizce, Fransızca ve İspanyolcaya çevrilerek dergi ve antolojilerde yer aldı. İlk şiirleri *Elinden Tutun Günü* ile çağrışım alanı alabildiğine geniş lirik ve romantik bir şiirin peşinde olduğu, yer yer 1970'lerde yazılan şiirin kimi özelliklerinden etkilendiği görüldü.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tuğrul Tanyol
B) Metin Celal
C) İhsan Deniz
D) Haydar Ergülen
E) Seyhan Erözçelik

6. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi halk şiirinin özellikleri arasında yer almaz?**

A) Şiirler genellikle saz eşliğinde söylenmiştir.
B) Halk deyimlerine ve söyleyişlere yer verilmiştir.
C) Şairler usta - çırak ilişkisi içinde yetişmeye devam etmişlerdir.
D) Dil, halkın kullandığı konuşma dilidir.
E) Yabancı sözcüklerin etkisi bu dönemde oldukça fazladır.

7. Ben giderim adım kalır
Dostlar beni hatırlasın
Düğün olur bayram gelir
Dostlar beni hatırlasın

…

Oh ne gelsemdi ne giderdim
Günden güne arttı derdim
Garip kalır yerim yurdum
Dostlar beni hatırlasın

Bu dizeler aşağıdaki şairlerden hangisine aittir?

A) Âşık Veysel
B) Murat Çobanoğlu
C) Şeref Taşlıova
D) Âşık Feymani
E) Âşık Mahzuni

8. **Aşağıdakilerin hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde halk şiiri geleneğini sürdüren şairlerden biri değildir?**

A) Âşık Veysel
B) Neşet Ertaş
C) Abdurrahim Karakoç
D) Erzurumlu Emrah
E) Murat Çobanoğlu

9. Seni seven oğlan neylesin malı,
Yumdukça gözünden döker mercanı.
Burun fındık ağzı gahve fincanı,
Şeker mi, şerbet mi bal Acem gızı

Cumhuriyet Dönemi halk şiirinin örneklerinden olan bu dörtlük ile ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Halkın ağız özellikleri kullanılmıştır.
B) II. dizede istiare sanatına yer verilmiştir.
C) III. dizede teşbihibeliğ sanatı kullanılmıştır.
D) Semai nazım biçiminden yararlanılmıştır.
E) Nazım türü olarak güzelleme örneğidir.

10. Sazı eşliğinde doğmaca şiirler söyleyebilen, başka âşıklarla atışma yapabilen, muamma çözebilen, dudak-değmez söyleyebilen, âşık makamlarını bilen ve icra edebilen, hikâye tasnif eden ve anlatan ----, âşık tarzı kültür geleneklerinin önemli temsilcilerinden biridir. 20 yaşına kadar "Devranî" ve "Yananî" mahlaslarını kullanan ve 1968'den itibaren çok sayıda plak ve ses bantları dolduran âşığın ünü ülke sınırlarını aşmıştır. Âşık,, hikâye anlatmakla kalmamış, kendisi de hikâyeler tasnif etmiştir. Üç, yedi, on, yirmi bir ve otuz gün süren hikâyeler anlatmıştır. *Cumhuriyet Destanı, Öğretmen, Dertli Bülbül, Neyine Güvenemem Yalan Dünyanın* adlarıyla şiirleri yayımlanmıştır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Murat Çobanoğlu
B) Âşık Mahzuni
C) Âşık Veysel
D) Âşık Feymani
E) Şeref Taşlıova

1. Aşağıdakilerden hangisi 1980 sonrasında şiire başlamış şairlerin ortak özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Hece veznini öne çıkararak bu vezni şiirlerinde kullanmaları

B) İmgeye önem vermeleri, anlamdan ziyade bir telkin oluşturmaya çalışmaları

C) Başta İkinci Yeni şiiri olmak üzere Türk şiirinin çok farklı şairlerinden yararlanmaları

D) Şiire uygun tekniklerden arasında birini tercih etmek yerine şiirden taviz vermeyen bir denge gözetmeleri

E) Halk ve divan şiiriyle geleneklerini, çağdaş şiir örnekleri arasında ilişkiler kurmaları

2. İlk şiiri *Düştanbul* 1982'de *Yazko Edebiyat*'ta çıktı. Şiir ve yazılarını *Şiir Atı, Gösteri, Defter, Varlık, Sombahar* gibi dergilerde yayımladı. İnsan-nesne ilişkisini irdeleyerek geliştirdiği şiirleriyle tanındı. Şiirin bir "nesneleştirme işi" olduğunu belirten şair, özellikle İkinci Yeni şiirinin kimi özelliklerinden yararlanarak kendine özgü bir şiir dünyası kurdu. Sözcükleri hece hece parçalayarak oluşturduğu yeni ve zengin bir imge alanında insanın ve eşyanın tükenişine işaret etti. 1980 kuşağı şairleri arasında kendi şiir dilini ve biçemini oluşturan bir şair olarak öne çıktı. *Yeis ile Tabanca, Hayal Kır Ağı, Gül ve Telve, Şehirde Sansar Var* şiir kitaplarından bazılarıdır. *Hayal Kumpanyası* ile 1990 Yunus Nadi Şiir Ödülü ve *Toplu Şiirler* ile 2004 Behçet Necatigil Ödülü'nü aldı.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şükrü Erbaş

B) Hüseyin Ferhad

C) Birhan Keskin

D) Seyhan Erözçelik

E) Enis Batur

3. 1980 sonrasında yaşanan gelişmeler, edebiyatı da derinden etkilenmiştir. 1980 sonrası Türk şiirinde ortak bir eğilim ya da edebî topluluk oluşmamış; yeni arayışlar içine giren şairler, şiirlerini bireysel bir anlayış çerçevesinde oluşturmuşlardır. <u>Lale Müldür</u> (I), <u>Şavkar Altınel</u> (II), <u>Adnan Özer</u> (III), <u>Kemal Özer</u> (IV) ve <u>Enver Ercan</u> (V) 1980 kuşağı içinde yer alan şairlerden bazılarıdır.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Bu oyunda kartal yok diyor şair
Bendim o ve yitirdim bakışımın yarısını
Yenilgisiz bir gökyüzünde asılı kaldım
Oysa sultanım ben süzülürken kayıtsız
Siz
Sonsuz ve süresiz bir pata
Uzatırken aşkınızı
Kanatlarıma uzanamazsınız…

Bu dizeler biçim ve içerik yönüyle incelendiğinde şiirin aşağıdaki sanat anlayışlarından hangisine ait olduğu söylenebilir?

A) Toplumcu gerçekçiler

B) 1980 sonrası Türk şiiri

C) Garipçiler

D) Beş Hececiler

E) Hisarcılar

5. Şiirlerinde masalımsı ögelerden yararlanarak tarihe, coğrafyaya, Antik Çağ kültürlerine, kutsal metinlere, pop kültürünün nesnelerine göndermeler yaparak "kozmik" bir şiir evreninde kendine özgü bir dil oluşturdu. İç dünyasına ait deneyimleri ve yaşanmışlıkları oldukça karmaşık bir dille verirken yer yer lirizme ve mistisizme kaydığı görüldü. Oldukça farklı bir algı, çağrışım ve imge düzeyinde yazdığı şiirlerinde yabancı bir dünyanın şifrelerini çözmeye çalışırken geleneksel şiir kurgusunun dışında "şiirsel metin"ler ortaya koydu. Şiirleri *Uzak Fırtına, Seriler Kitabı, Kuzey Defterleri, Buhurumeryem, Divanü Lugat-it-Türk, Saatler / Geyikler, Anemon, Ultra-zone'da Ultrason* ve *Güneş Tutulması* adlarıyla yayımlandı.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Erhan
B) Nevzat Çelik
C) Lale Müldür
D) Enver Ercan
E) Sedat Umran

6. Ben inanmak için şiir yazıyorum, gözlerin
neyi hatırlatıyorsa ona inanıyorum, gözlerin
Cihangir'i hatırlatıyordu, hayâl içinde fakir
Üsküdar'dan o rüyaya baktım: Maviydin
bir özletip bir geri çekiyordun denizlerini!
Usul usul inandım güzelliğin hatırına yağan
yağmurun üstümüzde hakkı vardır, inandım
uzak bir mavi kızın gözlerindeki bulut
burada içimize yağacaktır, inandım, mavi
bir yağmurluğun da olsa şiirden ıslanırdm!

Bu şiir bağlı bulunduğu şiir anlayışı bakımından aşağıdaki şairlerden hangisiyle <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) Osman Hakan
B) İsmet Özel
C) Enver Ercan
D) Turgay Fişekçi
E) Sina Akyol

7. Asıl adı Osman Taşkaya olan ----, 1942 yılında Osmaniye'nin Kadirli ilçesine bağlı Azaplı köyünde doğmuştur. Çukurova âşıklık geleneği içinde yetişmiş olan ozan, Türkiye'de âşıklık geleneğinin önemli temsilcilerinden biridir. Yurt içinde ve yurt dışında çeşitli sanat faaliyetlerinde yer almış, konserler vermiş, yarışmalarda çok sayıda ödül almış ve âşıklık geleneğinin yaşaması için çevresindeki genç âşıkların yetişmesine katkıda bulunmuştur. Ozan, âşık tarzı içinde yer alan türlerin tamamına yakınında usta malı eserler vermiştir. Onun şiirlerinde maddi ve manevi aşkın yanı sıra, toplumu iyiye ve güzele çağrı geniş yer almıştır. *Ahu Gözlüm, Barışmam, Anadolum, Mevlana, Bugün Bayramdır* sanatçının önemli eserlerindendir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Âşık Veysel
B) Abdürrahim Karakoç
C) Âşık Feymani
D) Murat Çobanoğlu
E) Karacaoğlan

8. I. Mecliste arif ol kelamı dinle
El iki söylerse sen birin söyle
Elinden geldikçe sen eylik eyle
Hatıra dokunup yıkıcı olma

II. Kimse bilmez dünya nasıl kurulmuş
Her cisime birer zerre verilmiş
Cümle varlık bir kuvvetten var olmuş
Gelen ne giden ne yol ne yolcu ne

Verilen dörtlükle ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) İkisi de halk şiiri geleneğiyle söylenmiştir.
B) İkisinde de aaab kafiye örgüsü kullanılmıştır.
C) İkisinde de 11'li hece ölçüsü tercih edilmiştir.
D) İkisinde de satirik bir anlatım ağır basmaktadır.
E) İkisinde de halkın söz değerlerine yer verilmiştir.

1. **Editör:** Cemal Süreya Şiir Ödülü de alan *Keder Gibi Ödünç* için daha kişisel bir kitap dediğinizi anımsıyorum. Daha sonra gelen *Zarf ve Üzgün Kediler Gazeli*'ne rağmen *Keder Gibi Ödünç*'ün daha kişisel olma iddiası sürüyor mu?

Şair: İddia değil ama öyle düşünüyorum hâlâ. Daha içsel bir macera diyelim, içsel olanla daha hemhâl olma hâli. Ödünç duygusunun daha temelli olarak yer ettiği bir kitap. Kendimi, şiiri, şiirle ilişkimi daha yakından görmeye, sezmeye çalıştığım bir toplam. Özellikle bu kitapta yer alan *Dünyanın Diline Düşme Yoksulsan* başlıklı şiir, bu dediklerime bir örnektir. Şiir bize ne yapar, o olmazsa ne yaparız, onun olması için ne yaparız, şiir niye, şiir ile insandaki 'ile' niye, dünyanın diline düşmek, insanın dili olmak… Bir hesaplaşma değil ama bir arama araştırma kitabı.

Bu parçada kendisiyle mülakat yapılan şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Erhan

B) Nevzat Çelik

C) Haydar Ergülen

D) Enver Ercan

E) Sedat Umran

2. *İkindi Yazıları, Yedi İklim, Şiir Atı, Albatros, Bürde, Dergâh* gibi dergilerde yayımladığı şiirleriyle tanınmıştır. *Balkon Çıkmazında Efendilik Tarihi, Şehir Konuşmaları, Kaçak Yolcu, Karşılama Töreni, Yarın Bekleyebilir* adlı şiir kitapları olan ---- genel olarak Sezai Karakoç'un açtığı, modern şiirin işaret levhalarının bulunduğu yolda ilerleyen bir şairdir. 1980 kuşağı içinde yer alan şairlerin önemli bir kısmı, şiirin biçimsel ve sanatsal yönüne önem vermişler ve imgeyi ön planda tutmuşlardır. O da izleyicisi olduğu Sezai Karakoç çizgisinin İkinci Yeni tarzındaki imgeli, kapalı, çok anlamlı okumaya açık şiir dilini eserlerinde kullanmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ebubekir Eroğlu

B) Hüseyin Atlansoy

C) Salih Bolat

D) İhsan Deniz

E) Birhan Keskin

3. ---- şiirin doğallık içinden yazılması gerektiğine inanan ve şiirin temelinde imgenin belirleyiciliğini savunan şairlerdendir. "Bir şair halkı kovalayarak, tribünlere oynayarak şiir yazmaz. Sahici dediğimiz şair kendi dünyası içinde yeni bir dünya sunar." diyerek şairin özel dünyasına, dışa ve içe bakarken taşıması gereken öznelliğe/özgünlüğe vurgu yapar. Yer yer Attilâ İlhan ve Cemal Süreya şiirine yakın durduğunu duyumsatan biçem özelliklerine rastlansa da o kendine özgü olmanın peşini bırakmaz. Şiirlerini *Eksik Yaşam, Sürçüyor Zaman, Her Şeyi Öpüyor Zaman* adlarıyla yayımlayan sanatçı, az yazıp yayımlayan şairlerden biridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Mehmet Müfit

B) Hüseyin Atlansoy

C) Tuğrul Tanyol

D) Seyhan Erözçelik

E) Enver Ercan

4. Şiirlerinde, parçalanmış bir dünyada yaşanan aşkı, ayrılığı, acıyı, üzüntü ve can sıkıntısını sitemli ve ironik bir dille anlattı. İlk kitabı *Delilirikler* ve "bir aşkı yitirişin ardından yapılan uzun bir dua ve ayin" niteliğindeki ikinci kitabı *Bakarsın Dönerim* ile dikkat çekti. Daha sonraki şiirlerinde kendine ait konu ve imgeleri, yaşananları kabullenmiş bir içe kapanıklık ve lirizmle irdeledi. *Göçebe Şiir Kitapları, Yeryüzü Halleri* adlı şiir kitapları bulunan, toplu şiirlerini *Kim Bağışlayacak Beni* adıyla yayımlayan şair, *Ba* şiir kitabı ile 2006 Antalya Altın Portakal Şiir Ödülü'nü almıştır.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Metin Celâl

B) Hüseyin Atlansoy

C) Ahmet Güntan

D) Birhan Keskin

E) Lale Müldür

5. I. Cumhuriyet'in getirdiği yeni kavram ve değerlere yer vermek

II. Halk şiirini, modern bir anlayışla yeniden yorumlamak

III. Şairlerin çoğunun badeli âşık olması

IV. Doğaçlama şiir söyleme geleneğini sürdürmek

Numaralanmış özelliklerin hangileri Cumhuriyet Dönemi halk şiirinin genel özelliklerinden değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve III

D) II ve III E) II ve IV

6. Yeni Türkü Hareketi içinde genel poetik algının dışında, kentten kıra kırdan kente genişleyen, folklor zenginliğinin öne çıktığı bir anlayış geliştirmiştir. İlk kitabı *Ateşli Kaval*'ı 1981'de yayımlayan ve kitabını "hissiyatının ilk belgesi ve bağlı olduğu Greko - Latin havasının sesi" olarak değerlendiren şair, ilk kitabından başlamak üzere hemen bütün şiirlerinde, yapıtlarında coşkulu bir dil geliştirme yolunda olmuştur. Diğer şiirlerini *Çıngırağın Ölümü, Rüzgâr Durdurma Takvimi, Zaman Haritası, Veda Şiirleri* adıyla yayımlayan şair, kendine özgü duygu ve coşku tonu dikkat çeken bir dil geliştirirken doğaya, doğanın saflığına sığınmış, geliştirdiği şiir dilini doğadaki saf yaşamın yönlendirmesiyle yeniden üretmiştir. Şairin yenilikçiliği, folklorik zenginliklerin farklı bir dille irdelenmesi ve yerellikle modernliğin harmanlanması biçimindedir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adnan Özer

B) Akif Kurtuluş

C) Oktay Taftalı

D) Ahmet Erhan

E) Ahmet Güntan

7. İlk şiirlerinde kendi iç dünyasını eserlerine yansıtmış daha sonra toplumsal olayları konu edinmiştir. Halk şiir geleneğiyle toplumcu gerçekçi anlayışı harmanlayarak şiirlerini söylemiştir. Güncel konularda taşlamalar yazmıştır. Şiirlerini saz eşliğinde söylemiştir. Aynı zamanda şiirleri dinî ve tasavvufî unsurlarla örülmüştür. Onun şiirlerinde Tapduk Emre, Yunus Emre, Hallac-ı Mansur, Hacı Bektaş-ı Veli gibi tasavvuf büyüklerini bulabiliriz. *Bu Mezarda Bir Garip Var, Dom Dom Kurşunu, Yuh Yuh..* türküleri eserleri içinde en bilinenleridir.

Bu parçada söz edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

A) Âşık Veysel

B) Âşık Mahzuni Şerif

C) Abdurrahim Karakoç

D) Şeref Taşlıova

E) Murat Çobanoğlu

8. ----, yurt içinde ve dışında Türk âşık sanatını tanıtan en önemli âşıklardan biri oldu. 1967'den itibaren Konya Âşıklar Bayramı ile yurdun dört bir yöresinde düzenlenen âşıklar şölenlerine, festivallere, yarışmalara katılıp yüzün üzerinde birincilik kazandı. 1971'den itibaren yurt dışında da faaliyetlerini sürdürdü. Beş çırak yetiştiren ozan, şiirlerinde aşk, hasret, tabiat ve sosyal konuları işlemiştir. Âşık makamlarını ve halk hikâyeciliğini bilen ozanın repertuvarındaki halk hikâyelerinin tamamına yakını 1998 - 2002 yılları arasında TDK tarafından Türk Dünyası Destanları Projesi çerçevesinde derlenerek yayımlandı. Şiirleri ise *Gönül Bahçesi* adıyla basıldı.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Âşık Daimi

B) Davut Sulari

C) Şeref Taşlıova

D) Ali İzzet Özkan

E) Sefil Selimi

1. Aşağıdakilerin hangisi masalın özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Masallar; olaya dayalı, sanatsal metinlerdir.

B) Masallarda yer ve zaman belirsizdir.

C) Olaylar, hayalî mekânlarda geçer.

D) Masalların söyleyeni belli değildir.

E) Dinî ve millî ögelere ağırlık verilir.

<u>Çözüm:</u>

Masallarda dinî ve millî ögelere yer verilmez, evrensel ögelere yer verilir.

Cevap: E

2. I. Kızının evlilik çağı gelmiş. Anası babası kızı bir avcıyla evlendirmiş. Avcı ava gitmiş, bir ördek vurmuş. Eve gelmiş, ördeği temizlemiş, ateşe koymuş.

II. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde; pireler berber, develer tellal iken, ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken bir karı koca varmış.

III. Ondan sonra Tembel Kız, tembelliği bırakmış. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine.

Bir masaldan alınan bu parçaların masalda yer alma sırası aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) III - II - I

B) I - II - III

C) II - I - III

D) II - III - I

E) III - I - II

<u>Çözüm:</u>

"Evvel zaman içinde…" şeklinde tekerleme masalın döşeme bölümünde yani başta yer alır. "Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine." ifadesi masalın dilek bölümünde yani sonda yer alır.

Cevap: C

3. Aşağıdakilerden hangisi bir masalın sonu <u>olamaz</u>?

A) Güzel prensesin babasına kavuşması

B) Mutsuz, iyi yürekli kralın mutluluğu bulması

C) Bir çocuğun sihirli bir değnekle herkese yardım etmesi

D) Bir taştan altın fışkırarak bir köyü varlıklı yapması

E) Kötü cadının tüm dileklerinin bir ayna sayesinde gerçekleşmesi

<u>Çözüm:</u>

Masalların sonu iyilerin mutlu sona kavuşmasıyla biter. A, B, C ve D seçeneklerinde mutlu sonlar vardır. E seçeneğinde kötü cadının dileklerinin yerine gelmesi iyilerin kaybetmesi anlamını taşıdığından masalın sonu olamaz.

Cevap: E

4. Keçiciğin aklı bir karış havada ya, sürüsünü bir yana bırakmış, bir başına otlaya otlaya çekip gitmiş. Hain koca kurt, kaçırır mı hemen görmüş keçiciği: "Heh, işte ağzıma layık bir lokma. Yaşasın!" demiş. Keçicik, bakmış can pazarı. Hiç kurtuluş murtuluş yok: "Eh, n'apalım, demek kaderimizde sana yem olmak varmış kurt." demiş. "Madem ölüm kapıya geldi, bari bana biraz kaval çal ki neşeleneyim, kendimi unutup öyle öleyim…" Kurt, Son isteği zavallının...demiş. Bulmuş bir kaval, füyt füüyt çalmaya başlamış. Kurt çalmış, keçicik oynamış. Derken ötelerden kaval sesini alan köpekler koşturmuş gelmişler, kurdu önlerine düşürüp bir güzel kovalamışlar. Kaçmadan önce kurt, durumu anlayıp oyuna geldiğini sezinlemiş: "Suç sende değil bende. Neme gerekti benim kaval çalmak, neme gerekti bana köçekli kurban!" demiş. Zamansız bir işe kalkışmanın sonu budur. Ölçmeli, biçmeli adımını ona göre atmalı. Tersi oldu mu, işte böyle "----."

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerin hangisi getirilirse fablın anlamı tamamlanmış olur?

A) Zaman sana uymazsa sen zamana uy

B) Yazın gölge kovan, kışın karın ovar

C) Zerdaliden kaval olmaz, al zurnadan haberi

D) Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurundan olursun

E) Yanlış hesap Bağdat'tan döner

<u>Çözüm:</u>

Bu parçada daha iyisini (köçekli kurban) elde edeyim derken elindekini de kaybeden kurdun hikâyesi anlatıldığından D seçeneğindeki "Dimyat'a pirince giderken evdeki bulgurundan olursun." atasözü ile parça bitirilmelidir.

Cevap: D

5. Aşağıdaki tekerlemelerin hangisi masalın farklı bir bölümünden alınmış olabilir?

A) Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde, cinler top oynarken eski hamam içinde… Ben deyim şu ağaçtan, siz deyin şu yamaçtan, uçtu uçtu bir kuş uçtu; kuş uçmadı, Gümüş uçtu. Gümüş uçmadı, Memiş uçtu. Uçar mı, uçmaz mı demeye kalmadı; anam düştü eşikten, babam düştü beşikten…

B) Az gittim uz gittim… Dere tepe düz gittim. Çayır çimen geçerek, lale sümbül biçerek, soğuk sular içerek altı ayla bir güz gittim. Bir de dönüp ardıma baktım ki ne göreyim, gide gide bir arpa boyu yol gitmişim!..

C) Deve tellal iken, horoz imam iken, manda berber iken, annem kaşıkta, babam beşikte iken… Ben babamın beşiğini tıngır mıngır sallar iken, babam düştü beşikten, alnını yardı eşikten… Annem kaptı maşayı, babam kaptı küreği, gösterdiler bana kapı arkasındaki köşeyi…

D) Elim elim ibrişim. Elden çıktı bir kuşum. Elimdedir gümüşüm. Makas getir biçeyim. Altın getir ölçeyim. Yedi derya içinde. Sırça saray içine. Hanım yengen yaraşır. Hanım yengen üstünde. Çifte bülbül dolaşır. Şimdi sarayda bize. Mutlu olmak yaraşır.

E) Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde… Bu sözün önü var, arkası yok; gömleğimin yeni var yakası yok… Sabır da bir huydur, suyu var tası yok. De gel; sabreyle, sabreyle… İyi ama susuzla sabırsız ne yapar? Ya bir kuyu kazar ya dolaşır çarşı pazar; ben de aç karın, yüksek nalın çıktım pazara.

Çözüm:

A, C, D ve E seçeneklerindeki tekerlemelerde masalla hiçbir ilgisi olmayan sözler vardır. Bu sözler sadece dinleyicinin ilgisini çekmek ve onu masal dünyasına girişe hazırlamak için söylenmiştir. B seçeneğinde önceye dayanan ve bir yerden bir yere gitmeyi ifade eden bir anlamda tekerleme vardır.

Cevap: B

6. Aşağıdakilerden hangisi Hint masallarındandır?

A) *Karlar Kraliçesi*

B) *Bezelye Tanesi*

C) *Kelile ve Dimne*

D) *Eşek ve Tilki*

E) *Rapunzel*

Çözüm:

Karlar Kraliçesi, Bezelye Tanesi - Andersen Masalları

Eşek ve Tilki - La Fontaine Masalları

Rapunzel - Grimm Kardeşler Masalları

Kelile ve Dimne - Hint masallarındandır.

Cevap: C

7. Güzel çiçeğin istekleri hiç bitmiyormuş: “Onu getir, bunu götür…” Küçük Prens sıkılmış bundan. Gitmek istemiş. Güzel çiçek hiç bitmeyen istekleri ile düşüncesizlik ettiğini anlamış. Fakat küçük Prens artık uzaklardaymış.

Bu parçadaki "çiçek" **insanlardaki hangi özelliğin temsili olamaz?**

A) Tamahkârlık

B) Nankörlük

C) Açgözlülük

D) Bencillik

E) Anlayışsızlık

Çözüm:

Bu parçada çiçek kendi çıkarları için hareket ettiğinden bencil, istekleri bitmediğinden açgözlü ve tamahkâr, düşüncesiz ve kavrayışsız davrandığından anlayışsız kişilik özelliklerini temsil etmektedir. Nankörlüğüyle ilgili bir özellik bu parçada belirtilmemiştir.

Cevap: B

8. La Fontaine'nin fablları genel olarak kısa olay yazılarına dayanmaktadır. Bu durum masalların akılda kalmasını sağlamaktadır. Ayrıca mecaz ve kapalı bağlamlara yer verilmemiş olması verilmek isteneni daha açık ve anlaşılır kılmaktadır. Kuru ve sıkıcı bir anlatım yerine şiirsel formatın tercih edilmesi ise çocuğa sanatsal zevk ve beğeniyi aşılamaktadır. Fabllarda yer ve zaman ögeleri belirsizliğini korumakla beraber kahramanların, çoğunlukla insan dışındaki varlıklar olduğu görülmektedir.

Bu parçada fablların özellikleri ile ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Çatışma unsurlarına

B) Üslubuna

C) Zamanına

D) Kişilerine

E) Mekânına

Çözüm:

Bu parçada mecaz ve kapalı anlatıma yer verilmemesi, açık ve anlaşılır olması, şiirsel formatın tercih edilmesi üslupla ilgili özelliklerdir. Yer ve zaman ögelerinin belirsizliğine parçada değinilmektedir. Kişilerin insan dışı varlıklar olduğu da parçada belirtilmektedir. Masallarda her olay; ana güç ve karşı güç arasındaki eksende gerçekleşmektedir. Bu, çatışmaya dayalı bir unsurdur ve bu parçada buna değinilmemektedir.

Cevap: A

9. Dünyada bir sürü kalpazan vardır;
Doğrusu pek benzerler buradaki eşeğe.
Aslında hepsi uydurma bahadır,
Adları çıkmıştır kahraman diye.

Bu parçadan hareketle fabllar ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Kötü karakterlerin yüceltildiği

B) Evrensel nitelik taşıdığı

C) Öğretici özelliklere sahip olduğu

D) İnsanların özelliklerine değindiği

E) Kahramanlarının hayvanlar olduğu

Çözüm:

Parçanın başında kullanılan "dünyada" sözü anlatılan olayın evrenselliğini, bir öğüde dayalı yargı olduğundan öğretici özellikte olduğunu, "kalpazan" sözünün insanlara ait bir özellik olduğunu, "buradaki eşeğe" ifadesiyle bir hayvanın anlatıldığını söylemek mümkündür. Fablda kötü karakterlerin yüceltildiği bu parça için söylenemez. Kötülerin iyiymiş gibi yüceltilmesi bu parçada eleştirilmektedir.

Cevap: A

10. Türk edebiyatında fabl niteliği taşıyan örnekler; Hint, Arap ve İran edebiyatından esinlenilerek oluşturulmuştur. XIII. yüzyılda Mevlânâ'nın ---- adlı eserinde fabl özelliği taşıyan parçalara rastlanmaktadır. Gülşehri'nin XIV. yüzyılda Farsçadan çevirdiği ---- adlı eser bazı yönleriyle fabl özelliği göstermektedir. XV. yüzyılda Şeyhî'nin yazdığı ----, Türk edebiyatındaki ilk fabl örneğidir.

I. *Mesnevi*
II. *Divân-ı Kebir*
III. *Mantıku't Tayr*
IV. *Gülistan*
V. *Harnâme*

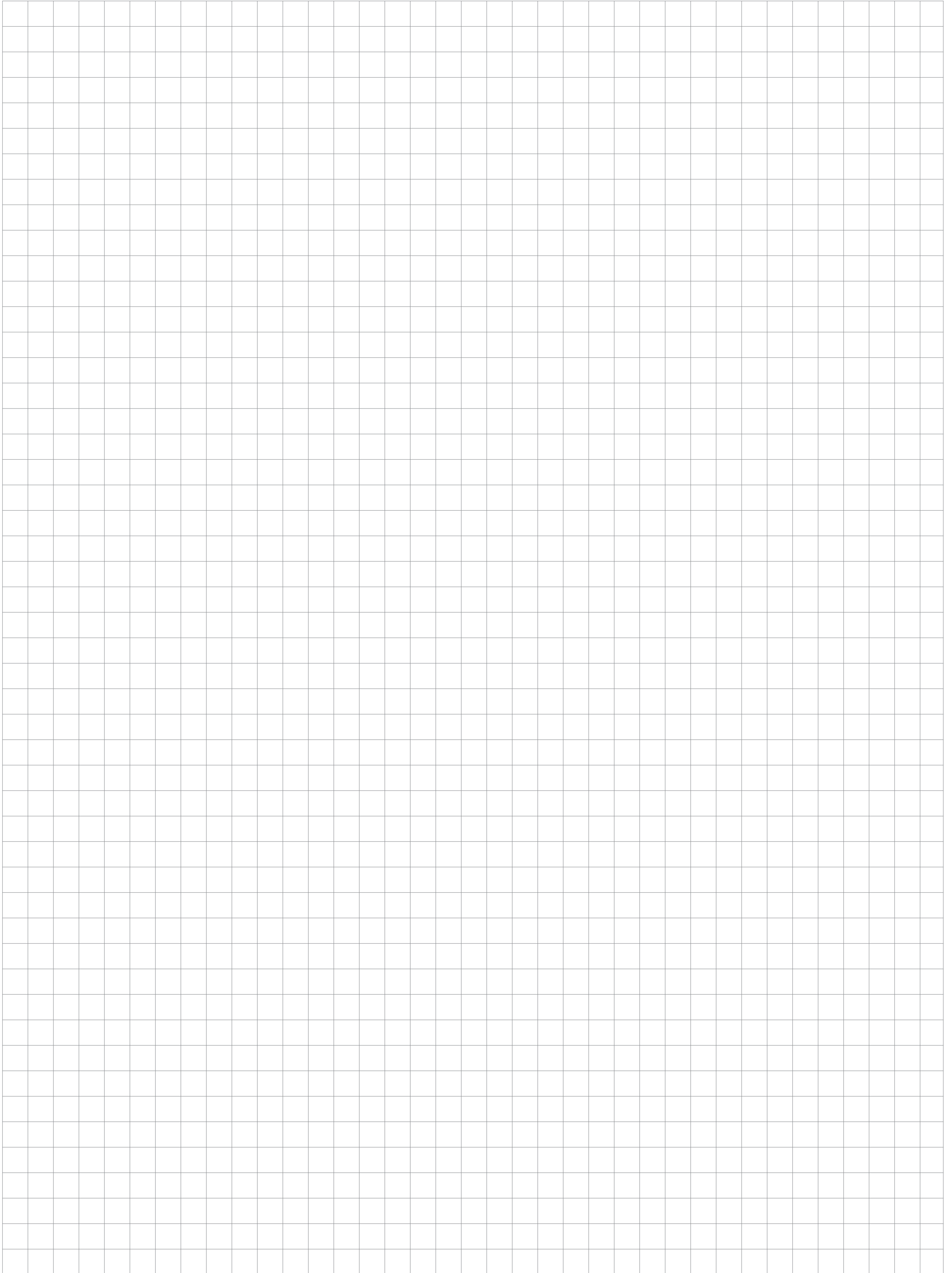
Bu parçadaki boşluklara numaralanmış eserlerden hangileri getirilemez?

A) I ve II B) II ve IV C) III ve IV D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

Divân-ı Kebir Mevlânâ'nın fabl içermeyen bir eseridir. *Gülistan* İranlı şair Sâdî'nin eseridir. Mevlânâ'nın *Mesnevi* adlı eseri fabl özelliği taşımaktadır. Gülşehri'nin Farsçadan çevirdiği eser *Mantıku't Tayr*'dır. Şeyhî'nin yazdığı ilk fabl örneği *Harnâme*'dir.

Cevap: B

1. Genellikle halkın yarattığı, ağızdan ağıza, kuşaktan kuşağa sürüp gelen, olağanüstü kişilerin başından geçen olağan dışı olayları anlatan edebî türe ---- denir.

Bu cümledeki boşluğa aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Hikâye

B) Roman

C) Tiyatro

D) Masal

E) Mesnevi

2. **Aşağıdakilerin hangisi masaldaki düğüm bölümünün özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Olaylar gelişir.

B) Merak duygusu sona erer.

C) Çatışma ortaya konur.

D) İyiler ve kötüler belirginleşir.

E) Olayın ayrıntılarına girilir.

3. **Aşağıdakilerin hangisi Türk edebiyatında öğretici masal özelliği gösteren ilk eserdir?**

A) *Göktürk Yazıtları*

B) *Kutadgu Bilig*

C) *Kalyanamkara ve Papamkara*

D) *Binbir Gece Masalları*

E) *Keloğlan*

4. **Masal sözcüğünü gerçek anlamına bağlı olarak kullanan ilk sanatçı aşağıdakilerin hangisidir?**

A) Şinâsi

B) Nâmık Kemal

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Halit Ziya Uşaklıgil

E) Şeyhî

5. **Fabllarda genellikle aşağıdaki edebî sanatlardan hangisine başvurulur?**

A) Teşbih - tezat

B) Tecahülüarif - teşhis

C) Teşbih - intak

D) Tezat - tariz

E) Teşhis - intak

6. **Aşağıdakilerin hangisi fablın özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Millî tema ve kavramlar işlenir.

B) Olaya dayanan metin türlerindendir.

C) Öyküleyici anlatıma başvurulur.

D) Teşhis ve intak sanatlarından yararlanılır.

E) Ders verme amacı güdülür.

7. **Türk edebiyatındaki ilk fabl örneği aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Divân-ı Hikmet*

B) *Harnâme*

C) *Karga ile Tilki*

D) *Ağustos Böceği ile Karınca*

E) *Kutadgu Bilig*

8. **Aşağıdakilerin hangisi fablın bölümlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Öğüt

B) Çözüm

C) Düğüm

D) Döşeme

E) Serim

9. Zaman zaman içinde, kalbur saman içinde; cinler cirit oynarken eski hamam içinde… Enteşeden menteşeden derken bir karpuzcu çıktı şu köşeden! Ay efendim, vay efendim; karpuzlar da karpuz mu ya, ne tartıya gelir ne teraziye; ne arşına gelir ne endazeye; doğrusu görülmüş gibi, görülecek gibi değil; üstü nakış nakış örülmüş ama örülecek gibi değil! Baktım, bakakaldım; on para verdim, on tane aldım. Hani karpuz kesme ile yürek ferahlamaz derler; derler ama bakalım, adı mı güzel, tadı mı güzel, şu karpuzun deyip çıkardım bıçağımı, baltamı, nacağımı; ha kestim ha kesiyorum; ha eştim ha eşiyorum derken bıçaktır, bir kapak açmasın mı?

Bu parça masalın hangi bölümünden alınmıştır?

A) Döşeme
B) Serim
C) Düğüm
D) Çözüm
E) Öğüt

10. **Aşağıdakilerin hangisi masalın konusu <u>olamaz</u>?**

A) Padişahın kızının üç dev tarafından kaçırılıp büyütülmesi
B) Kötü kalpli cadının üvey kızına yaptığı kötülüklerin cezasını çekmesi
C) Zorlu bir savaşta kahramanlık gösteren birinin talihsiz ölümü
D) Kafdağı’na ulaşmaya çalışırken bir cücenin başına gelenler
E) Sihirli bir aynanın üç kardeşi varlıklı insanlar yapması

11. **Aşağıdakilerin hangisi masalın bölümlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Gösterme
B) Serim
C) Düğüm
D) Çözüm
E) Dilek

12. Kahramanları hayvanlar ve bitkiler olan, ders verme amacı güdülerek oluşturulan kısa manzum türe ---- denir.

Bu cümledeki boşluğa aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Hikâye
B) Efsane
C) Manzum hikâye
D) Mesnevi
E) Fabl

13. ***La Fontaine Masalları* aşağıdaki milletlerden hangisine ait eserlerdir?**

A) Alman
B) Belçika
C) Danimarka
D) Fransız
E) Hint

1. **Aşağıdakilerden hangisi Doğu edebiyatındaki ilk fabl örneklerinden biridir?**

A) *Binbir Gece Masalları*

B) *Kelile ve Dimne*

C) *Binbir Gündüz Masalları*

D) *Kalyanamkara ve Papamkara*

E) *Billur Köşk Masalları*

2. Masalların iki önemli kahramanı başvezirin kızı Şehrazat ve ülkeyi yöneten Sultan Şehriyar'dır. Fars kralı olan Şehriyar her gün bir genç kızla evlenip ertesi sabah onu öldürmektedir. Akıllı ve zeki bir kız olan Şehrazat buna bir çare düşünür. Vezir babasını da ikna ederek Şehriyar ile evlenir. Şehrazat, Şehriyar'a her gece bir masal anlatır fakat masalları sabaha karşı en ilginç yerinde keser. Sultan da masalın devamını dinleyebilmek için Şehrazat'ın bir gün daha yaşamasına izin verir. Bir süre sonra Şehriyar daha iyi bir insan ve iyi bir hükümdar olur. Şehrazat'ı öldürmekten vazgeçer. Üç tane oğulları olur ve mutlu bir şekilde yaşamaya devam ederler.

Bu parçada konusundan söz edilen eser aşağıdakilerin hangisidir?

A) *Binbir Gece Masalları*

B) *Kelile ve Dimne*

C) *Keloğlan ve Padişah*

D) *Kalyanamkara ve Papamkara*

E) *La Fontaine Masalları*

3. Çocuklar kendilerini ve çevrelerini fark etmeye başladıklarında masal evreniyle iç içedir. Çocuklara okunan masalların oldukça büyüleyici ve esrarengiz bir atmosferi vardır. Çocuk; bu atmosferde gezer, eğlenir, öğrenir ve yaşama sevinci edinir. Özellikle masal kahramanlarıyla da özdeşim kuran çocuklar, onların davranışlarından etkilenir.

Bu parçada masalın hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Hayal ürünü olması

B) Kişilerinin özellikleri

C) Eğitici yönü

D) İlgi çekici olması

E) Mekânlarının sıra dışı seçilmesi

4. (I) Masalların yapısı döşeme, serim, düğüm, çözüm ve dilek bölümlerinden oluşur. (II) Masallar kısa ve yoğun anlatımlıdır. (III) Masallar kimi zaman güzel vakit geçirmek kimi zaman da eğlendirirken öğretmek için özel bir üslup ile oluşturulur. (IV) Masal kahramanları gerçek kişilere dayandırıldığından verilen öğüt ve derslerden bireylerin incinmesi mümkün değildir. (V) Masallarda özellikle iyiler yüceltilirken kötüler cezalandırılır, kişilerin karşılaştıkları engelleri aşması masal dinleyicilerini veya okurları olumlu etkiler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Osmanlı Dönemi'nde sözlü gelenekten derlenerek hazırlanan ----, ilk Türk masallarındandır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Billur Köşk*

B) *Keloğlan*

C) *Şahmaran*

D) *Kelile ve Dimne*

E) *Nasrettin Hoca*

6. Birçok masalda ----, işini bilen, aklını kullanan bir kişi konumundadır. O, gücün karşısında halkı temsil eden bir tiptir. Bir anlamda "Arzu edilene ulaşma ve imkânsızı gerçekleştirme fonksiyonunu yerine getirme başarısını gösteren bir tiptir." Haksızlığa, adaletsizliğe, zorbalığa, kötülüğe karşı mücadele eden bir Anadolu delikanlısıdır. Kötülüklerle ve güçlüklerle savaşan, şansını ve kurnazlığını ustaca birleştirerek eline geçen fırsatlardan en iyi şekilde yararlanan biridir. O, yeri geldiğinde herkese meydan okuyup zoru başararak padişahın kızı veya peri kızı ile evlenir, padişah olur, vezir olur, zengin olur, sırma saçlara kavuşur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Hızır

B) Nasrettin Hoca

C) Keloğlan

D) Alaaddin

E) Köse

7. Türk edebiyatında Anadolu ve Rumeli'den derlenmiş çok sayıda masal bulunmaktadır. Tanzimat Dönemi'nde masala olan ilgi artmış; La Fontaine'in masalları ---- tarafından *Tercüme-i Manzume* (1859) adıyla Türkçeye çevrilmiştir. Türk masallarını derleme ve inceleme çalışmaları Cumhuriyet Dönemi'nde yoğunlaşmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Şinâsi

B) Nâmık Kemal

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Ziyâ Paşa

E) Recâizâde Mahmut Ekrem

8. Öğüt olur da kim tutmaz ki Keloğlan tutmasın! Ana öğüdü, öğütlerin anasıdır der; ekmeğini tuza batırıp oturacak yerde varır, bir zorlu işe koşulur; gece demez, gündüz demez yorulur mu yorulur; evlerine altın, oluk gibi akmaz ama alın terinden öyle bir pırlanta yapar, öyle bir pırlanta yapar ki görenler parmağını ısırır. Gerçi sofralarını, ne Arap Bacı kurar ne Kum Hacı kaldırır; ille velâkin eli kolu dert görmesin, iki cihanda yüzü ak olsun, yine anacığı serer, anacığı derler; yerler, içerler, öte yana geçerler. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine...

Bu parçada masalın hangi bölümleri yer almaktadır?

A) Döşeme - dilek

B) Serim - döşeme

C) Düğüm - dilek

D) Çözüm - dilek

E) Düğüm - çözüm

9. ---- La Fontaine'in bütün fabllarını *Masallar* adlı kitabında ilk kez toplayıp yayımlayan sanatçımızdır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) İbrahim Şinasi

B) Sabahattin Eyüboğlu

C) Orhan Veli Kanık

D) Pertev Nail Boratav

E) Nâbizâde Nâzım

10. billûr sarayında çengi dilârâ
bahçede bin kaplumbağa
ve inci ile donanmış fil
(…)
yalnız bir kahkaha
bütün odalarda
her boş odaya girişimde
bir kahkaha
ve çıkışımda
bir kahkaha.

Bu dizelerde aşağıdaki türlerin hangisinden yararlanılmıştır?

A) Hikâye

B) Roman

C) Masal

D) Gezi yazısı

E) Röportaj

11. XV. yüzyılda Şeyhî'nin yazdığı ----, Türk edebiyatındaki ilk fabl örneğidir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Hüsrev ü Şirin*

B) *Harnâme*

C) *Şahmaran*

D) *Billur Köşk*

E) *Mesnevi*

12. Aşağıdakilerin hangisi masal türünün örneği değildir?

A) *Bremen Mızıkacıları*

B) *Külkedisi*

C) *Prenses ve Bezelye Tanesi*

D) *Semaver*

E) *Kibritçi Kız*

1. **Aşağıdakilerin hangisi *Grimm Kardeşler Masalları*'na ait değildir?**

A) *Pamuk Prenses ve Yedi Cüceler*

B) *Bremen Mızıkacıları*

C) *Çizmeli Kedi*

D) *Kurşun Asker*

E) *Külkedisi*

2. ----, Doğu halk edebiyatının en önemli eserlerindendir. Araştırmalar, hikâyelerin tek bir yazarının olmadığını; Hindistan, İran, Arap ve Mısır kültürlerinde halkın ortak katkısıyla oluştuğunu ortaya koymuştur. Yazılış tarihleri ve yazarı bilinmeyen bu masallar, iki yüzü aşkın hikâyenin bir araya getirilmesiyle oluşmuştur. İslamiyet'ten önceki dönemi kapsar fakat ağırlıklı olarak 8. yüzyılda Abbasi halifelerinden Harun Reşit Dönemi'nin olaylarını anlatır. Dönemin sosyal yaşantısını, kültürünü, insanlarını canlı bir şekilde anlatır. Olaylar daha çok Kahire, Şam ve Bağdat'ta geçmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Binbir Gündüz Masalları*

B) *Kalyanamkara ve Papamkara*

C) *Çizmeli Kedi*

D) *Kelile ve Dimne*

E) *Binbir Gece Masalları*

3. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin masallar ile ilgili çeviri / derleme çalışması yoktur?**

A) Orhan Veli Kanık

B) Sait Faik Abasıyanık

C) Eflatun Cem Güney

D) Sabahattin Eyüboğlu

E) Şinâsi

4. XIII. yüzyılda yaşamış İranlı şair Sâdî'nin ---- adlı eserinde fabl özelliği taşıyan parçalara rastlanmaktadır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Harnâme*

B) *Gülistan*

C) *Mesnevi*

D) *Mantıku't Tayr*

E) *Küçük Prens*

5. **Aşağıdaki eser - sanatçı eşleştirmelerinin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

A) *Martı* - Richard Bach

B) *Hayvan Çiftliği* - George Orwell

C) *Gülistan* - Gülşehri

D) *Mesnevi* - Mevlana

E) *Küçük Prens* - Antoine de Saint-Exupéry

6. Hayata gülerek bakan, problemleri gülerek çözen Keloğlan'ın düşmanları oldukça fazladır. Bunların başında ---- gelir. Babasının uyarılarına rağmen Keloğlan bu kişiyle karşı karşıya gelir, birlikte iş yapar ve onu kendi silahı ile yener. Masallardaki bu kişi kurnaz, hilebaz, kötü kalpli, acımasız, inatçı, gözü doymaz, kendi menfaatlerini her şeyin üzerinde tutan, başkalarına kötülük yapmaktan zevk alan sadist özelliklere sahiptir. Kısaca söylemek gerekirse o, bütün olumsuzlukları üzerinde taşır. Keloğlan'a göre daha yaşlıdır, aşktan ziyade ticari konularda karşı karşıya gelirler. Keloğlan'ın rakibi olan bu kişi, aşılması gereken bir engeldir. O, hiçbir zaman Keloğlan'ın karşısında başarılı olamaz ve masalın sonunda yaptıklarının cezasını çeker.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Köse

B) Padişah

C) Vezir

D) Hızır

E) Harami

7. Bir zamanlar semizce, kurnaz bir tilki vardı
Sık sık ormanlığa, yemek için uğrardı
Bir gün yine o günlerden biriydi
Tilki açtı ve lakin, yine de çok diriydi
Girdi o ormanlığa, etrafına bakındı
Onun duyduğu ses, bir hayli tanıdıktı
Çalılardan zıpladı, bir küçük yavru tavşan
Birkaç saniyede, dereler tepeler aşan
Tilki seslendi ona: "Bekle bir tavşan kardeş!"
"Biliyor musun, bu ormanda yoktur sana eş?"
Yavru tavşan sevindi, azıcık da gerindi
"Doğru söylüyor tilki." deyip havalara büründü
Derken, iyice yanaştı, kurnaz tilki tavşana
Tavşan bilemedi, ne gelecek başına
Tilki bir hamle attı, tavşanın boğazına
Tavşanın canı erdi, durdu küçük ağzına

Aşağıdakilerin hangisi fabl yapısına uygun olarak bu parçanın sonu olabilir?

A) Tatlı dil yılanı deliğinden çıkarır.
B) Tatlı söz dinletir, tatsız söz esnetir.
C) Söz dediğin yaş deridir, nereye çekersen oraya gider.
D) Söz var, dağa çıkarır; söz var, dağdan indirir.
E) Aldanma güzel söze, sonra düşersin dara.

8. fıskiyenin üstünde
fırıl fırıl dönen insan
kırılmış merdivenlerde
malta taşlarının altındaki tesbih böcekleri
ve yerin altından
çıkan
solucanlar
büyük bademin altında
sohbet ederler

Bu dizelerde masal / fabl özellikleriyle ilgili hangisine <u>yer verilmemiştir</u>?

A) Olay örgüsü olağanüstülüklere dayanmaktadır.
B) Kişileştirme sanatından yararlanılmıştır.
C) Olağan dışı mekânlar kullanılmıştır.
D) İnsan dışı varlıkların özelliklerine değinilmiştir.
E) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.

9. **Aşağıdakilerin hangisinde masal ile fabl karşılaştırılmasında yanlışlık yapılmıştır?**

A) Her ikisinde de belirsiz bir zaman vardır.
B) Her ikisi de olay çevresinde gelişen bir edebî türdür.
C) Her ikisinde de olağanüstü ve hayalî mekânlar vardır.
D) Her ikisinde de gözlemci bakış açısı kullanılır.
E) İkisinde de öyküleyici ve betimleyici anlatım türü kullanılır.

10. Dere başında su içecekti bir güvercin.
Tam eğiliyordu, bir karınca düştü suya.
Bir koskoca ummanın ortasında, boş yere,
Çırpınıyordu tekrar kıyıya çıkmak için.
Güvercin de merhamete geldi birdenbire;
Suyun üzerine bir çöp parçası bıraktı.
Karınca da o çöpe tutunup kurtulacaktı.
Kurtuldu da. İşte tam o sırada…"

Bu parçadaki güvercin aşağıdakilerin hangisinin simgesi olabilir?

A) Yardımseverlik
B) Bencillik
C) Kibir
D) Kuvvet
E) Açıkgözlülük

11. ***Külkedisi* adlı masal aşağıdakilerin hangisine aittir?**

A) *Grimm Kardeşler Masalları*
B) *Andersen Masalları*
C) *La Fontaine Masalları*
D) *Beydeba*
E) *Ezop Masalları*

1. Aşağıdakilerin hangisinde masal ile fablın farklılıkları yanlış verilmiştir?

A) Masallar bir tekerlemeyle başlarken fabllarda bu durum söz konusu değildir.

B) Masalların sonu ders veren bir atasözüyle bitmez, fabllar ders veren bir atasözüyle biter.

C) Masallarda olağanüstü kişiler yer alırken fabllarda kahramanlar insan dışı varlıklardır.

D) Masallarda klasik "mutlu son" vardır, iyiler her zaman kazanır; fablların sonunda hayat dersi verilir.

E) Masallar düzyazı şeklindeyken fabllar sadece şiir şeklinde olabilir.

2. Aşağıdaki parçaların hangisinde parantez ( ) içindeki masal bölümü yanlış verilmiştir?

A) Pamuk bulut çok utanmış, o kadar çok utanmış ki arkadaşlarına karşı oysaki ben size hep kötü davranmıştım. Sizden hep daha güzel, daha iyi, daha verimli, daha da yüksekte olduğumu düşünüp kendi kendimle gururlanmıştım. Beğenmemiştim sizi.

(çözüm)

B) Günlerden bir gün yine güzel bir uyku çektikten sonra uyanma zamanı gelmiş. Güzel bir sabaha "günaydın" demiş. Aynasına öylesine bakmış benden güzeli yok zaten demiş.

(serim)

C) Gökten üç elma düşmüş: Biri bulutun başına, biri masalı dinleyenlerin başına, diğeri de bu masalı anlatana. Tüm arkadaş olanlara arkadaşlarına destek olanlara arkadaşlarını sevenlere tatlı uykular.

(öğüt)

D) Bir varmış bir yokmuş. Deve tellal iken, horoz imam iken, manda berber iken; annem kaşıkta, babam beşikte, ben annemin beşiğini tıngır mıngır sallar iken gökyüzünün en güzel yerinde güzel bir bulut varmış.

(döşeme)

E) O sırada güneşi görmüş tekrar çıkmak üzereyken "Bak sen bizim Pamuk'a, kara bulutlara ne kadar da çok üzülmüş, artık yarın çıkmayı bekleyeceksin, yerine geç." demiş. Pamuk bulut dinlemek istememiş. İnat etmiş, her zamanki gibi bencillik yapıp yerine gitmiş.

(düğüm)

3. Fabllarda aslan gücün, at bencilliğin, balıkçıl müşkülpesentliğin, cırcırböceği tembellik ve sorumsuzluğun, eşek acziyet ve kabalığın, fare huzur ve gösterişin, gelincik dünya nimetlerine düşkünlüğün, geyik ile zağar iyiliğin ve bu değerin sömürülmesinin, güvercin yardımseverliğin, horoz küçük hesaplar peşinde koşmanın, karga aptallığın, karınca çalışmanın ve sorumluluk sahibi olmanın, köpek rahat yaşama takas edilen sadakatin, kuğu sevimliliğin, kurbağa açgözlülüğün, kurt özgürlük ve gücü kötüye kullanmanın, leylek akıl gücünün, kuzu masumiyetin, sinek kendini üstün görmenin, tavuk mal ve bereketin, tilki kurnazlığın, yılan nankörlük ve geçimsizliğin, keklik kolay elde edilen kazancın ve alay etmenin simgesidir.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Fabllarda varlıklar olumsuz yönleriyle ele alınarak bu olumsuzluklar yansıtılır.

B) Fabllarda adı geçen her varlık bir alegorik unsurdur yani bir değeri temsil etmektedir.

C) Fabllardan her zaman insanların iyi olması sonucunu çıkarmak mümkündür.

D) Fabllar toplumsal olayların nedenlerine ışık tutan olaya dayalı metinlerdir.

E) Fabllardan hayvanların dünyasındaki karmaşaya ulaşıldığından ders çıkarılabilir.

4. Derlediği masal, destan ve halk öykülerini, kendine özgü bir anlatımla yeniden yazdı. *Açıl Sofram Açıl* adlı yapıtı, Danimarka'daki "Hans Christian Andersen Payesi Şeref Diploması"yla ödüllendirildi; Dünya Çocuk Edebiyatı Sertifikası verildi. Aynı ödülü *Dede Korkut Masalları* adlı yapıtıyla ikinci kez kazandı. Sözlü halk edebiyatı ürünlerini halk ağzıyla ve halkın beğenisine uygun olarak yeniden yazmakla görevlendirildi. Aynı yıllarda İstanbul Radyosu'nda "Bir Varmış Bir Yokmuş" saatinde anlattığı masallar ilgiyle karşılandı. Yapıtlarıyla "Masal Babası" ünvanını kazanan sanatçı, eğitimciliğinin yanı sıra, Anadolu basınını yüreklendirici girişimleriyle de Türk eğitim ve yazın yaşamına önemli katkılarda bulunmuştur.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerin hangisidir?

A) Naki Tezel

B) Şinâsi

C) Pertev Naili Boratav

D) Eflâtun Cem Güney

E) Mehmet Fuat Köprülü

5. I. Onlar ermiş muradına, biz çıkalım kerevetine…

II. Evvel zaman içinde, kalbur saman içindeyken bir adamın bir tek kızı varmış.

III. Az gidip uz gittikten sonra, bakmış ki koca bir çınar ağacı…

IV. Kırk gün, kırk gece düğün yapmışlar. Yiyip içip hoş muradına ermişler, darısı cümlemize.

V. Çok söylemesi günahmış, hikâye söylemesi sevapmış. Evvel zaman içinde, kalbur saman içinde bir kurt yaşarmış.

Numaralanmış parçalardaki tekerlemeler masaldaki yerine göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Almanya'da Wolfram Eberhard'le birlikte hazırladığı *Türk Masalları Kataloğu*'nda (1953), uluslararası araştırmalara da olanak sağlayan 370'ten çok masal tipini ortaya çıkarmıştır. *Az Gittik Uz Gittik* adlı derlemesinde yer alan inceleme yazılarında masaldan çağdaş öykü ve romana doğru uzanan evrimi bütün açıklığıyla gözler önüne sermiştir, ulusal kültürün sağlıklı gelişmesine yaptığı katkılarının yanı sıra, çalışmalarıyla kendini dünya bilim çevrelerine kabul ettirmiş bilim insanlarındandır.

Bu parçada söz edilen araştırmacı aşağıdakilerin hangisidir?

A) Tahir Alangu

B) Pertev Naili Boratav

C) Saim Sakaoğlu

D) Eflâtun Cem Güney

E) Mehmet Fuat Köprülü

7. **Aşağıdaki bilgilerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

A) *Harnâme,* Şeyhî'nin toplumsal eşitlik düşüncesini işlediği, yergi içerikli bir fabldır.

B) Doğu edebiyatında ilk fabl örneklerine eski Hint edebiyatında *Pançatantra Masalları*'nda rastlanır.

C) Beydeba fabllarını *Kelile ve Dimne* adlı eserde toplamıştır.

D) Kelile "yanlışın ve yalanın", Dimne ise "açık sözlülük ve doğruluğun" sembolüdür.

E) Gülşehri'nin Farsçadan çevirdiği Feridüddin-i Attar'ın *Mantıku't-Tayr* adlı eserinde kuşların, padişahlarını bulmak için çıktıkları yolculuk anlatılır.

8. Bir adamın bir maymunu ve bir kedisi varmış. Bunlar aynı evde birlikte yaşıyorlarmış. Maymun, kendisine verilenlerle yetinmiyor, kedi ise fareden çok peynirle ilgileniyormuş. Günlerden bir gün ev sahibi, mangalda kestane kebabı yapmak istemiş. İki kafadar arkadaş "Sahibimizi gizlice aldatarak karnımızı iyice doyuracağız." diyerek kestaneleri yemek istemişler.

Maymun kediye "Kedi kardeş, sana güveniyorum. Haydi şu kestaneleri mangalın üzerinden alıver. Sendeki yetenek bende olsaydı bu işte ne oyunlar oynardım." demiş. Maymunun sözünü dinleyen kedi, mangaldaki külleri eşelemiş; teker teker kestaneleri almaya başlamış. Üç, dört, beş derken ocaktaki kestaneler tükenmiş. Maymun da mangaldan çıkan kestaneleri birer birer yemiş. Bu sırada evin hizmetçisi içeri girmiş. Mangalın başında yakaladığı kediyi evden dışarı atmış. Maymun ise oralı bile olmamış.

Bir fabldan alınan bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Ana fikir bir atasözüyle desteklenmiştir.

B) Kavramlar kahramanlar üzerinden somutlaştırılmıştır.

C) Didaktik bir nitelik taşımaktadır.

D) Edebî sanatlardan yararlanılmıştır.

E) Çatışmaya yer verilmiştir.

9. Masallar nereden geldi?
Onları ilk kim anlattı?
Masalları ilk bir kadın anlattı.
Peki o kadına kim anlattı?
Bir çocuk anlattı.
Henüz bu dünyaya ilk adımını atmamış bir çocuk.
Ya o çocuğa kim anlattı?
Sessizlik anlattı, sessizlik

Bu dizelerde masalın hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Kişileri

B) Mekânı

C) Anlatıcısı

D) Oluşma zamanı

E) Okunma zamanı

1. Aşağıdakilerin hangisinde destanların oluşum aşamaları sırasıyla verilmiştir?

A) Çekirdek - aktarım - yazma
B) Oluşum - çoğalma - derleme
C) Vaka - yayılma - toplama
D) Çekirdek - yayılma - derleme
E) Oluşum - ozan - yazma

Çözüm:

Destanlar sırasıyla çekirdek, yayılma ve derleme evrelerinden oluşur.

Cevap: D

2. Aşağıdakilerden hangisi yapma destanlar için söylenemez?

A) Konusunu yakın tarihte yaşanan olaylardan alır.
B) Anonim olmasıyla doğal destandan ayrılır.
C) Toplumu derinden etkileyen olaylardan etkilenilerek yazılır.
D) Doğal destanlara göre daha az kahramana yer verilir.
E) Şair destanı oluştururken benzetmelerden yararlanır.

Çözüm:

A, C, D ve E seçenekleri yapma destanlar için söylenebilir. Yapma destan bir şair tarafından kaleme alınır. Yazanı bellidir. Doğal destanlar anonimdir. Dolayısıyla anonim olmasıyla yapma destanlar doğal destanlardan değil, doğal destanlar yapma destanlardan ayrılır.

Cevap: B

3. Aşağıdaki destanlardan hangisi farklı bir dönemde yazılmıştır?

A) *Timur ve Edige Destanları*
B) *Cengiz Han Destanları*
C) *Alp Er Tunga Destanı*
D) *Seyid Battal Gazi Destanı*
E) *Danişmend Gazi Destanı*

Çözüm:

A, B, D ve E seçenekleri İslamiyet'ten sona yazılmış Türk destanlarıdır. *Alp Er Tunga Destanı* ise Sözlü Dönem'e ait destandır.

Cevap: C

4. Aşağıdakilerin hangisinde Türk-İran savaşları anlatılmıştır?

A) *İlyada Destanı*
B) *Ergenekon Destanı*
C) *Gılgamış Destanı*
D) *Manas Destanı*
E) *Şehnâme*

Çözüm:

İlyada Destanı Truva Savaşları'nı anlatan Yunan destanıdır. *Ergenekon* Göktürklerin demir bir dağı eriterek Ergenekon'dan çıkışlarını anlatır. *Gılgamış Destanı* Sümer Kralı Gılgamış'ı anlatır. Kırgızlara ait *Manas Destanı'nda* Kırgızların savaşları ve Manas anlatılmıştır. *Şehnâme* Türk-İran savaşlarının anlatıldığı İran destanıdır.

Cevap: E

5. "Türkler destan yapmaktan destan yazmaya fırsat bulamamışlardır."

Yahya Kemal Beyatlı bu sözüyle aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

A) Türkler sözlü bir kültüre sahiptirler.
B) Türkler geçmişte derin iz bırakan pek çok tarihî olay yaşamıştır.
C) Destan oluşturacak Türk ozanı yoktur.
D) Türk destanları yayılma aşamasında kalmıştır.
E) Destanlarımız çok geç yazıya geçirilmiştir.

Çözüm:

Türklerin göçebe yaşam biçimi onları hareketli kılmıştır ve Türkler hafızalarda iz bırakan kahramanlık, savaş, göç, afet gibi pek çok olay yaşamış ve bunları nesilden nesile anlatarak aktarmışlardır. .

Cevap: D

6. Destanda Ruşen Ali ve babası Koca Yusuf'un Bolu Bey'i ile mücadelesi anlatılmıştır. Destanın en dikkat çekici özelliklerden biri yiğitçe söyleyişlerdir. Türk dünyasında farklı şekiller ve isimlerde bilinmektedir. Bu nedenle eserin geç dönem bir doğal destan olduğu fikri de gelişmiştir.

Bu parçada anlatılan destan aşağıdaki dönemlerin hangisinde oluşmuştur?

A) İslamiyet Öncesi Dönem

B) Destan Dönemi

C) Sözlü Dönem

D) İslamiyet Sonrası Dönem

E) Geçiş Dönemi

Çözüm:

Öncülde verilen bilgi *Köroğlu Destanı*'na aittir. *Köroğlu Destanı* İslamiyet sonrası Türk destanlarındandır.

Cevap: D

7. I. Mitolojik unsurlar kullanılmıştır.
II. Manzum olarak yazılmıştır.
III. Sözlü gelenek ürünüdür.

Aşağıdakilerin hangisi numaralanmış cümlelerdeki özelliklere sahip değildir?

A) *Genç Osman Destanı*

B) *Oğuz Kağan Destanı*

C) *Atilla Destanı*

D) *Alp Er Tunga Destanı*

E) *Siyenpi Destanı*

Çözüm:

Numaralanmış cümlelerdeki özellikler, doğal destanlara özgü özelliklerdir. B, C, D ve E seçenekleri doğal destanlardır. A seçeneği ise Kayıkçı Kul Mustafa tarafından yazılmıştır ve yapma destandır.

Cevap: A

8. Destan okuyucu, şiirini tümden ezbere söylemez; belli ölçüler içinde, irtical ile (doğaçlama) yeniden yaratarak söyler. Bu yaratma işinde büyük ölçüde yerleşmiş, hazır biçimleri ve sözlü formülleri bir çeşit şiir dili olarak kullanır. Geleneksel destanın ezberlenmesi ve doğaçlama söylenmesi şöyle anlaşılmalıdır: Özbek şair Pulhanof 70 destan biliyordu, bunların en uzunu 20.000 dize idi. Kırgız Manasçı Saimbay Orozbakof, ezberden *Manas*'ın 250.000 dizelik bir epizotunu yazdırmıştı. Bu pasif bir ezberleme işi değildir; bir yeniden dizip koşma, özüne dokunmadan yeniden yaratma işidir.

Bu parçadan hareketle,

I. Destanlar kulaktan kulağa aktarılırken değişikliğe uğrar.
II. Doğaçlama, destanları özünden uzaklaştırır.
III. Destanları ezberden söyleyen şairler vardır.
IV. Destanlar her şairde baştan yaratılır.

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

Çözüm:

Destanlar aktarılırken doğaçlama kullanıldığından kulaktan kulağa aktarılırken değişikliğe uğrayabilir. Bu nedenle I numaralı cümleye ulaşılabilir. Şairler destanları doğaçlasalar da özüne sadık kalırlar. Bu nedenle II numaralı cümleye ulaşılamaz. Kırgız ve Özbek şairler hakkındaki bilgilerle III numaralı cümleye de ulaşılmaktadır. Şairler destanları özüne dokunmadan kendilerine göre yeniden şekillendirirler. Özü korunarak destanlar oluşturulur. Bu nedenle IV numaralı cümleye de ulaşılamaz. I ve III numaralı sonuca ulaşılabilir.

Cevap: B

9. (I) Efsane, anlatıma dayalı bir Sözlü Edebiyat Dönemi ürünüdür ve sanatlı bir anlatıma sahip olmayışıyla destandan ayrılır. (II) Efsaneler çoğunlukla olağanüstü olayları, insanüstü güçleri ele alır. (III) Olayları gerçekten uzaklaştırarak anlatır ve konusu bir kişi, bir yer veya bir olaydır. (IV) Efsanelerde kısmen kutsiyet vardır. (V) Efsaneler dünyanın yaratılışı ve sonu ile ilgili, tarihî, tabiatüstü şahıslar ve varlıklar üzerine ve dinî olmak üzere sınıflandırılır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Efsaneler sözlü edebiyat değil halk edebiyatı ürünüdür. Bu nedenle I numaralı cümlede bilgi yanlışı vardır.

Cevap: A

10. Behçet Necatigil bu konuda şöyle diyor: "...ilkel insan topluluklarının, evreni, dünyayı ve tabiat olaylarını kişileştirerek yorumlamak, henüz sırrını çözemedikleri hayatın ve evrenin çeşitli görüntülerini bir anlam kolaylığına bağlamak ihtiyacından doğmuş öyküler..."

Behçet Necatigil bu sözüyle aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?

A) Masal
B) Motifler
C) Mitler
D) Destanlar
E) Halk hikâyesi

Çözüm:

Mitler doğaya karşı halkın çaresiz kaldığı durumlarda bir şeylere sığınma ihtiyacından doğar. Parçada "sırrını çözemedikleri olaylar" derken mitlere vurgu yapılmıştır.

Cevap: A

11. Aşağıdaki destan - konu eşleştirmelerinin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) *Oğuz Kağan Destanı* - Oğuzların boylara ayrılmaları
B) *Ergenekon Destanı* - Türklerin bir demir dağı eritmeleri
C) *Şu Destanı* - Saka Türklerinin İskender'le savaşmamak için geri çekilmeleri
D) *Alp Er Tunga Destanı* - İranlılar ile yapılan mücadeleler
E) *Yaratılış Destanı* - Türklerin Tanrı tarafından cezalandırılması

Çözüm:

A, B, C ve D seçeneklerinde verilen destanların konularına dair bilgiler doğrudur. *Şu Destanı'nda* Saka Türklerinin İskenderle savaşmaları anlatılır.

Cevap: E

12. I. *Kurtarılmış Kudüs*
II. *Üç Şehitler Destanı*
III. *Şehname*
IV. *Kuvâyi Milliye Destanı*

Numaralanmış destanlar aşağıdaki yazarlardan hangisi ile <u>eşleştirilemez</u>?

A) Firdevsî
B) Fazıl Hüsnü Dağlarca
C) Dante
D) Tasso
E) Nâzım Hikmet Ran

Çözüm:

I. *Kurtarılmış Kudüs* - Tasso
II. *Üç Şehitler Destanı* - Fazıl Hüsnü Dağlarca
III. *Şehname* - Firdevsî
IV. *Kuvâyi Milliye Destanı* - Nazım Hikmet Ran

Dante, *İlahi Komedya*'yı yazan İtalyan yazardır.

Cevap: C

1. Aşağıdakilerin hangisi destana ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Yiğitlik ve olağanüstülükleri anlatır.
B) Olaya dayalı bir anlatım söz konusudur.
C) Zaman ve mekân ayrıntılı olarak anlatılır.
D) Ait oldukları milletlerin ilk ürünleridir.
E) Yazıldığı dönemin zihniyet özelliklerini yansıtır.

2. Aşağıdakilerden hangisi doğal destanlardandır?

A) *Kurtarılmış Kudüs*
B) *Çılgın Orlando*
C) *Çanakkale Şehitlerine*
D) *Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda*
E) *Oğuz Kağan*

3. Aşağıdakilerden hangisi Türklere ait destanlardan biri <u>değildir</u>?

A) *Oğuz Kağan*
B) *Gılgamış*
C) *Ergenekon*
D) *Bozkurt*
E) *Türeyiş*

4. Destanlar ---- metin türlerindendir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) tarihî
B) anlatmaya bağlı
C) göstermeye bağlı
D) öğretici
E) coşku ve heyecanı dile getiren

5. Aşağıdakilerden hangisi efsanelere ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Üslup kaygısıyla oluşturulmuşlardır.
B) Hazır kalıplar kullanılmaz.
C) Konularına göre türlere ayrılır.
D) Kısa anlatılardır.
E) Olağanüstü olaylara yer verilir.

6. Aşağıdaki destanlardan hangisi Japonlara aittir?

A) *Le Cid*
B) *Şinto*
C) *İgor*
D) *Ramayana*
E) *Nibelungen*

7. Aşağıdakilerden hangisi İngilizlere ait bir yapma destandır?

A) *İlahi Komedya*
B) *Kurtarılmış Kudüs*
C) *Kaybolmuş Cennet*
D) *Çılgın Orlando*
E) *Henriade*

8. Aşağıdakilerden hangisi doğal destanlara ait bir özellik <u>değildir</u>?

A) Ezberlenerek nesilden nesile aktarılır.
B) Üç aşamadan oluşurlar.
C) Derin ve sarsıcı olayların ürünüdür.
D) Kopuz eşliğinde söylenir.
E) İslamiyet'ten önce yazıya geçirilmişlerdir.

9. Aşağıdakilerden hangisi destanların özelliklerinden biri değildir?

A) Epik bir anlatıma sahiptirler.
B) Savaş, göç, vb. konular işlenir
C) Halkın ortak hafızasının ürünüdür.
D) Coşkulu bir anlatıma sahiptirler.
E) Ulusal ögelere yer verilmez.

10. En eski Türk destanı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Oğuz Kağan Destanı*
B) *Manas Destanı*
C) *Timur Destanı*
D) *Yaratılış Destanı*
E) *Şu Destanı*

11. Destanlarda savaşçı kişiliği ile bilinen alp tipine aşağıdakilerden hangisi örnek gösterilemez?

A) Oğuz Kağan
B) Alp Er Tunga
C) Manas
D) Şu
E) Battal Gazi

12. Aşina boyunun yaratılışı aşağıdaki destanların hangisinde anlatılmıştır?

A) *Bozkurt Destanı*
B) *Siyenpi Destanı*
C) *Yaratılış Destanı*
D) *Şu Destanı*
E) *Ergenekon Destanı*

13. Aşağıdakilerin hangisi milletlerin ortak ürünü olan ve büyük olaylar sonucunda oluşmuş manzum destanlardan değildir?

A) *Odysseia*
B) *Kalevala*
C) *Gılgamış*
D) *Oğuz Kağan*
E) *Kurtarılmış Kudüs*

14. I. Anonim halk edebiyatı ürünleridir.
II. Konusu bir kişi, bir yer veya bir olaydır.
III. İnandırıcılık vasfını taşır.

Numaralanmış cümlelerde özellikleri verilen anlatmaya bağlı metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal
B) Efsane
C) Destan
D) Hikâye
E) Halk hikâyesi

15.

Dönem	Destan
Sakalar Dönemi	I
II	*Oğuz Kağan Destanı*
Uygur Dönemi	III

Bu tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

	I	II	III
A)	*Alp Er Tunga*	Hun	*Attila Destanı*
B)	*Ergenekon*	Altay	*Türeyiş*
C)	*Alp Er Tunga*	Göktürk	*Göç*
D)	*Alp Er Tunga*	Hun	*Türeyiş*
E)	*Şu*	Göktürk	*Göç*

1. Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) *Ergenekon Destanı*'nda Türklerin Ergenekon Dağı'ndan çıkmak için demir madeni olan bir dağı eritip geçmeleri anlatılır.

B) *Bozkurt Destanı*'nda Uygurların bir düşman baskınında yok olması sonucu hayatta kalan tek bir genç ile bozkurttan türemeleri anlatılır.

C) *Şu Destanı'nda* Saka hükümdarı Şu'nun Makedonya hükümdarı İskender'le yaptığı savaşlar anlatılmıştır.

D) *Türeyiş Destanı*'nda tanrının bir kurt suretinde görünerek Uygur hakanının kızlarıyla evlenip çoğalmaları anlatılır.

E) *Alp Er Tunga Destanı* Saka hükümdarı Alp Er Tunga'nın İranlılar ile yaptığı savaşları anlatmaktadır.

2. I. Kırgız Türkçesi ile yazılmıştır.

II. Dünyanın en uzun destanıdır.

III. Radloff tarafından derlenmiştir.

Numaralanmış özellikler aşağıdaki destanlardan hangisine aittir?

A) *Cengiz Han Destanı*

B) *Seyid Battal Gazi Destanı*

C) *Manas Destanı*

D) *Köroğlu Destanı*

E) *Danişmend Gazi Destanı*

3. 11. yüzyılda sözlü olarak şekillenen bu destan, sonraki yüzyıllarda yazıya geçirilmiştir. İslamiyet'ten sonra oluşan destanlar arasındadır. Anadolu'nun fethini ve bu fethin kahramanları anlatılır. İbni Ala tarafından derlenmiştir. Türk tarihine uzun dönem kaynaklık etmiştir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerin hangisidir?

A) *Saltuk Buğra Han Destanı*

B) *Seyid Battal Gazi Destanı*

C) *Köroğlu Destanı*

D) *Danişmend Gazi Destanı*

E) *Cengiz Han Destanı*

4. Aşağıdakilerden hangisinin oluşumu diğerlerinden farklıdır?

A) *İgor*

B) *Le Cid*

C) *Beowulf*

D) *Aeneis*

E) *Odysseia*

5. Aşağıdaki destanlardan hangisinde olağanüstü olaylara diğerlerine göre daha az yer verilmiştir?

A) *Türeyiş Destanı*

B) *Göç Destanı*

C) *Genç Osman Destanı*

D) *Oğuz Kağan Destanı*

E) *Attila Destanı*

6. Aşağıdakilerden hangisi *Manas Destanı* için <u>söylenemez</u>?

A) Kırgızların millî destanıdır.

B) Dünyanın en uzun destanıdır.

C) İslamiyet öncesi dönemden izler taşır.

D) Manas adlı kişinin başından geçenler anlatılır.

E) İki bölümden oluşur.

7. Adana'da, Seyhan Nehri üzerinde bulunan tarihî Taşköprü'nün kurulması ile ilgili olarak birçok söylenti vardır. Bunlardan bir tanesi de şöyledir:

Adana'da bir padişah yaşarmış. Padişahın kızı bir yılanın ölümüne sebep olmuş. Bu yılanın eşi kızı öldürmek için peşine düşmüş. Padişah bunun farkına varmış. Kızını tanıdığı birisinin evine saklamış. Evden çıkması yasak olan kız bir gün dayanamayarak bahçeye çıkmış ve elma toplamaya başlamış. Bunu gören yılan kızı sokarak öldürmüş. Padişah da kızının anısına Taşköprü'yü yaptırmış. Halk bugün bile padişahın, yıkıldığında yeniden yaptırılabilsin diye köprünün altına para ve altın koyduğuna inanır.

Bu parçada örneği verilen tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) Masal

B) Destan

C) Efsane

D) Halk hikâyesi

E) Mesnevi

8. I. *Kaybolmuş Cennet*
II. *Çanakkale Şehitlerine*
III. *Atatürk Kurtuluş Savaşı'nda*

Numaralanmış destanların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Çekirdek evresini geçirmişlerdir.
B) Şairin duygularını içerir.
C) Yazıya geçirilmemişlerdir.
D) Tarihî konular işlenmiştir.
E) Halkın ortak ürünüdürler.

9. Akhaların Troya şehrini kuşatmasını ve yaklaşık on yıl süren bir savaştan sonra Troyalılara galip gelmelerini anlatır. Akhilleus'ın öfkesi ile başlayan destan Hektor'un cenaze töreni ile son bulur. Toplam yirmi dört bölümden oluşur.

Bu parçada özellikleri verilen destan hangi millete aittir?

A) Yunan
B) İspanyol
C) Rus
D) Japon
E) Hint

10. Alalım yay ile kalkan
Nişan olsun bize buyan
Bozkurt olsun bize uran
Demir kargı olsun orman
Av yerinde yürüsün kulan
Daha deniz, daha müren
Güneş bayrak, gök kurıkan

Bir destandan alınan bu parça için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Söylev niteliği taşımaktadır.
B) *Oğuz Kağan Destanı*'ndan alınmıştır.
C) Motif olarak maden isimleri kullanılmıştır.
D) Göktürklere ait bir metnin parçasıdır.
E) Dönemin zihniyetine dair izler taşımaktadır.

11. Türk destanlarında kullanılan motiflerle ilgili aşağıdaki açıklamalardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Bozkurt, destanlarda Türklerin soyunu devam ettirmesini sağlayan (*Yaratılış*), onlara yol gösteren (*Oğuz Kağan*) bir motif olarak karşımıza çıkar.
B) Işık, gökten inen ilahi bir hayat verici olarak karşımıza çıkar. Kadınlar veya eşler bu ışıktan ortaya çıkarlar. (*Oğuz Kağan*)
C) Rüya motifi, destan kahramanlarının hareketlerine yön veren, karar alırken dikkate aldıkları bir unsur olarak görülür. (*Battal Gazi*)
D) Yada taşı; Türk mitolojisinde millî birlik ve bütünlüğü, milletin huzurunu ve devletin devamını temsil etmektedir. (*Göç*)
E) Kırklar, kahramanlar etrafındaki gücü simgelemektedir. Bazı eşya ve davranışları sınırlama özelliğine sahiptir. (*Manas*)

1. I. Oluşumunda evrelerden söz edilemez.
II. Gerçek dışı olaylara az rastlanır.
III. Yazılı olarak verilmiştir.

Aşağıdaki destanlardan hangisi numaralanmış cümlelerdeki özelliklere sahiptir?

A) *Ergenekon Destanı*

B) *Gılgamış Destanı*

C) *Çanakkale Destanı*

D) *Bozkurt Destanı*

E) *İgor Destanı*

2. Türk kültüründe çok önemli bir değerdir ve mazisi çok eskilere dayanmaktadır. O bazen Türk ulusunu yok olmaktan kurtaran bir mucizevi varlık, bazen de çok zor zamanlarda yol gösteren bir kılavuzdur. Türklerin bu varlık ile bağı Çinlilerin dikkatini çekmiş olmalı ki bu varlığı Türklerle özdeştirmişlerdir.

Bu parçada anlatılan destan motifi aşağıdaki destanların hangisinde <u>kullanılmamıştır</u>?

A) *Oğuz Kağan Destanı*

B) *İlyada Destanı*

C) *Ergenekon Destanı*

D) *Bozkurt Destanı*

E) *Manas Destanı*

3. (I) Emevi-Bizans savaşlarında ün kazanan komutan Battal Gazi'nin yaşamı ve kahramanlıkları anlatılır. (II) Olaylar Malatya ve çevresinde geçer. (III) Battal Gazi zeki, bilgili ve üstün özellikleri olan bir kahramandır. (IV) Battal Gazi keşiş kılığına girerek İslamiyet'in yayılmasına katkıda bulunmuştur. (V) *Danişmentname*'nin devamı niteliğindedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde *Battalname* ile ilgili yanlış bilgi verilmiştir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. **I.**

Şu boğaz harbi nedir? Var mı ki dünyada eşi?
En kesif orduların yükleniyor dördü beşi
- Tepeden yol bularak geçmek için Marmara'ya -
Kaç donanmayla sarılmış ufacık bir karaya.
Ne hayasızca tehaşşüd ki ufuklar kapalı!
…

II.

Ben sizlere kağan oldum
Alalım yay ile kalkan
Nişan olsun bize buyan
Bozkurt olsun bize uran
Av yerinde yürüsün kulan
Daha deniz, daha müren
Güneş bayrak gök kurıkan
…

Farklı destanlardan alınmış numaralanmış parçaların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yazarları belli değildir.

B) Yazanın duygularına yer verilmiştir.

C) Uzun sürede oluşmuştur.

D) Halkın ortak ürünüdür.

E) Topluma mesaj verme amacı vardır.

5. Bursa'da bulunan Oylat Kaplıcaları için anlatılan efsane İnegöl halkı tarafından yaygın olarak bilinse de Türkiye'nin başka bölgelerinde bilinmez. Buna karşılık *Bozkurt Destanı, Şu Destanı* gibi destanlar nereye giderseniz gidin duyulmuştur.

Bu parçaya göre efsanelerin hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Halkın ortak ürünü olması

B) Yerel niteliğe sahip olması

C) İnancın ön plana çıkması

D) Millî metinler olması

E) Gerçeğe dayanarak oluşturulması

6. **Aşağıdakilerden hangisi *Üç Şehitler Destanı*'nın özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Doğal destanlardan farklı bir kuruluma sahiptir.
B) Mustafa Kemal Atatürk üzerine şekillenmiştir.
C) Doğal destanlardaki kahramanların bazı özellikleri görülür.
D) Anlatımında yapmacık ancak güçlü bir dil kullanılmıştır.
E) Alegorik anlatımdan yararlanılmıştır.

7. I. Türk boylarının oluşumu sembolik bir dille anlatılmıştır.
II. Göktürklere ait destanlardandır.
III. Günümüzde oluşturulmaya devam edilmektedir.
IV. Saka Türkleri ile Büyük İskender'in savaşlarını anlatır.

Numaralanmış cümleler aşağıdakilerin hangisi ile <u>ilişkilendirilemez</u>?

A) *Oğuz Kağan Destanı*
B) *Şu Destanı*
C) *Bozkurt Destanı*
D) *Türeyiş Destanı*
E) *Manas Destanı*

8. Kattı Kemal Paşa'nın ordusu düşmanı uğruna
Pişman etti anasından doğduğuna.
Çevirdi Sakarya, çevirdi süvariler,
Veryansın etti topçu,
Veryansın etti piyadeler.
Kattı Kemal Paşa'nın ordusu sürdü gitti,
Yetiştikçe vurdu düşmana.
Hayın düşman sarhoş gibi sallana sallana
On beş günde İzmir'i dar buldu,
Ölen kurtuldu, sağ kalan teslim oldu.

Bir destandan alınan bu parça için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Toplumu derinden etkileyen bir olay anlatılmıştır.
B) Kahraman ve mekân bilgisi verilmiştir.
C) Dönemin askerî zihniyeti ile ilgili bilgi verilmiştir.
D) Anlatılan olaylar bir sonuca bağlanmıştır.
E) Anlatıcının duygularına yer verilmemiştir.

9. **Aşağıdakilerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden ayrılır?**

A) *İlyada Destanı*
B) *Battalname Destanı*
C) *Danişmentname Destanı*
D) *Göç Destanı*
E) *Genç Osman Destanı*

10. I. *Battal Gazi Destanı*
II. *Danişment Gazi Destanı*
III. *Köroğlu Destanı*

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış destanların ortak özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Arapça ve Farsça kelimeler kullanılmasına rağmen dilleri sadedir.
B) Anlatımlarındaki akıcılık herkes tarafından anlaşılmasını sağlamıştır.
C) Bir kahraman etrafında şekillenmiştir.
D) İslamiyet'in kabulünden sonra oluşmuş destanlardır.
E) Müslüman-Hristiyan mücadeleleri anlatılır.

11.

I. METİN	II. METİN
ÜÇ ŞEHİTLER DESTANI	ODYSSEİA
Atıldı Mehmetçik, büyüyü bozdu,	Ganimetleri paylaşıp Akhalar,
Bir düşman süngüsüne, göğsünden	doluştular gemilerine,
Bu şehadetle kayalar yarıldı sanki	kendi ülkelerinin yolunu tuttular.
Dipçik gürültüsünden.	On iki gemisi ve askerleriyle yelken açmıştı
Soruyordu herkes birbirine:	Kral Odysseus da ülkesi İthake'ye doğru,
"Parlayan şey bu mu?"	yıllardır görmediği karısı Penelope
Muzaffer oluyordu bileklerimizde,	ve biricik oğlu Telemakhos'a kavuşmak için.
Tarihin ilk dipçik hücumu.	Ama Olympos'taki tanrıların
Hayran oluyordu koca gökyüzü	başka düzenleri vardı
Göğüslerimizde büyüyen bahta	Odysseus için hazırlanan.
28 Mart günü bir Adsıztepe'de	Biraz uzun sürecekti onun yolculuğu öteki krallardan.
Çeliğe karşı tahta.	Homeros
Fazıl Hüsnü DAĞLARCA	

Tabloda verilen parçalar arasında yapılan karşılaştırmalardan hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Her iki parçada da tarihî bir olay kurmaca dünyada şekillendirilerek aktarılmıştır.
B) İki parçada da olağanüstülükler ve motifler kullanılmıştır.
C) I. parça Türk milletine, II. parça Yunan milletine ait yaşanmışlıkları içermektedir.
D) Her iki parça da destanın oluşum aşamalarından (çekirdek, yayılma, derlenme) geçmiştir.
E) Metinler manzum olarak kaleme alınmış, olay örgüsündeki hareketlilik fiillerle sağlanmıştır.

1. Pertev Naili Boratav, destanların ulusların yazı öncesi çağlarında oluşmuş, gelişmiş yapıtlar olduğunu, o çağlarda hem yaratılış ve dönüşümlere, tanrılara ve çeşitli olağanüstü varlıklara hem de toplumun geçmişine ait bilgileri verdiğini ifade etmiştir. Mehmet Fuat Köprülü, millî destanın doğması için bir kavmin medeniyet bakımından epey aşağı bir seviyede olması ve hayatının birtakım büyük sarsıntılara uğraması, çok büyük hadiselerle karşılaşmış olması gerektiğini savunmuştur. Köprülü, göçler gibi meydana çıkan bazı hadiselerin bütün mazisini şairlerinin şifahi rivayetlerinden öğrenen bu halk arasında yeni birtakım parçaların meydana gelmesine yahut bu gibi muhtelif menkıbeleri bir kahraman etrafında toplayan yeni daireler ortaya konulmasına sebep olduğunu ifade etmiştir. Sonra bu kavmin medeni seviyesi yükselip millî destan vücuda gelmektedir.

Bu parçada destanlarla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Destanların oluşumlarıyla ilgili farklı görüşler ortaya atılmıştır.

B) Destanların oluşması için toplumların başından büyük olaylar geçmelidir.

C) Destanlar milletlerin medeni seviyelerinin yükselmelerini sağlar.

D) Destanlar toplumların geçmişleri hakkında bilgi veren ürünlerdir.

E) Millî destanların oluşması için belirli aşamalar gereklidir.

2. ---- Türk epik anlatılarının hemen hepsinde karşımıza çıkan “alp tipi” nin ilk ve en önemli örneklerinden birisidir. Doğumundan itibaren sergilediği olağanüstü özellikleri ile epik anlatılardaki merkez kahraman rolünü yansıtır. Örneğin; “Bu çocuğun yüzü gök, ağzı ateş gibi kızıl gözleri ela, saçları ve kaşları kara idi. Perilerden daha güzeldi” şeklindeki ifadeler bu durumu net şekilde göstermektedir. Metnin devamında da bu olağanüstü durumlar sürmektedir.

Bu parçada boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Attila*

B) *Alp Er Tunga*

C) *Oğuz Kağan*

D) *Timur*

E) *Edige*

3. “Destan” terimi hakkında Dursun Yıldırım, Türk dili ve edebiyatı tarihinde destan türündeki eserleri izah etmek için farklı devirlerde birçok kavram kullanıldığını, yabancı kaynaklı bir kelime olmasına rağmen en çok kullanılan terimin “destan” olduğunu söylemektedir. Bunun yanında Yıldırım, Türk edebiyatında destan mefhumunun günümüzde daha çok kahramanlık konularının ağırlıkta bulunduğu manzum, manzum- mensur ya da mensur eserler için kullanılan bir kavram olduğunu ifade etmektedir.

Bu parçada destanlarla ilgili hangi özellik vurgulanmaktadır?

A) Yazılış biçimleri

B) İşlediği konular

C) Destan adının kökeni

D) Tanımı

E) Başka adlarla anılması

4. Asırlar boyu söylenen, bütün Türk topluluklarının çok sevdiği destanlardan biridir. Bu destan, Orta Asya kavimlerinden Türkmenler, Özbekler, Tacikler, Karakalpaklar ve Kazaklar arasında bilinmektedir. Ayrıca Kafkasya kavimlerinden Azerbaycan Türkleri, Ermeniler, Gürcüler, Abhazhalar, Kumuklar ve Balkanlar’da yaşamakta olan halklar, Araplar ve Anadolu Türkleri tarafından da bilinmektedir. Sömürülen halkın haklarını koruyan ve kurtarıcıların safında kahramanlık gösteren kişilerin hareketlerini destan kahramanının ismiyle bağlantılı olarak anlatmışlardır.

Bu parçada özellikleri verilen destan aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Oğuz Kağan Destanı*

B) *Köroğlu Destanı*

C) *Cengiz Han Destanı*

D) *Timur Destanı*

E) *Satuk Buğra Han Destanı*

5. … Genç Osman gizlice orduya karışır. Bağdat'a yaklaşıldığı sırada padişah orduyu denetlemek ister, bakar ki; bıyıkları terlememiş bir genç de orduda bulunmaktadır.

— Adın ne senin?

— Osman Efendim.

— Niçin katıldın orduya, bıyıkların bile yok. Bizde bıyıklarında tarak durmayan kişi orduya alınmaz, duydun mu?

— Duydum efendim.

— Pekiyi, öyleyse niçin katıldın orduya, git! Ananın koynuna çocuk.

İşte bu lafa alınmıştı Aksaraylı Genç Osman. Padişaha dönerek:

— Tarağınızı verir misiniz?

Padişah kızgınlıkla, tarağını verdi. Osman tarağı aldı iki eliyle dudağının üzerine bastırdı. Kan yürümüştü ve padişaha dönerek:

— İşte benim bıyığımda da tarak duruyor. Şimdi orduya girebilir miyim dedi.

Bir destandan alınan bu parçanın oluşum özellikleri dikkate alındığında aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Bir şair tarafından oluşturulmuştur.

B) Olağanüstü olaylara yer verilmez.

C) Yakın geçmişte oluşturulmuştur.

D) Halkın ortak ürünü değildir.

E) Yazanın duygularına yer verilir.

6. 1835'te Elias Lönnrot (Eliyas Lönrot), bir köylü kılığına girerek Finlandiya köylerini dolaşır ve bir yıl emek vererek Fin Destanı *Kalevala* türkülerini toplar. Parça parça türküler hâlinde yaşayan bu destanı bir bütün hâline getirir ve 1836'da yayımlar.

Bu parçada destanların hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Halkın ortak ürünü olması

B) Tarihe kaynaklık etmesi

C) Derleme evrelerinin olması

D) Bir yazar tarafından oluşturulması

E) Sonradan yazıya geçirilmesi

7. Hangi nedenle olursa olsun toplum üzerinde etki bırakan ve kuşaktan kuşağa anlatılmaya başlanan bir olayın öncelikle ozan tarafından edebiyat ürününe dönüştürülmesi gerekir. Yani bir icracı ozan tarafından konu destanlaştırılmalı ve diğer ozanlar tarafından da kuşaklar boyunca anlatım sürdürülmelidir.

Bu parçada destan oluşum aşamalarından hangisi üzerinde durulmaktadır?

A) Destan devri

B) Çekirdek

C) Tespit

D) Yayılma

E) Derleme

8. Bir gün Altın Han, ala şafakta altın çadırındaki yatağından çıkar. Gök-Kır aygırına gemi vurur, eyeri kapar. Okunu ve silahını kuşanır, oklar arkasında sık ağaçlı bir orman gibi dalgalanmaktadır. Karısı Arı Altın sorar, "Nereye gidiyorsun, göz görüben aldığım, gönül verip sevdiğim?" Altın Han: "Sürülerimi saymaya, ilimin insanlarına göz kulak olmaya gidiyorum." diye karşılık verir. Atını kamçılar, dört nala uzaklaşır. Sürülerini sayar, çıplakları giydirir, yayalara at verir, bindirir; açları doyurur. ...

Bir destandan alınan bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Dönemin siyasi zihniyeti ile ilgili bilgi verilmiştir.

B) Diyaloglardan yararlanılarak nesir olarak yazılmıştır.

C) Türk destanlarına ait motiflerden yararlanılmıştır.

D) Olayın yaşandığı zaman belirsizdir.

E) Halkın ortak inanışının ürünüdür.

9. Destanda Zülkarneyn adı ile geçen şahıs, bilindiği gibi, Makedonya'nın ünlü kralı İskender'dir. Orta Çağ İslam tarihçilerinin birçoğu gibi Kaşgarlı Mahmut da İskender'den Zülkarneyn diye bahsetmiştir. O hâlde destanda geçen olaylar, İskender'in Türkistan seferine yani MÖ 330-327 tarihlerine rastlamaktadır.

Bu parçada özelliği verilen destan aşağıdakilerden hangisine aittir?

A) Hun

B) Göktürk

C) Uygur

D) Saka

E) Oğuz

1. Aşağıdakilerden hangisi hikâyenin yapı unsurlarından biri değildir?

A) Olay örgüsü

B) Biçem

C) Mekân

D) Zaman

E) Kişi / Kişiler

Çözüm:

Olay örgüsü, mekân, zaman ve kişi / kişiler hikâyenin yapı unsurlarıdır. Biçem (üslup) hikâyenin yapı unsurlarından biri değildir.

Cevap: B

2. Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk hikâye örneği Sâmipaşazâde Sezâi'nin ---- adlı eseridir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Heyhat*

B) *Küçük Şeyler*

C) *Letâif-i Rivâyât*

D) *Bir Hikâye-i Sevda*

E) *Müsameretnâme*

Çözüm:

Müsameretnâme Emin Nihat Bey tarafından yazılan ilk hikâye denemesidir. *Letâif-i Rivâyât* Ahmet Mithat Efendi tarafından yazılan ilk yerli hikâyedir. *Heyhat* ve *Bir Hikâye-i Sevda* Servetifünun Dönemi yazarı olan Halit Ziya Uşaklıgil tarafından yazılan hikâyelerdir. Sâmipaşazâde'nin yazdığı *Küçük Şeyler* Türk edebiyatında Batılı anlamda yazılmış ilk hikâye örneğidir.

Cevap: B

3. Aşağıdakilerden hangisi hikâyenin özelliklerinden biri değildir?

A) İnsan yaşamının bir bölümü ele alınan hikâyede olay ya da durum söz konusudur.

B) Hikâyenin serim bölümünde olayın geçtiği çevre, kişiler tanıtılarak ana olaya giriş yapılır.

C) Hikâyede düğüm bölümünde olay, okuyucuda merak duygusu oluşturacak şekilde işlenir.

D) Hikâyede duygulandırmak ve heyecanlandırmak değil, düşündürmek ön plandadır.

E) Hikâye türü eserlerde kısa ancak yoğun bir anlatım tercih edilir.

Çözüm:

Hikâyede düşündürmek değil, duygulandırmak ve heyecanlandırmak ön plandadır.

Cevap: D

4. Aşağıdakilerin hangisinde hikâye ile ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Sınırlı bir çevre vardır, mekân çok ayrıntılı anlatılmaz, kısaca tasvir edilir.

B) Olayın oluşmasında etkili olan insanlar, yazar tarafından hazırlanan kurmaca kişilerdir.

C) Olaylar kronolojik sıralama, geriye dönüşler ya da zaman sıçraması şeklinde verilebilir.

D) Tek bir niteliğiyle ele alınan, belli bir toplumsal tabakanın temsilcisi olan kişilere karakter denir.

E) Olay, kişiler arasında cereyan eden ilişkiler ya da kahramanın iç çatışması sonucu ortaya çıkar.

Çözüm:

Tek bir niteliğiyle ele alınan, belli bir toplumsal tabakanın temsilcisi olan kişilere karakter değil, tip denir.

Cevap: D

5. Hep birlikte çıktık. Arkadaşım memnun ve kendisinden emin bir tavırla imtihan odasını açtı. Burası parke döşeli, bir tarafında kurulmuş sahnemsi bir yer bulunan geniş bir salondu. Sahneye yakın köşelerden birinde de kuyruklu piyano vardı. Oda birdenbire doldu. Grup grup Türkçe ve Frenkçe konuşmalar başladı. Bazen münakaşalar birbirini bastırıyor ve anlaşılmaz bir gürültü benim bile başımı ağrıtıyordu. Genç bir Alman kadını piyanoya geçip tuşlara dokundu. Sivaslı Ali ömründe hiç görmediği bu alete hayret dolu bir göz attı, sonra ihtimal acemilik göstermemek için lakayt bir hâl almaya çalıştı.

Bu parçada aşağıdaki yapı unsurlarından hangisi belirgin değildir?

A) Olay örgüsü

B) Kişi

C) Zaman

D) Mekân

E) Anlatıcı

Çözüm:

Bu parçada çıkıp imtihan odasına gidilmesi, odanın dolması, konuşmaların başlaması, hikâye anlatıcısının başının ağrıması, Alman kadının piyanoya geçip tuşlara dokunması, Sivaslı Ali'nin piyanoya hayretle bakması olay örgüsüdür. Hikâyedeki kişiler; hikâye anlatıcısı, Alman kadın ve Sivaslı Ali'dir. Zaman ile ilgili belirgin bir ifade kullanılmamıştır. İmtihan odası, sahne mekâna ait sözlerdir. Anlatıcı birinci kişi anlatımıyla belirgindir.

Cevap: C

6. İtalyan yazar Boccaccio (Bokaçyo) hikâyeye bugünkü anlamda ilk edebî kimlik kazandıran ilk sanatçıdır. XIV. yüzyılda yazdığı ---- adlı eseriyle ilk hikâye örneğini vermiştir. Türk edebiyatında hikâye türü her dönemde yer yer kendini hissettirse de XIX. yüzyılda Tanzimat Dönemi'nde başlayan yeniliklerle Batılı anlamda ilk kez kendini göstermiştir. Bu noktada ilk örneği veren Ahmet Mithat Efendi olmuştur. ---- adını verdiği eseri ilk hikâye örneğidir. Ahmet Mithat Efendi'nin hikâyelerinde meddah tarzında bir anlatım vardır. Her hikâyesini kıssadan hisse çıkacak şekilde yazan Ahmet Mithat Efendi böylelikle toplumu eğitmeyi amaçlamıştır. Basit kurguları ele almış ve geliştirerek âdeta bir tekerleme gibi okuyucuya sunmuştur. Hikâye türünde Sâmipaşazâde Sezâi'nin ---- eseri, modern olarak verilmiş ilk örneklerdendir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Decameron - Letâif-i Rivâyât - Küçük Şeyler*

B) *Don Kişot - Küçük Şeyler - Letâif-i Rivâyât*

C) *Robinson Crusoe - Kıssadan Hisse - Küçük Şeyler*

D) *Decameron - Küçük Şeyler - Sergüzeşt*

E) *Don Kişot - Letâif-i Rivâyât - Sergüzeşt*

Çözüm:

Boccaccio'nun (Bokaçyo) yazdığı ilk hikâye örneği *Decameron*'dur. Ahmet Mithat Efendi'nin hikâye türünde ilk örneği verdiği eser *Letâif-i Rivâyât*'tır. Sâmipaşazâde Sezâi'nin *Küçük Şeyler* adlı eseri, modern olarak verilmiş ilk hikâye örneğidir.

Cevap: A

7. ---- öykülerinde öykücü anlatacağı olayı başlattıktan sonra bir gerilim içinde tutmak için okuyucuyu, olayın akışına karşı kimi engeller çıkarır; karmaşık bir durum çıkar ortaya. Bu karmaşıklığı zaman zaman artırır, zaman zaman gevşetir öykücü. Böylece gerilimi artırır. Gerilimi doruk noktasına çıkardıktan sonra aşamalı bir biçimde düşürerek ---- ulaşır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Olay - belirsizliğe

B) Maupassant tarzı - okuyucunun isteğine

C) Durum - çözümsüzlüğe

D) Kesit - sonuca

E) Olay - çözümlemeye

Çözüm:

Parçada olay öyküsüne dayalı plan hakkında bilgi verilmektedir. Olay öykülerinde düğümün çözümlenmesi gerekmektedir.

Cevap: E

8. — Yoo, güvercinlerime dokunmayınız, dedi.

İhtiyar çiftlik sahibinin hayatta en çok sevdiği şeylerden birisi ve belki birincisi de güvercinleri idi. Genç yaşından beri ne tarlası ne ağılı ne ahırı ne kümesleri onu çiftlik binasının iç avlusundaki güvercinleri kadar işgal etmemiştir. Bunun için değil midir ki onu, kasabada olsun köyde olsun aile adının bütün şöhretine rağmen "Kuşbaz Hüseyin Bey" demeden kimse tanımaz.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Kişilerin fiziksel özellikleri belirtilmiştir.

B) Mekân betimlemelerinden yararlanılmıştır.

C) Olağanüstü unsurlara yer verilmiştir.

D) Birinci kişi anlatımı kullanılmıştır.

E) Hikâyenin serim bölümünden alınmıştır.

Çözüm:

A seçeneğindeki kişilerin fiziksel özellikleri belirtilmemiştir.B seçeneğindeki mekân betimlemelerinden yararlanılmamıştır. C seçeneğindeki olağanüstü unsurlara yer verilmemiştir. D seçeneğindeki anlatımda birinci kişi değil, üçüncü kişi kullanılmıştır. Kişi, mekân hakkında tanımlamalar bu parçanın hikâyenin serim bölümünden alındığını göstermektedir.

Cevap: E

9. Yolcuların ekserisi bu gibi hadiselere alışık oldukları için sadece başlarını sallıyorlar ve sepetlerini, çıkınlarını açarak bir şeyler yiyorlardı. Bir müddet daha geçip ortalık adamakıllı kararınca şoför, yol amelesinden bir fener alarak yeniden işine koyuldu. Biz yolcular, birdenbire çöken sükûtun içinde, olduğumuz yerlere uzanmış; kımıldamadan duruyorduk.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Olaya dayalı bir hikâyeden alınmıştır.

B) Zamanın belirtildiği ifadelere yer verilmiştir.

C) Kişilerin fiziksel özellikleri belirtilmiştir.

D) Düğüm bölümünden alınmıştır.

E) Mekânla ilgili ayrıntılara yer verilmemiştir.

Çözüm:

Yolcuların bir şeyler yemesi, şoför ve yol amelesinin işlerini yapmaları, yolcuların kımıldamadan oturması olaya dayalı anlatımlardır. Zamanla ilgili ortalığın kararması ifadesi akşam ya da gece olduğuna işaret etmektedir. Başlamış bir olayın devamı ancak bitirilmemiş bir olay olduğu için düğüm bölümünden alınmıştır. Mekânla ilgili ayrıntılara parçada yer verilmemiş, bir araçta oldukları hissettirilmiştir. Kişilere ait fiziksel özellikler parçada belirtilmemiştir.

Cevap: C

10. Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Gözlemci bakış açısında anlatıcının anlatımı gördükleriyle sınırlıdır.

B) Hâkim bakış açısında anlatıcı, olayların nasıl gelişeceğini bilir ve görür.

C) Kahraman bakış açısında olaylar, hikâye kahramanlarından birinin ağzıyla anlatılır.

D) Müşahit bakış açısında anlatıcı, hikâye kahramanlarının aklından geçenleri bilir.

E) İlahi bakış açısında anlatıcı, olaylara ve kahramanlara hâkimdir.

Çözüm:

Hikâye kahramanlarının aklından geçenleri bilen bakış açısı hâkim (tanrısal - ilahi) bakış açısıdır.

Cevap: D

11. Betimleyici anlatımla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Varlıkları, durumları zihinde canlandırmayı amaçlayan anlatım biçimidir.

B) Sıfatlar kullanılarak varlık ve durumlar ayırt edici özellikleriyle verilir.

C) Öznel olanlarına açıklayıcı, nesnel olanlarına izlenimsel betimleme denir.

D) Kişinin iç dünyasını anlatan betimlemelere tahlil (ruhsal portre) denir.

E) Kişinin dış görünüşünü anlatan betimlemelere fiziksel betimleme denir.

Çözüm:

Betimlemelerin öznel olanlarına izlenimsel, nesnel olanlarına açıklayıcı betimleme denir.

Cevap: C

12. Aşağıdaki açıklamalardan hangisi parantez ( ) içindeki terimle uyuşmamaktadır?

A) Kahramanların karşılıklı konuşmalarına dayanan anlatım tekniğidir. (diyalog)

B) Kişilerin iç dünyalarının, kahraman anlatıcı ve bakış açısıyla anlatıldığı tekniktir. (iç çözümleme)

C) Daha çok serbest çağrışım yoluyla bir düşünceden bir başka düşünceye atlanan anlatım tekniğidir. (bilinç akışı)

D) Kahramanın, duygu ve düşüncelerinin sesli düşünme şeklinde yansıtıldığı anlatım tekniğidir. (iç konuşma)

E) Eserde kronolojik akışın kırılarak geçmişe ait yaşantıların anlatılması tekniğidir. (geriye dönüş)

Çözüm:

İç çözümlemede kişilerin iç dünyaları, iç yaşantıları hâkim anlatıcı ve bakış açısıyla anlatılır.

Cevap: B

13. Narkozun etkisinden çıkıp tekrar kendine geldiğinde durumunun tehlikesini gören doktorların haberdar ettikleri karısıyla kızı odaya girdi. Adam hafifçe morarmış göz kapaklarının arasından, daha önce hiç görmediği beyaz ve yabancı mekâna güçlükle bakarak, "Neredeyim ben?" diye düşündü.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangilerine yer verilmiştir?

A) Betimleyici - Açıklayıcı

B) Tartışmacı - Öyküleyici

C) Öyküleyici - Betimleyici

D) Açıklayıcı - Tartışmacı

E) Tartışmacı - Betimleyici

Çözüm:

Bu parçada adamın karısı ve kızının içeri girmesi, adamın etrafına bakınması öyküleyici anlatımdır. Adamın göz kapaklarıyla ilgili ayrıntıların ve mekânın özelliklerinin verilmesi betimleyici anlatımdır.

Cevap: C

14. Tezgâhların arasından başları önde yürüdüler. Bastıkları yere dikkat ediyorlardı. Bican'ın çeneleri titremeye başlamıştı. Bazı kış gecelerinde ağıllarda kurt beklerlerdi. Babası alışsın diye onu da yanına alırdı. Küçüktü o zamanlar, daha sürülerini satmamışlardı. Dışarıda tipi inilerdi. Saatler bir türlü geçmek bilmez, gece dayanıp uzadıkça uzardı. Babası bazen mavzerin namlusuna dayanır uyuklardı. Davarlar, canavarın yaklaştığını çok önceden sezerdi. Kesik kesik, ağlar gibi sesler çıkarırlardı. O sıra Bican kurdun nefesini ense kökünde hissederdi. Babasına biraz daha sokulurdu. Şimdi yine aynı ürpertiyle sarsılıyordu.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Anlatıcının üçüncü tekil kişi olduğu

B) Hâkim bakış açısından yararlanıldığı

C) İç çözümleme tekniği kullanıldığı

D) Geriye dönüş tekniğinden faydalanıldığı

E) Betimleyici unsurlara ağırlık verildiği

Çözüm:

Anlatıcı, üçüncü tekil kişidir (sarsılıyordu). Parçada anlatıcının duygu ve düşüncelerine yer verildiğinden (Şimdi yine aynı ürpertiyle sarsılıyordu.) hâkim bakış açısından yararlanılmıştır. Hâkim bakış açısıyla verilen parçada anlatıcının iç çözümlemesine yer verilmiştir (O sıra Bican kurdun nefesini ense kökünde hissederdi). Anlatıcının babasıyla geçmişte kurt bekledikleri zamanı anlatması geriye dönüş tekniğidir. Parçada betimleyici unsurlara değil, olay anlatımına ağırlık verilmiştir.

Cevap: E

15. Bir evin kapısının önünde durduk. Abdullah kapıyı çaldı. Gençten biri kapıyı açtı. Abdullah geride durdu. "Buyur." dedi. Kapıdan girdim. Burası lokanta falan olamazdı, düpedüz bir evdi. "Ne güzel bir Mardin evi!" dedim içimden. Yanımdaki delikanlıyla (Abdullah dışarıda kalmıştı.) taş avluyu geçtik. Ortada mermer bir havuz bulunuyordu. Avluyu çevreleyen evin çıkmaları, tahtadan sütunların üzerindeydi. Avluya bakan kapılardan birini açtı delikanlı, içeri girdim.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Geriye dönüş anlatım tekniği kullanılmıştır.

B) Betimleyici anlatıma yer verilmiştir.

C) Olaylar, birinci tekil kişi ağzından aktarılmıştır.

D) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.

E) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.

Çözüm:

Avlunun özelliklerinin anlatımıyla betimleyici anlatıma yer verilmiştir. Olaylar birinci tekil kişi ağzından anlatılarak kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Kapının önünde durulması, kapının çalınması, kapının açılması, kapıdan girilmesi, avlunun geçilmesi, içeri girilmesi olaya dayalı anlatımlardır ve öyküleyici anlatıma başvurulmuştur. Kahramanın, duygu ve düşüncelerinin sesli düşünme şeklinde yansıtıldığı anlatım tekniği iç konuşmadır. "Burası lokanta falan olamazdı, düpedüz bir evdi." ifadesi kahramanın duygu ve düşüncelerinin yansıtılmasıdır. Bu parçada geriye dönüş anlatım tekniği kullanılmamıştır.

Cevap: A

16. Sessizdi sokak. Sessiz ve ıssız. Sokak lambaları sönmüştü. Gökyüzünün yıldızları yumuşak, kaygan bir aydınlık sunmaktaydı. Hafif esinti saçlarını dağıttı. Dönüp yokuşun yukarısına baktı. Suzi'nin penceresinde olmaması ne demek? Çünkü kendisi ne zaman uyanıp sokağa çıksa bilirdi, Suzi de oturmuş kitap okumaktadır odasında. Az sonra birlikte çay içiyor olacaklardı ama bu gece Suzi uyuyor. Ne tuhaf! Omuzlarını silkti, aldırmıyordu artık.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) İç çözümleme - iç konuşma

B) Diyalog - iç konuşma

C) Geriye dönüş - diyalog

D) Geriye dönüş - iç çözümleme

E) İç konuşma - bilinç akışı

Çözüm:

Parçada Suzi'yle önceki akşamları belirtilerek geriye dönüş tekniği, hâkim anlatıcıyla kahramanın düşünceleri belirtilerek iç çözümleme tekniği kullanılmıştır.

Cevap: D

17. Biraz önce panayır yerini andıran sokak bir anda sessizleşir, yüksek duvarın üstünde oturan Sami yapayalnız kalırdı. Sonra küçücük gövdesini aşağı kaydırır, yavaş yavaş eve doğru yollanırdı. Zile yetişemediği için ayağının ucuyla kapıyı tekmelerdi. Annesi her seferinde oğlunun vereceği cevabı bildiği hâlde sorardı:

— Nereden geliyorsun, oğlum?

— Okuldan.

— Ne yaptın orada?

— Hiç, baktım.

— Kendine bir arkadaş buldun bari?

— Cık…

Bu parçadan

I. Sadece müşahit bakış açısı kullanılmıştır.

II. Anlatımında betimleyici unsurlardan faydalanılmıştır.

III. Yöresel dilin özelliklerine yer verilmiştir.

IV. Gösterme ve tahkiye etme anlatım tekniklerinden yararlanılmıştır.

yargılarından hangisi çıkarılamaz?

A) Yalnız II B) I ve II C) I ve III D) III ve IV E) I, III ve IV

Çözüm:

Parçada “Zile yetişemediği için ayağının ucuyla kapıyı tekmelerdi.” ifadesiyle müşahit bakış açısı kullanılırken “Annesi her seferinde oğlunun vereceği cevabı bildiği hâlde sorardı.” ifadesiyle hâkim bakış açısı da kullanılmıştır. Sokağın anlatımında betimlemeye başvurulmuştur. Yöresel dile ait kullanım parçada yoktur. Diyalog tekniğiyle gösterme anlatım tekniğinden, olay anlatımı tekniğiyle tahkiye etme anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

Cevap: C

18. Aşağıdaki parçalardan hangisi parantez içinde verilen bakış açısı ve anlatım tekniği ile ilgili örnek olamaz?

A) İçten içe tumturaklı laflarla ve gırtlaktan gelen o sesiyle söyleve başlayacağından korkuyordum, bu hâlinden okul yıllarından beri nefret eder ve küçümserdim. Fakat babam sesini çıkarmadı ve bana bakmaktan kaçındı, bunun için ona bugün bile teşekkür borçluyum.

(Kahraman - Geriye dönüş)

B) Beni en çok korkutan onun tam bir yalnızlık içinde olması. Bu zihni açık ve ufku geniş adamın hiç dostu yok. Tek sosyal çevresi ve avuntusu öğrencileri. Üniversitedeki meslektaşlarıyla hiçbir ilişkisi yok, hiçbir topluluğa katılmıyor, çoğunlukla yirmi adım ötede olan üniversiteye gitmenin dışında evden günlerce çıkmıyor.

(Kahraman - Bilinç akışı)

C) Planı kuzeyli bir usta çizdi. Yapımında yirmi yıl boyunca sürülerle insan gece gündüz çalıştı ve yapı sonunda ortaya çıktığında biri sağda, biri solda yükselen birbirinin aynısı iki kule vardı. İlk günden itibaren bu iki kuleyi “kız kardeşler” diye adlandırdılar.

(Gözlemci - Özetleme)

D) Cesurca planlar yalnızca gençlikte yapılabiliyor. Dayanıklılığımı yitirdim. Niçin saklayayım ki artık çabuk pes eder oldum, uzun süre dayanamıyorum. Eskiden daha fazla gücüm vardı, şimdi kalmadı. Artık sadece konuşabiliyorum.

(Kahraman - İç konuşma)

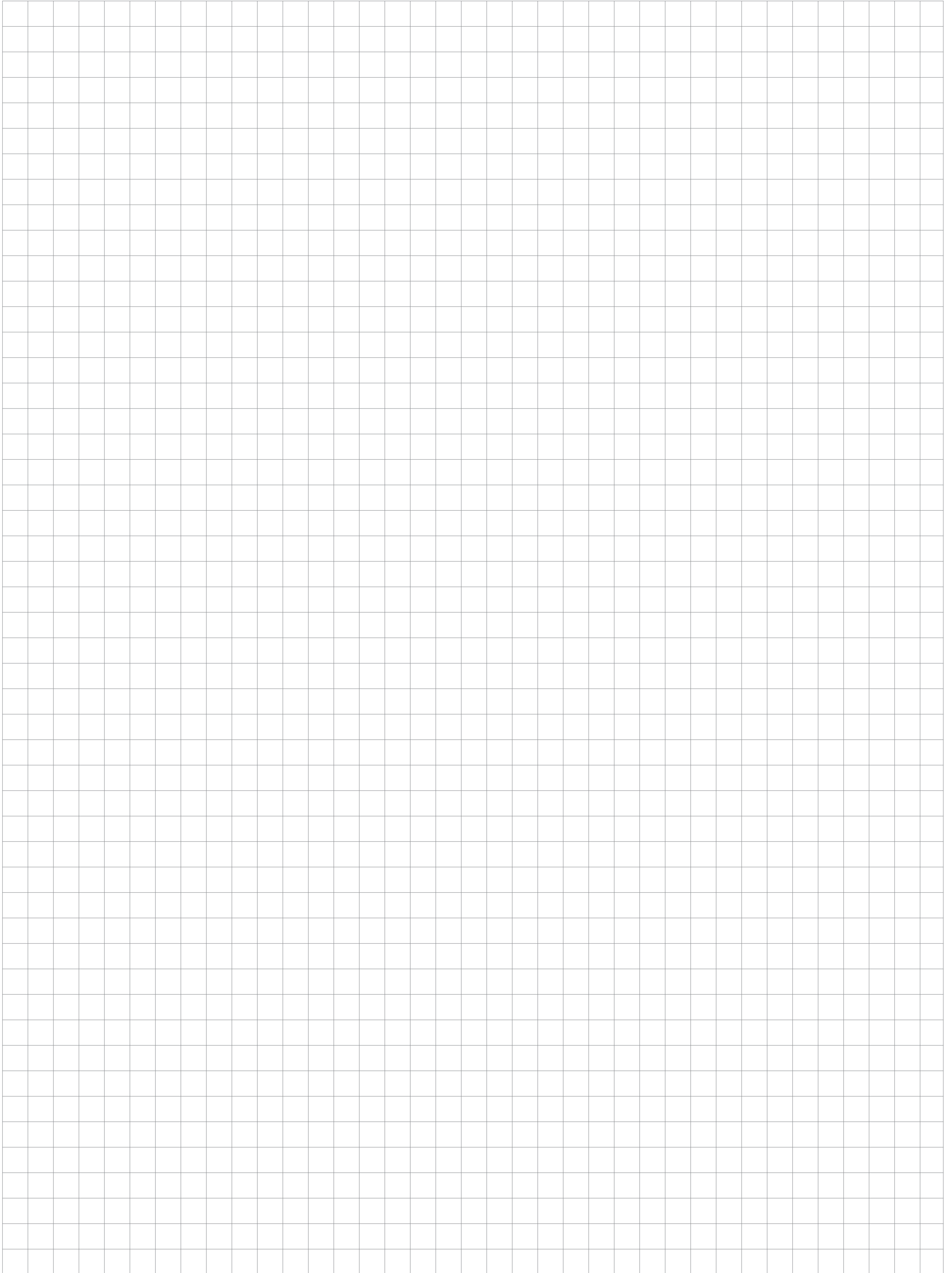
E) Acıyla inledi, o görünmez pençe azap içindeki bedenini insafsızca deşip duruyordu. Kendini güçlükle dairesine kadar sürükledi, kapıyı açtı ve kanepenin üzerine yığılarak dişlerini yastığa geçirdi. Uzanınca acı anında azaldı.

(Hâkim - İç çözümleme)

Çözüm:

A seçeneğinde birinci tekil kişi anlatıcıyla kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Anlatıcı geçmişte babasıyla ilgili anısını anlatarak geriye dönüş tekniğine başvurmuştur. B seçeneğinde birinci tekil kişi anlatıcıyla kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Kahraman anlatıcı başka bir kişiyle ilgili düşüncelerini sıralı ve düzenli vermektedir, bu da bilinç akışı değil iç konuşma tekniğidir. C seçeneğinde üçüncü tekil kişi anlatımıyla sadece görünenler anlatıldığı için gözlemci bakış açısı, kulenin yapım aşaması özetlendiği için özetleme tekniği kullanılmıştır. D seçeneğinde birinci tekil kişi anlatıcıyla kahraman bakış açısı kullanılmıştır. Anlatıcı kendisiyle ilgili düşüncelerini sıralı ve düzenli vermektedir, bu da iç konuşma tekniğidir. E seçeneğinde üçüncü tekil kişi anlatıcıyla hâkim bakış açısı kullanılmıştır. Hikâye kişisinin düşüncelerine yer verildiği için iç çözümleme kullanılmıştır.

Cevap: B

1. ---- bölümünde hikâyede olay başlar, kısaca hikâye kişileri tanıtılır. Olayın geçtiği yer hakkında bilgi verilir. ---- bölümünde olaylar gelişir ve merak unsuru artar. ---- bölümünde ise olayı sürükleyen merak unsuru biter. Sonuç okuyucuda duygu ve ibret uyandırıcıdır. Yani insanlar hikâyenin sonunda bir ders alırlar.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Çözüm - Düğüm - Serim

B) Serim - Düğüm - Çözüm

C) Çözüm - Serim - Düğüm

D) Serim - Çözüm - Düğüm

E) Düğüm - Serim - Çözüm

2. <u>Kısalığı</u> (I), <u>yalın bir olay örgüsüne sahip olması</u> (II), <u>sınırlı bir mekânın anlatımı</u> (III), çoğunlukla önemli bir olay veya sahne aracılığı ile tek ve <u>yoğun bir etki uyandırması</u> (IV) ve <u>çok sayıda karaktere</u> (V) yer vermesi ile roman ve diğer edebiyat türlerinden ayrılır.

Bu cümlede hikâye ile ilgili numaralanmış ifadelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. **Aşağıdakilerin hangisinde olay hikâyesinin özellikleriyle ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer verilir.

B) Bu tarz hikâyenin temeli bir olay anlatımına dayanır.

C) Kahramanların ve çevrenin tasvirine önem verilir.

D) Okuyucuda merak ve heyecan duygusu uyandırılır.

E) Olay belli bir sonuca bağlanmak zorunda değildir.

4. (I) Dünya edebiyatında Marguerite de Navarre'ın (Margirit dö Navar) *Heptameron* adlı eseri, hikâye türünün ilk örneği kabul edilir. (II) Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi'nden önce hikâye türünün yerini halk hikâyeleri, destanlar, masallar, mesneviler ve *Dede Korkut Hikâyeleri* tutmaktadır. (III) Batılı anlamda hikâye, Türk edebiyatına Tanzimat'la girmiştir. (IV) Ahmet Mithat Efendi'nin *Letâif-i Rivâyât* adlı eseri ilk hikâye örneklerindendir. (V) Bu eserde yer yer geleneksel hikâyenin anlatım özelliklerine rastlanır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdakilerin hangisi hikâyede çatışma ile ilgili bir yargıdır?**

A) Hikâyedeki olayı anlatan kişidir.

B) Kahramanların yüz yüze gelmeleridir.

C) Aşk, çatışma örneğidir.

D) Merak duygusunu canlı tutar.

E) Soyut ve geneldir.

6. (I) Hikâye anlatmak, eski dilde "tahkiye" olarak adlandırılmıştır. (II) Hikâyenin diğer bir ismi öyküdür. (III) Hikâyelerde zaman ya kısadır ya da hızlı geçişlerle kısaltılır. (IV) Hikâyelerde kahraman sayısı sınırlıdır. (V) Buna rağmen olay sayısı sınırsızdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Hikâyede belli bir zümrenin, sınıfın özelliklerini taşıyan kişiye ---- denir. Kendine özgü özellikleri taşıyan kişiye ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) karakter - tip

B) kahraman - tip

C) tip - karakter

D) kişi - karakter

E) kişi - kişiler

8. Aşağıdakilerin hangisinde durum hikâyesinin özellikleriyle ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Dünya edebiyatında temsilcisi Guy de Maupassant'dır.

B) Günlük yaşamın bir kesiti ele alınıp anlatılır.

C) Ruhsal çözümlemelere ağırlık verilir.

D) Bitmeyen son herkeste farklı bir çağrışım uyandırır.

E) Serim, düğüm ve çözüm bölümlerine yer verilmeyebilir.

9. Aşağıdaki sanatçılardan hangisinin olay hikâyesi türünde eseri yoktur?

A) Refik Halit Karay

B) Hüseyin Rahmi Gürpınar

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Sait Faik Abasıyanık

E) Ömer Seyfettin

10. Olay hikâyelerinin geliştiricisi ve dünya çapındaki temsilcisi Fransız yazar Guy de Maupassant'dır. Türk edebiyatında ise olay hikâyesi denildiğinde ---- akla gelen ilk isimdir.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Mithat Efendi

B) Ömer Seyfettin

C) Memduh Şevket Esendal

D) Nâmık Kemal

E) Sait Faik Abasıyanık

11. Aşağıdakilerden hangisi hikâyede "karakter" **ile ilgili değildir?**

A) Kurgusal metinlerde kendine has özellikleriyle yer alan kişilerdir.

B) Psikolojik derinliği ile ele alınan karakter birey olma özelliği gösterir.

C) Sevinçleri, üzüntüleri, arayışı, yaşadığı çelişkiler ve çıkmazlar hep kendine özgüdür.

D) Başka bir eserde bir benzerine rastlanmaz, ait olduğu eser bağlamında biriciktir.

E) Eserde bir kere tanıtılırlar ve hep o sivrilmiş özelliğiyle hikâyede yer alırlar.

12. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi ilk hikâye örneklerinden biri değildir?

A) *Müsameretnâme*

B) *Kıssadan Hisse*

C) *Küçük Şeyler*

D) *Letaif-i Rivâyât*

E) *Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası*

1. **Öyküleyici anlatımla ilgili olarak aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Olay anlatımına dayanan anlatım biçimidir.

B) Okuyucuyu olay içinde yaşatmak amaçlanır.

C) Kişiler, olay örgüsü, mekân ve zaman ögeleri bulunur.

D) Fiil ve fiilimsilere çokça yer verilir.

E) Anlatımda durağanlık hâkimdir.

2. ---- anlatım tekniğinde hikâyedeki anlatıcının veya hikâyede olay içerisinde yer alan kişinin iç dünyasını okuyucuya aracısız aktarmak amaçtır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) İç çözümleme

B) İç konuşma

C) Diyalog

D) Geriye dönüş

E) Bilinç akışı

3. Anlatıcının aynı zamanda metnin başkahramanlarından biri olduğu bakış açısına kahraman anlatıcının bakış açısı denir. Bu bakış açısında metin, metindeki başkahramanlardan birinin ağzından anlatılır. Kahraman anlatıcının anlatacakları; kendisinin bildiği, gördüğü, duyduğu, yaşadığı, hissettiği, düşündüğü ile sınırlıdır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki cümlelerin hangisi kahraman bakış açısıyla yazılmıştır?

A) Yalnız onu düşünüyor ama onun için hiçbir şey yapmıyordu.

B) Kırıcı sözlerini zehir gibi akıtarak, odadan çıkıp gitti.

C) Hakkından gelemeyeceği işlere kalkışmaz, haddini bilirdi.

D) Onu yağmurlu günlerde işe bırakmadan içim rahat etmezdi.

E) Müzik eşliğinde yazdığı yazılardan müziğin sesi geliyordu âdeta.

4. (I) Betimlemede gözlem esastır. (II) Betimlemeler okuyucunun gözünde canlanacak şekilde anlatılır. (III) Betimlemede yazar, betimlemeye kendi yorumunu katmaz. (IV) Betimlemeler insanı konu alabilir. (V) Kişinin dış görünüşünün, fiziksel özelliklerinin yanı sıra iç dünyası ve karakter özellikleri de anlatılabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Fotoğrafta zaman, olay ve varlıklar donmuş durumdadır. ---- bu donmuş durumun sözcüklere dökülmüş şeklidir. Oysa filmde zaman, olay ve varlıklar hareket hâlindedir. ---- de belli bir zaman aralığında geçen olayları anlatan film gibidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Betimleme - Öyküleme

B) Açıklama - Betimleme

C) Öyküleme - Betimleme

D) Betimleme - Açıklama

E) Karşılaştırma - Öyküleme

6. Genellikle XX. yüzyıl modern roman ve hikâyesinde kullanılmış bir anlatım tekniğidir. Bu teknikte kişilerin iç dünyaları, zihinlerinden geçirdikleri doğrudan o kişilerin ağzından, kendi kendilerine konuşmaları şeklinde verilir. Kahraman anlatıcı ve bakış açısı söz konusudur ancak cümleler arasında mantık ilişkisi zayıftır. Daha çok serbest çağrışım yoluyla bir düşünceden bir başka düşünceye atlanır.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi hakkında bilgi verilmektedir?

A) İç konuşma

B) Geriye dönüş

C) Bilinç akışı

D) Diyalog

E) İç çözümleme

7. **Aşağıdakilerin hangisi tahkiye etme (hikâye etme) anlatım tekniklerinden biri değildir?**

A) Diyalog
B) Geriye dönüş
C) Kişi tanıtımı
D) Olay anlatımı
E) Özetleme

8. (I) Gözlemci (Müşahit) bakış açısında anlatıcı; gördüklerini, tanık olduklarını aktarır. (II) Hikâye kahramanlarının aklından geçenleri bilmez. (III) Anlatıcının anlatımı gördükleriyle sınırlıdır. (IV) Nesnel bir tutum sergilenir. (V) Bu bakış açısında anlatıcı birinci kişidir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. I. Yazar; gördüklerini duygularının, düşüncelerinin etkisiyle betimler.
II. Makale, deneme gibi türlerde bu anlatım biçimi ağırlık kazanır.
III. Yazarın amacı, varlıkların kendisinde bıraktığı kişisel izlenimleri duyurmaktır.
IV. Kişisel kanı ve beğenileri ön plandadır.
V. Duyulardan birine ya da birkaçına bu anlatımda yer verilir.

İzlenimsel betimleme ile ilgili numaralanmış bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdakilerin hangisinde hikâye ile ilgili verilen bilgi yanlıştır?**

A) Anlatıcı, hikâyedeki olayı anlatan kişidir.
B) Anlatıcı, yazarın kendisi değil kurmaca bir kişidir.
C) Hikâyede olaylar birinci veya üçüncü kişi ağzından anlatılır.
D) Metinde anlatılanların görüldüğü ve yansıtıldığı noktaya bakış açısı denir.
E) Bütün hikâyelerde sadece bir anlatıcı ve bir bakış açısı bulunur.

11. Anlatımda her şeye hâkim, kahramanların zihinlerine ve iç dünyalarına giren, gizli kalmış duygu ve düşüncelerini dışa vuran, olayların geçmişini ve gelecekte ne olabileceğini bilen, olayları hızlandırıp yavaşlatabilen bakış açısıdır.

Bu cümlede aşağıdakilerin hangisiyle ilgili bir açıklama yapılmıştır?

A) Kahraman bakış açısı
B) İlahi bakış açısı
C) Gözlemci bakış açısı
D) Müşahit bakış açısı
E) Anlatıcı bakış açısı

12. Kahramanların karşılıklı konuşmalarına dayanan anlatım tekniğidir. Metne akıcılık kazandırır. ---- tekniğinde konuşmalar, kitabi değildir. Kahramanlar, sosyal statülerine uygun biçimde konuşturulur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) İç çözümleme
B) İç konuşma
C) Bilinç akışı
D) Diyalog
E) Geriye dönüş

1. I. Tema, hikâyedeki temel duygu veya düşüncedir; soyut ve geneldir.

II. Karşılaşma; olay çevresinde gelişen edebî metinlerde çatışmaları, olay halkalarını veya yeni durumları oluşturacak şekilde kahramanların yüz yüze gelmeleridir.

III. Çatışma, hikâyede karşıt duygu, düşünce ve isteklerin; kişilik özelliklerinin bir arada sergilenmesi ile ortaya çıkan durumdur.

IV. Teması, konusu ve çatışma unsurları ile hikâye; yazıldığı dönemin siyasi, ekonomik, kültürel özelliklerini yansıtır.

V. Üslup, hikâyedeki duygu veya düşüncenin somut bir duruma bağlı olarak ele alınmasıdır.

Numaralanmış açıklamalardan hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. **Aşağıdakilerden hangisi bir hikâyenin konusu <u>olamaz</u>?**

A) Bir köpeğin mahalleli tarafından korunması ve sahiplenilmesi

B) Bir çocuğun babasıyla denize açıldıklarında yaşadıkları

C) Bir prensesin kaybettiği ailesini, uzun yıllar sonra büyülü bir ormanda bulması

D) Yaşlı bir adamın bakacak kimsesi olmadığı için yaşadığı yalnızlık duygusu

E) Bir çocuğun geleceğe dair kurduğu hayallerin gerçekleşmesi

3. Bir öykü, anlatımıyla daha önce yazılmış öykülere benzemiyorsa ya da daha sonra yazılan bir öykü, söz konusu öykünün yerini tutamıyorsa -başka bir deyişle- söz konusu öykünün anlatımında, renkliliğinde, kişilerinde ya da olayında bir özellik varsa o öykü gerçek bir sanat yapıtıdır.

Bu parçada hikâyenin hangi özelliği vurgulanmıştır?

A) Özgünlüğü

B) Kısalığı

C) Yoğunluğu

D) Üslubu

E) Özlülüğü

4. I. Olmuş ya da olması mümkün olaylar anlatılır.

II. Kişiler bütün yönleriyle ele alınır.

III. Genellikle tek bir olaya dayanır.

IV. Ayrıntılı mekân betimlemeleri yapılır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I ve IV B) I ve III C) II ve IV D) III ve IV E) II, III ve IV

5. Türk edebiyatında <u>Destan Dönemi</u> (I)'nden başlayarak gelişen bir anlatma, hikâye etme geleneği vardır. Divan edebiyatında <u>kaside</u> (II), halk edebiyatında âşıklar tarafından kahvelerde ve köy odalarında söylenen <u>halk hikâyeleri</u> (III) bu türün önemli örneklerini oluşturmuştur. Bu dönemde meddahlar tarafından el, yüz ve ses taklitleriyle anlatılan <u>meddah hikâyeleri</u> (IV) de hikâye türünün bir örneği olmuştur. <u>Tanzimat Dönemi</u> (V)'nde yapılan ilk tercümeler aracılığıyla Türk edebiyatı modern hikâyeyi tanımıştır.

Bu parçada numaralanmış sözlerden hangisi bilgi yanlışına neden olmuştur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. **Aşağıdakilerin hangisinde durum hikâyesinin temsilcileri doğru verilmiştir?**

A) Dostoyevski - Nâmık Kemal

B) Çehov - Memduh Şevket Esendal

C) Maupassant - Ömer Seyfettin

D) Goethe - Sait Faik Abasıyanık

E) Tolstoy - Refik Halit Karay

7. Ne tuhaf; içimde kalkacak, kalkmaya çabalayacak bir güç kalmamıştı. Ne ki son bir güç kırıntısıyla yerimden oynayabildim. Hemen sıvışmalıydım buradan, kalkacak gibi oldum. Adam nasıl olsa beni görmemişti. Farkıma bile varmamıştı. Varsaydı bile ne çıkar? Gözümü açtım, şaşılası bir şey, demek o ana değin gözlerim yumulu kalmışım. Usulca kendimi dizlerimin üzerinde biraz geriye doğru çektim. İşte, tam o sırada adam hiç beklenmedik biçimde bileğimden kuvvetle yakaladı.

Bu parçada aşağıdaki çatışma türlerinden hangisi vardır?

A) İnsan ile insan

B) İnsan ile toplum

C) İnsan ile geçmişi

D) İnsan ile doğa

E) İnsan ile teknoloji

8.
- Betül adlı bir gencin Zeynep'in yazdığı mektubu okuması
- Betül'ün mektubu okuduktan sonra düşüncelere dalması
- Betül'ün Zeynep'in yanına gitmesi
- Betül ve Zeynep'in barışması

Bu yargılar hikâyenin yapı unsurlarından hangileri hakkında bilgi vermektedir?

A) Zaman - şahıs kadrosu

B) Zaman - olay örgüsü

C) Mekân - şahıs kadrosu

D) Şahıs kadrosu - olay örgüsü

E) Olay örgüsü - mekân

9. Türk edebiyatında teknik açıdan güçlü, Batılı örneklere benzeyen ilk hikâye ---- tarafından yazılan ---- adlı eserdir.

Bu parçadaki boşluklara aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Ahmet Mithat Efendi - *Letâif-i Rivâyât*

B) Sâmipaşazâde Sezâi - *Sergüzeşt*

C) Sâmipaşazâde Sezâi - *Küçük Şeyler*

D) Ahmet Mithat Efendi - *Esrar-ı Cinayât*

E) Şemsettin Sâmi - *Taaşşuk-ı Talat ve Fıtnat*

10. Yirmi sene kadar oluyor. Bir gün akşam yemeğinden sonra idi. Aksaray'daki evimde, ihtiyar bir zatın beni görmek istediğini söylediler. "Buyursunlar." dedim.

Odadan içeri altmış beşle yetmiş arasında, kır sakallı, gözlüklü, ufak tefek fakat sinnine nispetle hareketleri çevik bir adam girdi. Gözlüğünün altından asabi bir telaş saçan hadakalarını bana dikerek,

— Affedersiniz… Siz bahsettikleri kişisiniz değil mi?

— Kim?

— Muharrir…

— Evet.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bir hikâyenin serim bölümünden alınmıştır.

B) Mekâna ve zamana ait ifadeler söz konusudur.

C) Kişi özellikleri betimleme ile ortaya konmuştur.

D) Günümüzde kullanılmayan sözcüklere yer verilmiştir.

E) Durum hikâyesinin özelliklerine sahiptir.

11.
I. Emin Nihat Bey
II. Nâmık Kemal
III. Şinâsi
IV. Sâmipaşazâde Sezâi
V. Ahmet Mithat Efendi

Numaralanmış yazarlardan hangileri Türk edebiyatında hikâye türünde ilk örnekleri vermiştir?

A) I ve II B) II ve IV C) IV ve V

D) I, IV ve V E) II, IV ve V

1. İnsanın fiziksel özelliğinin anlatıldığı betimlemelere fiziksel (tensel) portre, ruhsal özelliklerinin anlatıldığı betimlemelere de ruhsal (tinsel) portre denir.

Aşağıdaki cümlelerden hangisi ruhsal portre örneği olamaz?

A) O, hiçbir şeyden korkmaz; karanlığı aydınlatacak gücü her zaman kendinde bulmayı çok iyi bilirdi.

B) Ürkek bakışları altında, bu mesut yuvanın daima var olacağına inanan güçlü bir yanı olduğunu düşünmüşümdür.

C) Çarşı meydanının büyük çınar ağaçları, yere düşen gölgelerini alacalandırarak birbirlerine fısıldıyorlardı.

D) Biraz havai, biraz çekingen ama daima cesur olduğunu geçen günkü olayda tüm ahali çok iyi anladı.

E) Her konuda ikircikli davranan yanım, bu kez de bana yüzünü göstererek geleceğimle ilgili kararda etkili oldu.

2. Betimleyici anlatım; varlıkları, durumları zihinde canlandırmayı amaçlayan anlatım biçimidir. Betimleyici anlatımda sıfatlar kullanılarak varlık ve durumlar ayırt edici özellikleriyle verilir. Öznel olanlarına izlenimsel, nesnel olanlarına açıklayıcı betimleme denir.

Bu bilgiye göre aşağıdaki parçaların hangisinde izlenimsel betimlemeye yer verilmemiştir?

A) Dikkatimi çeken pek çok şey oldu, özellikle de caddenin ortasındaki şeritte yükselen ağaçların gür ve taze yeşili. Burası her gün geçtiğim bir yer olmasına rağmen bu pazar günü kalabalığını birden bir mucize gibi algıladım ve elimde olmadan içim yeşillik, aydınlık, canlılık özlemiyle doldu.

B) Yabani iğde meyveleri benekli, sarı lekeleri nedeniyle “solgun diken” olarak da adlandırılır. Hasta ve yaşlı atlarının yabani iğde meyvelerini yiyerek iyileştiğini fark eden Yunanlılar, yabani iğdenin iyileştirici özelliğini öğrenmiş oldular ve yabani iğdeyi tıbbi amaçlı kullanmaya başladılar.

C) Uzaklarda yeşilliğin içinde atlar küçük bir küme hâlinde başlangıç çizgisine yan yana sıkışarak dizilmişti. Uzaktan renkli kuklalar gibi görünen ufak tefek jokeyler onları güçlükle çizgide tutuyorlardı. Derhal aralarında kendiminkini aradım fakat gözlerimin alışkın olduğu bir şey değildi bu.

D) Kadınların rengârenk giysileriyle ağaçların yeşil denizinin kıyısında çiçek dolu tekneler gibi salınan diğer pek çok faytonun arasında bizimki de kauçuk tekerleklerinin üstünde usulca kayıyordu. Hava yumuşak ve ılıktı, akşam serinliğinin ilk esintileri şimdiden hissediliyor, zaman zaman çiçek kokularını taşıyordu.

E) Etrafındaki birkaç yüze baktı. İçlerinde bir kasılma olmuşçasına çarpılmışlardı. Gözler sabit ve kıvrımlı, dudaklar sımsıkı kapalıydı, çeneler öne fırlamış, burun delikleri atlarınki gibi kıpır kıpırdı. Onların bu çılgınca taşkınlıklarını hem komik hem de dehşet verici buluyordu.

3. I. Anlatıcı, olaylara ve kahramanlara hâkimdir.
II. Anlatıcı, olayların nasıl gelişeceğini bilemez.
III. Anlatıcı olayları anlatırken kahramanların psikolojilerini yansıtır.
IV. Bu bakış açısında anlatıcı birinci kişidir.

İlahi bakış açısı ile ilgili numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

4. (I) Gösterme (sahneleme) tekniğinde olaylar, kişiler, varlıklar okuyucuya doğrudan sunulur. (II) Anlatıcı, okuyucu ile eser arasına girmez. (III) Okuyucunun dikkati eser üzerinde yoğunlaşır. (IV) Bu teknikte kişilerin konuşmaları ve hareketleri yansıtılarak okuyucunun kendisini eserin kurmaca dünyasında hissetmesi sağlanır. (V) Gösterme tekniği; özetleme, iç çözümleme şeklinde olabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde hâkim bakış açısından söz edilebilir?**

A) Yine bu tuhaf duruma katlanmam gerekiyordu.

B) Sessizce arka kapıyı açıp bahçeye çıktı.

C) İnsanların nankörlüğüne her seferinde şaşıyordu.

D) Okulun arkasındaki ağaçlar rüzgârdan devrilecekti.

E) Seni tanıdığıma bir kez daha, bir kez daha şükrediyorum.

6. **Aşağıdaki cümlelerin hangisinde geriye dönüş tekniğinden yararlanılmıştır?**

A) Arkadaşımla o günlerde hiç darılmazdık, şimdi her şey ne çok değişti.

B) Kardeşim çizdiği resimleri elime almama bile izin vermiyor nedense?

C) Yarın okul gezisinde uzun zamandır görmek istediğim müzeye gideceğiz.

D) Kapıyı yavaşça açtı, minik kedisi sobanın yanında büzülmüş uyuyordu.

E) Kocaman bir dünyada minicik insancıkların yaşamı hep kendine özel.

7. Aşağıdaki cümlelerden hangisi parantez ( ) içindeki bakış açısı ile uyuşmamaktadır?

A) Çocukluğumdan beri aynı anda farklı şeylerle ilgilenme becerisine sahip olamadım.

(kahraman bakış açısı)

B) On beş yaşının karmaşık duyguları içinde bunun nasıl bir şey olduğunu söyleyemiyordu.

(gözlemci bakış açısı)

C) Sophia dizginsiz kibri sıkıştırılınca "Böyle bir şeyi nasıl söylersin?" diye tıslar.

(hâkim bakış açısı)

D) Çıplak ayaklarımın üzerinden geçen hafif hava akımı dış kapının açıldığına işaretti.

(kahraman bakış açısı)

E) Odasına koşup opal lambanın ışığını açıyor ve kolundaki yara izini siliyordu.

(gözlemci bakış açısı)

8. Uçsuz bucaksız sıradağlara, derin vadiye, ovaya ve ırmağa bakan bu dağın tepesine oturduk, kentler ve köyler gün ışığında uykuya dalmıştı. Uzakta mavi deniz göz ucuyla görülebiliyordu. Dinginlik içinde, düşe benzer bir tabloydu bu; göze güzel, ruha dinlendirici geliyordu.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerin hangisi ağır basmaktadır?

A) Betimleme

B) Öyküleme

C) Açıklama

D) Tartışma

E) Tanık gösterme

9. İkisi de başlarını iki yana sallayarak ve öfkeyle homurdanarak söyleneni yaptılar. Salonda bulunanların akılları iyice karışmıştı, ortaya çıkan bu garip durum karşısında ne yapacaklarını bilmiyorlardı.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) Geriye dönüş

B) İç çözümleme

C) Diyalog

D) İç konuşma

E) Bilinç akışı

10. I. İç çözümlemede anlatıcı, hikâye kahramanının aklından geçenleri sanki onun karşısında durup da okuyormuş gibi verir.

II. İç konuşmada bireyin zihninden geçenler, birbirinden bağımsız cümlelerle âdeta bir sayıklamayı andırır biçimde sergilenir.

III. Geriye dönüş tekniği; konunun daha iyi anlaşılmasında, kahramanların tanıtılmasında ve olayların sebeplerinin ortaya konmasında anlatıcıya yardımcı olur.

IV. Diyalog tekniği anlatıma akıcılık kazandırır ve anlatım kitabidir.

Numaralanmış açıklamalarla ilgili aşağıdakilerin hangileri yanlıştır?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) II ve IV

D) I, III ve IV E) II, III ve IV

11. I. İç konuşma, kahramanların içsel konuşmalarını aktarmaya dayanan anlatım tekniğidir. İç konuşma tekniğinde, kahramanın duygu ve düşünceleri sesli düşünme şeklinde yansıtılır.

II. İç çözümleme; anlatıcı ve onun hâkim bakış açısıyla kurulan, anlatıcının kahramanın zihninden geçenleri okuduğu anlatım tekniğidir.

III. Bilinç akışında karakterin aklından geçen düşünceler bütün karmaşıklığıyla ve herhangi bir sıra olmadan okuyucuya verilir.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde verilen bilgi doğrudur?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

12. Akşamları köyün yanı başındaki sırta çıkarak uzakta tozlara bulanıp uzanan yolu seyrediyorum. Bazan tozdan bembeyaz olmuş ve üstüne sepetlerle denkler sarılmış bir kamyon görünüyor, bir bataklıkta dizlerini kaldırıp indirerek yürüyen bir insan gibi ileri geri sallanarak, yıkılacak gibi ağır ağır ilerliyor. Bu o kadar üzücü bir manzara ki tekniğin en son ifadelerinden biri olan bu makine ile dünyanın bu en iptidai yolunun mücadelesini görmemek için insan gözlerini kapıyor.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kahraman bakış açısı ile oluşturulmuştur.

B) İç çözümleme tekniğinden yararlanılmıştır.

C) Anlatım birinci kişi ağzından yapılmıştır.

D) Görsel ayrıntılara yer verilmiştir.

E) Kişisel yorumlardan yararlanılmıştır.

1. Öykü, insandaki ozanı başkalarını etkileyecek biçimde anlatmak için yazıyı kullanmaktır. Öykü anlayışım buradan çıkar belki. Öykünün bir şiiri olmalı her şeyden önce, bunu demek istemiyor muyum? Bu; havanın, olayın, kişilerin, çelişkilerin, konuşmaların şiiridir. İnsanın içinden taşan şiirdir.

Bu parçada öykünün hangi özelliğine vurgu yapılmaktadır?

A) Üslubuna

B) Diline

C) Konusuna

D) Kişilerine

E) Mekânına

2. Müdürün kapısı ardına kadar açıktı o sabah. Yusuf Ak, bitmez tükenmez merdivenleri ahlaya oflaya çıktı; müdürün yanına girmeden önce açık kapının karşısına, duvara sırtını dayayarak yere çömeldi. Dizleri titriyor, kalbi küt küt çarpıyordu. Ellerini göğsünün üstünde kavuşturdu. Parmaklarının arasındaki bir tomar kâğıt, beyaz sakalının altında kayboldu. Kaşlarının üzerine düşen kasketini siper ederek müdürün odasını tetkike koyuldu. Müdür, gözlüğünü takmış; masasına eğilmiş; ha babam kâğıt imzalıyordu. Bir taraftan da yanına girip çıkanlarla kısa kısa konuşuyor, önündeki evrakı bırakıp bu sefer uzatılan kâğıda da bir imza çakıyordu. Bankanın öte yanları şakır şakır yazı makinelerinin gürültüsü ile dolmuş taşmıştı.

Bu parçanın yapı unsurları ile ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Olay: Yusuf Ak'ın heyecanı ve müdür odasını gözlemlemesi

B) Zaman: Sabah

C) Anlatıcı: Yusuf Ak

D) Mekân: Banka

E) Şahıs Kadrosu: Yusuf Ak, müdür

3. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Samipaşazade Sezai - *Küçük Şeyler*

B) Emin Nihat Bey - *Müsameretname*

C) Ahmet Mithat Efendi - *Letâif-i Rivâyât*

D) Şemsettin Sami - *Kıssadan Hisse*

E) Ahmet Mithat Efendi - *Yeniçeriler*

4. Gözyaşlarını sildi. Tülbendini çenesinin altına bağladı. Yüzünü çevirdi, gözleri güneşten kamaşıyordu. Kirpikleri hâlâ ıslaktı. Dudaklarını gerdi, kirli dişleri meydana çıktı. Ağzını açtıkça yüzünde derin çizgiler meydana geliyordu. Yutkundu, derin derin nefes aldı fakat bir türlü gülemiyordu. Hele gözlerinin ifadesini değiştirmesi imkânsızdı. Ne kadar kurulasa göz pınarlarından yaşlar fışkırıyordu. Beş dakika kadar zorladı. Parmaklarıyla yüz etlerini gerdi, gözlerini ayırdı. Sonunda çaresizce, "Gülemiyorum, vallahi gülemiyorum! Gülmesini unutmuşum." dedi.

Bu parçada aşağıdakilerin hangisine <u>yer verilmemiştir</u>?

A) Kişi niteliklerine

B) Olay örgüsüne

C) Zaman ifadesine

D) Mekân ayrıntılarına

E) Öyküleyici anlatıma

5. Sâmipaşazâde Sezâi "hikâye" denen, romandan ve diğer tahkiyeli ifade çeşitlerinden müstakil bir türün varlığını kabul eden ilk yazardır. Bu sebeple hikâyenin dar hacmi içinde az veya tek kişilik bir şahıs kadrosu ile insanı tahlil ve şahsi macerasını gözlemeye çalışmıştır. Sanatçının reel hayat içinde ve varlığını sürdürmeye çalışan romantik ruhları aksettirişindeki ustalığı ---- adlı eserinde görmek mümkündür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Kıssadan Hisse*

B) *İntibah*

C) *Letâif-i Rivâyât*

D) *Müsameretnâme*

E) *Küçük Şeyler*

6. İlk örneklerini Guy de Maupassant'ın verdiği bu tarz öykülerde olaylar serim, düğüm ve çözüm planıyla yazılır.

Aşağıdaki yazarlardan hangisi bu tarzda öykü <u>yazmamıştır</u>?

A) Ömer Seyfettin

B) Refik Halit Karay

C) Sait Faik Abasıyanık

D) Sabahattin Ali

E) Reşat Nuri Güntekin

7. Ben öykülerimde olayı, kişileri diyeceklerime yardımcı olarak kullanırım. İzlenimlerim öykücülüğüme yardımcı olmuştur ancak hiçbir olayı baştan sona izlememişimdir. Bir ucundan yakalamışımdır. Sonrasını, kendi kendime geliştiririm. Bir adam görmüşümdür bence ilginç olan, kurarım onun öyküsünü. Sormam kendisinden yaşamını. Bir söz duyarım, anahtar olur öyküme; söyleyenin yüzünü görmeye bile gereksinmem. Bir duvar görürüm üzerine yazılar yazılmış, yeter benim için. Kesin bir sonuçla bitirmediğim öyküm çoktur. Okuruma düşünme payı bırakmak isterim.

Bu sözleri söyleyen bir sanatçı için aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Olaya dayalı hikâyelerinde gerçeklere uygun planlama yapar.

B) Gözlemlerinde dikkatlidir ve gözlemlerine göre betimlemeler yapar.

C) Çevresindeki insanların yaşam serüvenlerinden hikâyeler çıkarır.

D) Öykülerinin çoğunda insan yaşamı merkeze alınmış ve irdelenmiştir.

E) Durum öyküsünün özelliklerini taşıyan hikâyeleri çoğunluktadır.

8. Hikâyelerde olayların sırası, süresi ve sıklığı bir zaman dilimi içinde düzenlenir. Her anlatıcı, bu süreyi istediği şekilde verebilir. Alışılmış olanı kronolojik düzenlemedir. Mesela olaylar bir kişinin doğumundan itibaren başlar, ölümüne kadarki hayatını sırayla anlatabilir. Anlatıcı bu sırayı, hikâyesine iyice hâkim ise değiştirebilir. ----.

Bu parçanın sonuna düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Şahıs, mekân ve zamanın bir bütün oluşturduğu gerçeğiyle zamanı önemsemeliyiz

B) Sondan başlayarak "geriye doğru", veya ortadan başlayarak "geriye ve ileriye doğru" gidebilir

C) Vakanın gerçekleştiği zaman süresi ile, vakanın sunuluşundaki zaman süresi farklı olabilir

D) Hikâyenin kendi zamanı ile düzenlenen zaman arasında paralellik de olabilir

E) Vaka zamanı ile anlatma zamanı arasında "mesafe" olup olmadığı vaka ile, anlatıcının ilişkilerinden tespit edilebilir

9. Yaşamanın güzelliği dedim de hatırladım. Yaşamanın güzelliğini her zaman duyabilir insan. Hatta şimdi gördüğünüz gibi geciken bir vapuru beklerken bile. Yeter ki her şeyi, her şeyi, insanları, duyularımızı, eşyayı sevelim. Bir çocuğun dış dünya karşısında duyduğu hayranlık olsun içimizde. En küçük bir yağmur damlasına bile ilgi duyalım. Böyle oldu mu bir iskele meydanında, on dakikada, dilerseniz hatıralarınızın dünyasına kayar gider, yıllarca önce yaşanmış bir anı yeni baştan yaşarsınız. Dilerseniz meydandan geçen insanları seyreder, kafanızda romanlarını kurar, kurar da sonra yine kendiniz olursunuz.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Bir olay hikâyesinden alınmıştır.

B) Mekâna anlatımdan ulaşılabilmektedir.

C) Tema yaşama sevincini yansıtmaktır.

D) Anlatımda birinci kişi kullanılmıştır.

E) Zaman ifadesine yer verilmiştir.

10. İlk öykülerinde kişi, öykü kahramanı pek önemli değildir onun için. Kafasında anlatmak istediği bir şey vardır. Sokakta gördüğü bir çocuk, dış görünüşüyle insana bir şeyler esinlendiren bir kişi; hemen başı sonu belli, duyurmak istediği bir bildiriyi taşıyan bir öykü yazdırır ona. Öyküyü çarpıcı bir sonla bitirmek gerektiği düşüncesi, gerçek öyküde çok yapay kalan eğip bükmeler yaptırır. Sanatçının en güçlü yanlarından biri hiç kuşkusuz, dilinin sağlamlığıdır; anlatımındaki sadeliktir. Ne kendinden öncekilerle ne de çağdaşı öykücü ve romancılarla karşılaştırılamayacak derecede egemendir dile. En eskimiş, en hayal ürünü öykülerinin bile bugün rahatlıkla, sevilerek okunabilmesinin baş nedeni bu olmalıdır.

Bu parçada söz edilen yazarın ilk öyküleri ile ilgili aşağıdakilerin hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Gözleme dayalı kişilerle öykü konusunu oluşturmaktadır.

B) Öykü sonları, öykülerinde yapaylığa neden olmaktadır.

C) Öykülerinin türü, durum öyküsü özelliği taşımaktadır.

D) Dile, kendinden önceki yazarlardan daha çok hâkimdir.

E) Sade bir dil kullanması, günümüzde de sevilmesini sağlamaktadır.

1. Recep dayı, bir eliyle durmadan sakalını sıvazlayıp öbür eliyle ayak parmaklarını karıştırıyor; bir yandan da gençliğinde davar otlatırken karşısına çıkan canavarla -kurda, canavar diyor- nasıl boğuştuğunu tatlı tatlı anlatıp duruyordu. Kahvenin kapısı açıldı. Tipinin savurduğu kar tozlarıyla içeri giren adam, kardan tanınmıyordu. Kapıyı kapadı. Ayaklarını yere, kollarını üstüne pat pat vurup kardan silkinince onu ben de tanıdım. "Küspük Memet" dedikleri delikanlıydı. Gözlerini kahvenin sisli, dumanlı yarı karanlığına alıştırasıya bir o yana bir bu yana dolandı, seğirtti. Bir hasır iskemleye çarptı.

Bu parçayla ilgili

I. Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
II. Betimleyici anlatıma başvurulmuştur.
III. Olay örgüsü olağanüstü ögelere dayalıdır.
IV. Olay anlatımı tekniğinden yararlanılmıştır.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II
D) II ve IV E) II, III ve IV

2. **Aşağıdaki parçaların hangisi ilahi bakış açısıyla kaleme alınmamıştır?**

A) Günün sonu aklına düşen, "Akşam yine gölgen, yine akşam, gölgen neye baksam, neyi sevsem…" şarkısındaki gibi sararken etrafını, koyu renk pardösüsünün yakalarını kaldırıp tünele doğru adımlarını sıklaştırdı.

B) Karanlık sürüyordu. Ama biçim ve nitelik değiştirerek sürüyordu. Kayalaşıyor, betonlaşıyor, selleşiyordu. Selleşince de hızla önündeki her şeyi devirerek, yıkarak, fırlatarak akıyor; beni boğacağı derinliğe ulaşmaya çalışıyordu.

C) Birden şaşkınlıkla gözlerini ovuşturdu, iyice baktı. Gerçekten de mucize gibi bir şeydi. Bahçenin en uzak köşesinde baştan aşağı güzel, beyaz çiçeklerle donanmış bir ağaç vardı. Dalları altın rengindeydi ve onlardan gümüş meyveler sarkıyordu. Ağacın altında çok sevdiği küçük çocuk duruyordu.

D) Şırıl şırıl akan, gümüş gibi su; kızın döktüğü gözyaşlarını aklına getiriyor. Belki de şu anda odasında yapayalnız düşünmeye devam ediyor ve ona kulak veren sadece şu fısıltılarla dolu, herkesi dinleyen ama kimseyi avutmayan gece.

E) Uzun koridor karanlığa gömülmüştü fakat gündüzden gayet net hatırladığı koridorun dümdüz ve geniş olduğunu biliyordu, dolayısıyla ışığa gereksinim duymadan derin derin soluyarak bir uçtan bir uca defalarca yürürken göğsündeki sıkışmanın giderek çözüldüğünü hissedip rahatladı.

3. Ustalık gibi çıraklık da kayboluyor. Tıpkı sefer tasına benziyor, bereket dualarına. Hâlbuki ben babamın biricik oğlu olmuştum. Yine de çırak olmuştum. Yorgancılık fena meslek değildi. Başını önüne eğmesene, eğme dedim, kamburun çıkar. Güler öğretmen başımı okşardı, arkadaşlarıma örnek olsun diye yaptığım ödevleri, çizdiğim resimleri gösterirdi… Ah olsaydı, nolsaydı da harcanmasaydım. Bozuk para mıyım ben? Ha, söyle bakalım sen benim kronolojimi biliyor musun?

Bu parçadaki anlatım tekniği aşağıdakilerin hangisinde kullanılmamıştır?

A) Bunun ufacık elleriyle… İşimiz var. Bekle ki küfe dolsun. Karnım da acıktı. Kışın bu derdi var işte. Bereket bu akşam konserdeyiz. İş yok Hamiyet'te… Nerede o eski ses. Tabii zamanla… Dün midemi bozdum. Karıştırıyorum… Bir gazoz çekmeli… Omzum ağrıyor. Uff! Rüzgâr çıktı be… Şu paltonun taksidi de ödenirse bir radyo alır, eh o da…

B) Yollar kalabalıktı. Baktığı yeri gözlerinden en uzun sakladıkları için en çok Bebek tramvayına kızıyordu. Deve tüyü paltolu bir kadın görünce yüreği çarptı ama o değildi. Şapkalıydı. Kalktı. Kapıya yürürken duvardaki takvimi gördü. 7 Mart Cumartesi yazılıydı. 27'nin yarısı kara yarısı kırmızıydı. Rahatladı.

C) Otomobil işini yapan muhasebeci bir duysa... Beni kandırmaya çalışma. Sen duydun mu bir adamın "durup dururken..." Duydum, gazetede yazıyordu. Gazete dedim de aklıma geldi, Nermin yemeğe bekler beni... Espri yaparak kurtulamazsın, koltukta söz verdin.

D) Bak bu iyi fikir. Belediyeye ilan resmi ödüyor mu acaba? Ama suya sahip olunabilir mi hiç? Akıp gidiyor yatağında, asla değil ki aynı, yaşam ırmağının akışı gibi. Zira yaşam da bir ırmaktır. İlan konulabilecek pek çok iyi yer var.

E) Kitabı elinden bırakınca daha önce ne yapacağını kesin olarak bilen insanların görünüşüyle, çalışma masasına yürüdü. Oysa, bu iki saat içinde, bu hareketi çok kısa bir an aklından geçirmişti ve kitabı bıraktığı anda kafası boşalmış gibiydi. Aceleyle çekmeceleri karıştırdı.

4. Gece yattığı tozlu fundalıklardan çıktı. Ilık, parlak ve muhteşem bir güneş her tarafı ısıtıyordu. Bulutsuz hava bembeyazdı. Çalıların üstünde kuşlar cıvıldayarak uçuşuyordu. Kalktı. Bir av arıyormuş gibi tereddütlü adımlarla bodur böğürtlen dallarını hışırdatarak şoseye indi. Bir ileri, bir geri baktı. Her taraf tenha idi.

Bu parçadan

I. Açıklayıcı betimlemeye yer verilmiştir.
II. İzlenimsel betimlemeye yer verilmiştir.
III. Öyküleyici anlatıma yer verilmiştir.
IV. Gözlemci bakış açısından yararlanılan cümleler vardır.

yargılarından hangisi çıkarılabilir?

A) I ve II
B) II ve III
C) III ve IV
D) I, III ve IV
E) II, III ve IV

5. Bu sırada masanın üstündeki çiçekliğin içinde duran bir beyaz gülü Samime gördü. Şimdi düşünüyordu: Bu vatanın bir avuç toprağı bir şehit kanıyla yoğrulmuş iken nasıl oluyor da bahçelerinde yine beyaz güller, ak zambaklar, sarı papatyalar yetişiyor? Her köşesi inleyen bir ninenin, kahrolan bir sevgilinin acı yaşlarıyla sulandığı hâlde nasıl oluyor da çiçeklerinin göbeklerinde yine her arı bir içim tatlı, her kelebek bir parlak renk buluyor?..

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Özetleme anlatım tekniği kullanılmıştır.
B) Betimleyici unsurlardan yararlanılmıştır.
C) Üçüncü tekil kişi anlatımı vardır.
D) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
E) Toplumsal bir konu bireyin iç dünyasıyla yansıtılmıştır.

6. Madene deniz kıyısında bir yoldan gidiliyordu. Otuz yıl hemen hemen her gün, bir tepenin üstüne ağaçlar arasında yapılmış, tahtaları kahverengi, güvercin kafesi şeklinde küçük evinden çıkarak kıyıya inmiş; kömür tozuyla kararmış şoseden yürürken gök, toprak, su ve yer altı arasındaki dünyasının kuruluş sıralarını düşünmüştü. Denizsiz, göksüz, topraksız, madensiz dünya olabilir miydi? Bir de onsuz, sevdiği kadınsız? Bu mümkün değildi onun için. Kaderin ona nasip ettiği dünya bu idi. Bu olduğu için de madenlerden çok uzak bir bölgede doğarak büyüdüğü, ailesinde başka bir madenci bulunmadığı hâlde maden mühendisliğine heves etmiş; orta hâlli bir tüccar olan babasının onu fikrinden caydırmak için giriştiği bütün teşebbüsleri kırarak emeline kavuşmuştu.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İç çözümleme anlatım tekniği kullanılmıştır.
B) Betimleyici anlatıma yer verilmiştir.
C) Kahraman bakış açısı kullanılmıştır.
D) Olaylar, üçüncü tekil kişi ağzından aktarılmıştır.
E) Özetleme tekniğine başvurulmuştur.

7. Çocukluğumun oyun arkadaşları bu küçük adalar, çığrışan deniz kuşları, sıçrayan yunuslar, eller gibi çırpışan dalgalardı. Ama asıl hayatımın tacı, tam bir sessizlikti. Mağaranın dibindeki yumuşak kuma boylu boyunca uzandım. Mavi denizler kıyıya yanaşırken berrak zümrüt olur, sonra en saf göğün en beyaz bulutu gibi bembeyaz köpürürdü. Suyun altın, yeşil ve mavi yansımaları mağaranın tavanında yürürdü.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
B) Betimleyici anlatıma yer verilmiştir.
C) Öyküleyici anlatımdan yararlanılmıştır.
D) Geriye dönüş anlatım tekniğine başvurulmuştur.
E) Olaylar, birinci tekil kişi ağzından aktarılmıştır.

1. I. Bir arkadaşına yardım gerektiği için o gün yola çıkmıştı.

II. Bir ömür boyu, kendisine yardım eden adamı çocuk hiçbir zaman unutmadı.

III. Arabanın içindeki çocuğu hiç düşünmeden en yakın hastaneye götürdü.

IV. Sinan, bu koca metropolde kısa bir sürede büyük işler başarmış bir adamdı.

Bir hikâyeden alınan numaralanmış cümlelerin bir olay akışı oluşturacak şekilde sıralanışı aşağıdakilerden hangisidir?

A) I - II - IV - III

B) II - III - IV - I

C) IV - I - III - II

D) IV - III - I - II

E) I - IV - III - II

2. **Aşağıdaki parçaların hangisinde hikâyenin yapı unsurlarının tümüne <u>yer verilmemiştir</u>?**

A) Akşamleyin odadaki kanepenin üstüne bağdaş kurmuş, uçuk benizli, süzük gözlü, ince boyunlu, karışık saçlı, redingotlu zayıf bir efendi elinde tuttuğu bir küçük gonca gülü koklarken, gözlerini sıkınca onun sarı yapracıkları arasına iki damla yaş damladı. Yüreğinin gizlilikleri musikinin ateşi karşısında erimişti.

B) Adam, kitaplarını satmaya karar verdi. Bütün gece yatakta döndü, durdu. Bir türlü uyku tutmadı. “Kitap satmak!” Müthiş bir gönül rahatsızlığı içinde, gecenin üçünü geçe dalabildi. Sabahleyin uyandığı zaman şakakları zonkluyordu. Gitti, elini yüzünü yıkadı. “Lakin kitap satmak!” Şakaklarının zonklaması bir türlü durmuyordu.

C) Aradan birkaç hafta geçti. Kedi; ortalığı sessiz buldukça, aşağı taşlıkta eline bir bez parçası yahut bir eski süpürge geçirip oynamaya başladı. Bir ayak sesi olunca, Sıdıka Bacı’nın yattığı odaya kaçıp hambarın arkasına gizleniyor. Korkak, biraz yırtıcı bir kedi…

D) Odanın bir tek ocağı, bir de pencere yerine siyah bir deliği var. Ben yatağımın üstünde, kürkümün içinde soğuktan titreyerek oturuyorum. O, karşımda bir tahta iskemle üstünde… Ocağın ışığında el kadar yüzü alevle beraber titriyor.

E) Bu sabah kalktım. Hava buz gibi. Kaputumu giydim. Aşağıdan daha ateş getirip ocak tutuşturulamamıştı. Çavuş tekmil haberini getirdi. O çıkınca üşümemek için dar odanın içinde gezinmeye başladım. Ocaktan pencereye, pencereden ocağa gidip geliyordum.

3. Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir delikanlı, çadırın önünde, yan yatırılmış bir el arabasının üstüne oturarak saz çalıyordu. Başı göğsüne yatmış ve gözleri yere dikilmiş olduğu için çehresini tamamen görmeye imkân yoktu. Fenerin aydınlattığı alnı ter damlalarıyla kaplı idi. Sazının uzun sapı, şaşırtıcı bir süratle aşağı yukarı kayan parmaklarının altında canlı bir mahlûk gibi titriyordu. Tellere vuran sağ eli, küçük fakat kendinden emin hareketler yapıyor; bu el, sazın gövdesine her yaklaştıkça insan sanki o tahta ile bu et arasında gizli fakat çok manalı ve mühim bir konuşma oluyormuş zannediyordu.

Bu parçaya göre aşağıdakilerin hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Tanzimat Dönemi sonrası yazılmıştır.

B) Kişiler olağanüstü niteliklere sahiptir.

C) Betimleyici unsurlara yer verilmiştir.

D) Zaman, kronolojik sıralamayla verilmiştir.

E) Gözlemci bakış açısıyla yazılmıştır.

4. I. Erken kalktığım açık, bulutsuz sabahlar herkes gibi bana da çocukluğumu hatırlatır. Yâdımda ezelî ve mor bir fecir memleketi gibi kalan doğduğum yeri gözümün önüne getirmek isterim.

II. Buruşturup attığı kâğıtlara baktı. Günlerdir orada dertleriyle, sevinçleriyle yatıyorlardı yerde. Her gün kendini anlatıp anlatıp, buruşturup attığı kâğıtlar… Geçen hafta aldığı madalya bile tat vermiyordu bu günlerde ona. Anlayacak, anlatacak biri olmadıkça neye yarardı ki madalya.

III. Beni herkesten iyi anlayan tek kişiydi o. En zor zamanlarımda başımı yaslayacağım bir omzun varlığını bilmek bile yetiyordu bana. Şimdi o kadar uzakta ki can yoldaşım… Yine de el uzatıyor fırsat buldukça. Çok uzaklardan da olsa güvenin sakin dalgalarında onunla huzur buluyorum.

IV. Hangi tarafa gideceğini bilmeden yürüyordu sürekli. Varmak istediği yer çok uzaklardaydı. Yürüse varacağını biliyordu da yürümüyordu işte. Her seferinde başka yöne yürümekten varacağı yeri hiç bulamayacağına inandı bir an. Ne yapsa da yönünü bulsa… Düşün, düşün, hep bu işim.

Numaralanmış parçaların temaları aşağıdakilerin hangisiyle <u>eşleştirilemez</u>?

A) Yalnızlık

B) Kararsızlık

C) Geçmişe özlem

D) Dostluk

E) Sabır

5. Bir arkadaşı vardı eski günlerde. Boyacı Niyazi… Kimi kimsesi yoktu. Hasan Efendi, onun başını beklemişti. Bir göz oda… Paçavralara bürünmüş bir adam… Öksürüyor… Ciğerleri sökülüyor sanki. Kaç gün… Uyuyamazdı. Tahta döşemeye uzandığında kemikleri isyan ederdi. Her yanı katılaşırdı. Niyazi, öleceğine yakın, yataktan doğrulup çevresine bakınmıştı. Gözlerinde garip bir parlaklık vardı. Hasan Efendi bu pırıltının, tükenmiş bir bedenin dışında bir ışık olduğunu sezmişti. Öylesine ateşli ve canlıydı gözleri.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Kronolojik sıralamaya dayanan bir hikâyeden alınmıştır.

B) Hâkim bakış açısı ile yazılmış bir hikâyedir.

C) Hikâye anlatıcısı, gözleme dayanan bir anlatım kullanmıştır.

D) Boyacı Niyazi'ye ait tanıtımlarla betimleme yapılmıştır.

E) Mekânın, Boyacı Niyazi üzerindeki etkisine değinilmiştir.

6. I. Otların yeşil olması, denizin mavi olması, gökyüzünün bulutsuz olması pekâlâ bir meseledir. Kim demiş mesele değildir diye? Budalalık! Ya yağmur yağsaydı ya otların yeşili mor ya denizin mavisi kırmızı olsaydı? Olsaydı o zaman mesele olurdu, işte !

II. Böyle birkaç saat mi yoksa birkaç dakika mı gene koşuyoruz sanıyorlar. Ayşe tükeniyor; demin yolda bıraktıkları at gibi yere uzanıvereceğini anlayarak haykırmak, birini imdadına çağırmak istiyor. Gene koşuyor ve birden şaşılacak bir hafiflik, bir canlılık duyuyor; ileriye atılıyor.

III. Balo gecesi geldi çattı. Madame Louisel büyük sükse yaptı. Şıklığı, zarafeti, gülümseyişi ve neşesiyle oradaki hanımların hepsinden daha hoştu. Sabaha karşı dörtte balo salonundan ayrıldı.

IV. Kar, kışın son karı olabilirdi; belki de gecenin sonunda güçlü ve güzel bir ilkyaz fışkıracaktı. Akşam şehrin boğuculuğunu, şu gidip gelen kişilerin kötü kendiliklerini biraz olsun güzelleştiriyorsa sonunda sabaha dönerken getirebileceği ilkyazdandı. Akşam karanlığının ve yağan karın isteksizliğinin arkasında, belli belirsiz de olsa bu umut saklıydı.

Numaralanmış hikâye parçalarının türlerine göre doğru sıralanışı aşağıdakilerin hangisidir?

A) Olay - durum - durum - olay

B) Olay - olay - olay - durum

C) Durum - olay - durum - durum

D) Durum - olay - olay - durum

E) Durum - olay - olay - olay

7. **Aşağıdaki hikâye konularından hangisi olay hikâyesine örnek olabilir?**

A) Esra'nın haksızlığa uğradığında duygularını kontrol etme çabası

B) Bir annenin, çocukları için kendi hayatını feda ettiğini anlaması

C) Bir gencin hakkını aramak için verdiği mücadelede başına gelenler

D) Aytuğ'un profesör olacağı günlerde yaşadığı mutluluğu yansıtması

E) Bir kadının yaşamını sorgularken yaptığı hataları kavraması

8. İlk hareketim, boğucu bir nefretle her şeyi önümden itmek ve fırlayıp gitmek arzusuyla yapılmış bir hareketti. Yazık ki benim yaratılışımdaki olanlar ilk hareketlerini hiçbir zaman tamamlayamazlar, bu sefer de öyle oldu. Evet, beyhude bir gösteriş olacak. Üstelik etrafımdakileri de kıracaktı, ister istemez oyuna devam etmeye fakat aynı zamanda soğukkanlılığımı da kontrol etmeye karar verdim.

Bir hikâyeden alınan bu parçadan aşağıdakilerin hangisi çıkarılamaz?

A) Hikâye kişisi tip özelliği taşımaktadır.

B) Hikâyedeki kişi telaşlı bir yapıya sahiptir.

C) Zaman ve mekânla ilgili ayrıntılara yer verilmemiştir.

D) Durum hikâyesinden alındığı söylenebilir.

E) Tanzimat Dönemi sonrası yazılmış bir eserden alınmıştır.

9. (I) Bir hikâyede anlatılan olaylar belirli bir zamana bağlanabilir. (II) Olay hikâyelerinde genellikle zaman belirtilir. (III) Olayın başladığı, geliştiği ve bittiği bir zaman dilimi vardır. (IV) Hikâyenin konusuna ve yapısına göre zaman değişir. (V) Durum hikâyelerinde zaman kronolojik olarak verilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1.

Anlatıcı	Bakış açısı	Anlatım tekniği	Anlatım biçimi
Üçüncü tekil kişi	Hâkim	İç çözümleme Geriye dönüş	Betimleyici Öyküleyici

Aşağıdaki parçalardan hangisi bu bilgilerin tamamıyla örtüşmektedir?

A) Herkes döndü. Çok kısa bir an Kaya'ya ve Mahmut Bey'e baktılar. Mahmut Bey, omuz omuza durduğu bütün bu insanların bakışıyla karşılaşınca bir boşluğa doğru kaymakta olduğunu sandı. Tutunacak bir yer aradı. Yüzünden boşanan teri sildi; bozgunluğunu, hemen yanında duran bir kadına zorla gülümseyerek alt etmeye çalıştı.

B) Bir an o dönemime gittim. Yolda grup hâlinde mahalleye dönerken notları soran komşulara hepsi beş demenin keyfini, diğer çocuklara göre daha iyi olmanın verdiği gururla horozlanarak yürüyüşümü ve evde beni bekleyen karne hediyesine kavuşma ihtimalinden değil de evdekilere hepsi beş, güzel bir karneyi hediye edebilmenin övüncüyle uçarak gidişimi hatırladım.

C) Çuvallardan birinin ağzından iki üç tane havlu çorap çıkardı. Nizamiye masasının kenarına bıraktı. Çok güzel, bembeyaz, boğazları renkli şeritli, süslü, ihracat malı havlu çoraplar almıştı. “Abi, bu sene bunlar çok moda; çocuklar giyer.” dedi. “Gerek yok, sen öğrenci adamsın…” falan dediyse de duymazlıktan gelip odasına doğru devam etti.

D) Elimi yavaşça ahşap kutunun üzerinde gezdirdim ve yavaştan kapağını açtım. Bir paket lastiğiyle sarılmış üst üste bir sürü eski fotoğraf vardı. Fotoğrafların altında oldukça düzgün bir yazıyla tutulmuş, günlük olduğunu düşündüğüm bir de defter vardı. Heyecanla defteri alıp yatağın üzerine oturdum. Çok merak ediyordum acaba neler yazılmıştı geçmişe dair. Çeyiz sandığına sığmayacak neleri sığdırmıştı kaleminin ucuna?

E) Bir an çocukluğunun geçtiği mahalle geldi aklına. Evlerin birbirine yapışık olduğu, insanlarının evleri gibi omuz omuza yaşadığı o mahalle ne güzeldi. Avuçlarına sızan yaşlar gibi her yerine anılar damlıyordu. Epeyce ağladıktan sonra biraz durulmuştu. “Gözlerim şişmiş, çocuklar fark eder.” diyerek gitti yüzünü yıkadı.

2.

I. O güne kadar hiç yapmadığı bir şey yapmaya, hiç kimsenin yüzüne bakmamaya karar verdi. Bir ev kapısının önüne vardığında aniden duraksadı. Tarif edilemez bir olaya tanık oldu. Apartmanın önünde bir at arabası durdu ve içindeki adam merdivenlerden hızla yukarı koştu.

II. Araba durdu. Kovalev küçük bir kabul salonuna buyur edildi. İçeride yaşlı bir gazete memuru vardı. Eski frakıyla, gözlüğüyle, çiğnediği kalemle masa başına oturmuş para sayıyordu. Kovalev bağırarak, “İyi günler efendim! Burada ilanları kime veriyoruz?” diye içeri daldı.

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış parçaların ortak özelliklerinden biridir?

A) İlahi bakış açısıyla yazılmaları

B) Betimleyici unsurlara yer verilmesi

C) İç çözümleme tekniğine başvurulması

D) Öyküleme anlatım biçiminin kullanılması

E) Diyalog anlatım tekniğinden yararlanılması

3. Çarpıyor gene tavaları, tencereleri, kap kacağı. Başıma vuruyor sanki. Küçükken ne iyiydiler, ne uslu, ne buyruklara uyan. Yıllar bozuyor çocukları, alışkanlıklar bozuyor. Hiç üzmezlerdi eskiden beni, bundan sonra üzecekler sanırım. Söylüyorum bunu onlara kızıyorlar. “Ne demek bundan sonra üzmek?” diye parlıyorlar. “Biz bundan sonra büyüyecek miyiz? Çocuk, torun sahibi olduk. Bundan sonra üzmek ne demek allasen.” diyorlar. Oysa bilmezler ki çoluk çocuğa da karışsalar, kocasalar da benim gözümde hep korunmaya, sıcaklığıma, sevgime muhtaçtırlar. Bilgisizlik işte, neyse, kızmadım.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Yakınmaya dayalı bir konunun işlendiği

B) Kahraman bakış açısından yararlanıldığı

C) İç çözümleme tekniği kullanıldığı

D) Geriye dönüş tekniğinden faydalanıldığı

E) İzlenimsel betimlemeye yer verildiği

4. Bu arada konak ve dağ hakkında korkunç bir efsaneler toplamı oluştu. İnsanlar yöreden iki kat titizlikle uzak duruyor ve fısıltılarla anlatılan her tür söylenceyle kuşatıyordu onu. 1816'ya kadar kimse uğramadı yöreye. Sonra mezra sakinleri uzunca zamandır ışıkların görülmemiş olduğunun farkına varıp düşünmeye başladılar. O zaman bir grup, araştırma yapmak üzere konağa gitti ve konağın terk edilmiş ve kısmen yıkılmış olduğunu gördüler.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Öyküleme anlatım biçimine yer verildiği

B) Kronolojik zamanın olay akışında etkili olduğu

C) Gösterme tekniklerinden yararlanıldığı

D) Tahkiye etme tekniğinden yararlanıldığı

E) Hâkim bakış açısının kullanıldığı

5. I. Ben bunları söylerken Mahmut çok düşünceli görünüyordu ama sonra eleştirel tavrına geri döndü. Zihin açıklığına ve sabrına hayran kaldım. Bu kadar bilgiyi hangi kaynaktan edinirdi insan? O konuştukça beynimin bütün damarlarına kan gidiyormuş gibi hissettim. Odanın aydınlığı güneşin batışı gibi yavaş yavaş sönüyordu o sırada.

II. Sis koyulaşırken Oğuz sürünerek kuzeydeki, batıdaki ve güneydeki pencereleri yokladı ama hepsinin kapalı olduğunu gördü. Pencerelerin kapalı olmasından belli belirsiz bir memnuniyet duydu çünkü evi gördükçe içine girme isteği azalıyordu. Sonra bir ses onu durdurdu. Bu ürpertici ve mahzun görünüşlü evden hemen uzaklaşmalıydı.

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış parçaların ortak özelliklerinden biridir?

A) Kahraman bakış açısıyla yazılmaları

B) Anlatma tekniğinden yararlanılması

C) İç çözümleme tekniğine başvurulması

D) Açıklayıcı betimlemeden yararlanılması

E) İç konuşma tekniğine başvurulması

6. **Aşağıdaki parçalardan hangisinde parantez içinde verilen bakış açısı ve anlatım tekniği ile ilgili örnek cümle yoktur?**

A) Ayağa kalkıp "öhö öhö" dedi. Üstünü başını toparlayıp masadaki kâğıtları eline aldı. Listedeki isimleri birer birer okudu. Gruplar kuruldu. Birinci grup yola koyuldu. İkinci de hazırlanıyordu.

(Gözlemci - olay anlatımı)

B) İlk defa geçen kışın yağmurlu bir gününde Kadıköy vapurunda karşılaşmışlardı. Oya, yukarı salonda arkadan ikinci sıraya oturmuş; o gün çıkmış olan bir dergiyi merakla gözden geçirirken genç bir adam gelmiş ve boş yerlerden yer beğenerek, geçip onun karşısına oturmuştu.

(Hâkim - bilinç akışı)

C) Ağladım, ağladım. Çünkü yalan söylemiyordum. Evet, musluğu koparırken gözümle görmüştüm. Akşam azadında dayağı yiyen çocuğu tuttum:

— Niçin beni yalancı çıkardın, musluğu sen koparmamıştın, dedim.

— Ben koparmıştım.

— Hayır, sen koparmamıştın. Öbür çocuğun kopardığını ben gözümle gördüm.

(Kahraman - diyalog)

D) Fakat nihayet bütün ayakkabılar tamir edilmiş, iş bitmişti. Demirini topraktan çekti, köselesini dürdü, çivi kutusunu kapadı, çiriş çanağını sarmaladı. Bunları hep aheste aheste yaptı. Hasan, yüreği burkularak sordu:

— Gidiyor musun?

— Gidiyorum ya, işimi tükettim.

(Hâkim - iç çözümleme)

E) Odaya girip sedire uzandığı vakit, aç olmasına ve dışarıdan gelen kızgın tereyağı kokusuna rağmen evvela yatıp uyumak ihtiyacı duymuştu. Çizmeleri çıkardıktan sonra serbestleyen ayaklarını uzatıp arkasına yaslanacağı sırada, leğen ibrikle Cemile'nin içeri girdiğini görerek doğruldu.

(Hâkim - iç çözümleme)

1. Kukla, sevimli ve sevgi dolu hareketleriyle hepimizin kalbini kazandı. Şarkı söylemeyi ve ıslık çalmayı seviyor, her zaman kafasını kaşıyacak birini arıyordu. İkimizin arasında özel bir yakınlık vardı. Kukla; benim sesimi duyduğu her sefer ıslık gibi uzun, tiz bir ses çıkarıyordu. Bu, bizim özel selamlaşmamızdı. Kuklayı çok sevdiğimiz ve özel bir hayvan olduğunu bildiğimiz hâlde onun ne kadar özel olduğunu henüz fark etmemiştik.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Betimleyici anlatıma başvurulmuştur.

B) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

C) Olağanüstü unsurlara yer verilmiştir.

D) Diyalog anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

E) İç çözümleme anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

2. O sabah içi içine sığmıyordu. Geçen yıl bir sinemada vedalaşmış, ağlaşmış ve bu yıl için anlaşmışlardı. Bu bir yılı onun hasretiyle geçirmişti, artık kavuşma günü gelmişti.

Bu parçadaki bakış açısı ve anlatım teknikleri aşağıdakilerin hangisinde kullanılmıştır?

A) Beni unutmuştu bile. Koridorun kirli aydınlığında koşarak uzaklaştı. Dipteki atölyeden içeri girdi. Peşinden gittim. Atölye penceresinin kenarından heyecanla seyrettim.

B) Parlayan yıldızların altında, denizin dalgasız sessizliğinde bir banka oturmuştu Ömer. Gecenin karanlığında, ağustos böceklerinin ötüşlerinden başka ses yoktu.

C) Hatıra kalsın diye birini almak istiyordum, ama cesaret edemedim. Kapı açıldı. Elinde kaynayan semaver olduğu hâlde Baytemir girdi.

D) Okul kütüphanesinde onu gördüğüm ilk günü hâlâ hatırlıyorum. İlk anda ömrümü geçireceğim kişinin o olacağını bilmiyordum elbette.

E) Son bir kez baktı köyüne. Çocukluğunun köyü canlandı gözünde. Çeşmeler, böğürtlenler, o dik yokuşlar… Özlemlerini içine gömüp uzaklaştı oralardan.

3. Her gün aynı konu. Yorulmak da bilmiyor ki… Neymiş, efendim… Ödün vermek onun en büyük zaafıymış. Bu zaaf olmasa kaç gün dayanabilirdim ki sana. Zaaflarım, beni senin yanında tutan, farkında değil misin?

Bu parçada kullanılan bakış açısı ve anlatım tekniği aşağıdakilerin hangisidir?

A) Kahraman bakış açısı - iç konuşma

B) Hâkim bakış açısı - iç konuşma

C) Kahraman bakış açısı - iç çözümleme

D) Gözlemci bakış açısı - iç çözümleme

E) Kahraman bakış açısı - geriye dönüş

4. Sakin sakin konuşulanları dinliyordu. Son zamanlarda yaşananlar nasıl da etkilemişti Zehra'yı. Zehra'nın içindeki fırtınaları böyle ese ese anlatışına özendi bir an. Sonra bir an ben de anlatsam mı diye düşündü, vazgeçti hemen. Zehra'nın da susmaya niyeti yoktu zaten. Dünyanın dertleri Zehra'nın dilinde destana dönüyordu artık. Akşama kadar hiç susmadı, o da hiç konuşmadı. Günler sonra Zehra, yanına geldi. Geçen günkü fırtınalardan eser kalmamıştı, ne kadar mutlu olduğunu anlatıyordu. Ben de anlatsam mı diye düşündü, vazgeçti yine. Biliyordu ki susmayacaktı Zehra, o da konuşamayacaktı.

Bu parçada kullanılan bakış açısı ve ağır basan anlatım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kahraman bakış açısı - betimleme

B) Hâkim bakış açısı - betimleme

C) Hâkim bakış açısı - öyküleme

D) Gözlemci bakış açısı - öyküleme

E) Gözlemci bakış açısı - tartışmacı

5. I. Hasan Çavuş, oturduğu yerden kalktı, yüksek sesle kararını açıkladı.
II. O şehirde, aradığı mutluluğu bir daha bulamayacağını biliyordu.
III. Sakin durmaya çalışarak problemi çözmenin yollarını aradı.
IV. Kimin ona yardım edeceğine bir an için bile düşünmeden karar verdi.
V. Kızının okuduğu romanları hevesle çözümleyişini uzun yıllar unutamadı.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde diğerlerinden farklı bir bakış açısı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Herhangi bir olayın yer, zaman ve kişi kavramlarıyla birlikte verilmesine öyküleyici anlatım denir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerin hangisinde öyküleyici anlatımdan söz edilemez?

A) Eski evinde nesi var nesi yoksa, resimler, eskizler, tuvaller, paletler, boyalar hemen o akşam yeni, muhteşem dairesine taşındı. Resimlerinden güzel bulduklarını en görünür yerlere astı.

B) Çıkını yolda bir yerlere sokuşturuvermeyi düşünüyordu. Ya bir kapının ardına atıverecek ya da bir köşebaşında cebinden düşürmüş gibi yapıp yan sokağa sapıverecekti. ama şans işte, tanıdığı birine rastladı.

C) Yüreği üzüntüden paramparça, yana yana sonuna gelmiş mumun karşısında kımıltısız oturuyordu. Saat gece yarısını çoktan geçmiş, kulenin saati yarımı vurmuştu ama o kımıltısız, uykusuz, hiçbir şey yapmadan oturuyordu.

D) Gümüş gibi parlayan bu güzel kaşağının dişlerine baktım. Çok keskin, çok sivriydi. Biraz köreltmek için duvarın taşlarına sürtmeye başladım. Dişleri bozulunca yeniden denedim.

E) Pek çok filozofun, aynı zamanda, edebî bir tarzı kullandıklarını görürüz. İlk Çağ filozoflarından bazıları, görüşlerini şiirlerle dile getirmişlerdir.

7. Sabahtan beri yürüyorduk. Düşe kalka geçtiğimiz sarp keçi yolları bazen sel yarıntıları içinde kayboluyor, bazen sık fundalıklardan ayrılarak dibinde sivri sivri, çam tepeleri görünen karanlık çukurlara sapıyordu. Ayı avına gidiyordum. Kılavuzum Kumdere köyünün en namlı nişancılarındandı. Beraber tırmanacağımız yüksek ormanlı dağların daha çok uzağındaydık. Vakit vakit ince bir yağmur sepeliyordu. Güneş yoktu. Nihayetsiz mor bir kubbeyi andıran dumanlı gökten fâniliğin geçmiş saatlerini hatırlatır gamlı guguk sesleri aksediyordu. Artık iyice yorulmuştum. Omzumdaki martin gittikçe ağırlaşıyordu.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.

B) Betimleyici anlatıma yer verilmiştir.

C) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

D) Olaylar, birinci tekil kişi ağzından aktarılmıştır.

E) Olaylar kronolojik zaman sıralamasıyla anlatılmıştır.

8. Kan kırmızı yuvarlak bir külçe, dağların üstüne doğru yavaş yavaş inmeye başlar; yekpare, geniş bir billur parçası hâline giren ufuktan misli görülmemiş bir renk ve ışık yağmuru boşanır ve bütün gün, derme çatma binaları, ıssız caddeleri, yetim anıtları, bodur akasya ağaçlarıyla, çiğ bir aydınlık içinde uyumuş kalmış çıplak şehrin çelimsiz gövdesi, birdenbire en halis erguvanlara bürünmüş olarak silkinip doğrulur.

Bu parçadaki betimlemede aşağıdaki duyulardan hangisine ağırlık verilmiştir?

A) Görme

B) İşitme

C) Koklama

D) Tatma

E) Dokunma

1. İslam dinini yaymak amaçlı Müslümanlar ile gayrimüslimlerin savaşlarının kahramansı şekilde anlatıldığı eserlerdir.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada anlatılan özelliğe sahip değildir?

A) *Danişmentname*

B) *Battalname*

C) Cenkname

D) Halk hikâyesi

E) Gazavatname

Çözüm:

Danişmentname, Battalname, cenkname, gazavatnameler İslam dinini yaymak amacıyla Müslümanlar ile gayrimüslimler arasındaki savaşların kahramansı şekilde anlatıldığı eserlerdir.

Cevap: D

2. Mesneviler işledikleri konulara göre farkı isimler alırlar. Ahmedî'nin *İskendernâme* adlı eseri kahramanlık konusunda, Süleyman Çelebi'nin *Vesiletü'n Necât* adlı eseri din konusunda, Nabi'nin *Hayrâbâd* adlı eseri ahlak konusunda, Fuzûlî'nin ---- adlı eseri aşk konusunda yazılmış mesnevilerdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Cemşid ü Hurşid*

B) *Hüsrev ü Şirin*

C) *Şâh u Gedâ*

D) *Leyla ve Mecnun*

E) *Hüsn ü Aşk*

Çözüm:

Leyla ve Mecnun Fuzûlî'ye ait aşk konusunda yazılmış mesnevi örneğidir.

Cevap: D

3. **Aşağıdakilerden hangisi halk hikâyelerine ait özelliklerden biri değildir?**

A) Kalıplaşmış ifadelere yer verilir.

B) Olağanüstü özelliklere yer verildiği de görülür.

C) Yazanı ve söyleyeni belli değildir.

D) Âşıklar tarafından saz eşliğinde anlatılmıştır.

E) En çok kahramanlık konusunda söylenmiştir.

Çözüm:

A, B, C ve D seçenekleri halk hikâyelerine ait özelliklerdendir. Halk hikâyelerinde en çok aşk konusu, zaman zaman da kahramanlık konusu ve dinî konular işlenmiştir.

Cevap: E

4. **Aşağıdakilerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde yer alan kahramanlardan biri değildir?**

A) Kan Turalı

B) Deli Dumrul

C) Banu Çiçek

D) Çelebi

E) Bamsı Beyrek

Çözüm:

A, B, C ve E seçeneklerindeki kişiler *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin kahramanlarıdır. D seçeneğindeki Çelebi ise gölge oyununda yer alan ve kibar aile çocuğunu temsil eden kişidir.

Cevap: D

5. **Aşağıdaki halk hikâyelerinden hangisi konusu bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) *Arzu ile Kamber*

B) *Kerem ile Aslı*

C) *Tahir ile Zühre*

D) *Yaralı Mahmut*

E) *Âşık Garip*

Çözüm:

A, B, C ve E seçeneğinde yer alan hikâyelerde aşk konusu işlenmiştir. D seçeneğindeki hikâyede ise hem aşk hem de kahramanlık teması işlenmiştir.

Cevap: D

6. *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde Sözlü Dönem'e ait özellikler bulunmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu yargıyı ispatlar nitelikte <u>değildir</u>?

A) Destana ait unsurlara yer verilmesi

B) Hikâyelerde işlenen yiğitlik teması

C) Bazı hikâyelerde yer alan olağanüstü varlıklar

D) Destanlardaki savaşçı tipinin devam ettirilmesi

E) Nazım-nesir karışık olarak yazılmaları

<u>Çözüm:</u>

Dede Korkut Hikâyeleri Sözlü Dönem eserlerinden destan ile benzer özellikler gösterir. Bu hikâyelerde destan unsurlarına yer verilmesi, yiğitlik temasının işlenmesi, Azrail ile mücadele edilip olağanüstülüklere yer verilmesi, savaşçı kahramanların olması öncülde verilen yargıyı ispatlar niteliktedir. Sözlü Dönem'de destanlar manzumdur. Nazım nesir karışık yazılması *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin halk hikâyesi özelliği taşıdığının göstergesidir.

Cevap: E

7. Kız nergis-i mest edüp füsûn-sâz
Oğlana satanda şîve vü nâz

Oğlan nice sabr pîşe kılsun
Ver sabrı hem olsa nîşe kılsun

Ol kızlar içinde bir perî-zâd
Kays ile muhabbet etdi bünyâd

Bu beyitlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Bir mesneviden alınmıştır.

B) Yazanı ve söyleyeni belli olmayan anonim bir eserdir.

C) Kahramanlık konusu işlenmiştir.

D) Arapça ve Farsça etkisi yoktur.

E) Bir halk hikâyesinin nazım bölümünden alınmıştır.

<u>Çözüm:</u>

Şiirin kafiye örgüsü aa/bb/cc şeklinde olduğundan mesnevi olduğunu söyleyebiliriz. Mesnevilerin yazanı bellidir. Genellikle aşk konusu işlenir. Yabancı dillerin etkisi vardır. Halk hikâyeleri sade bir Türkçe ile nazım yerleri dörtlük olmak üzere nesirle karışık yazılırlar.

Cevap: A

8. Aşağıdakilerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri*'nden biri <u>değildir</u>?

A) *Dirse Han Oğlu Boğaç Han*

B) *Duha Koca Oğlu Deli Dumrul*

C) *Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı*

D) *Kazılık Koca Oğlu Yegenek*

E) *Uşun Koca Oğlu Emren*

<u>Çözüm:</u>

A, B, C, D seçeneklerindeki, *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde yer alır ancak E seçeneğinde yer alan hikâye yer almaz.

Cevap: E

9. I. *Hârname*
II. *İskendername*
III. *Mantıku't Tayr*

Aşağıdakilerden hangisi numaralanmış eserlerin ortak yönü <u>değildir</u>?

A) Aruz ölçüsü ile yazılmışlardır.

B) Hepsinde aşk konusu farklı açılardan ele alınmıştır.

C) Kafiye örgüsü aa/bb/cc… şeklinde devam eder.

D) Mesnevi nazım biçimi ile yazılmışlardır.

E) Fars edebiyatının etkisi görülür.

<u>Çözüm:</u>

Bu üç eser divan edebiyatında mesnevi nazım biçimiyle yazılmış eserlerdir. Mesnevilerde aruz ölçüsü kullanılır, kafiye örgüsü aa/bb/cc… şeklindedir, Fars edebiyatından edebiyatımıza geçmiş bir nazım biçimidir. Bu nedenle A, C, D ve E seçenekleri bu eserlerin ortak yönüdür. *Hârname*'de toplumsal yergi, *İskendernâme*'de İskender'in hayatı, *Mantıku't Tayr*'da tasavvuf konuları işlenmiştir. Bu nedenle B seçeneğini ortak özellik olarak söyleyemeyiz.

Cevap: B

1. ***Dede Korkut Hikâyeleri*** **aşağıdaki Türk boylarından hangisine aittir?**

A) Oğuzlar
B) Akhunlar
C) Göktürkler
D) Uygurlar
E) Karahanlılar

2. **Aşağıdakilerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde işlenen konulardan biri değildir?**

A) Rumlarla yapılan savaşlar
B) Oğuzların kendi iç mücadeleleri
C) Doğaüstü güçlerle savaş
D) Aşk ve yiğitlik
E) Devlet yönetimi

3. Nazım ve nesir karışık yazılmaları, kısa olmaları nedeniyle halk hikâyesi özelliği taşımaktadır. Bundan dolayı *Dede Korkut Hikâyeleri*, ---- geçişin ilk örneği kabul edilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) destandan halk hikâyesine
B) halk hikâyesinden hikâyeye
C) nazımdan nesre
D) mesneviden halk hikâyesine
E) destandan manzum hikâyeye

4. **Âşıklar tarafından halka aktarılan edebî metinler aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Dede Korkut Hikâyeleri*
B) Efsaneler
C) Masallar
D) Halk hikâyeleri
E) Destanlar

5. Savaş ve kahramanlık konusunu işleyen, Hz. Ali'nin mücadelelerini anlatan, nazım nesir karışık yazılabilen eserlere ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) halk hikâyesi
B) *Battalname*
C) cenkname
D) *Saltukname*
E) gazavatname

6. **Aşağıdakilerden hangisi beyitle yazılan nazım biçimlerindendir?**

A) Rubaî
B) Tuyuğ
C) Şarkı
D) Mesnevi
E) Terkibibent

7. **Beş mesnevinin bir araya gelmesiyle oluşan eserin ismi aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Hamse
B) Cönk
C) Divan
D) Murabba
E) Muhammes

8. Divan edebiyatındaki mesneviler bir bakıma günümüzdeki ---- ve ---- türünün yerini tutan uzun soluklu eserlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) roman - hikâye
B) roman - halk hikâyesi
C) masal - efsane
D) masal - hikâye
E) halk hikâyesi - hikâye

9. *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde eserde Türklerin eski geleneklerini ve yaşamlarını daha iyi bir şekilde tanımak mümkündür. Öyle ki örneğin 12. hikâyede bir Oğuz beyinin ölü atının kuyruğunu kestiğini, ak kıyafetlerini çıkarıp kara kıyafetlerini hazırladığını görürüz. Bundan başka hikâyenin kahramanının nasıl atlara bindiği, *Orhon Yazıtları*'nda da gördüğümüz gibi birçok yerde not edilmiştir. Bunların dışında yılda bir kez bir festival (toy) tertip edildiğini, her büyük beyin kırk yiğidinin olduğunu, onların altında İç Oğuz ve Dış Oğuz isimli yapıların bulunduğunu, bir kumandanın iznini almadan avlanmanın ve kuş tutmanın mümkün olmadığını öğreniyoruz.

Bu parçadan,

I. Dönemin sosyal yaşantısıyla ilgili bilgilere yer verilmiştir.
II. Dönemin askerî yapısıyla ilgili tespitler yapılmıştır.
III. Avlanmak, kuş tutmak gibi etkinlikler göçebe toplumlarda önemlidir.

çıkarımlarından hangisi ya da hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

10. Deli Dumrul isminde bir adam bir köprü yaptırır. Köprüden geçen herkesten para alır. Köprünün yakınında bir gün, bir oba yas tutmaya başlar. Dumrul, onlara giderek sorar ve onlardan birinin öldüğünü öğrenir. “Kim öldürdü?” diye sorar ve onlar, “Ölüm meleği Azrail, Allah'ın buyruğu üzerine canını aldı.” derler. Bunun üzerine şu sözleri sarf eder: “Bu Azrail de kim oluyor? Bir kere de benim köprüme gelsin, o zaman gösteririm ben ona!”

***Dede Korkut Hikâyeleri*'nden alınan parçadan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?**

A) Hikâyeler İslamiyet'in kabulünden sonra oluşmuştur.
B) Hikâyelerin oluştuğu dönemde Türkler göçebe yaşam tarzı sürmektedir.
C) O dönemde ölen kişilerin ardında yas tutulmaktadır.
D) İslami kavram ve kurallar tam anlamıyla bilinmektedir.
E) İslamiyet öncesindeki gelenekler sürdürülmektedir.

11. *Dede Korkut Hikâyeleri*'nde her hikâye sonunda gelen Dede Korkut için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İç Oğuzların beylerinden biridir.
B) Hikâyelerin kahramanlarından biridir.
C) Hikâyelerin anlatıcısı olarak karşımıza çıkar.
D) Hikâyeleri yazıya geçiren kişidir.
E) İslamiyet öncesi destanların kahramanlarından biridir.

12. *Dede Korkut Hikâyeleri*'yle ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Destandan halk hikâyeciliğine geçiş ürünüdür.
B) Eserin başında bir ön söz bulunmaktadır.
C) Oğuzların yaşamları ve birbirleriyle mücadelelerine yer verilir.
D) Bazı hikâyelerde olağanüstü kahramanlar vardır.
E) Vatikan ve Dresden olmak üzere iki nüshası vardır.

13. Tahir daha pek çok sitemli türküler söyledi ve “birbirimizden ayrılmaya sebep nedir?” diye sordu. Zühre, “Arap köleyle, sihirbaz kadın” dedi. Bunlar böyle konuşurlarken gözcüler durumu Arap köleye haber verdiler. Arap köle de hemen padişaha gidip olanları anlattı. Padişah gazaba gelip adamlarını gönderdi. Askerler köşkün altına geldiklerinde Tahir ile Zühre'yi karşılıklı türküler söyleyerek ağlarken buldular. Hemen Tahir'in üzerine atılıp tuttular, alıp doğru padişaha götürdüler.

Bir halk hikâyesinden alınmış bu parçada yapı unsurlarından hangileri vardır?

A) Yer - zaman - olay
B) Zaman - olay
C) Yer - zaman - kişiler
D) Yer - olay - kişiler
E) Yer - zaman

1. **Aşağıdakilerden hangisi *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Ön sözle beraber on üç hikâyeden oluşur.

B) *Dede Korkut Hikâyeleri* manzum hikâyelerdir.

C) 15. yüzyılda yazıya geçirilmiştir.

D) Dede Korkut, hikâyelerin yazarı belli değildir.

E) Son dönemlerde yeni bir nüshası ortaya çıkmıştır.

2. I. Orijinal metinleri Vatikan ve Almanya'da bulunur.

II. Son nüshası olan Dresden nüshası XVIII. yüzyılda bulunmuştur.

III. Bütün hikâyeler Oğuz Türkçesi ile söylenmiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangileri *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin nüshaları için <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

3. **Aşağıdakilerden hangisi halk hikâyelerine örnek olarak <u>gösterilemez</u>?**

A) *Arzu ile Kamber*

B) *Âşık Garip Hikâyesi*

C) *Kirmanşah*

D) *Tahir ile Zühre*

E) *Danişmendname*

4. **Aşağıdakilerden hangisi halk hikâyelerinin özelliklerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Efsanelerden, masallardan ve destanlardan beslenir.

B) Bütün halk hikâyeleri mutsuz bir sonla biter.

C) Koşma şeklinde düzenlenen nazım bölümleri vardır.

D) Halkın anlayabileceği sade bir dille yazılmışlardır.

E) Sözlü geleneğe ait anonim ürünlerdir.

5. I. Hikâyeler genellikle Hz. Ali etrafında şekillenmektedir.

II. Olaylar 13. yüzyılda Anadolu'da geçmektedir.

III. İslamiyet'in doğru şekilde yayılmasını sağlamaya çalışmışlardır.

Numaralanmış cümlelerden hangileri cenknâmeler için söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) I, II ve III

6. **Aşağıdakilerden hangisi mesnevi türüne ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?**

A) Aruz ölçüsünün kısa kalıplarıyla beyit nazım birimi kullanılarak yazılır.

B) Türk edebiyatında ilk olarak divan edebiyatı şairlerince kullanılmıştır.

C) Yazımı kolay olduğu için uzun hikâyeler mesnevi türü ile yazılmıştır.

D) Savaş, aşk, tarihî olaylar masal havası içinde anlatılmıştır.

E) Divan edebiyatında günümüzdeki roman ve hikâyenin yerini tutmuştur.

7. **Aşağıdaki eserlerin hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) *Leyla ile Mecnun*

B) *Hüsn ü Aşk*

C) *Kerem ile Aslı*

D) *Hüsrev ü Şirin*

E) *Cemşid ü Hurşid*

8. **Aşağıda verilen halk hikâyelerinden hangisinde hem aşk hem kahramanlık konusu işlenmiştir?**

A) *Kirmanşah*

B) *Kerem ile Aslı*

C) *Arzu ile Kamber*

D) *Âşık Garip Hikâyesi*

E) *Köroğlu*

9. Türk edebiyatında İslamiyet'in kabulü ile birlikte çeşitli dinî-kahramanlık konulu eserler varlık göstermeye başlamıştır. Bunlar arasında Hz. Ali'nin başkahramanlığında şekillenen, onun ve yoldaşlarının Müslümanlık uğruna girdiği mücadelelerin tarihten veya olağanüstü unsurlardan yararlanılarak anlatıldığı ---- önemli bir yer tutmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) cenknameler

B) destanlar

C) mesneviler

D) surnâmeler

E) *Battalname*

10. Var olanı halk yoh sanurlar
Yoh varlığına aldanurlar

Yohdur bu vücûdun i'tibârı
Hak âyînedür cihân gubârı

Ey akl edeb riâyet eyle
Bu bilmek ile kifâyet eyle

Bu dizelerin alındığı nazım şekliyle ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Edebiyatımızdaki ilk örneği *Kutadgu Bilig*'dir.

B) Aruz vezninin kısa kalıpları kullanılarak yazılır.

C) Divan edebiyatında Batılı hikâyenin yerini tutar.

D) Olay içerikli konuları anlatmaya uygundur.

E) Bâkî türün en güzel örneklerini vermiştir.

11. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü farklıdır?

A) *Risaletü'n Nushiyye*

B) *Leyla vü Mecnun*

C) *Kutadgu Bilig*

D) *Yusuf u Züleyha*

E) *Ferhat ile Şirin*

12 ve 13. soruları metne göre cevaplayınız.

Destandan halk hikâyesine pek çok şey miras kalmıştır ancak bu iki türün içerik, yapı, anlatıcı ve dinleyici dinamikleri açısından kesişen ve ayrılan bazı hususiyetleri vardır. Öncelikle destanla halk hikâyesi arasındaki benzerliklere değinilecek olursa her iki türde de anlatı saz ve ezgi eşliğinde nakledilir. Her iki türde de anlatıcı anlatısını jestler ve taklitlerle pekiştirir. Bu tutum aynı zamanda anlatıcı ile dinleyici arasında olumlu bir bağ oluşturur. Her iki türe ait anlatılar da büyük boyutludur. Hikâye anlatıcıları da destan anlatıcıları gibi bir çıraklık döneminden geçerler.

12. Bu parçadan hareketle aşağıda verilenlerden hangisi destanlarla halk hikâyelerinin ortak özelliklerinden biri değildir?

A) Sazla söylenmeleri

B) Sözlü anlatılar olması

C) Anlatılırken canlandırılmaları

D) Uzun anlatılar olmaları

E) Anlatıcılarının yetişme şekilleri

13. Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen türlerden birine örnek olamaz?

A) *Tahir ile Zühre*

B) *Kerem ile Aslı*

C) *Hüsrev ü Şirin*

D) *Arzu İle Kamber*

E) *Emrah ile Selvihan*

1. Der:

Yücelerden yücesin
Kimse bilmez nicesin
Güzel Tanrı
Çok cahiller seni gökte arar yerde ister
Sen bizzat mü'minlerin gönlündesin
Dâim duran cebbar Tanrı
Ulu yollar üzerine
İmaretler yapayım senin için
Aç görsem donatayım senin için
Alırsan ikimizin canını beraber al
Bırakırsan ikimizin canını beraber bırak
Keremi çok kadir Tanrı

Bu parçadan hareketle *Dede Korkut Hikâyeleri*'nin özellikleriyle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hitabet üslubuna yer verilmiştir.
B) Arapça ve Farsça kelimeler kullanılmıştır.
C) Redif ve kafiye kullanılarak ahenk sağlanmıştır.
D) İslamiyet'in etkileri görülür.
E) Eserde nazım bölümleri de bulunmaktadır.

2. Son dönemlerde bulunan ---- adlı hikâye nüshasının *Dede Korkut Hikâyeleri*'ne ait olduğu tespit edilmiştir. Günbed adı verilen bu nüsha, *Dede Korkut Hikâyeleri*'ndeki farklı ağız özelliklerini yansıtması açısından önem taşımaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi*
B) *Kazan Bey Oğlu Uruz'un Tutsak Olması*
C) *Basat'ın Tepegöz'ü Öldürmesi*
D) *Salur Kazan'ın Evinin Yağmalanması*
E) *İç Oğuz'a Taş Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü*

3. Aşağıdakilerden hangisi *Kerem ile Aslı* hikâyesi için söylenemez?

A) Hikâyede adı geçen Kerem, XVII. yüzyıl başlarında yaşamış bir saz şairidir.
B) *Kerem ile Aslı* hikâyesinin ne zaman yazıya geçirildiği belli değildir.
C) Kerem'in başından geçmiş gibi gösterilen olaylar olağanüstü bir özellik taşır.
D) Halk hikâyelerinde kullanılan kalıplaşmış sözler bu hikâyede de sıkça tekrarlanmıştır.
E) *Kerem ve Aslı* hikâyesi Kerem'in rüyasında Aslı'yı görmesi ile başlamıştır.

4. Halk hikâyelerinin konuları genellikle aşk ve kahramanlıktır. Bazen de her iki konu birlikte hikâyelerin konusunu oluşturur. Hikâyelerde anlatılan olaylar gerçek ya da gerçeğe yakındır. ---- kaynaklı olan, büyük ölçüde meddahlar ve saz ustası âşıklar tarafından anlatılan halk hikâyelerinde müzik ve şiir iç içedir. Bu sözlü dönem ürünleri konuşma dilinin sadeliğiyle yazılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Türk B) Arap C) Hint
D) Oğuz E) İran

5. Mesnevileri halk hikâyelerinden ayıran özellik aşağıdaki seçeneklerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Masal havası içinde bir anlatıma sahip olması
B) Savaş, aşk, tarihî olaylar, din ve tasavvuf konularına yer vermesi
C) Yazanı ve söyleyeni belli olan eserler olması
D) Eserin tamamında konu birliğinin sağlanması
E) Anlatmaya bağlı edebî türlerden biri olması

6. (I) Mesnevi, divan edebiyatında kullanılan bir nazım şeklidir. (II) Arap edebiyatından Türk edebiyatına geçen bu nazım şeklinde nazım birimi olarak beyit kullanılır. (III) Kafiye örgüsü aa-bb-cc-dd … şeklindedir. (IV) Genellikle aruzun kısa kalıplarıyla yazılan mesnevilerde beyit sınırlaması yoktur. (V) Mesnevilerde aşk, kahramanlık, din, tasavvuf gibi konular işlenmektedir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. **Aşağıdaki şairlerden hangisi beş mesneviye sahip değildir?**

A) Taşlıcalı Yahya

B) Nevizâde Atayi

C) Şeyh Galip

D) Ali Şîr Nevaî

E) Lâmiî Çelebi

8. **Mesnevi türüne divan şairlerinin rağbet göstermesinin temel nedeni aşağıdakilerden hangisi değildir?**

A) Aruz ölçüsünün kısa kalıplarıyla yazılması

B) Uzun hikâyeleri anlatma imkânı vermesi

C) Her beytinin kendi arasında kafiyeli olması

D) Arapça, Farsça sözcüklere yer verilebilmesi

E) Beyit sayısının sınırsız olması

9. **Aşağıdaki olaylardan hangisi Deli Dumrul hikâyesinin olay örgüsü içinde yer almaz?**

A) Deli Dumrul'un yan obadaki yiğidi öldürenin Azrail olduğunu öğrenmesi

B) Deli Dumrul'un annesinin oğlunun canı yerine kendi canını vermeyi kabul etmesi

C) Tanrı'nın Deli Dumrul'u canının yerine can bulması koşuluyla onun canını bağışlaması

D) Deli Dumrul'un kuru bir çay üzerine köprü yaptırıp geçenlerden para istemesi

E) Dede Korkut'un ortaya çıkıp esenlikler dilemesi ve dua etmesi

10. "Türk edebiyatında 19. yüzyıla kadar roman ve hikâyenin yerini tutan mesnevi, birçok sanatçının tercih ettiği bir nazım şekli olmuştur. Ancak bazı sanatçılar, bu türe hiç rağbet etmemiştir." bilgisini veren Öğretmen, Ceren'den bunu örneklemesini istemiştir.

Ceren'in doğru örneklendirdiği düşünülürse aşağıdakilerden hangisini söylemiş olabilir?

A) Bâkî - Nedim

B) Nef'î - Fuzûlî

C) Nedim - Nâbî

D) Nâbî - Süleyman Çelebi

E) Şeyyad Hamza - Mevlânâ

11. Edebiyatımızda farklı konuları işleyen mesneviler yazılmıştır. ---- tarafından yazılan otuz kuşun "Hüthüt" önderliğinde "Simurg"u aramak üzere yola çıkışlarını anlatan ---- ve ---- tarafından yazılan Hz. Muhammet'in doğumundan ölümüne kadar geçen süreci anlatan ---- bunlardan ikisidir.

Bu metindeki boşluklara sırasıyla getirilebilecek şair ve eser adları hangi seçenekte verilmiştir?

A) Ahmedî, *İskendernâme* - Fuzûlî, *Su Kasidesi*

B) Zâtî, *Şem ü Pervâne* - Süleyman Çelebi, *Vesiletü'n Necat*

C) Fuzûlî, *Su Kasidesi* - Gülşehri, *Mantıku't Tayr*

D) Gülşehri, *Mantıku't Tayr* - Süleyman Çelebi, *Vesiletü'n Necat*

E) Ahmedî, *İskendernâme* - Zâtî, *Şem ü Pervâne*

1. Dua edeyim hanım:

Yerli kara dağların yıkılmasın.
Gölgeli koca ağacın kesilmesin.
Taşkın akan güzel suyun kurumasın.
– Kadir Tanrı seni namerde muhtaç etmesin.
Ak alnında beş kelime dua kıldık, olsun kabul.
Derlesin toplasın
Günahımızı adı güzel Muhammed'e bağışlasın hanım hey!..

Bu parçadan hareketle *Dede Korkut Hikâyeleri* ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Hikâyelerde İslamî unsurlara yer verilmiştir.
B) Halk deyişlerine yer verilerek anlatım güçlendirilmiştir.
C) Hikâyelerin sonunda kahramanlar dua ederek hikâyeyi bitirir.
D) Kalıp ifadelere yer verilerek bütünlük sağlanır.
E) Halkın değerlerine dair unsurlar içerir.

2. …Kerem ertesi gün yola revan olup giderken sabaha yakın idi, başladı seher yeli esmeğe. Kerem: "Eğlen Sofu. Şu seher yeli ile sevdiğime bir selam göndereyim." deyip aldı sazı eline bakalım ne dedi?

Aldı Kerem:

(1) Eğer gider isen bizim ellere,
Sana söyleyeyim dur seher yeli.
Bir selam var göndereyim yârime,
Bugün Han Aslı'mı gör seher yeli.

Bir halk hikâyesinden alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Olaylar nesirle, duygular nazımla anlatılmıştır.
B) Halk söyleyişlerine yer verilir.
C) Kelime tekrarlarına dayanan redif kullanılmıştır.
D) Nazım bölümleri koçaklama şeklinde söylenmiştir.
E) Dörtlük hece ölçüsüyle söylenmiştir.

3. **Aşağıda verilen eserler konuları ve türleri bakımından eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?**

A) *Yedi Yol Cengi*
B) *Tahir ile Zühre*
C) *Âşık Garip Hikâyesi*
D) *Kîrmanşah*
E) *Yaralı Mahmut*

4. (I) Halk hikâyelerinde aşk, sevgi ve kahramanlık konuları işlenmiştir. (II) Bazı halk hikâyelerinde aşk ve kahramanlık konusu birlikte ele alınmıştır. (III) Nazım nesir karışık hâlde söylenir. (IV) Halk kültüründen, dilinden izler taşır. (V) Farklı bölgelerde söylendikleri için halk hikâyeleri ortaya çıktıkları dönemin sosyal, siyasal ve kültürel zihniyetini yansıtmazlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. **Aşağıdakilerden hangisi halk hikâyesini destandan ayıran özelliklerden biri değildir?**

A) Olayların ve kişilerin anlatılmasında gerçekliğe daha çok önem verilmiştir.
B) Kahramanları halktan insanlar, din adamları, tüccarlar vb. kişilerdir.
C) Anonim özellikte olup sözlü edebiyat ürünüdür.
D) Kahramanlık konusundan daha çok aşk konusu işlenmiştir.
E) Halk hikâyelerinin oluşması için tarihî bir olayın olması gerekmez.

6. Mektebde anunla oldı hemdem
Bir nice melek-misâl kız hem

Bir saf kız oturdı bir saf oğlan
Cem' oldı behişte hûr u gılmân

Oğlanlara kızlar olsalar yâr
Aşkda bulunur revâc-ı bâzâr

Bu dizelerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Mesnevi nazım biçimiyle yazılmıştır.

B) Bazı kelimeler ve ekler günümüzden farklı bir şekilde kullanılmıştır.

C) Bütün beyitlerinde tam kafiye vardır.

D) Her beyiti kendi içinde uyaklıdır.

E) Arapça ve Farsça tamlamaların olduğu bir dille yazılmıştır.

7. Birbirini seven ama bir türlü kavuşamayan kara sevdalı iki gencin hikâyesidir. İlk olarak Arap edebiyatında işlenmiş oradan Fars edebiyatında ayrıntılı olarak işlenmiştir. Türk edebiyatında da birçok sanatçı bu konuda mesneviler yazmıştır. Ancak en güzel örneği Fuzûlî tarafından kaleme alınmıştır.

Bu parçada özellikleri verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Hüsrev ü Şirin*

B) *Beng ü Bâde*

C) *Yusuf u Züleyhâ*

D) *Cemşid ü Hurşid*

E) *Leylâ vü Mecnun*

8.
- Yusuf Has Hacip
- Taşlıcalı Yahya
- Lâmiî Çelebi

Bu sanatçıların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aynı dönemde eser vermişlerdir.

B) Hamse sahibi şairlerin başında gelirler.

C) Günümüzdeki roman ve hikâyeye benzer eser vermişlerdir.

D) Türk edebiyatında ilklere imza atmışlardır.

E) Aşk konulu mesneviler kaleme almışlardır.

9. *Mantıku't Tayr*'da otuz kuşun Simurg'u bulmak üzere yaptıkları yolculukta geçtikleri yedi vadi vardır.

Aşağıdakilerin hangisinde adı geçen vadiler ve açıklamalarıyla ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?

A) İstiğna (gönül tokluğu): Ne bir dava vardır burada ne de bir mana.

B) Marifet: Deriyi değil içindeki sırrı görmektir aslolan.

C) Aşk: Canını canan için feda edenler gerçek âşıklardır.

D) Talep: Gece gündüz arayıp da bulamıyorsan bu onun kayıp olmasından değildir.

E) Hayret: Sayılar az da olsa çok da olsa hepsi "birlik"te birleşir.

10. Aşağıdaki beyitlerden hangisinin anlatmaya bağlı bir metnin içerisinden alındığı söylenemez?

A) Oluban bîd bergi gibi lerzân
Nihâl-i erguvan-veş derledüm kan

B) Cefâdan nây gibi zâr etmez olmış
Varup Leylîyi bîzâr etmez olmış

C) Olur ma'şûk dâğ u zahme tâlib
Nişan lâzımdır âşıklarda Gâlib

D) Olup hoşnûd kendü âteşinden
Şikâyet etmez olmış mâhveşinden

E) Yûsuf'a kalmadı bu hüsn bâkî
Kıyâs eyle [sana] yârum kala mı

1. Kalemini halkı eğitmek için kullandığından eserlerinde sanatsal ögelere pek fazla yer vermemiştir. Bu nedenle sade, anlaşılır bir dil kullanmıştır. Türk edebiyatının yazılmış ilk yerli hikâyesini kaleme alan yazar bu hikâyeleri *Letaif-i Rivâyât* adlı eserde toplamıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerin hangisidir?

A) İbrahim Şinasi

B) Ahmet Mithat Efendi

C) Recaizade Mahmut Ekrem

D) Nabizade Nazım

E) Samipaşazade Sezai

Çözüm:

Türk edebiyatında roman, hikâye, makale vb. türler ilk defa Tanzimat Dönemi'nde görülür. Tanzimat Dönemi'nde halkı eğitmek amacıyla roman ve hikâyeler yazan sanatçı Ahmet Mithat Efendi Türk edebiyatının ilk hikâyesini yazmıştır.

Cevap: B

2. *Memleket Hikâyeleri* adlı eseriyle Anadolu gerçeğini gözler önüne serer. Güçlü bir gözlemci olan yazar, betimlemelerinde de nesneldir. Realist bir anlayışa sahip olan yazarın sade bir dili ve yalın bir anlatımı vardır. Mizah ve eleştiri onun yapıtlarının ayrılmaz unsurlarındandır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sait Faik Abasıyanık

B) Memduh Şevket Esendal

C) Ömer Seyfettin

D) Ahmet Mithat Efendi

E) Refik Halit Karay

Çözüm:

Edebiyatımıza öykü türü Tanzimat'la girmiştir. Zamanla teknik olarak da Batılı seviyeye ulaşan Türk öykülerinde önceleri İstanbul ve çevresi mekân olarak seçilmiştir. Millî Edebiyat Dönemi'nde ise öykülerde ilk kez Anadolu gerçeği ele alınmaya başlanmıştır. Refik Halit Karay *Memleket Hikâyeleri* adlı eserinde sade bir dille Anadolu'yu işlemiştir.

Cevap: E

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Tanzimat II. Dönem sanatçılarından Samipaşazade Sezai, realist bir anlayışla yazdığı *Sergüzeşt* adlı hikâye kitabında Kafkasya'dan getirilen Dilber adlı bir kızın sıkıntılarla dolu hayatını anlatır.

B) Servetifünun Dönemi'nde hikâye, roman gibi tam anlamıyla Batılı bir kimlik kazanmıştır.

C) Servetifünun Dönemi'nde mekân olarak romanda olduğu gibi öykülerde de yine İstanbul seçilmiştir.

D) Tanzimat II. Dönem'de Recaizade Mahmut Ekrem *Muhsin Bey* adlı hikâyeyi yazmıştır.

E) Servetifünun hikâyeleri içinde en ilginç eser olan *Hayat-ı Muhayyel*'de Hüseyin Cahit Yalçın, Edebiyatıcedide sanatçılarının aileleri ile birlikte Yeni Zelenda'ya göç etmeyi düşünmelerini ancak maddi imkânsızlıklar nedeniyle vazgeçmelerini anlatır.

Çözüm:

Türk edebiyatında öykü türü Servetifünun Dönemi'nde ilk kez Batı edebiyatı seviyesine ulaşmıştır. Romanda olduğu gibi öykülerde de İstanbul ve çevresi mekân olarak seçilmiştir. *Muhsin Bey*, Recaizade Mahmut Ekrem'in hikâye türündeki eseridir. Hüseyin Cahit Yalçın, *Hayat-ı Muhayyel*'de dönemin sanatçılarının Yeni Zelenda'ya göç etme hayallerini anlatmıştır. A seçeneğindeki *Sergüzeşt*'in türü öykü değil romandır.

Cevap: A

4. — Sen bu dükkânı yeni tuttun, değil mi?

— Hayır, cevabını alınca tekrar sordu:

— İstersen eskiden tut. Fakat senden önce burada bir muhallebici otururdu, değil mi?

— Hayır.

— Öyleyse bir bozacı?

— Hayır.

— Ya kim otururdu?

— Hiç kimse...Bu dükkânı ben kendim yaptırdım.

— Eee, bu mermer tezgâh burada ne?

— Ben koydurdum. Câbî Efendi gözlerini açtı. Marangoza daha keskin bir dikkatle baktı:

— Sen deli misin oğlum?

— Hayır.

— Akıllı bir adam mermer üzerinde keser oynatır mı?

— Niçin oynatmasın?

— Kazayla keser kaçar. Hem mermer bozulur hem keser…

— Ben hiç keserimi kaçırmam.

— Kaç senelik marangozsun?

— Yirmi senelik.

— Kaç senedir mermer tezgâh üzerinde çalışıyorsun?

— On beş sene var...

Ömer Seyfettin'in *Mermer Tezgâh* adlı hikâyesinden alınan bu parçada kullanılan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anlatma

B) Gösterme

C) Geriye dönüş

D) İç monolog

E) Bilinç akışı

Çözüm:

Verilen parçaya bakıldığında diyalogların üzerine kurulmuş olduğu görülür. Bu tür metinlerde gösterme tekniği kullanılır. Gösterme, anlatıcının olayı anlatması değil; olayın, hareketin, tavrın, durumun dil vasıtası ile gösterilmesidir. Bu anlatım tekniğinde anlatıcı aradan çekilir ve anlatılmak istenen diyaloglar üzerinden verilir.

Cevap: B

5. Muhsin Çelebi, Türkçe bağırdıkça Türkçe bilmeyen Şah kızıyor, sararıyor, morarıyor, elinde heyecandan açamadığı mektup tir tir titriyordu… Tahtının arkasındaki cellatlar kılıçlarını çekmişlerdi. Muhsin Çelebi bağırdı, çağırdı. Danışmanlar, vezirler, cellatlar, savaşçılar hükümdarlarının sabrına, buna dayanmasına şaşıyorlardı.. Muhsin Çelebi sözünü bitirince izin filan istemedi, kalktı. Kapıya doğru yürüdü. Şah İsmail'in Çaldıran'da kırılacak olan gururu, bugün bu tek Türk'ün ateş bakışları altında erimişti. Muhsin Çelebi dışarı çıkarken kendi gibi şaşkınlıktan donan nedimelerine:

— Şunun kaftanını veriniz, dedi. Savaşçılardan biri koştu. Tahtın önünde serili kaftanı topladı. Türk elçisine yetişti:

— Buyurun, kaftanınızı unuttunuz. Muhsin Çelebi durdu. Güldü. Çıktığı kapıya doğru dönerek Şah'ın işiteceği yüksek bir sesle:

— Hayır, unutmuyorum. Onu size bırakıyorum. Sarayınızda büyük bir Padişah elçisini oturtacak seccadeniz, şilteniz yok… Hem bir Türk, yere serdiği şeyi bir daha arkasına koymaz… Bunu bilmiyor musunuz, dedi.

***Pembe İncili Kaftan* adlı öyküden alınan bu parça için hangisi söylenemez?**

A) Kişilerin psikolojisi ile ilgili bilgiler vardır.

B) Millî ve manevi değerlere vurgu yapılmıştır.

C) Gösterme tekniği kullanılmıştır.

D) Hakim bakış açısı ile kaleme alınmıştır.

E) Durum hikâyesi özelliği göstermektedir.

Çözüm:

A seçeneğindeki sözü edilen kişilerin psikolojisi ile ilgili bilgiler metnin ilk cümlelerindeki kahramanların konuşmaları ve fiziksel betimlemeler ile verilmiştir. B seçeneğine Muhsin Çelebi'nin temsil ettiği ülkenin saygınlığını korumak adına sergilediği tutum ve davranışlar ile ulaşılır. Diyaloglara yer verilmesi bu parçada gösterme tekniğinin kullanıldığını kanıtlar. Metinde anlatıcının olayların tüm detaylarına hakim olmasından ve kahramanların iç dünyalarına dair bilgiler vermesinden dolayı hakim bakış açısı ile yazılmıştır. Merak uyandırdığı ve olaylar sıralandığı için olay hikâyesidir.

Cevap: E

6. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi hikâyesi için söylenemez?

A) İlk yerli ürünler Ahmet Mithat Efendi tarafından verilmiştir.

B) Batılı tarzda ilk hikâye örneği bu dönemde verilmiştir.

C) Hikâyelerde yazarlar objektif kalamamışlardır.

D) *Kıssadan Hisse* adlı eser hikâyede dönüm noktası olmuştur.

E) I. Dönem'de realizm ve natüralizmin etkisiyle hikâyeler yazılmıştır.

Çözüm:

A, B, C ve D seçenekleri Tanzimat Dönemi hikâyesi için söylenebilir. Fakat E seçeneğinde yer alan akımlar Tanzimat II. Dönem hikâyesi için geçerlidir.

Cevap: E

7. I. Sanat anlayışları nedeniyle bireysel konuları ele almışlardır.

II. Çehov tarzı hikâyeler kaleme alınmıştır.

III. Servetifünun ve Millî Edebiyat hikâyesi arasında köprü vazifesi görmüştür.

Numaralanmış cümlelerin hangileri Fecriati hikâyesi için söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

Çözüm:

I ve III numaralı cümleler Fecriati hikâyesi için söylenebilir. Fecriati Dönemi'nde Maupassant tarzı hikâyeler kaleme alınmıştır. Bu nedenle II numaralı cümle bu dönem için söylenemez.

Cevap: B

8. Aşağıdaki dönemlerden hangisinde roman ve hikâye birbirinden kesin çizgilerle ayrılmıştır?

A) Millî Edebiyat Dönemi

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriati Dönemi

D) Tanzimat Dönemi

E) Cumhuriyet Dönemi

Çözüm:

Roman ve hikâye Cumhuriyet Dönemi'nde kesin çizgilerle birbirinden ayrılmıştır.

Cevap: E

9. Aşağıdakilerden hangisi *Küçük Şeyler* adlı eserde hem Doğu hem de Batı etkisi olduğunun bir göstergesidir?

A) Küçük insanların hassasiyetlerine yer veren hikâyelerin bulunması

B) Batılı anlamda ilk hikâye örneklerinin yer alması

C) Tamlamalarla yüklü ağır bir dille modern hikâyenin anlatım tekniklerine yer verilmesi

D) Tanzimat Dönemi'nde yazılan hikâyelerden biri olması

E) Dramatik hikâyelere yer veren bir eser olması

Çözüm:

Divan edebiyatı döneminde dil oldukça ağır ve yabancı kelimelerle yüklüdür. Batı edebiyatında hikâye ve romanda modern anlatım teknikleriyle oluşturulmuştur. *Küçük Şeyler*, bu anlatım tekniklerini kullanması sebebiyle Türk edebiyatında Batılı tarzda ilk hikâye olarak nitelendirilmektedir. Ancak Samipaşazade Sezai, eserini oluştururken eski geleneğinden de kopmayarak özellikle üslup açısından bu geleneği devam ettirmiştir.

Cevap: C

10. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi hikâyesini kendinden önceki dönemlerin hikâyelerinden daha farklı kılar?

A) Konu
B) Edebî akım
C) Mekân
D) Dil
E) Kişiler

Çözüm:

Millî Edebiyat Dönemi dilde sadeleşme hareketinin başladığı ve başarılı olduğu bir dönemdir. Diğer edebî dönemlerde de sadeleşme çalışmaları denenmiş ancak başarıya ulaşamamıştır. Millî Edebiyat Dönemi hikâyesinde dil yabancı etkilerden arındırılmış, saf Türkçe anlayışı ile eserler yazılmıştır. Bu nedenle Millî Edebiyat Dönemi hikâyesi dil yönüyle diğer edebî dönemlerden daha farklıdır.

Cevap: D

11. Türk hikâyeciliğinin seyri dikkate alındığında aşağıdaki sıralamalardan hangisi doğru olur?

A) *Dede Korkut Hikâyeleri - Tahir ile Zühre - Kıssadan Hisse - Küçük Şeyler - Memleket Hikâyeleri*
B) *İzmir Hikâyeleri - Dede Korkut Hikâyeleri - Kıssadan Hisse - Memleket Hikâyeleri - Tahir ile Zühre*
C) *Kıssadan Hisse - Tahir ile Zühre - Dede Korkut Hikâyeleri - İzmir Hikâyeleri - Memleket Hikâyeleri*
D) *Tahir ile Zühre - Memleket Hikâyeleri - Dede Korkut Hikâyeleri - Kıssadan Hisse - İzmir Hikâyeleri*
E) *Dede Korkut Hikâyeleri - Tahir ile Zühre - Kıssadan Hisse - Memleket Hikâyeleri - İzmir Hikâyeleri*

Çözüm:

Türk hikâyecilik geleneğinin ilk adımında, destandan halk hikâyesine geçişte köprü olarak görülen *Dede Korkut Hikâyeleri* yer alır. Halk hikâyeleri, modern hikâyeden önceki anlatmaya bağlı metinlerimizdir. Bu anlamda *Tahir ile Zühre* bu sıralamada ikinci sırada bulunmalıdır. Modern hikâyeciliğimiz Tanzimat'la başlamış, Servetifünun ve Millî Edebiyat'la devam etmiştir. Dolayısıyla sıralama *Kıssadan Hisse* (Ahmet Mithat), *Küçük Şeyler* (Samipaşazade Sezai), *Memleket Hikâyeleri* (Refik Halit Karay) şeklinde devam etmelidir.

Cevap: A

12. Aşağıdaki parçaların dil, tema ve anlatım özellikleri dikkate alındığında hangisinin farklı bir dönemde yazılmış olduğu söylenebilir?

A) "Bizimkiler! Bizimkiler!" diye bağırarak uyandı. Doğruldu. Üstündeki kertenkeleler kaçıştılar. Limana baktı. Gerçekten, kalenin karşısında bir donanma gelmişti. Kadırgaların, yelkenlerin, küreklerin biçimine dikkat etti. Sarardı. Gözlerini açtı. Yüreği hızla çarpmaya başladı. Ellerini göğsüne koydu. Bunlar Türk gemileriydi. Kıyıya yanaşıyorlardı. Gözlerine inanamadı.

B) Muhsin Çelebi Türkçe olarak bağırdıkça; Türkçe bilmeyen şah kızıyor, sararıyor, morarıyor, elinde heyecandan açamadığı mektup tir tir titriyordu... Tahtının arkasındaki cellatlar kılıçlarını çekmişlerdi. Muhsin Çelebi bağırdı, çağırdı. Danışmanlar, vezirler, cellatlar, savaşçılar hükümdarlarının sabrına, buna dayanmasına şaşıyorlardı. Hatta içlerinden birkaçı mırıldanmaya başladı.

C) Burası, en yakın kasabaya iki gün uzakta, Anadolu'nun çıplak, yolsuz, viran bir köyü idi. Bir vilâyetten diğerine geçen arabasız yolcular, bazen, havalar çok kurak gidip Kızılırmak geçit verirse, şoseyi bırakırlar ve kestirmeden bu köye uğrayarak iki gün yol kazanırlardı. İşte, senede bu vesile ile beş on kişi, beş on fakir, böyle hüzünlü bir saatte yorgun argın gelir, kapıları vururdu.

D) İşte bu zat bir gün, gerekli hazırlıkları yapar. Yani zeytinyağı küpüne benzeyen fesini kızgın kalıba çektirip potinlerini boyatır. Ne durumda olduğu yukarıda anlatılan pantolon, palto ve yine bunlar kadar yıpranmış olan yelek üzerine nasılsa bulup buluşturup yeni ve sakız gibi bir frenk gömleği giyer. Ne çare ki gömlek fabrikalarında Siymâ Bey'in ölçüsüne gömlek yapılmadığı için yaka ile kollar o canım gerdan ile bileklere pek geniş geldiğinden boyun bağını sıkı bağlayarak yakayı büzer müzer güya.

E) Köydeydik… Temiz ve ölçülü bir coşkunun neşesiyle haykıran küçük çağlayanın o kadar yakınındaydım ki suyun düşüşüyle uçuşan görünmez zerreler hayali bir yağmur gibi yüzümü ıslatıyor ve köpeğim yüzükoyun uzanmış yarım kapalı gözleriyle bu ilk gördüğü manzarayı seyrederek kımıldanmaya cesaret edemiyordu.

Çözüm:

Millî Edebiyat hikâyelerinde Anadolu, Türklük ve dil bilinci, bağımsızlık konuları sade bir dille realist bakış açısıyla işlenmiştir. Bu anlamda A, B, C, E seçeneklerindeki örnekler Millî Edebiyat Dönemi'nde yazılmıştır. Tanzimat hikâyesinde işlenen konular tutsaklık, Batı uygarlığı ile Osmanlı arasında farklıların karşılaştırılması, zorunlu yapılan evlilikler vb.dir. Romantizm akımının etkisiyle yazar kendini eserde belli eder, bir meddah edasıyla okurla konuşabilir. D seçeneğindeki örnek, Tanzimat Dönemi'nde yazılmıştır.

Cevap: D

1. Aşağıdaki dönemlerden hangisinden itibaren hikâye bir tür olarak edebiyatımızda varlık göstermeye başlamıştır?

A) Servetifünun Dönemi
B) Fecriati Dönemi
C) Tanzimat Dönemi
D) Millî Edebiyat Dönemi
E) Cumhuriyet Dönemi

2. Batılı anlamda ilk hikâye örneği ve yazarı aşağıdaki seçeneklerden hangisinde verilmiştir?

A) *Letaif-i Rivâyât* - Ahmet Mithat Efendi
B) *İntibah* - Namık Kemal
C) *Telemak* - Yusuf Kâmil Paşa
D) *Küçük Şeyler* - Samipaşazade Sezai
E) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat* - Şemsettin Sami

3. Aşağıdakilerden hangisinde Türk edebiyatında olay hikâyesinin en önemli temsilcisi ve yaşadığı dönem verilmiştir?

A) Halide Edip Adıvar - Millî Edebiyat Dönemi
B) Halit Ziya Uşaklıgil - Servetifünun Dönemi
C) Samipaşazade Sezai - Tanzimat Dönemi
D) Ömer Seyfettin - Millî Edebiyat Dönemi
E) Mehmet Rauf - Servetifünun Dönemi

4. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Millî Edebiyat anlayışıyla eser vermemiştir?

A) Aka Gündüz
B) Halide Edip Adıvar
C) Reşat Nuri Güntekin
D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
E) Halit Ziya Uşaklıgil

5. Aşağıda verilen Tanzimat Dönemi hikâye yazarlarından hangisinin eserlerinde kullandığı dil diğerlerine göre daha sadedir?

A) Ahmet Mithat Efendi
B) Muallim Naci
C) Samipaşazade Sezai
D) Recaizade Mahmut Ekrem
E) Nabizade Nazım

6. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi hikâyelerinde işlenen konulardan biri değildir?

A) Vatan sevgisi
B) Cehalet ve yoksulluk
C) Türkçülük
D) Bağımsızlık
E) Kölelik ve cariyelik

7. Aşağıdakilerden hangisi Fecriati Dönemi hikâyesinin özelliklerinden biri değildir?

A) Bunalım ve karamsarlık gibi bireysel konular işlenmiştir.
B) Hikâyelerde realizm ve natüralizmin etkisi görülür.
C) Ağır ve süslü bir dil kullanılmış, zaman zaman yapmacıklığa düşülmüştür.
D) Servetifünun Edebiyatı'nın devamı niteliğinde eserler verilmiştir.
E) Ortak bir hikâye anlayışı etrafında birleşmişlerdir.

8. ---- ilk defa Anadolu'yu tanıtan eserleriyle adını duyurmuştur. Yergi ve mizah türünde yazdığı yazıları ile üne kavuşmuştur. Sade ve akıcı bir dille eserlerini yazmıştır. Türkçeyi ustalıkla kullanmıştır. İstanbul'u tüm renkleriyle yansıtmıştır. *Memleket Hikâyeleri* adlı eserinde Bursa, Sinop, Çorum, Ankara ve Bilecik coğrafyasını ve bu coğrafyalarda yaşayan insanları konu almıştır.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ömer Seyfettin

B) Reşat Nuri Güntekin

C) Halide Edip Adıvar

D) Refik Halit Karay

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

9. I. *Yüksek Ökçeler*

II. *Kediler*

III. *Başını Vermeyen Şehit*

IV. *Solgun Demet*

V. *Pandomima*

Numaralanmış eserler yazarlarına göre eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. Mehmet Efendi yataktan kalktı. Uykulu uykulu, ağanın evinin yolunu tuttu. Çardağın dibine vardı. Çardakta cibinlikler bir gölge gibi görünüyordu. Çardağın dibinde durdu. Sığırlar gübrenin üstüne yatmış geviş getiriyordu. Omzunun bir ucunu çardağın direğine dayadı. Bekledi. Neden sonra, zar zor, işitilir işitilmez bir sesle "Kardaş!" dedi.

Bu parçada hikâye ögelerinden hangisine yer verilmemiştir?

A) Mekân

B) Zaman

C) Olay

D) Anlatıcı

E) Bakış Açısı

11. Aşağıda verilen açıklamaların hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Millî Edebiyat hikâyesinde kullanılan dil, Tanzimat I. Dönem hikâyesinde kullanılan dilden daha sadedir.

B) Tanzimat I. Dönem hikâyecileri ile Servetifünun hikâyecilerinin sanat yapma amacı ortaktır.

C) Servetifünun Edebiyatı hikâyelerinde sanat için sanat anlayışına bağlı olarak ağır bir dil hakimdir.

D) Memleket edebiyatı anlayışı, Millî Edebiyat Dönemi'nde hikâyelerde de görülmüştür.

E) Tanzimat Dönemi'ndeki ilk hikâye örneklerinde geleneksel anlatım tekniklerinin etkisi görülmektedir.

12. I. Ahmet Mithat Efendi - *Kıssadan Hisse*

II. Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Dağa Çıkan Kurt*

III. Reşat Nuri Güntekin - *Leyla ile Mecnun*

IV. Halit Ziya Uşaklıgil - *Bir Muhtıranın Son Yaprakları*

V. Halide Edip Adıvar - *Millî Savaş Hikâyeleri*

Numaralanmış eşleştirmelerin hangilerinde eserlerin yeri değiştirilirse yanlışlık giderilmiş olur?

A) I ve V B) II ve III C) II ve IV

D) II ve V E) III ve IV

1. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi hikâyesinin özellikleri arasında <u>yer almaz</u>?

A) Eserlerin çoğu olay hikâyesi türünde kaleme alınmıştır.

B) Günlük hayat ve Anadolu anlatılmıştır.

C) Hikâyelerde oldukça sade bir dil kullanılmıştır

D) İslamcılık akımı çerçevesinde hikâyeler oluşturulmuştur.

E) Halkın her kesiminden insan hikâyenin konusu olmuştur.

2. Aşağıdakilerden hangisi Ömer Seyfettin'e ait hikâyelerden biri <u>değildir</u>?

A) Pembe İncili Kaftan

B) Forsa

C) Yüksek Ökçeler

D) Memleket Hikâyeleri

E) Başını Vermeyen Şehit

3. Aşağıdaki Millî Edebiyat Dönemi sanatçılarından hangisi eserlerinde gözlem ve mizaha yer vermiştir?

A) Halide Edip Adıvar

B) Aka Gündüz

C) Refik Halit Karay

D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

E) Hamdullah Suphi Tanrıöver

4. Aşağıdaki hikâyelerden hangisi farklı bir dönemde yazılmıştır?

A) *Hepsinden Acı*

B) *Küçük Şeyler*

C) *Solgun Demet*

D) *Onu Beklerken*

E) *İhtiyar Dost*

5. Tanzimat I. Dönem hikâyelerinde ----, II. Dönem hikâyelerinde ---- ve ---- etkili olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) realizm - romantizm - natüralizm

B) natüralizm - romantizm - realizm

C) romantizm - realizm - natüralizm

D) natüralizm - realizm - romantizm

E) realizm - romantizm - natüralizm

6. I. Olay hikâyesi ön plana çıkmıştır.
II. Realizm ve romantizm akımı etkili olmuştur.
III. Hikâye türüne yeni bir soluk getirmişlerdir.

Numaralanmış cümlelerden hangileri Fecriati hikâyesi için <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve III E) II ve III

7. Birçok farklı türde eser veren Tanzimat Dönemi sanatçılarındandır. Batılı anlamda ilk hikâye örneği kabul edilen altı hikâyeden oluşan eseriyle ün kazandı. *Küçük Şeyler* adlı eseri, Batılı tarzda ilk hikâyenin örnekleri arasındadır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerin hangisidir?

A) Samipaşazade Sezai

B) Recaizâde Mahmut Ekrem

C) Nabizâde Nazım

D) Ahmet Mithat Efendi

E) Namık Kemal

8. 20. yüzyılın başlarında başlamıştır. Arapça ve Farsçanın dilimiz üzerindeki etkisi ortadan kalkmıştır. İstanbul Türkçesi tüm yurtta ana dil olarak kullanılmaya başlanmıştır. Milliyetçilik ruhu ve ulus anlayışı bu dönemde yoğunlaşmıştır. Sanat anlayışı bireysellikten uzaklaştırılmış, toplum sanatın merkezine alınmıştır. Anadolu, Anadolu insanı, köylü bu dönemde hikâyenin ve romanın konusu olmuştur.

Bu parçada sözü edilen edebiyat dönemi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat Dönemi

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriati Dönemi

D) Millî Edebiyat Dönemi

E) Cumhuriyet Dönemi

9. Servetifünun hikâyesinde hayal kırıklıkları, üzüntü, sonu gelmeyen aşklar, aile içi çatışmalar vb. bireysel konular işlenmiştir. Genellikle üst tabakadan seçtikleri kahramanları eserlerinde anlatarak aydın kesime hitap etmişlerdir.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki eserlerden hangisinin farklı bir kesime hitap ettiği söylenebilir?

A) *Hayat-ı Muhayyel*

B) *Son Emel*

C) *Hepsinden Acı*

D) *Harap Mabetler*

E) *Kadın İsterse*

10. I. Ahırın avlusunda oynarken aşağıda, gümüş söğütler altında görünmeyen derenin hazin şırıltısını duyardık. Evimiz iç çitin büyük kestane ağaçları arkasında kaybolmuş gibiydi. Annem İstanbul'a gittiği için benden bir yaş küçük kardeşim Hasan'la artık Dadaruh'un yanından hiç ayrılmıyorduk. Bu, babamın seyisi yaşlı bir adamdı. Sabahleyin erkenden ahıra koşuyorduk.

II. ...İşte bu gece ne yapacağını bilemiyordu! Kırk sekiz saatin feci ve inanılmaz tarihi sinirlerine dokunmuştu. İki defa Depo'daki yalısının önüne kadar gitti. Fakat içeri giremedi. Tekrar arabaya atladı. Döndü. Lanetlerden kaçan bir hain, arkasından koşulan bir suçlu gibi karanlık sokaklarda kaybolmak istedi. Dolaştı, dolaştı. Tekrar rıhtıma çıktı. Hırsız adımlarla deniz kenarına geldi.

III. Yirmi yaşından fazla göstermeyen bir delikanlı çadırın önünde yan yatırılmış bir el arabasının üstüne oturarak saz çalıyordu. Başı göğsüne yatmış ve gözleri yere dikilmiş olduğu için çehresini tamamen görmeye imkân yoktu.

Numaralanmış parçalarda sırasıyla hangi bakış açıları kullanılmıştır?

A) Gözlemci - kahraman - ilahi

B) İlahi - gözlemci - gözlemci

C) Kahraman - ilahi - gözlemci

D) Kahraman - gözlemci - ilahi

E) Gözlemci- ilahi - kahraman

11. Annem sapsarı kesilmiş, sesi titriyor: "Ah insafsız!", diye bana tekrar acıyarak bakıyor. Daha çok ağlamaya başlıyorum. O kadar ağlıyorum ki… Beni artık susturamıyorlar. Ne zaman, nerede, nasıl sustuğumu bugün bile hatırlayamıyorum... Sanki sonsuza dek ağlıyorum. Şimdi şirket vapurlarının güvertelerinde otururken ne zaman bir martı görsem aniden neşem kaçar. Bir çocuk gibi ağlamak isterim. Kalbimin içinde büyük bir sızı büyür, büyür. Yüreğimi acıtır.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Geriye dönüş tekniği kullanılmıştır.

B) Kahraman bakış açısı vardır.

C) Eksiltili cümleye yer verilmiştir.

D) İç monolog tekniğinden yararlanılmıştır.

E) Sosyal bir duyarlılık dile getirilmiştir.

1. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat I. Dönemi hikâyesinin özelliklerinden biri değildir?

A) Dil, seslenilen okur kitlesine göre şekillenmiştir.

B) Fransız hikâyesi örnek alınmıştır.

C) İlk öyküler meddah etkisinden kurtulamamıştır.

D) Sanat için sanat anlayışı ile eserler verilmiştir.

E) Hikâyelerde mekân olarak İstanbul seçilmiştir.

2. Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun Dönemi'nde yazılmış hikâyelerden biri değildir?

A) *Bir İzdivacın Tarihi Muaşakası*

B) *Son Emel*

C) *Çağlayanlar*

D) *Kediler*

E) *Hâristan ve Gülistan*

3. Dönemin önemli hikâyecilerinden biri de ---- dir. Dış dünyayı ustalıkla anlatan yazarın ---- adlı eserindeki hikâyeler, Türk edebiyatındaki ilk yerli hikâye örnekleridir. Toplum için sanat yapan yazar, eser içinde okuyucuya bilgiler verdiği için modern hikâye geleneğine tam olarak ulaşamamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Samipaşazâde Sezai - *Küçük Şeyler*

B) Ahmet Mithat Efendi - *Letaif-i Rivâyât*

C) Halit Ziya Uşaklıgil - *Bir İzdivacın Tarihi Muaşakası*

D) Ahmet Mithat Efendi - *Kıssadan Hisse*

E) Halit Ziya Uşaklıgil - *Mai ve Siyah*

4. Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat hikâyesini Servetifünun hikâyesinden ayıran özelliklerden biri değildir?

A) Hikâye türünün ilk örnekleri verildiği için hikâyeler teknik bakımdan zayıftır.

B) Toplumsal konulara yer verilmiştir.

C) Geleneksel anlatım teknikleri kullanılmıştır.

D) Olayların geçtiği mekânlar genellikle İstanbul ve semtleri olmuştur.

E) Hikâyelerde toplumu eğitme amacı göze çarpar.

5. Aşağıdaki eserlerden hangisi *Küçük Şeyler* adlı hikâye ile aynı dönemde kaleme alınmamıştır?

A) *Letaif-i Rivâyât*

B) *Kıssadan Hisse*

C) *Muhsin Bey*

D) *Şemsa*

E) *Gizli Mabed*

6. Tanzimat Dönemi sanatçıları eserlerin sade dille yazılması gerektiğini savunmuşlardır. Ancak başarılı olamamışlardır. Servetifünun sanatçıları aydın zümreye seslendiklerinden Tanzimat Dönemi sanatçılarından daha ağır bir dil kullanmışlardır. Millî Edebiyatçılar ise ------ tarafından yazılan ---- makalesindeki görüşleri doğrultusunda hikâyelerini sade bir dille yazmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Refik Halit Karay - *Bir Avuç Saçma*

B) Ziya Gökalp - *Altın Işık*

C) Ömer Seyfettin - *Yeni Lisan*

D) Halide Edip Adıvar - *İzmir'den Bursa'ya*

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Anamın Kitabı*

7. I. Olaylar İstanbul ve Anadolu'da geçmiştir.

II. Gözlemci gerçekçilik anlayışı hâkimdir.

III. Ziya Gökalp düşünceleriyle diğer sanatçıları etkilemiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangileri Millî Edebiyat Dönemi hikâyesi için söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) I ve III
E) I, II ve III

8. Çeşitli hikâye, deneme ve tercümelerden meydana gelen bu eserinde Samipaşazade Sezâi, ön sözde belirttiği gibi Namık Kemal ve Abdülhak Hamit çizgisinden kısmen uzaklaşsa da tasvirlerine kişisel duygularını katarak romantizmden tamamen kopamadığını göstermektedir. Özellikle realist tasvirlerinden dolayı Servetifünuncular üzerinde büyük ölçüde etkili olmuş, gerek devrinde gerekse daha sonraki yıllarda takdirle karşılanmıştır. *Kediler, Pandomima, İki Yüz Elli Kuruşa Bir Asır* bu eserin içerisindeki hikâyelerden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Letaif-i Rivayat*
B) *Küçük Şeyler*
C) *Muhsin Bey*
D) *Kıssadan Hisse*
E) *Solgun Demet*

9. **Aşağıdakilerin hangisinde Ömer Seyfettin hikâyelerinin içerikleriyle ilgili bir yanlışlık yapılmıştır?**

A) *Bomba* - Türkçülük düşüncesi
B) *Perili Köşk* - Cehalet ve taassup eleştirisi
C) *Falaka* - Çocukluk anıları
D) *Forsa* - Osmanlı tarihi
E) *Topuz* - Sosyal yaşamdaki bozulmalar

10. **Aşağıdaki parçaların hangisinde iç monolog tekniği kullanılmıştır?**

A) Kapının önünde duran araba ev sahibinin olmalıydı. Böyle bir arabanın sahibi olabilmek ancak Hasan Efendi gibi bir tüccarın harcıydı çünkü. Kendisi gibi sıradan bir memur emeklisi böyle bir arabayı ancak hayal edebilirdi.

B) Bir süre sonra kapıyı kapatıp perdeleri çekti. Ay ışığının altında şehir ne de güzel görünüyor, tüm çirkinliklerin üstü kapanmış. Işıldayan sadece görmek istediklerimiz belki de. Birden aklına bir şey gelmiş gibi mutfağa yöneldi. Kendine bir fincan kahve hazırladı.

C) Niçin geldim buraya niçin döndüm bu toprağa dört bir yanı suyla çevrili bu çorak adaya? Havasına dayanamadığını iklimi sağlığıma zararlı ve her dönüşümde pişmanlık duyduğum bu kara parçasına geldim niçin? Burada açtım gözlerimi. Burada kapayacağım. Dediğim için. Burda. Bu adada. Bu odanın bir köşesinde. Bahçe içindeki küçük evimde.

D) Her gün aynı şekilde uyanıyor, giyiniyor ve işe gidiyordu. Bu minibüsün şoförü ile muavinini görmekten sıkılmıştı. Arkada oturan adam yine parasını uzatıp bir kaymakamlık, dedi. Bir gün de uyandığında işe gitmek zorunda olmasa! Bu yataktan kalktıkları gibi evden çıkan insanlarla aynı dolmuşa binmek zorunda kalmasa. Öfkeyle cama döndü.

E) Müdür Bey, alt kata inerken odasında işleriyle meşgul olan çalışanlarını gördü. Yüzünde memnuniyetinin belirtisi bir gülümseme ortaya çıktı. Tıkır tıkır işleyen bir işletmenin müdürü olmak çok keyif vericiydi, onun yerinde olmak isteyen ne çok müdür vardı.

1. Yazar, bu hikâye kitabında yer alan ---- hikâyesinde hassas bireylerin iç dünyasına yönelir. İçinde birçok hikâye olan ----, Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk hikâye örneğidir. Oldukça ağır bir dille yazılan eserde divan edebiyatı ve Batılılaşma etkisi aynı anda görülür.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) *Letaif-i Rivâyât - Kıssadan Hisse*

B) *Kediler - Küçük Şeyler*

C) *Saime - Şemsa*

D) *Solgun Demet - Hepsinden Acı*

E) *İhtizar - Bir Aşkın Tarihi*

2. Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun hikâyesini Tanzimat ve Fecriati hikâyesinden ayıran özelliklerden biridir?

A) Bu dönem hikâyeleri teknik yönden oldukça başarılıdır.

B) Hikâyelerde ağır ve süslü bir dil kullanılmıştır.

C) Durum hikâyesinden çok olay hikâyesi tercih edilmiştir.

D) Realizm ve natüralizm akımları etkili olmuştur.

E) Hikâyelerde Fransız edebiyatının etkisi görülür.

3. Aşağıdakilerden hangisinde Türk edebiyatında realist hikâyenin öncüsü ve yaşadığı dönem doğru verilmiştir?

A) Refik Halit Karay - Millî Edebiyat Dönemi

B) Halit Ziya Uşaklıgil - Servetifünun Dönemi

C) Samipaşazade Sezai - Tanzimat Dönemi

D) Ömer Seyfettin - Millî Edebiyat Dönemi

E) Ahmet Mithat Efendi - Tanzimat Dönemi

4. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi hikâyesine ait özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Hikâyelerde “Sanat toplum içindir.” fikriyle hareket edilmiştir.

B) Atatürk ilke ve inkılapları ele alınmıştır.

C) Anadolu ve Anadolu insanı anlatılmıştır.

D) Teknik açıdan başarılı eserler verilmiştir.

E) Gözlemlerde gerçekçilik ön plandadır.

5. (I) Millî Edebiyat Dönemi hikâyecilerindendir. (II) Selanik’te çıkan *Genç Kalemler* dergisinde yayımladığı *Yeni Lisan* makalesinde sade halk dilini savundu. (III) Ziya Gökalp ve Hüseyin Cahit Yalçın ile birlikte millî bir edebiyat oluşturmaya çalıştı. (IV) Konularını gündelik hayattan, çocukluk ve askerlik anılarından, tarihten, menkıbe, fıkra ve efsanelerden aldı. (V) Eserlerinde olay anlatımına önem vererek durum hikâyeciliğinin edebiyatımızdaki en önemli temsilcisi oldu.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangilerinde Ömer Seyfettin ile ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I ve II B) I ve III C) III ve IV

D) III ve V E) IV ve V

6. Hatice Hanım, çok genç yaşta dul kalmış zengin bir hanımcağızdı.

(…)

Başlıca merakı temizlikle namusluluktu. Göztepe’deki köşkünü hizmetçi Eleni ve evlatlığı Gülter ile her sabah beraber temizler, aşçısı Mehmet’i her gün tıraş ettirir, zavallı Bolulu oğlanı tepeden tırnağa kadar beyazlar giymek zorunda bırakırdı. Eleni de Gülter de son derece namusluydular. Kileri kitlemezdi. Paraları meydanda dururdu. Hele Mehmet’in namusuna diyecek yoktu. Konuşurken gözlerini kaldırıp insanın yüzüne bile bakmazdı. Hatice Hanım, köşkten hiçbir yere çıkmadığı için işi gücü adamlarını denetlemekti. Sürekli odaları dolaşır, tavan arasına çıkar, mutfağa inerdi.

…

Bir hikâyeden alınan bu parçanın dil ve içerik özellikleri dikkate alındığında hangi döneme ait olduğu söylenebilir?

A) Millî Edebiyat Dönemi

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriati Dönemi

D) Tanzimat Dönemi

E) Divan Edebiyatı Dönemi

7. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi hikâyesinin özelliklerinden biridir?**

A) Hikâye türü Millî Edebiyat Dönemi'nde bağımsız bir tür hâlini almıştır.

B) Hikâyelerin en belirgin özelliği bir olay çevresinde gelişmesidir.

C) Çehov tarzı hikâyeler ağırlıklı olarak yazılmıştır.

D) Emekli, memur, yoksul insanlar bu dönem hikâyelerinde işlenmiştir.

E) Türkçülük akımı bu dönem hikâyelerinde etkili olmuştur.

8. Servetifünun Dönemi'nin önemli roman ve hikâye yazarlarından olan ----, eserlerini Batı tekniğini uygun olarak kaleme almıştır. İstanbul ve çevresindeki belirli bir zümrenin yaşantılarını konu edinmiştir. Romanlarında olduğu gibi hikâyelerinde de ağdalı, sanatlı bir üslup benimsemiştir. *Bir Yazın Tarihi, İhtiyar Dost* hikâye türündeki eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Mehmet Rauf

B) Hüseyin Cahit Yalçın

C) Halit Ziya Uşaklıgil

D) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

E) Hüseyin Rahmi Gürpınar

9. **Aşağıdakilerden hangisi Halit Ziya Uşaklıgil'in hikâye türündeki eserlerinden biri değildir?**

A) *Ferdi ve Şürekası*

B) *Solgun Demet*

C) *Bir Muhtıranın Son Yaprakları*

D) *Bir İzdivacın Tarih-i Muaşakası*

E) *Heyhat*

10. Eserde Osmanlı'ya isyan edip bağımsızlığını ilan eden bir Eflak Beyi'ne karşı devletin saygınlığını her şeyin üstünde tutan bir kahramanın hiç beklenmedik tepkisi anlatılır.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Pembe İncili Kaftan*

B) *Forsa*

C) *Başını Vermeyen Şehit*

D) *Topuz*

E) *Primo Türk Çocuğu*

11. I. Hâlbuki İstanbul'umuz malumdur ya? Kaide-i medeniyet herkesin kendi hanesi dahilinde hakim olarak onun haricine karışmamasını iktiza ettirdiği halde bizim usul-i medeniyetimiz iktizasınca biz hepimiz mahalle kethüdası kesiliriz. Herkesin hanesine karışırız. Hatta bazılarımız kendi hanesine karıştığından ziyade âlemin hanesine karışmak ile iştigal eder. O kadar ki âlemin hanelerinde bulup tashihine lüzum gösterdiği kusurları kendi hanesinde de arayıp bularak tashih etmiş olsa hanesinin pek mükemmel bir hane olacağı derkar iken iştigalini böyle müsmir bir surette etmeyip de beyhude yere edenlerimiz pek çoktur. 'Mevla cümlesini ıslah eylesin' diyelim…

II. Oh oradan acaba bir kere, bir kere daha geçebilecek miydi? Oradan bir kere daha geçmek, bu layenkati akan insan seli arasına bir kere daha karışıp o nihayetsiz zevk-i hayatı duymak, bu kalabalığa gömülüp o müskir kokularda yüzerek, parça parça gelen teravetlerle, nefehat-ı bahar ile ciğerleri şişerek güneşin sıcak nevazişleri altında levend, sarhoş, pür-hayat koşmak, yürümek... Ve sonra da ağlamak, ölmek, evet hiç olmazsa orada ölmek, köprüde... Şimdi bunu istiyordu, yalnız bunu..."

Numaralanmış parçalar sırasıyla hangi dönemde yazılmış olabilir?

A) Tanzimat II. Dönem - Millî Edebiyat

B) Tanzimat I. Dönem - Servetifünun

C) Servetifünun - Fecriâti

D) Tanzimat II. Dönem - Servetifünun

E) Servetifünun - Tanzimat I. Dönem

1. Mütareke Dönemi'nde Anadolu'ya giden ve bütün Millî Mücadele Dönemi'ni Anadolu'da geçiren Halide Edip, Yakup Kadri ve Reşat Nuri başta olmak üzere Millî Mücadele'yi İstanbul'da kalemleriyle destekleyen yazarlar, Cumhuriyet Dönemi'nin de ilk yazarları olurlar. Cumhuriyet ideolojisi etrafında şekillenen roman ve hikâye, bu yazarların öncü birikimiyle Anadolu'ya açılır ve Anadolu insanının hikâyesini anlatır. Bu durum Türk edebiyatı için en önemli yeniliktir. İstanbul'dan seyredilen Anadolu artık bizzat görülecek ve anlatılacaktır. Ankara'daki yeni yapılanmalar, kalkınma ve yenileşme hareketleri, milliyetçilik, hurafelere çağdaş değerler ile karşı çıkma, millet olma bilinci gibi birçok hassasiyet 1940'lı yıllara kadar devam eder.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi parçada anlatılan dönemdeki edebî hareketliliğin içinde yer almamıştır?

A) Ömer Seyfettin

B) Memduh Şevket Esendal

C) Sait Faik Abasıyanık

D) Sabahattin Ali

E) Sadri Ertem

Çözüm:

B, C, D, E seçeneklerinde verilen sanatçılar Cumhuriyet Dönemi Türk edebiyatının hikâyecileridir. A seçeneğinde gördüğümüz Ömer Seyfettin Millî Edebiyat Dönemi sanatçısıdır (1884-1920). Sanatçı Cumhuriyet Dönemi'nde eser yazmamıştır.

Cevap: A

2. *Himmet Çocuk*, yeni Türkiye'nin kurucusu, yeni bir kahraman tipidir. Millî Mücadele yıllarında Anadolu'da tanıdığı çocuklar yazara, Türk milletinin geleceğine dair güven ve umut aşılar. Yazar, bu güvenini ve umudunu hiç kaybetmez ve eserlerine aksettirir. İnci Enginün, yazarın bu duygularının hikâyelerine yansımasını şu cümlelerle değerlendirir: "Çocukları tanımasıyla ilgili tecrübelerinden çok canlı akisler taşıyan küçük hikâyelerinde, o kan, ateş, kimsesizlik, korku, açlık ile yoğrulan ama yaşama arzusu kırılmayan, geleceğini kurmaya çalışan Türk çocuklarının çabalarını, Türkiye'nin geleceği için teminat sayar ve yüceltir." ---- *On Dört Yaşında Bir Adam* isimli hikâyesinde, Halide Edip Adıvar'ın *Himmet Çocuk* hikâyesindeki misyon vardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki yazarlardan hangisi getirilmelidir?

A) Reşat Nuri Güntekin

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

C) Refik Halit Karay

D) Aka Gündüz

E) Falih Rıfkı Atay

Çözüm:

Metinde bahsedilen *Himmet Çocuk* hikâyesine benzeyen ve adı geçen eser B seçeneğinde verilen Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun hikâyesidir. A, C, D, E seçeneklerinde verilen yazarların bu isimde eseri yoktur.

Cevap: B

3. Aşağıdakilerden hangisi toplumcu gerçekçi sanatçılardan biridir?

A) Sevinç Çokum

B) Talip Apaydın

C) Ferit Edgü

D) Adalet Ağaoğlu

E) Bilge Karasu

Çözüm:

A seçeneğinde verilen sanatçı millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan hikâyeler, B seçeneğindeki sanatçı toplumcu gerçekçi hikâyeler, C, D, E seçeneklerinde verilen sanatçılar modernist çizgide hikâyeler yazmıştır.

Cevap: B

4. Türk edebiyatında psikolojik romanlar kaleme alan yazar, romanlarının yanında hikâyeler de yazmıştır. Özellikle insanların sadece ruhsal maceralarını ve bireysel buhranlarını ele almakla kalmamış, toplumsal çatışma ve kültürel tezatlık noktasından da insanların durumunu ele alarak psikososyal tarzda eserler kaleme almıştır. Bu eserlerin başında gelen ---- adlı hikâye kitabı, Osmanlı'dan Cumhuriyet'e geçişte ve yazarın gençlik döneminde yalın bir Türkçe ve anlaşılır bir dille yazılmıştır. Öykülerde hakim bakış açısı yerine sınırlı bakış açısı tercih edilmiş ve olaylar, durumlar; daha çok ben-öyküsel anlatıcının gözüyle verilmiştir. Anlatıcı böylece her şeyi bilen değil, olaylar ortaya çıktığında veya kişiler niyetlerini açıkladığında meseleleri okurla bilip öğrenen ve gören olmaktadır ki ----, bu öykü anlatım tekniği açısından ileri bir safhaya ulaşmıştır. Yazarın öykülerinde dikkat çeken diğer bir özellik, bu öykülerin evrensel karakter içermemesidir. Daha çok sıradan kişileri öykülerine kahraman olarak seçmiş ve bu yönüyle postmodern öykücülüğün habercisi olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki eser ve yazarlardan hangisi getirilebilir?

A) *İhtiyar Çilingir* - Memduh Şevket Esendal

B) *Merhaba Akdeniz* - Cevat Şakir Kabaağaçlı

C) *Ateş Böcekleri* - Peyami Safa

D) *Cevizli Bahçe* - Kemal Bilbaşar

E) *Çamaşırcının Kızı* - Orhan Kemal

Çözüm:

A, B, D, E seçeneklerinde verilen eser ve yazarlarda psikososyal yönelim, postmodern çizgi görülmez. Bu özellikleri barındıran eser ve yazar C seçeneğindedir.

Cevap: C

5. Bireyin iç dünyasını esas alan hikâyelerde özellikle iç konuşma ve ---- teknikleri kullanılmıştır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) montaj

B) bilinç akışı

C) tasvir

D) özetleme

E) gösterme

Çözüm:

B seçeneği doğrudur çünkü bireyin iç dünyasını esas alan hikâyelerde özellikle iç konuşma ve bilinç akışı teknikleri kullanılır.

Cevap: B

6.
I. *Abdullah Efendi'nin Rüyaları*
II. *Sabah Kahvaltısı*
III. *Son Yaz Akşamı*
IV. *Yaz Yağmuru*
V. *Bizim Nesibe*

Numaralanmış eserler yazarlarına göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Abdullah Efendi'nin Rüyaları ve *Yaz Yağmuru* Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hikâye türündeki eserlerindendir. *Sabah Kahvaltısı* ve *Bizim Nesibe*, Memduh Şevket Esendal'ın türündeki eserleridir. *Son Yaz Akşamı* Selim İleri'ye ait bir hikâyedir.

Cevap: C

7. Aşağıdaki eserlerden hangisi Sait Faik Abasıyanık'a aittir?

A) *Semaver*

B) *Eylül'ün Gölgesinde*

C) *Göçmüş Kediler Bahçesi*

D) *On İkiye Bir Var*

E) *Tuhaf Bir Kadın*

Çözüm:

A seçeneğinde verilen *Semaver* eseri Sait Faik Abasıyanık'a aittir. B seçeneğindeki *Eylül'ün Gölgesinde* Ferit Edgü'ye, C seçeneğindeki *Göçmüş Kediler Bahçesi* Bilge Karasu'ya D seçeneğindeki *On İkiye Bir Var* adlı eser Haldun Taner'e, E seçeneğindeki *Tuhaf Bir Kadın* hikâye ise Leyla Erbil'e aittir.

Cevap: A

8. *Bozbulanık, Topal Koşma, Troya'da Ölüm Vardı, Yüksek Gerilim, Bodur Minareden Öte* eserlerindeki hikâyelerin kurgulanışı klasik hikâyeden farklıdır. Yalnızlık ve bunalım en fazla kullanılan temalardır. Kahramanların ortak özellikleri karamsar, umutsuz ve yalnız olmalarıdır. Hikâyelerin anlatımı dış gerçeklikle bağlantılı değildir. Şiirsel ve sembolik ifadelere rastlanan bu hikâyelerde geriye dönüş, bilinç akışı, iç konuşma gibi anlatım teknikleri kullanılır.

Bu parçada eseri verilmeyen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nezihe Meriç

B) Bilge Karasu

C) Ferit Edgü

D) Adalet Ağaoğlu

E) Yusuf Atılgan

Çözüm:

Bozbulanık, Topal Koşma A seçeneğinde verilen Nezihe Meriç'in, *Troya'da Ölüm Vardı* B seçeneğinde verilen Bilge Karasu'nun, *Yüksek Gerilim* D seçeneğinde verilen Adalet Ağaoğlu'nun, *Bodur Minareden Öte* E seçeneğinde verilen Yusuf Atılgan'ın eseridir. Parçada Ferit Edgü'ye ait eser yoktur.

Cevap: C

9. Aşağıdakilerden hangisi 1940 - 1960 yılları arasında hikâye anlayışlarının çok çeşitli olmasının nedenlerinden biri değildir?

A) Siyasi olaylar

B) Doğal afetler

C) I ve II. Dünya Savaşı

D) Toplumsal değişimler

E) Farklı fikir ve sanat akımları

Çözüm:

Bu yıllarda dünyada ve ülkemizde yaşanan siyasi ve sosyal olaylar, I ve II. Dünya Savaşı'nın etkileri, toplumsal değişimler farklı fikirlerin ve sanat akımlarının doğmasına sebep olmuştur. Bu farklılıklar edebiyata da yansımış, farklı hikâye anlayışları oluşmuştur.

Cevap: B

10. Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?

A) *Bir Eski Sokak Sesi* - Sevinç Çokum

B) *Onlardan Kalan* - Mustafa Necati Sepetçioğlu

C) *Denize Açılan Kapı* - Mustafa Kutlu

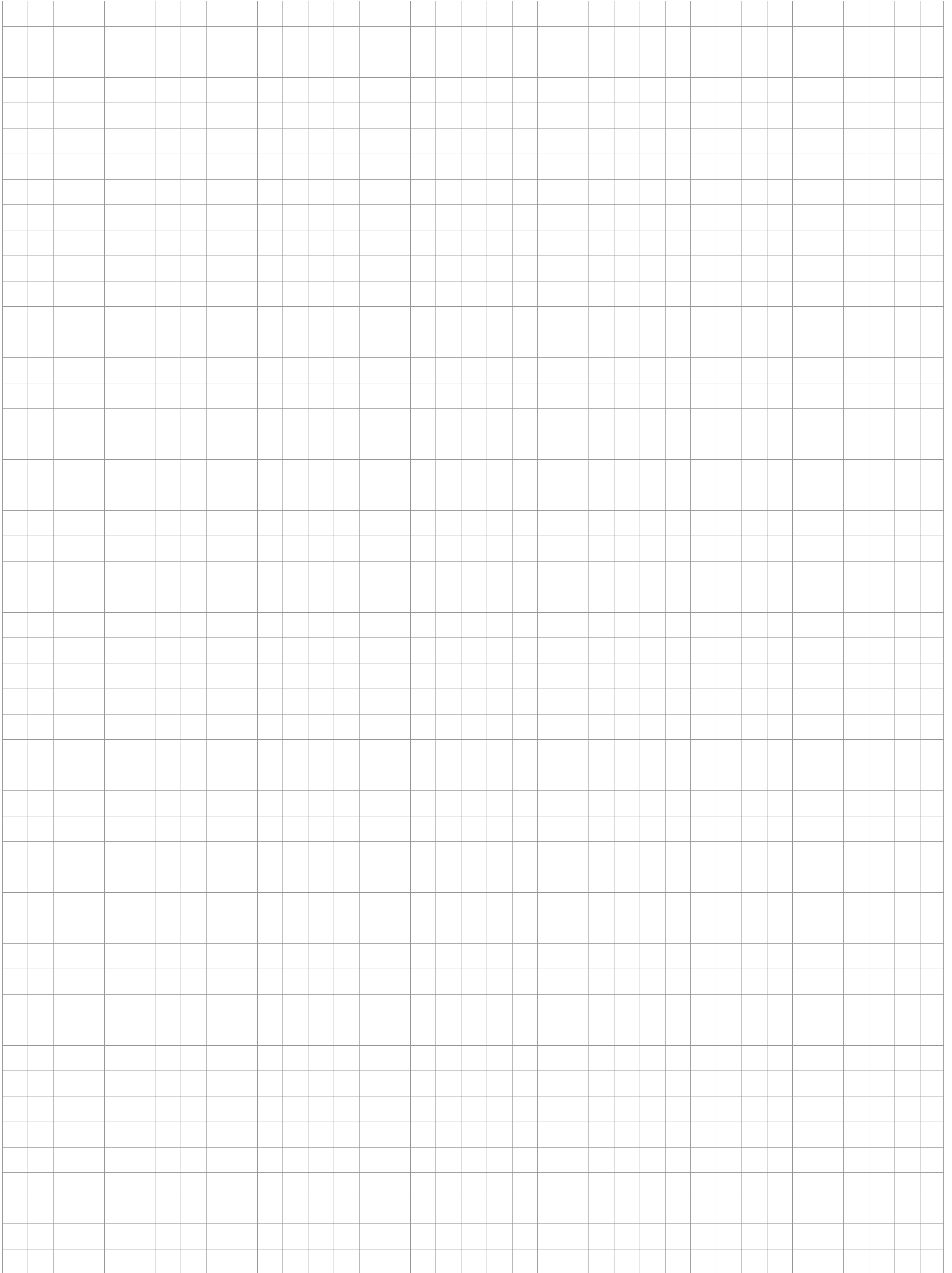
D) *Sevda Dolu Bir Yaz - Ahmet Hamdi Tanpınar*

E) *Bozbulanık* - Hüseyin Nihal Atsız

Çözüm:

Doğru cevap olan A seçeneğindeki *Bir Eski Sokak Sesi* adlı eser Sevinç Çokum'a aittir. B seçeneğindeki *Onlardan Kalan* adlı eser Sevinç Çokum'a aittir. C seçeneğindeki *Denize Açılan Kapı* adlı eser Rasim Özdenören'e aittir. *D seçeneğinde yer alan Sevda Dolu Bir Yaz Füruzan'a aittir. Bozbulanık adlı eser ise Nezihe Meriç'e aittir.*

Cevap: A

1. **Türk edebiyatından bir hikâye okumak isteyen öğrenci aşağıdakilerden hangisini tercih edemez?**

A) *Mendil Altında*

B) *Abdullah Efendi'nin Rüyaları*

C) *Oğlumuz*

D) *İçimizdeki Şeytan*

E) *Lüzumsuz Adam*

2. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren hikâyecilerden biri değildir?**

A) Aka Gündüz

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

C) Samim Kocagöz

D) Halide Edip Adıvar

E) Reşat Nuri Güntekin

3. **Toplumcu gerçekçi yazar ve eserlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Anadolu insanı ve coğrafyasını esas almışlardır.

B) Sanatçılar ideolojilerini eserlerine yansıtmışlardır.

C) Sosyal realizm üzerine temellendirilmiştir.

D) Eserlerin dili ağır ve sanatlıdır.

E) Eserlerinde toplumsal sorunları işlemişlerdir.

4. **Aşağıdaki yazarlardan hangisi toplumcu gerçekçi bir anlayışla eser yazmamıştır?**

A) Samim Kocagöz

B) Sadri Ertem

C) Sabahattin Ali

D) Talip Apaydın

E) Yusuf Atılgan

5. Hikâyelerinde ruhsal problemleri olan kişileri anlatan yazar, anlatımında ağır ve ağdalı bir dil kullanır. Karamsarlığın hâkim olduğu hikâyelerinde Dostoyevski'nin etkisi aşikârdır. *Strazburg Hatıraları, Öğretmen Gaffur, Büyük Aile, Hücredeki Adam, Katırın Ölümü* adlarında hikâye kitaplarının yazarıdır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Samet Ağaoğlu

B) Kenan Hulusi Koray

C) Tarık Buğra

D) Mustafa Kutlu

E) Oktay Akbal

6.
I. *Otlakçı*
II. *İki Uyku Arasında*
III. *Oğlumuz*
IV. *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*
V. *Yaz Yağmuru*

Numaralanmış eserlerden hangisi farklı bir sanatçıya aittir?

A) I ve II
B) I ve V
C) II ve III
D) III ve V
E) IV ve V

7. **Aşağıdakilerden hangisi modernist hikâyenin özelliklerinden biri değildir?**

A) Anlatımda şiirsel ve sembolik ifadelere yer verilir.

B) Kurgulanışı klasik hikâye ile aynıdır.

C) Olaylar değil kişiler ön plandadır.

D) Bireyde uyandırdığı çağrışım önemlidir.

E) Bilinç akışı ve geriye dönüş gibi teknikler sıklıkla kullanılır.

8. Aşağıdakilerden hangisi modernist hikâye yazarlarından biri <u>değildir</u>?

A) Adalet Ağaoğlu
B) Nezihe Meriç
C) Bilge Karasu
D) Tarık Buğra
E) Ferit Edgü

9. Türkçülüğün öncülerinden olan yazar, güçlü bir Türkolog olarak bilinir. Türk dilini, tarihini ve edebiyatını iyi bilir, özellikle Türk tarihinin Göktürk kısmında uzmandır. *Deli Kurt* adlı romanı Osmanlı tarihinin ilk devrelerinin romanlaştırılmasıdır. Yayımlanmamış eserlerinin içinde *II.Mahmut'tan Günümüze Kadar Osmanlı Hanedanı Tarihi* adlı eseri de vardır. Şiirleri *Yolların Sonu* adı ile basılmıştır. *İki Onbaşı, Dönüş, Şehitlerin Duası, Her Çağın Masalı* adlı öykülerin de yazarıdır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilge Karasu
B) Mustafa Necati Sepetçioğlu
C) Sevinç Çokum
D) Hüseyin Nihal Atsız
E) Reşat Nuri Güntekin

10. *Eğik Ağaçlar* Türk edebiyat tarihinin önemli eserlerindendir. Toplumun içinde bulunduğu olaylara dikkat çekmek amacıyla yazılan eserde, günlük hayatta toplumdaki bireylerin yaşadığı sıkıntılar, sevinçler ve üzüntüler hikâyeleştirilmiştir. Kitabın yazarı, Hisarcılar akımının da öncülerindendir. Milliyetçiliğin ön planda olduğu eserde, Batı edebiyatından esinlenme söz konusu değildir. Betimlemeler çok belirgindir, dil sade olmasına rağmen esere klasik anlayış hâkimdir. Toplumsal olaylar hikâye odağında anlatılır.

Bu parçada söz edilen hikâyenin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sevinç Çokum
B) Mustafa Necati Sepetçioğlu
C) Hüseyin Nihal Atsız
D) Tarık Buğra
E) Adalet Ağaoğlu

11. Sabahattin Ali'nin aşağıda verilen eserlerinden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Dağlar ve Rüzgâr*
B) *Yeni Dünya*
C) *Sırça Köşk*
D) *Kağnı*
E) *Ses*

12. Millî Mücadele yıllarında cephede ve halk arasında gözlemlediklerini yansıtan Halide Edip Adıvar, ---- adlı eserinde bir orman metaforundan faydalanarak I. Dünya Savaşı'nın neticesinde parçalanmak istenen Türk devletinin mücadelesini anlatır. Bu eser, iç içe geçmiş olaylardan oluşmaktadır. Birinci tekil bakış açısıyla konuşan anlatıcı, tanıdığı bir Türk şairinin kendisine bahsettiği Fransızca eserden esinlenerek bir kurt hülyasına dalar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kurt Kanunu*
B) *Kurtlar Sofrası*
C) *Dağa Çıkan Kurt*
D) *Harap Mabetler*
E) *Millî Savaş Hikâyeleri*

1. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi 1923-1940 yılları arasında eser vermemiştir?**

A) Samihâ Ayverdi
B) Reşat Nuri Güntekin
C) Sabahattin Ali
D) Sait Faik Abasıyanık
E) Kenan Hulusi Koray

2. **Aşağıdakilerden hangisi Reşat Nuri Güntekin'in eserlerinden biri değildir?**

A) *Tanrı Misafiri*
B) *Sönmüş Yıldızlar*
C) *Leyla ile Mecnun*
D) *Olağan İşler*
E) *Yarın Diye Bir Şey Yoktur*

3. I. Toplumcu gerçekçiler, edebiyatta eğitici bir görev üstlenirler.
II. Sosyal realizm, toplumcu gerçekçi yazarların çıkış noktasıdır.
III. Toplumcu gerçekçi yazarlar, sorun ve olguları ele alırken gözlemden yararlanırlar.
IV. Sabahattin Ali'nin *Ses* adlı eseriyle toplumcu gerçekçi hikâye ilgi görmeye başlamıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Yalnız I B) Yalnız IV C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

4. **Aşağıdakilerden hangisi, toplumcu gerçekçi hikâyelerde işlenmiş konulardan biri değildir?**

A) Dinî değerler
B) Köyden kente göç
C) Ekonomik sorunlar
D) Geçim mücadelesi
E) Toprak kavgaları

5. Eserlerinde olay örgüsünü insana özgü bir gerçekliği anlatmayı, insanların psikolojisini yansıtmayı amaçlamışlardır. İnsan gerçekliğini farklı yönlerden anlatma gayreti içinde olmuşlar, olaylar ve insanlardan hareketle kişinin psikolojisini aktarmaya çalışırlar.

Aşağıdaki yazarlardan hangisi bu parçada sözü edilen anlayışa uygun eser yazmamıştır?

A) Samiha Ayverdi
B) Peyami Safa
C) Tarık Buğra
D) Abbas Sayar
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

6. Bireyin iç dünyasını esas alan hikâyeler özellikle ---- ve ---- bilimlerinden yararlanır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) psikoloji - tarih
B) tarih - sosyoloji
C) felsefe - psikiyatri
D) sosyoloji - psikoloji
E) psikoloji - psikiyatri

7. Ahmet Hamdi Tanpınar; Anatole France, E.T. Hoffmann'ı, Dostoyevski'yi, E. A. Poe'yu beğenerek okur. Şiirinde Ahmet Haşim'i, Yahya Kemal'i, Baudelaire'i, Mallarme'yi, Valery'yi, hikâye ve romanda ise Dostoyevski'yi, Edgar Allen Poe'yu, Nerval'i, Marcel Proust'u beğenir ve onların etkilerinde kalır. ---- basılan ilk kitabıdır (1943). Bu hikâye kitabını 1944'te *Mahur Beste* romanının tefrikası takip eder.

Bu parçada boş bırakılan yere, aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Aydaki Kadın*

B) *Abdullah Efendi'nin Rüyaları*

C) *On Dokuzuncu Asır Türk Edebiyatı Tarihi*

D) *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

E) *Huzur*

8. **Aşağıdaki eserlerden hangisi Sait Faik Abasıyanık'a aittir?**

A) *Mahalle Kahvesi*

B) *Eylülün Gölgesinde Bir Yazdı*

C) *Göçmüş Kediler Bahçesi*

D) *On İkiye Bir Var*

E) *Tuhaf Bir Kadın*

9. **Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun hikâye türündeki eserlerinden biridir?**

A) *Karanlıkta Mum Işığı*

B) *Kapı*

C) *Menevşeler Ölmemeli*

D) *Kilit*

E) *Çağlayanlı Vadi*

10. Hayatı boyunca, yakın tarihimizin çok önemli geçiş dönemlerine tanıklık etmiş olan yazar, öykülerinde bu dönemlerde gördüğü değişiklikleri, yenilikleri, çalkantıları yansıtmaya çalışmıştır. Toplumdaki değişim sancıları, Batılılaşmanın getirdiği problemler, halk arasında yaygınlaşan batıl inançların eleştirisi, millî duygular, kaygılar dile getirilmiştir. Üstadı Ahmet Mithat Efendi gibi halka bir şeyler öğretmeyi hedeflemiştir. Yazar; sade, anlaşılır, halk mizahından beslenen benzetmelerle zenginleşmiş bir dili benimsemiş; konuşma dilinin imkânlarından, şive taklidinden yararlanmıştır. Realizm anlayışı içinde "tasvir" ve "diyalog" tekniklerinden yararlanmıştır. Öykülerindeki tiplemelerin bir bölümünü; Karagöz, orta oyunu gibi geleneksel tiyatromuzun önemli oyunlarından seçen yazarın sağlığında yayımladığı *Melek Sanmıştım Şeytanı* ve *Eti Senin Kemiği Benim* sekiz öykü kitabından ikisidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Rahmi Gürpınar

B) Halide Edip Adıvar

C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

D) Reşat Nuri Güntekin

E) Refik Halit Karay

11. **Aşağıdakilerden hangisi 1923-1940 Cumhuriyet Dönemi hikâyesi için söylenebilir?**

A) Toplumcu gerçekçi bir yaklaşımı benimseme

B) Bireyin iç dünyasını esas alma

C) Modernizmden etkilenme

D) Hikâyelerde kişiliklerini gizleme

E) Hikâyelerde mekân olarak İstanbul'u seçme

1. Cumhuriyet Dönemi'nde hikâyeleriyle kendine has üslup geliştiren sanatçı, gelişim aşamasındaki Türk hikâyeciliği için önemli bir adım olarak görülür. O dönemde birkaç mahir hikâyeci kişiliğinde temsil edilen Türk hikâyeciliği, sanatçının kalemiyle daha başka özelliklere kavuşmuştur. İlk yazıları çeşitli dergi ve gazetelerde sayıları 12'yi bulan takma adla yayımlanan sanatçının en ünlü eseri *Ayaşlı ve Kiracıları*'dır. Takma adları kullanmasının sebebi siyasi kişiliğini edebî kişiliğinden ayrı tutmak istemesidir. Sanatçı, toplumumuzun genelini oluşturan vefalı, çalışkan; ailesine, işine, vatanına bağlı insanları anlatan bir hikâyecimizdir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarın eserlerinden biri <u>değildir</u>?

A) *Mendil Altında*

B) *Kelepir*

C) *Bozbulanık*

D) *Hava Parası*

E) *Bir Kucak Çiçek*

2. **Aşağıdakilerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) Cumhuriyet'in ilk yıllarında gerçekçiliğin farklı boyutları ve algılanış biçimleri belirir. Dergilerde küçük mizahi aşk hikâyeleri yayımlanır. Sadri Ertem ve Selahattin Enis gibi birkaç yazar bu akımın dışındadır.

B) Cumhuriyet'in ilk yıllarında en çok gözlemci gerçekçiliğe dayanan hikâyeler yazılmıştır. Millî edebiyatçıların da eser verdiği bu dönemde bireyin iç dünyasını esas alan hikâye örnekleri görülmez.

C) Cumhuriyet'in ilk yıllarında Reşat Nuri Güntekin'in *Leyla ile Mecnun,* Ercüment Ekrem Talu'nun *Teravihten Sahura,* Sait Faik Abasıyanık'ın *Son Kuşlar* adlı eserleri ünlü hikâye örnekleridir.

D) Memduh Şevket Esendal Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında, klasik olay hikâyesinden durum hikâyesine geçiş yapmış ve bu türün en başarılı örneklerini Türk edebiyatına kazandırmıştır.

E) Sabahattin Ali'nin Cumhuriyet'in ilk yıllarında yazdığı *Ses* adlı öykü kitabı, Anadolu gerçeğini metinsel gerçeklik düzleminde yansıtmayı başarmıştır.

3. **Aşağıdaki eserlerden hangisi toplumcu gerçekçi anlayışla yazılmıştır?**

A) *Sığınak*

B) *Bir Çınar Vardı*

C) *İki Uyku Arasında*

D) *Yaşasın Deniz*

E) *Kurbağacık*

4. 1958 yılında "Sait Faik Hikâye Ödülü" alan bu eser, her başlayan günde ayakta kalma, karınlarını doyurma mücadelesi veren işçilerin hayat hikâyesini anlatmaktadır. Hayata tutunabilmek, yaşamak için her türlü yolu deneyen insanların hikâyesidir eser. Siverekli Hamal, ilk görüşte pek itibar edilmeyen tasasız bir delikanlıdır. Çalıştığı inşaattaki müteahhidin haksızlıklarına dayanamayan kahraman, olaya dâhil olur ve olan biteni fabrika sahibine haykırır. Kimsenin yardımı olmadan çalışmayı ve paylaşmayı diğer arkadaşlarına da benimsetir. Ayrıntılarıyla etkileyici portreler çizen yazar, konuşmalara canlılık kazandırmış ve edebiyata doğrucu kahramanlar kazandırmıştır.

Bu parçada sözü edilen hikâye ve yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Kısmet Büfesi* - Bilge Karasu

B) *Hayattan Hikâyeler* - Aka Gündüz

C) *Dönemeçte* - Tarık Buğra

D) *Kardeş Payı* - Orhan Kemal

E) *Telli Kavak* - Samim Kocagöz

5. **Aşağıdaki yazarlardan hangisinin benimsediği hikâye anlayışı diğerlerinden farklıdır?**

A) Sabahattin Ali

B) Bilge Karasu

C) Samim Kocagöz

D) Yaşar Kemal

E) Fakir Baykurt

6. Aşağıdakilerden hangisi bireyin iç dünyasını esas alan eserler ve yazarları için söylenemez?

A) Çağrışım değeri olan bir dil kullanmışlardır.

B) Eserlerinde olay hikâyeciliğini benimsemişlerdir.

C) Anlatımda özellikle iç konuşma ve bilinç akışı teknikleri kullanılmıştır.

D) Yalnızlık, toplumla hesaplaşma, kendini sorgulama, bilinçaltı, iç sıkıntısı gibi konular işlenir.

E) Tarık Buğra bu anlayışın başarılı temsilcilerinden biridir.

7. Aşağıdaki eserlerden hangisi tür bakımından diğerlerinden farklıdır?

A) *Semaver*

B) *Mahalle Kahvesi*

C) *Kağnı*

D) *Hakkâri'de Bir Mevsim*

E) *Sarı Sıcak*

8. Sanatçı, Türk edebiyatına farklı türlerde eserler kazandırmış olsa da ona asıl şöhretini ve bu edebiyat içerisindeki kimliğini kaleme aldığı hikâyelerle sağlamıştır. Öykü geleneğimiz içindeki geçiş dönemlerini, dönüşümlerini biraz da sosyal gerçekçi bir çizginin önderliğinde başarıyla anlatmıştır. *Kuşatma, Benim Sinemalarım, Gül Mevsimidir, Gecenin Öteki Yüzü* gibi altı hikâye kitabı yayımlamıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adalet Ağaoğlu

B) Sevinç Çokum

C) Füruzan

D) Nezihe Meriç

E) Latife Tekin

9. Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) *Yaz Yağmuru - Ahmet Hamdi Tanpınar*

B) *Cevizli Bahçe - Kemal Bilbaşar*

C) *Gece Kuşu Uzun Öter* - Sevinç Çokum

D) *Bir Eski Sokak Sesi* - Halide Edip Adıvar

E) *Millî Savaş Hikâyeleri* - Yakup Kadri Karaosmanoğlu

10. Öykülerinde ilk dikkati çeken kasaba insanının tasviridir. Zira o döneme kadarki hiçbir yapıtta köy ve kasaba insanı bu derece derinlemesine ele alınmamıştır. Özellikle eserlerinden bazıları, başarılı çerçevesiyle filme de uyarlanmış ve diğerlerine nazaran daha öne çıkarılmıştır. Öykülerde karakterlerin gerçekçiliği yanında, köy ve kasaba hayatı da gerçekçi tasvirlerle okura sunulmuştur. Cümleleri genellikle kısadır. Onun bu süsten, yapmacıktan ve gösterişten uzak dili, başta “sade lisan” akımı yazarları olmak üzere kendinden sonra gelen pek çok yazarı etkilemiş ve onları da benzer üslubu kullanmaya teşvik etmiştir. *Memleket Hikâyeleri* ile Anadolu’ya yönelişin öncü isimlerinden biri olmuştur.

Bu parçada hikâyeciliği ile ilgili bilgi verilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hüseyin Rahmi Gürpınar

B) Halide Edip Adıvar

C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

D) Reşat Nuri Güntekin

E) Refik Halit Karay

1. Toplum gerçeklerini yansıtan sanatçı, ilk öykülerinde romantik, duygulu aşkları konu almıştır. *Değirmen, Kağnı, Ses, Yeni Dünya, Sırça Köşk* adlarını taşıyan öykü kitaplarında toplumsal konulu olanlar ağırlıktadır. Köy ve köylünün sorunlarıyla ilgili olanları, Türk köylüsünü anlatan ilk öykülerdir. Ayrıca öykülerinde, işçilerin hakları detaylı işlenir. Bütün öykülerine insan sevgisi, acıma ve arkadaşlık duygusu hâkimdir. Öykülerinde işlediği konulara uygun olarak seçtiği kişiler iç dünyalarıyla birlikte anlatılır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sadri Ertem

B) Reşat Nuri Güntekin

C) Ercüment Ekrem Talu

D) Sabahattin Ali

E) Sait Faik Abasıyanık

2. 1923-1940 yılları arasında klasik öykü yazma yöntemi gelişirken diğer yandan ---- ile başlayan “giriş, gelişme, sonuç” bölümü olmayan öyküler de yaygınlaşmaya başlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Memduh Şevket Esendal

B) Sait Faik Abasıyanık

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Ercüment Ekrem Talu

E) Nahid Sırrı Örik

3. **Aşağıdaki eserlerden hangisi Orhan Kemal’in hikâyelerinden biri değildir?**

A) *Ekmek Kavgası*

B) *Babil Kulesi*

C) *Yağmurcuk Kuşu*

D) *Çamaşırcının Kızı*

E) *Arka Sokak*

4 . Kemal Tahir 'in 1939’da yazdığı ve 1941’de *Tan* gazetesinde tefrika edilen dört hikâyesinden oluşan ---- adlı eser, ilk kez 1955 yılında basılmıştır. 1969’daki üçüncü baskısında dört hikâye daha ilave edilen kitabın orijinalindeki dört öykü için Nazım Hikmet yazara gönderdiği 13 Mart 1941 tarihli mektubunda şöyle yazmıştır: “Senden o kadar defa dinlediğim, âdeta birçok satırlarını başlarken sonunu getirecek kadar hatırladığım ilk hikâyeyi yine büyük bir lezzetle, iştiha ile ve gururla okuyorum.” Yazar eserin karakterleri, yalın dili ile Anadolu halkının çok sağlam gözlem ve analizlere dayanan bir portresini çizmektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Efendilik Savaşı*

B) *Bozbulanık*

C) *Sarı Sıcak*

D) *Gazoz Ağacı*

E) *Göl İnsanları*

5. ----, insanlığın derinliğine yolculuk yapar. Biraz gerçek biraz rüya, gizemli önceyi arayan; zamanı, ayrıntıyı, hayali sorgulayan bireyi anlatır. Hikâyeleri canlı diyaloglar, iç konuşmalar ve değişik metinler yönünden zengindir. Sağlam ve samimi bir anlatımı vardır. *Ortadaki Adam* ilk eseridir. *Gönül İşi, Yoksulluk İçimizde, Ya Tahammül Ya Sefer, Bu Böyledir, Hüzün, Tesadüf, Chef* hikâye kitaplarından bazılarıdır. Yazarın deneme ve inceleme türünde de eserleri mevcuttur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Memduh Şevket Esendal

B) Peyami Safa

C) Mustafa Kutlu

D) Ahmet Hamdi Tanpınar

E) Tarık Buğra

6. Edebiyat dünyasına yazdığı küçük hikâyelerle giren yazar, millî mücadele yıllarını anlattığı romanı ile tanınmıştır. Hikâyelerinde aile problemleri, aşk ve mutluluk temalarını işlese de yalnız, durgun, içine kapanık, huzursuz bireyleri anlatır. Durum hikâyesi türünde yazdığı hikâye kitapları; *Oğlumuz, Yarın Diye Bir Şey Yoktur, İki Uyku Arasında, Hikâyeler* adlarını taşır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar
B) Cevat Şakir Kabaağaçlı
C) Mustafa Kutlu
D) Tarık Buğra
E) Peyami Safa

7. **Aşağıdaki eser-yazar eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) *Doğu Öyküleri* - Ferit Edgü
B) *Benim Sinemalarım* - Füruzan
C) *Kızıl Saçlı Amazon* - Haldun Taner
D) *Yürekte Bukağı* - Tomris Uyar
E) *Sarnıç* - Oğuz Atay

8. **Aşağıdaki yazar - hikâye anlayışı eşleştirmesinden hangisi yanlıştır?**

A) Bilge Karasu - bireyin iç dünyasını esas alan hikâye
B) Yusuf Atılgan - modernist hikâye
C) Sevinç Çokum - millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan hikâye
D) Talip Apaydın - toplumcu gerçekçi hikâye
E) Nezihe Meriç - modernist hikâye

9. **Aşağıda verilen sanatçı - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) *Kısmet Büfesi* - Füruzan
B) *Yarın Diye Bir Şey Yoktur* - Tarık Buğra
C) *Hava Parası* - Memduh Şevket Esendal
D) *Yeni Dünya* - Sabahattin Ali
E) *Son Kuşlar* - Sait Faik Abasıyanık

10. **Aşağıdakilerde hangisi "**Millî - dinî duyarlılıkları yansıtan hikâye**" anlayışının konularından değildir?**

A) Batılılaşma
B) Halk - aydın ilişkisi
C) Anadolu insanı
D) Hurafeler
E) Yalnızlık

11. I. Kurgu bütünlüğünü yok sayma
II. Neden-sonuç ilişkisini göz ardı etme
III. Bilinç akışı ve iç monolog tekniğini kullanma

Numaralanmış özelliklerin aşağıdaki hikâye anlayışlarından hangisi ile ilgili olduğu söylenebilir?

A) Bireyin iç dünyasını esas alan hikâye
B) Millî ve dinî anlayışları benimseyen hikâye
C) Modernist hikâye
D) Toplumcu gerçekçi hikâye
E) Küçürek hikâye

1. 1960 sonrası Türk hikâyeciliği ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Geleneksel anlatım yerine yeni anlatım teknikleri kullanılmıştır.

B) Halkın konuşma dilinden uzak bir dile yer verilmesi okuyucuya ulaşmayı zorlaştırmıştır.

C) Hikâyelerde karşılaşılan kahramanlar toplumsal yapının farklı kesimlerinden seçilmiştir.

D) Hikâye türünde eser veren yazar sayısının artması farklı hikâye anlayışları doğurmuştur.

E) Yazarlar hem toplumsal hem de bireysel birçok konuyu dile getirme çabası içindedir.

Çözüm:

1960 sonrası hikâyeler için A, C, D ve E seçeneklerindeki yargılar doğrudur. Fakat B seçeneğinde dile getirilen yargı yanlıştır çünkü bu dönemin hikâyelerinde halkın konuşma dilinden uzak bir dile yer verilmemiştir.

Cevap: B

2. (I) 1960 sonrasında Türk edebiyatında hikâye türünün özellikleri tartışılmış, bu tartışmaların bir sonucu olarak hikâyede kurgu ve içerik bakımından yenilikçi gelişmeler yaşanmıştır. (II) Bu dönemde Millî Edebiyat'ın etkisi ile Kurtuluş Savaşı, Anadolu ve Anadolu insanı yeni bir bakış açısıyla yansıtılmıştır. (III) Bazı yazarlar, toplumcu gerçekçilik anlayışıyla hareket etmiş; özellikle işçi ve köylü sorunlarına yönelmişlerdir. (IV) Bazı yazarlar; yalnızlık, yabancılaşma, bunalım gibi temalara ağırlık vererek bireyin iç dünyasını anlatmayı amaçlayan hikâyeler yazmıştır. (V) 1970'li yıllardan itibaren modern hikâyeyle birlikte postmodern hikâyeler de yazılmaya başlanmıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçada geçen I, III, IV ve V numaralı cümlelerdeki yargılar doğrudur. Fakat II numaralı cümlede dile getirilen yargı yanlıştır çünkü Millî Edebiyat etkisi altında ürün veren yazarlar özellikle 1923 ile 1950 arasında faaliyet göstermiştir.

Cevap: B

3. Cumhuriyet Dönemi hikâyeciliğinde, özellikle 1960 sonrasında hikâye yazarlarının değişmeyen ortak özellikleri, alışılagelmiş tema ve kurgulardan sıyrılarak yeni arayışlara yönelmeleridir. Yeni ifade yolları arayan ve farklı teknikleri eserlerinde kullanmaya çalışan kimi sanatçılar, edebiyatta modernist anlayışla ürünlerini vermeye başlamıştır. Pınar Kür (I), Adalet Ağaoğlu (II), Sabahattin Ali (III), Yusuf Atılgan (IV) ve Bilge Karasu (V) 1960 sonrası Türk hikâyeciliğinde bu anlayışı temsil eden isimlerdendir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Sabahattin Ali, 1930'lu yıllarda hikâye türünde eser vermeye başlamış bir yazardır. Cevap: C

4. Uzun yaz gecelerinin boğuntulu dinginliğinde büyüdüğünü duyuran bir tohumun sesi gelir, sessizliğin kapısını vurur, onu uyarır. Yaşamaya perdelerini indirmiş, kapılarına dayak vurmuş bütün evleri dürtükler; karartılmış sokakları, viran bağları, türküsüz, kahkahasız bahçeleri diriltir, camları zorlar. Sessizliğin doğurduğu ilk ses er geç soluğunu üfürür; bir damarın hiç vurmamış, bir suyun hiç akmıyormuş gibi durmasını engeller; ona yeni bir kıpırdanmayı taşır. Bu kıpırdanma hemen nerdeyse işitilir.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.
B) Yoğun bir anlatıma sahiptir.
C) İç konuşmaya yer verilmiştir.
D) Şiirsel bir anlatım söz konusudur.
E) Kişileştirmeye başvurulmuştur.

Çözüm:

Parçada birbirini takip eden olaylara yer verildiği için öyküleyici anlatım kullanılmıştır. Çağrışım gücü yüksek sözcüklerle ve sanatlarla yoğun ve şiirsel bir anlatım sağlanmıştır. Tohumun sesi, insana ait özellikler kazandığı için kişileştirme sanatına başvurulmuştur. Fakat parçada herhangi bir kahramanın iç konuşmasına yer verilmemiştir.

Cevap: C

5. **Küçürek hikâye ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Batı edebiyatında modernizmin etkileri sonucunda ortaya çıkmıştır.
B) Sadece bir anın saptanması ve en can alıcı noktasının yansıtılması amaçlanır.
C) Sezdirmeye dayanan bu hikâyeler yorumlanmaya ve çağrışıma açık metinlerdir.
D) Az sayıda kelimeyle oluşturulan küçürek hikâyeler, yoğun anlatıma sahiptir.
E) Kişi, zaman, mekân unsurları sınırlı bir şekilde yer aldığından hacmi küçüktür.

Çözüm:

Küçürek hikâye ile ilgili B, C, D ve E seçeneklerindeki yargılar doğrudur. Fakat A seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü küçürek hikâye, herhangi bir edebî akım ya da anlayıştan doğmamıştır.

Cevap: A

6. Edebî türler; değişen yaşam koşulları ve ihtiyaçlara, yeni estetik arayışlara göre sürekli bir gelişme, yenileşme içindedir ve dinamik bir karakter taşır. Bunun tipik göstergelerinden biri de "minimal öykü" ya da "küçürek öykü" denilen hikâye türünün yakın dönemde gördüğü rağbetle ön plana çıkmasıdır. Türk edebiyatında Necati Tosuner (I), Hulki Aktunç (II), Ferit Edgü (III), Oğuz Atay (IV) ve Vüs'at O. Bener (V) gibi isimler bu türde ürün veren önemli isimlerdendir.

Bu parçadaki numaralanmış yerlerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Necati Tosuner, Hulki Aktunç, Ferit Edgü ve Vüs'at O. Bener küçürek hikâye türünde eser vermişlerdir. Fakat Oğuz Atay'ın küçürek hikâye türünde eseri bulunmamaktadır.

Cevap: D

7. (I) Küçürek hikâye; Türk edebiyatında minimal öykü, çok kısa öykü, öykücük, kısa kısa öykü, kıpkısa öykü, sımsıkı öykü, kısa kurmaca, kısa öykü gibi adlandırmalarla bilinmektedir. (II) Küçürek öykü uzadıkça amaçladığı etkiden uzaklaşır bu nedenle sözcük eksiltme, zaman ve mekân perspektiflerini silmek, küçürek öykülerin en çok yararlandığı anlatı unsurlarıdır. (III) Hikâyenin bir alt dalı olarak 20. yüzyılın sonlarında küçürek hikâye ortaya çıkmıştır. (IV) Ferit Edgü, Haydar Ergülen, Hulki Aktunç, Necati Tosuner, Vüs'at O. Bener, Murat Yalçın gibi sanatçılar küçürek hikâye tarzında eser veren sanatçılardandır. (V) Küçürek hikâyelerde yazarlar, okuyucu üzerindeki etkiyi artırmak için olağan dışı olayları konu edinir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçada geçen I, II, III ve IV numaralı cümlelerdeki yargılar doğrudur. Fakat V numaralı cümlede dile getirilen yargı yanlıştır çünkü küçürek hikâyelerde çarpıcılık, konuların olağan dışı olaylardan seçilmesinden doğmaz; yazarın hikâyenin içeriğinin boyutlarını kasıtlı olarak küçültüp anlatımı yoğunlaştırmasından doğar.

Cevap: E

1. (I) 1960 sonrası Türk hikâyeciliğinde birbirinden farklı birçok anlayış birlikte var olur. (II) 1960 sonrası hikâyede 1950 - 1960 döneminde açılımına şahit olunan varoluşçu ve gerçeküstücü yazarların yankıları bir taraftan devam etmiştir. (III) Bu dönemde Rasim Özdenören, Mustafa Kutlu gibi Türk hikâyeciliğinin diğer dönemlerinden farklı bir biçimde dinî duyarlığa sahip yazarlar da ortaya çıkmıştır. (IV) Romanda görülmeye başlanan modern ve postmodern teknikler, hikâyede de Sevinç Çokum ve Necati Cumalı gibi isimler sayesinde yaygınlaşır. (V) Bireyin iç dünyasını anlatmayı amaçlayan hikâyelerde ise yabancılaşma, bunalım ve iç çatışma gibi bireysel sorunlara yer verilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Sezai Karakoç'a göre onun öyküleri toplumumuzun derinliğindeki tarihî-metafizik acıyı yansıtan örneklerdir. Kültürel ve sosyal değişimin bireyde ve ailede meydana getirdiği çarpıklıkları, çelişkileri, açmazları, uyumsuzlukları şairane bir üslup ve yerli bir bakış açısıyla anlatmıştır. İç konuşmalar, orijinal sıfatlar ve benzetmeler kullanarak modern öyküler yazmıştır. Öykülerin finalleri daha çok açık uçludur. Yazar, noktalama işaretleri konusunda esnektir. *Çok Sesli Bir Ölüm* ve *Çözülme* öykülerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cemil Kavukçu
B) Vüs'at O. Bener
C) Necati Cumalı
D) Mustafa Kutlu
E) Rasim Özdenören

3. ----'ın tek öykü kitabı; *Varlık* ve *a* dergilerinde yayımladığı, çağdaş bireyin yalnızlık ve açmazları çerçevesinde örülmüş, ağırlıklı olarak iç gözlem ve deneyime yaslanan öyküler toplamı olan eseri *Bodur Minareden Öte*'dir. Çağdaş bireyi aşk ve yalnızlık temaları çerçevesinde ve dildeki yalınlığının çarpıcılığıyla anlatan yazar, ele aldığı konular kadar o konulara yaklaşım biçimi ve konuları işleyişiyle farklılaşmış ve Türk edebiyatında modern anlatının öncüleri arasında yer almıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Oğuz Atay
B) Sevgi Soysal
C) Füruzan
D) Bekir Yıldız
E) Yusuf Atılgan

4. Aşağıdakilerden hangisi küçürek hikâye özelliği <u>göstermemektedir</u>?

A) Av tam karşısında duruyordu. Göz göze geldiler. İkisi de ne zamandır bu anı bekliyordu. Biri izlemekten bıkmıştı, diğeri izlenmekten. Avcı tüfeğini doğrulttu; göz, gez, arpacık…

B) Dilersen bu gece burada kalabilirsin, dedi bana. Bu bir çağrı mıydı, yoksa bir acıma duygusu mu çıkaramadım. Geceye, yoğun karanlığa çevirdim bakışlarımı. Teşekkür ettim. Ne yazık ki kalamam, dedim. Bekleyenim var.

C) Hiçbir şey aramıyordum.

Orda, dağ başında, o dağ başında yaşayan ve ölen insanların arasındaydım, hepsi bu.

Böyle dedim.

Bana,

— Onlardan biriymiş gibi konuşma, dedi. Sen, kendin niçin ordasın?

— Bilmiyorum, dedim. Belki, sizlerden değil, artık onlardan biri olduğum için.

D) Köy göçmüş.

Aileden hayatta bir o kalmış bir de annesi.

Böyle diyor.

Peki niçin gitmiyorsunuz burdan, diyorum.

Gitmek mi, diyor (şaşkın). Biz her yere gittik. Annem ve ben. Burdan başka neresi kaldı ki?

E) Yamaçlarında keçiler otlayan kuru, yalçın, çatlak dağlar arasından geçiyorlardı. Bu keçiler kapkara, beneksiz kara idi; tüyleri yeni otomobil boyası gibi aynaması bir cila ile, kızgın güneş altında, pırıl pırıl yanıyordu. Bunlar da bitti göz alabildiğine uzanan bir düzlüğe çıkmışlardı ne ağaç vardı ne dere, ne ev! Yalnız ara sıra kocaman kocaman hayvanlara rast geliyorlardı.

5. **Bireyin iç dünyasını anlatan hikâyelerle ilgili aşağıda verilenlerden hangisi yanlıştır?**

A) Kahramanların iç dünyası, ön planda tutulur.
B) Yalnızlık, yabancılaşma, bunalım gibi bireysel sorunlar aktarılır.
C) İnsanı sosyoekonomik bir varlık olarak yansıtma çabası vardır.
D) İç konuşma, bilinç akışı, iç çözümleme gibi teknikler kullanılır.
E) Gerçekliği farklı bir bakışla yansıtmak için psikolojiden yararlanılır.

6. Yeni anlatım olanakları denediği ve soyutlamalara başvurduğu öykülerinde, yeni bir gerçekçilik anlayışıyla insanın iç dünyasına, bilinçaltındaki karmaşaya yönelen, edebiyatı öncelikle bir dil ve anlatım biçimi olarak ele alan 1950 kuşağı öykücüleri içinde değerlendirilmiştir. *Mızıkalı Yürüyüş* ve *Kara Tren*'deki anlatım kronolojik değildir. Süren değil, parçaları olan bir yaşam vardır sanki ortada; farklı tarihler ve deneyimler arasında serbest ve biraz başıboş izlenimi veren gidiş gelişler, aslında yazar tarafından kasıtlı olarak düzenlenmiştir. Bu tarzı, *Kapan* adlı kitabındaki küçürek hikâyelerinde daha da belirginleşir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vüs'at O. Bener
B) Bilge Karasu
C) Nazlı Eray
D) Pınar Kür
E) Erendüz Atasü

7. *Korkuyu Beklerken* adlı kitabında yer alan *Unutulan*; sevgi yoksunu, çağdaş insanın trajedisini ele alır. Aşkı, sevgiyi, sevgiliyi, işe yaramaz ve eski bir eşya gibi tavan arasına iten ve orada unutulmaya terk eden, günlük işlere batmış insanın trajedisi… *Bir Mektup* adlı öyküde ürkek, çekingen, yalnız, toplumla iletişim kurmada başarılı olamayan bireyin sıkıntıları yansıtılır. *Ne Evet Ne Hayır* başlıklı ve mektup tarzında yazılmış öyküde de bireyden hareketle arabeskleşen toplumun çelişkileri, uyumsuzlukları, kültürel bunalımı ironik bir anlatımla sergilenmektedir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?

A) Leyla Erbil
B) Bilge Karasu
C) Oğuz Atay
D) Ferit Edgü
E) Hulki Aktunç

8. (I) Kısa öykü; göze çarpan ve kendine özgü bir konuya, izleğe ve yapıya sahipken küçürek öyküde belirgin bir olay örgüsünün olmaması kelime azlığı ile alakalıdır. (II) Kısa öykülerde kişiler, belli bir şekilde gelişme, çoğalma gösterirken küçürek öyküler; anlık düşünüşlerin bir parıldaması olduğu için böyle bir durum küçürek öykülerde söz konusu olamaz. (III) Kısa öykü, bazen bir değişim sürecini bazen de kısa bir anı içerirken küçürek öykü, zamanın en küçük birimi olan "an"ı dile getirir. (IV) Mekân yönünden incelendiğinde küçürek öykünün mekânı betimlemesi gibi bir şansı kısa öyküye göre yoktur. (V) Kısa öykü okuyucunun yorumuna açık değilken küçürek öyküler yoruma açık metinlerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. **Aşağıdaki yazarlardan hangisi küçürek hikâye türünde eser vermemiştir?**

A) Necati Tosuner
B) Hulki Aktunç
C) Ferit Edgü
D) Haldun Taner
E) Vüs'at O. Bener

10. *Bir Gemide* adlı yapıtında önceki öykülerinden daha yoğun, daha boyutlandırılmış dokuz öykü yer almaktadır. Bu dokuz öykünün birbirine ulanan karabasansı izlekleri, 1960'lardaki varoluşçuluğun izlerini taşır. Yazar *Bir Gemide* adlı yapıtında da romanları *Kimse* ve *O*'da olduğu gibi bireyselden kaynaklanan evrensellik anlayışını, karmaşık ve dolambaçlı olanı düzayak aktarma tutumuyla yazıya gerilim kazandırma tekniğini öne çıkarmaktadır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nazlı Eray
B) Bilge Karasu
C) Nezihe Meriç
D) Ferit Edgü
E) Sevinç Çokum

1. (I) 1960, 1970 ve 1980'li yıllara doğru Türk hikâyesindeki imza zenginleşmesiyle yayımlanan hikâye sayısında da önemli bir artış görülür. (II) Önceki dönemden kendi hikâye çizgilerini sürdüren yazarların yanında hikâyede Leyla Erbil, Tahsin Yücel, Bilge Karasu, Demir Özlü, Adnan Özyalçıner, Ferit Edgü, Orhan Duru gibi yeni bir nesil yetişmiştir. (III) Bu nesil, İkinci Yeni şiirinde de karşılığını bulan ve çoğu, II. Dünya Savaşı'ndan sonra Avrupa'da ortaya çıkan sanat anlayışlarından etkilenmiştir. (IV) Hayatın anlamsızlığı sonucuna dayanan varoluşçu felsefe ve gerçeküstücülükten beslenen bu yazarların eserleri, bağlı oldukları felsefenin ülkemizde somut bir karşılığı bulunmadığı gerekçesiyle eleştirilmiştir. (V) Eleştirildikleri bir başka husus da hikâyelerini, Servetifünun yazarları gibi halkın dilinden uzak bir üslup ile kaleme almalarıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. Küçürek öyküde yazar pek çok şeyi uzun uzun anlatmak zorunda değildir. Bir şeyleri ima ederek geçer ve pek çok ayrıntıyı anlatmaz, bu noktada okura büyük iş düşer. Küçürek öykülerde yazar, şiirde olduğu gibi çoğu zaman imgeler kurar ve onların gücünden faydalanarak hikâyesini anlatır. Anlık kısa kısa öykülerde, ayrıntıların yerini hepimize tanıdık gelen imgeler alır. Tamam, der okur; bize boşu boşuna ayrıntıları anlatmayın, onlara ihtiyacımız yok. Bizim ihtiyacımız olan şaşırtıcılık, konuya hemen girilmesi, bir şeyin beklenmedik bir anda kırılıvermesi ya da onarılması.

Bu parçadan küçürek hikâye ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabilir?

A) Anlaşılması zor hadiseleri çarpıcı biçimde yansıtır.

B) Okurun öyküye kendi yorumunu katması beklenir.

C) Kişi, mekân ve zaman unsurlarına yer verilmez.

D) Hikâye türünden çok şiir türünün özellikleri görülür.

E) Olaylar, okurların beklentilerine göre şekillendirilir.

3. Aşağıdakilerden hangisi 1960 sonrası Türk hikâyeciliği ile ilgili <u>söylenemez</u>?

A) 1960 sonrasında Türk hikâyesindeki yazar artışı ile kadın hikâyecilerin sayısında da önemli bir artış görülür.

B) 1970 ve 1980'li yıllarda görülen önemli siyasi ve toplumsal olaylar, Türk hikâyeciliği üzerinde etkili olmuştur.

C) Millî Mücadele ve Kurtuluş Savaşı çokça işlenmiş, Atatürk ilke ve inkılaplarını halka yaymak için çaba gösterilmiştir.

D) Köyü ve köyle ilgili sorunları toplumcu gerçekçi bir görüşle ele alan hikâyeciler, olaylara ideolojik ve halkçı bir açıdan yaklaşırlar.

E) 1960'tan sonra *Dost, Yansıma, Varlık* gibi bazı edebiyat dergileri; hikâyeyle ilgili meseleleri tartışan özel sayılar hazırlamıştır.

4. Karar verdik. Gölü bisikletle geçeceğiz. Tekerleklere sandalcıklar takalım önerisini kabul etmedim. Batmadık. Karşı sahile ulaştığımızda annemi bekler buldum. Kucaklaştık. Merdivenleri de bisikletle çıktık. Odada üç kişiydik. Yer yatağına uzandım. Tavanda fındık büyüklüğünde bir karasinek. Kaptım raketi. Tutturamadım. Vızıltısını duyuyorum dört bir yanda. Eşikten girdim. Küçülmüşüm. "Sen değilsin." dedi, çocukluğum.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Kısa cümlelere yer verilmiştir.

B) Zaman unsuru belirgin değildir.

C) Görsel ögelere yer verilmiştir.

D) İç çözümleme tekniğinden yararlanılmıştır.

E) Olaylar devinim içinde yansıtılmıştır.

5. Aşağıdakilerden hangisi küçürek hikâye türünde eser veren yazarlardan biridir?

A) Yusuf Atılgan

B) Oğuz Atay

C) Necati Tosuner

D) Nazlı Eray

E) Adalet Ağaoğlu

6. (I) 1960'lı yıllarda, İslam medeniyeti düşüncesi etrafında bir yazarlar kuşağının ortaya çıkması, bu yazarların yeni bir sanat dili içinde gittikçe çeşitlenen bir yelpaze oluşturacak şekilde eserler vermeye başlamasıyla olmuştur. (II) Kendi hikâye dünyalarını kurmuş olan Rasim Özdenören ve Mustafa Kutlu, İslam medeniyet ve inancına yeni bir şuurla sahip çıkan insan tipinin hikâyesini yazar. (III) Rasim Özdenören, topluma ait iç değerleri yeni ve farklı bir açıdan gören bir yazar olarak Türk hikâyeciliğinin önemli merhalelerinden birini oluşturur. (IV) Hikâyeye Nurettin Topçu çizgisinde başlayan Mustafa Kutlu da sembolik yanı da bulunan bir dille modern anlatım kalıpları içinde insanoğlunun hakikati arama serüvenini hikâyeleştirir. (V) Bu anlayışa sonradan bağlanan Leyla Erbil de geleneğe yabancılaşmış, sorumsuz, boşlukta çırpınan insan tipini yansıttığı hikâyelerle bu anlayışın bir diğer önemli ismi olur.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Fantastik, gerçeküstücü ve masalsı ögelerden bol bol yararlandığı öykülerinde yaşamdan kopmuş ya da yaşamın kıyısında kalmış insanların serüvenlerini duyarlı bir biçimde anlattı. Bu noktada gerek öykücülüğü gerekse öykülerindeki tipler Sait Faik duyarlığına yakındır. Öykülerinde anlattığı insanlar kentli çevrenin dışlanmışlarından ve tutunamamış kentli bireylerdendir. Ancak aradaki en önemli fark Sait Faik; öykülerinde dışlanmış, mutsuz tiplere sevgiyle yaklaşırken o ilgiyle yaklaşır. İlk hikâyelerini *Ah Bayım Ah!* ve *Geceyi Tanıdım* adlı kitaplarında toplamıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vüs'at O. Bener

B) Nezihe Meriç

C) Nazlı Eray

D) Sevinç Çokum

E) Bilge Karasu

8. **Aşağıda verilen yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Oğuz Atay - *Korkuyu Beklerken*

B) Mustafa Kutlu - *Yokuşa Akan Sular*

C) Adalet Ağaoğlu - *Sessizliğin İlk Sesi*

D) Yusuf Atılgan - *Sancho'nun Sabah Yürüyüşü*

E) Fürüzan - *Parasız Yatılı*

9. Edebiyat dünyasına tiyatro oyunlarıyla adım atan yazar, asıl ününü romanlarına borçludur. İlk öykü kitabı *Yüksek Gerilim*'de dokuz öykü yer alır. Kitaba adını veren öykü, kurgusu bakımından Brecht'in tiyatroda amaçladığı şu ilkeleri anımsatmaktadır: Görüntülemeyle verilen ortama yerleştirilen kişi ve olaylar ile okurla öykü kişilerinin arasına zaman zaman sokulan yabancılaştırma efektleri. *Yüksek Gerilim*'deki öyküler; birbirinden ayrı kuruluşları ve değişik düzlemlerde yoğunlaştırılmış ironik, eleştirel, düşünsel ögeleriyle okura yazarın öykücülüğünü çözümlemekte önemli ipuçları vermektedir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Adalet Ağaoğlu

B) Nezihe Meriç

C) Füruzan

D) Sevinç Çokum

E) Tomris Uyar

10. 1950'de *New York Herald Tribune* gazetesi ile *Yeni İstanbul* gazetesinin ortaklaşa düzenledikleri öykü yarışmasında üçüncülük kazanan *Dost* adlı hikâyesiyle dikkati çekmiştir. Öykülerinde günlük yaşamın ayrıntılarına dikkatli bir gözlemcilikle eğilen ve ruh çözümlemelerine geniş yer veren yazar, gündelik olaylarla bilinçaltında birikmiş yaşam parçalarını birleştirmiştir. Bu özelliği, onun dış gerçeği yanlış yere koyduğu hatta bozduğu ya da ele aldığı kişilerin iç dünyalarına eğilirken çözümlemelerle dış gerçek arasında tam bir uyum sağlayamadığı gerekçesiyle sık sık eleştirilmesine yol açmıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bilge Karasu

B) Ferit Edgü

C) Mustafa Kutlu

D) Rasim Özdenören

E) Vüs'at O. Bener

1. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Bilge Karasu'nun ilk kitabı *Troya'da Ölüm Vardı,* farklı dil ve biçim özellikleriyle dile getirdiği duyarlık bakımından ayrıcalıklı bir yere sahiptir.

B) Pınar Kür, *Bir Deli Ağaç* ve *Akışı Olmayan Sular* adlı öykü kitaplarında kişilerin iç dünyalarını, onları kuşatan çevreyi ve İstanbul'un yakın geçmişteki güzelliklerini işlemiştir.

C) Nezihe Meriç, *Bozbulanık*'ta yalnızlığın ve hayal kırıklıklarının bunalımını ve düşler ardında koşan daha çok genç kız ve kadınların öykülerini anlatmıştır.

D) Vüs'at O. Bener'in hikâyelerini topladığı *Korkuyu Beklerken;* gündelik hayatı kavrayış derinliği, anlatım zenginliği bakımından romanlarından geri kalmaz.

E) Yusuf Atılgan, *Bodur Minareden Öte* adlı eserinde iç gözlem ve deneyime yaslanan öykülerini bir araya toplamıştır.

2. Aşağıdaki yazarlardan hangisinin eserlerinde varoluşçuluğun etkisi <u>görülmez</u>?

A) Demir Özlü

B) Ferit Edgü

C) Oğuz Atay

D) Tarık Buğra

E) Vüsat O. Bener

3. Özellikle iç konuşmalarda giderek ustalaşan yazarın yaptığı benzetmelerle anlatımına bir şiirsellik kazandırdığı görülür. Kullandığı deyimler ve atasözleri; kimi zaman yöresel dile yer verişi, yer yer devrik cümleler kullanması yazarın anlatımına çekicilik kazandırır. Ayrıca iç içe iki öykü tekniği kullanarak asıl gerçekliği kendi öz gerçeğiyle vermesi nedeniyle kendine özgü bir yapıya ulaşır. *İki Gün* adlı öyküsüyle 1971 TRT Sanat Ödülleri Yarışması'nda başarı ödülü alır. *Armağan* adlı öykü kitabı ile 1997 Haldun Taner Öykü Ödülü'nü, *Güneş Giderken* ile 1999 Sait Faik Hikâye Armağanı'nı kazanır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Vüs'at O. Bener

B) Nezihe Meriç

C) Necati Tosuner

D) Sevinç Çokum

E) Bilge Karasu

4. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Tomris Uyar, *İpek ve Bakır* ile *Ödeşmeler* hikâyelerinde küçük burjuva kökenli insanların yaşam biçimlerini yansıtmıştır.

B) Selim İleri, *Uzun Sürmüş Bir Yaz*'da şiirsel bir dille yeni anlatım olanaklarını denediği öykülerinde bireyin yabancılaşmasını aktarmıştır.

C) 1970'lerden sonra toplumsal sorunlara daha fazla yönelen Orhan Duru, *Ağır İşçiler* ve *Yoksullar Geliyor*'da işçi yaşamını gerçekçi bir tavırla ele almıştır.

D) Füruzan, *Parasız Yatılı*'da çöken burjuva ailelerin, yoksulluk ve yalnızlıkla boğuşan kadın ve çocukların, yurt özlemi çeken göçmenlerin dramlarına yer vermiştir.

E) Mustafa Kutlu'nun ilk hikâye kitabı *Ortadaki Adam*'da toplumsal değişme, çarpık şehirleşme, göç gibi temalar yer almıştır.

5. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) İnci Aral'ın 1965 yılında yayımladığı *Yanık Saraylar*'ın Türk öykücülüğündeki modern yönelişler içinde ayrı bir yeri olduğu kabul edilmiştir.

B) *Ah Bayım Ah!* öykü kitabıyla tanınan Nazlı Eray, öykülerinde fantastik, gerçeküstücü ve masalsı ögelerden bol bol yararlanmıştır.

C) Sevinç Çokum, *Eğik Ağaçlar* adlı hikâyelerinde içinde bulunulan dönemin siyasi, ekonomik ve sosyal hayatını yansıtmıştır.

D) Mustafa Kutlu, *Yoksulluk İçimizde* ve *Ya Tahammül Ya Sefer* kitaplarında Türkiye'nin kapitalistleşme sürecinin getirdiği toplumsal sorunlara eğilmiştir.

E) Leyla Erbil, ilk kitabı *Hallaç*'ta tüm yargılara başkaldırmış, bilinçli olarak tercih yapmaktan kaçınan insanı anlatmayı amaçlamıştır.

6. Bilge Karasu; ---- adlı kitabındaki öykülerde bireyin iç dünyasına yönelip onu insanlar arasındaki yalnızlığı ve çevresinin katılığıyla, kıskançlıkları ve acısıyla yansıtmıştır. Karasu'nun yazarlık yaşamının belki de en önemli kilometre taşını oluşturan ---- gerek bireyi geçmiş, şimdi ve gelecek bağlamındaki konumlayışı gerekse anlatım ve dile getirdiği açılımlar bakımından dikkat çekmiştir. ---- adlı masal / anlatı kitabıyla benzer temaları masal türü ve söyleminin sağladığı olanaklarla daha da geliştirerek sürdüren Karasu, bireyi bir anlamda masal dünyasına taşıyıp orada konumlandırmıştır.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Troya'da Ölüm Vardı - Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı - Göçmüş Kediler Bahçesi*

B) *Hallaç - Gecede - Eski Sevgili*

C) *Bozbulanık - Topal Koşma - Menekşeli Bilinç*

D) *Eğik Ağaçlar - Bölüşmek - Derin Yara*

E) *Şişhane'ye Yağmur Yağıyordu - Ayışığında "Çalışkur" - On İkiye Bir Var*

7. "Kömürü, elması yakaladığımızdan" söz etmiştin. Bir sünepe kıvılcım kül etti o elması. Sonuna değin gidilemedi, son bilinse, son belli olsa da. Kaçınılmazdı, orası öyle, ne ki kaçarak kaçınılmaza boyun eğmek yazgımızı biz yazmadık mı? Biz yok muydu yoksa? Biz yanılgısı! Geceleri esnetip uzatan saçların kaydı avuçlarımdan. Yazıklanmanın yararı ne?

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Zaman ve mekân unsuru belirsizdir.

B) Soru cümleleri ile akıcılık sağlanmıştır.

C) İç çözümleme tekniğine yer verilmiştir.

D) Şiirsel üsluba sahip cümleler vardır.

E) Birinci kişili anlatıcı ağzı ile yazılmıştır.

8. 20. yüzyılın sonlarında ön plana çıkan küçürek hikâye; kısa, yoğun ve düşündürücü niteliğiyle modern çağın gereksinimlerine cevap veren yeni bir türdür. ----, bireysel ögelerden hareketle evrensel izleklere ulaşan bu türün Türk edebiyatındaki en güçlü temsilcilerinden biridir. Sanatçının küçürek hikâyelerinde bireyler; genellikle kendini fark ederek umutsuzluğa, karamsarlığa kapılır ve bunalırlar. *Kaçkınlar, Bozgun, Av* ve *Bir Gemide* adlı kısa öykülerinde de birey içinde yaşadığı değerler dizgesinden koptuğu için felsefi boyutlu bir bunalıma sürüklenir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Adalet Ağaoğlu

B) Ferit Edgü

C) Necati Tosuner

D) Murat Gülsoy

E) Nezihe Meriç

9. Küçürek hikâyeyi bir çığlık olarak tanımlayan Ramazan Korkmaz, yüz sözcüğü geçmeyecek anlatıları küçürek hikâye olarak adlandırır. Küçürek hikâye yazarı, sıradan ama yoğun ve özgün yaşantıları daha çok simgesel düzeyde bize anlatır. Bunun nedeni, günümüz insanının zaman yoksulu olmasıdır. Küçürek hikâye; ortaya herhangi bir bildiri koymaz, nasihat etmez, karakter geliştirmez, okuyucuyu bir yere taşımaz. Ancak bazı değişmez hakikatleri sezdirir, insanları onlarla aniden yüzleştirerek şok uyarmalar yapar. Bunun için de anlatılmaya değer olanın en vurucu, en çarpıcı, en can alıcı anını seçer tıpkı bir fotoğraf karesi gibi.

Bu parçada küçürek hikâye ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Hacmi dolayısıyla hiçbir şeyi uzun uzun anlatmaz.

B) Hayatın olağan akışının kısacık bir anına ışık tutar.

C) Kısalığı sayesinde günümüzde ilgi gören bir türdür.

D) Yansıttığı gerçeklik okurda ani bir şaşkınlık yaratır.

E) Okurun ders alabileceği herhangi bir iletisi yoktur.

1. 1980 sonrasında, şiirleri ve yazılarıyla kendi kuşağının en çok ses getiren şairlerinden biridir. Aşk, acı, yalnızlık, kırılganlık gibi ana temalar ekseninde gelişen şiirlerinde kendine özgü imgeleri incelikli ve ustalıklı bir dille işler. Yergi yüklü ve kapalı anlatımlı şiirlerinde hüzün, ironi ve lirizmin egemen olduğu görülür. Özellikle *Eskiden Terzi, Kırk Şiir ve Bir* şiir kitapları ustalık döneminin yapıtları olarak kabul edilen şair, *Fazlalıklar* adındaki eseriyle Türk edebiyatında küçürek hikâye türünde eser veren önemli isimlerdendir.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haydar Ergülen

B) Nezihe Meriç

C) Ferit Edgü

D) Murat Yalçın

E) Necati Tosuner

2. **Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?**

A) Demir Özlü, *Soluma* ve *Boğuntulu Sokaklar* hikâyelerinde zaman, mekân, kişi ve olay gibi klasik unsurları en aza indirmeye çalışır.

B) Latife Tekin; *Ah Bayım Ah, Geceyi Tanıdım* gibi fantastik hikâyeleri ile gerçekliğin sınırlarını zorlayan değişik öyküleriyle ilgiyi üzerine çeker.

C) Adnan Özyalçıner; *Panayır* ve *Sur* ile kenar mahalle insanlarının yalnızlık, bunalım ve yabancılaşmalarını psikolojik ayrıntılara inerek anlatır.

D) Bilge Karasu; *Troya'da Ölüm Vardı, Uzun Sürmüş Bir Günün Akşamı* ile inanç ve korku gibi evrensel temaları daha çok psikolojik bir zeminde yansıtır.

E) Ferit Edgü; *Kaçkınlar, Bozgun* hikâyelerinde toplum kaçağı aydın kişilerin yozlaşmalarını ve yaşamın anlamsızlığını işler.

3. *Yanık Saraylar* 1965'te basıldığında yarattığı tartışmalar ve çektiği ilgiyle yılın edebiyat olayı sayılmış, Türk öykücülüğündeki modern yönelişler içinde ayrı bir yeri olduğu kabul edilmiştir. Altı öyküden oluşan kitap bilinç akışının başarılı örneklerinden olup yazarın; simgelere, alegorilere çokça yer verdiği bir eserdir. Yazar, *Yanık Saraylar*'dan sonra uzun bir suskunluk dönemine girmiştir. 1982'de *Sahibinin Sesi* adlı oyunu ve *Afrika Dansı* adlı bir öykü kitabı yayımlanmıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nezihe Meriç

B) Sevgi Soysal

C) Sevim Burak

D) Müge İplikçi

E) İnci Aral

4. İlk dönem öykülerinde bireysel sorunları varoluşçu, gerçeküstücü ögelerle irdelemiştir. Sonraki öykülerinde toplumsal sorunları titiz bir gözlemcilik ve yergili bir anlatımla ele almıştır. İlk öykü kitabı *Tutkulu Perçem*'de teyzesi Rosel'in kişiliğinden yola çıkarak ve büyükannesinin adını verdiği birbirine bağlı on dört öyküden oluşan *Tante Rosa*'da bunalımı, tedirginliği, karamsarlığı, yabancılaşmayı, kadın özgürlüğünü konu edinmiştir. Bu öykülerinde anlatımına eşlik eden ince alaycılık daha sonraki yapıtlarında da ağırlıklı olarak göze çarpar.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mustafa Kutlu

B) Sevgi Soysal

C) Durali Yılmaz

D) Müge İplikçi

E) Murat Gülsoy

5. Çağdaş Türk edebiyatında şiirle küçürek öykü arasındaki kan bağını belgeleyen yazarlar içinde ---- ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Küçürek öyküyü "çok kısa öykü, öykücük, kıpkısa öykü, öykümsü, kısacık öykü, en kısa öykü, öyküceğiz" gibi sözlerle tanımlayan yazar, kısa öykülerinde kullandığı dilin kıvraklığıyla zaman zaman şiire yaklaşır. Yalnızca *Yakamoz Avına Çıkmak* kitabının bir bölümüne bakıldığında bile ses, dize ve imge niteliği gösteren çok sayıda örnekle karşılaşılabilir. İlk öykülerinde, çevresinde bulunan küçük insanların serüvenlerini yer yer mizahi bir üslupla veren yazar daha sonra oldukça içe dönük öyküler yazar. *Onunkiler Maviydi, Çıkmazda* ve *Kambur* yazarın hikâye kitaplarından bazılarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ferit Edgü

B) Sevim Burak

C) Necati Tosuner

D) Hulki Aktunç

E) Leyla Erbil

6. *Gidenler Dönmeyenler* ve *Bir Çağ Yangını* adlı ödüllü öyküleri olan ----, küçürek öykü türünde de eserler vermiştir. Yazar, öykülerinde müşterek bir kültürün ve onu kuran unsurların bilincindedir. Mensubu olduğu kültürle modernizmi sentezlemeyi bilir. Buna bir de toplumsal duyarlılık hususundaki özeni eklenince duyarlı ve köklerine bağlı bir yazar portresi ile karşılaşılır. Öykülerinde çağrışımların ve estirilen tatların damıtılmış, bütün öykülerine katman katman anlamla döşenmiş olduğunun farkına varılır. Küçürek öykünün sınırlı imkânları içinde de bunu başaran yazar, bu türde yazmış olduğu öykülerini *Gündelik Söylenceler* başlığı altında toplar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Haydar Ergülen

B) İnci Aral

C) Pınar Kür

D) Hulki Aktunç

E) Rasim Özdenören

7. Yok yok. Umutlanma. Hangi dilden düşündü? Tükendi geçmiş, dönemem geriye. Dokunmasın, kırılırım parça parça. Uyu, uyanamayacağından kuşkulanmasız. Erik yeşiline dönüştü bakışları. İncir ağaçlarının dalları ağırlaşmış. Sebze bahçesine çağrılmıştım. Karanlık. Sakızlanan sesi belirdi yanı başımda. "Bulanık göle gel. Birlikte inelim dibe..."

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Zaman belirgin değildir.

B) Şiirsel bir üsluba sahiptir.

C) Ayrıntılara önem verilmiştir.

D) Öyküleyici anlatım vardır.

E) Bilinç akışı kullanılmıştır.

8. Oğuz Atay'ın yapıtlarında "oyun" ve "okur" ayrı bir öneme sahiptir. Ancak, karamsar olan Atay okura pek güvenmez hatta *Tutunamayanlar*'ın sonundaki mektupta okuru eleştirir. ---- adlı kitabında da fantastik bir öykü görünümündeki *Demiryolu Hikâyecileri*'nde, yazdıkları öyküleri sığındıkları bir istasyonda satarak geçimlerini sağlayan üç kişinin hayatı anlatılmaktadır. Öyküdeki öykücüyü yavaş yavaş çukura iten şey, istasyon şefinin kişiliğindeki kültürel düzeysizliktir. Böyle bir ortamda ne dinleyici ne de okuyucu bulunabilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Tehlikeli Oyunlar*

B) *Korkuyu Beklerken*

C) *Oyunlarla Yaşayanlar*

D) *Bir Bilim Adamının Romanı*

E) *Eylembilim*

9. 1950'lerde kadın sorunlarına büyük bir cesaretle yaklaşmış ve öykülerinin çoğunu kadın kahramanlardan oluşturmuş ----; *Hallaç* isimli öykü kitabında olay, konu ve kişilerden ziyade dile önem verir. *Hallaç* kitabında içerik ve biçime ilişkin duyulan kaygılar, diğer iki kitabında yoktur. *Gecede* adlı öykü kitabında kadın ve erkek meseleleri, ekonomik ve toplumsal meselelere ideolojik bir tavır ile yaklaşır. *Eski Sevgili* ise son öykü kitabıdır ve beş öyküden oluşur. Kitap içindeki en uzun öykü kitaba ismini veren öyküdür. Aşk, eleştiri, ikiyüzlülük, burjuvalık gibi meseleler kitabın özünü oluşturur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Leyla Erbil

B) Nazlı Eray

C) Sevgi Soysal

D) Nezihe Meriç

E) Bilge Karasu

1. (I) Roman türünün ilk örneği, Cervantes'in (Servantes) XVII. yüzyılın başlarında yayımlanan *Don Quijote* (Don Kişot) adlı eseridir. (II) Türk edebiyatında roman türü Tanzimat Dönemi'nde yazılmaya başlanmıştır. (III) Türün İlk çeviri örneği, Yusuf Kâmil Paşa'nın Fransız yazar Fénelon'dan çevirdiği *Télémaque*'tır. (IV) İlk yerli roman, Sâmipaşazâde Sezâi'nin *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat* adlı eseridir. (V) Türk romanı, teknik açıdan Servetifünun Dönemi'nde güçlenmiştir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat adlı eser Sâmipaşazâde Sezâi tarafından değil Şemsettin Sâmi tarafından yazılmıştır.

Cevap: D

2. Aşağıdakilerden hangisinde konusuna göre roman türleri ve örnekleriyle ilgili eşleştirme yanlıştır?

A) Bilim kurgu romanı - *Ben Robot*
B) Psikolojik roman - *Eylül*
C) Sosyal roman - *Yaprak Dökümü*
D) Fantastik roman - *Yüzüklerin Efendisi*
E) Tezli roman - *Küçük Ağa*

Çözüm:

Küçük Ağa tezli romana değil, tarihî romana örnek verilebilir.

Cevap: E

3. Aşağıdakilerin hangisinde konusuna göre roman türleri ile ilgili bir bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Bilim kurgu romanı; gelecekte olabilecek olayları bilimsel bir yaklaşımla, hayal gücünü de kullanarak anlatan roman türüdür.
B) Tarihî roman; sınıf çatışması, geçim sıkıntısı, göç gibi toplumsal ve ekonomik sorunları veya birtakım töreleri ele alan roman türüdür.
C) Egzotik roman, uzak ve yabancı ülkelerin doğa ve insanlarını konu edinen roman türüdür.
D) Fantastik roman; gerçeküstü olay, kişi ve yerleri konu alan roman türüdür.
E) Tahlil romanı; insanın iç dünyasını, bilinçaltını, olayların insanın ruh dünyasına etkilerini anlatan roman türüdür.

Çözüm:

Sınıf çatışması, geçim sıkıntısı, göç gibi toplumsal ve ekonomik sorunları veya birtakım töreleri ele alan roman türü sosyal romandır.

Cevap: B

4. ----, roman türünün Batılı anlamdaki ilk örneklerini ---- ile ---- adlı eserleriyle vermiştir.

Bu parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Nâmık Kemal - *İntibah - Cezmi*
B) Sâmipaşazâde Sezâi - *Küçük Şeyler - Sergüzeşt*
C) Ahmet Mithat Efendi - *Yeniçeriler - Felâtun Bey ile Râkım Efendi*
D) Halit Ziya Uşaklıgil - *Mai ve Siyah - Aşk-ı Memnu*
E) Recâizâde Mahmut Ekrem - *Araba Sevdası - Şemsâ*

Çözüm:

Halit Ziya Uşaklıgil, roman türünün Batılı anlamdaki ilk örneklerini *Mai ve Siyah* ile *Aşk-ı Memnu* adlı eserleriyle vermiştir.

Cevap: D

5. Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatında roman türünde yazılmış ilk eserlerden biri değildir?

A) *İntibah* - Namık Kemal
B) *Araba Sevdası* - Recaizade Mahmut Ekrem
C) *Eylül* - Mehmet Rauf
D) *Çalıkuşu* - Reşat Nuri Güntekin
E) *Cezmi* - Namık Kemal

Çözüm:

İntibah adlı eser Türk edebiyatındaki ilk edebî romandır. *Araba Sevdası* adlı eser Türk edebiyatındaki ilk realist romandır. *Eylül* adlı eser Türk edebiyatındaki ilk psikolojik romandır. *Cezmi* adlı eser Türk edebiyatındaki ilk tarihî romandır. *Çalıkuşu* adlı eser, Türk edebiyatında roman türünde yazılmış ilk eserlerden biri değildir.

Cevap: D

6. Psikoloji ve sağlık bilimleri alanlarında çalışan araştırmacılar edebî roman okumanın ruh sağlığı açısından kurgusal olmayan türlerle karşılaştırılamayacak faydaları olduğunu ileri sürüyorlar. Edebî romanlar popüler ya da belli bir türe ait kurgular gibi başka kategori ve alt türler altında kolaylıkla sınıflandırılamadıkları için farklıdırlar. Bu tür romanlar karakterlere dayalıdır ve genellikle gerçek hayatı baz alırlar. Hassas bir ustalıkla işlenmiş hikâyeler yalnızca hayal gücümüzü beslemekle kalmaz aynı zamanda yeni ve yaratıcı düşünce şekillerini de harekete geçirerek bizden yabancı zihinleri anlamamıza yardımcı olurlar.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

A) Roman okumak empati yeteneğini geliştirir.
B) Edebî romanlar hayal gücümüzü zenginleştirir.
C) Popüler romanlar da edebî romanlar kategorisindedir.
D) Roman okumaya dayalı araştırmalar yapılmıştır.
E) Edebî romanlarda hayatın gerçeklerine rastlamak mümkündür.

Çözüm:

Bu parçadan "… bizden yabancı zihinleri anlamamıza yardımcı olurlar." ifadesiyle empati yeteneğini geliştirdiğine, "hayal gücümüzü beslemek" ifadesiyle hayal gücümüzü zenginleştirdiğine, "Psikoloji ve sağlık bilimleri alanlarında çalışan araştırmacılar edebî roman okumanın ruh sağlığı açısından kurgusal olmayan türlerle karşılaştırılamayacak faydaları olduğunu …" ifadesiyle okumaya dayalı araştırmalar yapıldığına, "… genellikle gerçek hayatı baz alırlar." ifadesiyle hayatın gerçeklerine rastlamanın mümkün olduğuna ulaşılabilir. Bu parçada popüler romanların edebî romanlar kategorisinde olduğuna dair bir ifade kullanılmamıştır.

Cevap: C

7. Kurmaca karakterler, kurmaca bir hikâyenin içinde var olurlar. Belki gerçek hayatta bir karşılığı vardır ya da tam tersi olarak gerçek hayatla hiçbir ilişkisi yoktur. Ancak söyleyebileceğimiz tek şey, elimizde bir kurmaca karakterin olduğu ve onun kurmaca bir hikâye ile var olageldiğidir.

Bu parça romanın aşağıdaki özelliklerinden hangisi ile ilgili olabilir?

A) Kişi sayısı genellikle fazladır.
B) Konu için bir sınırlama yoktur.
C) Romanda kişiler ayrıntılı bir şekilde tasvir edilir.
D) Romanlar birden çok bakış açısı ile yazılır.
E) Roman, hem bir gerçekliğin hem de düş gücünün ürünüdür.

Çözüm:

Bu parçada roman ile ilgili "gerçek hayatta bir karşılığı vardır ya da tam tersi olarak gerçek hayatla hiçbir ilişkisi yoktur." ifadesinde romanın hem bir gerçekliğin hem de düş gücünün ürünü olduğu belirtilmektedir.

Cevap: E

8. I. Postmodern roman - *Gülün Adı* - Umberto Eco
II. Realist roman - *Kırmızı ve Siyah* - Sartre
III. Egzistansiyalist roman - *Nana* - Émile Zola
IV. Romantik roman - *Sefiller* - Victor Hugo

Numaralanmış eşleştirmelerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV
D) I ve IV E) II ve III

Çözüm:

Realist roman - *Kırmızı ve Siyah* - Stendhal, Natüralist roman - *Nana* - Émile Zola doğru eşleştirmelerdir.

Cevap: E

9. Osman Bey, Kaplan Çavuş'un Konya için anlattıklarını, yollarının durumunu bildiğinden Arşun İlhan'ın ölümünden berisini dinlememiş; başka düşüncelere dalmıştı. Kayınbabasının "Ne dersin Moğol'un ölmesine oğlum?" sorusuna döndü, gülümseyerek dalgınlıktan kurtulmaya çalıştı.

Bu parça aşağıdaki konusuna göre roman türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Tarihî roman
B) Psikolojik roman
C) Macera romanı
D) Sosyal roman
E) Tezli roman

Çözüm:

Bu parçada tarihî bir olay ve Osmanlı Devleti'nin kurucusu Osman Bey'le ilgili bir anlatım olduğundan bu roman konusuna göre tarihî romandır.

Cevap: A

10. (I) Olmuş ya da olabilecek bazı olayların kişi, yer, zaman ve mekân çerçevesi içinde anlatıldığı mensur eserlere roman denir. (II) Roman göstermeye dayalı bir edebiyat türüdür. (III) Esas olarak kurgusu anlatılacak bir hikâye ile bunu anlatan bir anlatıcıya dayanmaktadır. (IV) Bu bakımdan romancı dilin sağladığı imkânlardan en geniş ölçüde yararlanır. (V) Esasen romanı edebî kılan yön de romancının dili kullanma yeteneğinde saklıdır. (VI) Roman sanatında asıl hedef, insanlara gerçekleri ispatlamaktır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Yalnız I B) II ve VI C) II ve V

D) III ve VI E) IV ve V

Çözüm:

II. cümlede "Roman göstermeye dayalı bir edebiyat türüdür." yerine "Roman anlatmaya dayalı bir edebiyat türüdür." olmalıdır. VI. cümlede "Roman sanatında asıl hedef, insanlara gerçekleri ispatlamaktır." yerine "Roman sanatında asıl hedef, insan gerçeğini anlatmaktır." olmalıdır. Romanın ispatlamak gibi bir amacı yoktur.

Cevap: B

11. Onlar gibi olmak, onlar gibi giyinmek, onlar gibi yiyip içmek, onlar gibi oturup kalkmak, onların diliyle konuşmak... Haydi bunların hepsini yapayım. Fakat onlar gibi nasıl düşünebilirim? Nasıl onlar gibi hissedebilirim?

Bu parçanın teması aşağıdakilerin hangisi olabilir?

A) Hoşgörü
B) Özlem
C) Yabancılaşma
D) Ayrılık
E) Özgürlük

Çözüm:

"Fakat onlar gibi nasıl düşünebilirim.? Nasıl onlar gibi hissedebilirim?" cümlelerinde parçadaki kişinin bulunduğu yerdeki insanlara karşı kendini yabancı hissettiği anlaşılmaktadır. Hoşgörü, özlem, ayrılık, özgürlük temalarıyla ilgili bir ifade parçada kullanılmamıştır.

Cevap: C

12. Psikoloji ve simgesel ögelerin yer yer ağır bastığı "Dağın Öteki Yüzü" üçlemesi *Ortadirek, Yer Demir Gök Bakır* ve *Ölmez Otu*'ndan oluşmaktadır. Bu üçleme, yazarın *Ortadirek*'in ön sözünde de belirttiği gibi, kendi yaşantısı ve tanıklığıdır. İlk kitabı olan *Ortadirek*'te yazar, Torosların arka yanındaki bir köyün insanlarının, pamuk tarlalarında ırgatlık yapmak için Çukurova'ya doğru yola koyuluşlarını, tabiatla dövüşe dövüşe Çukurova'ya varışlarını anlatır. Roman destansı bir hava içinde ve bu havaya uygun bir Türkçe ile kaleme alınmıştır. Dizinin ikinci kitabı *Yer Demir Gök Bakır* bir köy topluluğunun mit yaratması öyküsüdür. *Yer Demir Gök Bakır*'da, güçlükler içinde bunalan, yaşama şartlarını değiştirmek için bir umutları, bir düşünceleri olmayan köylülerin, insanoğlunun çaresiz kaldıkça başvurduğu çözüme başvurarak bir mit yaratmalarını ve bu mite sığınışlarını anlatır. Üçlemenin son kitabı *Ölmez Otu*'nda ise bir yandan değişen koşullar içinde bu mitin yıkılışı anlatılır.

Bu parçada söz edilen "Dağın Öte Yüzü" **adlı eser konusuna göre aşağıdaki roman türlerinden hangisine örnek gösterilebilir?**

A) Polisiye roman
B) Gotik roman
C) Fantastik roman
D) Psikolojik roman
E) Nehir roman

Çözüm:

Nehir roman, aynı yazar tarafından yazılan farklı romanların birbirleriyle ilişkili olduğunu ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. "Nehir" kelimesi, bir eserin "tek kitapta" tamamlanmadığını, anlatılan şeyin bir "nehir gibi" devam ettiğini yani başka kitaplara yayıldığını ifade etmek için kullanılır. Bu parçada "Dağın Öte Yüzü" adlı eser, devam eden roman serisinden oluştuğundan nehir romana örnek verilebilir.

Cevap: E

13. Gülsarı doru tayın sesini pek yakınında işitti, sesini hemen tanıdı. O da kişneyerek cevap vermek istedi ama ağzını açmak istediği zaman müthiş canı yandı ve kişneyemedi. Sonunda doru tay onu buldu. Alnındaki ak sakar ay ışığında parlıyordu. Yanına sokuldu.

Bu parçada

I. Zaman
II. Mekân
III. Olay örgüsü
IV. Kişiler

yapı unsurlarından hangisi belirgin değildir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız IV D) I ve II E) III ve IV

Çözüm:

Bu parçada doru tayın ses etmesi, Gülsarı'nın sesi tanıyamaması, canı yanması, doru tayın Gülsarı'yı bulması, yanına sokulması olay örgüsüdür. Parçadaki "ay ışığı" ifadesi zamanın akşam olduğunu belirtmektedir. Kişiler Gülsarı ve doru taydır. Olayın gerçekleştiği mekânla ilgili bir ifade parçada kullanılmamıştır.

Cevap: B

14. Bir gün sonra Sabiha Hanım, onu Paşa'nın odasına yolladığı vakit ilk defa olarak Kanarya'yı Paşa'nın odasında buldu. Paşa arkası dik bir sandalyede oturuyor; yüzü endişeli, gözleri dalgın görünüyordu. Kanarya bir yer minderinde ud çalıyor, Rabia'nın bir zamanlar unutamadığı bir şarkıyı dolgun ve üzgün bir sesle söylüyordu.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine yer verilmiştir?

A) İç çözümleme
B) Diyalog
C) İç konuşma
D) Bilinç akışı
E) Geriye dönüş

Çözüm:

Kişilerin iç dünyalarının, iç yaşantılarının, hakim anlatıcı ve bakış açısıyla anlatıldığı psikolojik tahlil tekniğine iç çözümleme denir. Bu parçada "yüzü endişeli, gözleri dalgın görünüyordu", "Rabia'nın bir zamanlar unutamadığı bir şarkı", "dolgun ve üzgün bir ses" ifadeleri roman kişisinin psikolojisini yansıtmaktadır.

Cevap: A

15. Harbin en sıkışmış dakikalarında bir akşam kumandanla Haymana'ya gittik. Haymana, muazzam bir hastane hâlini almıştı. Sokaklarda kağnı, at arabası, sedye ne varsa yaralı taşıyordu; yaş, çamurlar ve karanlık, kasabanın her tarafında yağmurun ortasında ötede beride elinde fenerlerle beyaz gömlekli sıhhiye neferleri, emir veren, koşuşan doktorlar vardı.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangilerine yer verilmiştir?

A) Açıklama - öyküleme
B) Öyküleme - tartışma
C) Betimleme - tartışma
D) Betimleme - öyküleme
E) Açıklama - tartışma

Çözüm:

Bu parçada Haymana'ya gidiş Haymana'daki kişilerin yaptıklarıyla olay anlatımı olduğundan öyküleyici anlatıma yer verilmiştir. Haymana'daki sokakların özellikleri anlatılarak betimleyici anlatıma da yer verilmiştir.

Cevap: D

16. Birkaç saat boyunca Rick eve girmeye cesaret edemedi. Olan bitenler çok korkunç olmalıydı ama sormaya korkuyordu. Ancak akşamüstüne doğru kapıyı burnuyla itti ve içeriye süzüldü. Bayan Kocasoğan hâlâ aynı koltukta oturuyordu ve karşısındaki boşluğa bakıyordu. Rick burnuyla onun eline dokundu. Amalia kımıldadı.

— Ah, sen misin, diye sordu.

— Ne oldu, diye sordu Rick.

— Bir konuğumuz var, istenmeyen bir konuk.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Diyalog anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

B) İç çözümleme anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

C) İç konuşma anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

D) Öyküleyici anlatıma yer verilmiştir.

E) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

Çözüm:

Bu parçada konuşma çizgileriyle verilen bölümde diyalog, “cesaret edemedi, sormaya korkuyordu” ifadelerinde hem iç çözümleme hem hâkim bakışından yararlanılmıştır. Rick’in eve girmesi, evdekilerin durumu, Rick’in burnuyla eline dokunması, Amalia’nın kımıldaması ve konuşmaya başlamaları olay ifadeleri olduğundan öyküleyici anlatıma yer verilmiştir. Bu parçada iç konuşma anlatım tekniğinden yararlanılmamıştır.

Cevap: C

17. Romanlarda mekân ile baştan geçen olaylar ve kahramanların mizaçları arasında türlü bağlantılar bulunur ve romancı, kişileri daima mekân ve eşya ile birlikte ele alıp değerlendirir.

Bu cümledeki bilgiye aşağıdaki parçalardan hangisi örnek olamaz?

A) Nihayet bir sonraki ders günü geldi. Rakım, merakını gidermek için eve daha erken gelip dersten önce kızlarla konuştu. Aralarında geçen bu konuşma Türkçe olarak yapılmıştı. Kızların Türkçesi, artık böyle konuları konuşabilecek seviyeye gelmişti.

B) Boğaziçi’nin mavi havasını, içtiğim lezzetli bir su gibi, Çamlıca’nınkini de kokladığım bir çiçek gibi duyardım. Bunu kimseden duymamış ve kimseye de sormamış olduğum hâlde ben, Çamlıca’nın niçin böyle yüksek ve havasının da bir buhurdandan yükselen kutsi kokular gibi tesirli ve titrek olduğunu bilirdim.

C) Üsküdar’a gidişler, daima eğlenceliydi. Fakat o zamanlarda Üsküdar iskelesinin etrafı, insan sefaletlerinin bir sergisi gibi öyle izdihamlı, sıkışık, karanlık, köpekli, sinekli, kirli ve kasvetliydi ki bana âdeta korkuya benzer bir eza verirdi.

D) Tevfik, tırabzanlara tutuna tutuna kendini üç kat merdivenlerden zorla yukarıya sürükledi. Dizleri titriyor, gözleri kararıyor, korkudan âdeta kendinden geçecek hâle geliyordu. Fakat bununla beraber gözleri Zati Bey‘in yeni evindeki başkalığı teferruatıyla zapt ediyordu…

E) Birbirine ufunetli adaleler gibi geçmiş, yaslanmış tahta evler. Her yağmurda, her küçük fırtınada sancılanan ve biraz daha eğrilip büğrülen bu evlerin önünden her geçişimde çoğunun ayrı maceralarını takip ederdim. (…) ve hepsi hastadır, onları seviyorum; çünkü onlarda kendimi buluyorum…

Çözüm:

Bu cümlede romanlardaki mekân ve mekânın insan üzerindeki etkisinin romanlarda verilmesine değinilmiştir. B, C, D ve E seçeneklerinde mekânlar kişilerin ruh durumlarıyla bağlantılı olarak verilmiştir. A seçeneğinde mekânla ilgili “ev” sözcüğü kullanılmış ancak roman kişisi üzerindeki etkisine değinilmemiştir.

Cevap: A

18. Samim evi dolaşmaya karar vererek sofaya çıktı. Bu katta Necile'nin yatak odasından başka aranacak yer olmadığı için hemen merdivene doğru yürüdükten sonra durdu, başını kaldırarak etrafı dinledi. Sessizlik tamdı. Merdiveni ağır ağır indi. Kalbinin çarpıntısı biraz hafifleyerek devam ediyordu. Alt kat sofada da biraz durdu. Yine uzun fasılalarla damlayan su, derin sessizliği yumuşak ve tutuk bir çınlayışla deliyor; bu gece trajik bir süratle koşan hadiselerin ritmine aykırı bir temkin, ağırlık ve sükûn hissi veriyordu. Samim bu sesi uzun bir an dinledi ve sevdi. Beyazları parlayan kapılara bakarak hangi odaya gideceğini düşündü. Hatırladı.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

B) İç çözümleme anlatım tekniğine başvurulmuştur.

C) Anlatıcı üçüncü tekil kişidir.

D) Roman kişisinin ruh hâli mekânla ilişkilendirilmiştir.

E) Bilinç akışı anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

Çözüm:

Hakim bakış açısında anlatıcı, olaylara ve kahramanlara hâkimdir. Olayların nasıl gelişeceğini bilir ve görür. Olayları anlatırken kahramanların aklından geçenleri ve psikolojilerini yansıtır. Bu parçada "düşündü, hatırladı" gibi sözcüklerle hakim bakış açısı kullanılmıştır. İç çözümleme; kişilerin iç dünyalarının, iç yaşantılarının, hâkim anlatıcı ve bakış açısıyla anlatıldığı psikolojik tahlil tekniğidir. Bu anlatım tekniğinde anlatıcı, kişinin iç dünyasına bütünüyle egemen olan dışarıdan bir unsur olarak etkindir; anlatılan kişi ise edilgendir. Bu parçada hâkim bakış açısı olduğundan iç çözümleme tekniğine başvurulmuştur. Parçada "düşündü, hatırladı" gibi sözcüklerden üçüncü tekil kişi anlatıcı kullanıldığı anlaşılmaktadır. "Yine uzun fasılalarla damlayan su, derin sessizliği yumuşak ve tutuk bir çınlayışla deliyor; bu gece trajik bir süratle koşan hadiselerin ritmine aykırı bir temkin, ağırlık ve sükûn hissi veriyordu." ifadesinde roman kişisinin ruh hâli mekânla ilişkilendirilmiştir. Mekân unsuru olarak burada "sofa, merdiven" gibi yerler verilmektedir. Bilinç akışı; romanda kahramanın zihninden geçenleri aralıksız olarak ve seri hâlde, belli bir sıraya koymadan olduğu gibi aktarmaya çalışan anlatım tekniğidir. Bu parçada bilinç akışına örnek olabilecek bir kullanım yoktur.

Cevap: E

19. Gezgin ozan, Frenk savaşçısını selamladı. Masaya bir divitle cöngünden kopardığı sarımtırak kâğıtları saygıyla bıraktı. Yanık yüzlüydü. Ağzının ucunda, yumuşak bir gülümseme vardı. Gözlerindeki garip dalgınlıkla, yaşadığı çağa çok dışarıdan, çok uzaktan bakıyor gibiydi. Esir, yıpranmış giyimlerinin ceplerinde aradığı kâğıtları bulmuş, "Yaklaş, ver!" emri bekleyerek boynunu biraz bükmüştü. Şövalye eliyle işaret etti. Mavro'nun alıp koşturduğu kâğıtlara hemen bakmadı:

— Nerelisin?

— Menteşe Beyliği'nden...

— Necisin?

— Bey gemisinde levent yüzbaşısı...

— Kimlere esir düştün?

— Rodosluya...

— Basıldınız mı?

— Yok! Biz, Lindos'u basacaktık! Altı gemiyle çıktık Bodrum'dan... Nesirez Adası'nı vurduk önce... Adalı, sancaklarını baş aşağı getirip ak bezler sallayarak vire istedi. Sonra apansız saldırdı.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Kişi betimlemelerine yer verilmiştir.

B) Öyküleyici anlatım kullanılmıştır.

C) Diyalog anlatım tekniğinden yararlanılmıştır.

D) Konusuna göre tarihî romandan alınmıştır.

E) İç konuşma anlatım tekniğine başvurulmuştur.

Çözüm:

"Gözlerindeki garip dalgınlık, yanık yüzlüydü, yıpranmış giyimler" gibi ifadelerle kişi betimlemelerine yer verilmiştir. "Gezgin ozanın selamlaması, kâğıtları bırakması, şövalyenin işaret etmesi, konuşmanın başlaması" olaya, kişilere bağlı öyküleyici anlatımdır. Konuşma bölümünde karşılıklı konuşmalarla diyalog anlatım tekniğinden yararlanılmıştır. "Şövalye, divit, Menteşe Beyliği" ifadelerinden parçanın tarihî romandan alındığı anlaşılmaktadır. Bu parçada iç konuşma anlatım tekniğine başvurulmamıştır.

Cevap: E

20. Aşağıdakilerin hangisinde tip ile karakter karşılaştırılmasında yanlış bilgi verilmiştir?

A) Tip belli bir zümreyi, niteliği ya da düşünceyi temsil ederken karakter kendine has özellikleriyle sıyrılır.

B) Karakter çok boyutlu ve katmanlıdır; tip ise sınırlıdır, tek bir özelliğiyle ön plana çıkar, tek boyutludur.

C) Tip olay örgüsünü yönlendirmede etkilidir, olaylardan etkilenerek değişir ve gelişir. Karakter temsil ettiği özellikle eserde varlığını sürdürür, değişmez, gelişmez.

D) Karakterin benzerine başka bir eserde rastlanmaz. Ancak tip, aynı özelliklerle başka eserlerde de ortaya çıkar.

E) Karakter herhangi bir misyon üstlenmezken tip çoğunlukla bir misyonun taşıyıcısıdır.

Çözüm:

Karakter olay örgüsünü yönlendirmede etkilidir, olaylardan etkilenerek değişir ve gelişir. Tip temsil ettiği özellikle eserde varlığını sürdürür, değişmez, gelişmez.

Cevap: C

21. I. Dışarının ayazından sonra bir an önce evin sıcaklığına kavuşmak istiyordu.

II. Sokak lambalarının aydınlattığı ölçüde etrafı izlemeye çalışıyordum.

III. Caddeden ara sokağa döndü, çamur birikintilerinin üstünden atladı.

IV. Kentin ürkütücü sessizliği, tüm acı hatıralarının istilasına neden oluyordu.

V. Kapı açılınca koridordaki lambanın ışığı vurdu birden yüzüme.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde hâkim bakış açısı kullanılmıştır?

A) I ve III B) I ve IV C) II ve V

D) I, III ve IV E) II, IV ve V

Çözüm:

Hakim bakış açısında üçüncü tekil kişi anlatımı kullanılır ve anlatılan kişinin duygu veya düşüncelerine yer verilir. II ve V. cümlede birinci tekil kişi kullanımı olduğundan hakim bakış açısından söz edilemez. Birinci tekil kişi anlatımı kahraman bakış açısıdır. III. cümlede üçüncü tekil kişi kullanımı vardır ancak anlatılan kişinin duygu veya düşüncelerine yer verilmemiş, gözlemlenebilecek olaylar anlatılmıştır. Bu yüzden III. cümlede gözlemci bakış açısı kullanılmıştır. I. cümlede üçüncü tekil kişi kullanımı vardır ve anlatılan kişinin isteğine yer verilerek duyguları belirtilmektedir. Bu yüzden I. cümlede hâkim bakış açısı kullanılmıştır. IV. cümlede de üçüncü tekil kişi kullanımı vardır ve anlatılan kişinin düşüncelerine yer verilmiştir. Bu yüzden IV. cümlede de hâkim bakış açısı kullanılmıştır.

Cevap: B

22. Bir olayın yer, zaman ve kişi kavramlarıyla birlikte verilmesine öyküleyici anlatım denir.

Bu bilgiye göre aşağıdakilerin hangisinde öyküleyici anlatımdan söz edilemez?

A) Bu sırada ilerleyen kafile, selin batıra çıkara, vura çırpa sürüklediği bir yıkıntıdan başka bir şey değildi. Karanlığın içinde düşerek çamurlara saplananlar çoktu.

B) O akşam at ikide bir sürçüyor, kapanıyor, soluyor, kendisini toparlıyor, gene silkiniyor, gene ilerlemeye çalışıyor. O; yaşlı, romatizmalı bir beygirdir.

C) Birdenbire, önümde bir adamla bir kadın gördüm. Kalpazankaya yolunu sordular. Üstündesiniz, dedim. Sanki yol hareket etti. Yürümediler.

D) Bir adam yer belliyordu. Belin demirine basıyor, kırmızıya çalan bir toprak altını, üstüne aktarıyordu.

E) Bugün, fotoğraf etkinliğinin geldiği teknolojik boyut, hayal edilenin çok ötesine ulaşmış durumdadır.

Çözüm:

A, B, C ve D seçeneklerinde olaya dayalı anlatım söz konusudur. E seçeneğinde bir olaydan söz edilmeyip fotoğrafla ilgili bilgi verildiğinden öyküleyici anlatımdan söz edilemez.

Cevap: E

1. Yaşanmış ya da yaşanması mümkün olay veya durumların kişi, yer ve zamana bağlı olarak okuyucuda heyecan ve zevk uyandıracak şekilde anlatıldığı uzun edebî türe ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) hikâye

B) masal

C) fabl

D) roman

E) anı

2. **Aşağıdakilerden hangisi bir romanın konusu olamaz?**

A) İnsanların başından geçen maceralar

B) İnsanların değişik ruh hâlleri

C) Önemli toplumsal olaylar

D) Doğa olayları

E) Edebiyat tarihinin incelenmesi

3. **Dünya edebiyatında roman türünün ilk örneği aşağıdaki eserlerden hangisidir?**

A) *Sefiller*

B) *Don Kişot*

C) *Suç ve Ceza*

D) *Decameron*

E) *Vadideki Zambak*

4. **Türk edebiyatında çevirisi yapılan ilk eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Don Kişot*

B) *Decameron*

C) *Savaş ve Barış*

D) *Telemak*

E) *Beyaz Diş*

5. **Türk edebiyatındaki ilk yerli roman aşağıdakilerin hangisidir?**

A) *İntibah*

B) *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat*

C) *Küçük Şeyler*

D) *Letaif-i Rivâyât*

E) *Cezmi*

6. Gerçek dünyayla birlikte farklı bir evrenin de tasarlandığı romanlara ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) tarihî roman

B) macera romanı

C) fantastik roman

D) tezli roman

E) egzotik roman

7. **Belirli bir düşünceyi savunmak ve kanıtlamak amacıyla yazılan romanlar aşağıdakilerin hangisidir?**

A) Tezli roman

B) Bilim kurgu romanı

C) Psikolojik roman

D) Macera romanı

E) Egzotik roman

8. **Roman ve hikâyenin karşılaştırılmasıyla ilgili aşağıdakilerin hangisi yanlıştır?**

A) Romanda olaylar hikâyeye göre daha geniş ve ayrıntılı biçimde işlenir.

B) Romanda daha çok ve çeşitli mekânlara yer verilirken hikâyede sınırlı bir mekâna yer verilir.

C) Romanda zaman hikâyeye göre daha uzundur.

D) Romanda kahramanların özellikleri hikâyeye göre daha ayrıntılı verilir.

E) Romanda kurmaca gerçeklik kullanılırken hikâyede kurmaca gerçeklik kullanılmaz.

9. Türk romanının teknik açıdan güçlendiği dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) 1. Tanzimat Dönemi

B) 2. Tanzimat Dönemi

C) Servetifünun Dönemi

D) Fecriati topluluğu

E) Millî Edebiyat Dönemi

10. Aşağıdakilerden hangisinde romanın özellikleriyle ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Serim düğüm ve çözüm kısımlarından oluşur.

B) Ruh çözümlemelerine yer verilmez.

C) Öğretici metin türlerinden yararlanılabilir.

D) Konu sınırlaması yoktur.

E) Kişi sayısı genellikle fazladır.

11. Aşağıdakilerin hangisinde Türk edebiyatında romanın ilk örnekleri verilmiştir?

A) Tanzimat Dönemi

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriati topluluğu

D) Millî Edebiyat Dönemi

E) Cumhuriyet Dönemi

12. Mustafa Necati Sepetçioğlu'nun *Anahtar* adlı romanı, 1072 yılında Alpaslan'ın ölümü ile tahta geçen Melikşah'ı anlatırken beylikten devlete geçişi ve Anadolu'nun Türkleşmesini bütün boyutları ile ele alır.

Bu cümlede söz edilen roman, aşağıdaki roman türlerinden hangisiyle yazılmıştır?

A) Psikolojik roman

B) Sosyal roman

C) Fantastik roman

D) Tarihî roman

E) Polisiye roman

13. Romanlarda olay örgüsü; tekdüze, sıkıcı, monoton bir şekilde ilerlemez. Gerilim, gerilime bağlı olarak da merak unsuru; anlatımın keyifle okunmasını, izlenmesini ve sürükleyiciliğini sağlar. Gerilim; okuyucuyu merak, korku ve heyecan içinde bırakmak amacıyla olayların nereye varacağı, nasıl sonuçlanacağı gibi konularda sağlanan sürükleyiciliktir. Bu şekilde oluşturulan gerilim ortamı, hikâye veya romanın merakla okunmasını sağlar. Gerilimi sağlayan unsura ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) kurgu

B) gerçeklik

C) çatışma

D) tema

E) konu

14. Aşağıdakilerden hangisi macera romanına örnek verilebilir?

A) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* - Peyami Safa

B) *Büyük Umutlar* - Charles Dickens

C) *1984* - George Orwell

D) *Eylül* - Mehmet Rauf

E) *Robinson Crusoe* - Daniel Defoe

1. **Aşağıdaki bilgilerin hangisi parantez ( ) içindeki terimle ilgili değildir?**

A) Postmodern romanda birtakım olguları ya da eserleri alaycı bir anlatımla söz konusu etmektir. (İroni)

B) Postmodern romanda daha önce yazılmış bir metnin içerik yönünden örnek alınmasıdır. (Parodi)

C) Postmodern romanda çeşitli metin türlerinin biçim ve anlatım özelliklerinin taklit edilmesidir. (Pastiş)

D) Bu anlatım tekniğinde okuyucuya aktarılmak istenenler kahramanın ağzından kendi kendine konuşuyormuş gibi düzenli bir şekilde aktarılır. (İç çözümleme)

E) Eserde kronolojik akışın kırılarak geçmişe dönülmesi, geçmişe ait yaşantıların anlatılması tekniğidir. (Geriye dönüş)

2. Güneş çoktan yükselmişti. Tül perdenin arasından sızan bir ışık demeti odanın ortasında asılı duruyordu ve havada erken sonbaharın nemli serinliğine karışan hafif bir parfüm kokusu vardı. Sırtında, yüzünde, saçlarının dibinde soğuyan terle ürperdi. Solundaki aynada dağınık yatağın gülkurusu örtüsünün ve masa üstünde duran kozmetik şişelerinin arasından kendi yüzünün yansısını gördü. Bembeyazdı, avurtları çökmüş, gözleri belermişti.

Bu parçada

I. Açıklayıcı

II. Betimleyici

III. Tartışmacı

anlatım biçimlerinden hangisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve III

3. **Aşağıdakilerin hangisi romandaki serim bölümüyle ilgili özelliklerden biri olamaz?**

A) Karakterler ve bu karakterlerin içlerinde bulunduğu durum anlatır.

B) İlerideki olaylar için bir arka plan hazırlamak amacıyla bir sorun anlatılabilir.

C) Romanı harekete geçiren tetikleyici bir olay meydana gelir.

D) Yer, çevre ve kişilerin tanıtıldığı bölümdür.

E) Bazı romanlar olayın bittiği yerden başlar, geriye dönüşlerle geçmişte yaşananlar anlatılır.

4. I. Anlatıcı olayı yaşayan kişidir.

II. Üçüncü tekil kişili anlatımla olaylar tarafsız bir şekilde anlatılır.

III. Anlatıcı, eserde anlatılanların tamamını bilir.

IV. Anlattıkları kahramanın duydukları, gördükleri ve bildikleriyle sınırlıdır.

V. Anlatıcı olayların içinde yer almaz, kahramanların iç seslerini duyar.

Numaralanmış bakış açısı özellikleri ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Ev pembe boyalıydı. Tam alnında, güneye gelen kapının üstünde bir at kafası iskeleti asılıydı. İskelet mavi boncuklarla, sarımsak, tavuk pisliği, çam kozalağı ile donanmıştı. Pencerelerinden süt beyaz, sakız gibi süt beyaz perdeler sarkardı.

Bu parçada aşağıdaki anlatım biçimlerinin hangisinden yararlanılmıştır?

A) Betimleyici anlatım

B) Öyküleyici anlatım

C) Açıklayıcı anlatım

D) Tartışmacı anlatım

E) Örnekleyici anlatım

6. Köylü seviniyordu. Köylü, bir arka bulmuştu artık. İnce Memed üstüne bir şeyler uyduruyordu. Köylü, bir arka bulmuştu artık. İnce Memed gibi bir arka... Köylü coşmuştu. Herkes İnce Memed üstüne bir şeyler uyduruyordu. Az zaman içinde İnce Memed destanlaşıverdi. Öyle çok kahramanlıklar, öyle çok olaylar uydurdular ki İnce Memed için, on insan ömrü bunları yapmaya yetmezdi. Ama köylü bunları düşünecek hâlde değildi.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) İç konuşma

B) Diyalog

C) İroni

D) Pastiş

E) Olay anlatımı

7. Bütün yaz boyunca çalıştılar. Çalıştıkları süre boyunca ailelerini göremediler. Eve dönme vakti gelince şehre uğrayıp çocuklarına birkaç parça giyecek, evlerine erzak almak için mağazaları dolaştılar. Evlerine döndüklerinde bütün kışı geçirebilecekleri bir miktar paraya sahiptiler.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) Özetleme
B) İç çözümleme
C) İç konuşma
D) Bilinç akışı
E) Diyalog

8. I. Romandaki olayı anlatan kişidir.
II. Yazarın kendisi değil kurmaca bir kişidir.
III. Romanda olaylar birinci veya ikinci kişi ağzından anlatılır.

Romanda anlatıcının özellikleriyle ilgili numaralanmış bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III
D) I ve III E) II ve III

9. **Aşağıdakilerden hangisi sosyal bir roman örneğidir?**

A) *Küçük Ağa* - Tarık Buğra
B) *Cezmi* - Namık Kemal
C) *Esrar-ı Cinayat* - Ahmet Mithat Efendi
D) *Zehra* - Nabizâde Nazım
E) *Bereketli Topraklar Üzerinde* - Orhan Kemal

10. Ben daha ağzımı açamadan küçük bir sarsıntı kapsülü çevirip dikey pozisyona getirdi, dumanlı ufka dek dalgalanan okyanus lombozda cıva ışıltılarıyla parladı, paraşütün halatları ve kubbesi aniden açılıp hışırdamaya ve paraşüt rüzgârla sürüklenerek dalgalar üzerinde uçmaya başladı, kapsül yapay manyetik alanda o tuhaf ve ağır hareketiyle hafifçe salınıp aşağı indi. Görebildiğim son şey, kafesli fırlatma rampaları ve herhâlde birkaç kat yüksekliğe ulaşan metal kafesli iki radyo teleskobunun aynalarıydı. Çeliğin çeliğe hafifçe çarpmasıyla tiz bir ses çıktı ve kapsül sabitlendi. Altımda bir kapağın kilidi açıldı ve içinde kıpırdamadan durduğum metal kabuk hırıltılı, uzun bir iç çekişle yüz seksen kilometrelik yolculuğunu tamamladı.

Bu parçanın anlatımı için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.
B) Betimleyici anlatıma yer verilmiştir.
C) Olaylar, birinci tekil kişi ağzından aktarılmıştır.
D) Hâkim bakış açısı kullanılmıştır.
E) Olaylar kronolojik zaman sıralamasıyla anlatılmıştır.

11. Sakin bir ormanda yürüyüşe çıkmıştım. Yol boyunca etrafımdaki ağaçların yeşil yaprakları görsel bir şölen sunuyordu bana. Kuşların kanat çırpışlarından doğan hafif bir rüzgâr, yüzümde serinlik hissi uyandırıyordu. Yolumun üzerindeki çiçeklerin mis gibi kokusunu, doğanın benzersiz parfümlerini her nefeste içime çekiyordum. Ormanda yankılanan kuş cıvıltıları en güzel melodisini sunuyordu bana.

Bu parçanın anlatımında aşağıdaki duyulardan hangisine yer verilmemiştir?

A) Koklama
B) Tatma
C) Görme
D) Dokunma
E) Duyma

1. Aşağıdakilerin hangisinde konusuna göre roman türü ile eser eşleştirmesi yanlış yapılmıştır?

A) Macera romanı - *Sherlock Holmes*

B) Sosyal roman - *Yaprak Dökümü*

C) Fantastik roman - *Yüzüklerin Efendisi*

D) Tezli roman - *Yaban*

E) Egzotik roman - *İzlanda Balıkçısı*

2. Aşağıdakilerden hangisi romanın tanımı olamaz?

A) İnsanların karakterlerini inceleyen, serüvenlerini anlatan, duygu ve tutkularını çözümleyen olaya dayalı türdür.

B) İnsanların hayat tecrübelerini ve başlarından geçen olayları kurmaca ya da gerçeğe uygun olarak konu edinen düzyazı biçimindeki edebi metindir.

C) Tarihî gerçeklerden sapmadan okuyucuya bilgi vermek, yazıldığı dönemin gerçeklerini anlatmak üzere yazılan uzun edebî türdür.

D) Gerçek ya da hayalî bir karakterin, yaşadıklarını ve gözlemlediklerini konu alan olay yazılarıdır.

E) Yaşanmış ya da yaşanabilecek olayların, insanlar arasındaki ilişkilerin, insan psikolojisinin uzun bir şekilde yer ve zaman bağlamında anlatıldığı edebi türdür.

3. I. Olay, yer, zaman ve kişi en önemli unsurlarıdır.

II. Betimleme ve psikolojik tahlillere detaylı bir şekilde yer verilir.

III. Olay örgüleri ve olaylar arasında neden-sonuç bağlantısı vardır.

IV. Olay örgüsü anlatılırken genellikle geniş zaman kullanılır.

Numaralanmış roman ile ilgili bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Yalnız II B) Yalnız IV C) I ve III

D) II ve III E) III ve IV

4. Aşağıdakilerin hangisinde roman türünün Türk edebiyatındaki ilkleri ile ilgili eşleştirmede yanlışlık yapılmıştır?

A) Edebî roman - *İntibah*

B) Realist roman - *Araba Sevdası*

C) Tarihî roman - *Cezmi*

D) Çeviri roman - *Telemak*

E) Psikolojik roman - *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

5. Aşağıdaki eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) Macera romanı - Konusuna göre roman türü

B) Realist roman - Yansıttığı edebî akıma göre roman türü

C) Klasik roman - Konusuna göre roman türü

D) Tarihî roman - Konusuna göre roman türü

E) Modern roman - Yansıttığı edebî akıma göre roman türü

6. Aşağıdakilerin hangisi polisiye roman türünün ögeleri içinde yer almaz?

A) Aksiyon

B) Göç

C) Gizem

D) Heyecan

E) Gerilim

7. Sınıf çatışması, geçim sıkıntısı, göç gibi toplumsal ve ekonomik sorunları veya birtakım töreleri ele alan roman türüdür.

Bu cümlede aşağıdaki roman türlerinden hangisi hakkında bilgi verilmektedir?

A) Sosyal roman

B) Fantastik roman

C) Tarihî roman

D) Psikolojik roman

E) Egzotik roman

8. Aşağıdakilerin hangisi Türk edebiyatındaki ilk tarihî romandır?

A) *Osmancık*

B) *Cezmi*

C) *Küçük Ağa*

D) *Esir Şehrin İnsanları*

E) *Deli Kurt*

9. Romandaki gerçeklik aşağıdakilerin hangisidir?

A) Bilimsel gerçeklik

B) Psikolojik gerçeklik

C) Sosyolojik gerçeklik

D) Kurmaca gerçeklik

E) Tarihî gerçeklik

10. Birbirinin devamı şeklinde yazılan romanlara ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) modern roman

B) postmodern roman

C) nehir roman

D) beşerî roman

E) akıcı roman

11. Aşağıdakilerin hangisinde parantez ( ) içinde verilen çatışma türü yanlıştır?

A) Bir adamın bulunduğu şehirde herkes tarafından dışlanması (Kişi - toplum)

B) Bir kadının mükemmeli ararken her işte başarısız olması (Kişi - kendisi)

C) Bir ressamın, arkadaşı olan diğer ressamla sanat görüşüyle ilgili tartışması (Kişi - kişi)

D) Zorlu kış şartlarında bir çocuğun evine ulaşmak için zorluklar yaşaması (Kişi - doğa)

E) Yaşlı kadının, yaşadığı köyün insanlarına uyum sağlayamaması (Kişi - kişi)

12. Aşağıdakilerden hangisi konusuna göre roman türlerinden biri değildir?

A) Sosyal roman

B) Psikolojik roman

C) Natüralist roman

D) Polisiye roman

E) Macera romanı

13. Aşağıdakilerden hangisi roman okumanın yararlarından biri olamaz?

A) Empati yeteneğini geliştirmesi

B) Yaratıcılığı arttırması

C) Bireyin kendini daha iyi ifade etmesini sağlaması

D) Kişinin yeni diller öğrenmesini sağlaması

E) Bireyin kendini geliştirmesine fırsat tanıması

1. Hikâye ve romana güzellik katmak için kullanılan, olay örgüsüyle ve kişilerle doğrudan ilişkisi olmayan betimlemeler; yerini hikâye ve roman kişilerinin psikolojik dünyalarıyla ilişkisi olan betimlemelere, olay örgüsüyle bütünlenen mekân tanıtımlarına bırakmaya başlar. Bu da yazılan hikâye ve romanların daha gerçekçi olmasına, insanı ve yaşanan hayatı daha başarılı yansıtmasına zemin hazırlar.

Bu parçada romanla ilgili aşağıdakilerden hangisi hakkında bilgi verilmektedir?

A) Mekân

B) Kişiler

C) Anlatım

D) Olay örgüsü

E) Zaman

2. *Sergüzeşt* romanında zamanın akışı ile birlikte mekâna ve mekâna ait ögelere de gerekli önem verilmiştir. Mekân, sadece dekoratif unsur olmak durumunda değildir. Mekânla roman kişilerinin psikolojileri arasında paralellikler kurulmuştur. Dilber'in içerisinde bulunduğu mekân, onun kaderini etkileyen yapıda karşımıza çıkar. Bunun yanında mekân, kahramanın yaşadığı an içindeki duygu ve düşünceleri üzerinde belirli bir etkiye sahiptir. Yazar, yaptığı tasvirlerde ve kahramanların bakış açısıyla anlattığı kısımlarda mekâna bir ressam titizliği ile yaklaşmaya çalışır. Romanın kahramanlarından Celâl Bey'in de Paris'te resim öğrenimi görmüş bir ressam oluşu bu bakışı kuvvetlendirir. Sâmipaşazâde Sezâi'de ressamlara has bir görme duygusu vardır.

Bu parçada sözü edilen romanda mekân ile ilgili aşağıdakilerin hangisine <u>değinilmemiştir</u>?

A) Mekânın roman kişilerinin yaşantısına etkisine

B) Mekân betimlemelerine dikkat edildiğine

C) Roman kahramanlarının duygularına etkisine

D) Roman kahramanlarının gözünden betimlemeler yapıldığına

E) Betimlemelerde realist tutumdan uzaklaşıldığına

3. (I) Serim bölümü; romana konu olan olaylar ile yer, çevre ve kişilerin tanıtıldığı bölümdür ve bu bölümde olayın geçtiği zaman ile olay kişileri ve çevre betimlemesi yapılır. (II) Bazı romanlar olayın bittiği yerden başlar, geriye dönüşlerle geçmişte yaşananlar anlatılır. (III) Düğüm bölümü; romanda olayların karmaşık bir hâl aldığı, okuyucunun merakının ve heyecanının yoğunlaştığı bölümdür ve romanda bir düğüm bölümü bulunur. (IV) Çözüm bölümü; düğüm bölümündeki olayların çözümlendiği, merak ve heyecanın giderildiği bölümdür. (V) Bazı romanlarda sonuç, okuyucunun hayal gücüne bırakılabilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Gregor'un bakışları bu kez pencereye yöneldi ve dışarıdaki kasvetli, kapalı hava –pencerenin çinko pervazına vuran yağmur damlalarının sesi duyuluyordu– onu hepten hüzünlendirmişti. "Biraz daha uyusam ve tüm bu saçmalıkları unutsam nasıl olur acaba?" diye geçirdi içinden fakat bu kesinlikle olanaksızdı.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Diyalog

B) İç çözümleme

C) İç konuşma

D) Bilinç akışı

E) Geriye dönüş

5. Yemeklerini yedikten sonra lambayı söndürerek dışarıda yıldızların ışığında oturdular. İstanbul'un üzerinde yıldızları söndüren geniş bir aydınlık varsa da burası ancak yıldızların ışığıyla aydınlanıyordu. Halkın kentinden ne bir müzik ne bir türkü ne de kahkaha ne de orada insanların yaşadığını bildiren bir ses, bir gürültü geliyordu.

Bu parçadaki zaman unsuruyla ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenebilir?

A) Zamanda geriye dönüşlere yer verilmiştir.

B) Parçadaki sözlerden zamanın gece olduğu anlaşılmaktadır.

C) Zamanla ilgili herhangi bir ifadeye yer verilmemiştir.

D) Geleceğe yönelik hayallerle gelecek zaman vardır.

E) Parçadan hangi mevsimde oldukları anlaşılmaktadır.

6. Olayların gittikçe yoğunlaştığı, belli çatışmaların gerçekleştiği, kahramanların belli engellerle karşılaştığı bölüme ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) giriş

B) serim

C) sonuç

D) düğüm

E) çözüm

7. I. Bir özelliği öne çıkarılarak abartılır.
II. Belli bir toplumsal davranışın veya fikrin sözcüsüdür.
III. Dış davranışlarından çok iç yaşantısıyla beliren kişidir.
IV. Ferdî ya da benzersiz değil, geneldir.

Numaralanmış bilgilerden hangisi romanda "tip" **ile ilgilidir?**

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III D) III ve IV E) I, II ve IV

8. **Aşağıdakilerden hangisi ilahi bakış açısının özelliklerinden biri değildir?**

A) Anlatıcı herkes ve her şey hakkında bilgi sahibidir.

B) Anlatıcı kahramanların iç seslerini duyar.

C) Anlatıcı kahramanlardan daha fazla bilgiye sahiptir.

D) Anlatıcı kişilerin duygu ve düşüncelerini hareketlerine dayanarak anlatır.

E) Anlatıcı üçüncü tekil kişidir.

9. I. Mektup parçası burada bitiyor, bana sadece teyzemin matemini anlatıyordu. Kâmran, görüyorsun ki bizi her şey birbirimizden ayırıyor. Seninle artık iki düşman bile değiliz, birbirimizi hiç ama hiç görmeyecek iki yabancıyız.
II. Kâmran, bir dakika sustu. Sonra beyaz nazik şakaklarında ince ter damlalarıyla başını eğerek daha yavaş bir sesle devam etti.

"Çalıkuşu" **adlı romanın farklı bölümlerinden alınan numaralanmış parçalardan hareketle bu roman ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?**

A) Farklı bakış açıları kullanılmıştır.

B) Betimlemelere yer verilmiştir.

C) Öğretici yazı türlerinden yararlanılmıştır.

D) Öyküleyici anlatıma başvurulmuştur.

E) Geriye dönüş anlatım tekniği kullanılmıştır.

10. Anna Sergeevna oldukça tuhaf bir yaratıktı. Hiç ön yargısı hatta herhangi bir köklü inancı olmadığından hiçbir konuda engel tanımaz gene de hiçbir şey elde edemezdi. Birçok şeyi açıkça görür, birçok şeye karşı ilgi duyardı ama hiçbir şey ona tümüyle doyum vermediği gibi o da tümden doyum aramazdı, büyük olasılıkla. Kafası aynı zamanda hem meraklı hem umursamazdı, kuşkuları hiçbir zaman silinip yok olmadığı gibi büyüyüp kaygıya da dönüşmezdi.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) Özetleme

B) Olay anlatımı

C) Kişi tanıtımı

D) İç konuşma

E) İç çözümleme

11. Kerim, kızın mavi gözlerine sevinçle baktı. Bir haftadır onu görmemişti. Bir hafta önce Kerim'e "Buralardan gideceğim, beni özleyecek kimse de olmayacak." demişti. Kerim, o gün söylediklerini ciddiye almadığına hayıflanıyordu. İçindeki neşe bir anda kayboldu bir hafta önce söylediklerini düşününce. Onu terk edecek olması ihtimali bile fırtınalı bir yürek çarpıntısına neden oluyordu onda.

Bu parçada aşağıdaki bakış açılarından ve anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Hâkim - İç çözümleme

B) Kahraman - İç konuşma

C) Müşahit - Diyalog

D) Hâkim - İç konuşma

E) Kahraman - İç çözümleme

1. Yazarın romanlarında kendi kişiliğini gizlemediği, zaman zaman yazar kimliğiyle ortaya çıktığı, okuyucuya hitap ederek onunla diyalog kurduğu, olay örgüsüne veya kahramanlara müdahale ettiği görülür. Romanlarının kimi bölümlerinde zaman zaman kendisine de seslenir.

Aşağıdaki parçaların hangisi sözü edilen yazarın eserinden alınmış olabilir?

A) Ah ey kâri! Hayalen değil, hakikaten dahi imkân mutasavver olabilse idi de sizi şu yazıhanenin karşısındaki yaldızlı, nazik iskemlenin üzerine oturtsa idim; Hanım'ın yazı yazışını oradan temaşa etse idiniz.

B) Sabahleyin evinden çıkarken Emin'le buluşacağı için çok mutluydu. Çok saftı Emin, çocuktu; insanların göründüklerinden başka olabileceklerini aklına bile getirmezdi. Onun yanında her vakit rahat ederdi Asiye.

C) Fatma herhâlde aşağıdaki muşamba döşeli sofaya yatağını sermiş ve o hafif uykusuna dalmıştı. Topukları çatlamış ayaklarından biri yorganın kenarından dışarı çıkmıştı.

D) Odadan hiç çıkmadan geçen on üç günün sonunda, kitaplara ve bir bilgisayara ihtiyacım olduğunu düşündüm. Her ne kadar bedenim durmaya alışkın olsa da zihnim öyle değildi.

E) İlk çarpışma, Hayriye Hanım'la ortanca kızları arasında oldu. Kızcağız Leyla ile Necla'nın gözyaşlarına, hıçkırıklarına epeyce zaman mukavemet etmişti. Ağırbaşlı Fikret, gürültünün bu son safhasında annesine gizli gizli yardım ediyordu.

2. Mustafa İnan otuz üç yaşında profesör olmuştu. İlk doktorayı yaptıktan sonra birçok asistan, doktoraları konusunda ona danışmaya başlamıştı; başka kürsülerde doktora yapanlar da ona gelirlerdi müşküllerini halletmek için. Mustafa Hoca yedi doktora ve üç yeterlik çalışması daha yaptırdı. Hocası Kerim Erim gibi bilim alanında yeni yetişenleri elinden geldiği kadar dış ülkelerde tanıtmaya çalıştı.

Bir romandan alınan bu parça, konusuna göre aşağıdaki roman türlerinden hangisine ait olabilir?

A) Tahlil romanı

B) Tarihî roman

C) Otobiyografik roman

D) Biyografik roman

E) Sosyal roman

3. **Aşağıdaki parçaların hangisinde psikolojik roman özellikleri belirgindir?**

A) Naim Efendi, yanındaki çekmecenin üzerinden bir uzun mahfaza aldı, içinden gözlüklerini çıkardı. İki eliyle uçlarından tuttu, kemali ihtimamla kulaklarına taktıktan sonra mektuplardan birini açtı, bir müddet sessiz sessiz kendisi okudu, tekrar yerine koydu.

B) Ertesi günü akşamüzeri şirketten ayrılmadan evvel Raif Efendi'nin masasına gittim. Sağ tarafta üst üste üç göz vardı. Evvela alttakileri açtım, biri bomboştu, ötekinde birtakım kâğıtlar ve tercüme müsveddeleri vardı. Üst göze anahtarı sokarken ürperdim.

C) Nihayet ayrılık günü gelip çattı. Güzel bir mayıs günüydü. Etraf günlük güneşlikti. Sokaklardan çocuk kahkahaları, türküler, kuzu çıngıraklarının sesleri geliyordu. Deniz ara sıra ılık bir rüzgârla hareleniyor, suların üstünde yaldızlı güneş ışıkları uçuyordu.

D) İstikbalime dair içimden fena işaretler almaya başladım. Üstüme devamlı bir melankoli çöktü, her an susturan ve sarartan o derin elemlerden biri ki beni kendi içimden de uzaklaştırıyor, ruhumu haritasını bilmediğim ıssız adalara götürüyor, beni kendi hudutlarımın dışına sürüyordu.

E) Bu makalenin Raci'nin eseri olduğunu zaten hepsi anlamıştı hatta şimdiye kadar Raci'nin yazdığı şeyler içinde nispeten bunun en muvaffak eseri olmak lazım geleceğine biraz evvel Sait hüküm vermişti. O vakit Ahmet Cemil'in gözleri bulandı.

4.

Konusuna Göre Türü	Eser	Yazar
I	*Eylül*	Mehmet Rauf
Tarihî roman	II	Kemal Tahir
Otobiyografik roman	*Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*	III

Bu tabloda numaralanmış yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Gotik roman - *Esir Şehrin İnsanları* - Reşat Nuri Güntekin

B) Psikolojik roman - *Devlet Ana* - Peyami Safa

C) Nehir roman - *Rahmet Yolları Kesti* - Oğuz Atay

D) Polisiye roman - *Yorgun Savaşçı* - Halide Edip Adıvar

E) Macera romanı - *Köyün Kamburu* - Tarık Buğra

5. Akılla kavranan ve asla boşluk bırakmayan şeylerin düzeniyle aynı olmadığı için, olgusal dünyanın sınırları içinde kapalı kalmaya direnç gösteren ----, özellikle de Platon'dan beri düşünce tarihinde kök salmış bulunan sabit ve değişmez tek gerçekliğe ve onun görünümüne başkaldırır. Bu başkaldırı, öznenin farklı bir düzlemde var olmasına ve kendini yeniden yaratma arzusuna zemin hazırlar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) kurmaca
B) karakterler
C) çatışma
D) olay örgüsü
E) tema

6. **Aşağıdaki eserlerin hangisi tarihî romanlardan biri değildir?**

A) *Devlet Ana*
B) *Cezmi*
C) *Küçük Ağa*
D) *Osmancık*
E) *Yaprak Dökümü*

7. Türk edebiyatına roman Tanzimat Dönemi'nde girmiştir.
(I)
Türün ilk örnekleri çeviri eserlerdir. İlk çeviri roman, Ahmet
(II)
Mithat Efendi'nin Fransız yazar Fénelon'dan 1859 yılında
(III) (IV)
çevirdiği *Télémaque*'tır.
(V)

Bu parçada altı çizili sözcüklerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. Yaşar Kemal; romanları, öyküleri, şiirleri, tiyatroları ve röportajlarıyla modern Türk edebiyatının en önemli yazarlarından biridir. Yazar, romanlarında başta Çukurova olmak üzere Karadeniz ve İstanbul'un doğasında meydana gelen bozulmayı anlatarak doğa hakkındaki hassasiyetini ortaya koyar. İnsanoğlu, doğanın bozulmasındaki en önemli etmendir; onun doymak bilmeyen hırsları, zenginleşme tutkusu doğaya zarar verir. Yaşar Kemal, eserlerinde bu duruma dikkat çekerek doğa-insan ilişkisinin bozulmasının ne gibi sonuçlar doğurduğunu ortaya koyar.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarın tercih edeceği roman türüdür?

A) Tarihî roman
B) Egzotik roman
C) Polisiye roman
D) Fantastik roman
E) Sosyal roman

9. Türk edebiyatında, bugünkü anlamına yakın bir şekilde ve Emile Zola'nın etkileri ile köyden söz eden ilk eserler Ahmet Mithat Efendi'nin *Bir Gerçek Hikâye* ve *Bahtiyarlık* adlı eserleri ile Nâbizâde Nâzım'ın, Emile Zola'dan esinlenen --- adlı romanıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) *Küçük Şeyler*
B) *İntibah*
C) *Karabibik*
D) *Cezmi*
E) *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat*

10. I. Zaman her zaman kronolojik ilerler.
II. Olaylar gerçek ya da gerçeğe uygundur.
III. Roman kişileri yaşamış kişiler içinden seçilir.
IV. Mekân betimlemelerine yer verilir.

Numaralanmış bilgilerden hangisi roman türünün özelliklerine uygundur?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

1. Bir romanı ya da bir atı onları oluşturan parçalara indirgemek; ister dört ayaktan ya da kırk dişten ister kırk bin sözcükten bahsedin, tarif etmeye çalıştığınız şeyin muazzam toplumsal, tarihsel, kültürel ve duygusal anlamını dışarıda bırakır.

Bu cümlede aşağıdakilerin hangisi vurgulanmaktadır?

A) Tarihî, kültürel ve beşerî dinamiklerini göz ardı ederek sadece teknik unsurlara yaslanan bir roman tanımı eksik kalmaya mahkûmdur.

B) Yazarların beğeni düzeyi ve gerçeklik algısındaki değişimler, olay örgüsü kuruluşunu köklü bir biçimde dönüştürür.

C) Tarih, kültür ve toplumla ilgili detaylı bilgilere ancak kurmaca metinler okunarak hâkim olunabilir.

D) Duygularını romanına yansıtmayı amaçlayan bir yazar, geçmişin ve yaşadığı zamanın detaylarını bilmelidir.

E) Tarih, kültür ve toplumsal olaylar roman yazarının besleneceği en önemli kaynaklar olmalıdır.

2. *Tutunamayanlar*, yeniliği, değişikliğiyle çarpıcı bir roman. Türkiye'de geleneği olmayan bir roman tarzının oldukça başarılı bir ürünü. İlk bakışta belki çok dağınık, çok keyfî. Yazar aklına geleni yazmış gibi. Oysa bu dağınık görünüşlü malzeme, titiz bir seçmeyle toplanmış ve rastgele değil, yapısal bir bütün meydana getirecek şekilde örülmüş.

Bu parçada sözü edilen eserde aşağıdaki anlatım tekniklerinden özellikle hangisine başvurulmuş olabilir?

A) Diyalog

B) Bilinç akışı

C) İç çözümleme

D) Özetleme

E) Pastiş

3. I. İhsan'ın yüzü karardı ve Ayşe'ye baktı. O da mutlak kalabalıkla İhsan'ın, Ahmet Rıfkı'nın kuvvetleriyle beraber geçmek istiyordu. İhsan'ın Ahmet Rıfkı'ya ve sekiz arkadaşına bakışından anladım ki Ayşe orada olmasa itaat meselesinde hiç şakası olmayan bir reistir fakat sesini çıkarmadı.

II. Aşk sohbeti sürerken abdal birkaç adım ilerleyip tavana bir kandil astı. Sonra da iki parmağını uzatıp tutuşturdu. O sırada yüreğimde yanan aşk odu, Sitare için sabırla çektiğim ıstırapları düşünmeye beni zorladı. İçerisi aydınlanınca "Acaba kandili hep yanında mı taşıyor?" diye merak ettim.

Bu parçalarda

I. Anlatıcı

II. Bakış açısı

III. Anlatım biçimi

unsurlarından hangisi ortaktır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

4. Büyükdedem Terzi Osman, 1913 Balkan Savaşı'ndan sonra Anadolu'ya göçen Bulgar Müslümanlarındanmış. Kuzguncuk hiçbir zaman Trakya Müslümanlarının rağbet ettiği bir semt olmamış. Onunki biraz da tesadüf sonucu rotası değişen kaptan hikâyelerine benzer. Akrabaları daha çok Silivri çevresine yerleştikleri sırada büyükdedem karısı ve oğluyla Üsküdar'daki bir yakınının yanında kalıyormuş. Dedem o sıralar henüz altı yaşlarındaymış ve Bulgaristan'da kalan arkadaşlarını özler durmuş.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisine başvurulmuştur?

A) Pastiş

B) Parodi

C) İroni

D) Özetleme

E) Bilinç akışı

5. **Aşağıdaki parçaların hangisinde betimlemeye yer verilmemiştir?**

A) Boğaziçi'nde mehtap geceleri yalnız sahillerle üstlerindeki tepeler gölgelenir ve siyahımsı bir koyu kül rengine bürünür. Yoksa bunların hemen üstündeki gökyüzü, ayın ışığıyla açık veya koyu mavi; sularsa baştan başa bir menekşe rengindedir. Ayın parıltısını emiyor sanılan bu suların üstünde gezerken onların için için duyulan, kendilerine mahsus, yosun ve açıklık hatırlatan canlı, engin, taze kokusu bizi sarar.

B) Bazen mehtap bir yalının üstüne vurarak onu şaşaalı manalarla öyle pırıl pırıl parlatırdı ki yalı uzun senelerden sonra bir defa açılan çiçek gibi güya bu zamana kadar hep parıldadığı bu an için yaşamış sanılırdı.

C) Etrafta sükût büyüdü. Yalnız rıhtımı sıvayan denizin yumuşak sesi, küçük dalgalar taşlara vurdukça türlü türlü ses veriyorlar: fiskelenen bir porselen gibi, süngerle silinen bir mermer gibi, dişlerin arasından geçen bir teneffüs gibi, kâh çınlıyorlar kâh hışırdıyor ve ıslık çalıyorlar. Ay ışığı rıhtımın demir parmaklıklarını ıslatıyor.

D) Meliha susuyor. Uykusuz başında sesli ağrılar; bir rüzgârla savrulan türlü hayaletlerin birbirlerine karışarak muhayyileyi toza dumana katmaları. Bir körfez parıltısı içinde karanlık yüzler, beyaz zemin üstünde sarartılar, bir kürekten atılan toprak yağmuru, sonra elektrik ve rengârenk ipek parıltıları arasında beyaz dişler ve kahkahalar, sonra boğazda bir aspirin ekşiliği.

E) Kısıklı'da bir yengemiz vardı. Ailemizde Hatice halamdan en çok onu severdim. Ben doğmadan evvel bir vapur kazasına uğramıştı. Vapura binemediği için bize hiç gelmezdi. Muzaffer ağabeyimle ben, bayramdan bayrama Kısıklı'daki köşkünde elini öpmeye giderdik.

6. **Aşağıdakilerin hangisi romandaki karakterin özelliklerinden biri değildir?**

A) Romanın sonuna kadar herhangi bir değişim göstermez.

B) Sadece bir özelliği ile değil farklı özellikleriyle romanda yer alır.

C) Psikolojik açıdan kendine özgü nitelikleri vardır.

D) Kimseye benzemeyen özelliklere sahiptir.

E) Romanda tüm yönleriyle ele alınır.

7. **Anlatım biçimleriyle ilgili aşağıdaki eşleştirmelerden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

A) Diyalog - Gösterme anlatım tekniği

B) Özetleme - Tahkiye etme anlatım tekniği

C) Geriye dönüş - Tahkiye etme anlatım tekniği

D) Bilinç akışı - Tahkiye etme anlatım tekniği

E) İç konuşma - Gösterme anlatım tekniği

8. **Aşağıdaki parçaların hangisinde bakış açısı parantez ( ) içinde yanlış verilmiştir?**

A) Şimdi kafası iyiden iyiye karışmış olan Sitnikov aval aval arabacısına baktıysa da adam kırbacını yandaki atın kuyruğu üstünde oynatıp durmaktaydı. Sitnikov arabasına atladı.
(Hâkim bakış açısı)

B) Tüylerimi ürperten, iç parçalayıcı sesi duymamaya çalışıyorum; çocuk perişanlığımı görmesin diye pencereden yana dönüyorum.
(Kahraman bakış açısı)

C) Susmaya karar verdi, bu yaştaki bir çocuk onun söylediklerini anlayamazdı. Ağır ağır yürüyorlardı ve İlyas vaktiyle onu kabul etmişti.
(Gözlemci bakış açısı)

D) Ottan damın çıkıntısını oluşturan verandanın altına oturdular, kadın onlara biraz kuru meyve ve bir güğüm su getirdi. Bir süre konuşmadılar, sonra sesler duyulmaya başladı.
(Gözlemci bakış açısı)

E) Yeniden oturdu, bu kez sisin tam ortasında. Biraz oyalanıp aşağıda bekleyen insanların, onun dağın doruğuna kadar çıktığını düşünmelerini sağlamaya karar verdi.
(Hâkim bakış açısı)

1. E… Akşama kadar söyleyin. Zaten bu evde sıkıntıdan patlıyorum. Sizin yaşınız başka benimki başka. Benim yerimde olsanız ne yapardınız? Bu salaş evde çıldırırdınız.

Bu parçadaki çatışma aşağıdakilerin hangisinde vardır?

A) Aramızda senelerin yığını ve bir sürü yanlış fikirlerin, batıl akidelerin, manasız ananelerin perdeleri vardı; bu yığının arkasından benim ruhumu görebilmesi ve bana karşı ona göre hareket etmesi kabil değildi; ben onun için halledilmez bir muammaydım.

B) Saatlerin nasıl geçtiğini bilmiyorum. Sabahları Luxembourg bahçesinde dolaşmaya gidiyorum. Tenha bir yere gidip elimde bir kitap kanepenin üzerine oturuyorum ve beyaz heykellerin omuzlarına düşen yaprakları seyrediyorum.

C) Bu Büyük Hanım ne çok şey bilirdi böyle. Mahallenin çocuklarının derslerine yardım eder, zaman zaman onlarla konuşur, onlara hayatta hiç kimseden duyamayacakları öğütler verir, hikâyeler anlatırdı.

D) Yavaşça oda kapısından baktı, bir süre yaşlı kadının uyuyuşunu seyretti. Uyku Leyla Hanım'ın bütün savunma duvarlarını yıkmış, onu yarı açık ağzıyla onu başa çıkamayacağı kadar büyük, doğal güçlere teslim olan âciz ve acı çeken bir kadına dönüştürmüştü.

E) Bu güzellik herkesi sükûna, birliğe, sevgiye çağırıyordu ama insanlar için önemli, kutsal olan tek şey, kendi benzerlerine hükmetmek için yine kendilerinin bulup icat ettikleri şeylerdi.

2.

Konusuna göre türü	Eser	Yazar
Tarihî roman	*Küçük Ağa*	I
II	*Ben Robot*	Isaac Asimov
Tezli roman	III	Yakup Kadri

Bu tabloda numaralanmış yerlere sırasıyla aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Reşat Nuri Güntekin - Fantastik roman - *Kiralık Konak*

B) Tarık Buğra - Bilim kurgu romanı - *Yaban*

C) Kemal Tahir - Egzotik roman - *Yaban*

D) Tarık Buğra - Polisiye roman - *Sodom ve Gomore*

E) Kemal Tahir - Bilim kurgu romanı - *Kiralık Konak*

3. "Bütün işlerini bırak Sherlock. Çözmen gereken vaka, hayati değer taşıyan milletlerarası bir mesele…"

"Sen niye çözmüyorsun bunu Mycroft? Sen de en az benim kadar yeteneklisin."

"Mümkündür Sherlock. Ama asıl olay ayrıntıları toparlamada. Bana ayrıntıları ver, oturduğum yerden sana bir uzman olarak mükemmel bir açıklamada bulunayım. Ama oraya buraya koşturmak, demir yolu görevlilerini soruşturmak, gözüme büyüteci yapıştırıp yere uzanmak… Hayır, benim işim değil bunlar."

Bu parça aşağıdaki roman türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Macera romanı

B) Egzotik roman

C) Tahlil romanı

D) Polisiye roman

E) Psikolojik roman

4. I. *Bulantı*

II. *Ulysses*

III. *Télémaque*

Numaralanmış romanların türleri sırasıyla aşağıdakilerden hangisidir?

A) Romantik - realist - natüralist

B) Modern - klasik - egzistansiyalist

C) Egzistansiyalist – modern - klasik

D) Modern - natüralist - realist

E) Romantik - modern - klasik

5. Mehmet Ali olmasa hiç kimse benimle konuşmayacak, herkes benim yanıma yaklaşmaktan çekinecek, bana köyün sokaklarında dikili bir korkuluk gibi bakacak. İlk günler çocuklar benden ürküp kaçışmıyorlar mıydı? Köpekler arkamdan havlamıyorlar mıydı? Oysa, ben ne acayip ne korkunçtum. Bilakis… Ve buraya yabancılardan kaçıp geldim, yabancının cevrinden kaçıp geldim. Ta ki kendi kanımdan, kendi canımdan bu küçük insan cemiyetinin içine karışayım; onunla haşır neşir olayım; onda kimsesizliğimi unutayım diye…

Bu parçadaki çatışma ve tema aşağıdakilerin hangisinde <u>yoktur</u>?

A) Her memleketin köylüsüyle okumuş yazmış zümresi arasında aynı derin uçurum var mıdır? Bilmiyorum! Fakat okumuş bir İstanbul çocuğu ile Anadolu köylüsü arasındaki fark bir Londralı İngiliz ile bir Pencaplı Hintli arasındaki farklardan daha büyüktür.

B) Gerçi köye geldiğimden beri, daima, herkesten ayrı bir durumdaydım. Gözle görünmez bir çember bir nevi karantina kordonu beni aralarına karışmak istediğim bu küçük insan kümesinden ayırıp duruyordu.

C) Durup bakmıştım. Bu kutu Amerika'dan gelmiş bir kutu idi ve üstünde İngilizce bir şeyin adı yazılı idi. Bu kutuyu buraya hangi yolcu bıraktı? Kim bilir ne zamandan beri kaldı, bilmiyorum. Fakat tuhaf bir ilgiyle eğildim, elime aldım, baktım âdeta bir eski aşinayı görür gibi oldum. Ben bu Anadolu topraklarında, işte bu teneke kutunun eşiyim…

D) Dolabımın bir köşesinde, kırmızı kurdelesiyle ağır ağır solup sararmaktan başka bir şeye yaramayacak zannettiğim diplomam gözümde bir ehemmiyet almıştı. Bütün ümidim, pek makbul olduğunu söyledikleri bu kâğıt parçasındaydı. Onun sayesinde Anadolu vilayetlerinden birinde bir hocalık alacak; bütün hayatımı, çoluk çocuk arasında, şen ve mesut geçirecektim.

E) Kadınlı erkekli, çoluklu çocuklu köylüler tarlalardan evlerine dönerken dibine oturduğum söğüt ağacının dallarından bütün hülyalar ürkerek kaçışır. Çetin çalışmaları esnasında balçıklaşan bu insanlar; küme küme ikişer üçer, teker teker, kerpiçten yuvalarına dönerken ben kendimi, kendi köşemde her zamandan daha garip, daha anlayışsız, daha manasız daha faydasız buluyordum.

6. I. Sıradan realist romanlarda olduğu gibi sadece yaşanan olaylarla yetinmeyip bu olayları ortaya çıkaran nedenleri ve bu olayların ruh yapısında yol açtıklarını da açıklayan roman türüdür.

II. Sınıf çatışması, geçim sıkıntısı, göç gibi toplumsal ve ekonomik sorunları veya birtakım töreleri ele alan roman türüdür.

III. Günlük hayatta az rastlanan, ilgi çekici olayları okuyucuda heyecan ve merak uyandıracak biçimde anlatan roman türüdür.

IV. Gelecekte olabilecek olayları bilimsel bir yaklaşımla, hayal gücünü de kullanarak anlatan roman türüdür.

Aşağıdaki eserlerin hangisi numaralanmış roman türlerinden biriyle <u>eşleştirilemez</u>?

A) *Monte Cristo Kontu*

B) *Ben Robot*

C) *Küçük Ağa*

D) *Eylül*

E) *Yaprak Dökümü*

7. Roman hakkındaki çoğu kuramın üzerinde birleştiği konu, romanın ortaya çıkış tarihi değil; onun tarih ve kültür tarafından belirlenmiş sembolik bir payda ve insani deneyimlerin bir birikimi olarak üstlendiği roldür.

Bu cümleden roman ile ilgili aşağıdakilerin hangisine ulaşılabilir?

A) Roman türünde kişisel gelişimin izlerini bulmak mümkündür.

B) Roman yazarları dönemin özelliklerini eserlerine yansıtırlar.

C) Tarih, romancının etkilendiği en önemli bilim dalıdır.

D) Kültürel gelişimi sağlamanın yolu romanları okumaktan geçer.

E) Gelenekten beslenen roman türü bireysel yaklaşımla dile getirilir.

8. Türk edebiyatında Tanzimat Dönemi'ne kadar romanın işlevini aşağıdakilerden hangisi <u>karşılamamaktadır</u>?

A) Tezkireler

B) Destan

C) Efsane

D) Halk hikâyeleri

E) Mesnevi

1. Roman sürecinin yolculuğa benzetilmesi hâlinde karakter, anlatı haritasında okurun rehberi ve yol göstericisidir. Bazen ondan geride, bazen ondan önde, çoğu zaman da onunla birlikte yani aynı hizada yürür. Bunun bir yolculuk olduğunun ayrımında olan okur; ----.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) zihni edebiyat disiplini tarafından şekillenmiş, estetik doyumu bu yolla yapılanmış olan okurdur

B) romandan zihnine doğru akan hayatı, düzgün anlatılmış karakterler aracılığıyla kendi hayatına sokabilir

C) yazara ulaşmak için karaktere ulaşması gerektiğini bilir, yazar hakkında merak ettiği her şeye roman sayesinde ulaşabilir

D) yolculuğunun nereye varacağının farkındalığıyla karakteri analiz eder.

E) kendini olayın içinde hissederek karakterin ne yapacağını ya da ne yapamayacağını yazar kadar iyi bilir

2.
- Seniha'nın hastalanıp Büyükada'daki halası Necibe Hanım'ın konağına gitmesi.
- Seniha'nın rahatsızlanması. Faik Bey'in Fransa hakkında sürekli konuşması sonucu Seniha'nın bunalıma girmesi.
- Avrupa merakı olan Seniha'nın evden çıkıp Avrupa'ya gitmesi ve ailesinin ardından yaşadığı sıkıntılar.

Bu yargılardan

I. Olay örgüsü
II. Mekân
III. Zaman
IV. Kişiler

yapı unsurlarının hangisine ulaşılamaz?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II D) II ve IV E) III ve IV

3. Aşağıdaki parçaların hangisinde fiziksel ve ruhsal portreye yer verilmemiştir?

A) Yeşillikler arasında bahçıvanın kambur sırtı. Hâlâ aynı noktada. Bir nebat, bir toprak parçası üstünde ne ısrar! Bütün ruhi ticaretini mert ve asil tabiatla yapan adam: Kendini ona emniyetle veriyor ve nebatla, toprakla açtığı hesab-ı câride aldanmayacağını biliyor, bunun için sakin ve kendinden emin, çalışıyor; bunun için yirmi santimetrekare bir toprak parçası üstünde, güneşin altında, saatlerce, yorulmadan, mazbut bir heyecanla didinip duruyor

B) Onun başı önüne eğilmişti ve kaşları çatılmıştı. Yüzünde hiçbir nokta kımıldamıyor. Zayıf vücudunun ve öne doğru bükülmüş dar ve düşük omuzlarının üstünde ağır ve sağlam teşekkülüyle bu baş, iğreti gibi duruyor ve üstünde kendi kendine her an yeni bir biçime giren şapkası, yüzünden daha canlı görünüyordu. İçinde korku var.

C) Bir gün Büyükada'da Meral'le yarım tur yapıyorduk. Arabamız madene girdi. Rüzgârlı bir sonbahar akşamıydı. Sağ tarafımızda, koyu kurşuniden laciverde doğru kirli nüanslarla çırpınan denizin rengi, yaklaşan geceyi emerek çürüyordu. Soğuk havada ruhlarımıza kadar giren bir kasvet vardı. Konuşamıyorduk. Aramızda his intikalleri gittikçe zayıflıyordu. Meral'in soğuk avucumdaki incecik eli buz gibiydi.

D) Kendisi şişmanca olmakla birlikte büyük ela gözleriyle sinirli yaradılışının kararlılık ve metanetini gösteren geniş yüzünü boyadığı kırmızı renkle Romalıları andırıyordu. Mükemmel bir sıhhatle hayatın daima güzel yanını gördüğünden neşeli, şen bir tabiata sahip olarak gezdiği memleketlerde çiçekleri açtıran bahar gibi geçtiği gönüllerde muhabbet uyandıran gençliğinin en parlak, en coşkun bir dönemindeydi.

E) Odisya bir bahçıvan çocuğudur. En iyi o yüzer, balık tutar, şarkı söyler, kürek çekerdi. Garip bir çocuktu. Birdenbire kederlenirdi. En çok üzüldüğü şey, kendisine ehemmiyet verilmediğini sezmesi idi. En alelade şeylerden bile bütün dünyaya küskün bir hâl alırdı. Sonra en küçük bir müşfik söze karşı kahramanlıklar göstermek isterdi. En çekindiği şey kavga idi.

4. Marius ruhunu bu güzelliklere açmış, hiçbir şey düşünmüyor, nefes bile almaya çekiniyordu. Sıranın önünden geçerken genç kız gözlerini kaldırdı, bakışları karşılaştı.

Bu parçadaki anlatım tekniği aşağıdakilerin hangisinde kullanılmamıştır?

A) Orada, çitin öteki yanında Adelaida ile kızımın öteberi ektikleri küçük bahçe vardı. Her sabah ikisi biberiyeye özenle bakıyorlardı, bu yüzden o da sarıp uykularımıza huzur katıyordu.

B) Hasta bakıcılar sedyeyi kaldırdılar. Sokağa çıkınca Saburov, yarı karanlıkta ona söylemek için sonsuz bir istek duyduğu şeylerden hiçbirini bir türlü söyleyemediğini anladı.

C) Başını bir taşa dayanan çocuk, derin bir uykuya dalmıştı. Adam onun yanı başına geçti ve ona uzun uzun baktı. Giderek sakinleşti ve zekâsı eskisi gibi güçlendi.

D) Lopatin, Guber'in de onunla birlikte arabada geleceğini, yolda bir şeyler söyleyerek onu yumuşatabileceğini sanıyordu. Ama Guber arabaya binmedi.

E) Geraki ona karşı çıkmayarak sustu. Gudrun hiçbir şey olmamışçasına ötelere bakıyordu. Gene de bilincinin ucunda kendi kendini soran bir soru vardı.

5. Anlatım teknikleriyle ilgili aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) İç konuşma tekniğinde kahramanın duygu ve düşünceleri sesli düşünme şeklinde yansıtılır.

B) Bilinç akışı tekniğinde cümleler arasında mantık ilişkisi zayıftır.

C) Diyalog tekniği kahramanların karşılıklı konuşmalarına dayanır.

D) Geriye dönüş tekniğinde kronolojik akış kırılarak geçmişe dönülür.

E) İç çözümleme tekniğinde dış dünyaya ait nesneler, motifler bilinçaltını harekete geçiren serbest çağrışım ögeleri olarak işlev görür.

6. Kedinin yalayışını dinledi. Jambonlu yumurta, istemez. Bu sıcaklarda iyi yumurta hak getire. Şöyle temiz güzel bir su içeyim. Perşembe: Buckley'den koyun böbreği de alınmaz bugün. Tereyağında pişirirdim, karabiberli falan. (...) Çayın suyu kaynayadursun. Kedinin yalayışları yavaşladı, fincan tabağını tertemiz yapmış. Dilleri niçin sert olur öyle? Daha iyi yalayabilsin, tüm girintilerini kabın. Yiyebileceği bir şey? Çevresine bakındı. Yok.

Bu parçada kullanılan anlatım tekniğine aşağıdakilerin hangisinde yer verilmiştir?

A) Hasan'la beraber ne hayaller kurduk… Çalıştığımız yerler elimizde birer cennete dönecekti; gözlerimizin gördüğü, ayaklarımızın bastığı topraklarda hastalık, bilgisizlik çirkinlik, fakirlik kalmayacaktı. Bütün arkadaşlarımızı da bu ülküye bağlamak için çalışacaktık. Anadolu'ya, köye gitmekten ürken İstanbul gençleri yarış edercesine ana yurdu yükseltmeye koşacaklardı.

B) Perdeleri kapatırken çeşmeye doğru baktı. Çok kısa bir an için bile olsa zihninde bir görüntü belirdi. Ama gerisi gelmedi. Görüntü o kadar kısa sürmüştü ki ne olduğunu bile anlayamamıştı. Gökyüzünde bir yıldız kaymış da dilek tutmayı becerememiş gibi hissetti kendini.

C) Yanlarına gidip tam kediyi sevmek için elini uzatmıştı ki Franny ortadan kayboldu. Kedi sanki buna o sebep olmuş gibi dişlerini göstererek tıslarken geriye doğru bir adım daha attı. O kadar korkmuştu ki bir süre hiç hareket edemedi. Yeniden adım atacak gücü kendinde hissettiğinde kulağına o çocuk şarkısı çalındı.

D) Bizim Veligil bunlar! ...Şuna bak. Salkımsaçak. Bir de kalkmış, eşyalarımın yarısını sana yükleyeceklerdi Balkız. Ben çocuklardan birini almayınca eşyaların yarısını, hele o televizyonu bize yükleyivermek için amma direttiydi bu Veli... Oğlum, sen ne diyorsun be? … Kıyabilsem Balkızıma, ben kendim için, hısım akrabam, eşim dostum için, değil mi ya, yüklenirdim bir iyice. Bak, amcamız hastaymış da, ona bile eli boş gidiyoruz. Hasta adam kravatı, gömleği ne yapsın? Bari başucuna bir radyo alsaydım, pilli... Yükleyecek olsam ben, değil mi ya a Veli, seni mi beklerdim? Ford'un da iyice canına okunmuş...

E) Bahçenin içinde gizemli büyük çiçeğini vermiş devimsi mavi bitkinin kıvrımlarında böyle bir gizliliğin var olduğunu seziyor ve sır dolu çiçeğin yapraklarına korkarak dokunuyordu. Yaprakların kıvrımlarında ruhunun devamsızlığını, akıp gidişini; kırmızı çiçekteyse aşkının biçimlenmiş duruşunu görüyordu.

1. "Türk edebiyatı roman türü ile Fransızcadan çevrilmiş olan *Telemak* adlı eserle tanışmıştır."

Bu eseri Türkçeye çeviren sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Mithat Efendi

B) Şemsettin Sami

C) Yusuf Kâmil Paşa

D) Nabizade Nazım

E) Ahmet Cevdet Paşa

Çözüm:

Türk edebiyatına roman türü Tanzimat Dönemi'nde Fransız edebiyatından geçmiştir. Tanzimat'ta bize çeviri yoluyla gelmiştir. *Telemak* adlı eseri Fenelon'dan çeviren Yusuf Kâmil Paşa'dır.

Cevap: C

2. I. Realizm ve natüralizm akımlarının etkisi altındadırlar.
II. Eserlerde kendi kişiliklerini gizlemeyi tercih ederler.
III. Eserlerdeki olayların geçtiği mekânlar İstanbul ve çevresindedir.
IV. Tasvirler sanat amaçlı yapılmamış kahramanların kişiliklerinin oluşumunu tamamlayabilmek için yapılmıştır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi numaralanmış cümlelerde özellikleri verilen döneme ait değildir?

A) *Kırık Hayatlar*

B) *Ferdi ve Şürekası*

C) *Eylül*

D) *Genç Kız Kalbi*

E) *Çalıkuşu*

Çözüm:

Batı etkisinde gelişen Türk edebiyatı, kültürel değişimler, zihniyet değişimi vb. sebeplerle farklı dönemlere ayrılmıştır. Her dönemin kendine özgü özellikleri ortaya çıkmıştır. Servetifünun Dönemi'nde sanatçılar eserlerinde kişiliklerini gizlemişler, Fransız edebiyatındaki gerçekçilik (realizm) akımının etkisinde kalarak geniş tasvirlerden yararlandıkları romanlar yazmışlardır. Millî Edebiyat Dönemi'ne gelinceye kadar eserlerde İstanbul dışına pek çıkılmamış daha çok mekân olarak İstanbul seçilmiştir. Buna göre A, B, C, D seçeneklerinde yer alan eserler Servetifünun Dönemi romanlarıdır. *Çalıkuşu* romanı Millî Edebiyat Dönemi'nde yazılmıştır.

Cevap: E

3. I. *Araba Sevdası*
II. *Felatun Bey ile Râkım Efendi*
III. *Gulyabani*
IV. *Şık*
V. *Eylül*

Numaralanmış eserlerden hangilerinin konusu yanlış Batılılaşma değildir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) III ve IV
E) III ve V

Çözüm:

Türk toplumunun Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile birlikte Batı'ya yönelimi ve Batı'yı yakından tanıma çabaları artmıştır. Toplumun özellikle belli kesiminde Batılı yaşam tarzı benimsenmiştir ancak bu yaşam tarzının yanlış yorumlanması hem gülünç durumlara neden olmuş hem de toplumda bir kültür erozyonuna sebep olmuştur. Tanzimat ve Servetifünun Dönemi sanatçıları da bu sorunu eserlerinde işlemişlerdir. Toplumun içindeki bu yanlış ve yapmacıklığa varan eğilimi eleştirmişlerdir. *Araba Sevdası, Felatun Bey ile Râkım Efendi* ve *Şık* adlı eserler yanlış Batılılaşmayı ele alan eserlerdir. *Eylül* romanında yasak aşk konu olarak işlenir. *Gulyabani*'de ise batıl inançlar eleştirilmiştir.

Cevap: E

4. Tanzimat Dönemi (I)'nin en güçlü kalemi olarak tanıdığımız Halit Ziya Uşaklıgil (II), aydın çevreyi anlattığı *Mai ve Siyah* (III) romanında Fransız realist ve natüralistlerinin (IV) etkisinde kalmıştır. Eserde yabancı sözcük ve tamlamalarla yüklü oldukça ağır bir dil tercih (V) etmiştir.

Bu parçada numaralanmış ifadelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Türk romancılığı denince romanımızı Batı romanı seviyesine çıkaran ve Türk edebiyatının teknik bakımdan güçlü ilk romanını yazan sanatçı Halit Ziya Uşaklıgil gelir akla. Sanatçı, Servetifünun Dönemi'nde aydın çevreyi anlatmış olduğu *Mai ve Siyah* romanında döneminin sosyal ortamına ışık tutmuştur. Eserlerinde realizm ve natüralizm etkisinde kalmış olan yazar oldukça ağır bir dil kullanmıştır.

Cevap: A

5.
- Ahmet Mithat Efendi
- Hüseyin Rahmi Gürpınar

Aşağıdaki bilgilerden hangisi verilen sanatçıların ortak yönü değildir?

A) Romanlarında olay akışını keserek okuyucuyu bilgilendirmeye yönelik açıklamalara yer vermişlerdir.

B) Eserlerinde çağdaşlarına göre oldukça sade ve anlaşılır bir dil kullandıkları için çok okunmuşlardır.

C) "Toplum için sanat" görüşünü benimsedikleri için sanatı halkı eğitmede bir araç olarak görmüşlerdir.

D) Batılılaşmayı yanlış anlayan alafranga züppe tipleri eleştirmişler ve bu romanlarında kahramanların düştüğü gülünç durumları anlatmışlardır.

E) Tiyatro, roman, gezi, tarih, anı gibi farklı türlerde eserlerini yazmışlardır.

Çözüm:

Türk romancılığında önemli bir yeri olan Ahmet Mithat Efendi ve Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın romancılık anlayışları birbirine çok benzer. Çünkü Hüseyin Rahmi Gürpınar, Ahmet Mithat Efendi'nin roman anlayışından etkilenmiştir. Romanda olay akışını kesmek, çağdaşlarına göre daha sade bir dille yazmak, sanatı toplum için kullanmak bu iki ismin ortak taraflarıdır. Hüseyin Rahmi, *Şık* adlı romanında Ahmet Mithat Efendi ise *Felatun Bey ile Rakım Efendi* romanında yanlış Batılılaşmayı ele almıştır. Ahmet Mithat Efendi ve Hüseyin Rahmi Gürpınar'ın tarih türünde eserleri yoktur.

Cevap: E

6. **Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun Dönemi romancılarının ortak özelliklerinden biri değildir?**

A) Fransız realistlerden etkilenmişlerdir.

B) Eski sözcükler ile o güne kadar duyulmamış yeni imge ve tamlamalar oluşturmuşlardır.

C) Dilde "halka doğru" ilkesini benimsemişlerdir.

D) Eserleri oluştururken "sanat için sanat" görüşüne bağlı kalmışlardır.

E) Romanlarda aşk, kötümserlik, kaçış üç ana konu olarak işlenmiştir.

Çözüm:

Servetifünun Dönemi romanlarında realizm akımının etkileri görülür. Eski sözcükler ile yepyeni tamlamalar oluşturma ve uzun cümleler kurarak ağır bir dil kullanma dönemin romanlarının tipik özelliğidir. Sanat için sanat anlayışı ile yazılan eserlerde toplumdan uzak aşk, kötümserlik, kaçış vb. bireysel konular işlenmiştir. Dil oldukça ağır olduğu için halka doğru ilkesi benimsenmemiştir.

Cevap: C

7. I. ----, edebiyatımızda realizm akımı etkisinde yazılan eserlerden biridir.

II. ----, kırsal kesim gerçeğine ilk kez değinen yapıttır.

III. ----, Türk edebiyatında bireyin iç dünyasını esas alan ilk eserdir.

IV. ----, romandan çok uzun hikâyeye benzer özellikler taşıyan bir eserdir.

V. ----, kahramanlarının bulundukları çevreye göre konuşturuldukları bir eserdir.

Numaralanmış cümlelerdeki boşlukların hangisine Nabizade Nazım'ın *Karabibik* adlı romanı getirilemez?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Nabizade Nazım, Türk edebiyatının ilk köy konulu romanını kaleme almıştır. Bu eser realizmin etkisini taşır. Köy ve kırsal gerçeğine ilk kez değinilen eserde kahramanlar bulundukları çevreye uygun konuşturulmuştur. Romandan çok uzun hikâye niteliği taşımaktadır. *Karabibik* doğrudan bireyin iç dünyasını dile getiren bir eser değildir.

Cevap: C

8. İnsanın oluşturduğu her eserin bir kompozisyonu vardır. Kompozisyon bir şeyin düzenlenmesi, kurgulanması, yapılacak işin sıraya konması olarak yorumlanabilir. Romancı için de bir kompozisyon vardır. O da eserini kurgularken olay ve durumlar arasında sağlıklı bir bağ kurmaya bir denge tutturmaya çaba gösterir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki eserlerden hangisi daha başarılı bir roman olarak nitelendirilir?

A) *İntibah*

B) *Sergüzeşt*

C) *Şıpsevdi*

D) *Mai ve Siyah*

E) *Araba Sevdası*

Çözüm:

Türk edebiyatına roman türü Tanzimat'tan sonra Batı edebiyatından geçmiş olduğu için özellikle ilk eserler teknik bakımdan kusurlu, roman tekniğine pek de uygun olmayan eserlerdir. A, B ve E seçeneklerinde Tanzimat Dönemi eserleri olduğu için teknik bakımdan daha zayıf eserlerdir. C seçeneğindeki eser Hüseyin Rahmi Gürpınar'a ait bir eserdir. Hüseyin Rahmi, olay akışını keserek yazmayı tercih eden bir romancıdır ve üslubu dağınıktır. D seçeneğindeki eser Türk edebiyatının teknik bakımdan güçlü ilk romanı olarak bilindiği için daha başarılı bir eserdir.

Cevap: D

9. İlk özel Türk gazetesi olan ---- basın yaşamımızda bir aşamanın başlangıcıdır. Agâh Efendi ile Şinasi tarafından 21 Ekim 1960'ta yayın hayatına başlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Tercümân-ı Ahvâl*

B) *Cerîde-i Havâdis*

C) *Takvim-i Vekayi*

D) *Tasvîr-i Efkâr*

E) *Muhbir*

Çözüm:

Türk edebiyatı dinî ve kültürel değişimler nedeniyle farklı dönemlere ayrılmıştır. Tanzimat Fermanı'nın ilanı ile başlayan kültürel değişim özellikle ilk özel gazete kabul edilen *Tercümân-ı Ahvâl* gazetesinin çıkmaya başlaması ile Tanzimat Edebiyatı Dönemi başlamıştır.

Cevap: A

10. **Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun Dönemi romancılarının özelliklerinden biri değildir?**

A) Hüzne ve hüzünlü manzaralara düşkün olma

B) Gerçekten kaçma, hayale ve doğaya sığınma

C) "Sanat sanat içindir." görüşüne bağlı olma

D) Günlük yaşamın ufak tefek meselelerini konu edinme

E) Romantizmden etkilenme

Çözüm:

Servetifünun Dönemi'nde sanatçılar dönemin sosyal havasının da etkisi ile içe kapanık kalıp hüzünlü manzaraları anlatmışlar ve gerçeklerden kaçmayı tercih etmişlerdir. Günlük yaşamı ele almayı ve toplumsal konulardan uzak durmayı tercih etmişler, sanat için sanat anlayışını benimsemişlerdir. Realizm akımından etkilenmişlerdir.

Cevap: E

11. Millî Edebiyat Dönemi hangi yıllar arasında etkili olmuştur?

A) 1911-1922

B) 1911-1923

C) 1912-1922

D) 1912-1923

E) 1912-1924

Çözüm:

Millî Edebiyat Dönemi 1911'de başlamış, 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile son bulmuştur.

Cevap: B

12. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi romanında kullanılan dil ve üslup özelliklerinden biri değildir?

A) Dil taklitçilikten kurtarılmaya çalışılmıştır.

B) Yalın bir anlatım benimsenmiştir.

C) İstanbul Türkçesi esas alınmıştır.

D) Uzun tamlamaların kullanımına devam edilmiştir.

E) Yabancı dil bilgisi kuralları kullanılmamıştır.

Çözüm:

Millî Edebiyat Dönemi dilde sadeleşme ve millîleşme çabalarının hızlandığı ve başarıya ulaştığı bir dönemdir. Bu nedenle Arapça ve Farsça uzun tamlamalar kullanılmamıştır.

Cevap: D

13. ---- dergisinde yayımlanan ---- makalesi Millî Edebiyatı'n başlangıcı kabul edilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) *Servetifünun* - *Edebiyat ve Hukuk*

B) *Genç Kalemler* - *Hayat ve Edebiyat*

C) *Yeni Mecmua* - *Türkçülüğün Esasları*

D) *Genç Kalemler* - *Yeni Lisan*

E) *Servetifünun* - *Celal Mukaddimesi*

Çözüm:

Genç Kalemler dergisi Millî Edebiyat Dönemi'ne damga vuran dergidir. Ömer Seyfettin, Ziya Gökalp ve Ali Canip Yöntem'in öncülüğünü yaptığı bu dergide yayımlanan *Yeni Lisan* makalesi ile Türk dilinde sadeleşme çalışmaları başlamıştır.

Cevap: D

14. Fransız edebiyatının önemli eserlerindendir. Çirkin ve kambur bir kilise zangocu ile çingene bir kızın arasındaki aşkı anlatır. Kahramanlar arasındaki gelgitler romantizm akımına bağlı kalarak işlenmiştir. Akıcı ve etkili bir üslubu vardır. Yazar eserde duygularını gizlemez ve okuyucuyu yönlendirir.

Bu parçada anlatılan eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Savaş ve Barış*

B) *Vadideki Zambak*

C) *Suç ve Ceza*

D) *Notre Dame'ın Kamburu*

E) *Ölü Canlar*

Çözüm:

Öncülde verilen kişi özellikleri doğru seçeneği ulaşmamızı kolaylaştırır. Kahramanları kilise zangocu ve çingene olan eser Victor Hugo tarafından yazılan *Notre Dame'ın Kamburu*'dur. Aynı zamanda Fransız edebiyatına ait olması ve konusu da doğru seçeneğe ulaşmamızı kolaylaştırır.

Cevap: D

15. Aşağıdakilerden hangisi *Ateşten Gömlek* adlı eserdeki çatışmayı oluşturan kahramanlardandır?

A) Neriman - Handan

B) İhsan - Ayşe

C) Rabia - Emine

D) Aliye - Hoca Fettah

E) Fahir - Macide

Çözüm:

Neriman ve Handan *Handan* romanının, Rabia ve Emine *Sinekli Bakkal* romanının, Aliye ve Hoca Fettah *Vurun Kahpeye* romanının, Fahir ve Macide *Seviye Talip* romanının kahramanlarıdır. İhsan ve Ayşe ise *Ateşten Gömlek* romanının kahramanlarıdır ve romandaki çatışmalardan birini oluşturur.

Cevap: B

16. I. Yeni Lisan hareketinin oluşumunu sağlamıştır.

II. Çeşitli yayın organları ile yaygınlık kazanmıştır.

III. Tanzimat ve Islahat hareketlerinden etkilenerek oluşmuştur.

Numaralanmış cümlelerin hangileri Türkçülük akımı için söylenebilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) II ve III

Çözüm:

Türkçülük akımı ile dilde sadeleşme başlamış ve bu Yeni Lisan Hareketi'nin oluşmasına da zemin hazırlamıştır. Türkçülük akımı dernek ve yayın organları ile yaygınlık kazanmıştır. Bu nedenle I ve II numaralı öncülleri Türkçülük akımı için söyleyebiliriz. Tanzimat ve Islahat hareketlerinden etkilenerek oluşan akım Batıcılıktır. Bu nedenle bu cümle Türkçülük için söylenemez.

Cevap: C

17. I. Kişiler zayıf ve güçlü yönleri ile verilmiştir.

II. Zıtlıklardan yararlanılmıştır.

III. Yazar tarafsız değildir.

Numaralanmış cümlelerden hangileri *Notre Dame'ın Kamburu* adlı eserin romantizmin etkisiyle yazıldığının kanıtıdır?

A) Yalnız I
B) Yalnız II
C) Yalnız III
D) II ve III
E) I, II ve III

Çözüm:

Romantizm akımında kişiler her yönüyle verilir. Zıtlıklardan yararlanılır ve yazar araya girerek duygularını söyler, okuyucuyu yönlendirir. Bu nedenle I, II ve III numaralı öncüllerin hepsi eserin romantizm etkisiyle yazıldığının kanıtıdır.

Cevap: E

18. Yazarın romanında çizdiği tablo oldukça karanlıktır. Ama bu karanlık içinde yine de bir ışık vardır. Bu, Raskolnikov'un insanlara gerçekten hizmet etmenin yolunu ve araçlarını bulacak ahlaki güce, cesarete ve kararlılığa sahip olduğuna duyduğumuz inançtır: Çünkü Raskolnikov her şeye karşın "insan" olarak kalmıştır

Bu parçada söz edilen eser aşağıdaki yazarlardan hangisine aittir?

A) Victor Hugo

B) Alexandre Dumas

C) Lev Nikolayeviç Tolstoy

D) Fiodor Mihayloviç Dostoyevski

E) Balzac

Çözüm:

Parçada verilen Raskolnikov isminden eserin *Suç ve Ceza* olduğunu anlayabiliriz. Bu eser Fyodor Mihayloviç Dostoyevski tarafından yazılmıştır.

Cevap: D

19. Halide Edip'in Millî Mücadele'yi anlatan iki romanı vardır: ---- adlı roman; Millî Mücadele'nin bir bakıma destanı gibidir, İzmir'in işgalinden sonraki umutsuzluk günlerini, Millî Mücadele'nin doğuşunu ve milletin kurtuluşunu anlatır. Bu mücadelenin romandaki sembolü ---- İzmir'in işgalinden sonra İstanbul'a gelir. ---- romanında ise Batı Anadolu kasabalarından birine gönderilen ---- Öğretmen'in çektiği acılar anlatılır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) *Sinekli Bakkal* - Rabia - *Vurun Kahpeye* - Handan

B) *Ateşten Gömlek* - Ayşe - *Vurun Kahpeye* - Aliye

C) *Tatarcık* - Lale - *Ateşten Gömlek* - Ayşe

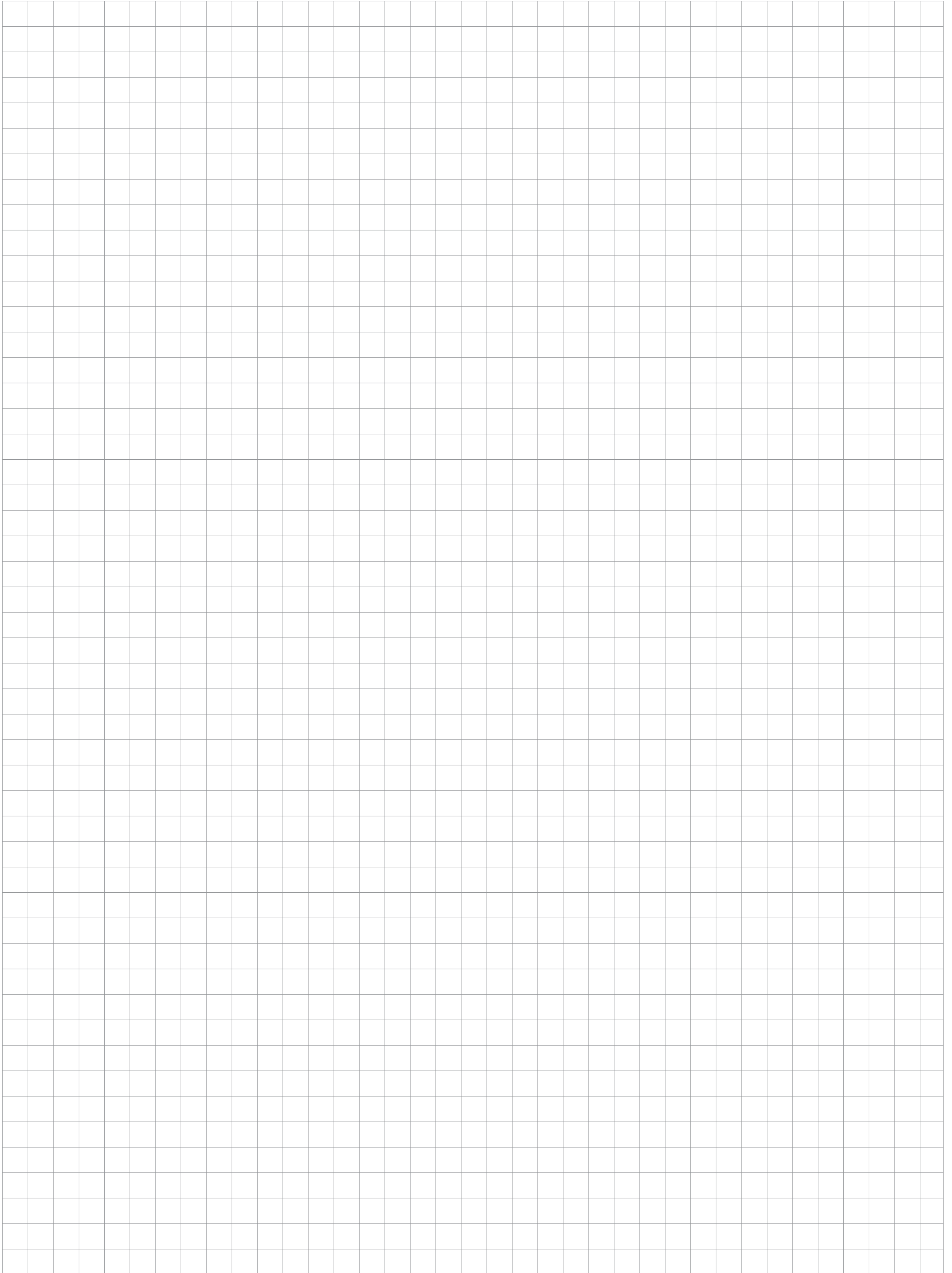
D) *Yeni Turan* - Kaya - *Vurun Kahpeye* - Aliye

E) *Tatarcık* - Lale - *Yeni Turan* - Kaya

Çözüm:

Halide Edip'in Millî Mücadele'yi anlatan romanları *Ateşten Gömlek* ve *Vurun Kahpeye*'dir. *Ateşten Gömlek* romanının kahramanı Ayşe, *Vurun Kahpeye* romanının kahramanı Öğretmen Aliye'dir.

Cevap: B

1. Tazminat edebiyatının en üretken sanatçısı olarak tanınmaktadır. "Hace-i Evvel" diye tanınmaktadır. Aynı zamanda gazetecilikle de uğraşır. Halk dilini sohbet havası içinde verir. *Henüz On Yedi Yaşında, Dürdane Hanım* önemli eserleridir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

B) Nabizade Nazım

C) Ahmet Mithat Efendi

D) Namık Kemal

E) Hüseyin Rahmi Gürpınar

2. İnsanlar karaktersiz doğarlar, karakter sonradan öğrenilir. Bu yüzden ben insanın doğuştan getirdiği mizacı romanlarımda irdeledim, karakteri değil. Aslında tıp alanındaki kadavra üzerinde yapılan araştırmayı ben canlı insanlarda yapıyorum.

Bu parçadaki düşüncelere sahip sanatçı aşağıdaki eserlerden hangisini yazabilir?

A) *Sefiller*

B) *Karakterler*

C) *Romeo ve Juliet*

D) *Suç ve Ceza*

E) *Germinal*

3.
I. Yaşanmış ya da yaşanabilecek olayları anlatan uzun soluklu yazılara roman denir.
II. Toplumun gelenek ve göreneği hakkında bilgi veren romanlar, egzotik romanlardır.
III. Toplumların geçmişi hakkında bilgi veren romanlara tezli roman denir.
IV. Türk edebiyatının Batılı anlamdaki ilk romanı *Telemak*'tır.
V. Türk edebiyatının ilk tarihî romanı Namık Kemal'in *Cezmi* adlı romanıdır.

Numaralanmış cümlelerden hangilerinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I - II B) II - V C) I - III - IV

D) II - III - IV E) II - III - V

4. Önceleri Servetifünuncuların dilini benimsedi. Daha sonra Yeni Lisan anlayışı ile eserlerini yazdı. Daha çok öyküleri ile tanınan yazarın *Gönül Hanım* adlı bir de romanı vardır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Mithat Efendi

B) Recaizade Mahmut Ekrem

C) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

D) Ömer Seyfettin

E) Hüseyin Rahmi Gürpınar

5.
I. Bu dönemde romanlar genellikle İstanbul ve çevresinde geçer.
II. Romanlarda rastlantılara yer verilmiş ve olay akışı kesilerek kimi zaman bilgilendirme yapılmıştır.
III. Romanların kahramanları tek yönlü ele alınmış ya hep iyi ya hep kötü olarak gösterilmiştir.
IV. Birinci dönem romanlarında romantizm akımının izleri ağır basarken ikinci dönem romanlarında realizm etkisini göstermeye başlamıştır.
V. Bu dönemde roman teknik bakımdan Batı'yı yakalamış, eserlerdeki betimleme ve anlatımlar hemen hemen mükemmele ulaştırılmıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisi Tanzimat Edebiyatı ile ilgili değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Tanzimat Dönemi Türk edebiyatında kölelik-cariyelik, Batılılaşmanın yanlış anlaşılması, tarih, görmeden evlenme en çok işlenen konulardır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu cümlede söz edilen konulardan biriyle yazılmamıştır?

A) *Cezmi*

B) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*

C) *Felatun Bey ile Rakım Efendi*

D) *Sergüzeşt*

E) *Zehra*

7. Romanda Kafkasya'dan kaçırılan ve saraylara hizmetçi olarak para karşılığında satılan Dilber'in acıklı ve hüzünlü hikâyesi anlatılmıştır. Dilber, romanın sonunda tüm yakınlarını kaybetmenin verdiği ızdırapla kendini Nil Nehri'nin sularına bırakır.

Bu parçada söz edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Karabibik*

B) *Sergüzeşt*

C) *Henüz On Yedi Yaşında*

D) *Zehra*

E) *İntibah*

8. Eserleri, realizm ve natüralizmin özelliklerini taşımaktadır. İlk köy romanını, ilk psikolojik roman denemesini, ilk tezli roman örneğini o yazmıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Samipaşazade Sezai

B) Halit Ziya Uşaklıgil

C) Recaizade Mahmut Ekrem

D) Nabizade Nazım

E) Şemsettin Sami

9. Ahmet Mithat Efendi, ---- adlı eserinde korsanlar tarafından esir düşen bir kişinin maceralarını anlatır. İspanya'da bir şehre kaçırılan bu kişi, Cuzella adında bir kadının önce resmine sonra kendisine âşık olur. Alexandre Dumas Pere'nin *Monte Cristo Kontu* adlı eserinden etkilenen Ahmet Mithat Efendi'nin bu eseri macera romanı özelliği taşımaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Hasan Mellah*

B) *Henüz On Yedi Yaşında*

C) *Müşahedat*

D) *Paris'te Bir Türk*

E) *Dünya'ya İkinci Geliş*

10. Sibirya'da tutuklu bir Türk subayı olan Mehmet Tolun Bey, bir gün saat almak için kasabaya gider. Orada Tatar tüccar Ali Bahadır Kaptanoğlu ve kız kardeşi ile karşılaşır. Onlarla tarih üzerine sohbetlerde bulunur. Bu sohbet sonrasında Orta Asya'daki Orhun Abideleri'ni ziyaret etmek isterler. Bu fikir Ali Bahadır'ın kız kardeşinden gelir. Gruptakiler Orhun Abideleri'ni görmek için yola çıkarlar. Yol boyunca da Türk tarihi hakkında konuşurlar. Oraya vardıklarında Kültigin ve Bilge Kağan'ın anıtlarını görmüş olurlar.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Cezmi*

B) *Çağlayanlar*

C) *Gönül Hanım*

D) *Hayal İçinde*

E) *Nemide*

1. Millî Edebiyat Dönemi romanı bir cephesiyle aydın ile halk yüzleşmesini açığa çıkarır. Dönemin önemli romancılarından Yakup Kadri'nin ---- romanında bu yüzleşme dikkat çeker. Romanın başkahramanı ----, savaşta bir kolunu kaybetmiş bir zabittir. Bu kaybından dolayı hayata küser ve Anadolu'nun ücra bir köyüne sığınır. Kurtuluş Savaşı tüm şiddetiyle devam ederken, Kuvayımillîye birlikleri oluşturulurken köyü gözlemleme ve Millî Mücadele'yi köylünün gözünden izleme fırsatı bulur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere hangisi gelmelidir?

A) *Sodom ve Gomore* - Necdet
B) *Kiralık Konak* - Hakkı Celis
C) *Hüküm Gecesi* - Ahmet Kerim
D) *Yaban* - Ahmet Celal
E) *Ankara* - Binbaşı Hakkı Bey

2. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi Fransız romancılarından biri <u>değildir</u>?**

A) Johann Wolfgang Goethe
B) Madame de La Fayette
C) Alphonse de Lamartine
D) Alexandre Dumas Pere
E) Victor Hugo

3. **Aşağıdakilerin hangisi XVIII. yüzyılda dünya edebiyatına yön veren sanatçılardan biri <u>değildir</u>?**

A) Lev Nikolayeviç Tolstoy
B) Fiodor Mihayloviç Dostoyevski
C) Jean Paul Sartre
D) İvan Turgenyev
E) Nikolay Gogol

4. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi farklı bir dönemde eser vermiştir?**

A) Ömer Seyfettin
B) Halide Edip Adıvar
C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
D) Aka Gündüz
E) Namık Kemal

5. **Aşağıdaki eserlerin hangisinde Kurtuluş Savaşı <u>işlenmemiştir</u>?**

A) *Ateşten Gömlek*
B) *Vurun Kahpeye*
C) *Gönül Hanım*
D) *Yorgun Savaşçı*
E) *Küçük Ağa*

6. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi romanı için <u>söylenemez</u>?**

A) Mekân olarak İstanbul dışına çıkılmıştır.
B) Romanlarda okuyucuya nasihat verilmiştir.
C) Halkın konuşma dili kullanılmıştır.
D) Millî konulara ağırlık verilmiştir.
E) Teknik yönden başarılı romanlar yazılmıştır.

7. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi'nde romanlarda işlenen konulardan biri <u>değildir</u>?**

A) Geri kalmışlık
B) Yanlış Batılılaşma
C) Kurtuluş Savaşı
D) İşçi sınıfının sorunları
E) Yoksulluk

8. Millî Edebiyat Dönemi romanında aşağıdaki konulardan hangisi öne çıkmıştır?

A) Kurtuluş Savaşı

B) Sosyal konular

C) Kuşaklar arası çatışma

D) Eğitimsizlik

E) Bireysel konular

9. Millî Edebiyat Dönemi romanlarında aşağıdaki akımlardan hangisi etkili olmuştur?

A) Realizm

B) Romantizm

C) Klasisizm

D) Sürrealizm

E) Natüralizm

10. Millî Edebiyat Dönemi'nde aşağıdaki fikir akımlarından hangisi etkili olmamıştır?

A) Osmanlıcılık

B) Türkçülük

C) İslamcılık

D) Batıcılık

E) Modernizm

11. I. Romanın kahramanı Feride'nin günlüklerinden Anadolu'nun durumu aktarılır.

II. Romanda çöken bir imparatorluk üzerinden bir devrin kapandığına değinilir.

III. Öğretmen olarak bir Batı Anadolu kasabasına gönderilen Aliye'nin çektiği acılar anlatılır.

IV. Millî Mücadele Dönemi sıkıntıları roman kahramanı Ayşe, Peyami ve İhsan etrafında anlatılır.

Numaralanmış cümlelerde konuları verilen romanlardan biri değildir?

A) *Ateşten Gömlek*

B) *Kiralık Konak*

C) *Vurun Kahpeye*

D) *Çalıkuşu*

E) *Hüküm Gecesi*

12. Aşağıdaki sanatçılar dönemlerine göre ikişerli eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Hüseyin Cahit Yalçın

B) Reşat Nuri Güntekin

C) Mehmet Rauf

D) Refik Halit Karay

E) Nabizade Nazım

13. Bu dönemde roman ilk kez İstanbul'dan Anadolu'ya taşınmış, Anadolu insanı romanda konu edilmiş, böylelikle bir memleket edebiyatı hareketi başlamıştır.

Bu parçada söz edilen edebî dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat Edebiyatı

B) Millî Edebiyat

C) Servetifünun Edebiyatı

D) Cumhuriyet Edebiyatı

E) Fecriati Edebiyatı

14. I. Edebiyatımızın tezli romanlarından biridir. Anı, günlük biçiminde kaleme alınmıştır. Olaylar, Kurtuluş Savaşı yıllarında geçmektedir. Türk edebiyatında aydın-halk arasındaki uçurumu açık bir şekilde ele alan bir eserdir.

II. İkinci Meşrutiyet sonrası siyasi ortamı anlatan roman, Yakup Kadri'nin özgün eserlerinden biridir. 1927 yılında yayımlanan romanda yazar, bir taraftan okura siyasi içerikli bir hikâye sunarken diğer taraftan o dönem yaşanan acı bir aşk hikâyesini de anlatır.

III. Mütareke yıllarında İstanbul'daki bazı çevreler ahlaki, millî ve manevi değerlerini kaybetmiş; bu yönüyle eleştirilmiştir. Araştırmacılar, bu romanda yer yer Nev-Yunanilik etkisinden bahsetmişlerdir.

IV. Osmanlının son döneminde işlevini yitiren tekkelerin anlatıldığı romandır.

Numaralanmış açıklamalar aşağıdaki eserler ile eşleştirildiğinde hangi eser dışta kalır?

A) *Kiralık Konak*

B) *Yaban*

C) *Nur Baba*

D) *Sodome ve Gomore*

E) *Hüküm Gecesi*

1.

- *Goriot Baba* yazarın ünlü romanıdır. Sahneye de uyarlanarak Fransa'nın iki tiyatrosunda birden oynanmıştır.
- *Madam Bovary* için, "Eserin konusu ve kişileri benim dışımdadır." diyen yazar, eserini peşin hükümlere bağlı kalmadan gerçekçi bir hayat görüşüyle yazmıştır.
- İngiliz edebiyatının önemli realist yazarlarındandır. *İki Şehrin Hikâyesi, Büyük Umutlar* önemli eserlerindendir.
- Fransız romantizminin kurucusudur. Yurt ve insan sevgisini konu edinen yazarın dili ve tekniği çok güçlüdür. Yapıtlarıyla romantizmin ilkelerini belirlemiş ve tüm dünya romantiklerini etkilemiştir.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi hakkında bir bilgi verilmemiştir?

A) Victor Hugo
B) Charles Dickens
C) Honore de Balzac
D) Gustave Flaubert
E) Tolstoy

2. Roman, uzun bir yol üzerinde dolaştırılan bir aynadır. Bir bakarsın göklerin maviliğini, bir bakarsın yolun irili ufaklı çukurlarında birikmiş çamuru görürsün. Sonra da heybesinde bu aynayı taşıyan adamı ahlaksızlıkla mı suçlayacaksın? Ayna çamur gösteriyor diye aynaya kabahat bulmak olur mu?

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu şekilde düşüncelerini ortaya koyan bir sanatçı tarafından yazılmamıştır?

A) *Madam Bovary*
B) *Savaş ve Barış*
C) *Vadideki Zambak*
D) *Genç Werther'in Acıları*
E) *Babalar ve Oğullar*

3. Aşağıdaki eserlerden hangisinin yazıldığı dönem diğerlerinden farklıdır?

A) *Jön Türkler*
B) *Cezmi*
C) *Zehra*
D) *Sefile*
E) *Araba Sevdası*

4. Yazar ---- de kişiliğini gizlerken ---- de kişiliğini gizlemez. Bu nedenle Tanzimat Birinci Dönem'de sanatçılar kişiliklerini gizlememiş ancak ikinci dönemde kişiliklerini gizlemişlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki edebî akımlardan hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) klasisizm - romantizm
B) romantizm - klasisizm
C) realizm - romantizm
D) romantizm - realizm
E) sembolizm - romantizm

5. Bir neslin ve yaşanmış olayların romanıdır. Yazar genç iken yaşadığı dönemin edebiyat tartışmalarını, sanat anlayışını kahramanlarına söyletmiştir. Dahil olduğu edebiyat grubunun ilkelerini roman kahramanı Ahmet Cemil'in ağzından vermiştir. Kahraman, dünyada sevdiği üç güzelini kaybeder: Şair olma hayalini, sevdiği kadın Lamia'yı ve kız kardeşi İkbal'i. Bu sebeple İstanbul ona dar gelmeye başlar ve kurtuluşu Yemen'de bir ilçeye kaymakam olmakta bulur.

Bu parçada söz edilen eser ve yazarı aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) *Mai ve Siyah* - Halit Ziya Uşaklıgil
B) *Sergüzeşt* - Samipaşazade Sezai
C) *Eylül* - Mehmet Rauf
D) *Araba Sevdası* - Recaizade Mahmut Ekrem
E) *Karabibik* - Nabizade Nazım

6. Romanlarında çevreyi tanıtmak, kişilerin ruhsal analizlerini yapmak suretiyle gözleme önem vermesi gerçekçi olduğunu gösterir. Kendi kişiliğini eserlerine yansıtmış olması ve yer yer duygulu anlatıma başvurması bakımından da Fransız romantiklerini hatırlatır. Özellikle konuşma bölümlerinde dili sade ve doğaldır. Yazdığı romanında esaret ve kölelik konularını o ele almıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Mithat Efendi

B) Namık Kemal

C) Samipaşazade Sezai

D) Recaizade Mahmut Ekrem

E) Nabizade Nazım

7.

Eser Adı	Kahramanlar
Mai ve Siyah	Adnan Bey, Bihter, Behlül, Nihal
Eylül	Suat, Süreyya, Necip
Şık	Şöhret Bey, Madam Potiş, Maşuk Bey
Kırık Hayatlar	Ömer Behiç, Bekir Servet, Nebile, Neyyir, Leyla
Mürebbiye	Anjel, Dehri Efendi, Sadri Bey, Melahat Hanım

Tablodaki verilen eser ile kahraman eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) *Mai ve Siyah*

B) *Eylül*

C) *Şık*

D) *Kırık Hayatlar*

E) *Mürebbiye*

8. I. Edebiyatımızdaki ilk tarihî roman olan bu eserde başkahramanın İran'la yapılan savaştaki maceraları anlatılır. Adil Giray, Şehriyar, Perihan eserin diğer kahramanlarıdır.

II. Türk edebiyatının ilk psikolojik roman denemesi sayılan bu eserde insanın şahsi çıkarları ve kıskançlığı yüzünden kendine ve çevresine verdiği zararlar anlatılır.

III. Edebiyatımızın ilk yerli romanı olarak bilinen eserde iki gencin imkânsız aşkları anlatılır, eserde irdelenen bir diğer tema ise aile yapısındaki çarpıklıklardır.

IV. Batılılaşmayı hazmedemeyen ve Avrupa uygarlığının sadece dış görünüşünü taklit ederek modernleşme çabası içinde olan insanların düştükleri gülünç durumlar ele alınmıştır. Eserde mirasyedi bir kişilik olarak görülen Bihruz Bey'in Periveş'e olan hayali aşkı dile getirilmiştir.

Numaralanmış bilgiler aşağıdaki eserler ile eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) *Araba Sevdası*

B) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*

C) *Zehra*

D) *Cezmi*

E) *Sergüzeşt*

9. Şemsettin Sami Türk edebiyatında ilk telif romanın
I II
sahibidir. *Sergüzeşt* adlı eserinde birbirini seven iki
III
gencin imkânsız aşklarını anlatırken aile yapısını irdeler. Tanzimat I. Dönem'in temsilcisi olan sanatçı, Batı
IV
edebiyatının önemli eserlerinden *Sefiller ve Robinson*
V
Crusoe romanlarını dilimize çevirerek roman türünün tanınmasına katkıda bulunmuştur.

Numaralanmış ifadelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Millîlik anlayışının millî bir dille gerçekleşebileceğine inanan aydınlar, dilin ve edebiyatın yabancı unsurlardan arındırılması gerektiğini savunurlar. Bunun için atılan en somut adım ---- hareketidir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Yeni Lisan*
B) Türkçülük
C) Turancılık
D) *Genç Kalemler*
E) Batıcılık

2. I. Mehmet Âkif Ersoy
II. Refik Halit Karay
III. Reşat Nuri Güntekin

Numaralanmış sanatçıların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Roman türünde eser vermeleri
B) Türkçülük akımını benimsemeleri
C) Yerli hayatı ele almaları
D) Eserlerinde İstanbul'u anlatmaları
E) Köy edebiyatının öncüleri olmaları

3. Millî Edebiyat hareketinin hikâye ve roman alanındaki en önemli özelliklerinden biri ---- çığırının başarılı ilk örneklerinin verilmiş olmasıdır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Osmanlıcılık
B) Memleket edebiyatı
C) Milliyetçilik
D) *Yeni Lisan*
E) Batıcılık

4. **Aşağıdakilerden hangisi Servetifünun ve Millî Edebiyat romanı için <u>söylenemez</u>?**

A) Servetifünun yazarları sanat sanat için anlayışına sahipken Millî Edebiyat yazarları toplumcu bir anlayışa sahiptir.
B) Servetifünun romanında Millî Edebiyat romanına göre psikolojik tahliller daha ağır basar.
C) Servetifünun romanında olaylar aydın çevresinde yaşanırken Millî Edebiyat romanında her kesimden insan anlatılmıştır.
D) Servetifünun romanında Millî Edebiyat romanına göre daha ağır bir dil kullanılmıştır.
E) Servetifünun romanında yazar kişiliğini gizlemezken Millî Edebiyat romanında kişiliğini gizler.

5. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi romanının bir özelliği <u>değildir</u>?**

A) Kurtuluş Savaşı tüm gerçekliği ile anlatılmıştır.
B) Anadolu ve Anadolu insanı romanın konusu olmuştur.
C) Realizm ve natüralizm akımlarının etkisi görülmüştür.
D) Batılı bir aydın olma düşüncesi ile eserler oluşturulmuştur.
E) Yabancı etkilerden uzak, saf Türkçe ile eserler yazılmıştır.

6. I. *Dikmen Yıldızı*
II. *Seviye Talip*
III. *Vurun Kahpeye*
IV. *Nur Baba*
V. *Pembe İncili Kaftan*

Numaralanmış eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

7. Romanın başkahramanı Ahmet Celal, savaşta bir kolunu kaybetmiş bir zabittir. Bu kaybından dolayı hayata küser ve Anadolu'nun ücra bir köyüne sığınır. Kurtuluş Savaşı tüm şiddetiyle devam ederken, Kuvayımilliye birlikleri oluşturulurken Ahmet Celal de köyü gözlemleme ve Millî Mücadele'yi köylünün gözünden izleme fırsatı bulur. Ahmet Celal'in günlüğüne yazdıklarından ibaret olan romanda bir ulusun var olma mücadelesi verdiği bir süreçte köylünün Kurtuluş Savaşı'na karşı takındığı ilgisiz tavır öne çıkar.

Bu parçada konusu hakkında bilgi verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Ateşten Gömlek*

B) *Yaban*

C) *Küçük Ağa*

D) *Kalpaklılar*

E) *Yorgun Savaşçı*

8. Millî Mücadele'ye ciddi katkılar sunan bir yazar olarak Millî Edebiyat Dönemi Türk edebiyatının en dikkat çeken isimleri arasındadır. Bu dönemde kadın haklarının en önemli savunucusu olmuştur. Eserlerinde kadın psikolojisine sıkça yer vermiştir. Başlangıçta sanat için sanat anlayışını benimsemiştir. Millî Mücadele Dönemi romanlarında ise bu anlayışı tamamen terk etmiş ve realist bir yaklaşımla eserlerini kaleme almıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Reşat Nuri Güntekin

B) Halide Edip Adıvar

C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

D) Refik Halit Karay

E) Aka Gündüz

9. I. Fransız edebiyatının önemli yazarlarındandır.

II. Romantizmin ilkelerini ortaya koymuştur.

III. Roman, şiir ve tiyatro türündeki eserleri ile üne kavuşmuştur.

Numaralanmış cümlelerde özellikleri verilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Johann Wolfgang Goethe

B) Alexandre Dumas

C) Victor Hugo

D) Ivan Turgenyev

E) Lev Nikolayeviç Tolstoy

10. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi'ne ait bir özellik <u>değildir</u>?

A) Millî Edebiyat Dönemi'nin edebiyat tarihi alanındaki temsilcisi Fuat Köprülü'dür.

B) Bu dönemde Türk kültürü ve tarihi, edebî eserler için bir hazine olarak kabul edilmiştir.

C) Millî Edebiyatı'n nesir alanındaki önemli isimleri arasında Ömer Seyfettin ve Yakup Kadri vardır.

D) Batı taklitçiliğinden kaçınmayı, millî konulara yönelmeyi amaç edinseler de birçok sanatçı bu çizgiden uzaklaşmıştır.

E) Romanlarda savaşların insanlar üzerindeki etkisi ve çöküntüsünü işlemişlerdir.

11. Hiçbir romancıda görülmediği kadar Anadolu'nun hemen her bölgesine eserlerinde geniş yer veren yazarın romanları, konuları bakımından da zenginlik gösterir. Öğretmenlik ve müfettişlik yıllarında kazandığı tecrübe onun Türk toplumunu etkileyecek eserler yazmasını sağlamıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Reşat Nuri Güntekin

B) Refik Halit Karay

C) Halide Edip Adıvar

D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

E) Aka Gündüz

1. • Romanın görevi, toplumun aydınlatılması için bir meşale görevi üstlenmek olarak görülmüştür.
   • Eserlerde uzun uzun tasvirlere yer verilmiştir.
   • Romantizm akımının etkileri görülür.

Buna göre

I. *İntibah*
II. *Felatun Bey ile Rakım Efendi*
III. *Nemide*
IV. *Eylül*

eserlerden hangileri özellikleri verilen dönemin yazarlarına ait değildir?

A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) II ve IV E) III ve IV

2. • Batılılaşma sürecinin başlangıç yıllarında ortaya çıkan ve alafranga züppe tipi dendiğinde ilk akla gelen romandır. Roman kahramanlarından biri tüketime yönelik yanlış Batılılaşmayı temsil eder.
   • Türk edebiyatında realizm akımını hazırlayan ilk eserlerden biridir. Tanzimat yazarları tarafından sıkça ele alınan kölelik konusunu eserinde işler.
   • Aşk acılarıyla bir dönem yaşamış olmak Bihruz Bey'i çok değiştirmiştir. O, artık eğlence yerlerine gidip boy göstermekten veya arabasıyla etrafta tur atmaktan pek de zevk almamaktadır.
   • Romanın kahramanı hem şair hem de bir savaşçıdır, yapılan savaşlarda ünlenen kahraman, Kırım ordusu komutanı Adil Giray'ın isteği ile İran'a gelip İslam birliği kurulması için mücadele eder.

Verilen açıklamalar ile eserler eşleştirildiğinde aşağıdaki eserlerden hangisi dışta kalır?

A) *Sergüzeşt*
B) *Cezmi*
C) *Araba Sevdası*
D) *Felatun Bey ile Rakım Efendi*
E) *İntibah*

3. İyi, kötü, güzel, çirkin, büyük ve küçük; bir romanda aynı titizlikle anlatılma hakkına sahiptir. Yazar gerçeği saptıran ve olduğundan farklı göstermeye çalışan her çabaya karşı çıkmalıdır. Kahramanlık peşinde koşan insanlara şüpheyle yaklaşmayı ve insan ruhu ile çevresi arasındaki gerilimi edebiyatın asıl konusu yapmalıdır. Heyecanlandıran ifade tarzına ve coşkunluğa prim vermemeli, günlük konuşma dilinden uzaklaşmamayı tercih etmelidir. Her türlü öznel unsuru devre dışı bırakarak eserinde çevreye ve kahramanının manevi gelişimine odaklanmalıdır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi böyle düşünen bir yazar tarafından yazılmış olamaz?

A) *Felatun Bey ile Rakım Efendi*
B) *Mai ve Siyah*
C) *Sergüzeşt*
D) *Eylül*
E) *Araba Sevdası*

4. Niçin gelmedi acaba, niçin? Ne sebeple!.. Ah parol tutmazlar ki... Türk kadınları ne kadar biyen edüke olsalar gene nafile!.. Hiç olmazsa bir haber göndermeli değil miydi? Şu sebeple gelemedim. Pardon! Bugün çok beklemiş olmalısınız. Evet! Çok bekledim, on bir buçuğa kadar orada plante oldum. Affınızı dilerim, filanca gün filanca yerde buluşalım, bu sefer de ben sizi bekleyim de ödeşelim, diye bir haber göndermek pek natürel bir şey. Ah! bu hanımlarda polites yok polites! Benim ne kabahatim var?

Ben bir betiz yapmadım, mektubu verdiğim zaman ampresmanla kabul etti, hatta memnuniyetinden gülüyordu…

***Araba Sevdası* adlı romandan alınan bu parçada hangi anlatım tekniği örneklenmiştir?**

A) Gösterme
B) İç konuşma
C) Diyalog
D) Özetleme
E) Bilinç akışı

5. I. İlk edebî roman: *İntibah* - Namık Kemal
II. İlk realist roman: *Karabibik* - Şemsettin Sami
III. İlk çeviri roman: *Araba Sevdası* - Yusuf Kamil Paşa
IV. İlk köy romanı: *Cezmi* - Namık Kemal
V. İlk tarihî roman: *Telemak* - Nabizade Nazım

Numaralanmış eşleştirmelerden hangisi doğrudur?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. “Tarlayı otlar bürümüş idi. Karabibik burasını babası Koca Osman’ın mirası olmak üzere ele geçirmiş idi. Tarla o zaman on iki dönüm iken dört dönümünü Kara Durmuş’a satarak vaktiyle bedel-i nakdi vermiş idi. Şimdiki hâlde sekiz dönümden ibaret kalan bu toprak parçasına bile tarla komşusu olan Yosturoğlu göz dikmekte ve bu sebeple aralarında ara sıra münazaat vukua gelmekte idi. Otuz iki dönüm tarlası olanların da el ayası kadar toprağa göz dikmesi münasebetsiz değil mi ya? Kendisi şu kadarcık tarla sayesinde ancak akşamları bir kaşık sıcak çorba içecek kadar mal kaldırabiliyor, elinden bu da çıksın da açlıktan mı ölsün? Zaten Yosturoğlu’nun babası da bu toprak hırsından ölmemiş mi idi? O vaktin bahrinde de babası, himdi kendisi gibi ötekinin berikinin damına, tarlasına göz koya göz koya herkesin canını yakmıştı.”

Nabizade Nazım’ın *Karabibik* adlı eserinden alınan bu parçada hangi anlatım tekniği kullanılmıştır?

A) İç çözümleme tekniği
B) Bilinç akışı tekniği
C) Gösterme tekniği
D) Tahkiye etme tekniği
E) İç monolog tekniği

7. • *Araba Sevdası*
• *Mai ve Siyah*
• *Eylül*

Bu eserler hakkında

I. Türk romanının ilkleri arasında gösterilmeleri
II. Realizm akımının etkisinde yazılmaları
III. Aynı türde yazılmış olmaları
IV. Aynı yazar tarafından yazılmaları
V. Aynı döneme ait eserler olmaları

yargılarından hangileri ortaktır?

A) Yalnız II B) II ve III C) II ve IV
D) III ve IV E) I, II ve III

8. I. *Mai ve Siyah* romanının kahramanı Ahmet Cemil, Servetifünun Dönemi’nde yaşayan sanatçıların ete kemiğe bürünmüş hâli olarak çıkar eserde karşımıza.

II. Ahmet Mithat Efendi, Recaizade Mahmut Ekrem, Hüseyin Rahmi Gürpınar yanlış Batılılaşmayı romanlarında işlemişlerdir.

III. Servetifünun Dönemi’nin Halit Ziya Uşaklıgil’den sonraki en büyük romancısı sayılabilecek ismi Mehmet Rauf, Türk edebiyatının ilk psikolojik romanı *Eylül*’ü yazmıştır.

IV. Tanzimat II. Dönem'de yazılan Araba Sevdası, I. Dönem' de yazılan eserlere göre daha ağır bir dille kaleme alınmıştır.

V. Ahmet Mithat Efendi’nin dili Namık Kemal’e göre daha ağır olduğu için Ahmet Mithat’ın romanları pek okunmamış Namık Kemal’in eserleri ise halk arasında daha çok sevilmiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. (I) Millî Edebiyat Dönemi Türk edebiyatı; Millî Mücadele'nin başladığı yıllarda gelişen, o zamana kadar alışılmış olan klişeleri kırarak yepyeni bir anlayışla ilerleyen bir süreçtir. (II) Millî Mücadele ile paralel ilerleyen bu süreç gerek tema gerek dil ve anlatım bakımından pek çok yeniliği içinde barındıran bir dönemdir. (III) O zamana kadar Anadolu'ya mesafeli duran yazarlar artık Anadolu'yu keşfetmeye başlamışlardır. (IV) Okuyucu roman ve hikâyede bir taşra gerçeği ile karşılaşma fırsatı bulmuştur. (V) Dönemin yazarları Anadolu gerçeğini dışarıdan bakan bir gözlemci olarak anlatmışlardır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde Millî Edebiyat Dönemi ile ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2. "Edebiyatımız hayat karşısında daima memlekettedir." **değerlendirmesinde bulunan Ahmet Hamdi Tanpınar aşağıdakilerden hangisine vurgu yapmıştır?**

A) Batıcılık
B) İslamcılık
C) Türkçülük
D) Osmanlıcılık
E) Turancılık

3. Millî Edebiyat Dönemi romanlarında Kurtuluş Savaşı yılları ele alınmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu konuyu anlatan eserlerden biri değildir?

A) *Ateşten Gömlek*
B) *Yaban*
C) *Vurun Kahpeye*
D) *Dikmen Yıldızı*
E) *Efruz Bey*

4. Millî Edebiyat Dönemi romanı, o güne kadar bireysel konulara eğilen ve bu konuların dışına çıkmayan Servetifünun romanından farklı bir görünüşe sahiptir. Millî Edebiyat Dönemi romanı bir cephesiyle aydın ile halk yüzleşmesini açığa çıkarır.

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçayı destekler niteliktedir?

A) *Çalıkuşu*
B) *Yaban*
C) *Ateşten Gömlek*
D) *Handan*
E) *İstanbul'un İç Yüzü*

5. …

Geçen gün, kırlarda dolaşırken ayağım bir konserve kutusuna çarpmıştı. Durup bakmıştım. Bu kutu Amerika'dan gelmiş bir kutu idi ve üstünde İngilizce bir şeyin adı yazılı idi. Bu kutuyu buraya hangi yolcular bıraktı? Kim bilir ne zamandan beri kaldı, bilmiyorum. Fakat tuhaf bir ilgiyle eğildim, elime aldım, baktım âdeta eski bir âşinayı görür gibi oldum. Ben, bu topraklarda, işte bu teneke kutunun eşiyim.

…

***Yaban* romanından alınan bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?**

A) Geriye dönüş
B) Bilinç akışı
C) İç çözümleme
D) İroni
E) Gösterme

6. Aşağıdaki eserlerden hangisi konusu bakımından diğerlerinden ayrılır?

A) *Dikmen Yıldızı*
B) *Sinekli Bakkal*
C) *Yaban*
D) *Çalıkuşu*
E) *Ateşten Gömlek*

7. Millî Mücadele Dönemi'nde yazılan eser, İzmir'in bilinen ailelerinden birinin kızının başından geçenleri anlatır. Bu kişinin başından geçenler anlatılırken arka planda da Millî Mücadele yılları okuyucuya verilir. Murat adlı yüzbaşıyla nişanlı olan roman kişisi, nişanlısı cepheye gittikten sonra Millî Mücadele için çalışmalarda bulunur. ise arka fonda kendini hissettiren bir gerçekliktir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Dikmen Yıldızı*

B) *Yaban*

C) *Ateşten Gömlek*

D) *Sürgün*

E) *Handan*

8. **Aşağıdakilerden hangisi *Ateşten Gömlek* romanı için söylenemez?**

A) Cemal, İhsan, Peyami ve Ayşe romanda vatansever kahramanlardır.

B) 1922 yılında *İkdam* gazetesinde yayımlanmaya başlamıştır.

C) Eserde Kurtuluş Savaşı'ndan söz edilmiştir.

D) Peyami'nin annesi Salime Hanım Batı hayranıdır.

E) Eserde günlük türünden yararlanılmıştır.

9. **Aşağıdaki eserlerden hangisi farklı bir dönemde yazılmıştır?**

A) *Halas*

B) *Ateşten Gömlek*

C) *Yaban*

D) *Çalıkuşu*

E) *Kiralık Konak*

10. Dönemin yazarları Anadolu gerçeğini dışarıdan bakan bir gözlemci olarak değil bizzat bu coğrafyada yaşayarak anlatma yoluna gitmişlerdir. Anadolu; bu dönem romanına daha çok yoksulluk, cehalet, taassup gibi kavramlarla girer. O zamana kadar daha çok bireysel temalar etrafında oluşan roman kendine farklı bir alan bulmuş olur. Bu dönem eserlerinde yalın ve duru bir anlatım tercih edilir. Roman içerik ve dil bakımından Türk edebiyatının yeni bir mecraya girdiği süreçtir.

Bu parçada özellikleri verilen dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanzimat I. Dönem

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriati Dönemi

D) Millî Edebiyat Dönemi

E) Tanzimat II. Dönem

11. İlk gençlik yıllarında yazdığı ve imzasız yayımladığı birkaç şiir denemesinden sonra *Genç Kalemler*'deki ilk makalesiyle edebiyat dünyasına girer. Ona asıl şöhretini kazandıran *İstanbul Kızı* adlı tiyatro eseridir. Eserin çok beğenilmesi sonucunda yazar, bu tiyatro eserini romanlaştırmıştır. İlk bakışta aşk konusu üzerine kurulmuş gibi görünen romanları, gerçekte verilmek istenen mesajların şahıs ve olaylarla örülmüş edebî metinleridir. Genellikle klasik roman yapısı içinde kalan yazar, romanlarının hemen hepsini kahramanlardan birinin ağzından nakletmiştir. Merhamet duygusunu uyandırmak için sık sık melodramatik unsurlar kullanmış, olağanüstü tesadüflere de önemli ölçüde yer vermiştir. Roman kahramanları arasında öğretmenler, memurlar, doktorlar ve subayların ayrı bir yeri vardır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

B) Halide Edip Adıvar

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Aka Gündüz

E) Refik Halit Karay

1. • Eserdeki olaylar, Antalya'nın Kaş ilçesine bağlı olan Beymenlik köyünde geçer. Eser köy gerçeğinin ele alındığı ilk yapıt olması bakımından önemlidir.

• Şair ruhlu, duygulu ve toy bir genç olan Ali Bey'in maceraları anlatılır. İyi-kötü karşıtlıkları, tesadüflere dayalı olaylar, gereksiz yere abartı derecesindeki betimlemeler eserde dikkat çeker.

Bu açıklamalar aşağıdaki Tanzimat Dönemi romanlarından hangilerine aittir?

A) *Zehra* - Sergüzeşt

B) *Karabibik* - *İntibah*

C) *Cezmi* - *Araba Sevdası*

D) *Sergüzeşt* - *İntibah*

E) *Araba Sevdası* - *Sergüzeşt*

2. Servetifünun Dönemi'nde yaşamış olan sanatçı bağımsız bir çizgide durmuştur. Roman yazma konusunda Ahmet Mithat'ın halk için roman yazma geleneğini devam ettiren sanatçı, Türk edebiyatında "sokağın anahtarı" olarak görülmüştür. Natüralizm akımının başarılı temsilcilerinden olan yazar, başarılı bir gözlemcidir. Romanlarında gözlem ve çevre tasvirlerine büyük önem vermiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hikmet Müftüoğlu

B) Hüseyin Rahmi Gürpınar

C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

D) Mehmet Rauf

E) Hüseyin Cahit Yalçın

3. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi realizm etkisiyle eser <u>yazmamıştır</u>?**

A) Namık Kemal

B) Samipaşazade Sezai

C) Mehmet Rauf

D) Halit Ziya Uşaklıgil

E) Recaizade Mahmut Ekrem

4. Bitkiler, kuşlar, böcekler, çocuklar da neşeliydiler. Ama insanlar -büyük, yetişkin insanlar- birbirlerini aldatmaya, üzmeye devam ediyorlardı. İnsanlar neşeli bir sabahı, bütün varlıkların yararı için verilmiş dünyanın tanrısal güzelliği değil, barışın, dirlik düzenliğin ve sevginin yer aldığı güzelliği, birbirlerine hükmetmek yolunda icat ettikleri şeyleri kutsal ve önemli sayıyorlardı…Böyle durumlarda iç huzursuzkuk, kendinden hoşnutsuzluk ve kararsızlık hissederdi Nehludov, yardım isteğinde bulunmalı mıydı? Bulunmamalı mıydı? Ama daima olumlu yönde karar verirdi. Mariette'nin ve kocasının yanında kendini rahatsız hissedecek, utanacaktı. Buna karşın belki de hapishanede acı çeken mutsuz bir kadın salıverilecek, o ve yakınları acı çekmekten kurtulacaktı...

I. Tanrısal bakış açısı hakimdir.

II. Anlatıcı olayları izleyen seyirci konumundadır.

III. İç monolog tekniğinden faydalanılmıştır.

IV. I. kişili anlatım vardır.

Tolstoy'un *Diriliş* adlı eserinden alınmış olan bu parça için hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız III C) I ve II

D) II ve IV E) I, II ve III

5. I. Bu dönemde özellikle Halit Ziya'yla birlikte Türk romanındaki teknik kusurlar oldukça azalmıştır. Halit Ziya, basit ve özensiz romancılığa son vermiş, sanatlı bir üslupla Batılı tarzda romanlar yazmıştır.

II. Romanlarda mekân olarak ilk kez İstanbul dışındaki şehirler kullanılmıştır. Kahramanlar İstanbul aydınları ve Anadolu insanlarından oluşmuştur.

III. Bu dönemde yazılan romanlarda karamsar bakış açısı hâkimdir, romanlar genellikle kötü bir sonla biter. Bu durumun nedenleri, sanatçıların Fransız edebiyatından etkilenmeleri ve dönemin siyasal ortamıdır.

IV. Bu dönem sanatçıları, romanlarda Türkçenin kurallarına ve söz dizimine uymuşlar yeni anlatım olanakları aramamışlardır. Bu nedenle Türk edebiyatının en başarılı romanları bu dönemde kaleme alınmıştır.

Numaralanmış cümlelerden hangileri Servetifünun Dönemi romanları için <u>söylenemez</u>?

A) I - II B) I - III C) II- III

D) II- IV E) III - IV

6. *İntibah* romanı her şeyi bildiği varsayılan bir anlatıcı tarafından aktarılmaktadır. Onun değer yargıları, 'iyi' ve 'kötü' algısı herhangi bir şüpheye yer bırakmaksızın salt doğru olarak verilmektedir. Bunu yazarın kullandığı dilden, sözcük, kip ve zaman seçiminden anlayabilmekteyiz.

Bu parçadan hareketle *İntibah* adlı eserde aşağıdaki bakış açılarından hangisi kullanılmış olabilir?

A) Tanrısal bakış açısı
B) Kahraman bakış açısı
C) Gözlemci bakış açısı
D) Çoğulcu bakış açısı
E) Toplumcu bakış açısı

7. İsmail Tayfur babasının ölümünün ardından ailesini geçindirmek için çalışmaya başlar. Bu nedenle hayallerinden uzak bir yaşam sürmek zorunda kalır. Çalıştığı şirketin sahibi para ve kızından başka hiçbir şeye önem vermeyen bir insandır. İsmail Tayfur da çalıştığı şirketin sahibinin kızının kendisine âşık olduğunu öğrenir ve onunla evlenir. Ancak bir türlü mutlu olamaz.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdaki sanatçılardan hangisine aittir?

A) Mehmet Rauf
B) Halit Ziya Uşaklıgil
C) Safveti Ziya
D) Ahmet Hikmet Müftüoğlu
E) Hüseyin Cahit Yalçın

8. Onlar, romanlarında aydın kişileri kahraman olarak seçtiler. Batı'nın özlemiyle aristokrat bir yaşam sürüyorlardı. Aşk ve ihtirasları ne kadar taşkın olursa olsun, ölçülüydü. Romanlarında olağanüstülükler görülmüyor, tesadüflere pek de yer verilmiyordu. Onlar hayatı tasvir etmek istediler.

Bu parçada söz edilen yazarlar hangi dönemin temsilcisi olabilir?

A) Fecriati
B) Servetifünun
C) Millî Edebiyat
D) Tanzimat Edebiyatı
E) Cumhuriyet Edebiyatı

9. **Aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle farklıdır?**

A) *Hüseyin Fellah*
B) *Yeniçeriler*
C) *Dürdane Hanım*
D) *Kara Bela*
E) *Henüz On Yedi Yaşında*

10. *İntibah* zıt tiplerin karşılaşmalarını, mücadelelerini, aşklarını dile getirir. Ali Bey iradesiz, fevri bir tiptir. Dilâşûb âdeta bir iyilik perisi kadar saf ve masumdur. Mahpeyker ise kötülüğün somut bir heykeli olmakla beraber eserin en canlı çizilen tipidir.

Bu sözlerle *İntibah* romanını değerlendiren bir eleştirmen, aşağıdaki eserlerden hangisi ile benzerlik kurabilir?

A) *Cezmi*
B) *Sefile*
C) *Karanfil ve Yasemin*
D) *Şıpsevdi*
E) *Felatun Bey ile Rakım Efendi*

1. Yazar, edebî hayatının başlarında Fecriati topluluğu içinde bulunduğu için bireysel bir sanat anlayışına sahip olmuştur. Yahya Kemal'in neo-klasik bir edebiyat ortaya koyma düşüncesinin sonucunda Nev-Yunanilik'i bir müddet benimsemiştir. Sonrasında Millî Mücadele Dönemi'yle bireysel sanat anlayışını bir kenara bırakmış, toplumsal sanat anlayışına yönelmiş ve bu anlayış doğrultusunda romanlar kaleme almıştır. Fransız realist ve natüralistlerini benimseyen sanatçı, romanları bu akımlara yazmıştır. Eserlerinde daima bozulan toplum ve kişileri konu almış, kahramanlarını da hayallerinde canlandırdıkları ile toplum gerçeğinin çarpışmasından doğan hayal kırıklığına uğramış kişilerden seçmiştir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen sanatçıya ait eserlerden biri değildir?

A) *Hüküm Gecesi*

B) *Sodom ve Gomore*

C) *Nur Baba*

D) *Yeşil Gece*

E) *Bir Sürgün*

2. Ahmet, varlıklı bir ailenin oğludur ve Nişantaşı'nda yaşamaktadır. Bilgisinin olmadığı konularda bile düşüncelerini ifade etmekten çekinmeyen, okumayı gereksiz bir uğraş olarak gören biridir. Tanzimat Dönemi'nden beri romanlarda var olan züppe tipinin Millî Edebiyat Dönemi'ndeki karşılığıdır.

Bu parçada söz edilen kahramanın yer aldığı eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Efruz Bey*

B) *Miskinler Tekkesi*

C) *Nur Baba*

D) *Tatarcık*

E) *Zeyno'nun Oğlu*

3. Romanlarında bireysel duygulardan millî duygulara yönelen Halide Edip Adıvar, İstanbul'un dışına çıkarak Anadolu ve Anadolu insanına yönelir. ----, ----, ---- gibi romanlarda Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu insanının ihmal edilmişliğini, değerler yozlaşmasını, bireyin kendine ve toplumsal değerlere yabancılaşmasını, eğitim sisteminin aksaklıklarını eleştiren yazar; Türk milletinin bir an önce kendi değerlerine dönerek yeniden eski gücüne kavuşmasını ister. Bu doğrultuda romanlarında millî bilinç, benlik bilinci ve bağımsızlık gibi olumlu izlekleri işleyerek Türk milletinin yeniden kendini gerçekleştirmesini vurgular. ----romanında Türklük bilincini yeniden harekete geçirmeye çalışan yazar, II. Meşrutiyet'in ilanından sonra ortaya çıkan fikir akımlarının siyasetteki yansımalarını bu romanında irdeler.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerin hangisi getirilemez?

A) *Ateşten Gömlek*

B) *Vurun Kahpeye*

C) *Sinekli Bakkal*

D) *Zeyno'nun Oğlu*

E) *Yeni Turan*

4. I. *Yaban*

II. *Ateşten Gömlek*

III. *Vurun Kahpeye*

Numaralanmış romanların ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Aynı yazar tarafından kaleme alınmışlardır.

B) Halkın bağımsızlık mücadelesini ele almışlardır.

C) Cumhuriyet Dönemi'nde yazılmışlardır.

D) Romanlarda Millî Mücadele'ye yön veren gerçek kişiler yer almıştır.

E) İzmir'in Yunanlılar tarafından işgal edilmesiyle başlarlar.

5. Kurtuluş Savaşı'nı konu alan ---- adlı eserin ismi aslında Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na aittir. Yakup Kadri, bu isimde bir roman yazacağını Halide Edip'e sohbet esnasında söylemiş ve ismi çok beğenen Halide Edip romanın başına eklediği açık mektupta Yakup Kadri'den ismi ondan önce kullandığı için affını talep etmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Handan*

B) *Yaban*

C) *Ateşten Gömlek*

D) *Tatarcık*

E) *Sinekli Bakkal*

6. Sanatçının "Sakarya ordusuna" ithaf ettiği romanı, 1922 yılının Haziran ayında İkdam gazetesinde yayımlanmaya başlamıştır. Eserin başında "Yakup Kadri Bey'e Açık Mektup" başlıklı bir sunuş yazısı mevcuttur. Roman Türk insanın büyük bir inanç, fedakârlık ve çalışmayla içinde bulundukları olumsuz koşullara aldırmadan büyük devletler karşısında kazanmış olduğu destansı zaferi anlatır. Ayrıca Türk milletinin kazanmış olduğu efsaneleşmiş zaferi gelecek kuşaklara ulaştırması ve onlarda millî kimlik bilinci oluşturması bakımından edebiyatımız için bir mihenk taşıdır. Romandaki başkahraman ---- sanatçının idealize ettiği kahramanlardan biridir. Belki de kendisinden yola çıkarak kurguladığı kahraman ile gerçekte olması gereken Türk kadınını gözler önüne sermektedir. Romanın diğer bir kahramanı ---- ise ülkesine ve kültürüne sahip çıkmasının yanında öz değerlerine yabancılaşmadan Batı'yı kendi içerisinde sentezlemeye çalışan yine idealize edilmiş bir Türk tipidir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki roman kahramanlarından hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Emine - Ahmet Celâl

B) Ayşe - İhsan

C) Aliye - Tosun Bey

D) Samiye - Oğuz

E) Feride - Kâmran

7. **Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?**

A) *Kamelyalı Kadın* - Dostoyevski

B) *Budala* - Tolstoy

C) *Vadideki Zambak* - Victor Hugo

D) *Büyük Umutlar* - Charles Dickens

E) *Kırmızı ve Siyah* - Gogol

8. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi romancılarının ortak özelliği <u>değildir</u>?**

A) Toplumsal sorunları ele almışlardır.

B) Romantik anlayışla vatan ve millet kavramlarını anlatmışlardır.

C) Millîleşme hareketini desteklemişlerdir.

D) Eserlerinde tarihî gerçekleri öğretmek amacıyla hareket etmişlerdir.

E) Halka doğru ilkesiyle hareket etmişlerdir.

9. ----, Fransız yazar Honore de Balzac'ın romanıdır. 1835'te yayımlanan ve yazarın en bilinen kitaplarından biri olan roman, Balzac'ın *İnsanlık Komedyası*'nın "Taşra Yaşamından Sahneler" bölümünde yer almaktadır. Roman, sosyal hayatında çeşitli zorluklar yaşayan bir genç olan Felix'in hayatında meydana gelen değişimleri ve mutsuz bir hayat yaşayan Henriette'in aralarındaki benzerliklere odaklanırken 19. yüzyıl Fransa'sında devrim sonrası toplumsal hayat hakkında da ipuçları içermektedir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Köylüler*

B) *Tılsımlı Deri*

C) *Goriot Baba*

D) *Sönmüş Hayaller*

E) *Vadideki Zambak*

1. Aşağıdakilerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Millî Edebiyat sanatçılarının da eser vermeye devam ettiği Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında daha çok, gözlemci gerçekçiliğe dayalı romanlar yazılmıştır.

B) Bu dönemde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun *Yaban*, Reşat Nuri Güntekin'in *Yaprak Dökümü*, Abdülhak Şinasi Hisar'ın *Fahim Bey ve Biz*, *Çamlıca'daki Eniştemiz*, Peyami Safa'nın *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*, Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf*, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Huzur* adlı eserleri roman türünün tanınmış örneklerindendir.

C) *Ayaşlı ve Kiracıları*, Türk edebiyatında Kurtuluş Savaşı'nı konu edinen romanlardan biridir. Yazar, bu eserini Millî Mücadele sırasında yaşayıp gördüklerinden yararlanarak yazmıştır. Romanda Anadolu coğrafyasının hazin manzarası eşliğinde köylünün içinde bulunduğu yozlaşma ve sefaleti anlatmıştır.

D) Bu dönemde sanatçılar romanlarında Cumhuriyet devrimlerini, yeni kurum ve değerleri ele alan romanlar yazmıştır.

E) 1923-1950 arasında roman türü farklı eğilimlerle (toplumcu gerçekçi, bireyin iç dünyasını esas alan, modernist, millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan) gelişimini sürdürmüştür.

Çözüm:

A, B, D ve E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. C seçeneğinde açıklanan eser *Ayaşlı ve Kiracıları* değil, *Yaban* romanıdır.

Cevap: C

2. (I) Bireyin iç dünyasını anlatan romanlarda olaylardan çok, psikolojik tahlillere ve durumlara yer verilmiştir. (II) Mithat Cemal Kuntay *Üç İstanbul* adlı tek romanıyla adını duyurmuştur. (III) Sabahattin Ali'nin *Kuyucaklı Yusuf* ile Reşat Nuri Güntekin'in *Yeşil Gece* romanları Türk edebiyatında kasaba gerçeklerini yansıtan romanlardır. (IV) Samim Kocagöz *Kalpaklılar* ve *Doludizgin* romanlarında Kurtuluş Savaşı'nı ele almıştır. (V) Halide Edip Adıvar da *Sinekli Bakkal* eserinde Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

I, II, III ve IV. cümlelerde herhangi bir bilgi yanlışı bulunmamaktadır. E seçeneğinde ifade edilen bilgi yanlıştır. Halide Edip Adıvar Sinekli Bakkal adlı eserinde Kurtuluş Savaşı yıllarını anlatmamış, toplumsal sorunlara yönelmiştir.

Cevap: E

3. Modern Türk öykücülüğünün öncüsü kabul edilen sanatçı klasik öykü tekniğine karşı durum öykücülüğünü öne çıkarmıştır. İstanbul öykücüsü olarak tanınmıştır. Eserlerinde İstanbul'u, denizi, küçük sıradan insanları, yoksulları, avareleri, aylakları, serserileri, balıkçıları işlemiştir. Eserlerinde insan sevgisini merkeze almıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazarın roman türündeki eseridir?

A) *Sarnıç*

B) *Lüzumsuz Adam*

C) *Mahalle Kahvesi*

D) *Medarı Maişet Motoru*

E) *Semaver*

Çözüm:

A, B, C ve E seçeneğindeki eserler hikâye türünde yazılmıştır. D seçeneği roman türündedir. Parçada tanıtılan sanatçımız Sait Faik Abasıyanık; *Medarı Maişet Motoru, Kayıp Aranıyor* ve *Birtakım İnsanlar* adlı romanları yazmıştır.

Cevap: D

4. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisinde bir yanlışlık yapılmıştır?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar - *Bir Tereddüdün Romanı*

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Sodom ve Gomore*

C) Halide Edip Adıvar - *Ateşten Gömlek*

D) Yaşar Kemal - *İnce Memed*

E) Sabahattin Ali - *Kürk Mantolu Madonna*

Çözüm:

Bir Tereddüdün Romanı adlı eser Peyami Safa'ya aittir.

Cevap: A

5. ---- adlı otobiyografik romanını kendi hayatının bir bölümünden, çocukluğunda geçirdiği kemik hastalığından esinlenerek yazmıştır. ---- adlı eserde Doğu-Batı çatışmasını, yanlış Batılılaşmanın aile üzerindeki olumsuz etkilerini ele almış, bunu Cumhuriyet'in ilk yıllarında İstanbul'un iki yakasındaki farklı yaşam biçimlerine ait iki aileyi merkez alarak anlatmıştır. ---- yazarın kendi hayatından izler taşıyan, otobiyografik romandır. Yazarın kendisine âşık olan Mualla ve Vildan adlı iki kadın arasındaki ikilemi anlatılmıştır. ---- adlı eserde manevi değerlerden uzaklaşıp materyalizmin esiri olduğu için yalnızlaşıp bunalıma giren, toplumun değerleriyle ters düşen Feriha, Meral ve Selmin'in sosyal ve biyolojik benlikleri arasındaki çatışmayı dile getirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere Peyami Safa'ya ait aşağıdaki romanlardan hangileri getirilmelidir?

A) *Şimşek, Canan, Mahşer, Bir Akşamdı*

B) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Fatih-Harbiye, Bir Tereddüdün Romanı, Yalnızız*

C) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Sözde Kızlar, Yalnızız, Bir Tereddüdün Romanı*

D) *Fatih Harbiye, Dokuzuncu Hariciye Koğuşu, Yalnızız, Şimşek*

E) *Fatih Harbiye, Bir Tereddüdün Romanı, Yalnızız, Şimşek*

Çözüm:

Metinde verilen ilk boşluk *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* romanına aittir, yazar bu romanda çocukluğunu anlatır. İkinci boşluk ise *Fatih-Harbiye* romanına aittir, yanlış Batılılaşmanın ele alındığı iki semt Fatih ve Harbiye esere konu olmuştur. Üçüncü boşluk ise yazarın otobiyografik romanlarından biri olan *Bir Tereddüdün Romanı* adlı eseridir. Mualla ve Vildan eserin kahramanlarıdır. Son boşluk ise *Yalnızız* romanına aittir.

Cevap: B

6. Cumhuriyet'in ilk yıllarında görülen yanlış Batılılaşma anlayışını eserlerinde eleştirmiştir. Anadolu insanının yaşamını, kültürünü ve yaşadığı sorunları dile getirmeye çalışmıştır. *Damga, Dudaktan Kalbe, Acımak, Yeşil Gece, Yaprak Dökümü, Kızılcık Dalları, Gökyüzü, Eski Hastalık, Ateş Gecesi* roman türünde yazdığı eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Reşat Nuri Güntekin

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

C) Peyami Safa

D) Ahmet Hamdi Tanpınar

E) Sabahattin Ali

Çözüm:

Parçada yanlış Batılılaşma anlayışını işleyen, eserlerinde Anadolu insanının sorunlarına değinen sanatçı Reşat Nuri Güntekin'dir.

Cevap: A

7. Peyami Safa’nın psikolojik tahlillere sıkça yer verdiği bir romanıdır. Romanda genç yaşta dizindeki bir rahatsızlık dolayısıyla üzüntü yaşayan bir kahramanın başından geçen olaylar anlatılmaktadır. Kahramanın ruh hâli bu eserde başarılı bir şekilde yansıtılmıştır.

Bu parçada sözü edilen roman aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Yaprak Dökümü*

B) *Yaban*

C) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

D) *Huzur*

E) *Kuyucaklı Yusuf*

Çözüm:

C seçeneğinde verilen *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu* bu sorunun doğru cevabıdır. Otobiyografik bir roman olan eserde yazar, dizindeki rahatsızlık sebebiyle bir çocuğun yaşadığı ruhsal durumları anlatmıştır.

Cevap: C

8. **Aşağıdakilerden hangisi 1923-1950 yılları arasındaki Cumhuriyet Dönemi Türk romanının özelliklerinden biri değildir?**

A) Gözleme ve gerçeğe dayalı romanlar yazılmıştır.

B) Anadolu’ya yönelme dönemin belirgin özelliklerindendir.

C) Cumhuriyet Dönemi’nde yapılan devrimler romanlarda yer almıştır.

D) Bireysel konularda yazılan romanlar romanlar ağırlıktadır.

E) Toplumda yaşanan değişim eleştirel bir dille anlatılmaya çalışılmıştır.

Çözüm:

Gözleme ve gerçeğe dayalı romanlar yazılan bu dönemde, Anadolu’ya yönelme dönemin belirgin özelliklerindendir. Cumhuriyet Dönemi’nde yapılan devrimler romanlarda yer almış, toplumda yaşanan değişim eleştirel bir dille anlatılmaya çalışılmıştır. D seçeneğinde yer alan bireysel konularda yazılan romanlar ağırlıktadır ifadesi bu dönem romanlarının özellikleri arasında değildir.

Cevap: D

9. Halide Edip Adıvar’ın *Sinekli Bakkal* adlı romanı, kültürel değişme temasını işleyen, Türk ve Batı kültür unsurlarından oluşacak yeni bir sentezin, bir Rönesans hareketinin karakterini çizen büyük bir eserdir. Halide Edip, eserde tasvir, sahne ve ruh tahlilleri gibi anlatım tekniklerini geleneksel Batı romanına denk bir ustalıkla kullanmıştır. Eserin olaylar dizisi ve düşünce unsurlarını bir bütünün parçası yapan sentezleyici unsur, karakterdir. Yazar, kendi dünya görüşünü ve Türk Rönesansı'nın gerçekleşme sürecini, romanın başkişisi olan Rabia’nın olgunlaşma süreci içinde vermektedir.

Bu parçada sözü edilen eserle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kültürel değişimle ilgili olduğu

B) Doğu-Batı sentezinden bahsettiği

C) Batı romanına ait teknikleri kullandığı

D) Yazarın kendi düşüncelerini yansıttığı

E) Batı Rönesansı’nın evrelerini anlattığı

Çözüm:

A ve B seçeneklerinde verilen yargılar paragrafın ilk cümlesinden çıkarılabilir. Batı romanına ait teknikleri kullandığı paragrafın ikinci cümlesinden çıkarılabilir. Yazarın kendi düşüncelerini yansıtmasını da paragrafın son cümlesinden çıkarılabilir. E seçeneğinde yer alan cümleden, Batı Rönesansı’nın evrelerinin anlatıldığı yargısı çıkarılamaz.

Cevap: E

10. Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat romanıyla 1923-1950 arasındaki Cumhuriyet Dönemi romanının ortak özelliklerinden biridir?

A) Anadolu her yönüyle edebî eserin konusu durumundadır.

B) Atatürk’ün yaptığı devrimler üzerinde durulmuştur.

C) Osmanlıcılık ve İslamcılık akımları romanlarda yer bulmuştur.

D) İstanbul, romanlarda sıklıkla mekân olarak tercih edilmiştir.

E) Balkan Savaşları'nın oluşturduğu sıkıntılar anlatılmıştır.

Çözüm:

Millî Edebiyat romanıyla 1923-1950 arasındaki Cumhuriyet Dönemi romanının ortak özelliklerinden biri A seçeneğinde verilen, romanlarda Anadolu'nun her yönüyle konu olarak işlenmesidir.

Cevap: A

11. Cumhuriyet Dönemi roman ve piyeslerinde Attilâ’nın sıklıkla işlendiği görülür. Bunda, Attilâ’nın okuyucu için cazip bir konu olması yanında devrin siyasî, sosyal, kültürel şartlarının etkisi de önemlidir. 1930’lu yıllarda ortaya konan “Türk Tarih Tezi"nde ileri sürülen görüşlere paralel olarak Timur, Cengiz Han, Attilâ gibi şahsiyetler; dünya çapında, önemli, cihangir liderler olarak ele alınır. Türk edebiyatında 1930’lu yıllarda *Attilâ* romanıyla ondan ilk defa bahseden ----, insancıl bir hükümdar olduğunu ortaya koymak ister. Yazar, romanında hoşgörülü, kalbi sevgi dolu ama aynı zamanda çok cesur ve bütün dünyanın titrediği, cihangir bir lider profili çizer. Yazar bu romanı, Attilâ’nın medenî bir insan olduğunu, aşk gibi ulvî bir duyguyu yaşayabilen ince bir ruha sahip olduğunu göstermek için kaleme alır.

Bu parçada sözü edilen eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

B) Memduh Şevket Esendal

C) Sabahattin Ali

D) Aka Gündüz

E) Peyami Safa

Çözüm:

A-B-C-D seçeneklerindeki yazarların bu konuda yazdıkları bir eser yoktur. Parçada sözü edilen *Attila* romanının yazarı, E seçeneğinde verilen Peyami Safa’dır.

Cevap: E

12. Aşağıdakilerden hangisi Kurtuluş Savaşı’nı işleyen romanlardan biri değildir?

A) *Sahnenin Dışındakiler*

B) *Ateş Gecesi*

C) *Üç İstanbul*

D) *Biz İnsanlar*

E) *Ankara*

Çözüm:

A-C-D-E seçeneklerinde verilen eserler Kurtuluş Savaşı’nı doğrudan ve dolaylı olarak anlatılırken B seçeneğinde Reşat Nuri Güntekin’in *Ateş Gecesi* romanında duygusal konular işlenmiştir.

Cevap: B

13. Ahmet Hamdi Tanpınar’ın aşağıda verilen eserlerinden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Abdullah Efendi’nin Rüyaları*

B) *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

C) *Sahnenin Dışındakiler*

D) *Mahur Beste*

E) *Huzur*

Çözüm:

B-C-D-E seçeneklerindeki eserlerin türü roman, A seçeneğindeki eserin türü ise hikâyedir.

Cevap: A

1. 1923-1950 arası Cumhuriyet Dönemi romanı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sanatçılar toplumsal konuları detaylı bir şekilde işlemiştir.

B) İşlenen konular daha önce hiç değinilmemiş olanlardan seçilmiştir.

C) Daha çok romantizm akımının etkisi görülmektedir.

D) Anadolu'ya yönelme anlayışı bu dönemde etkisini kaybetmiştir.

E) Kurtuluş Savaşı'nı ve yeni dönemi konu edinen eserler yazılmıştır.

2. Reşat Nuri Güntekin ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Anadolu insanının yaşantısını yaşayan Türkçenin tüm yalınlığıyla dile getiren bir yazardır.

B) Toplumsal sorunları, pek derine inmeyen bir yöntemle etkin bir biçimde anlatır.

C) İki döneme ayrılan sanat hayatının ilk dönem romanlarında toplumsal konuları, ikinci döneminde ise bozulan insani ilişkileri ve ahlak yapısını ele almıştır.

D) Romanlarında güçlü bir gözlemciliğe dayanan realizm ve canlı bir üslup vardır.

E) Kahramanları genellikle çok boyutludur. Ruh tahlillerine çokça başvurur.

3. Aşağıdaki cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Memduh Şevket Esendal, *Ayaşlı ve Kiracıları* romanında gözlem gücünü sade, yalın bir dille gözler önüne sermiştir.

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu, ilk romanı *Harabelerin Çiçeği*'ni bir gazetede Cemil Nimet imzasıyla yayımlamıştır.

C) Abdülhak Şinasi Hisar'ın, *Fahim Bey ve Biz* romanının Fahim Bey'i hayalciliğiyle Cervantes'in *Don Kişot*'una benzer.

D) Ahmet Hamdi Tanpınar'ın *Sahnenin Dışındakiler* romanı Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu'dan uzak dürmüş İstanbul'u ele alır.

E) Reşat Nuri Güntekin; *Yeşil Gece, Kan Davası* ve birkaç romanında eğitim sistemini işleyerek idealize ettiği öğretmen tipiyle toplumu geliştirmeye çalışmıştır.

4. Babasının subay oluşu nedeniyle çocukluğunu Anadolu ve Rumeli'nin çeşitli kentlerinde geçiren sanatçı, Kurtuluş Savaşı yıllarında Anadolu'da *Hâkimiyet-i Milliye* ve *Yeni Gün* gazetelerinde yazı işleri müdürlüğü yaptı. Konularını toplumsal sorunlardan alan işçilerin yaşamlarını ve sıkıntılarını anlattı. Yazılarında edebiyatın çeşitli sorunlarını eleştirel gerçekçi bir sanat anlayışı doğrultusunda eserlerine yansıttı. *Çıkrıklar Durunca, Bir Varmış Bir Yokmuş* sanatçının eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fakir Baykurt

B) Sadri Ertem

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Orhan Kemal

E) Talip Apaydın

5. ---- bir "töre romanı"dır. Eserde üç neslin çatışması yansıtılmaktadır. ---- bu romanında Tanzimat, Meşrutiyet ve Cumhuriyet kuşakları arasındaki görüş, anlayış ve yaşayış farklılıkları üzerinde durur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) *Kiralık Konak* - Yakup Kadri

B) *Baba Evi* - Orhan Kemal

C) *Küçük Ağa* - Tarık Buğra

D) *Sinekli Bakkal* - Halide Edip Adıvar

E) *Yorgun Savaşçı* - Kemal Tahir

6. Romanda, Türk inkılabının temellerinin devrimlere rağmen tehlikelerden uzak olmayışı çeşitli karakterler vasıtasıyla anlatılmıştır. Servet Bey, Mühendis Ragıp Bey, Halil Ramiz ve Hacı Emin Efendi romanın karakterlerindendir. ---- adlı sanatçının ---- adlı romanını, anlattığı devri yansıtan, modern Türkiye'nin âdeta sosyal kritiğini yapan bir eser olarak görmek yerine, erken Cumhuriyet Dönemi'ndeki bir bürokrat aydının karamsar bakış açısını ortaya koyan "otobiyografik bir roman" olarak görmek daha doğrudur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Kemal Tahir - *Yorgun Savaşçı*

B) Refik Halit Karay - *Bugünün Saraylısı*

C) Tarık Buğra - *Küçük Ağa*

D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Bir Sürgün*

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Panorama*

7. Romanlarımın kurgusunu dönemin sosyal ve siyasi değişimleri oluşturur. Eserlerimin birkaçında yeni kurulmaya başlayan ulus devletin oluşum sürecine, getirdiği yeni değerlere yer vererek milliyetçi yurttaş profiline katkı sunmak istedim. Kitaplarımın sayfaları arasından, Anadolu ve Anadolu insanı bütün gerçekliğiyle başını uzatır. Kahramanlarımı da yanı başımdan seçtim dersem sizi yanıltmış olmam. Onlar; bazen şiddetli çatışmaların sürdüğü cephede vatan aşkıyla yanan bir asker, bazen gittiği köyde anlaşılamamanın verdiği üzüntüyü dillendiren bir aydın, bazen de doğu ve batı kültürü arasında bocalayan bir genç kız kimliğiyle karşınıza çıkarlar. Duru, yapmacıksız bir Türkçeyle size seslenirler.

Bu parçada sözlerine yer verilen yazarın hangi dönemde eser verdiği söylenebilir?

A) Bireyin iç dünyasını esas alan roman

B) Toplumcu gerçekçi anlayışı ilke edinen roman

C) Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren roman

D) Modernizmi esas alan roman

E) Millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan roman

8. Edebiyat, belirli kültürel kalıplar üzerine yerleştirilmiş anlatı sistemleridir. Bu yönüyle hem toplumun kültürel zemininden beslenir hem de topluma biçimsel rol verme hüviyeti kazanır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında yazılan romanlar dönemin siyasal olaylarının sosyal etkilerini ele almasıyla geçmişin bilimiyle uğraşan tarihçiye de yol gösterir. Birinci Dünya Savaşı'nın buhranlı yılları, Kurtuluş Savaşı'nın oluşturduğu atmosfer gibi olaylara şahit olmuş dönemin yazarları, Cumhuriyet'in siyasi ortamında halkı anlatmaya çalışmışlardır. Cumhuriyet ideolojisine uygun, yeni insan tipine odaklanan yazarlar, millî duygular ile eserlerini kaleme almışlardır. Reşat Nuri Güntekin, Halide Edip Adıvar ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu gibi isimlerin eserleri Birinci Dünya Savaşı ve Kurtuluş Savaşı'nın anılarından oluştuğu için dönemin sosyal ve siyasal atmosferinden çokça bahsetmiştir. Bunların yanında Cumhuriyet Dönemi romanlarında ilerlemenin ve çağdaşlaşmanın modeli bilgili, örnek alınacak düzeyde yetişmiş, "öğretmen" olarak gösterilmiştir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Bu dönem romanları kimi yönleriyle anı özelliği gösterir.

B) Sosyologlar yardımıyla gerçekçi bir toplumsal çözümleme yapmışlardır.

C) Edebiyat, toplumda yaşanan gelişmelere paralel şekilde ilerlemiştir.

D) Bu dönemde sanatçılar, halkı eğiterek çağdaş bir toplum oluşturmayı amaçlamıştır.

E) Cumhuriyet'in ilk yıllarında yazarların romanlarında öğretmen yol göstericidir.

9. I. Kurtuluş Savaşı'nın konu edinen bir romandır. Romanda İstanbullu idealist bir öğretmen olan Aliye'nin Anadolu'ya geçerek vatan için yaptığı fedakârlığın ve mücadelenin yanlış anlaşılması anlatılır. (*Vurun Kahpeye*)

II. Doğu-Batı çatışması üzerine kurulu roman, o dönem İstanbul'unun kültürel ve sosyal olaylarını ele alır. Başlıca kahramanları, Emine, Tevfik, Peregrini, Rabia, Selim Paşa'dır. (*Sinekli Bakkal*)

III. Mektup tarzında yazılan romandır. Kitapta; bir aşk hikâyesi etrafında o günün sosyal yaşamı, kültürel yapısı ve Türk aydınlarının başlattığı yeni sosyal akımlardan söz edilir. (*Kalp Ağrısı*)

IV. Edebiyatımızda Kurtuluş Savaşı üzerine yazılan ilk romandır. Hatıra şeklinde yazılan eserde bir aşk hikâyesi çevresinde Anadolu'daki isyanlar ve Büyük Taarruz'a kadar geçen dönem anlatılır. (*Ateşten Gömlek*)

V. Eserde İmparatorluk'tan Cumhuriyet Devri'ne geçişle, eski-yeni çatışması üzerinde durur. Lale'nin şahsında yeninin zaferi anlatılır. (*Tatarcık*)

Numaralanmış cümlelerin hangisinde sözü edilen eserle parantez içinde verilen eser ismi <u>uyuşmamaktadır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

10. **Aşağıdakilerden hangisi diğerlerinden farklı bir sanatçıya aittir?**

A) *Ala Geyik*

B) *Vurun Kahpeye*

C) *Dönen Ayna*

D) *Ateşten Gömlek*

E) *Yeni Turan*

11. **Aşağıdaki eserlerden hangisi farklı bir dönemde yazılmıştır?**

A) *Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

B) *Çamlıca'daki Eniştemiz*

C) *Ruh Adam*

D) *Yaban*

E) *Huzur*

1. Halide Edip Adıvar'a ait roman, bir "ben" romanıdır. Aslında roman Peyami'nin hatıra defteri olarak kurulmuştur. Hem vatanın içinde bulunduğu felaketi hem de bu felaketi yaşayan aşkları, ihtirasları, kıskançlıkları ve vazifeleri arasında kalan insanların ruh çatışmalarını ifade etmektedir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Sinekli Bakkal*
B) *Tatarcık*
C) *Handan*
D) *Ateşten Gömlek*
E) *Seviye Talip*

2. Roman, Dünya Savaşı'nın bitimiyle birlikte Sakarya Savaşı'nın sonuna kadar olan sürede bir Anadolu köyünde köylüleri, köyün durumunu ve Millî Mücadele'ye ilişkin tavırlarını konu edinmiştir. Romanda, Kurtuluş Savaşı sırasında cephede kolunu kaybetmiş bir subayla askerliği yeni bitirmiş emir erinin köyünde başından geçen olaylar anlatılmaktadır. Asıl konu halkla aydınlar arasındaki çatışmadır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Son sığınak*
B) *Yaban*
C) *Yol Arkadaşları*
D) *Vassaf Bey*
E) *Kuyucaklı Yusuf*

3. Yerleri boş olan dizilerimin Ayşe'den son mektubu aldığım zaman nasıl kesildiğini, kalbimin, ellerimin nasıl tehalükle titrediğini, vücudumun bir hatırası olarak bu sabah yâd ettim. İçimde bir çaresizlik, bir arzunun acısı var. Ayşe benim İzmir yolunda bacaklarımı bıraktığımı bilmedi. Hâlâ da eğer cephede top patlarsa ve kollarım, kafamla sağ kalırsam sürünüp cepheye gideceğimi bilmiyor.

Bu parçaya göre 1923-1950 arası roman için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez?</u>

A) Halka birtakım gerçekler anlatılmak istenmiştir.
B) Millî Edebiyat Dönemi'nin devamı niteliğindedir.
C) Olaylar romantizm akımı etkisiyle aktarılmıştır.
D) Savaşın bıraktığı taze yaralar ele alınmıştır.
E) Devrine göre sade bir dille yazılmıştır.

4. **Aşağıdakilerden hangisi Millî Edebiyat zevk ve anlayışını sürdüren romanların özelliklerinden <u>değildir</u>?**

A) Konuşma ve yazı dili arasındaki fark eritilmiştir.
B) Batılı tekniğe uygun orijinal eserler yazılmıştır.
C) Doğu - Batı çatışması, romanlarda ele alınan konulardandır.
D) Sanatçılar modernleşmenin getirdiği bir yalnızlık etkisindedir.
E) Anadolu ve Anadolu insanının durumu ele alınmıştır.

5. **Aşağıda verilen yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Halide Edip Adıvar - *Yeni Turan*
B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Panorama*
C) Refik Halit Karay - *Nilgün*
D) Aka Gündüz - *İçimizdeki Şeytan*
E) Peyami Safa - *Fatih Harbiye*

6. Padişah II. Mahmut Dönemi ileri gelenlerinden olup padişaha yakınlığıyla tanınan Kocabaş Kazasker Şemsettin Molla'nın torununun hayatı üzerine kurulmuş bir kitaptır. Tanınmış bir ailenin son torunu olduğu hâlde dilenciliğe düşen ve dilenciliğin her şeklini tecrübe ederek onu bir meslek hâline getiren bir zavallının hayatı romanın merkezindedir.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Miskinler Tekkesi*
B) *Miras*
C) *Kölelik Dönemeci*
D) *Bir Şehrin İki Kapısı*
E) *Rezil Dünya*

7. Aşağıda verilen yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Abdülhak Şinasi Hisar - *Çamlıca'daki Eniştemiz*

B) Ahmet Hamdi Tanpınar - *Mahur Beste*

C) Samim Kocagöz - *Yılan Hikâyesi*

D) Samim Kocagöz - *Karıncayı Tanırsınız*

E) Cevdet Kudret Solok - *Havada Bulut Yok*

8. Roman yazma yönteminde değişiklik yapan ilk yazarımız Ahmet Hamdi Tanpınar, romanlarında insana ve zamana önem vermiştir.

Aşağıda verilen eserlerden hangisi Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait <u>değildir</u>?

A) *Üç İstanbul*

B) *Mahur Beste*

C) *Huzur*

D) *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

E) *Sahnenin Dışındakiler*

9. ---- ilk romanı olan ---- adlı eseri, kasaba romanı örneği olarak da ilklik taşır. Yazar, romanında bir kasabanın toplumsal yapısını, aşk öyküsüyle süsleyerek verir. Ailesinin katledilmesiyle sahipsiz kalan dokuz yaşındaki roman kahramanının olayı soruşturmak için Nazilli Kaymakamı Selahattin Bey tarafından evlatlık alınması ve çocuğun daha sonraki hayatı anlatılmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Sadri Ertem - *Çıkrıklar Durunca*

B) Reşat Nuri Güntekin - *Kan Davası*

C) Refik Halit Karay - *Nilgün*

D) Sabahattin Ali - *Kuyucaklı Yusuf*

E) Samim Kocagöz - *Yılan Hikâyesi*

10. Aşağıda verilen yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Sabahattin Ali - *Kuyucaklı Yusuf*

B) Memduh Şevket Esendal - *Ayaşlı ve Kiracıları*

C) Mithat Cemal Kuntay - *Üç İstanbul*

D) Samim Kocagöz - *Kalpaklılar*

E) Abdülhak Şinasi Hisar - *Sahnenin Dışındakiler*

11. Halide Edip Adıvar'ın aşağıdaki eserlerinden hangisinin türü roman <u>değildir</u>?

A) *Akile Hanım Sokağı*

B) *Kenan Çobanları*

C) *Son Eseri*

D) *Tatarcık*

E) *Heyûla*

12. Forster'a göre "Yaşam dağınık, tutarsız, ayrıntılarla dolu, başı sonu olmayan bir süreçtir. Roman ise seçme, düzenleme, yoğunlaştırma yoluyla bu dağınıklığa biçim ve anlam kazandırmak işlemidir." *Mahur Beste* romanı bir medeniyeti temsil eden insan topluluğunun hayatlarına ait kesitlerin, seçme ve yoğunlaştırma yoluyla anlatıldığı metin halkalarından oluşur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen eserin yazarıdır?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

B) Ahmet Hamdi Tanpınar

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Abdülhak Şinasi Hisar

E) Sabahattin Ali

13. Aşağıdaki eserlerden hangisi Tanzimat Dönemi'nde başlayan köye ve Anadolu'ya yönelmeyi Cumhuriyet'in ilk yıllarında bilinçli olarak gerçekleştiren sanatçıların romanlarından biri <u>değildir</u>?

A) *Kerim Usta'nın Oğlu*

B) *Seviyye Talip*

C) *Çalıkuşu*

D) *Ankara*

E) *Şimşek*

1. **Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi (1923-1950) romanı ile ilgili doğru bir bilgi değildir?**

A) Bu dönemde yazılan romanlar tarihimizin çalkantılı dönemlerinden birine ışık tutar.

B) Cumhuriyet'in ilke ve devrimleri, modernleşme çabaları eserlerde sıkça işlenir.

C) Kurtuluş mücadelesine şahit olan yazarlar, sergilenen kahramanlıkları eserlerinde dile getirirler.

D) Romanlarda realizm etkisinde Anadolu insanı ve Anadolu lirik duygularla anlatılmıştır.

E) Bu dönemde modern romandaki teknik özellikler kullanılmaya başlanmıştır.

2. "Nüzhet bana yalan söyledi. Dünyanın hiçbir Nüzhet'i yalan söylememelidir. Öyle bir yaşta idim ve öyle bir mizaçta idim ve çocukluğumda o kadar az oyun oynamıştım ve aldatmasını o kadar az öğrenmiştim ki yalan bana suçların en ağırı gibi geliyordu ve biri yalan söylediği zaman insanların değil eşyanın bile buna nasıl tahammül ettiğine şaşıyordum. Yalana her şey isyan etmelidir. Eşya bile: Damlardan kiremitler uçmalıdır, ağaçlar köklerinden sökülüp havada bir saniye içinde toz duman olmalıdır, camlar kırılmalıdır, hatta yıldızlar düşüp gökyüzünde bin parçaya ayrılmalıdır filan… Nüzhet bana yalan söyledi."

Bu parçada kullanılan ifadenin romanın değişik yerlerinde tekrarına dayanan anlatım tekniği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anjanbuman

B) Leitmotif

C) Bilinç akışı

D) İç çözümleme

E) Özetleme

3. Romanda, verilen görevi başarabilmesi için yakınlarına şehit olduğu söylenen Yüzbaşı Murat'ın nişanlısının ruhsal bunalım geçirmesi, hem Murat'ı hem de Murat'tan olduğunu sandığı ikizlerinden birini kendi babasının öldürttüğü saplantısına kapılması, sağlığına kavuşması için gösterilen çabalar ve sonunda gerçeği öğrenip Mustafa Kemal Paşa tarafından nişanlısıyla evlendirilmesi anlatılır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Yayla Kızı*

B) *Dikmen Yıldızı*

C) *Nilgün*

D) *Yezidin Kızı*

E) *Küller*

4. Halide Edip Adıvar'ın ----, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın ---- ve Peyami Safa'nın ---- adlı eserleri Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında yazılan psikolojik roman örnekleri arasında yer almaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) *Handan - Huzur - Dokuzuncu Hariciye Koğuşu*

B) *Seviye Talip - Mahur Beste - Fatih Harbiye*

C) *Kalp Ağrısı - Sahnenin Dışındakiler - Sözde Kızlar*

D) *Hayat Parçaları - Saatleri Ayarlama Enstitüsü - Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*

E) *Çaresiz - Mahur Beste - Matmazel Noraliya'nın Koltuğu*

5. Türk romanının ortaya çıkışından 20. yüzyılın ortalarına kadarki bir süreçte temel eksenlerden biri olan Doğu-Batı ikilemi, *Mahur Beste*'de de ağırlıklı olarak kendini hissettirir. Kişilerin psikolojileri, fikirleri ve zevk dünyalarıyla davranışlarında somutlaşan bu ikilem, romanda; eski medeniyetimizin hâlâ yaşayan bir unsuru olan musikimizle irtibatlı olarak dikkatlere sunulur. Çift gerçekli bir toplum ve insan realitesinin ihtiyaç duyurduğu özgün bütünlüğe ulaşmada musiki sadece nostaljik bir öge olarak değil, işlevsel bir değerlendirmeyle gündemimizde olması gereken bir öge olarak hissettirilir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada söz edilen romanın kahramanlarından biri değildir?

A) Arif Efendi

B) Halit Bey

C) Behçet Bey

D) Sabri Hoca

E) Ata Molla

6. **Aşağıda verilen eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir türde kaleme alınmıştır?**

A) *Karıncayı Tanırsınız*

B) *Kalpaklılar*

C) *Lüzumsuz Adam*

D) *Drina'da Son Gün*

E) *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

7. **Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir sanatçıya aittir?**

A) *Harabalerin Çiçeği*
B) *Çalıkuşu*
C) *Acımak*
D) *Hep O Şarkı*
E) *Yaprak Dökümü*

8. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarında kasaba ve şehirlerde yaşayan dar gelirli insanların yaşam mücadeleleri ise toplumcu gerçekçi bir anlayışla ---- ile ---- tarafından bu dönemde dile getirmiştir

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Sabahattin Ali - Sadri Ertem
B) Abdülhak Şinasi Hisar - Peyami Safa
C) Halide Edip Adıvar - Reşat Nuri Güntekin
D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Reşat Nuri Güntekin
E) Sabahattin Ali - Kemal Tahir

9. **Aşağıdaki roman kahramanı ve ait olduğu roman eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Ahmet Celal - *Yaban*
B) Münire - *Kiralık Konak*
C) Ali Rıza Bey - *Yaprak Dökümü*
D) Rabia - *Sinekli Bakkal*
E) Feride - *Çalıkuşu*

10. Cumhuriyet Dönemi'nde Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun ---- adlı eseri tezli roman olarak dikkatleri üzerine çeker.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Yaban*
B) *Ankara*
C) *Panorama*
D) *Bir Sürgün*
E) *Hüküm Gecesi*

11. Osmanlı döneminin son yılları ile Cumhuriyet'in ilk yıllarını konu edinen romanda yazar, ağırlıklı olarak değişmenin "olumsuz" yönü üzerinde durmaktadır. Romanda orta tabakanın değerleri bir bunalım geçirmektedir. "Geleneksel tip"in bütün özelliklerini taşıyan Ali Rıza Bey, "sevgi, dürüstlük, doğruluk, namus" gibi manevi değerleri içselleştiren Osmanlı döneminin bürokratının, memurunun tipik karakteristiklerini ve muhafazakâr ahlâk anlayışını temsil etmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada içeriği hakkında bilgi verilen eserin yazarına ait bir roman değildir?

A) *Yeşil Gece*
B) *Gizli El*
C) *Kızılcık Dalları*
D) *Bir Sürgün*
E) *Damga*

12. Celâl ile pek samimi arkadaş olmuştuk. Onda neşeli, pervasız bir ihtilalci bir ruh vardı. Bir saray adamının çocuğu olduğumu düşünmeden, bana hürriyetten, meşrutiyetten bahsediyor, padişahı, hafiyeleri anlatıyor, Namık Kemal'in şiirlerini okuyordu. O zamana kadar etrafımda başka sözler işitmiştim. Bana büsbütün başka fikirler vermeye çalışmışlardı. Sonra, bu hâl, aileme ait birçok kalp rabıtalarımı, sevgilerimi değiştirecekti. Böyle olduğu halde, Celâl'e pek kolay hak vermiştim. Sevda romanlarıyla beraber, hürriyete dair gizli kitaplar da bulup okuyordum…

Aşağıdaki eserlerden hangisi bu parçada içeriği verilen romanın yazarına ait değildir?

A) *Yaprak Dökümü*
B) *Miskinler Tekkesi*
C) *Hüküm Gecesi*
D) *Dudaktan Kalbe*
E) *Acımak*

13. **Aşağıdaki sanatçı - eser eşleştirmelerinden hangisi doğrudur?**

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Miras*
B) Ahmet Hamdi Tanpınar - *Vassaf Bey*
C) Mithat Cemal Kuntay - *Üç İstanbul*
D) Memduh Şevket Esendal - *Odun Kokusu*
E) Aka Gündüz - *Ayaşlı ile Kiracıları*

1. Aşağıda verilen yazar - eser eşleştirilmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Sabahattin Ali - *Kürk Mantolu Madonna*

B) Samim Kocagöz - *Fahim Bey ve Biz*

C) Cevdet Kudret - *Havada Bulut Yok*

D) Ahmet Hamdi Tanpınar - *Sahnenin Dışındakiler*

E) Samim Kocagöz - *Kalpaklılar*

2. Yazar, romanında bir karakterin hayat hikâyesini anlatmak yerine karakterler üzerinden anlatmak istediği konuyu aktarmıştır. Romanda tema Doğu-Batı çatışmasıdır. Evlilik, sınıf farklılıkları gibi temalara değinilse de romanda asıl işlenen konu Doğu kültüründen uzaklaşmadan Batı kültürünün faydalı olan özelliklerinin alınabilmesidir. Eser, sanatçının daha önceki yapıtlarının bireysel konularını, dar sınırlarını aşarak topluma ve sorunlarına felsefi bir açıdan bakmaya çalıştığı bir romandır. Romanda, geleneklere bağlı kalınarak nasıl modernleşilmesi gerektiği mesajı ile Rabia üzerinden örnek bir tip oluşturulur. Halide Edip Adıvar, bu karakterle aslında toplumu yönlendirmeye çalışmış ve topluma yol göstericilik yapmıştır.

Bu parçada sözü edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Yeni Turan*

B) *Vurun Kahpeye*

C) *Dönen Ayna*

D) *Sinekli Bakkal*

E) *Tatarcık*

3. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Karıncayı Tanırsınız*

B) *Doludizgin*

C) *Huzur*

D) *Çamlıca'daki Eniştemiz*

E) *Beş Şehir*

4. Millî Edebiyat Dönemi'nin romancıları Cumhuriyet Dönemi'nin de ilk romancılarıdır. ----, ----, ---- bunların en önde gelenleridir. Bunlar Millî Edebiyat anlayışına uygun eserler vermekle birlikte Cumhuriyet'in ideallerini de eserlerine konu edinmişlerdir. 1930 ile 1940 yılları arasında özellikle ---- ve ---- toplumcu gerçekçiliği savunan bir çizgi izlemişlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Halide Edip, Yakup Kadri, Reşat Nuri, Sadri Ertem, Sabahattin Ali

B) Halide Edip, Yakup Kadri, Aka Gündüz, Mahmut Yesari, Ahmet Hamdi Tanpınar

C) Yakup Kadri, Reşat Nuri, Sabahattin Ali, Mahmut Yesari, Peyami Safa

D) Halide Edip, Reşat Nuri, Ahmet Hamdi Tanpınar, Sabahattin Ali, Sadri Ertem

E) Halide Edip, Reşat Nuri, Peyami Safa, Sadri Ertem, Ahmet Hamdi Tanpınar

5. Türk edebiyatının başyapıtlarından sayılan eser 1920'li yıllarda Berlin'e öğrenci olarak giden Raif Efendi ile Ressam Maria Puder arasındaki aşkı anlatıyor. Raif Efendi bir sanat galerisinde gördüğü bir ressamın otoportresine tutkunluk düzeyinde bağlanır ve ona platonik bir aşka tutulur. Resmedilen kişi olan Maria Puder'le tanışır ve âşık olur. İlişkileri çok iyi gitmekteyken Raif Efendi, babasının vefatı üzerine Türkiye'ye dönmek zorunda kalır. Sonrasında mektuplaşmaya devam ederler. Bir süre sonra Maria Puder mektup yazmayı keser, aldatıldığını düşünen Raif Efendi ise başka bir kadınla evlenir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Ses*

B) *Yeni Dünya*

C) *Sırça Köşk*

D) *Kürk Mantolu Madonna*

E) *İçimizdeki Şeytan*

6. Reşat Nuri Güntekin ile ilgili aşağıdaki yargılardan hangisi yanlıştır?

A) Genelde topluma yönelik bir yazar olan Reşat Nuri, Türkçeyi özen göstererek kullanmıştır.

B) Romanlarında Anadolu’nun sorunlarıyla birlikte toplumu ilgilendiren değişik konulara da değinmiştir.

C) Anadolu’yla birlikte, kent insanının sorunlarına da eğilen bir yazar olarak görünür.

D) Eserlerinde ele aldığı konuları günlük yaşamdan alarak gözlemci-gerçekçi bir şekilde işlemiştir.

E) Romanlarında toplumsal konuların yanında bireysel konulara da yer vermiştir.

7. 1923-1950 yılları arasında Cumhuriyet Dönemi’ndeki roman ile ilgili hangisi söylenemez?

A) Bu dönemde ön plana çıkan sanatçılar Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Halide Edip Adıvar ve Reşat Nuri Güntekin olmuştur.

B) Bu dönemde *Biz İnsanlar* romanında Peyami Safa, *Dikmen Yıldızı* romanında Aka Gündüz Kurtuluş Savaşı'nı anlatmıştır.

C) Cumhuriyet’in ilk yıllarında Kurtuluş Savaşı’nın tema olarak sıklıkla işlenmesinde büyük bir zafer kazanmanın vermiş olduğu heyecan etkili olmuştur.

D) Halkın içinde bulunduğu durumu, kasaba ve köylerde yaşayan insanların hayatla mücadelelerini, toplumcu gerçekçi anlayışla Mithat Cemal Kuntay ve Faik Baysal dile getirmiştir.

E) 1940’lı yıllarda II. Dünya Savaşı'nın açtığı yıkım, iki kutuplu dünyanın ve sanayileşmenin getirmiş oldukları sıkıntılar ile göç sorunu ele alınmıştır.

8. İlk romanlarında aşk konusunu işlemiş, kadın psikolojisi üzerinde durmuştur. Bu romanlarının kahramanları genellikle Batılı bir anlayışla idealize edilmiş, güçlü ve kültürlü kadınlardır. Sonradan Türkçülük fikrini benimseyen yazar, Kurtuluş Savaşı yıllarında millî duyguları öne çıkaran romanlar yazmıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Halit Karay

B) Sabahattin Ali

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Halide Edip Adıvar

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

9. Türk edebiyatına hikâyeleri ve romanlarıyla yeni bir soluk getirmiş, gözlem yeteneği ve derin birikimiyle Anadolu’yu ve Anadolu insanını başarılı bir şekilde anlatmıştır. Titizlikle yazdığı eserlerinde uygun sanat formlarını kullanıp kendini ifade etmeye çalışmış, sanatı bir hayat tarzı olarak benimsemiştir. İlk romanı Kuyucaklı Yusuf’ta Anadolu gerçeğini eleştirel bir tarzda yansıtmış, *İçimizdeki Şeytan, Kürk Mantolu Madonna*’da psikolojik sorunlara eğilmiştir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Halit Karay

B) Sabahattin Ali

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Halide Edip Adıvar

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

10. Eserlerinde güçlü bir gözleme dayanan realizm vardır. Romanlarındaki başlıca temaları, Türk toplumunun yaşam tarzı ve sorunlarıdır. Romanlarında Tanzimat Dönemi'nden Cumhuriyet Dönemi'ne kadar Türk toplumunda ortaya çıkan değişimleri konu edinmiştir. Onun romanlarında Türk toplumundaki değişimleri görmek mümkündür. Türk edebiyatına tezli roman düşüncesini getirmiştir

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Refik Halit Karay

B) Sabahattin Ali

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Halide Edip Adıvar

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

11. Samim Kocagöz’ün Kurtuluş Savaşı’nı konu alan eserleri aşağıdaki şıkların hangisinde doğru olarak verilmiştir?

A) *Küçük Ağa - Yaban*

B) *Kalpaklılar - Ateşten Gömlek*

C) *Doludizgin - Kalpaklılar*

D) *Üç İstanbul - Vatan Dediler*

E) *Yorgun Savaşçı - Vurun Kahpeye*

1. (I) Cumhuriyet'in ilk yıllarında, Mütareke ve savaş yılları memleket edebiyatı anlayışıyla işlenir; Cumhuriyet'in getirdiği yeni değerler ele alınır. (II) 1930'lardan itibaren ilk örnekleri Tarık Buğra ve Abdülhak Şinasi Hisar tarafından verilen toplumcu gerçekçi roman anlayışıyla eserler yazılmaya başlanır. (III) 1950'lerde toplumcu gerçekçilik anlayışıyla ürün veren sanatçıların sayısı artar, köy romanı furyası başlar. (IV) 1930'larda Peyami Safa başta olmak üzere bazı sanatçılar bireyin iç dünyasını esas alan eserler verir. (V) 1950'lerde, Türk romanında, geleneksel roman tekniklerinden farklı kurgusu ve tekniğiyle öne çıkan modernist roman anlayışının ilk örnekleri yavaş yavaş görülür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

B seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü Türk edebiyatında toplumcu gerçekçi roman anlayışının ilk örnekleri 1930'lu yıllarda Sadri Ertem ve Sabahattin Ali tarafından verilmiştir. Tarık Buğra, Abdülhak Şinasi Hisar; Peyami Safa gibi bireyin iç dünyasını esas alan romanlar yazmıştır.

Cevap: B

2. **Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?**

A) Halide Edip, Yakup Kadri ve Reşat Nuri; Millî Edebiyat zevk ve anlayışı ile romanlarını yazmışlardır.

B) Peyami Safa, Ahmet Hamdi Tanpınar ve Tarık Buğra; bireyin iç dünyasını esas alan romanlar yazmışlardır.

C) Kemal Tahir, Orhan Kemal ve Yaşar Kemal; toplumcu gerçekçi roman anlayışının en önemli isimlerindendir.

D) Talip Apaydın, Fakir Baykurt ve Samim Kocagöz; modernizmi esas alan romanlar yazmışlardır.

E) Münevver Ayaşlı, Emine Işınsu ve Sevinç Çokum; millî ve dinî duyarlıkları yansıtan romanlar yazmışlardır.

Çözüm:

D seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü Türk edebiyatında modernizmi esas alan romancılar Adalet Ağaoğlu, Ferit Edgü, Yusuf Atılgan, Vüsat O. Bener, Füruzan, Oğuz Atay, Nezihe Meriç gibi isimlerdir. Talip Apaydın, Fakir Baykurt ve Samim Kocagöz ise toplumcu gerçekçi roman anlayışıyla romanlarını yazmışlardır.

Cevap: D

3. (I) Millî Edebiyat Dönemi'yle başlayan Anadolu'ya yöneliş Cumhuriyet Dönemi'nde de devam etmiştir. (II) Halide Edip, Yakup Kadri, Reşat Nuri gibi Millî Edebiyat sanatçıları; Cumhuriyet Dönemi'nin de ilk romancı neslini oluşturmuştur. (III) Bu sanatçılar, romanlarında romantik bir bakış açısıyla Anadolu coğrafyasını ve insanını işlemiş; Cumhuriyet'in yeni değerlerinin halka yayılması için çabalamıştır. (IV) Ahlaki çöküntüler, Doğu-Batı çatışması, yanlış Batılılaşma ve hurafeler üzerinde durulan diğer önemli konulardır. (V) Romanlarda kullanılan dil; Millî Edebiyat Dönemi'nde olduğu gibi halkın anlayabileceği, sade ve anlaşılır bir dildir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözümü:

C seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü sözü edilen sanatçılar romantik değil, realist bir bakış açısıyla Anadolu insanı ve coğrafyasını yansıtmışlardır.

Cevap: C

4. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk romanında bazı sanatçılar bireyin iç dünyasını esas alan eserler vermiştir. (II) İnsan gerçekliğini farklı bir bakışla anlatmak için, psikoloji biliminden ve psikanalizden yararlanılmıştır. (III) Olay örgüsündeki merak ögesi ön plana çıkarılmış; bireyin ruh hali, iç çatışmaları psikolojik tahlillerle aktarılmıştır. (IV) Bunalım, bireyin kendine ve topluma yabancılaşması, varoluşsal sorunlar, yalnızlık gibi konular ağırlıklı olarak işlenmiştir. (V) Sanatçılar; iç konuşma, bilinç akışı, geri dönüş gibi modern roman tekniklerini kullanmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

C seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü bireyin iç dünyasını esas alan romancılar, heyecan ve merak uyandıran olaylardan çok insanın iç dünyasına yönelmişlerdir. Bu anlayışa bağlı sanatçılar, merak ögesini arka plan atmıştır.

Cevap: C

5. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk romanındaki önemli gelişmelerden biri, Nazım Hikmet'le şiirde güçlü bir biçimde temsil edilen toplumcu gerçekçi anlayışın, 1930'lu yıllarda romanda da görülmesidir. (II) Sabahattin Ali ve Sadri Ertem'in açtığı yoldan yürüyen toplumcu gerçekçi roman anlayışı, özellikle 1950'lerden 1980'e kadar Türk romanındaki ana eğilimlerinden biri olarak gelişimini sürdürür. (III) Kemal Tahir, Orhan Kemal, Yaşar Kemal, Talip Apaydın, Fakir Baykurt gibi toplumcu gerçekçi yazarlar; toplumsal sorunlar ve çatışmalar ile köy gibi küçük yerleşim yerlerinin sorunları üzerinde yoğunlaşır.(IV) Romanlarını ağa-köylü, halk-yönetici, zengin-fakir, güçlü-güçsüz, aydın-halk gibi çatışmalar üzerine kurarlar. (V) Fakat içerikten çok biçime ve söyleyişe önem veren bu yazarlar, toplumda istediği etkiyi oluşturamazlar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözümü:

E seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü toplumcu gerçekçi romancılar, ideolojik amaçlarla hareket etmiş; sanatlarını Marksist bir dünya anlayışı üzerine inşa etmişlerdir. Bu sanatçıların en temel amacı, halkı aydınlatmak ve bilinçlendirmek olmuştur. Bunun için de halkın anlayabileceği bir dilde, biçime ve söyleyişe değil, içeriğe önem vermişlerdir.

Cevap: E

6. (I) Türk edebiyatında dış gerçeklikten iç gerçekliğe yönelen, farklı kurgusu ve tekniğiyle öne çıkan modernist roman anlayışı 1950'lerden itibaren yavaş yavaş ortaya çıkar. (II) Modernist romancılar, geleneksel roman anlayışından farklı olarak romandaki kronolojik zaman anlayışını altüst etmiş ve olaylar arasındaki neden-sonuç ilişkisini ortadan kaldırır. (III) Dış dünyanın gerçekçi bir biçimde yansıtılmayacağına inanan bu romancılar bireyin iç dünyasına yönelir. (IV) İç gerçekliğin karmaşasını aktarabilmek için bilinç akışı, iç konuşma ve iç diyalog gibi modern romanın tekniklerini kullanırlar. (V) Bilincin karmaşık dünyasını yansıtabilmek amacıyla yalın, sade ve anlaşılır bir dil kullanmaya önem verirler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

E seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü modernist romancılar; yer yer alegorik anlatımdan yararlanmış, sözcüklerin çağrışım gücünden faydalanarak şiirsel bir dil kullanmışlardır. Eserlerindeki dil, bilincin karmaşıklığını yansıtmak üzere kullanıldığı için semboller ve imgelere çokça yer verilir.

Cevap: E

7. (I) Türk romanında 1980'den sonra yaygınlaşan anlayışlardan biri de postmodernist roman anlayışıdır. (II) Bu roman anlayışında geleneksel romanın temelini oluşturan olay örgüsü, şahıs kadrosu, zaman ve mekân unsurları belirsizleşir ve romanın geleneksel yapısı bozulur. (III) Olay örgüsü önemi yitirirken metinler arasılık ve üst kurmaca gibi birtakım yeni anlatım teknikleri ön plana çıkar. (IV) Dış dünyayı olduğu gibi anlatmaya çalışan postmodern romanlarda dil, bir araç olarak kullanılır. (V) Romanda olay ve kişilerin aktarımında bir bütünlük yoktur, parçalanmışlık öne çıkar.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

D seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü postmodernist romancılar, dış dünyanın olduğu gibi yansıtılabileceğine inanmazlar ve gerçeklik unsurundan çok romanın nasıl yazıldığı sorunsalını yani kurmacanın kendisini ön plana çıkarırlar. Postmodern yazarlar için dil bir araç değil, bir amaçtır.

Cevap: D

8. **Aşağıdaki yazarlardan hangisi postmodern roman türünde eser veren sanatçılardan <u>değildir</u>?**

A) İhsan Oktay Anar

B) Yusuf Atılgan

C) Orhan Pamuk

D) Pınar Kür

E) Nedim Gürsel

Çözüm:

Yusuf Atılgan, romanlarında modernizm akımının özellikleri görülen bir yazardır; postmodern roman tekniklerini romanlarında kullanmamıştır.

Cevap: B

9. (I) Faik Baysal, Dursun Akçam, Abbas Sayar gibi romancılar; millî ve dinî duyarlıktan beslenerek toplumun kültürel değerlerini konu edinen eserler yazmıştır. (II) Toplumun kültürel değerlerini konu edinen bu tür romanlara "gelenekçi roman" da denir ve millî ve dinî duyarlılıkları yansıtan romancılar bu anlayışa bağlı olarak eserlerini yazar. (III) Bu anlayışla hareket eden sanatçılar, Türk toplumunun geleneklerini yansıtarak toplumun kültür değerlerine ilişkin bir farkındalık oluşturmaya çalışırlar. (IV) Tarihten, geleneksel yaşama biçiminden ve inançlardan gelen unsurları eserlerinde işlerler. (V) Bu anlayışla yazılan romanlarda genellikle klasik olay kurgusu, kronolojik zaman ve ilahi bakış açışı görülür.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

A seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü Faik Baysal, Dursun Akçam, Abbas Sayar toplumcu gerçekçi romancılardandır. Cumhuriyet Dönemi Türk romanında millî ve dinî duyarlıkları yansıtan romancılardan en önemlileri Münevver Ayaşlı, Emine Işınsu ve Sevinç Çokum'dur.

Cevap: A

10. (I) Türk edebiyatında 1950 ve 1980 arasında farklı roman anlayışları görülse de toplumcu gerçekçi roman anlayışı diğerlerinden baskındır. (II) 12 Eylül'ün etkisiyle 1980'den sonra toplumcu gerçekçi roman anlayışı gerilemiş; psikolojik, gerçeküstü ve bireysel temalara yönelim artmıştır. (III) Yazarlar, dönemin siyasi olaylarından dolayı toplumsal sorunlardan uzaklaşmış; sanatsal kaygılarla eser vermiştir. (IV) 1980'den sonra yazarlar; Türk romanın büyük ustalarından Halit Ziya, Yakup Kadri gibi isimleri örnek olarak modern bir roman anlayışı oluşturmaya çalışmıştır. (V) Bu gelişmelerin yanı sıra postmodern roman, Türk edebiyatındaki asıl gelişimini 1980 sonrasında gösterir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

D seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü 1980 sonrası romancılarının asıl etkilendiği kaynaklar Halit Ziya, Yakup Kadri gibi Türk yazarlar değil Batılı yazarlar ve roman anlayışlarıdır.

Cevap: D

12. Uzun bir koşu tutturmuştu sanki. Soluk soluğaydı: Yüzümüzü yıkar yıkamaz kültürfizik yapmalıyız. Uzun uzun koşmalıyız. Engeller aşmalıyız. Meyillendiğimiz hafif Batı'dan dümen kırıp enginlere açılmalıyız. At işte, bu kravatları da aklığı sarıya dönmüş gömlekleri de bozuk pikabı, o yandan bu yana esen iç çekişli rüzgârlarla dolu bandları... Artık bozdurup bozdurup üstüne uydurabileceğin kat mat yok. Elektrogitarı alıkoymalı. Bir bakımdan geçirtmeli... En iyisi satmalı. Piyanoyu ne yapmalı? Asıl, bana piyanolar armağan eden bu dayıyı kapının önüne koymalıydım.

Bu parçada aşağıdaki anlatım tekniklerinden hangisi kullanılmıştır?

A) Montaj

B) Kolaj

C) Bilinç akışı

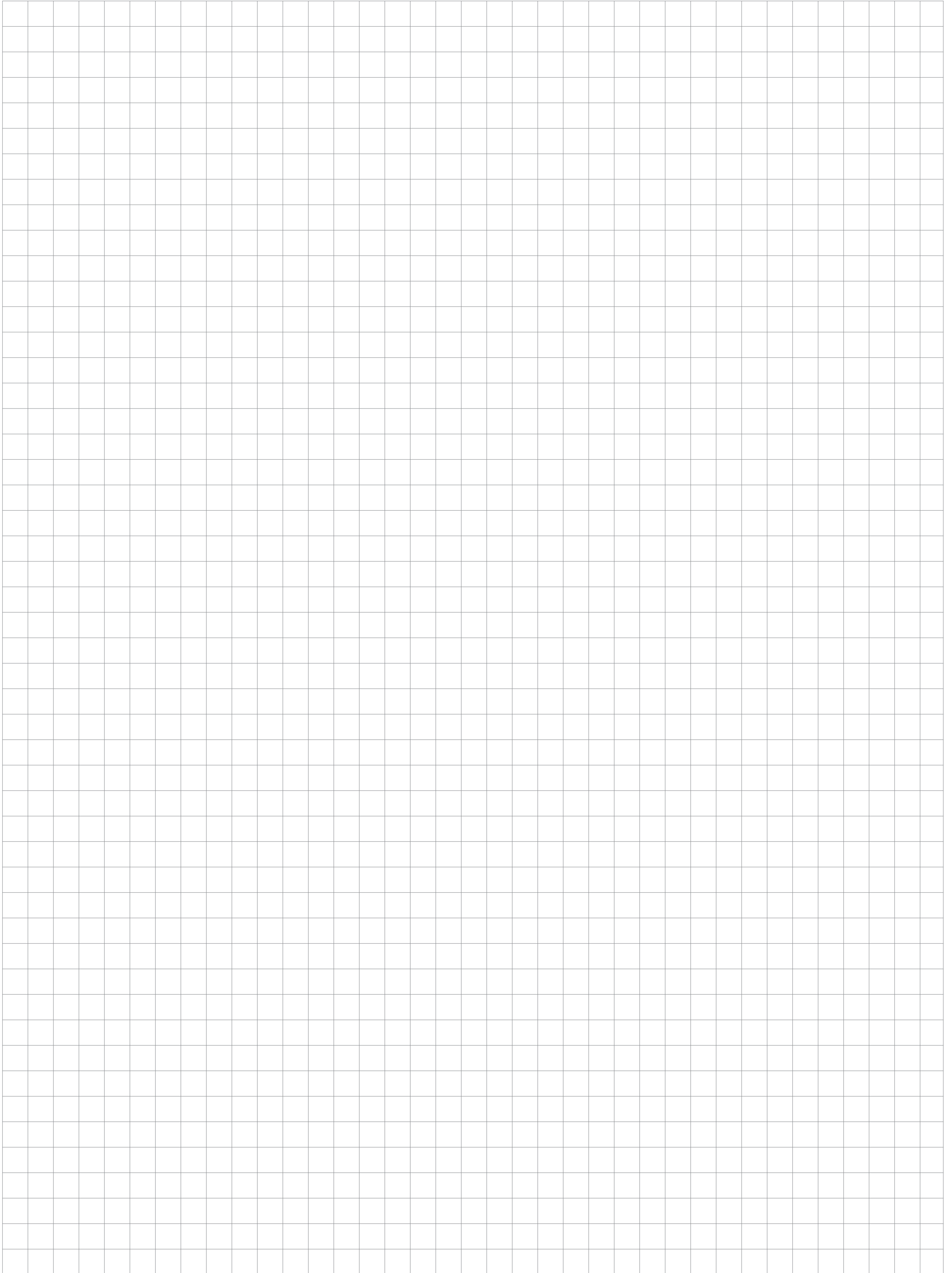
D) Metinler arasılık

E) Üst kurmaca

Çözüm:

Parçada ilk iki cümleden sonra kahramanın bilincinden geçenler serbest çağrışım yöntemiyle ve mantıksal bir zincir olmadan aktarılmıştır. Bireyin gerçek hayatta olduğu gibi her an aklından geçenleri, zaman ve mekân kategorilerine bakılmaksızın çağrışım esasına göre birinden diğerine geçiş biçiminde yansıtılmasına bilinç akışı denir.

Cevap: C

1. Günlerden beri çalışıyordu. Önce ekin biçmişti tek başına. Leyleğin gözündeki ekinin içi bir de devedikeniyle dopdoluydu. Sonra harman yapmak için anasıyla birlikte şelek çekti. Günlerden beri de döğen sürüyor. Bu yüzden, bir deri bir kemik kalmış... Yüzü buruş buruş. Derisi sarkıyor gibi... Kapkara kesilmiş... Gözleri de iyice çukura kaçmış, avurtları geçmiş...

(…)

İki gün sonra harman savruldu. Üçüncü gün kasar süründü. Dördüncü gün de ceç edildi. Kırmızı buğday taneleri harmanın ortasında parlıyordu. O gün, buğdayı çuvallara doldurup eve taşıyamadılar. Ceç, harmanın ortasında olduğu gibi kaldı. Sebebi de Abdi Ağa'nın gelip hakkını almamasıydı.

Bu parça aşağıdaki roman anlayışlarından hangisi ile kaleme alınmış olabilir?

A) Millî Edebiyat zevk ve anlayışı

B) Toplumcu gerçekçi roman anlayışı

C) Postmodern roman anlayışı

D) Modern roman anlayışı

E) Gelenekçi roman anlayışı

2. Her gidişimde, hastanelerin bahçeleri bana hüzün verirdi. Bunun mânâsını şimdi bulmaya çalışıyorum ve hastalıkla tabiat arasındaki büyük tezadı anlıyorum. Bu, bir bahçeden hastaneye girerken ve bir hastane bahçeye çıkarken en çok hissedilen şeydir. Ve bu, bana kendi meselemi unutturuyor; ruhumda daha büyük muammalara doğru genişlemek, yayılmak için bir tebahhur başlıyor, zihnim boş, hiçbir şey düşünmeden, fakat içim dolu, ağır ağır etrafıma bakınarak, biraz da sendeleyerek yürüyorum. Hasta çocuğun türküsü uzaklaşıyor.

Bu parçadan aşağıdaki özelliklerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Kahraman anlatıcının bakış açısı kullanılmıştır.

B) Bireyin iç dünyası gözler önüne serilmiştir.

C) Dış dünya gözleme dayalı bir biçimde yansıtılmıştır.

D) Çağrışım gücü yüksek, şiirsel bir anlatım vardır.

E) İç konuşma tekniği kullanılmıştır.

3. I. Pastiş, ironi, parodi gibi tekniklerden yararlanılır.

II. Metinler arasılık, üst kurmaca gibi anlatım teknikleri kullanılır.

III. Kurmaca ve gerçeklik arasındaki sınır belirsizleştirilir.

IV. Dil, edebiyat için bir araç değil bir amaçtır.

V. Dış dünyanın değil romanın yazılış sürecinin yansıtılması daha çok önemsenir.

Bu özellikler aşağıdaki roman anlayışlarından hangisine aittir?

A) Natüralist roman

B) Romantik roman

C) Modernist roman

D) Postmodern roman

E) Realist roman

4. Köyümüzün üstünde dönen büyük bir felakettir. Böyle bir felaket ikinci seferdir ki başımıza geliyor. Kul olanın, köylü olanın başına gelmesin. Ve de insan olanın, vatandaş olanın başına hiç gelmesin. Bilen biliyor ve de bilirler, bundan tam yirmi beş yıl önce Çukurova'da pamuklar yandı. Hem de çok yandı. Çukurova toprağında ot bile bitmedi. İndik Çukurova'ya, vardık tarlalara ki ne görelim; kara, ölü, bir tek yeşillik olmayan bir toprak. Amanın nişliyelim derken döndük, köye eli boş geldik. Adil Efendi o sıralar çok genç. Köylü de ona bir borçlanmış ki... Tüm öteki köylüler de otuz kadar köy de bizim gibi. Aynen şimdiki gibi. Geldik köye, yattık. Derken efendim ve de Adil Efendi, yirmi candarmaylan köye geldi. Bir de hükümet adamı. Sordular bize, borcunuz var mı Efendi'ye? Var, dedik. Borç inkâr etmek, Allah'ı inkâr etmektir, dedik.

Bu parça, içeriği ve üslubu dikkate alındığında aşağıdaki yazarlardan hangisine ait <u>olamaz</u>?

A) Yaşar Kemal

B) Talip Apaydın

C) Orhan Kemal

D) Fakir Baykurt

E) Haldun Taner

5. Eski devrin şehirli kadını da köylüsü gibi memleketin aktif elemanlarındandı. En hoşu, bir inandığı ve inancı yolunda can feda edecek azmi ve feragati vardı. Ebe kadın, çocuğunu kundağını genç lohusanın kucağına verirken ana daha bu konca dudaklar ilk sütü almadan: "Ya gazi ol, ya şehit!" diyecek bir vatan ve iman aşkından yoğrulmuş kahraman gururu ile salâbetli ve kararlı idi. Hâlbuki şimdi, vatan da iman da bu yeni kadın tipi için mühimsenmez; vakti geçmiş bir masal artığından başka bir şey değildi. Artık onun çocuğunu kendi değil dadılar, sütanneler ve bilhassa mürebbiyeler büyütüyordu. Analık onun için sadece bir fantezi, bir gurur vesilesinden ibaret kalmıştı.

Bu parça aşağıdaki roman anlayışlarından hangisi ile kaleme alınmış olabilir?

A) Millî ve dinî duyarlığı yansıtan roman

B) Toplumcu gerçekçi roman

C) Postmodern roman

D) Modern roman

E) Bireyin iç dünyasını esas alan roman

6.
I. Toplumun değerleriyle barışıktır, bu değerlere sıkı sıkıya bağlıdır.
II. Tarihten, yaşama tarzından, inançlardan gelen unsurlar taşır.
III. Dün - bugün - yarın şeklindeki kronolojik zaman kullanılır.
IV. Millî ve dinî duyarlıktan beslenir.
V. Olay, mesajı öne çıkaracak biçimde kurgulanır.

Bu özellikler aşağıdaki roman anlayışlarından hangisine aittir?

A) Postmodern roman

B) Toplumcu gerçekçi roman

C) Gelenekçi roman

D) Modern roman

E) Bireyin iç dünyasını esas alan roman

7. Romanda <u>kolaj</u> (I); sözlük, ansiklopedi, makale, tiyatro, şiir, destan ve mektup gibi çok farklı türlerin ve söylem tarzlarının bir ana metin fonu üzerine serpiştirilerek yapıştırılması tarzında uygulanır. <u>Montaj</u> (II) ise form itibarıyla doğrudan alıntı hâlinde gerçekleştirilir, başka bir metne ait olup alıntı oldukları tırnak işareti ile belirginleştirilen parçalar eserde bir bütünlük sağlar. <u>Metinler arasılık</u> (III), bir yazarın eserini oluştururken kendisinden önce yazılmış bir eserin bütününe ya da bir parçasına; o eserin biçimine, içeriğine, tekniğine ya da karakter ve karakterlerine yaptığı "anıştırma" işlemidir. <u>Pastiş</u> (IV); bir edebî eserin biçimini konusundan koparıp, o konunun yerine başka ve aykırı bir konu yerleştirerek gülünç bir uyumsuzluğu ortaya çıkarmak ve böylece alaya alan bir taklit etkisi uyandırmaktır. <u>Parodi</u> (V) ise bir başka metnin konusunu, içeriğini, üslubunu, alay söz konusu olmadan taklit etme işidir.

Bu parçadaki bilgi yanlışlığının giderilebilmesi için aşağıdakilerden hangisi yapılmalıdır?

A) I ve II yer değiştirmelidir.

B) I ve IV yer değiştirmelidir.

C) II ve V yer değiştirmelidir.

D) III ve V yer değiştirmelidir.

E) IV ve V yer değiştirmelidir.

8. Türk romanında ---- tekniğini bütüncül bir genişlikte uygulayan yazarlara verebileceğimiz ilk örnek Latife Tekin'dir. Tekin, köyden göç ederek büyük kent varoşlarında tutunma mücadelesi veren insanları konu edindiği *Sevgili Arsız Ölüm* ve *Berci Kristin Çöp Masalları* adlı iki romanında sözlü edebiyat türlerinin üsluba yansıyan pek çok özelliğini kullanmıştır. Köy kökenli yazar, çocukluğunun otantik birikiminden de yararlanarak iki romanında da sözlü edebiyat türlerinin üslubundan yararlanmıştır. Latife Tekin; iki romanında da olaylar arasındaki nedensellik bağı, zamanın ve mekânın olanca ayrıntılılığı, figürlerin psikolojik birer varlık oluşu gibi yansıtmacı roman tarzının temel ögelerini devre dışı bırakmıştır. Bunların romandaki konumlarını silikleştirme niyeti her iki romanda da anlatım düzleminde destan, halk hikâyesi, masal gibi geleneksel Türk anlatı türlerine özgü ögelerin egemenliğini beraberinde getirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Pastiş

B) Parodi

C) İroni

D) Metinler arasılık

E) Üst kurmaca

1. Çıkıp nereye gidecektim? Dışarıdaki kentin henüz bir adı yok, romanın dışında mı kalacak yoksa bütün olaylar onun mürekkepsi karanlığında mı geçecek, bilmiyoruz... Dikkat çekecek biri değilim, adsız bir varlığım, benim arkamdaki fon benden daha da adsız. Sen, okur, trenden inenlerin içinden, ister istemez, beni seçip, kahvehane ile telefon kulübesi arasında mekik dokurken izlemeyi sürdürdüysen bunun tek nedeni bana "ben" denmesi, benimle ilgili bildiğin tek şey de bu ama şu "ben" denen yabancıya kendinden bir şeyler yatırman için bu bile tek başına yeterli...

Bu parçadan hareketle postmodern romanla ilgili aşağıdakilerden hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Romanın bir kurmaca olduğu açıkça ortaya konur.

B) Metnin yazılma süreci romanın esas konusudur.

C) Anlatıcı, okurla kurmacayı tamamen baş başa bırakır.

D) Kurmaca ile gerçeklik arasındaki sınır belirsizleştirilir.

E) Okur, yazma sürecinin tanığı konumuna getirilir.

2. **Aşağıdakilerden hangisinde sanat hayatına Fecriati Dönemi'nde başlayıp Cumhuriyet Dönemi'nde de roman yazmaya devam eden sanatçılar verilmiştir?**

A) Ahmet Hamdi Tanpınar - Abdülhak Şinasi Hisar

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu - Refik Halit Karay

C) Reşat Nuri Güntekin - Halide Edip Adıvar

D) Halit Ziya Uşaklıgil - Mehmet Rauf

E) Hüseyin Rahmi Gürpınar-Ahmet Rasim

3. Peyami Safa'nın aşk ekseninde Türkiye'de Doğu - Batı çatışmasını ele aldığı ---- romanı, teknik bakımdan kendisinin de başarılı bulduğu yapıtlarından biridir. I. Dünya Savaşı'ndan sonra bütün insanlığı saran ahlak buhranı, örf ve âdetlerin hızla yok oluşu, inançsızlık gibi konuları ---- adlı yapıtında ele aldı. Maddecilik, spritüalizm, mistisizm gibi çok farklı sorunların ele alındığı ---- ise en dikkate değer romanlarından biridir. Roman kahramanı Samim'in Simeranya adını verdiği ütopik dünyaya ait tasarısının büyük ölçüde işlendiği ---- esas itibariyle düşünsel yanı ağır basan bir romandır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Süngülerin Gölgesinde - Sözde Kızlar - Fatih-Harbiye - Atilla*

B) *Biz İnsanlar - Canan - Biz İnsanlar - Şimşek*

C) *Şimşek - Bir Tereddüdün Romanı - Sözde Kızlar - Süngülerin Gölgesinde*

D) *Bir Akşamdı - Dokuzuncu Hariciye Koğuşu - Gençliğimiz - Bir Genç Kız Kalbinin Cürmü*

E) *Fatih Harbiye - Bir Tereddüdün Romanı - Matmazel Noralya'nın Koltuğu - Yalnızız*

4. Romanları içinde *Bereketli Topraklar Üzerinde* köyden kente göç ekseninde gelişen ve gerek dili gerekse yarattığı atmosferle bütün romanları arasında ayrıcalıklı bir yere sahiptir. Konularını Adana ve Çukurova yöresinin yaşantı ve tiplerinden alan *Vukuat Var, Hanımın Çiftliği, Kanlı Topraklar, Kaçak* adlı romanlarında büyük toprak sahipleri ile tarım işçileri arasındaki sömürü ve baskı çerçevesinde yaşanan sorunlu ilişkileri ele aldı. *Murtaza* ve *Gurbet Kuşları* ise köyden kente göçmüş, iş ve aş peşindeki insanın kente uyum çabasının anlatıldığı romanlardır. *Suçlu, Sokakların Çocuğu* ve *Arkadaş Islıkları* adlı romanlarında hayaller, ele geçirilemez maddi imkânlar, yoksulluk ve eğitimsizliğin suça ittiği çocuklar ve gençlerin tükenen yaşamlarını anlattı.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yaşar Kemal

B) Talip Apaydın

C) Kemal Tahir

D) Fakir Baykurt

E) Orhan Kemal

5. Tasavvufun önemli bir yer tuttuğu romanlarında yine bu temaya bağlı olarak çok defa platonik bir aşk ve kişilerin ruh dünyalarını aydınlatan bir mürşit veya dost bulunur. Kahramanlarının, özellikle kadınların zengin bir iç dünyaları vardır. *İbrahim Efendi Konağı*, *İstanbul Geceleri ve Dost* gibi anı türüne girecek yazı ve kitapları da romanlarıyla paralellik gösterir; bu tür eserlerinde bilgi ve gözleme dayanmakla birlikte daha çok duygusal bir yaklaşımla Osmanlı'nın son dönem toplumsal hayatının panoramasını çizer. Zengin sınıfın asaleti, zarafeti, dostluğa ve sohbete açık mizaçları, çevresindeki her sınıf insana karşı sevgi, merhamet ve iyilik etme duygularının anlatıldığı bu anılarda geçmiş dönemin kaybedilmiş değerleri ve İstanbul güzellikleri nostaljik bir üslupla anlatılmıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar

B) Samihâ Ayverdi

C) Abdülhak Şinasi Hisar

D) Nahit Sırrı Örik

E) Salâh Birsel

6. Cumhuriyet Dönemi yazarı olmasına rağmen dil ve üslup açısından Meşrutiyet kuşağına bağlı kalan yazarın bütün yapıtları esas olarak hatıra türüne dayalıdır. *Boğaziçi Mehtapları, Boğaziçi Yalıları* ve *Geçmiş Zaman Köşkleri* adlı hatıraları şahsi yakınlıklara, gözlemlere, duyumlara dayanır. *Fahim Bey ve Biz, Çamlıcadaki Eniştemiz, Ali Nizamî Beyin Alafrangalığı ve Şeyhliği* romanları ise mekânı, olayları hatta yazarın hayatında gerçekten var olduğu bilinen kahramanlarıyla hatıra kitaplarına paralellik gösterir. Denilebilir ki biyografi ve hatıraları roman türüne, romanları ise hatıra türüne yaklaşan iç içe yeni bir türdür.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Peyami Safa

B) Tarık Buğra

C) Abdülhak Şinasi Hisar

D) Münevver Ayaşlı

E) Sevinç Çokum

7. *Kara Kitap*'ta Orhan Pamuk, kendini yaratma ve yeniden kurma çabası içerisindeki bireyin süreklilik bilincini dilsel, duyuşsal, ulusal ve geleneksel göndergeler ile sentezler. *Kara Kitap*'ın kaynak metinlerinden olan *Hüsn ü Aşk* da çok katmanlı yapısında şairin benliğini aramasını kurmacaya dâhil eder. Arayışın bulma ve kavuşmadan daha önemli olduğu, *Mantıku't-Tayr* ve *Hüsn ü Aşk* gibi *Kara Kitap'ta* da derinden hissedilir. Söz konusu izleğin, XII. yüzyıldan XX. yüzyıla değin eserler boyunca yeniden ve yeniden üretilmesi, insanın varoluşsal gerçekliğine dair bazı evrensel temaların insanlık var oldukça değişik formlarda yeniden hayat bulmaya devam edeceğinin işaretidir.

Bu parçada postmodern romanın hangi özelliği vurgulanmaktadır?

A) Metinler arası ilişkilere yer verme

B) Okuru kurmacanın bir parçası kılma

C) Gerçek ile kurmacanın sınırlarını yok etme

D) Farklı bakış açılarını birlikte kullanma

E) Metnin yazılış öyküsünü konu edinme

8. Psikoloji ve simgesel öğelerin yer yer ağır bastığı *Dağın Öte Yüzü* üçlemesinin ilk kitabı olan *Orta Direk*'te, bir köyün insanlarının pamuk tarlalarında ırgatlık yapmak için Çukurova'ya doğru yola koyuluşlarını anlatır. Dizinin ikinci kitabı *Yer Demir Gök Bakır* bir köy topluluğunun mit yaratması öyküsüdür. Güçlükler içinde bunalan, yaşama şartlarını değiştirmek için bir umutları olmayan köylülerin, insanoğlunun çaresiz kaldıkça başvurduğu çözüme müracaat ederek bir mite sığınışlarını anlatır. Üçlemenin son kitabı *Ölmez Otu*'nda ise köyün ekonomik ve toplumsal gerçekliğini, köylülerin yaşama ve çalışma koşullarını nesnel koşulları geri plana alarak doğrudan doğruya insana eğilerek yansıtır.

Bu parçada söz edilen romanların yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necati Cumalı

B) Haldun Taner

C) Oktay Akbal

D) Yaşar Kemal

E) Orhan Kemal

9. Öyle ya ben o şarkıyı aynı Vedia Rıza Hanım'ın sesinden… Aynı duyduğum gün gibi… Daha tee ne zamandan… Daha bir taksim olmasını aklım zor komaz… İlkin bu şarkıyı bayrak ettim kendime… Kezban'a da… İşte hiç dilimden düşürmedim… Kezban da bilivermiş… E, bilecek tabiî. Bilmez olur mu? Ahdim vardı, ahdim! Bir taksim olunca bu şarkı arabanın bayrağı… Arabanın millî marşı… Elin çenende az mı düşündün Bayram? Dere tepe "Fikrimin İnce Gülü" diye diye, ha? Ah seni gidi Bayram ah…

Aşağıdaki yapıtlardan hangisi bu parçanın yazarına ait <u>değildir</u>?

A) *Hep O Şarkı*

B) *Ölmeye Yatmak*

C) *Üç Beş Kişi*

D) *Sessizliğin İlk Sesi*

E) *Bir Düğün Gecesi*

1. Öyküleme ve betimleme tekniklerini kullanarak gerçek kişileri roman kurgusu içinde anlatan metinlere edebî biyografi ya da biyografik roman denir. Biyografik romanlarda gerçek kişilerin ruhsal ve fiziksel özellikleri, duyguları, düşünceleri, davranışları, alışkanlıkları, tavır alışları, tepkileri, hayata bakışları, dünya görüşleri, giyinişleri başta olmak üzere pek çok değişik özellikleri ayrıntılı olarak verilir. Söz konusu ünlü kişilerin bir bakıma portresi çizilir.

Aşağıdakilerden hangisinde verilen yazar - eser eşleştirmesi biyografik roman türüne örnek olarak <u>gösterilemez</u>?

A) Oğuz Atay - *Bir Bilim Adamının Romanı*

B) Ayşe Kulin - *Füreya*

C) Beşir Ayvazoğlu - *Bozgunda Fetih Rüyası*

D) Adalet Ağaoğlu - *Üç Beş Kişi*

E) Necati Cumalı - *Viran Dağlar*

2. Mistik eğilimleriyle tanınan yazarın, yıkılan bir imparatorlukla birlikte yok olan bir kültür mirasına ağıt mahiyetindeki *Pertev Bey'in Üç Kızı* ve *Pertev Bey'in İki Kızı* ve *Pertev Bey'in Torunları*'nda temelde işlenen çatışma noktalarının çeşitlendiği farklı bakış açıları söz konusudur. Kadın - erkek ilişkileri, eski - yeni ve Doğu - Batı meseleleri ilgili yaklaşımları hep bu çatışma ve karşılaştırma üzerine kurulmuştur. Eleştirel bir bakış açısı eşliğinde karşılaştırma, yorum, değerlendirme ve satır aralarında tercih ve beğenilerini sunan yazar; edebiyatın yanında siyasi düşünce tarihine de malzeme oluşturacak bir yaklaşım sergilemiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Münevver Ayaşlı

B) Nezihe Meriç

C) Ayşe Kulin

D) Buket Uzuner

E) Sevinç Çokum

3. Arif'in içi bir tuhaf oldu. Hiçbir şey düşünemiyor gibiydi. Kendi harmanlarına döndü. Düvene inip atları yürüttü gene. Şimdi hiç kımıldamıyorlar gibi geliyordu ona. Can sıkıcı bir işti bu. Atlarla öküzlerle düven sürülür de iş mi ürerdi? İçi usançla dolmuştu sanki. Babasına baktı. Hiçbir şey olmamış gibi kafasını düvene eğmiş, imballı değneği öküzlere uzatıyordu. Arif sıkıntıdan çatlayacak gibiydi. Kendileri varlıklıydılar. Neden bir traktör almıyorlardı? Atlarla falan böyle çocuk oyuncağı gibi harman mı sürülürdü? Yakup'un Ali harmana ikinci sapı seriyordu işte. Kendilerinden önce onu da eritecekti kesin. Zarar bunun neresindeydi?

Bu parça içeriği ve üslubu dikkate alındığında aşağıdaki yazarların hangisi tarafından yazılmış <u>olamaz</u>?

A) Fakir Baykurt

B) Talip Apaydın

C) Samim Kocagöz

D) Necati Cumalı

E) Bilge Karasu

4. Yazar, 1959'dan sonra kaleme aldığı öykü ve romanlarında Urla ve çevresine ait gözlemleriyle avukat olarak baktığı dosyalardan, karşılaştığı olaylardan öğrendiklerini birlikte kullanır. Doğa ortasında sürdürülen "canlı ve sert hayat"a ait çeşitli görünüşler, geleneksel yaşayış biçimiyle yasalar arasındaki çatışmalar yalın bir anlatımla öyküleştirilir. Toplum - doğa çatışması yanında yerli menkıbelerden de yararlanan kasaba hayatına ait çeşitli görünüşleri de yansıtmayı ihmal etmez. *Tütün Üçlemesi* olarak *Zeliş, Yağmurlar ve Topraklar, Acı Tütün* romanlarında Urla'daki tarım üreticilerinin güçlüklerle dolu yaşamını akıcı, şiirsel bir dille aktarır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Necati Cumalı

B) Yaşar Kemal

C) Oktay Akbal

D) Fakir Baykurt

E) Orhan Kemal

5. *Irazca Üçlemesi;* çalışmalarım arasında en özen gösterdiğim, en sevdiğim romanlardır. Köyün ve köylünün durumuna sanatın ışıldağını tutmak; böylece bilimin, politikanın, yönetimin önünü aydınlatmak genel amacımdı. Bu amaçlarımın yanında yüzyıllardır çok aşağı bir düzeyde, suskun yaşamaya bırakılmış kırsal kesim kadınını konuşturmak da ereklerimden biriydi. Babasız Kara Bayram ailesinin ak saçlı anası Irazca,; ilk kez o çoşkunlukla, o açık sözlülükle kamuoyunun önüne çıktı. Onun yapyalın haykırışı oldu, yankılar uyandırdı. Her üç romanda da (*Yılanların Öcü, Irazca'nın Dirliği, Kara Ahmet Destanı*) Irazca var. Köyün katı gerçekleri ortasında onurlu, kararlı, biraz da ozansı bir insandır o.

Bu parçada kendisi ve eserlerinden söz eden sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Samim Kocagöz

B) Talip Apaydın

C) Fakir Baykurt

D) Yaşar Kemal

E) Kemal Tahir

6. Yazarın roman ve öykülerinin önemli temalarından biri "zaman"dır. Cumhuriyet gazetesinde tefrika edilen ---, olay olarak 24 saat içine sığdırılmış olduğu halde geriye dönüşlerle zamanın genişletildiği hacimli bir romandır. Böylece romanda zaman; kahramanların hatırladıklarını güncel zamana taşıyan, bu özelliğiyle de yapıtın hem içeriğini hem de tekniğini yöneten bir üslup mekanizması olur. ---- romanında ise yazar aynı temayı ironik bir dille ve toplumsal bir hiciv malzemesi olarak kullanır. *Sahnenin Dışındakiler*, yazarın "nehir roman" olarak tasarladığı üçlemenin bir parçasıdır. II. Meşrutiyet döneminin parti çekişmeleri ve Mütareke yıllarının bezginliğini vurgulayan roman, zengin imajlarla yüklü ironik üslubuyla öne çıkar.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Fahim Bey ve Biz - Çamlıca'daki Eniştemiz*

B) *Kıskanmak - Yıldız Olmak Kolay Mı?*

C) *Hep O Şarkı - Hüküm Gecesi*

D) *Siyah Kehribar - Firavun İmanı*

E) *Huzur - Saatleri Ayarlama Enstitüsü*

7. Yazar *Devlet Ana*'yı tarih araştırmalarıyla elde edilmiş bir bilgi birikiminin özümlenmesi sonucu ulaşılmış bir tarih görüşü üzerine kurarken onun her şeyden önce bir edebî yapıt olduğunu, yani dil malzemesiyle canlılık kazanabileceği gerçeğini de göz önünde bulundurmuştur. Dede Korkut ve Evliya Çelebi'nin üslubundan, deyimlerden yararlanarak kıvrak, renkli bir dil oluşturmuştur.

Aşağıdakilerden hangisi söz edilen yazara ait <u>değildir</u>?

A) *Esir Şehrin İnsanları*

B) *Kurt Kanunu*

C) *Bereketli Topraklar Üzerinde*

D) *Yorgun Savaşçı*

E) *Yol Ayrımı*

8. 1980 sonrasının önemli isimlerinden olan ----, ilk romanı *Sevgili Arsız Ölüm* ile dikkatleri çekti. Yazar romanda kırsal kesimden kente gelip yerleşen bir ailenin yaşamını masalsı bir hava içinde anlattı. 1960'lardan bu yana köylerden kalkıp büyük şehirlerdeki gecekondu bölgelerine yerleşen insanların anlatıldığı bu roman bilinen "köy romanı" imgesini sarstı. İkinci romanı *Berci Kristin Çöp Masalları* da ilgiyle karşılandı. İlk romanıyla gerek mizah tonu gerek aynı sade anlatım gerekse konu ve figürler açısından benzer çizgideydi. Trajik bir konuyu, çağdaş insan için inanılmaz göründüğünden bir masal havasında, öte yandan yine de gerçek olduğu için bir kara mizah tonunda ve son derece yalın bir anlatımla verdi.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Leylâ Erbil

B) Sevgi Soysal

C) Nazlı Eray

D) Latife Tekin

E) Pınar Kür

1. Yazar sanat görüşünü "içine doğduğum yetiştiğim köylülerin hâllerini, sanatın gerçeklerini de göz önünde tutarak ortaya sürmek" şeklinde özetler.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada dile getirilen düşünceye yönelik eserlere örnek <u>olamaz</u>?

A) *İnce Memed*

B) *Kaplumbağalar*

C) *Sağırdere*

D) *Doludizgin*

E) *Yılanların Öcü*

2. Anlatım tekniği bakımından ----, Türk romanında bir aşamadır. Gelenekten kopuş, Batı uygarlığı karşısında eziklik hatta aşağılık duygusuyla önce topluma, sonra giderek kendine yabancılaşan bireyin sorunlarının ele alındığı romanda, yabancılaşma bazı kahramanlarda kişilik bölünmesine yol açar. "Olric", roman kahramanlarından Turgut Özben'in sanki "iç ben"idir. Sıkıştığı her durumda onunla konuşur, ona sığınır. Bu yönüyle yazarın psikanalizden de yararlandığı söylenebilir. Eleştirel bir roman olan eserde şiirden oyuna varıncaya kadar hemen hemen her yazı türü kullanılmıştır. Hiciv, taklit, parodi, pastiş, yabancılaştırma tekniği olarak alay; romanda bakış açısı olarak ironiyi yaratır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kılavuz*

B) *Hakkari'de Bir Mevsim*

C) *Tutunamayanlar*

D) *Puslu Kıtalar Atlası*

E) *Kara Kitap*

3. İlk romanı *Cevdet Bey ve Oğulları*'nda İstanbullu bir ailenin üç kuşağını kapsayan serüveni eşliğinde Türkiye'nin yüz yıllık modernleşme tarihini anlatır. Üç mutsuz kardeşin doksan yaşındaki babaannelerinin evinde geçirdiği bir haftayı konu alan *Sessiz Ev*'de ise çeşitli üslup denemelerine girişerek hem modern hem de klasik romanın olanaklarını başarılı bir denge içinde kullanır. *Beyaz Kale*'de ise düşle gerçeğin birbirine karıştığı bir üslup gözlenir. Romanda iki farklı kültürden insanın baskı, yalnızlık ve çevrenin şiddeti altındaki ilişkisi, daha derinde de kültür - mutluluk ilişkisi üstünde durulur.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oğuz Atay

B) Orhan Pamuk

C) Nedim Gürsel

D) İhsan Oktay Anar

E) Yusuf Atılgan

4. Ferit Edgü; şiir, öykü, roman, deneme, aforizma ve tiyatro türlerindeki yapıtlarıyla yazma edimini yaşam savaşına dönüştüren bir sanatkârdır. Yaratıcı duyarlılığı ve çok yönlü kavrayışıyla topluma ışık tutmaya çalışırken sanatkârın kişiliğini, kaygılarını, isteklerini yaşamında değil yapıtlarında aramak gerektiğini ileri sürer. Birbirini izleyen iki romanı ---- ve ---- ile Türk edebiyatı açısından dikkate değer bir deneyi örnekler. Söz konusu romanları, toplumla iletişim kuramayan aydınların yalnızlık acılarını işlemenin yanı sıra gerçeğin bir düşe dönüştüğü bir anlatım tekniğine ve kurguları bakımından özgünlük taşır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Kaçkınlar - Bozgun*

B) *Bir Gemide - Çığlık*

C) *Doğu Öyküleri - İşte Deniz, Maria*

D) *Binbir Hece - Avara Kasnak*

E) *Kimse - O*

5. Eserde İstanbullu Hoca haricinde üç karakter daha belirgin bir şekilde çeşitli özellikleriyle karşımıza çıkar: Ali Emmi, Reis Bey ve Çolak Salih. Bu üç karakter, İstanbullu Hoca'nın değişim sürecinde önemli rol oynayacak karakterler olmalarının yanı sıra bireysel kimlikleriyle ve temsil ettikleri değerlerle önemlidirler. Ali Emmi; bütün dürüstlüğü, sağduyusu ve yol göstericiliğiyle milletimizin binlerce yıllık birikiminin temsilcisidir. Reis Bey ise kararlılığı, mantıksallığı, kültürel birikimi, tahsili ve terbiyesiyle aklın yani bilincin temsilcisidir. Eserin başında savaşta kolunu kaybetmesiyle psikolojik yıkıntı yaşayan Çolak Salih İstanbullu Hoca ile birlikte yüce bir vatanseverliğe doğru bir dönüşüm gerçekleştirir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Küçük Ağa*

B) *Yaban*

C) *Mahur Beste*

D) *Yorgun Savaşçı*

E) *Kalpaklılar*

6. İhsan Oktay Anar'ın ---- romanında 17. yüzyılda İstanbul'da yaşayan, düş gücü zengin bir ihtiyar; kendini kuşatan dünyayı düşler. Kendi iç dünyasına doğru yolculuklara çıkan bu haritacı, düşlerinde gerçekliği arar ve düşlerinden devşirdiklerini bir kitaba döker. Kitabını, savaşa gitmek üzere olan oğluna emanet eder. İhtiyarın oğlu, tuhaf bir siyah sikke bulduktan sonra inanılmaz bir serüvene sürüklenecek ve sonunda babasının yazdığı kitabı okumaya başladığında, başından geçenlerin tümünün bu kitapta anlatılmış olduğunu görecektir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Suskunlar*

B) *Amad*

C) *Puslu Kıtalar Atlası*

D) *Kitab-ül Hiyel*

E) *Efrâsiyâb'ın Hikâyeleri*

7. Şimdi yazmakta olduğum ve ilk iki romanı *Su* ve *Toprak*'ı yayınlayıp, hâlen *Hava*'yı çalıştığım *Tabiat Dörtlemesi* için yola çıkarken Sibirya / Orta Asya'dan Anadolu'ya göçen Türklerin kam geleneğini inceleyeceğimi hiç planlamamıştım. Tabiatla insan arasında bozulan, insanın zalim bir efendiye dönüştüğü modern zamanlarda yaptığı tabiat kıyımının kendisine hastalık, âfet ve ölüm olarak dönüşüne dair roman yazmaya karar verdiğimde bu ilişkinin çok eskilerde nasıl olduğunu araştırmaya başladım. Sonunda tabiata ve hayvanlara son derece saygılı, israftan, tüketimden hoşlanmayan sade, güzel ata ve ninelerimize kadar ulaştım. Şimdi unuttuğumuz ama aidiyetimizin özünde bulunan, bugün üzeri kabuk bağlamış o insancıl, hümanist ve çevre dostu özü hatırlatmak dileği ve umuduyla eski geleneklerimizi 21. yy. Türkiye'sinde ve dünyasında anlatan romanlar yazıyorum. *Tabiat Dörtlemesi* budur.

Bu parçada romanlarından ve yazma yönteminden söz eden yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Emine Işınsu

B) Sevinç Çokum

C) Münevver Ayaşlı

D) Samiha Ayverdi

E) Buket Uzuner

8. "Fantastik gerçekçilik" akımının Türkiye'deki en verimli kalemlerinden biri olarak değerlendirilen yazar, kendisini "büyülü gerçekçiliğe" yakın bulduğunu belirtir. *Arzu Sapağında İnecek Var* adlı romanı, 1980'lerden itibaren görülmeye başlanan fantastik anlatıların en uç örneği olarak kabul edilir. Yazarın farklı tarihsel dönemlerden apayrı kişileri belli bir kurgu içinde bir araya getirmesi ve roman kahramanları yapmasındaki amaç okuru şaşırtmak, güldürmek, sarsmak; okuyucuda bir tür şok etkisi yaratmaktır. Yazar özellikle bu romanında bir tür fotomontaj tekniğiyle olmayacak kişileri olmayacak yerlerde bir araya getirerek, buluşturarak okuru eğlendirmektedir. Bu nedenle bu romanında ne doğa yasaları ne de kronoloji söz konusudur.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Leylâ Erbil

B) Sevgi Soysal

C) Latife Tekin

D) Pınar Kür

E) Nazlı Eray

1. Moliére, bu eserinde o dönemin Paris'indeki zengin tabakanın para tutkusunu öne çıkarır. Parayı bütün insani değerlerin üstüne koyan, kendisine yabancılaşan ve para için özgürlüğünü yitiren insanları ve para temelinde biçimlenen sosyal ilişkileri eleştirir.

Bu parçada sözü edilen eser ve ait olduğu tür aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Tartuffe* - Dram

B) *Cimri* - Komedi

C) *Hastalık Hastası* - Trajedi

D) *Andromak* - Dram

E) *Hamlet* - Trajedi

Çözüm:

Moliére, komedi türünde eserler veren Fransız yazardır. Komedi türü, toplumların ve olayların gülünç yanlarını konu eder. Sözü edilen eser, *Cimri* adlı komedi tiyatrosu örneğidir.

Cevap: B

2. I. Keyfim yok. Eskiden balolarımızda generaller, baronlar, amiraller dans ederdi. Şimdi ise posta memuruyla istasyon şefini davet edişimiz yetmiyormuş gibi bir de gönülsüz geliyorlar. Bir şey oldu bana, güçten düştüm.

II. Kimi der Kronos gitsin, Zeus otursun tahtına,
Kimi Zeus'un hiç başa geçmesini istemez.
Bu durumda yapabileceğim en akıllıca şey
Anamı dinleyip Zeus'tan yana olmaktı.
Ben Zeus'u tutunca, o da beni tuttu.

III. Şu köy hayatı bir türlü sinmedi içime oğlum. Alışamayacağım buralara, belli bir şey bu. Dün saat onda kafayı vurup yattığımda ya da bu sabah dokuzda kalktığımda hep aynı duygu vardı içimde: Sanki çok uzun süren bir uyku yüzünden beynim kafatasıma yapışmış da falan filan... Bir ay izin alıp buraya geldiğim olurdu, hani dinlenirim falan diye.

Numaralanmış parçalardaki metinlerin türleri aşağıdakilerin hangisinde sırasıyla verilmiştir?

A) Trajedi - dram - komedi

B) Dram - trajedi - trajedi

C) Dram - trajedi - dram

D) Dram - komedi - trajedi

E) Trajedi - komedi - dram

Çözüm:

I. parçada farklı toplumsal kesimlerin davet edildiği toplantılar ve bunlardan yakınma vardır. Konusuna ve kişi özelliklerine göre bu parça dramdır. II. parçada Zeus ve Kronos gibi mitoloji kahramanları olduğu için II. parça trajedidir. III. parçada köy hayatıyla ilgili bir yakınma vardır. Komedi unsuru ya da tarihî / mitolojik bir öge olmadığı için bu parça dramdır.

Cevap: C

3. Komedi türü ile ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Ana karakterlerin soylulardan, olağanüstü kişilerden olması en önemli özelliğidir.

B) Güldürürken düşündürmeyi amaçlayan bir tiyatro türüdür.

C) Konular günlük hayattan alınır.

D) Zaman, yer ve olay birliği kuralına uyulur.

E) Birbirini takip eden diyalog ve koro bölümlerinden oluşur.

Çözüm:

Komedide ana karakterler halktan seçilir. Bu kişiler genellikle yoksul, sıradan ve kusurlu insanlardır. Soylulara ve olağanüstü kişilere komedide yer verilmez.

Cevap: A

4. Aşağıdakilerden hangisi tiyatronun yapı unsurlarından biri değildir?

A) Çatışma

B) Kişiler

C) Olay örgüsü

D) Kulis

E) Zaman

Çözüm:

Çatışma, olay örgüsü, zaman, kişiler ve yer (mekân) tiyatronun yapı unsurlarıdır. Kulis ise tiyatroda sahnenin arkasında bulunan kısımdır.

Cevap: D

5. I. Tuluat tiyatrolarında oyundan önce genellikle kadın sanatçıların şarkı söyleyip dans ederek yaptığı gösteri.

II. Tiyatroda rol gereği giyilen kıyafetler.

III. Konuya bağlı fakat metne bağlı kalmadan içinden geldiği gibi konuşmak ve davranmak.

IV. İki oyuncu arasındaki karşılıklı konuşma.

Numaralanmış açıklamalardan hangisi aşağıdaki terimlerden biriyle eşleştirilemez?

A) Doğaçlama

B) Kanto

C) Kostüm

D) Diyalog

E) Monolog

Çözüm:

Kanto I, kostüm II, doğaçlama III, diyalog ise IV. maddede tanımlanmıştır. Monolog ile ilgili bir tanım yapılmamıştır. Monolog, bir oyunda, kişilerden birinin kendi kendine yaptığı konuşmadır.

Cevap: E

6. Shylock başta olmak üzere her karakterde onca zıtlığı bir arada barındırabilen insan doğası çok büyük bir maharetle sergilenmektedir. Seyirci pek sevdiği bir karakterden, hemen bir sahne sonra nefret ettiğini ve bir tiradıyla tekrar sempati duymaya başladığını hissedebilir. Bu yüzden *Venedik Taciri*, Shakespeare büyüsünün doruk noktalarından biri olmaya devam etmektedir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdaki türlerden hangisiyle yazılmış olabilir?

A) Entrika komedisi

B) Karakter komedisi

C) Töre komedisi

D) Trajedi

E) Dram

Çözüm:

Bu parçada karakter zıtlığına dayanan, seyircinin karaktere odaklandığı bir tiyatro eserinden söz edilmektedir. Karakter komedisi kişilerin gülünç ve eksik yönlerinin ön plana çıkarıldığı komedi türüdür. *Venedik Taciri* adlı eser karakter komedisi örneklerindendir.

Cevap: B

7. Aşağıdakilerden hangisi trajedinin özelliklerinden biri değildir?

A) Kaba ve çirkin sözlere yer verilmemesi

B) Koro ve diyalog bölümlerinden oluşması

C) Çirkin ve korkunç olayların sahnede gösterilmesi

D) Beş perdeden oluşması

E) Üç birlik kuralına uyulması

Çözüm:

Trajedide çirkin ve korkunç olaylar sahnede değil perde arkasında gerçekleşir.

Cevap: C

8. (I) İlk yerli tiyatro oyunumuz Şinâsi'nin yazdığı *Vatan yahut Silistre* adlı eserdir. (II) Batılı anlamda tiyatro Türk edebiyatına Tanzimat Dönemi'nde girmiştir. (III) Tiyatronun kökeni Eski Yunan'da bağ bozumu tanrısı Dionysos adına yapılan dinî törenlere dayanır. (IV) Tiyatro; eser, oyuncu, seyirci unsurlarından oluşur. (V) Gedikpaşa Tiyatrosu, ilk yerli oyunun sergilendiği tiyatro binasıdır.

Bu paragrafta numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

İlk yerli tiyatro oyunumuz Şinâsi'nin yazdığı *Şair Evlenmesi* adlı eserdir. I. cümlede geçen *Vatan yahut Silistre* adlı eser Nâmık Kemal'e aittir ve Türk edebiyatında sahnelenen ilk tiyatro eseridir.

Cevap: A

9. I. Genellikle tiyatro ve sinemada, konuşması olmayan veya konuşması çok az olan rollere çıkan kimse.

II. Sessiz hareketler, yüz ifadeleri ve kostümler yoluyla duyguları, düşünceleri anlatmaya yarayan tiyatro türü.

III. Komedinin sanat yönü az, kaba bir türü.

IV. Tiyatro sahnesinde kullanılan eşya.

Numaralanmış cümlelerde aşağıdaki tiyatro terimlerinin hangisinin açıklaması yoktur?

A) Pandomim

B) Figüran

C) Fars

D) Diksiyon

E) Aksesuar

Çözüm:

Verilen tanımlardan I. figüran, II. pandomim, III. fars, IV. aksesuara aittir. Diksiyon ise tiyatroda duru, belirgin, saydam vurgulama ve çıkaklara tam uyarak konuşma, güzel konuşma sanatıdır. Diksiyonun açıklaması yoktur.

Cevap: D

10. (I) Tiyatro, Antik Yunan'da bağ bozumu tanrısı Dionysos adına yapılan törenlere dayanmaktadır. (II) Tiyatro sözcüğünün kökeni Yunanca "theatron" kelimesidir. (III) Tiyatro oyunu perdeler ve sahnelerden oluşur. (IV) Klasik tiyatro diyalog ve koro bölümlerinden oluşur. (V) Modern tiyatroda da bu bölümlere yer verilmek zorundadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Modern tiyatroda diyalog ve koro bölümlerine yer verilmeyebilir.

Cevap: E

11. **HAMLET** — Var olmak mı, yok olmak mı, bütün sorun bu!

Düşüncemizin katlanması mı güzel,

Zalim kaderin yumruklarına, oklarına,

Yoksa diretip bela denizlerine kaşı

Dur, yeter, demesi mi?

Ölmek, uyumak sadece! Düşünün ki uyumakla yalnız

Bitebilir bütün acıları yüreğin,

Çektiği bütün kahırlar insanoğlunun.

Uyumak ama düş görebilirsin uykuda, o kötü!

Çünkü o ölüm uykularında,

Sıyrıldığımız zaman yaşamak kaygısından,

Ne düşler görebilir insan, düşünmeli bunu.

Bu düşüncedir uzun yaşamayı cehennem eden.

Bu parçada bir bölümü verilen William Shakespeare'e ait *Hamlet* adlı tiyatro eserinin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dram

B) Vodvil

C) Melodram

D) Komedi

E) Trajedi

Çözüm:

Hamlet, William Shakespeare'in yazmış olduğu trajedi türünde bir tiyatrodur. Kahramanları soylular olan bu eserde erdemli davranışlar yüceltilir. Bu parçadaki bölüm de *Hamlet*'in ünlü tiradıdır.

Cevap: E

1. **Görümce** — Ne bileyim? (Geline taş atarak) Ben başkaları gibi görmediğim rüyaları gördüm diye uydurmam da! Olur da inanmazsınız sandım!

Kaynana — İnanırız, o bakımdan en küçük bir tasan olmasın! Sen şimdi söyle bakalım, akşam ne tarafından yattın?

Görümce — Sağdan galiba!

Kaynana — Çok iyi, çok iyi! Sağdandır elbet!

Görümce — (Şüpheye düşer.) Soldan galiba?

Kaynana — Soldan olamaz. Sağdandır. Lafını değiştirme!

Görümce — Ama tarak tam ortasından kırıldı!

Kaynana — Elbette! Elbette, ortasından kırılacak! Ortasından kırıldığı iyidir! Sabah ne yandan kalktın?

Görümce — Sağdan galiba!

Kaynana — Gördün mü? Bu güzel işte! Yüreğini hiç bozma! Bugün yüzüne gülenlere dikkat et! Sana mutlaka bir haberleri var. Bugün kısmetin etrafında dolaşıyor! Rüya dediğin neye yorarsan ona çıkar! Sakın yüreğini bozma! Mutlaka yola çıkacaksın!

Bu parçada bir bölümü verilen Necati Cumalı'ya ait *Kaynana Ciğeri* adlı tiyatro eserinin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dram
B) Trajedi
C) Melodram
D) Komedi
E) Vodvil

2. Hayatı hem acıklı hem gülünç yönleriyle bir bütün olarak yansıtmayı amaçlayan tiyatro türüdür. Konularını millî tarihten, günlük yaşamdan almıştır. Kahramanlar toplumun her kesiminden seçilebilir. Kişiler tek yönlüdür, bütünüyle iyi ya da kötüdür. ---- üç birlik kuralına uyulmaz. Kaba ve argo sözlere de yer verilebilir.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Trajedide
B) Komedide
C) Balede
D) Kabarede
E) Dramda

3. **Aşağıdakilerden hangisi geleneksel Türk tiyatrosu türlerinden biri <u>değildir</u>?**

A) Meddah
B) Karagöz
C) Fars
D) Kukla oyunu
E) Köy seyirlik oyunları

4. Bizde modern anlamda ilk yerli tiyatro Şinasi'nin ---- adlı tiyatrosudur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Gülnihal*
B) *Şair Evlenmesi*
C) *Vatan yahut Silistre*
D) *Taaşşuk-ı Tal'at ve Fitnat*
E) *Kara Kız*

5. I. Sahne gerisinde oyuncuların oyuna hazırlandıkları ve sahneye çıkış sırasını bekledikleri yer. (Dekor)

II. Olayların başlangıcı ile bitişi arasında geçen süre. (Zaman)

III. Aralarında çatışma bulunan ve böylelikle olayları var eden insanlar. (Kişiler)

IV. Rol gereği yapılan el, kol ve beden hareketleri. (Jest)

V. Oyundaki iki ya da daha çok kişinin konuşması. (Diyalog)

Numaralanmış açıklamalar ile ilgili yay ayraç içindeki terimlerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. Yunan trajedilerinin üç birlik kuralına uyduğu da doğru değildir. Zaman birliği, yer birliği, hareket birliği. Aristoteles incelediği oyunlarda, Aisklylos'un, Sophokles'in, Euiripides'in oyunlarında bunlardan yalnız birinin bulunduğunu söyler. O da her iyi oyunda bulunan hareket birliği. Kimi Yunan trajedilerinde olay birkaç yerde geçer. Yer birliği olmayınca zaman birliği de olmaz elbette.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Yunan trajedi yazarlarına
B) Yunan trajedilerinin kurallarına
C) Trajedi kurallarına aykırı durumlara
D) Üç birlik kuralının önemine
E) Üç birlik kuralının özelliklerine

7. I. ---- hayatın acıklı yönlerini, soyluların hayatlarını sahnede yansıtmak; ahlak, erdem örneği göstermek amacıyla yazılmış manzum tiyatro eserleridir.
II. ---- izleyiciyi güldüren, eğlendiren ve eğlendirirken düşündüren tiyatro türüdür.
III. ---- yaşamın acıklı ve gülünç yönlerini bir arada yansıtan tiyatro türüdür.

Numaralanmış cümlelerde boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) Komedi - Trajedi - Dram
B) Trajedi - Dram - Komedi
C) Dram - Komedi - Trajedi
D) Komedi - Dram - Trajedi
E) Trajedi - Komedi - Dram

8. **SELVİ:** (Ayağa kalkarak) İsterseniz oyunu biraz keselim de size çay getireyim. Rahime izinli.

VEZAN: Sünbül de öyle. Pazar günü evde tutabilirsen tut.

SABRİ: Nasıl isterseniz...

VEZAN: (Ayağa kalkar.) Ben de yardıma geleyim. (Selvi ile Vezan çıkarlar.)

SABRİ: Bizden gizli konuşacakları vardır da...

Bu parçadaki altı çizili ifade tiyatronun yapı unsurlarından hangisidir?

A) Kişiler
B) Çatışma
C) Zaman
D) Yer
E) Olay örgüsü

9. Trajedi; konusunu tarihin ve efsanenin ünlü kişilerinden seçen, belirli kural ve ölçülere göre yazılan dramatik manzum tiyatro eseridir. Genellikle aynı kişideki ihtirasların birbirleriyle ya da bunların alın yazısı sayılan insanüstü güçlerle çarpışmalarını ele alır, seyircinin ruhunda dehşet ve acıma duyguları uyandırmak amacıyla yazılır, sadece bir iki duyguyu tam ve derinlemesine işler. En beğenilen trajedi üç perde olan trajedidir, perdelerin zaman bakımından eşit olması da önemli bir kuraldır.

Bu parçaya göre trajediyle ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Konusunu tarihten ve mitolojiden aldığı
B) Çatışmaya dayalı konuların işlendiği
C) Belirli kurallarla nazım şeklinde yazıldığı
D) Perdelerin sürelerinin birbirine eşit olduğu
E) Sahnede dehşet verici olayların gösterildiği

10. I. Aristophanes
II. Moliére
III. Sophokles
IV. Racine
V. Victor Hugo

Numaralanmış sanatçılardan hangileri komedi türünün Eski Yunan ve Fransız edebiyatındaki temsilcilerindendir?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve IV
D) II ve V
E) III ve V

11. I. Konular tarihten ve mitolojiden alınır.
II. Üslupta kaba söz ve şakalar dikkat çeker.
III. Manzum biçimde yazılır.
IV. Perde arası yapılmaz.
V. Üç birlik kuralına uyulur.

Klasik komedi ile ilgili numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I
B) II
C) III
D) IV
E) V

1. Aşağıdakilerden hangisi dram ile komedinin ortak özelliğidir?

A) Konular günlük hayatttan alınır.

B) Kahramanlar, soylular ve olağanüstü varlıklardır.

C) Perde sayısı serbesttir.

D) Üslupta soyluluk esastır.

E) Öldürme, yaralama gibi olaylar sahnede gösterilmez.

2. <u>Monolog</u>; yabancı dille yazılmış bir eseri çevrildiği dilin,
I
konuşulduğu toplumun yaşayışına, inançlarına uyarlama. <u>Dekor</u>; tiyatroda sahneye konulan eserin yazıldığı yerin
II
veya çağının özelliklerini belirleyen perde, aksesuar vb. ögelerin bütünü. <u>Jest</u>; rol gereği yapılan el, kol ve beden
III
hareketleri. <u>Mimik</u>; yüz, el, kol hareketleriyle düşünceyi
IV
anlatma sanatı. <u>Adaptasyon</u>, bir oyunda kişilerden birinin
V
kendi kendine yaptığı iç konuşma.

Bu parçada numaralanmış terimlerden hangilerinin yerleri değiştirilirse bilgi yanlışı giderilmiş olur?

A) I ve IV B) I ve V C) II ve III D) II ve IV E) III ve V

3. Aşağıdakilerden hangisi dramın özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Konusunu günlük hayattan ve sosyal olaylardan seçer.

B) Kahramanları halkın her kesiminden olabilir.

C) Hem acıklı hem gülünç olaylar işlenir.

D) Üç birlik kuralına uymak zorunludur.

E) Hem şiir hem düzyazı şeklinde yazılır.

4. Aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisi Türk edebiyatına Tanzimat ile birlikte girmiştir?

A) Meddah

B) Kukla oyunu

C) Orta oyunu

D) Karagöz

E) Komedi

5. I. Bir tiyatro metninde baş oyun kişisinin ya da önemli kişilerin yönelişlerini başlatıp bitiren kısım. (Sahne)

II. Tiyatroda erkek oyuncu. (Aktris)

III. Bir tiyatro eserinin ana bölümlerinden her biri. (Perde)

IV. Sahne gerisinde oyuncuların oyuna hazırlandıkları ve sahneye çıkış sırasını bekledikleri yer. (Kulis)

V. Metin dışı, o an akla geldiği gibi hareket etme, söz söyleme, doğaçlama. (Tuluat)

Numaralanmış açıklamalardan hangisi ayraç içinde verilen kavramla <u>uyuşmamaktadır</u>?

A) I B) II C) III D) IV E) V

6. I. Oyuncunun rolüne uygun olarak yüze şekil verme, yüzü boyama işlemi.

II. Genellikle tiyatro ve sinemada, konuşması olmayan veya konuşması çok az olan rollere çıkan kimse.

III. Olayların şaşırtıcı bir şekilde geliştiği ve merak ögesinin ön planda olduğu komedi türü.

IV. Yaşamın hem acıklı hem de gülünç yönlerini bir bütün olarak seyirciye aktarmayı amaçlayan tiyatro türü.

Numaralanmış açıklamalardan hangisi aşağıdaki terimlerden biriyle <u>eşleştirilemez</u>?

A) Trajedi

B) Makyaj

C) Figüran

D) Vodvil

E) Dram

7. Burası Bakırköy'de bir hastane,

Ben 399 No.lu hasta

Teşhis: Plak kompleksi

Marka: Sahibinin sesi.

Bir iğne görmez miyim,

Fırıl fırıl dönerim.

Yolunuz buraya düşerse

Bana plak fırçası getirin,

Kristal iğne getirin

Ben insanları çok severdim.

Çok severim

Haldun Taner'in yazdığı *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım* adlı esere ait bu parça aşağıdaki tiyatro türlerinin hangisine ait olabilir?

A) Karagöz

B) Köy seyirlik oyunu

C) Komedi

D) Orta oyunu

E) Meddah

8. Olayları uzun uzadıya geliştirmeden en can alıcı çizgiler içinde veren, çoğu kez günlük olaylara ve aile sorunlarına değinen, bir nükte ile biten, esprili, kısa süreli güldürü türüdür. Bu tür, gevşek dokulu çeşitli gösterilerle kurgulanır. Ayrıca, radyo ve televizyon izlencelerinde ve özellikle bunların eğlence programlarında bulunur.

Bu parçada sözü edilen tiyatro terimi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fars

B) Komedi

C) Melodram

D) Skeç

E) Vodvil

9. Mekân: Gelin odası. Arka planda yatak, oda genişçedir. Sahneye iki taraftan da giriş yapılabilir. Kapının biri selamlığa açılır. Odada Müştak Bey ve Hikmet Efendi ayaküstü konuşmaktadırlar.

Birinci Meclis

MÜŞTAK BEY, EBÜL-LAKLAKA

MÜŞTAK BEY: Alamam efendim! Bunda bir yanlışlık var. Zira bana nikâh ettiğiniz kız bu değildir. Bunun küçüğüdür. Ben onu isterim.

EBÜL-LAKLAKA: Hayır, sana nikâh ettiğim büyük kızdır.

MÜŞTAK BEY: Değildir.

EBÜL-LAKLAKA: Vay! Sen beni de yalancı çıkarıyorsun ha? Bu ne yüzsüzlük!

BATAK ESE: Efendi, biliyo musunuz ki ben bunun daha bilmem nelerini bilürün. Durun size deyivereyin. Bekçi olduğum için geceleri mahallede dolanurkene bazen buna rast geliyom. Bi kere gendüsüne "Nirden geliyon?" diyin soracak oldum. Bana ne garşuluk verse beğenürsünüz. "Tiyatoradan geliyom." dimesin mi? Bu beni maskaralığa almak dimek değüldür de nedür?"

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kişilerin ağız özelliği oyuna yansıtılmıştır.

B) Dekor ile ilgili kısa bir açıklama verilmiştir.

C) Komedi türünde bir tiyatrodan alınmıştır.

D) Evlilik gibi sosyal bir konu işlenmektedir.

E) Oyuncunun hareketleri yay ayraç içinde verilmiştir.

10. **Üç birlik kuralı aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisi için zorunludur?**

A) Meddah

B) Trajedi

C) Dram

D) Orta oyunu

E) Gölge oyunu

1. I. Tiyatro eserindeki olay örgüsü.

II. Olayların gelişmesinde basamakları ortaya çıkaran, kişiler arasındaki iç ve dış mücadeleler, anlaşmazlıklar.

III. Sahnede, bir seyirci topluluğu önünde, oyuncular tarafından canlandırılmak üzere yazılan edebî tür.

IV. Kökeni Eski Yunan edebiyatına dayanan, seyircide heyecan, korku ve acıma hissi uyandırarak ruhu kötülüklerden arındırma amacı güden tiyatro türü.

Numaralanmış açıklamalardan hangisi aşağıdaki terimlerden biriyle eşleştirilemez?

A) Tiyatro

B) Trajedi

C) Çatışma

D) Dramatik örgü

E) Sahne

2. Bir gökdelenin en üst katındaki tek kişilik boş masalarla dolu bir lokanta. Pencerelerden bulutlar ve gökdelenler görünmektedir. Birden içeriye 40-45 yaşlarında bir adam girer. Üzerinde son derece şık bir takım elbise, elinde ise bir dizüstü bilgisayarı vardır. Masalardan birine oturur. Alışılmış bir hareketle dizüstü bilgisayarını açar, bilgisayarını cep telefonuna bağlar. Tam o sırada içeriye siyah takım elbiseli, atletik yapılı bir garson girer.

ADAM: Çok sıkıldım. Şöyle bir dışarı çıkayım, dedim.

GARSON: İyi yapmışsınız efendim.

ADAM: Yalnızlık, insanı bazen çok yoruyor; iki çift laf edebileceği bir insan arıyor.

GARSON: Tabii efendim.

ADAM: Oysa günümüzde buna hiç ihtiyaç olmamasına rağmen yine de duyuyor işte.

GARSON: Duymaz mı efendim?

Bu parçayla ilgili olarak aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kişilerin fiziksel özellikleri belirtilmiştir.

B) Manzum olarak kaleme alınmıştır.

C) Sade bir dil, açık bir anlatım kullanılmıştır.

D) Mekânla ilgili bilgi verilmiştir.

E) Hayatı olduğu gibi yansıtmayı amaçlamıştır.

3. Buna dram sanatında “dört temel uzam” da diyebiliriz. Nasıl müzikte tiz, orta ve pes uzamlar varsa tiyatroda da vardır. Tiz uzamda ---- vardır; çok titreşimli, heyecanlandırıcı, acıma ve korku duygularına yönelik, gerilimi çok, sürükleyici, düşündürücü ve denetimlidir. Orta uzamda, ince tonda ---- yer alır; orta titreşimli, meraklandırıcı, güldürerek düşündüren, gerilimi yumuşak, sürükleyici, öğretici ve denetimlidir. Orta uzamda, kalın çizgili fars; gevşek titreşimli, eğlendirici, gülünç durumlarla güldüren, gerilimi hafif, sürükleyici, çekici ve denetimsizdir. Pes uzamda ise yer alan ---- ise titreşimi az, patetik, içli, ciddi ve gülünç ögeleri yalın, gerilimi kesik kesik, duygusal ve denetimsizdir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) melodram - tragedya - komedya

B) tragedya - komedya - melodram

C) komedya - tragedya - melodram

D) komedya - melodram - tragedya

E) tragedya - melodram - komedya

4. **Öğretmen** — Çocuklar, bugün dersimizde kısa bir tiyatro oyunu yazacağız.

Öğrenci — (Heyecanla) Nasıl bir oyun olacak öğretmenim?

Öğretmen — Hayat gibi olacak tabii ki. İçinde güldüğümüz, ağladığımız hayat gibi.

Bu parçada öğretmenin sözünü ettiği tiyatro türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Töre komedisi

B) Trajedi

C) Entrika komedisi

D) Dram

E) Karakter komedisi

5. **Aşağıdakilerden hangisi modern tiyatronun yapı unsurlarından biri <u>değildir</u>?**

A) Monolog

B) Mekân

C) Çatışma

D) Şahıslar

E) Dramatik örgü

6. **Aşağıdaki trajedi ile komedinin karşılaştırılması ile ilgili yargılardan hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Trajedi, hayatın korkunç ve üzücü yanlarını; komedi ise gülünç yanlarını anlatır.

B) Komedide konular herhangi bir zaman diliminden veya günlük hayattan, trajedide ise tarihî olaylardan ve mitolojiden alınır.

C) Komedide kişiler halkın her kesiminden olabilir, trajedide kişiler yönetici ve soylulardan seçilir.

D) Hem trajedi hem komedi beş bölüm hâlinde yazılır.

E) Trajedide üç birlik kuralına uyma zorunluluğu yoktur, komedide ise üç birlik kuralına uyulur.

7. **Türk edebiyatında sergilenen Batılı anlamdaki ilk tiyatro olan *Vatan yahut Silistre* eserinin türü aşağıdakilerden hangisidir?**

A) Töre komedisi

B) Dram

C) Karakter komedisi

D) Trajikomik

E) Vodvil

8. Britanya Kralı Lear, yaşlandığı için ülkesini üç kızına bölüştürmek ister, "Hanginiz beni en çok seviyorsunuz?" diye sorar. Büyük kızları Goneril ile Regan abartmalı bir dille pohpohlarlar babalarını. En küçük kızı Cordelia ise:

CORDELİA:

Saygıdeğer efendim; bana hayat verdiniz, büyüttünüz, sevdiniz beni. Ben de karşılık olarak bütün ödev ve görevlerimi gerektiği gibi yerine getiriyorum; size itaat ediyorum, sevgi gösteriyorum, herkesten fazla sayıyorum sizi. Kardeşlerim bütün sevgilerini size bağlamışlarsa niçin evlendiler? Ben de bir gün evlenirim belki! Sevgimin de ödevimin de sadakatimin de yarısı yeminle bağlanacağım kocamın olacaktır. Ben hiçbir zaman kardeşlerim gibi bütün sevgimi babama bırakarak evlenecek değilim.

LEAR:

Bunu yürekten mi söylüyorsun?

CORDELİA:

Evet, efendimiz.

LEAR:

Hem bu kadar genç hem bu kadar hissiz ha!

CORDELİA:

Hem bu kadar genç efendimiz hem de dürüst.

Bu parçada verilen William Shakespeare'e ait *Kral Lear* adlı tiyatro eserinin türü aşağıdakilerin hangisidir?

A) Dram

B) Komedya

C) Trajedi

D) Vodvil

E) Fars

1. Aşağıdaki yapı unsurlarından hangisi farklı kişilik özelliklerinin bir arada bulunması sonucu ortaya çıkar?

A) Senaryo
B) Çatışma
C) Mekân
D) Tip
E) Zaman

2. Hayatı hem acıklı hem gülünç yönleriyle bir bütün olarak yansıtmayı amaçlayan tiyatro türüdür. 18. yüzyılda klasisizme tepki olarak doğan romantizm akımıyla ortaya çıkmıştır. İlk örneklerini İngiliz sanatçısı William Shakespeare'in verdiği bu türün ilkelerini 19. yüzyıl Fransız sanatçısı Victor Hugo belirlemiştir.

Bu parçada söz edilen yazın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Komedya
B) Roman
C) Hikâye
D) Tragedya
E) Dram

3. **SEFİZ**

Yunanlıların aldığı oğlunuz böyle diler.

Sanır mısınız bundan ruhlar üzgündürler,

Muzaffer bir kralı, Madam hor görmek neden?

Sizi cedlerinizin sırasına yükselten,

Galiplerinizi hep çiğneyen uğrunuzda,

Yadetmeden babası Aşil olduğunu da,

Kendi zaferlerini boş sayan, inkâr eden...

Bu parça aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisinin özelliklerini taşımaktadır?

A) Tragedya
B) Dram
C) Parodi
D) Skeç
E) Vodvil

4. I. Nâmık Kemal - Sergilenen ilk yerli tiyatro oyunu
II. Vodvil - Güldürü
III. Pandomim - Sözlü müzikli oyun
IV. Komedi - Moliére
V. Tragedya - Sophokles

Numaralanmış eşleştirmelerin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Monolog; oyunda tek kişinin kendi kendine konuşması, dışa verilen iç ses olarak tanımlanır.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki parçalardan hangisi monolog tekniğine örnek olarak gösterilebilir?

A) **ADRIANA**

Söyle bakalım, geciken efendin yakınlarda mı?

EFESLİ DROMIO

Bana elinin izini bırakacak kadar yakınımdaydı. Buna kulaklarım da tanıktır.

B) **MAKSUT:** (Manalı) Murat bilir. Bizi o idare ediyor.

HALİME: Ben hiçbir şey bilmiyorum.

MAKSUT: (Eğilerek ve kadının gözlerinin içine şüphe ile bakarak) Bilmiyorsunuz ha?

HALİME: Vallahi bilmiyorum.

C) **TURGUT:** Ne demek niye erken yatmadın? Biz dün gece neredeydik?

ADEM: Neredeydik?

D) **JULIET:** "Ah, Romeo, Romeo! Neden Romeo'sun sen?

İnkâr et babanı, adını yadsı!

Yapamazsan yemin et sevdiğine

Vazgeçeyim olmaktan ben.

Benim düşmanım olan adındır yalnızca.

E) **BRINDSLEY** — Sen Harold'u bilmezsin. Antika eşyasını değil ödünç vermek, elletmez bile.

CAROL — Bak, Mr. Bamberger gider gitmez hepsini yerli yerine koyarız. Haydi, vesvese etme.

6. Tiyatroda gerçek, yazarın ya da sanatçının benliğinde egemen olan görüş ve duyuş açısıdır. Örneğin, Antik yazarlarda bu olay dizisinde ortaya çıkar; Shakespeare'de ise karakterlerde... Tiyatrodaki gerçek; sanatçının, yaşamın gerçeklerini kendi görüş ve duyuş açısına oturtmasıyla var olur.

Bu parçadatiyatro türü ile ilgili vurgulanan özellik aşağıdakilerden hangisidir?

A) Evrensellik

B) Duruluk

C) Sürükleyicilik

D) Özgünlük

E) Yalınlık

7. Oyuncu - seyirci bileşkeni ile tiyatronun en üstün özelliğini, başka deyişle yaşayan organizmalar ilişkisini buluruz.

Aşağıdakilerden hangisinde altı çizili kelime grubunu destekleyen bir yargı vardır?

A) Tiyatro; sahne, dekor, giysi, ışıklama, müzik, metin olmadan da var olabilir.

B) Doğaçlama, tiyatro oyuncusunun seyirciye yaklaşmasında en etkili yoldur.

C) Oyuncu ile seyirci arasındaki akım, etki - tepki bağı tiyatroyu var eden temel ilkedir.

D) Tiyatro oyununu izleyen seyirci kadar dramatik örgü de önemli bir husustur.

E) Seyirciye ulaşabilmek için toplum sorunlarına dayalı metinler yazılmalıdır.

8. **AGAFYA:** Aman yarabbim… Karar vermek ne güç şeymiş… Bir kişi, iki kişi olsa ne ise… Ama dört kişi… Gel de birini seç. Nikanor İvanoviç biraz zayıf ama hiç de fena değil. İvan Kuzmiç de fena değil. Açık konuşmak gerekirse İvan Pavloviç de biraz şişman ama pekâlâ gösterişli bir erkek. Söyleyin bana ne yapayım? Baltazar Baltazaroviç de değerli bir adam. Ah, ne zor şey bu karar vermek!.. Anlatamam, anlatamam. Nikonor İvanoviç'in dudaklarını, İvan Kuzmiç'in burnunu alsak… Baltazar Baltazaroviç'in de hâlini tavrını… Bunun üzerine de İvan Pavloviç'in gösterişini katsak o zaman seçmek kolay olurdu. Oysa şimdi düşün, düşün…

Bu parça, aşağıdaki tiyatro terimlerinden hangisine örnek olabilir?

A) Tirat

B) Jest

C) Diyalog

D) Skeç

E) Epizot

9. **Aşağıdakilerden hangisi tragedyanın bir özelliğidir?**

A) Konular günlük hayattan seçilir.

B) Perde sayısı serbesttir.

C) Ağırbaşlı bir dil ve soylu bir üslup vardır.

D) Üç birlik kuralına uyulmaz.

E) Kahramanları halktan seçilir.

10. Sahnede bir divan. Divanda Socrates, Kriton oturuyor. Platon, bir öğrenci, karısı, elinde bir sazla öğrenci ayakta. Sahnenin kenarında önünde bir şövale, bir ressam bir şeyler çizmektedir.

SOCRATES: Ben birazdan ölecek olabilirim ama beni mahkûm edenler sonsuza dek onursuzluğa ve adaletsizliğe mahkûm olarak anılacaktır. Benim ölümümse şerefle anılacak.

KRITON: Peki, Socrates, buradakiler ve benden ne dileğin varsa söyle; canla başla yaparız.

SOCRATES: Ne mi istiyorum sizden? Her zaman ne istedimse onu: Kendi kendinize iyi bakın. Böylece hem benim için hem de kendiniz için gereğinde yapılacak olanı seve seve yaparsınız. Şimdiden söz vermeseniz bile ama kendinize bakmazsanız eskiden ve bugün konuştuklarımızdan çıkan sonuçlara göre yaşamazsanız ne kadar söz verseniz, ne kadar yemin etseniz de boştur.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerin hangisi söylenemez?

A) Diyaloğa yer verilmiştir.

B) Sade bir dil, açık bir anlatım kullanılmıştır.

C) Çatışmaya anlatımdan ulaşılabilmektedir.

D) Jest ve mimikler belirtilmiştir.

E) Mekân ve kişiler belirtilmiştir.

1. • *Âkif Bey*

• *Şair Evlenmesi*

• *Finten*

Bu tiyatro eserlerinin ortak özelliği aşağıdakilerden hangisidir?

A) Klasisizmin etkisinde yazılmışlardır.

B) Aynı sanatçı tarafından yazılmışlardır.

C) Üç birlik kuralına uyulmadan kaleme alınmış komedi türünde eserlerdir.

D) Okunmak için kaleme alınmış eserler olduğu için sahne tekniğinden uzaktırlar.

E) Tanzimat Dönemi'nin sanatçıları tarafından yazılmışlardır.

Çözüm:

Verilen üç tiyatro eseri Tanzimat Dönemi'nde üç ayrı yazar tarafından kaleme alınmış olan tiyatro eserleridir. *Şair Evlenmesi* adlı eseri Şinasi yazmıştır ve klasisizm akımının etkisindedir. *Âkif Bey*, Namık Kemal tarafından yazılmıştır ve romantizm akımının etkisindedir. *Finten* adlı eseri de Abdülhak Hamit Tarhan yazmıştır ve bu eserde romantizm akımı etkilidir. Şair Evlenmesi komedi, diğer iki eser ise dram türündedir. Abdülhak Hamit Tarhan tarafından yazılan oyunlar okunmak için yazılmış olsa da diğer sanatçılar tiyatrolarını oynanmak için yazmışlardır. Buna göre üç eserin ortak yönü Tanzimat Dönemi'ne ait olmalarıdır.

Cevap: E

2. I. Tarih, dil, tiyatro alanlarında önemli çalışmaları vardır.

II. Avrupa'da gelişen dil, tarih, folklor alanındaki yenilikleri uygulayan ilk kişidir.

III. Moliére'den yaptığı çeviri ve uyarlamaları sayesinde Türk tiyatrosunun gelişmesine öncülük etmiştir.

Numaralanmış cümlelerde söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Vefik Paşa

B) Direktör Ali Bey

C) İbrahim Şinasi

D) Abdülhak Hamit Tarhan

E) Namık Kemal

Çözüm:

Tanzimat Birinci Dönem'de yaşamış olan Ahmet Vefik Paşa Türk edebiyatı için önemli çalışmalar yapmıştır. Gerek yaptığı sözlük ve dil çalışmaları ile gerekse Bursa'da kurduğu tiyatro sayesinde tiyatroya sağladığı katkılar ile tanınmaktadır. Moliére'den yapmış olduğu çeviri ve uyarlamaları Türk tiyatrosunun gelişmesinde çok önemli yere sahiptir.

Cevap: A

3. ---- adlı tiyatro eseri meddah ve orta oyununun etkisiyle kaleme alınmış izlenimi verse de teknik bakımdan Batı tiyatrosuna daha yakındır. Eser tek perdelik komedi türündedir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Şair Evlenmesi*

B) *Vatan Yahut Silistre*

C) *Âkif Bey*

D) *Gülnihal*

E) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*

Çözüm:

Türk edebiyatının Batılı anlamda yazılan ilk tiyatrosu olan *Şair Evlenmesi* yer yer meddah ve orta oyununun özelliklerini gösterse de Batı tekniğinde kaleme alınmış bir eserdir.

Cevap: A

4. Moliére'in ünlü bir komedisi olan Scapinin Dolapları adlı eserini başarılı bir adaptasyon ile Ayyar Hamza adıyla Türkçeye kazandırmıştır. Sanatçının ayrıca hazırladığı mizah sözlük ile adından söz ettiren Tanzimat Dönemi önemli tiyatro yazarlarından biridir.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Abdülhak Hamit Tarhan

B) Ahmet Vefik Paşa

C) Şemsettin Sami

D) Direktör Ali Bey

E) Recaizade Mahmut Ekrem

Çözüm:

Tanzimat Dönemi'nin önde gelen tiyatro yazarlarından biri de Direktör Ali Bey'dir. Sanatçı Düyunu Umumiye direktörlüğü görevinde bulunmuş ve Moliére'den çeviri ve uyarlamalar yapmıştır. Ayrıca ilk mizah sözlüğünü yazmış ve ilk mizah dergisini çıkarmıştır.

Cevap: D

5. **Namık Kemal'in tiyatro ile ilgili görüşlerini belirttiği eser aşağıdakilerden hangisidir?**

A) *Âkif Bey*

B) *Zavallı Çocuk*

C) *Celaleddin Harzemşah*

D) *Vatan yahut Silistre*

E) *Gülnihal*

Çözüm:

Tanzimat Dönemi'nde modern tiyatro ile tanışan Türk edebiyatında ilk tiyatroyu Şinasi yazmış olsa da tiyatronun özellikleri ve işlevi hakkında görüşleri ile adından söz ettiren sanatçı Namık Kemal olmuştur. Görüşlerini dile getirdiği eseri ise *Celaleddin Harzemşah*'tır.

Cevap: C

6. (I) Geleneksel halk tiyatrosu içinde yer alan Karagöz bir gölge oyunudur. (II) Deriden kesilmiş boyalı tasvirlerin, mum ışığıyla arkadan ışıklandırılmış beyaz perde üzerine yansıtılması yoluyla ortaya konur. (III) Önceden hazırlanmış bir metni yoktur, doğaçlamaya dayanır. (IV) Gösteriyi yapan kişiye hayalbaz, hayalî ya da Karagözcü denir. (V) Hayalbazın yanında ses taklitleri yaparak kahramanları canlandıran çırağına ise yardak denir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Geleneksel halk tiyatrosundaki en yaygın tiyatro türü gölge oyunudur. Gölge oyununda çeşitli taklitler yaparak kahramanları canlandıran kişiye ''hayalbaz'' denir. Yardak ise oyunda tef çalıp müzik söyleyen hayalbaz yardımcısıdır, ses taklidi yaparak kahramanları canlandırmaz.

Cevap: E

7. Karagöz: — Amanın öldüm, bayıldım! Hasır gibi yerlere yayıldım. Of aman halim yaman! Bittim. Bu herifin elinden ortası kalın başı idare fitili kıyafetli herif.

Hacivat: — Vay maşallah efendim.

Karagöz: — Ağacın üstüne bin de kuş avla.

Hacivat: — Bendeniz güzel güzel şarkılar okuyarak geldim. Sen birden bire gelir gelmez aklım başımdan gitti. (Karagöz Hacivat'ın başına bakar) Ne baktın başıma?

Karagöz: — Böyle sipsivri yerde akıl durur mu?

Hacivat: — Senin aklın nerede Karagöz?

Karagöz: — Benim aklım tütün kesesinde duruyor.
Hacivat: — Hiç tütün kesesinde akıl durur mu?

Karagöz: — Geçen gün kesenin ağzı açık kalmış aklımı kedi kapmaz mı?

Hacivat: — Aman birader sonra akılsız ne yaptın?
Karagöz: — Gittim bitpazarına bir akıl aldım.

Hacivat: — Hiç boşta akıl olur mu?

Karagöz: — Divanelerin aklı nereye gidiyor? Hepsi bitpazarında.

Bu parça gölge oyununun hangi bölümünden alınmıştır?

A) Mukaddime

B) Muhavere

C) Bitiş

D) Fasıl

E) Ön Deyiş

Çözüm:

Soruda verilen bölüm incelendiğinde sadece Karagöz ile Hacivat arasında geçen bölümdür. Hacivat'ın "Vay Karagöz'üm, benim iki gözüm merhaba." sözüne benzeyen bir seslenme ile başlayan bu bölümün amacı Karagöz ve Hacivat'ı tanıtmak, söyleştirmektir. Karagöz ve Hacivat'ın birbirini yanlış anladıkları, güldürü unsurunun yer aldığı bölümdür. Bu bölüm oyunun muhavere bölümüdür.

Cevap: B

8. Ömer Efendi, kahvede arkadaşına askerlikte nasıl kıdem aldığını anlatmaktadır:

– Tilafone etmişler, Urganın garargâhına vardım. Gumandan begin çadırına girdim. Temennayı çaktım.

– Neğören Ömer Efendi, dedi.

– Sen neğören beğem, dedim.

– Seni imtihan edecez, gıdemine goycaz, dedi.

– Goyun beğem, dedim. Çadırın direğinde dürülü hartayı indirdi, masanın üstüne yaydı.

– Bu ne ki, dedi.

– Hartadır beğem.

– Ya şu gördüğün uzun, kızgıl çızgılar ne ki, dedi.

– Huduttur beğem, dedim.

– Ee, eşk olsun Ömer Efendi sağa, dedi.

– Ya şu mavi boyalı gısım nedir, dedi.

– Denğizdir beğem, dedim.

– Ya şu nokta nokta siyah çızgılar ne ki, dedi.

– Gara pampurdur beğem, dedim.

– Eşk olsun Ömer Efendi sağa, dedi.

– Bura nire, dedi; parnağınla göstürttü.

– İstanbul'dur beğem, dedim.

– Ya şurası nire, dedi.

– Paris'tir beğem, dedim.

– İstanbul'dan Paris'e ne kadar vakitte geden, dedi.

– Eşeğinen dört saatte varırık, emma yolda bir ahbab çıgar gayfe mayfe ısmarlar, beş saatte giderim, dedim.

– Eşk olsun Ömer Efendi sağa, dedi; galktı, ağnımdan şapadanak öptü. Beni gıdemime goydular.

Bu parça aşağıdaki tiyatro türlerinden hangisinin örneğidir?

A) Gölge oyunu B) Meddah C) Orta oyunu D) Köy seyirlik oyunu E) Kukla

Çözüm:

Verilen parçaya bakıldığında taklitlere dayalı bir anlatım vardır. Taklitler yaparak hikâyeler anlatıp halkı eğlendiren sanatçıya meddah denir. Meddahlık tek kişilik gösteridir. Meddahın anlattığı hikâyeler konularını, geleneksel Türk kaynaklarından, İslam geleneğinden ve İran efsanelerinden almıştır. Anlatma temelli olmasına rağmen taklitlerden yararlanılması nedeniyle gösteri sanatları içinde yer alır.

Cevap: B

9. *Celâl Mukaddimesi'* nde, Türk edebiyatı tarihinde ilk defa tiyatro türü üzerinde geniş bir şekilde duran ---- tiyatro eserleriyle fikirlerini geniş kitlelere daha kolayca duyurmak ister. Tiyatroyu "eğlencelerin en faydalısı" olarak görür ve bu yönüyle diğer edebî türlerden daha üstün kabul eder. Ona göre duygu ve düşünce sahnede daha etkili bir şekilde tasvir edildiğinden, bir düşünceyi duyurma konusunda tiyatro diğer edebî türlerden daha önemlidir. "Tiyatro cihanın aynasıdır." derken tiyatroyu insan hayatını iyi ve kötü bütün yönleriyle yansıtan bir ayna gibi görmüştür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Vefik Paşa

B) Abdülhak Hamit Tarhan

C) Namık Kemal

D) Direktör Ali Bey

E) Ahmet Mithat Efendi

Çözüm:

Tiyatroyu eğlence araçlarının en faydalısı olarak tanımlayan ve dünyanın aynası olarak gören Tanzimat Dönemi sanatçısı, sahnelenen ilk tiyatro eserinin de yazarı olan Namık Kemal'dir.

Cevap: C

10. 1911'de başlayan Millî Edebiyat Dönemi'nde tiyatro türü de zenginleşmeye başlamıştır. Yabancılara ait özel tiyatroların yanında resmî tiyatrolar da kurulmaya başlanmıştır. İlk resmî Türk tiyatrosu olan ---- 1914 yılında kurulmuştur.1926'da Şehir Tiyatrosu adını almasıyla da birçok tiyatro eserinin yazılmasına katkı sağlamıştır. Hüseyin Suat'ın uyarlaması olan *Çürük Temel* adlı eserinin oynanmasıyla daha da güçlü hâle gelmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ortaköy Tiyatrosu

B) Darülmuallimin

C) Darülbedayii Osmanî

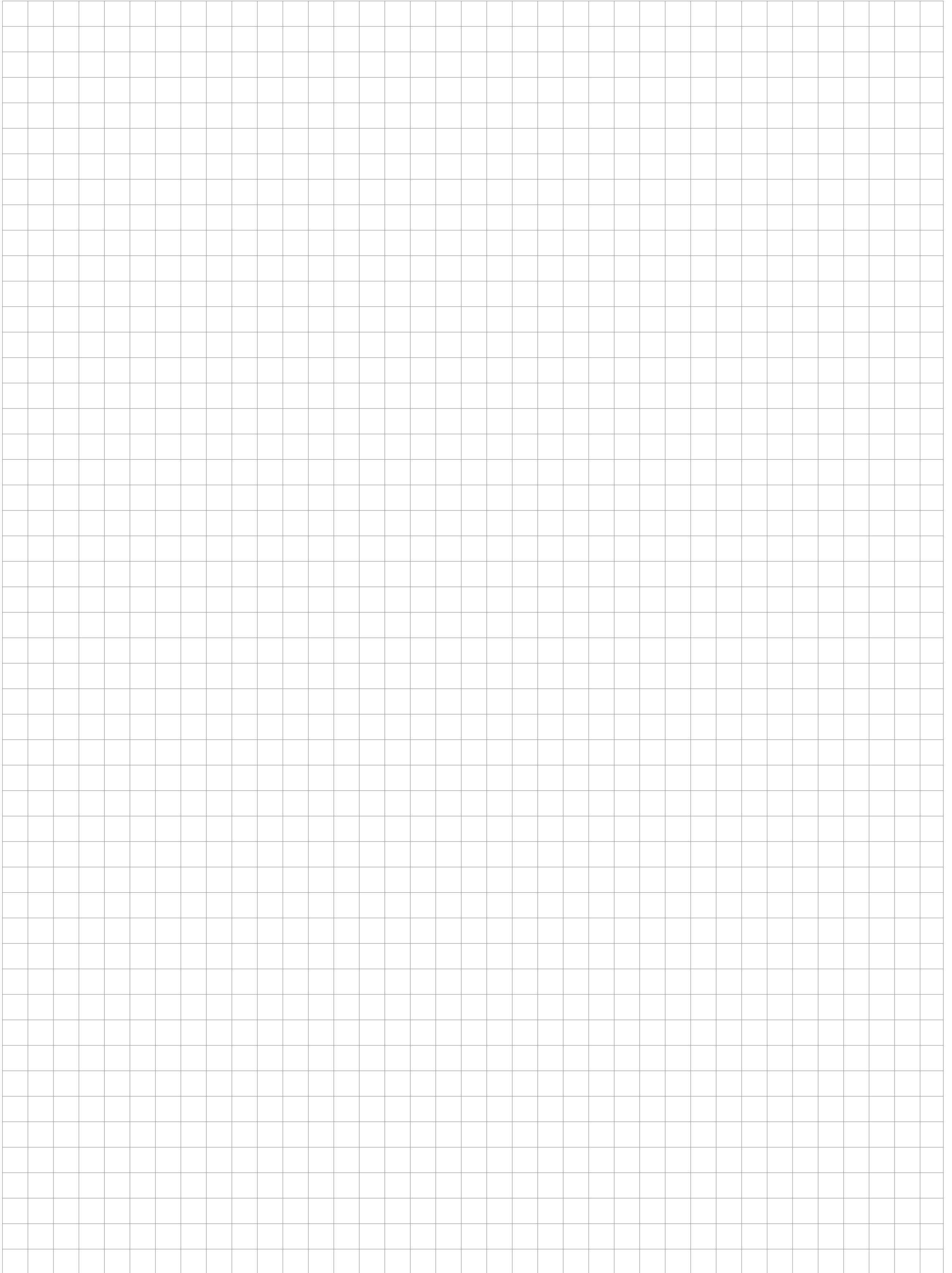
D) Gedikpaşa Tiyatrosu

E) Diyojen Tiyatrosu

Çözüm:

Tanzimat Dönemi'nden sonra edebiyatımıza giren modern tiyatro bundan sonraki dönemlerde aşama aşama gelişmeye devam etmiştir. Servetifünun Dönemi'nde dönemin sanatçıları tarafından ikinci plana atılmış gibi dursa da özellikle Millî Edebiyat Dönemi'nde gelişmesini hızlandırmıştır. Bu dönemde ilk resmî tiyatro olan Darülbedayi Osmanî'nin kurulması Türk tiyatrosuna katkı sağlamıştır.

Cevap: C

1. Aşağıdakilerden hangisi geleneksel Türk tiyatrosunun özelliklerinden biri değildir?

A) Sözlü halk geleneği ürünleridir.
B) Doğaçlama olarak oynanır.
C) Mizah üzerine kurulu oyunlardır.
D) Dekor unsurları azdır.
E) Müzik ve ritim en önemli unsurdur.

2. Aşağıdakilerden hangisi geleneksel Türk tiyatrosunun türleri arasında gösterilemez?

A) Meddah
B) Orta oyunu
C) Komedi
D) Köy seyirlik oyunları
E) Gölge oyunu

3. Aşağıdakilerden hangisi Karagöz oynatıcılarının üstadı sayılır?

A) Şeyh Küşteri
B) Mehmet Çelebi
C) Nazif Bey
D) Hayalî Memduh
E) Hayalî Küçük Ali

4. Aşağıdakilerden hangisi Karagöz oyununun kişilerinden biri değildir?

A) Çelebi
B) Pişekâr
C) Zenne
D) Tiryaki
E) Beberuhi

5. Aşağıdakilerden hangisi orta oyunu için söylenemez?

A) Deyimler kullanılarak anlatım zenginleştirilmiştir.
B) Yanlış anlaşılma üzerine kurulu bir oyundur.
C) Küşteri meydanı adı verilen sahnede oynanır.
D) Kişiler bakımından oldukça zengin bir oyundur.
E) Kişiler tip özelliği gösteren yarı aydın ya da okumamış kimselerdir.

6. Orta oyununda, söylenenleri yanlış anlayan ve okumamış kesimi temsil eden kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kavuklu
B) Zenne
C) Yahudi
D) Acem
E) Çelebi

7. Aşağıdakilerden hangisi orta oyununda asıl olayın işlendiği bölümdür?

A) Dilek
B) Muhavere
C) Fasıl
D) Mukaddime
E) Bitiş

8. Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatında Batılı anlamda yazılmış ilk tiyatro örneğidir?

A) *Macera-yı Aşk*
B) *Şair Evlenmesi*
C) *Finten*
D) *İçli Kız*
E) *Sabr ü Sebat*

9. Modern tiyatro aşağıdaki dönemlerden hangisinde Türk edebiyatına girmiştir?

A) Halk Edebiyatı Dönemi

B) Servetifünun Dönemi

C) Fecriati Dönemi

D) Cumhuriyet Dönemi

E) Tanzimat Dönemi

10. Türk edebiyatında sahnelenen ilk tiyatro eseri ve yazarı aşağıdakilerin hangisinde doğru verilmiştir?

A) Ahmet Vefik Paşa - *Zoraki Tabip*

B) Direktör Ali Bey - *Kokana Yatıyor*

C) Şinasi - *Şair Evlenmesi*

D) Şemsettin Sami - *Gave*

E) Namık Kemal - *Vatan yahut Silistre*

11. Aşağıdakilerin hangisi Karagöz oyununun özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Usta çırak geleneği içinde sürdürülür.

B) Farklı kesimlerden kahramanlar vardır.

C) Yanlış anlaşılmalardan doğan komedi üzerine kuruludur.

D) Dekor ve tasvirler zamanla değişikliğe uğramıştır.

E) Tasvirleri oynatan kişiye hayalî denir.

12. Türklerde Orta Asya'dan bu yana var olan hikâye anlatma geleneğinin İslam kültüründeki benzer gelenekle birleşmesiyle gelişir, son biçimini 16. yüzyılda kahvehanelerin açılmasıyla alır. Anlatma sanatı olmasıyla diğer türlerden ayrılırken ona dramatik nitelik kazandıran anlatı özellikleridir. Bu tek kişilik tiyatroda anlatılan konunun kaynağı sınırsızdır. Tek bir konu ya da belli bir organik bağ içinde anlatmak zorunda değildir.

Bu parçada söz edilen tiyatro türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Köy seyirlik oyunları

B) Orta oyunu

C) Meddah

D) Gölge oyunu

E) Kukla

13. I. İlk dönem eserleri teknik bakımdan zayıftır.

II. Eserler telif ve tercüme yoluyla ortaya konmuştur.

III. Sadece manzum eserler verilmiştir.

Numaralanmış cümlelerden hangisi Tanzimat Dönemi tiyatrosu için <u>söylenemez</u>?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) I ve III

14. Karagöz oyununun asıl bölümüdür. Bu kısımda Hacivat ile Karagöz'den başka tipler de perdeye girer. Oyunun akışına göre kendi kılık ve şiveleri ile Zenne, Çelebi, Tuzsuz Deli Bekir, Beberuhi, Tiryaki, Frenk, Yahudi, Acem, Matiz gibi değişik tipler perdeye girip çıkarlar.

Bu parçada söz edilen bölüm aşağıdakilerden hangisidir?

A) Mukaddime

B) Fasıl

C) Muhavere

D) Dua

E) Bitiş

15. I. Üç birlik kuralına uyulur.

II. Soylu bir dil kullanılmıştır.

III. Diyalog ve koro bölümlerinden oluşur.

Numaralanmış özelliklerin hangileri trajedi ve komedi için söylenebilir?

A) Yalnız II B) Yalnız III C) I ve II

D) I ve III E) II ve III

16. I. *Şair Evlenmesi*

II. *Kâbus*

III. *Zavallı Çocuk*

IV. *Lale Devri*

Numaralanmış eserler aşağıdaki yazarların hangisi ile <u>eşleştirilemez</u>?

A) Namık Kemal

B) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci

C) Şinasi

D) Halit Ziya Uşaklıgil

E) Musahipzade Celal

1. Aşağıdakilerden hangisi geleneksel Türk tiyatrosunu modern tiyatrodan ayıran özelliklerden biri <u>değildir</u>?

A) Yanlış anlamalara ve şive taklitlerine dayanan oyunlardır.

B) Dekor, sahne, kostüm gibi unsurlar oldukça az kullanılır.

C) Edebî anlayışlara göre değişik adlar alırlar.

D) Sözlü edebiyat kültüründen etkilenerek oluşturulmuşlardır.

E) Geleneksel Türk tiyatrosunda yer alan kişiler tip özelliği gösterir.

2. I. Zengin, mirasyedi

II. Uykucu

III. Cüce, yaygaracı

IV. Kadın rolündeki erkek

Numaralanmış özellikler aşağıdaki Karagöz oyunundaki hangi kişiyle <u>eşleştirilemez</u>?

A) Zenne

B) Külhanbeyi

C) Tiryaki

D) Beberuhi

E) Çelebi

3. Karagöz oyunu dört bölümden oluşur: <u>Mukaddime</u> (I), Hacivat'ın semai okuyarak perdeye geldiği bölümdür. Karagöz ve Hacivat arasında geçen salt söze dayanan olaylar dizisinden sıyrılmış, somutlaştırılmış ikili konuşmaların yer aldığı bölüme ise <u>fasıl</u> (II) denir. Asıl hikâyenin anlatıldığı, diğer tiplerin perdeye geldiği bölüm ise <u>muhavere</u> (III) bölümüdür. Oyunun sonunun haber verildiği, Karagöz ile Hacivat'ın oyundaki yanlış anlamalardan dolayı seyirciden özür dilediği, bir sonraki oyunun duyurusunun yapıldığı bölüm <u>bitiş</u> (IV) adını alır.

Bu parçadaki bilgi yanlışlığının giderilebilmesi için aşağıdakilerden hangileri yer değiştirmelidir?

A) I ve II B) I ve IV C) II ve III

D) II ve IV E) III ve IV

4. Karagöz sanatçıları usta çırak ilişkisi içinde yetişmektedir. Karagöz sanatçısının yanına çırak olarak giren ve ---- adı verilen yardımcısının eğitimi, tasvirlerin değneklere takılması ile başlar ve oyun oynatabilecek niteliğe erişmesine kadar devam eder.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) tasvir

B) hayalî

C) yardak

D) Küşteri

E) kukla

5. Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Karagöz oyunu kukla oyunu iken orta oyununda kişiler gerçektir.

B) Karagöz oyunu bir kişi tarafından yönetilirken orta oyunu birçok kişi tarafından oynanır.

C) Karagöz oyununda oynatıcı seyirciden uzaktır, orta oyununda ise oyuncular seyirci ile iletişim hâlindedir.

D) Karagöz oyunu eskilere dayanır, orta oyunu ise modern tiyatroya daha yakındır.

E) Karagöz oyunu millî ögeler taşırken orta oyunu millî ögelerden uzaktır.

6. Aşağıdakilerden hangisi Karagöz ve orta oyununda yer alan ortak tiplerden <u>değildir</u>?

A) Mirasyedi, züppe

B) Okumuş, eğitimli üst tabaka

C) Kavgacı kabadayılar

D) Görgüsüz, kaba insanlar

E) Tutumlu ve kanaatkâr kişiler

7. I. Zurnacı Pişekâr havası çalar.
II. Pişekâr Kavuklu'ya iş bulur.
III. Pişekâr izleyiciden özür diler.
IV. Kavuklu ve Pişekâr karşılıklı konuşur.

Numaralanmış cümlelerde orta oyununun hangi bölümüne dair bilgi verilmemiştir?

A) Mukaddime
B) Muhavere
C) Bitiş
D) Fasıl
E) Döşeme

8. Tanzimat Dönemi'nde telif ve tercüme birçok tiyatro eseri kaleme alınmıştır. ---- gibi devrin önde gelen devlet adamları ve yazarları bu dönemde tiyatro eserleri yazmışlardır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilemez?

A) Ahmet Vefik Paşa
B) Abdülhak Hamit Tarhan
C) Şemsettin Sami
D) Nabizade Nazım
E) Direktör Ali Bey

9. Osmanlı'nın son dönemlerinde güzel sanatlar evi anlamına gelen Dârülbedâyi (Osmanî) isminde bir konservatuvar kurulmuştur. Burada hem oyuncu yetiştirilmiş hem de yeni eserler sahneye konmuştur. Günümüzde bu kurum Şehir Tiyatroları olarak varlığını sürdürmektedir.

Bu parçada söz edilen edebî dönem aşağıdakilerden hangisidir?

A) Servetifünun Dönemi
B) Fecriati Dönemi
C) Tanzimat Dönemi
D) Cumhuriyet Dönemi
E) Millî Edebiyat Dönemi

10. Türk tiyatrosunda geleneksel olanla modern olanı buluşturmayı başarmış yazarlardandır. Özellikle komedi oyunlarında biçim olarak Batı'nın "çerçeve sahne" tekniği ile yazmış fakat geleneksel tiyatrodaki tiplerden yararlanmıştır. Yazar hem geleneksel Türk tiyatrosundakilere yaklaşan tipler yaratmış hem de teknik bazı özellikleri ile geleneksel Türk tiyatrosunu meydan sahneden klasik Batı tiyatrosunun çerçeve sahnesine taşımıştır. *Köprülüler, İstanbul Efendisi, Lâle Devri, Macun Hokkası, Kaşıkçılar, Yedekçi* eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci
B) Musahipzade Celal
C) Aka Gündüz
D) Namık Kemal
E) Mehmet Rauf

11. **Aşağıdakilerden hangisi Tanzimat Dönemi tiyatrosunun bir özelliği değildir?**

A) Eserler telif, tercüme ve adaptasyon yöntemi ile ortaya konmuştur.
B) Türkçe oyunlar ilk kez bu dönemde sergilenmiştir.
C) Klasisizm ve romantizmden etkilenmişlerdir.
D) Toplumsal yaşamdaki aksaklıklar ve tarihî konular işlenmiştir.
E) Bu dönemde tiyatroların dili oldukça doğal ve sadedir.

12. **Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?**

A) Hacivat: Kişisel çıkarlarını ön planda tutar.
B) Çelebi: Kibar ve mirasyedi bir tiptir.
C) Zenne: Karagöz oyununda kadınlara verilen genel isimdir.
D) Tuzsuz Deli Bekir: Yaşı büyük aklı küçük bir tiptir.
E) Karagöz: Bilgisiz, eğitim almamış bir tiptir.

1. Oyunu başlatır, yürütür ve bitirir. Bir tür yönetmen işlevi üstlenir. Elindeki iki dilimli tahtadan şakşağı adam dövmek, kapı açmak gibi durumlar için kullanır. Oyunun sahneye koyucusu, yöneticisi ve başoyuncusu olduğu için şakşağın oyunu yürütmek, hareketleri yönlendirmek, oyunculara işlerini bildirmek gibi işlevleri de bulunmaktadır. Sırtında çevresi kürklü bir cüppe, altında çakşır, ayaklarında mest, başında dört dilimli bir serpuş bulunur.

Bu parçada söz edilen orta oyunu kişisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Kavuklu
B) Zenne
C) Pişekâr
D) Çelebi
E) Muhacir

2. PİŞEKÂR — Bilmem ki, sana göre bir iş nasıl bulunur... Okuman?

KAVUKLU — Yok.

PİŞEKÂR — Yazman?

KAVUKLU —Yok.

PİŞEKÂR — Peki bir zanaatın?

KAVUKLU — O da yok.

(…)

PİŞEKÂR — Benim bildiğim sen belli başlı bir sanat sahibi değilsin birader, ben sana ne iş bulabilirim?

KAVUKLU — Allah Allah…İsmail sen istersen bana pekâlâ bir iş bulabilirsin. Ben bugünlerde uşaklığa

bile razıyım.

PİŞEKÂR — Aman birader o nasıl söz. Biz seninle kardeşten daha ileriyiz senin uşak olmanı ister miyim? Dur, dur aklıma bir şey geldi. Resimden anlar mısın?

Bu parça orta oyununun hangi bölümünden alınmış olabilir?

A) Fasıl
B) Mukaddime
C) Muhavere
D) Bitiş
E) Söyleşme

3. (I) Geleneksel Türk tiyatrosunda Karagöz, kukla gibi bir araçla oynatılan, meddah gibi tek anlatıcılı sözlü seyirlik oyunlarının yanında canlı oyuncularla oynanan orta oyunu da bulunmaktadır. (II) Oyunun başkişileri Kavuklu ve Pişekâr'dır. (III) Orta oyunu seyircinin çevrelediği bir meydanda belli bir konu etrafında herhangi bir yazılı metne bağlı kalmadan canlı oyuncularla oynanan doğmaca bir oyun türüdür. (IV) Yüzyıllar boyunca dramatik özellikte, kişileştirmeye dayanan sözlü oyunların karışımından doğma bir gelişimle orta oyunu en son biçimini almıştır. (V) Kavuklu oyunun başında ve sonunda oyunculara doğrudan seslenir, oyunu tanıtır, kusurları için özür diler, gelecek oyun hakkında bilgi verir, duyurusunu yapar.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

4. Elindeki şakşakla oyun alanına giren Pişekâr seyircileri selamlar, onlarla ve zurnacıyla konuşur, daha sonra oyunun adını söyleyerek oyunu başlatırdı. Bundan sonra zurna Kavuklu havası çalarken meydana Kavuklu ile Kavuklu arkası gelirlerdi. Kimi zaman da bunlardan önce zenne takımı veya Çelebi gibi kişiler gelip Pişekâr ile iş konuşurlardı. Kavuklu ile Kavuklu arkası oyuna girdikleri zaman aralarında söyleşirlerdi. Çoğu kez bu söyleşmenin sonunda aniden Pişekâr'la karşılaşıp korkarlar, bu korku ve şaşkınlıkla birbirlerinin üzerine düşerlerdi. Bundan sonra, oyunun Pişekâr ve Kavuklu arasında geçen ---- bölümü gelirdi.

Bu parçadaki boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) muhavere B) fasıl C) mukaddime
D) bitiş E) musahabe

5. Yeni oyunları yaratma ve halkın ihtiyaçlarını belirlemede önderlik etmiş yazar, yönetmen, müzisyen, oyuncu ve tasvir yapımcısı kimliklerini birleştiren çok yönlü bir sanat adamıdır. Bu sanatçılar oyunlardaki bütün tipleri ve müzikleri tek başına seslendiren, oyunları izleyici kitlesine göre doğaçlama olarak değiştirebilen, tasvirlerini kendi yapan ve bu yönleriyle örneğine az rastlanan yetenek ve zekâya sahip kişilerdir.

Bu parçada söz edilen kişi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Hayalî B) Küşteri C) Yardak D) Tiryakî E) Çelebi

6. Birçok edebiyat ve tiyatro araştırmacısı tarafından derli toplu bir biçimde incelenmiş Tanzimat sonrası tiyatro metnidir. Cevdet Kudret, bu töre komedisinin modern Türk tiyatrosunun inşasına doğru önemli ve başarılı bir adım olduğunun altını çizer. Ona göre bu oyunda orta oyunu ve Karagöz gibi yerli oyun geleneklerini Fransız tiyatrosunun etkileriyle başarılı bir biçimde birleştirmiş, canlı ve inandırıcı bir sahne dili kullanmış ve özgün bir tiyatro terminolojisi geliştirmiştir.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Şair Evlenmesi*
B) *Vatan yahut Silistre*
C) *Gülnihal*
D) *Zavallı Çocuk*
E) *Akif Bey*

7. Batılılaşma çabalarının etkisinin görüldüğü bu yıllarda Güllü Agop tarafından Osmanlı Tiyatrosu isminde bir topluluk kurulmuştur. Dönemin ünlü edebiyatçılarının yazdığı oyunlar ve yabancı dillerden Türkçeye kazandırılmış çeviriler bu topluluk tarafından Gedikpaşa Tiyatrosu'nda sahnelenmiştir.

Aşağıda verilen eserlerden hangisi parçada söz edilen dönemde yazılmamıştır?

A) *Zoraki Tabip*
B) *Afife Anjelik*
C) *Eşber*
D) *Celalettin Harzemşah*
E) *Pençe*

8. Tanzimat Dönemi'nde tiyatro çeviriler ve adapteler yoluyla edebiyatımızda yer almıştır. Özellikle ---- Moliére'nin on altı eserini edebiyatımıza kazandırmıştır. Uyarlama konusundaki başarısı hem kendisini hem de tiyatronun halk tarafından sevilmesini sağlamıştır. Bursa'da tiyatro kurmuş, tiyatronun sadece İzmir ve İstanbul ile sınırlı kalmasına engel olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Namık Kemal
B) Ahmet Vefik Paşa
C) Direktör Ali Bey
D) Musahipzade Celal
E) Ahmet Cevdet Paşa

9. I. *Vatan yahut Silistre*
II. *Zor Nikâh*
III. *Şair Evlenmesi*
IV. *Baykuş*

Numaralanmış eserler aşağıdakilerden hangisi ile eşleştirilemez?

A) İlk sahnelenen oyun
B) İlk çeviri eser
C) İlk manzum eser
D) İlk tarihî oyun
E) İlk töre komedisi

10. **Aşağıdakilerden hangisi Abdülhak Hâmit Tarhan'ın yabancı ülkeleri anlattığı tiyatro eserlerinden biri değildir?**

A) *Macera-yı Aşk*
B) *Nesteren*
C) *Zeynep*
D) *Duhter-i Hindu*
E) *İçli Kız*

1. Özellikle gerçekçi halk hikâyelerini anlatmışlardır. Bu hikâyelerde olağanüstü ögeler atılmış; dev, peri gibi tabiatüstü varlıklara, insanüstü gücü olan kahramanlara, menkıbelerdeki kerametlere yer verilmemiştir. Hikâyesini düzyazıyla, konuşma diliyle anlatmıştır. Şiir dilini kullanmamış, yerine göre taklitlerle gerçeklik duygusunu güçlendirmeye çalışmıştır. Sözlü ve yazılı kaynakların yanında günlük olayları da anlatır. Hikâyelerinde abartıya kaçmamaya çalışır, ideal kahramanlar yerine her gün rastlanılan insanları konu edinir. İzleyicilerini çeşitli fıkra ve şakalarla eğlendirmeye, oyalamaya çalışır.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisi üzerinde durulmaktadır?

A) Hayalî
B) Meddah
C) Küşterî
D) Yardak
E) Hayalbâz

2. Köylü tiyatrosu geleneği, işlevleri bakımından kut törenlerinden kaynaklandığından halk tiyatrosu geleneğinden ayrılır. Halk tiyatrosu profesyonel oyuncularca oynanırken köylü tiyatrosunun böyle bir özelliği yoktur, ritüele dayanır, yapı olarak göstermecidir, topluca oynanır ve oyuncular amatördür. Cumhuriyet Dönemi'nden sonra halk bilimcileri tarafından araştırılan köy seyirlik oyunlarının özgün metinleri, bugün de araştırma ve inceleme konusu olmaktadır.

Bu parçadan köy seyirlik oyunları ile ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Kaynağını çok eski inanç ve törelerden almaktadır.
B) Günümüz folklorunun hâlâ ilgi alanı içerisindedir.
C) Halk tiyatrosundan uygulama biçimleri yönünden farklılık gösterir.
D) Günümüzde özgün metinlerine tam olarak ulaşılmıştır.
E) Ritüellerin kaynaklık ettiği ve gösterme yoluyla iş gören oyunlardır.

3. Orta oyunu, oyunlar farklı olsa da aynı kalan ve tekrarlanan basit bir olaylar dizisine ve bu olaylar dizisinin yarattığı eyleme dayanır. Bütün orta oyunu örneklerinde görülen bu olaylar dizisi Pişekâr'ın işsiz olan Kavuklu'ya bir iş, zennelere de ev bulmasıdır. Kavuklu, Pişekâr'ın bulduğu bu iş sayesinde oyun alanındaki ---- yerleşir ve böylece sürekli sahnede kalmış olur. Zenneler de Pişekâr'ın bulduğu eve, oyun alanındaki ---- yerleşirler. Taklitler teker teker ya Kavuklu'ya bir iş yaptırmaya ya da zenneleri ziyarete gelirler ve böylece Kavuklu ile karşılaşmaları mümkün olur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) dükkâna - yeni dünyaya
B) palangaya - dükkâna
C) hayalbâza - yardağa
D) arzbara - hayalbaza
E) yeni dünyaya - arzbara

4. KARAGÖZ: Ben de tencereyi okuttum geldim.

HACİVAT: A birader, tencere okur mu?

KARAGÖZ: Kazan okur da tencere okumaz mı?

HACİVAT: A birader, bunun mektebi nerde?

KARAGÖZ: Beyazıt'ta, Kazancılariçi'nde.

HACİVAT: Efendim, ustaları, kalfaları?

KARAGÖZ: Hepsi orda dururlar, tiki tak tiki tak…

HACİVAT: Karagözüm, öyle değil. Yani bendeniz şuraya gelirken, güzel güzel semai okuyaraktan geldim.

KARAGÖZ: İşte ben de öyle yaptım.

HACİVAT: Sen ne yaptın?

KARAGÖZ: Ben de çaydanlığı okuttum geldim.

HACİVAT: A birader, çaydanlık okur mu?

KARAGÖZ: Semaver okur da çaydanlık okumaz mı?

Bu parçadan yola çıkarak aşağıdakilerden hangisinin Karagöz'deki muhavere bölümünün özelliklerinden biri olduğu <u>söylenemez</u>?

A) Oyunun iki temel kişisi arasında geçmektedir.
B) Yanlış anlaşılmaya dayalı mizah yaratılmıştır.
C) Oyunun ana kahramanı Hacivat semai okumuştur.
D) Karşılıklı konuşmaya dayalı bir bölümdür.
E) Gerçek bir olay örgüsüne rastlanmaz.

5. Namık Kemal'in edebî türler içinde en çok tiyatroya ilgi duyduğu ve bu bağlamda eserler kaleme aldığı birçok edebiyat tarihçisinin dikkatini çekmiştir. O ---- adlı eserinin ön sözünde tiyatronun ne olduğuna dair bilgiler vermiş, tiyatronun amaçlarını açıklamıştır. Namık Kemal, bu yazıyı hazırlarken Victor Hugo'nun *Cromwell* ön sözünden esinlenmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Vatan yahut Silistre*
B) *Zavallı Çocuk*
C) *Âkif Bey*
D) *Celalettin Harzemşah*
E) *Kara Bela*

6. **Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi dil ve anlatım bakımından farklıdır?**

A) *Pençe*
B) *Füruzan*
C) *Körebe*
D) *Cidal*
E) *Balıkesir Muhasebecisi*

7. I. Şehabettin Süleyman
II. Müfit Ratip
III. Tahsin Nahit

Numaralanmış sanatçılardan hangileri Fecriati Dönemi'nde tiyatro türünde eser vermiştir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) I ve III
E) I, II ve III

8. **Millî Edebiyat Dönemi tiyatrosu ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci bu dönemde uyarlamalar yapmıştır.
B) Yusuf Ziya Ortaç, manzum tiyatro olan *Binnaz*'ı bu dönemde yazmıştır.
C) Ömer Seyfettin *Mahcupluk İmtihanı* adlı tiyatro oyunu yazmıştır.
D) Halit Fahri Ozansoy, *Köşebaşı* adlı eserini bu dönemde kaleme almıştır.
E) Musahipzade Celal bu dönemin önemli tiyatro yazarlarındandır.

9. Modern tiyatronun ortaya çıkışından itibaren konuyla ilgili tartışmalar genellikle geleneksel Türk tiyatrosu kapsamına giren canlandırmaya dayalı gösterilerin "tiyatro" hatta "sanat" sayılıp sayılamayacağı ve bu gösterilerin modern tiyatronun hazırlayıcısı olup olmadığı noktalarında yoğunlaşmıştır. Bizde bu konudaki ilk değerlendirmeler Namık Kemal'e aittir. Bu türden tartışmalar Cumhuriyet'ten sonra da devam etmiştir. Ahmet Hamdi Tanpınar'ın, Niyazi Akı'nın, Kenan Akyüz'ün konuyla ilgili kayda değer yorumlar ortaya koyduğunu belirtmek gerekir

Bu parçada asıl vurgulanmak istenen aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cumhuriyet'ten sonra modern tiyatronun ortaya çıkışı ile ilgili araştırmalar yapılmıştır.
B) Modern tiyatronun ortaya çıkışı ile ilgili ilk çalışma Tanzimat Dönemi'nde yapılmıştır.
C) Modern tiyatronun ortaya çıkışıyla ilgili araştırmalar tez niteliğinden ötedir.
D) Bazı araştırmacılar geleneksel Türk tiyatrosunu tiyatro olarak değerlendirmemektedir.
E) Geleneksel Türk tiyatrosunun doğuşu, gelişimi ve etki alanı üzerinde tartışmalar sürmektedir.

10. **Aşağıdaki seçeneklerin hangisinde eser ve yazıldığı dönem yanlış eşleştirilmiştir?**

A) *Baykuş* - Millî Edebiyat Dönemi
B) *Diken* - Servetifünun Dönemi
C) *Hurrem Sultan* - Fecriati Dönemi
D) *Ahde Vefa* - Tanzimat Dönemi
E) *Hazan Bülbülü* - Servetifünun Dönemi

1. Aşağıdakilerden hangisi Faruk Nafiz Çamlıbel'in tiyatro türündeki eserlerinden biri <u>değildir</u>?

A) *Canavar*

B) *Akın*

C) *Kahraman*

D) *Ateş*

E) *Sabır Taşı*

<u>Çözüm:</u>

Canavar, Akın, Kahraman, Ateş adlı tiyatrolar Faruk Nafiz Çamlıbel'e aittir. *Sabır Taşı* adlı eser ise Necip Fazıl Kısakürek tarafından yazılmıştır.

Cevap: E

2. Tiyatro türünde yazdığı eserlerinde halk kültürüne ait unsurları sıklıkla kullanmıştır. Eserlerini oluştururken geleneksel tiyatrodan, *Dede Korkut Hikâyeleri*'nden yararlanmıştır. Sade bir dil kullandığı tiyatroları vasıtasıyla millî bir ruh oluşturmaya çalışmıştır. *Bir Pazar Günü, Satılık Ev, Köşebaşı* tiyatro türündeki eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada tanıtılan sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sabahattin Kudret Aksal

B) Cevdet Kudret Solok

C) Ahmet Kutsi Tecer

D) İsmail Hakkı Baltacıoğlu

E) Necip Fazıl Kısakürek

<u>Çözüm:</u>

Tiyatrolarında halk kültürüne önem veren, geleneksel tiyatrodan faydalanan ve sade bir dil kullanan sanatçı Ahmet Kutsi Tecer'dir.

Cevap: C

3. Necip Fazıl Kısakürek'in tiyatro türündeki bu eseri Fransız işgali altındaki Maraş'ta geçmektedir. Eserin kahramanı olan Ferhat, kardeşi Osman'ın çeteciler tarafından öldürüldüğünü öğrenir. Bunun üzerine Ferhat çetecilerle amansız bir mücadeleye girişir.

Bu parçada sözü edilen tiyatro eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Tohum*

B) *Şakacı*

C) *İnanmak*

D) *Kurtlar*

E) *Sağanak*

<u>Çözüm:</u>

Şakacı adlı eser Sabahattin Kudret Aksal'a, *İnanmak* adlı eser İsmail Hakkı Baltacıoğlu'na, *Kurtlar* adlı eser Cevdet Kudret Solok'a, *Sağanak* adlı eser Yakup Kadri Karaosmanoğlu'na aittir. Necip Fazıl Kısakürek'e ait olan ve işgal altındaki Maraş'ı anlatan eser ise *Tohum*'dur.

Cevap: A

4. Aşağıdakilerden hangisi 1923-1950 yılları arasındaki Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosunun özelliklerinden biri <u>değildir</u>?

A) Muhsin Ertuğrul, modern Türk tiyatrosunun kuruluşuna katkı sunmuştur.

B) Tiyatro eserleri, Cumhuriyet değerlerinin halka ulaşmasına aracılık etmiştir.

C) Tiyatro eserlerinde Anadolu'ya bir yöneliş söz konusudur.

D) Kurtuluş Savaşı ve genel Türk tarihi işlenen konular arasındadır.

E) İmgeli, sanatlı ve konuşma dilinden uzak bir dil kullanımı tercih edilmiştir.

<u>Çözüm:</u>

A, B, C, D seçeneğinde verilen bilgiler 1923-1950 yılları arasındaki Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosunun özelliklerindendir. E seçeneğinde verilen bilgi ise yanlıştır. Bu dönemde imgeli ve sanatlı bir dil yerine sade bir dil kullanılmıştır.

Cevap: E

5. Aşağıdakilerden hangisi 1923-1950 Cumhuriyet Dönemi tiyatrosunda işlenen öncelikli konulardan biri değildir?

A) Türk tarihi ve millî bilinç

B) Aile kurumunu ve geleneksel yapıyı bozan ağır hayat şartları

C) Değer çatışmaları, köy gerçekliği, gelenekler

D) Modern şehir hayatının getirdiği bunalımlar

E) Gecekondulardaki uyum ve kimlik sorunları

Çözüm:

Modern şehir hayatının getirdiği problemler, 1950 sonrasında ağırlıklı işlenen konular arasındadır. Diğer konular Cumhuriyet Dönemi'ne aittir.

Cevap: D

6. Aşağıdakilerden hangisi Cumhuriyet Dönemi tiyatro yazarlarından Ahmet Kutsi Tecer için söylenemez?

A) Ele aldığı konuları, üretkenliği, yetkinliği ve dili ile Türk tiyatrosuna katkılar vermiştir.

B) Oyunlarında halk kültüründen ve halk motiflerinden faydalanarak halkın konuştuğu Türkçe'yi şiirli bir dille yazıya geçirmiştir.

C) Eserlerinde toplumsal değişmeyi ve kendi kültürüne yabancılaşmayı, zıtlıklarla vererek diyalektik açıdan ele almıştır.

D) *Köşebaşı* adlı eserinde, Rüstempaşa'da üç yol ağzında meydana gelen olayları Macit Bey meselesi etrafında ele alır.

E) *Koçyiğit Köroğlu*'nda Türk halkının kader karşısında mutlak teslimiyetini temel unsur olarak ele alıp bu mutlak teslimiyetin doğurduğu trajediyi anlatır.

Çözüm:

A, B, C ve D seçenekleri doğru, E seçeneği yanlıştır. E seçeneğindeki tanıtılan eser Ahmet Kutsi Tecer'in *Yazılan Bozulmaz* adlı eseridir.

Cevap: E

7. Cumhuriyet Dönemi tiyatrosu hakkında aşağıdaki cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) Darülbedayinin başına Muhsin Ertuğrul geçince tiyatro çağdaş bir sanat hâline dönüşmüştür.

B) Geleneksel Türk tiyatrosu da varlığını sürdürmüştür.

C) Bu dönemde Batı tiyatrosu örnek alınarak trajedi, komedi ve dram türlerinde eserler yazılmış, epik tiyatro örnekleri verilmiştir.

D) Bu dönemde Musahipzade Celal'in yazdığı *Fermanlı Deli Hazretleri,* üç perdelik bir dramdır.

E) Muhsin Ertuğrul, Halit Fahri Ozansoy'un *Baykuş* piyesini sahneleyerek başrolde oynamıştır.

Çözüm:

Fermanlı Deli Hazretleri adlı eser dram değil üç perdelik bir komedidir.

Cevap: D

8. 1923-1950 yılları arasında tiyatro, daha çok Cumhuriyet değerlerinin halka aktarılmasında bir araç olarak kullanılmıştır. Bu dönemde çağdaş Batı uygarlığına erişme yolunda gösterilmesi gereken çabalar tiyatro aracılığıyla anlatılmıştır. Anadolu'ya yönelimin yoğunlaştığı bu dönem tiyatrosunda Kurtuluş Savaşı, Türk tarihi, Batılılaşma, eski ve yeni yaşam biçimlerinin çatışması vb. sıkça işlenen temalardır. ---- *Fermanlı Deli Hazretleri*'ni , ---- *Hisse-i Şayia*'yı, ---- *Sönmeyen Ateş*'i, ---- *Akın*'ı bu dönemde kalame almıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki sanatçılardan hangisi getirilemez?

A) Musahipzade Celal

B) Muhsin Ertuğrul

C) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci

D) Nahid Sırrı Örik

E) Faruk Nafız Çamlıbel

Çözüm:

Bu dönemde Musahipzade Celal'in *Fermanlı Deli Hazretleri*, İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci'nin *Hisse-i Şayia*, Nahid Sırrı Örik'in *Sönmeyen Ateş*, Faruk Nafiz Çamlıbel'in *Akın*, adlı eserleri türün tanınmış örneklerindendir. Muhsin Ertuğrul'a ait herhangi bir eser verilmemiştir.

Cevap: B

9. **Aşağıdaki Cumhuriyet Dönemi tiyatrosuna ait yazar-eser eşleştirmelerinden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

A) Ahmet Kutsi Tecer - *Koçyiğit Köroğlu*

B) Münir Hayri Egeli - *Bayönder*

C) Reşat Nuri Güntekin - *Sönmeyen Ateş*

D) Orhan Asena - *Hurrem Sultan*

E) Vedat Nedim Tör - *Üç Kişi Arasında*

Çözüm:

A, B, D ve E seçeneklerinde verilen yazar - eser eşleştirmesinde bir bilgi yanlışı yoktur. C seçeneğinde verilen *Sönmeyen Ateş* Nahid Sırrı Örik'e ait bir eserdir.

Cevap: C

10. **Aşağıdaki Cumhuriyet Dönemi sanatçılarından hangisi tiyatro türünde eser vermemiştir?**

A) Yaşar Nabi Nayır

B) Nurullah Ataç

C) Faruk Nafiz Çamlıbel

D) Musahipzade Celal

E) İsmail Hakkı Baltacıoğlu

Çözüm:

Cevap B seçeneğidir. A, C, D, E seçeneklerinde verilen sanatçılar Cumhuriyet Dönemi Türk Tiyatrosu'nun tiyatro türünde eser veren sanatçılarıdır. B seçeneğinde verilen Nurullah Ataç tiyatro türünde eser vermemiş, deneme ve eleştiri türünde verdiği eserlerle tanınmıştır.

Cevap: B

11. Gazetecilik yönü de bulunan yazar 1942-1970 yılları arasında yirmi bir tiyatro eserini Türk tiyatrosuna kazandırmıştır. Eserlerinde toplum sorunlarını ele almış, insanlar arasındaki çatışmaları işlemiştir. *Paydos* adlı oyunu yurt dışında sahnelenen ilk Türk oyunu olması bakımından önemlidir. Yazarın *Harput'ta Bir Amerikalı* adlı tiyatro eseri yabancı hayranlığını eleştiren bir komedidir.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Asena

B) Ahmet Kutsi Tecer

C) Cevat Fehmi Başkut

D) Haldun Taner

E) Selahattin Batu

Çözüm:

Parçada tanıtılan yazar Cevat Fehmi Başkut' tur.

Cevap: C

1. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Ahmet Kutsi Tecer - *Köşebaşı*

B) Necip Fazıl Kısakürek - *Tohum*

C) Halit Fahri Ozansoy - *Sönen Kandiller*

D) İbnürrefik Ahmet Nuri - *Paydos*

E) Nazım Hikmet Ran - *Unutulan Adam*

2. **Aşağıdaki eserlerden hangisi türü bakımından diğerlerinden farklıdır?**

A) *Bir Adam Yaratmak*

B) *Hülleci*

C) *Sönen Kandiller*

D) *Sultan Hamid Düşerken*

E) *Paydos*

3. Madde ve ruh, Doğu ile Batı karşıtlığı çerçevesinde değişen ve bozulan değer yargılarını irdeleyen oyunlar kaleme alan sanatçı 1935'te *Tohum* piyesini yazar. O, "Her şeyin ve her hadisenin anahtarını ruhta ve göze görünmeyende bulan prensip" düsturu ile hareket etmiştir. Sırasıyla *Künye* (1938), *Para* (1942) *Nam-ı Diğer Parmaksız Salih* (1949) piyeslerini kaleme alır. Tiyatro tarihimiz açısından asıl önemli eseri 1937 tarihli *Bir Adam Yaratmak*'tır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nazım Hikmet Ran

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

C) Reşat Nuri Güntekin

D) Yaşar Nabi Nayır

E) Necip Fazıl Kısakürek

4. **Aşağıdakilerin hangisinde 1923-1950 yılları arasında yazılan tiyatro eserleri bir arada verilmiştir?**

A) *Bir Kavuk Devrildi - Taş Parçası - Midas'ın Kulakları*

B) *Fermanlı Deli Hazretleri - Canlı Maymun Lokantası - Sönmeyen Ateş*

C) *Paydos - Himmet'in Oğlu - Unutulan Adam*

D) *Toros Canavarı - Kösem Sultan - Tersine Akan Nehir*

E) *Künye - Hürriyet Apartmanı - Fazilet Eczanesi*

5. **Aşağıdaki sanatçılardan hangisi 1923-1950 yılları arasında tiyatro türünde eser <u>vermemiştir</u>?**

A) Refik Erduran

B) Necip Fazıl Kısakürek

C) Faruk Nafiz Çamlıbel

D) Halit Fahri Ozansoy

E) Behçet Kemal Çağlar

6. Oyun yazarlığını başlı başına uğraş olarak benimseyen, bu verimliliğini Cumhuriyet'te de sürdüren bir yazardır. ---- tiyatroyla doğrudan doğruya uğraşmış, oyunculuk, yöneticilik yapmış, öyle ki Osmanlı Donanma Cemiyetinin oynadığı *Alemdar* adlı oyununda başrole çıkmıştır. Daha çok uyarlama oyunlarıyla ve bunları sanki yerli eser gibi yeniden yaratılmışçasına bize uygulamakta gösterdiği başarıyla ilgiyi çekmiştir. *Şer'iye Mahkemesinde, Belkıs, Himmet'in Oğlu* ve *Son Ateş* hem konuları hem de işleyişleri bakımından yazarın olgunluk dönemi eserleridir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Abdülhak Hamit Tarhan

B) Hüseyin Suat

C) İbnürrefik Ahmet Nuri Sekizinci

D) İsmail Hakkı Baltacıoğlu

E) Münir Hayri Egeli

7. Aşağıdakilerden hangisi Faruk Nafiz Çamlıbel'e ait tiyatro eserlerinden biri değildir?

A) *Canavar*

B) *Yayla Kartalı*

C) *Akın*

D) *Özyurt*

E) *İnkılâp Çocukları*

8. KÖROĞLU: Kusura kalma. Ben bir haydudum. Herkes beni kınar. Ama sen bir dost gibi konuşuyorsun.

SES: Baban seni Bolu Beyi'nden öcünü almak için gönderdi. O zaman toy bir delikanlıydın. Yellerle boğuşuyor, sellerle kapışıyordun. Bindiğin Kır At'ı, yedeğimde, buraya getirdim. Çamlıbel'de bir kule yapmak için sana öğüt verdim. Hatırlıyor musun? (Sütun halinde bir ışık belirir, ilerler, Köroğlu'na yaklaşır. Işık sütunu içinde bir tayf görülür.)

KÖROĞLU: Kaman Ata!

KAMAN: Hiçbir gün, içini dökmek için çekildiğin bu kuytu yerde, seni bu akşamki kadar bunalmış görmedimdi. İşte sana göründüm.

KÖROĞLU: Yirmi yıl döğüştüm, savaştım. Daha babamın öcünü...

KÖROĞLU: Bunu nasıl yapabilirim?

KAMAN: Gök Tanrı seni bu iş için seçti.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kaman Ata'nın Köroğlu'na yaptığı tavsiyeler yer almaktadır.

B) Bolu Beyi'nin, halkına yaptığı iyilikler üzerinde durmaktadır.

C) Mitolojik ve olağanüstü unsurlardan yararlanılmıştır.

D) Olayın akışı karşılıklı konuşmalar aracılığıyla sağlanmıştır.

E) Babasının öcünü almak isteyen bir kahramandan bahsetmektedir.

9. Aşağıdakilerden hangisi 1923-1950 yılları arasındaki Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosunda işlenen konulardan değildir?

A) Kurtuluş Savaşı'nda yaşanan olaylar

B) Batılılaşmanın sebep olduğu değişimler

C) Tarihî ve mitolojik unsurlar

D) İlahî aşkın yaşattığı duygular

E) Toplumun yaşadığı sorunlar

10. Reşat Nuri Güntekin'in tiyatro eserleriyle ilgili aşağıda verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Aile ve evlilik temalarını sıklıkla işlemiştir.

B) Toplumsal gerçeklere ve sorunlara değinmiştir.

C) Soyut aşkla ilgili konuları anlatmıştır.

D) Toplumsal sorunlara eleştirel bir dille yaklaşmıştır.

E) Günlük konuşma dilini kullanmıştır.

11. ---- Türk edebiyatında tiyatro denince akla gelen ilk isimlerdendir. Kendisi kabare tiyatrosunun öncüsüdür. Toplumun aksayan yanlarını mizah ve ironiden yararlanarak anlatmıştır. Zengin bir dili ve toplumun her kesiminden kahramanları vardır. Bunlar onun iyi bir gözlemci olduğunu ve bu gözlemleri eserlerine yansıttığını da göstermektedir. Türk edebiyatının ilk epik tiyatrosu olan ---- ile Türk sanatına büyük katkıda bulunmuştur. Onun eserlerinde toplumcu gerçekçilik ve bireyin iç dünyası birbiriyle kaynaştırılmış olarak verilir.

Bu paragrafta boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Turgut Özakman - *Şu Çılgın Türkler*

B) Haldun Taner - *Keşanlı Ali Destanı*

C) Güngör Dilmen - *Canlı Maymun Lokantası*

D) Cevat Fehmi Başkut - *Buzlar Çözülmeden*

E) Turan Oflazoğlu - *Güzellik ile Aşk*

1. Yakup Kadri Karaosmanoğlu, ---- adlı eserinde aşklara engel olan kadere karşı güçsüzlüğü, ---- adlı eserinde ise eski ile yeni arasındaki çatışmaları anlatmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) *Mağara - Sağanak*
B) *Veda - Mağara*
C) *Mağara - Nirvana*
D) *Sağanak - Veda*
E) *Nirvana - Sağanak*

2. Aşağıdakilerden hangisinde 1923 - 1950 yılları arasındaki Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosuyla ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) Sosyal, siyasi ve ekonomik gelişmeler tiyatronun konusu olmuştur.
B) Karşılıksız aşkın kişilerin ruh dünyasında oluşturduğu duygular işlenmiştir.
C) Muhsin Ertuğrul, modern Türk tiyatrosunun oluşumunda etkili olmuştur.
D) Türk efsane ve masalları aracılığıyla millî duygular aşılanmaya çalışılmıştır.
E) Batı tiyatrosundan alınan tekniklerin uygulanması için çaba gösterilmiştir.

3. Aşağıdakilerden hangisi Faruk Nafiz Çamlıbel'in tiyatrolarından biridir?

A) *Dev Aynası*
B) *Tersine Dönen Şemsiye*
C) *Yalancı Tanık*
D) *Evler Yıkılınca*
E) *Küçük Şehir*

4. Nahid Sırrı Örik, ---- adlı tiyatrosunu 1933 yılında yazmıştır. Eserde Kurtuluş Savaşı'nda yaşanan sıkıntılar dile getirilmeye çalışılmıştır. Eserdeki kişiler sadakat, fedakârlık, hırs, çıkarcılık gibi farklı özellikleriyle yansıtılmıştır. Yazar, bu eserini Millî Mücadele'yi destekleyen bir bakış açısıyla yazmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilebilir?

A) *Eski Resimler*
B) *Sönmeyen Ateş*
C) *Yazılan Bozulmaz*
D) *Satılık Ev*
E) *Ümidin Güneşi*

5. Reşat Nuri Güntekin'in aşağıdaki eserlerinden hangisinin türü farklıdır?

A) *Bir Kır Eğlencesi*
B) *Bir Köy Öğretmeni*
C) *Miskinler Tekkesi*
D) *Balıkesir Muhasebecisi*
E) *Eski Rüya*

6. Cumhuriyet Dönemi'nde Darülfununda rektörlük yapmış, böylece dönemin ilk rektörü olmuştur. "Eğitim Reformu Akımı"nın Türkiye'deki ilk temsilcisidir. Okullarda tiyatronun kullanımına yönelik çalışmalar yapmış, oyunlar yazıp sahnelemiştir. 1910'lu yıllarda Türkiye'de tiyatronun bir eğitim yöntemi olarak kullanımına öncülük etmiş bir pedagogdur.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada sözü edilen yazara ait tiyatrolardan biri değildir?

A) *Sait Çelebi*
B) *Ahşap Konak*
C) *Hayvanlar*
D) *Akıl Taciri*
E) *Karagöz Ankara'da*

7. HÜSREV – Sana bir haberim var. Mansur birkaç gün evvel benden Selma'yı istedi.

ULVİYE – Yâ! Ne cevap verdin?

HÜSREV – Cevabı ben vermeyeceğim. Selma verecek. Mansur çok iyi bir çocuktur... Yegâne dostumdur diyebilirim. Sor bakalım Selma'ya! Mansur sabırsızlanıyor.

ULVİYE – Sen sorsan daha iyi değil mi? Selma seni çok sever. Elinde büyüdü gibi bir şey. Babası yerindesin.

HÜSREV – Benim bir genç kıza böyle teklifler yapmak hoşuma gitmez. Onun yengesisin. Senin söylemen daha yakışık alır.

ULVİYE – Eğer Selma'nın Mansur'u kabul etmesini istiyorsan sen söyle! Onun üzerinde, sen hepimizden daha tesirlisin.

HÜSREV – Bu meselede Selma'ya tesir etmek istemem. Fakat söyleyeceğim. (Merdivenden ayak sesleri gelir. Selma ile Mansur inerler.)

Aşağıda verilenlerden hangisi bu parçada öne çıkan duygulardan biridir?

A) Hasret

B) Hırs

C) Kıskançlık

D) Merak

E) Nefret

8. Bir öykünün karakterlerin davranışı yoluyla bir düşünceyi aktarmak üzere konuşma ve hareket yardımıyla sahne üzerinde eyleme dönüştürüldüğü edebî türdür. Bütün sanatları kullanıp bunları uyumlu bir biçime dönüştüren tek sanattır. Bu türün eserleri kendine özgü kuralları ve nitelikleri olan bir yaratıdır. Özünde hareket vardır. Sözü görünüşe, düşünceyi eyleme sokar.

Bu parçada özellikleri verilen yazı türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Efsane

B) Hikâye

C) Masal

D) Roman

E) Tiyatro

9. YOLCU – Sizi rahatsız etmezsem biraz daha oturmak istiyorum. (Hancı elinde mum Ferhad Bey'e bakar. Yolcuya cevap vermediğini görünce Birinci Ağa'nın arkasından sol taraftaki kapıya yürür, çıkarlar.)

FERHAD BEY – Maraş sizi yolunuzdan alıkoydu. Kim bilir İstanbul'daki evinize ne kadar hasret çekiyorsunuz.

YOLCU – Şimdilik Maraş'tan başka hiçbir yeri düşünmüyorum. Kendimi buraya o kadar kaptırdım ki bir an için bu çerçevenin dışında alaka bulmaz oldum.

FERHAD BEY – Maraş size bir an için bütün alakalarınızı unutturabildiyse ne mutlu! Fakat artık o an da geçti. Boğuşma kızgınlığını kaybetti. Artık bizi anladıklarını sanıyoruz. Bugün yarın çekilmelerini bekliyoruz. Yolunuza devam edebilirsiniz.

YOLCU – Evet, bugünlerde yola çıkmalıyım. Fakat bilmem, içimde tuhaf bir his var. Henüz buraların cazibesi bende devam ediyor.

FERHAD BEY – Mademki boğuşma bitmiş gibidir.

YOLCU – Seyredilecek şey kalmamış demektir değil mi? Doğru! Buna rağmen herhangi bir hâdiseyi yapanların iç yüzü beni sarmış olacak ki hadise bitmekle alakam kesilmiyor.

Bu parçayla ilgili,

I. Kahramanların ruh hâli üzerinde durulmuştur.
II. Diyalog tekniğinden yararlanılmıştır.
III. Olağanüstü bir olay işlenmiştir.

yargılarından hangileri söylenebilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

10. **1923-1950 yılları arasındaki Türk tiyatrosu ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?**

A) Arapça ve Farsça kelimelerin olduğu ağır bir dil kullanılmıştır.

B) Edebî sanatlarla yüklü kapalı bir anlatım tercih edilmiştir.

C) Yan ve mecaz anlamlı kelimeler sıklıkla kullanılmıştır.

D) Sembolik ifadelerin yer aldığı alegorik bir anlatım tercih edilmiştir.

E) Cumhuriyet değerlerini anlatan konular işlenmiştir.

1. FUAT – Sen yanlış anlamışsın. Ne ise, bu ehemmiyeti haiz bir nokta değil. (Kerim'e) Paşa hazretleri, tekrar ediyorum, imza salâhiyetini haizim. Bu mühimmatı en müsait şartla, vermeğe hazırlandığınız fiyattan aşağı bir fiyatla, hiç komisyon almadan ve en kısa bir müddet içinde teslim edeceğim. Muameleyi yarın yapabiliriz. (Galip masadan uzaklaşır ve hırsından titrediği belli ola ola, pencereden karanlıkları seyre dalmış görünmeye çalışır.)

KERİM (Ayağa kalkmıştır.) – Can ve yürekten teşekkür ederim Beyefendi!

FUAT (Sesi titreyerek) – Vazifemi yapıyorum, (Pek kısa bir sükût) Bunu yapmakta gecikmiş bulunuyorum.

(Artık sükûn bularak) Şimdi bir ricam var Paşa hazretleri.

KERİM – Söyleyin oğlum.

FUAT – Anadolu'yu bu halde bırakıp Avrupa'ya yahut İstanbul'a dönmek benim için elim olacak. Vatanın bütün evlatları ölüm ve hayat mücadelesinde iken benim zevk ve refaha dönmem anlıyorum ki artık kabil değil. Mütekait doktor yüzbaşısıyım. Gerçi mesleğimi bırakalı hayli oldu. Vücudumdan büyük bir istifade edileceğini ümit edemem. Lakin hiç değilse mütevazı bir asistan gibi hastanelerde çalışabilirim. Zatıalinizden her nerede olursa olsun bir hastane hizmeti rica edeceğim.

Bu parçada aşağıdaki tiyatro terimlerinden hangisinin örneği yoktur?

A) Dekor

B) Karakter

C) Tirat

D) Replik

E) Diyalog

2. Eser üç perdelik tarihî bir piyes olup 1932'de Ankara Halkevi'nde temsil edilir. Sanatçı bu eserde klasik trajedi unsurlarına yer vermiştir. Hükümdar baba ve oğul çekişmesi, oğlun babayı öldürmek istemesi de Türk ve Yunan mitolojisinde görülen ortak bir motiftir. Konu destansı bir konudur. Eserde tabiat, toprak ve vatan sevgisi, göç, taht kavgası, savaş, aşk konuları işlenmiştir. Türkçenin şiir dili eserde en güzel şekliyle kullanılmıştır.

Bu parçada sözü edilen tiyatro eseri aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Canavar*

B) *Yayla Kartalı*

C) *Akın*

D) *Ateş*

E) *Kahraman*

3. Yazı hayatına Meşrutiyet Dönemi'nde başlamış ancak en güzel eserlerini Cumhuriyet Dönemi'nde vermiştir. Türk tiyatrosunun önemli yazarlarından olan ----, oyunlarının konusunu daha çok Osmanlı tarihinden almıştır. Eserlerinde çeşitli dönemlerdeki sosyal hayatı, töreleri, batıl inançları mizahi bir eleştirel tavırla ele almıştır. 18. yüzyıl Osmanlı sosyal hayatından kesitler sunan *İstanbul Efendisi*, adalet ve yönetim kurumlarındaki yozlaşmayı anlattığı *Aynaroz Kadısı*, değer yargıları ile ilgili çıkarımlar yapan *Bir Kavuk Devrildi* adlı oyunu eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer

B) Faruk Nafiz Çamlıbel

C) Musahipzade Celal

D) Reşat Nuri Güntekin

E) İbnürrefik Ahmet Nuri

4. Millî bir değer olarak vatan sevgisi konusunu işlediği ve dram türünde yazdığı *Sönmeyen Ateş* adlı eserinde fedakârlık konusunu da evrensel bir değer olarak öne çıkarmıştır. Eserdeki zaman Millî Mücadele yılları olup mekân ise Ankara'dır. Ayrıca Ankara dışında İtalya ve İstanbul gibi farklı yerler de vardır. *Muharrir, Oyuncular, Para Uğrunda, Alın Yazısı* gibi eserlerle Türk tiyatrosuna katkı vermiştir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

B) Cevat Fehmi Başkut

C) Necip Fazıl Kısakürek

D) Nahid Sırrı Örik

E) Ahmet Kutsi Tecer

5. İlk tiyatro oyunu olan *Canavar*, manzum bir şekilde yazılmış üç perdelik bir oyundur ve tür olarak Memleket Edebiyatı'nın temsillerinden biridir. Kişilerin ve olay örgüsünün dramatik gelişimi ve kurgusu, oyunun bir sinema filmi olarak uyarlanmasını sağlamıştır. Osmanlı devrinin son günlerinde köylünün durumu dile getirilir. *Akın* ise Orta Asya Türkleri arasında geçen bir olayın, destansı bir üslupta anlatımıdır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cevdet Kudret Solok

B) Faruk Nafiz Çamlıbel

C) Necip Fazıl Kısakürek

D) Nazım Hikmet Ran

E) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

6. **Aşağıda verilen yazar-eser eşleştirmelerden hangisi doğrudur?**

A) Necip Fazıl Kısakürek - *İstiklal*

B) Reşat Nuri Güntekin - *Tohum*

C) Ahmet Kutsi Tecer - *Köşebaşı*

D) Cevat Fehmi Başkut - *Özyurt*

E) Halit Fahri Ozansoy - *Paydos*

7. **Aşağıdakilerden hangisi Ahmet Kutsi Tecer'in *Koçyiğit Köroğlu* adlı eserine ait özelliklerden biri değildir?**

A) Bir halk kahramanının etrafında gelişen olaylar anlatılmıştır.

B) Modern insanın yaşadığı bunalımlardan bahsedilmiştir.

C) Olaylar destansı bir dil ve üslupla ifade edilmiştir.

D) Türk tarihinden ve efsanelerden yararlanılmıştır.

E) Mitolojik unsurlara yer verilmiştir.

8. Yaşadığı dönemin "popüler" yazarı olarak nitelendirilen ---- seyirciye ulaşan yirmi üç oyunuyla düşünce, duygu ve beğeni seviyesini tutarlı bir biçimde yakalamayı başarmıştır. Ayrıntılarına inilmeyen insan tipleri etrafında gelişen sosyal problemleri, oyunlarında güldürü hâlinde işlemiş; irdelediği sosyal kesimleri ve bunları temsil eden tipleri küçük düşürmeden konularını komik unsurlar çerçevesinde oluşturmuştur. Tiyatroda bir dönemin anatomisini sergileyen yazar, 1940-1950 dönemindeki oyunlarından *Büyük Şehir*'de Anadolu'dan İstanbul'a gelen insanların büyük şehirde nasıl aldatılıp sömürüldüklerini, *Ayarsızlar*'da ayrı dünyaların insanları olarak belirlenen iki kardeşten Aksaray'da yaşayan kardeşin sade hayatı yanında diğerinin Şişli çevresindeki zengin, gösterişli ve yapmacık hayatının gülünç karşıtlıklarını işlemiş; büyük şehir - taşra karşılaştırması ve doğurduğu çatışmaları sergilemiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer

B) Behçet Kemal Çağlar

C) Cevat Fehmi Başkut

D) Halit Fahri Ozansoy

E) Necip Fazıl Kısakürek

9. Musahipzade Celal tarafından komedi türünde yazılmış tiyatro eserlerinden biridir. Eserin başkahramanı Musa, Sultan İbrahim Dönemi'nde işlediği bir suç yüzünden idam cezası almıştır. Ancak idam edilecekken şans yüzüne güler ve idamdan kurtulur. Bunun üzerine insanlar onda keramet arar. Derdi olan ona koşar. Bu eserde yazar; dönemin toplumsal yaşamını, gelenek ve göreneklerini, batıl inançlarını gülünç yanlarıyla yansıtmıştır.

Bu parçada hakkında bilgi verilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Aynaroz Kadısı*

B) *Fermanlı Deli Hazretleri*

C) *İstanbul Efendisi*

D) *Lale Devri*

E) *Yedekçi*

1. TURGUT – Üstadım, efendim, yalvarırım beni kovmayın! Bir saniye dinleyin! Tesadüf bana, hakkınızda müthiş bir şey öğretti. Alçak bir düşman pususu. Nefretimden, kederimden ölüyorum. Size onu haber vermeğe geldim.

HÜSREV – Nasıl şeymiş o?

TURGUT – Üç gün evvel, gazetede, patron Şeref Bey'le asabiyeci Nevzat Bey buluştular. Patron beni bir iş için çağırmıştı. Yanımda konuşmakta mahzur görmeden devam ettiler.

HÜSREV – Size emniyetleri varmış demek?

TURGUT – Olmaz olsun böyle emniyet! Sizi, affedin söyleyemiyorum, bir yere kapatmak için tertibat alıyorlardı.

HÜSREV – Ne çekiniyorsunuz? Tımarhaneye desenize!

TURGUT – Evet üstadım! Nevzat icap eden raporu vereceğini söyledi. Hükümet doktorluğuna müracaat işi için birbirlerine randevu verdiler. Fakat ailenizden bir şikâyet lâzımmış. Nevzat bu şikâyeti validenizden alacağını söyledi. Alamasam bile onun da normal bir insan olmadığını bildiririm, umumun selâmet ve emniyeti noktasından resmî makamların dikkatini çekerim, dedi.

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Sembolik bir dil tercih edilmiştir.

B) Modern Türk tiyatrosuna bir örnektir.

C) Ağır ve süslü bir anlatımı vardır.

D) Mekân tasvirleri bulunmaktadır.

E) Tartışmacı anlatım biçimi kullanılmıştır.

2. **1923-1950 arası Türk tiyatrosu ile ilgili olarak**

I. Cumhuriyet Dönemi'nin ilk yıllarındaki oyun yazarları, daha çok Türk tarihine ve efsanelerine yönelmişlerdir.

II. Bu dönemde tiyatro yazarları özellikle işçi ve köylü kesiminin sorunlarına değinmişlerdir.

III. Tiyatro, Cumhuriyet değerlerinin halka aktarılmasında bir araç olarak kullanılmıştır.

IV. Haldun Taner, Turgut Özakman, Aziz Nesin gibi sanatçılar bu dönemde eserler vermişlerdir.

V. 1927'de, Darülbedayinin başına getirilen Muhsin Ertuğrul Türk tiyatrosunun gelişimine katkıda bulunmuştur.

yargılarından hangileri <u>yanlıştır</u>?

A) I ve III B) I ve V C) II ve IV D) III ve IV E) IV ve V

3. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi <u>yanlıştır</u>?**

A) Ahmet Kutsi Tecer - *Köşebaşı*

B) Necip Fazıl Kısakürek - *Tohum*

C) Halit Fahri Ozansoy - *Sönen Kandiller*

D) İbnürrefik Ahmet Nuri - *Paydos*

E) Nazım Hikmet Ran - *Unutulan Adam*

4. Cumhuriyet'in ilanıyla tiyatro, uygarlığın vazgeçilmez gereği olarak görülmüş; siyasi, ekonomik ve fikrî hareketlere bağlı bir gelişim göstermiştir. 27 Ekim 1914'te ilk resmî Türk tiyatrosu Darülbedayi kurulmuş, oyuncular yetiştirilmiş, oyunlar yazılmış, toplumda bir tiyatro bilinci oluşturulmuştur. Darülbedayi, 1931'de İstanbul Belediyesi Şehir Tiyatroları adını almıştır. Darülbedayinin başına getirilen Muhsin Ertuğrul, Batı'dan çevrilen çağdaş tiyatro eserlerini Türk topluluma sunmuş; oyunculuk, sahneleme, dekor kullanımı ve yetişmelerine katkıda bulunduğu oyuncularla günümüz Türk tiyatrosunun temellerini atmıştır. Tiyatro binalarının ve topluluklarının kurulması, oyuncuların yetişmesi, yerli oyunların yazılması, gazete ve dergilerde yazı ve eleştirilere yer verilip tartışmalar yapılması, tiyatronun gelişimine katkı sağlamıştır.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Tiyatronun gelişiminin toplumsal gelişmelere bağlı gerçekleştiği

B) Geleneksel tiyatro anlayışının tamamen terk edildiği

C) Batılılaşma sürecinin tiyatronun gelişimini hızlandırdığı

D) Tiyatronun ilk kez kurumsal bir ad aldığı

E) Batı'dan çevrilen eserlerin Türk tiyatrosunun gelişimine katkı sağladığı

5. **Aşağıdakilerden hangisi 1923-1950 yılları arasında Türk tiyatrosunda işlenen konulardan biri <u>değildir</u>?**

A) Eski-yeni kurumların karşılaştırılması

B) Türk milletinin yüce karakter özellikleri

C) Cumhuriyet rejiminin faziletleri

D) İşçi-köylü sorunları

E) Atatürk'ün fikir ve düşünceleri

6. Aşağıdakilerden hangisi Necip Fazıl Kısakürek'in *Tohum* adlı eserine ait özelliklerden biridir?

A) İki perdeden oluşan bir eserdir.

B) Absürt tiyatronun önemli örneklerinden biridir.

C) Olayların çoğu Anadolu'da geçmektedir.

D) Hüsrev adlı kahramanın başından geçenleri anlatır.

E) Ölüm korkusu eserin konularından biridir.

7. Eser, Necip Fazıl Kısakürek'in 1937 yılında yazdığı üç perdelik bir oyundur. Necip Fazıl eserinde, bir tiyatro yazarının geçirdiği büyük ruh çilesini ve hezeyanlarını anlatır. Ölüm korkusu, sanatın çilesi, kader konularına sürekli, farklı açılardan değinir. Konusu "meçhul bir tarihte, İstanbul'da" geçen oyunun karanlık, boğucu ve iç karartıcı bir atmosferi vardır. Yazar, aralıklarla iki yıl süren bir çalışma sonucunda oyunu tamamlamıştır. Oyun Necip Fazıl Kısakürek'in tiyatro yazarlığı konusunda ilk ustalık eseri olup Türk tiyatrosunun trajedi şaheserlerindendir.

Bu parçada Necip Fazıl Kısakürek'in hangi tiyatro eseri hakkında bilgi verilmiştir?

A) *Tohum*

B) *Bir Adam Yaratmak*

C) *Para*

D) *Künye*

E) *Reis Bey*

8. Cumhuriyetin onuncu yılını kutlamak amacıyla 1933 yılında, özellikle dönemin yazarlarına İstiklal Savaşı'nı ve inkılapları anlatacak eser yazmaları konusunda devlet desteği verilir. Bu dönemde Cumhuriyet coşkusunu, Kurtuluş Savaşı'nda halkın göstermiş olduğu kahramanlıkları, eski Türk kavimlerinin tarihini anlatan oyunlar kaleme alınır.

Aşağıdakilerden hangisi bu anlayışla yazılmış eserlerden biri <u>değildir</u>?

A) *Mavi Yıldırım*

B) *Gün Doğuyor*

C) *İnkılâp Çocukları*

D) *Keşanlı Ali Destanı*

E) *Özyurt*

9. Aşağıda verilen yazar - eser eşleştirmelerden hangisi <u>yanlıştır</u>?

A) Necip Fazıl Kısakürek - *Mukaddes Emanet*

B) Faruk Nafiz Çamlıbel - *Dev Aynası*

C) Nazım Hikmet - *Bir Adam Yaratmak*

D) Cevdet Kudret Solok - *Tersine Dönen Şemsiye*

E) Ahmet Kutsi Tecer - *Yazılan Bozulmaz*

10. İstemi Han – Kalmadı anayurtta bir tek yeşil yerimiz

Toprak suyu, susuzluk bizleri kemirmede

Anayurdun sesi de bu sularla alçaldı.(...)

O kadar bağlıyız ki yurda gönül bağıyle,

Öyle yoğrulmuşuz ki biz ona toprağıyle,

Varsın bütün ülkemiz susuzluktan ağarsın,

Yurdunda bir dikili ağaç kalmadığı gün

Yerinde durduğunu görürler gene Türkün...

Ayırmaya çalışmak ikisini boş emek:

Türk demek yurt demektir, yurt demek de Türk demek!

***Akın* adlı oyundan alınan bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?**

A) Oyunda tarihî karakter vardır.

B) Millî duygular ön plandadır.

C) Manzum şekilde yazılmıştır.

D) Olayın geçtiği zaman belirtilmiştir.

E) Vatana bağlılık duygusu anlatılmıştır.

1. Garip şiirinin önemli bir ismi olan sanatçı, tiyatro oyunlarında genelde toplumsal konuları işlemiştir. Hayatın hem gülünç hem de trajik yönlerini bir araya getirdiği dram türünde eserler vermiştir. *İçerdekiler, Ölümsüzler, Mikado'nun Çöpleri* adlı eserleri vardır.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Veli Kanık

B) Turgut Uyar

C) Melih Cevdet Anday

D) Oktay Rifat Horozcu

E) Ülkü Tamer

Çözüm:

Metinde sözü edilen ve eserleri verilen sanatçı Melih Cevdet Anday'dır.

Cevap: C

2. I. Toplumsal ve ekonomik sorunlar

II. Tarihî konular

III. Atatürk ilke ve inkılapları

Numaralanmış ifadelerden hangisi 1950 sonrası Türk tiyatrosunun konularındandır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II

D) II ve III E) I, II ve III

Çözüm:

1950 sonrası Türk tiyatrosunda konu olarak toplumsal ve ekonomik sorunlar, tarihî konular işlenmiştir. Fakat Atatürk ilke ve inkılapları 1923 - 1950 yılları arasında Türk tiyatrosunda konu olarak işlenmemiştir.

Cevap: C

3. I. Absürt tiyatro

II. Türk tiyatrosunun Shakespeare'i

III. Tarihî şahsiyetler

IV. Radyo tiyatrosu

Numaralanmış kavramlar aşağıdaki sanatçılardan hangisiyle eşleşmez?

A) Refik Erduran

B) Güngör Dilmen

C) Turan Oflazoğlu

D) Orhan Asena

E) Necati Cumalı

Çözüm:

Absürt tiyatronun en önemli temsilcisi Güngör Dilmen'dir. Türk tiyatrosunun Shakespeare'i Orhan Asena'dır. Yazdığı eserlerde tarihî şahsiyetlere yer veren sanatçımız Turan Oflazoğlu'dur. Radyo tiyatrosu oyunlarıyla tanınan sanatçımız Necati Cumalı'dır. B, C, D, E seçeneklerini yukarıdaki kavramlarla eşleştirebiliriz.

Cevap: A

4. Konularını daha çok tarih ve mitolojiden alan yazar, oyunlarındaki teknikle dikkatleri çekmeyi başarır. *Midas'ın Kulakları, Midas'ın Altınları, Midas'ın Kördüğümü* oyunlarıyla bir *Midas Üçlemesi* oluşturan yazar, absürt tiyatro alanında da Türk tiyatrosunun en önde gelen sanatçısıdır.

Bu parçada tanıtılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Özakman

B) Turan Oflazoğlu

C) Güngör Dilmen

D) Necati Cumalı

E) Orhan Asena

Çözüm:

Metinde sözü edilen sanatçı Güngör Dilmen'dir.

Cevap: C

5. Tarihî konular ve kişiler edebiyatımızda aynı roman ve öyküde olduğu gibi tiyatro oyunlarında da çokça işlenmiş konular arasındadır. Türk edebiyatında Turgut Özakman'ın ----, Orhan Asena'nın ---- ve Turan Oflazoğlu'nun ---- adlı oyunları bunun örnekleri arasında sıralanabilir.

Parçadaki boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangisi gelmelidir?

A) *Resimli Osmanlı Tarihi - Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe - Genç Osman*

B) *Ocak - Hurrem Sultan - Keziban*

C) *Resimli Osmanlı Tarihi - Genç Osman - Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe*

D) *Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe - Ocak - Hurrem Sultan*

E) *Ocak - Hurrem Sultan - Genç Osman*

Çözüm:

Resimli Osmanlı Tarihi Turgut Özakman'a, *Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe* Orhan Asena'ya, *Genç Osman* Turan Oflazoğlu'na ait eserlerdir.

Cevap: A

6. (I) Cumhuriyet Dönemi Türk tiyatrosu 1980'li yıllardan sonra durgun zamanlar geçirmiş, toplumsal konulardan uzaklaşarak bireysel temalara yönelim gerçekleşmiştir. (II) Bu dönemde eski oyunları yeniden canlandırma çabaları öne çıkmıştır. (III) Daha çok bireysel temalara, tarihî olay ve şahsiyetlerin yaşam öykülerine yönelme söz konusu olmuştur. (IV) Osmanlı tarihinden ilgi çeken olaylar ve şahsiyetler oyunlaştırılmış, Orhan Asena ve Güngör Dilmen Osmanlı tarihi ile ilgili başarılı örnekler vermişlerdir. (V) Ayrıca bu dönemde absürt tiyatro özellikleri taşıyan örnekler de sahnelenmiştir.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Güngör Dilmen, Osmanlı tarihini konu olarak işlememiştir.

Cevap: D

7. BAYEZİT: Kime karşı ne suç işlemişsek ona hesap vermek isteriz Paşa! Sizin aracılığınızla değil doğrudan doğruya kendisine. Siz çekilin aradan.

SOKULLU: Hünkârımız, Efendimiz buyurdular ki...

BAYEZİT: (Sinirli) Sizin Hünkâr Efendiniz, benim Hünkâr babam. Ve bize yüklenmek istenen suç bir efendiden çok, bir babaya karşı işlendiği zaman daha iğrenç oluyor. Daha korkunç oluyor.

SOKULLU: (Saygılı) Kimse size bir suç yüklemek istemiyor Şehzade'm.

Bu parça aşağıdaki yazarlardan hangisinin oyunundan alınmış olabilir?

A) Güngör Dilmen

B) Oğuz Atay

C) Refik Erduran

D) Orhan Asena

E) Behçet Necatigil

Çözüm:

Orhan Asena, tiyatrolarında ağırlıklı olarak tarihî konuları ele almaktadır. Verilen metin *Ya Devlet Başa ya Kuzgun Leşe* adlı tiyatro eserinden alınmıştır. Bu eserde de Bayezit, Sokullu gibi tarihî şahsiyetlere yer verildiği görülmektedir.

Cevap: D

8. I. *Deli Dumrul*
II. *Ben Anadolu*
III. *Kral Üşümesi*
IV. *Göç*
V. *Gazoz Ağacı*

Numaralanmış eserlerden hangisi farklı türde yazılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

I, II, III, IV numaralı öncüllerde verilen eserler tiyatro türünde yazılmıştır. V numaralı öncülde adı geçen eser hikâye türünde kaleme alınmıştır.

Cevap: E

9. I. Oyunda orta yaşlı, temiz kalpli, kendi hâlinde bir küçük memur olan koca ile gösteriş meraklısı, görgüsüz karısı arasındaki çatışma işlenir.

II. Oyunda, 31 Mart Vakası'ndan 1970'lere kadar gelişen toplumsal olaylar oyun kahramanları Vicdani ve Efruz'un hayatlarına paralel olarak anlatılır. Oyun iki karakter arasındaki tezat üzerine kurulmuştur.

III. Oyunda paranın hayatımızdaki yeri ele alınmıştır. Hayatını sadece para ve iktidar üzerine kuran kahramanın hikâyesi anlatılmaktadır.

IV. Oyun erkek egemen törelere başkaldıran Zehra'nın dramını konu alır.

İçerikleri verilen eserler aşağıdaki seçeneklerle eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) *Kurban*

B) *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım*

C) *Ayna*

D) *Hep ve Hiç*

E) *Deli Dumrul*

Çözüm:

I numaralı öncülde Cevat Fehmi Başkut'un *Ayna*, II numaralı öncülde Haldun Taner'in *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım*, III numaralı öncülde Vedat Nedim Tör'ün *Hep ve Hiç*, IV numaralı öncülde Güngör Dilmen'in *Kurban* adlı eserlerinin içeriklerine yer verilmiştir. Güngör Dilmen'in *Deli Dumrul* adlı eseriyle ilgili bilgi verilmemiştir.

Cevap: E

10. Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden farklı bir yazara aittir?

A) *Yar Bana Bir Eğlence*

B) *Zilli Zarife*

C) *Yemenimin Uçları*

D) *Eşeğin Gölgesi*

E) *Huzur Çıkmazı*

Çözüm:

A, B, D, E seçenekleri Haldun Taner'e ait eserlerdir *Yemenimin Uçları* adlı eser Refik Erduran'a aittir.

Cevap: C

11. Aşağıdakilerden hangisi 1970 sonrası Türk tiyatrosunun özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Bu dönem Türk tiyatrosu, 1960'larda başlayan geleneğin bir devamı niteliğindedir.

B) Bu dönemde eski kuşak yazarlar yazmaya devam etmiş, yeni bir kuşak yazar yetişmemiştir.

C) Bu dönemde Türk tiyatrosu öz, teknik, biçim ve oyun yazarlığı açısından büyük gelişme göstermiştir.

D) Bu dönemde oyunlarda tema çeşitliliği artmıştır, oyunlarda genellikle toplumsal sorunlar ele alınmıştır.

E) Epik ve uyumsuz tiyatro oyunları kaleme alınmıştır.

Çözüm:

A, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. Bu dönemde oyun yazarlığında eski kuşakla beraber yeni bir yazar kuşağı da yetişmiştir: Güngör Dilmen, Melih Cevdet Anday, Orhan Asena, Adalet Ağaoğlu, Başar Sabuncu vb.

Cevap: B

12. *Nalınlar*, İzmir'in Urla ilçesi civarında yaşanan bir aşk hikâyesini anlatan iki perdelik bir töre komedisidir. Köyün delikanlılarından Osman Yavaş, Esma'nın kızı Seher'e âşıktır. Ancak köy muhtarı kendi lehine şahitlik yapmadığı için kırgın olduğu Osman'ın Seher'le bir araya gelmesine engel olmak istemektedir. Diğer taraftan Seher'in ağabeyi de ailesinden kalan mirası paylaşmamak için kardeşini zengin biriyle evlendirmek istemektedir.

Parçada söz edilen eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turan Oflazoğlu

B) Necati Cumalı

C) Orhan Asena

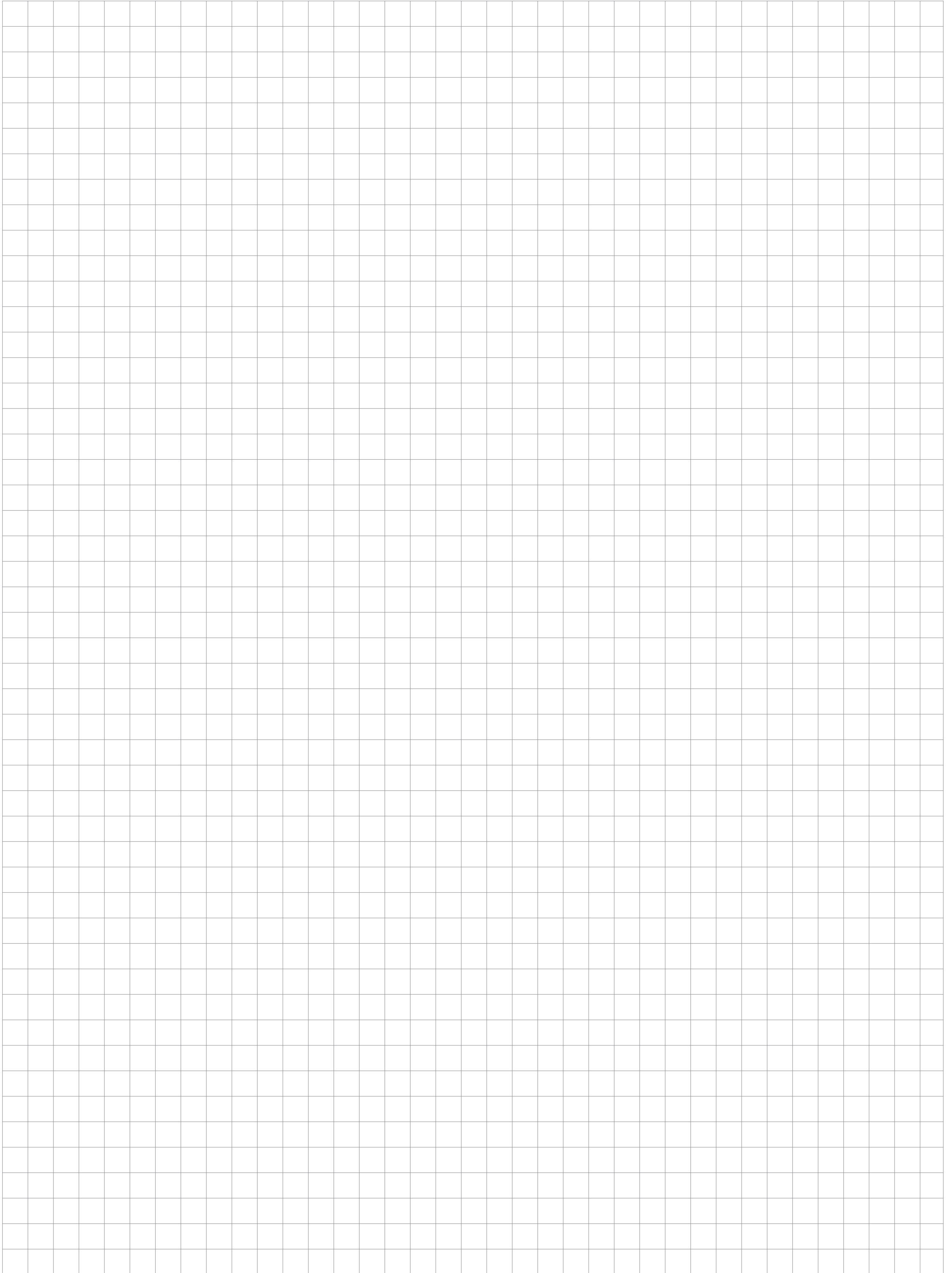
D) Haldun Taner

E) Güngör Dilmen

Çözüm:

Metinde söz edilen eserin yazarı Necati Cumalı'dır.

Cevap: B

1. Aşağıdakilerden hangisi 1950 sonrası Türk tiyatrosunun özelliklerinden <u>değildir</u>?

A) Tiyatroda teknik ve konu çeşitliliği bakımından ilerleme sağlanmıştır.

B) Dünyadaki tiyatro gelişmeleri takip edilerek başarılı eserler verilmiştir.

C) Hem devletin tiyatroya destek vermesi hem de özel tiyatroların açılmasıyla tiyatrodaki gelişim üst noktaya ulaşmıştır.

D) En çok Türk tarihiyle ilgili konularda eserler kaleme alınmıştır.

E) Başka türlerde eser veren birçok yazar aynı zamanda tiyatroya da ilgi göstermiştir.

2. Aşağıdakilerden hangisi 1950 sonrası Türk tiyatrosunda işlenen konulardan <u>değildir</u>?

A) Göç

B) Kentleşme

C) Hayal - hakikat çatışması

D) Kültürel çatışma

E) Topluma adaptasyon

3. Aşağıdakilerden hangisi Türk tiyatrosunda yaşanan sorunları çözmek için 1960 - 1980 arasında atılan adımlardan <u>değildir</u>?

A) Tiyatro binalarının sadece devlet tarafından yapılması

B) Akademik düzeyde tiyatro eğitimlerinin verilmesi

C) Tiyatro konusunda bilimsel araştırmaların artırılması

D) Tiyatro eleştirisinin gelişmesi için çaba gösterilmesi

E) Tiyatronun sorunlarına dair kongrelerin düzenlenmesi

4. Aşağıdakilerden hangisi 1950 sonrası Türk tiyatrosunda eser veren sanatçılardan <u>değildir</u>?

A) Haldun Taner

B) Hüseyin Suat Yalçın

C) Aziz Nesin

D) Turgut Özakman

E) Melih Cevdet Anday

5. Bu tiyatro türünde yazar hayata ve sahneye eleştirel bir gözle yaklaşabilmektedir. Sahnedekinin bir oyun olduğunu seyirciye hatırlatmak, izleyiciyi gözlemci yaparak onu etkin konuma sokarak bir yargıya varmak istenir. Bertolt Brecht "Burası bir tiyatro sahnesi ve sizler de izleyicilersiniz." diyerek seyirciyi oyunun dışında tutmuştur. Bu tiyatro anlayışını Türk edebiyatında ilk olarak benimseyen *Keşanlı Ali Destanı* ile Haldun Taner'dir.

Bu parçada söz edilen tiyatro türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Göstermeci tiyatro

B) Epik tiyatro

C) Absürt tiyatro

D) Kabare tiyatrosu

E) Tuluat tiyatrosu

6. Edebiyatımızın en önemli absürt tiyatro örneği sayılan ---- adlı eserde Batı'nın gelişmişlik ve gelişmemişlik kavramları ile Doğu'nun madde ve duygu kavramları karşı karşıya getirilip değerlendirilir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Midas'ın Kulakları*

B) *Bir Kilo Namus*

C) *Hurrem Sultan*

D) *Canlı Maymun Lokantası*

E) *Fehim Bey Konağı*

7. I. *Buzlar Çözülmeden* ve *Paydos* adlı eserleriyle ünlüdür.
II. Türkiye dışında oyunu sahnelenen ilk Türk oyun yazarıdır.

Verilen bilgiler aşağıdaki yazarlardan hangisiyle ilgilidir?

A) Oğuz Atay
B) Recep Bilginer
C) Refik Erduran
D) Muhsin Ertuğrul
E) Cevat Fehmi Başkut

8. **Aşağıdakilerden hangisi tiyatro türündeki yapıtlarıyla tanınan bir yazar değildir?**

A) Sabahattin Eyüboğlu
B) Güngör Dilmen
C) Haldun Taner
D) Refik Erduran
E) Recep Bilginer

9. **Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi Haldun Taner'e ait değildir?**

A) *Huzur Çıkmazı*
B) *Fazilet Eczanesi*
C) *Paydos*
D) *Sersem Kocanın Kurnaz Karısı*
E) *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım*

10. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) Haldun Taner - *Zilli Zarife*
B) Güngör Dilmen - *Genç Osman*
C) Turgut Özakman - *Ah Şu Gençler*
D) Turan Oflazoğlu - *Kösem Sultan*
E) Orhan Asena - *Hurrem Sultan*

11. Sanatçıya 1979 yılında ödül kazandıran *Fehim Paşa Konağı,* 1908 yılında 2. Meşrutiyet'in arifesinde Abdülhamit'in son günlerinde geçer. Eski Kabadayı Rasim Baba'nın oğlu Yusuf, gölge oyunuyla ilgilenmektedir. Bu durum Rasim Baba'yı rahatsız etmektedir. Oğlunun da kendisi gibi Fehim Paşa'ya bağlı ünlü bir kabadayı olmasını isteyen Rasim Baba, oğlunu Fehim Paşa'nın konağına götürür. Yusuf'un karagöz oynatıcısı olduğu öğrenilince bizzat Fehim Paşa tarafından gölge oyuncusu olarak görevlendirilir. Bir de Fehim Paşa'nın kızına âşık olunca eğlenceli olaylar dizisi gelişir.

Bu parçada söz edilen eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Özakman
B) Haldun Taner
C) Vasıf Öngören
D) Güngör Dilmen
E) Necip Fazıl Kısakürek

12. Edebiyat dünyasına şiirleri ile giren sanatçı; şiirlerinden başka hikâye, tiyatro, roman türünde de eserler vermiştir. Eserlerinde insan - çevre - kâinat münasebetlerini araştırmaya yönelik bir tutum görülen sanatçı, özellikle tiyatro türünde psikolojik ögeleri ve biçim arayışlarını öne çıkarmıştır. *Tersine Dönen Şemsiye, Kahvede Şenlik Var,* önemli tiyatro eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haldun Taner
B) Melih Cevdet Anday
C) Sabahattin Kudret Aksal
D) Tarık Buğra
E) Cevat Fehmi Başkut

13. **Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?**

A) *Fazilet Eczanesi* - Haldun Taner
B) *Harput'ta Bir Amerikalı* - Cevat Fehmi Başkut
C) *Sular Aydınlanıyordu* - *Nezihe Meriç*
D) *Kral Üşümesi* - Adalet Ağaoğlu
E) *Kurban* - Güngör Dilmen

1. ---- sahnede gösterilenlere aldanmamak gerektiğini, bunun bir oyundan ibaret olduğunu vurgular. Sahne ile seyirci arasında yakın bir diyalog vardır. Oyuncular zaman zaman seyircilere seslenirler ve sahnede gösterilenlerin bir oyundan ibaret olduğunu hatırlatırlar.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Epik tiyatro
B) Melodram
C) Kabare tiyatrosu
D) Operet
E) Dram

2. (I) 1960'larda gelişen siyasi ve sosyal olaylarla edebiyatımızda yeni bir dönem başlar. (II) Bu dönemde eskiye göre daha özgür bir ortam oluşur. (III) Türk tiyatrosu da bu ortamda daha zengin ve derin bir içerik kazanır. (IV) Yazarlar dili ağır, söz sanatlarıyla bezeli sanatkârane eserler kaleme alırlar. (V) Bu sebeplerle 1960'ların her açıdan Türk tiyatrosu için parlak bir dönem olduğu söylenebilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. 1950 sonrası Türk tiyatrosunun dikkat çeken en önemli özelliği tema zenginliğidir. Oyunlarda iç ve dış göç, gecekondulaşma, kültür farklılığı, kültürler arası çatışma, uyumsuzluk, yabancılaşma, işçi - köylü çatışması, orta sınıf ailelerin yaşadığı toplumsal ve ekonomik sorunlar vb. temalar ele alınır.

Aşağıdakilerden hangisi bu anlayışla eser veren sanatçılardan değildir?

A) Muhsin Ertuğrul
B) Melih Cevdet Anday
C) Refik Erduran
D) Turgut Özakman
E) Nezihe Meriç

4. Türk tiyatrosuna 1960'lı yıllarda giren absürt tiyatro ile ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?

A) Bu tiyatro türünde karşılıklı konuşmalarda sorulan sorulara verilen yanıtlar, uyumsuz ve saçma yanıtlardır.
B) Klasisizm akımına dayanan bir tiyatro türüdür.
C) Absürt tiyatro türünde serim, düğüm ve çözüm bölümleri dikkate alınmaz.
D) Geleneksel tiyatronun kurallarına ve düzenine bağlı kalınmamış, dekor reddedilmiştir.
E) Türk edebiyatında absürt tiyatronun ilk temsilcisi Güngör Dilmen olup bu türdeki eseri ise *Canlı Maymun Lokantası*'dır.

5. I. Oyun türünde adını duyurmuş olan sanatçımızdır.
II. Tiyatro tenkitleri ve mizahi hikâyeler de kaleme almıştır.
III. Köy romanları da yazmıştır.

Özellikleri verilen *Bir Kilo Namus, Canavar Cafer* gibi eserlerin de sahibi olan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Cevat Fehmi Başkut
B) Nezihe Meriç
C) Necati Cumalı
D) Turgut Özakman
E) Refik Erduran

6. Aşağıdakilerden hangisi 1980 sonrası Türk tiyatrosunun özelliklerinden değildir?

A) Toplumsal konulardan uzaklaşılarak bireysel temalara yönelim gerçekleşmiştir.
B) 1980'li yıllarda ortaya çıkan gelişmeler diğer sanat dallarını olduğu gibi Türk tiyatrosunu da olumsuz etkilemiştir.
C) 1980 sonrasında tiyatro durgunluk dönemine girmiş; gücünü, çeşitliliğini ve coşkusunu büyük ölçüde yitirmiştir.
D) Sanatçılar ağır bir dille “Sanat, sanat içindir.” anlayışıyla okunmak için eserler yazmışlardır.
E) 1980 sonrasında müzikaller sahnelenmiş ya da eski oyunları yeniden canlandırma çabaları öne çıkmıştır.

7. Gazetecilik yönü ağır basan yazar, tiyatrolarında çoğunlukla toplumsal aksaklıkları işler. Tiyatrolarının az sözcükle çok düşünce dile getirdiğini söyleyen sanatçı bu yönüyle tiyatroyu özellikle roman türünden ayırmıştır. *Parkta Bir Sonbahar Günüydü, Gazeteciden Dost, İsyancılar, Ben Devletim, Sarı Naciye* eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Asena

B) Muhsin Ertuğrul

C) Aziz Nesin

D) Recep Bilginer

E) Melih Cevdet Anday

8. Edebiyat yaşamına şiir ve öykü yazarak başlayan yazar, 1950 yılından sonraki Türk edebiyatının en önemli tiyatro yazarlarından olmuştur. Aldığı ödüller, tiyatroya katkıları ve yazdığı eserler nedeniyle "Türk tiyatrosunun Shakespeare'i" olarak anılan sanatçının ilk oyunu *Tanrılar ve İnsanlar*'dır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Orhan Asena

B) Cevat Fehmi Başkut

C) Ahmet Kutsi Tecer

D) Haldun Taner

E) Muhsin Ertuğrul

9. Modern sonrası Türk edebiyatında postmodern romanın öncü isimlerinden Oğuz Atay'ın ölümünden sonra sahnelenen tek oyunu olan ---- insanın kendisi, çevresi ve içinde bulunduğu koşullarla etkileşiminin ironik bir dille anlatılması üzerine kuruludur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Tutunamayanlar*

B) *Tehlikeli Oyunlar*

C) *Korkuyu Beklerken*

D) *Eylembilim*

E) *Oyunlarla Yaşayanlar*

10. **BÜYÜKANNE**: Uşaklar! (Dikkatle mutfağa bakar, ağzı kıpırdar Tarık bağırdığı için ona öfkelidir.) Uşaklar!

SAFİYE: (Solgun yüzlü, yorgun, büyükanneye karşı yumuşak) Yine ne var anne?

BÜYÜKANNE: Niçin bağırıyor bu adam? Bilmiyor mu ben hastayım?.. Uşaklar, hizmetçiler nerede?

SAFİYE: Yoklar.

BÜYÜKANNE: Nasıl yoklarmış?

SAFİYE: Bilmiyorum.

BÜYÜKANNE: Kim izin verdi onlara? Biri baksın buraya…

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Karşılıklı konuşmalardan oluşmuştur.

B) Devrik cümlelerle şiirsel anlatım sağlanmıştır.

C) Göstermeye bağlı metin özelliği taşımaktadır.

D) Günlük hayatta karşılaşılabilecek bir kesit verilmiştir.

E) Anlaşılır bir dille kaleme alınmıştır.

11. **Aşağıdaki tiyatro eserlerinden hangisi Güngör Dilmen'e ait değildir?**

A) *Akad'ın Yayı*

B) *Bağdat Hatun*

C) *Ben Anadolu*

D) *Troya İçinde Vurdular Beni*

E) *Çatıdaki Çatlak*

1. **HİDAYET:** Kokuyu aldılar hemen.

ZİLHA: Ne kokusu?

HİDAYET: Abim bugün tahliye oluyor ya.

ZİLHA: Tahliye mi oluyor?

NURİ: Eh, her gecenin bir sabahı var. (Onlara bakar.) Çanlarına ot tıkanacak abim çıkınca. İsterler mi?

Bu parça aşağıdaki eserlerden hangisinden alınmıştır?

A) *Canlı Maymun Lokantası*

B) *Gözlerimi Kaparım Vazifemi Yaparım*

C) *Keşanlı Ali Destanı*

D) *Elif Ana*

E) *Ben Anadolu*

2. (I) 2. Dünya Savaşı sonrasında ortaya çıkan ve hayatın akla aykırılığını, bilinen tüm sanatsal uyumları bozarak sahneye getiren tiyatro akımına göstermeci tiyatro adı verilmiştir. (II) Bu anlayış Türk edebiyatında 1960'lı yılların sonuna doğru etkili olmuştur. (III) Umutsuzluk, korku, anlamsızlık, topluma ve kendine yabancılaşan insanlar ön plana çıkarılmıştır. (IV) İnsanın yaşamındaki saçmalıklar ve uyumsuzluklar ele alınmıştır. (V) Bu tiyatro anlayışı ile birlikte geleneksel tiyatrolarda hem kurgusal hem de anlamsal birtakım değişiklikler görülmüştür.

Bu parçada numaralanmış yerlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

3. Şiirler yazan; Batı, divan ve halk şiirini çok iyi bilip onların özelliklerinden yararlanan sanatçı asıl olarak kendini tiyatroya adamıştır. Tiyatrolarında çoğunlukla tarihî konuları işlemiştir. *Kösem Sultan, Cem Sultan, Deli İbrahim* eserlerinden bazılarıdır.

Yukarıda söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Turgut Özakman

B) Turan Oflazoğlu

C) Cevat Fehmi Başkut

D) Refik Erduran

E) Orhan Asena

4. ---- *Cengiz Han'ın Bisikleti*'nde eski yaşam biçiminden kurtulmaya çalışan bir erkeğin tutumuyla Batılılaşmanın yanlış anlaşılmasını ele alır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdaki yazarlardan hangisi gelmelidir?

A) Refik Erduran

B) Orhan Asena

C) Turan Oflazoğlu

D) Haldun Taner

E) Güngör Dilmen

5. **Aşağıdakilerden hangisi Turan Oflazoğlu ve Orhan Asena'nın ortak özelliklerindendir?**

A) Millî Edebiyat Dönemi yazarı olmaları

B) Siyasal eleştiri türünde tiyatro yazmaları

C) Osmanlı tarihinden esinlenerek eserler yazmaları

D) Roman ve öykü türünde eserler kaleme almaları

E) Kabare tiyatrosunun Türk edebiyatındaki en önemli temsilcileri olmaları

6. Edebiyatın her türünde eserleri olan çok yönlü sanatçı; eserlerinde günlük izlenimleri, Ege köylüsüyle Anadolu insanın çaresizliklerini, Ege'deki tütün üreticileriyle işçilerin sorunlarını işler. Oyunlarını "yaşadıklarının altını çizmek" için kaleme aldığını söyleyen sanatçı; *Boş Beşik, Vur Emri, Ezik Otlar* gibi oyunları kaleme almıştır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Ahmet Kutsi Tecer

B) Necati Cumalı

C) Behçet Necatigil

D) Cevat Fehmi Başkut

E) Güngör Dilmen

7. Oyunlarıyla tiyatro edebiyatımıza önemli katkıda bulunan yazarlarımızdandır. Kendi türünde bir başyapıt olan *Ocak*'ta öyküyü sağlam bir yapıya oturttuğu, karşılıklı konuşmaları gerçek bir alışveriş ve sürükleyici bir etki tepki biçiminde örgütlediği, oyunun duygusal öyküsüne sevecen ve tatlı bir tavırla yaklaştığı görülür.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Oktay Rifat Horozcu

B) Nazım Kurşunlu

C) Recep Bilginer

D) Orhan Asena

E) Turgut Özakman

8. **Aşağıdaki eserlerden hangisi farklı bir türde yazılmıştır?**

A) *Keziban*

B) *Yemenimin Uçları*

C) *Toroslardan Öteye*

D) *Ayarsızlar*

E) *Günlerin Götürdüğü*

9. I. *Tanrılar ve İnsanlar*

II. *Ya Devlet Başa Ya Kuzgun Leşe*

III. *Fadik Kız*

Numaralanmış oyunlardan hangisi Orhan Asena'nın konusunu tarihten alan eserlerindendir?

A) Yalnız I B) I ve II C) I ve III

D) Yalnız II E) I, II, III

10. **Aşağıdakilerden hangisinde aynı yazara ait oyunlar bir arada verilmemiştir?**

A) *İsyancılar - Sarı Naciye - Gazeteciden Dost*

B) *Eşeğin Gölgesi - Astronot Niyazi - Ha Bu Diyar*

C) *IV. Murat - Sokrates Savunuyor - Kösem Sultan*

D) *Simavnalı Şeyh Bedrettin - Atçalı Kel Mehmet - Keşanlı Ali Destanı*

E) *Cengiz Han'ın Bisikleti - Büyük Jüstinyen - Uçurtmanın Zinciri*

11. Radyo programcılığı ile radyofonik oyun temeli ve pratiğinden beslenen mesleki arka planla tiyatro eserleri kaleme almış olan sanatçı; psikolojik boyutlu ve sosyal eleştiri içerikli oyunları, kadın ve aile sorunları, eğitim meseleleri, birey ve toplum konularını eserlerinde işlemiştir. *Çatıdaki Çatlak, Tombala, Evcilik Oyunu* önemli eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Haldun Taner

B) Güngör Dilmen

C) Turgut Özakman

D) Adalet Ağaoğlu

E) Orhan Asena

12. **Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?**

A) *Birtakım İnsanlar* - Oktay Rifat Horozcu

B) *Günün Adamı* - Haldun Taner

C) *Canavar Cafer* - Refik Erduran

D) *Deli Dumrul* - Orhan Asena

E) *Kanaviçe* - Turgut Özakman

1. (I) 1950 sonrası Türk tiyatrosu konu bakımından ve kullanılan teknikler bakımından eskiye göre ileri seviyelere ulaşmıştır. (II) Hem devletin tiyatroya destek vermesi hem de özel tiyatroların açılmasıyla tiyatrodaki gelişim üst noktaya varmıştır. (III) Bu dönemde "yansıtmacı" ve "göstermeci" tiyatro tekniklerinden yararlanılmıştır. (IV) Göstermeci tiyatroda seyirciye, sürekli gösterilen gerçeğin bir oyun olduğu çeşitli yöntemlerle anımsatılır. (V) Yansıtmacı tiyatroda ise toplumun karmaşık yapısını, toplumsal ilişkilerin diyalektik örgüsünü ortaya sermek, seyircinin bu konularda düşünce üretmesini ve bilinçlenmesini sağlamak amaçlanmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2.
- 1950 sonrasının önemli oyun yazarlarından biridir.
- Eserlerinin ortak özelliği trajikomik olaylar içermesidir.
- Oyunlarındaki karakterler günlük yaşamda karşılaştığımız kişilerdir.
- *Fatih, Branda Bezi, Çığ* gibi eserleri vardır.

Özellikleri sıralanan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Nazım Kurşunlu
B) Turan Oflazoğlu
C) Orhan Asena
D) Turgut Özakman
E) Nezihe Meriç

3.
I. *Keşanlı Ali Destanı*
II. *Mikado'nun Çöpleri*
III. *Sevdican*
IV. *Keziban*

Numaralanmış eserlerle aşağıdaki yazarlar eşleştirildiğinde hangisi dışta kalır?

A) Nezihe Meriç
B) Turan Oflazoğlu
C) Oktay Rifat Horozcu
D) Haldun Taner
E) Melih Cevdet Anday

4.
I. Bir köy ağasının köylünün mallarını ve topraklarını alarak köylüyü sömürmesi ve köy gençlerinden birinin ağaya oynadığı oyun anlatılmıştır.
II. Sultan İbrahim'in yaptığı iç savaşın anlatıldığı tiyatro eseridir.

Parçada söz edilen eserler aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) *Allah'ın Dediği Olur - Deli İbrahim*
B) *Keziban - Kösem Sultan*
C) *Sokrates Savunuyor - Deli İbrahim*
D) *Allah'ın Dediği Olur - Kösem Sultan*
E) *Keziban - Allah'ın Dediği Olur*

5. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Haldun Taner - *Fazilet Eczanesi*
B) Orhan Asena - *Genç Osman*
C) Güngör Dilmen - *Midas'ın Kördüğümü*
D) Refik Erduran - *Cengiz Han'ın Bisikleti*
E) Recep Bilginer - *Sarı Naciye*

6. Daha çok modernist anlayışla yazdığı roman ve öyküleriyle bilinen yazar; *Sular Aydınlanıyordu, Çın Sabahta* gibi oyunlar da kaleme almıştır. *Sular Aydınlanıyordu*, dokuz farklı karaktere sahip kadının bir olay içerisinde yer alışını anlatmakta; *Çın Sabahta* da toplumun çok farklı kesimlerinden gelen, mutluluğu yakalayamamış, duyarlı, sevecen iki kadının hüzün dolu öyküsü aktarılmaktadır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Pınar Kür
B) Adalet Ağaoğlu
C) Latife Tekin
D) Buket Uzuner
E) Nezihe Meriç

7. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Oktay Rifat Horozcu - *Çil Horoz*
B) Necati Cumalı - *Boş Beşik*
C) Vedat Nedim Tör - *Gazeteciden Dost*
D) Turan Oflazoğlu - *Sokrates Savunuyor*
E) Turgut Özakman - *Ocak*

8. Türk tiyatro tarihinde adı klasikler arasında geçen 1965 yılında Cevat Fehmi Başkut tarafından kaleme alınan eser, bugüne kadar birçok tiyatro topluluğunca sergilendi. Ayrıca kitap hâlinde yayımlanan eser, *Deli Deli Küpeli* adıyla sinema filmi olarak da uyarlandı.

Bu parçada söz edilen eser aşağıdakilerden hangisidir?

A) *Karayar Köprüsü*
B) *Atçalı Kel Mehmet*
C) *Zengin Mutfağı*
D) *Buzlar Çözülmeden*
E) *Kral Üşümesi*

9. Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) *Biraz Gelir misiniz, Toros Canavarı, Hadi Öldürsene Canikom* gibi tiyatro oyunları kaleme alan Aziz Nesin, hayatın gülünç yanlarını eserlerinde işleyen, üretken bir yazardır.

B) Hikâye türünden tiyatroya geçen Necati Cumalı, tiyatrolarında da yaşama sevinciyle yüklü günlük izlenimlerin güzelliklerini, Anadolu insanının çaresizliklerini, aşk ve sevgi konularını işlemiştir. *Boş Beşik, Ezik Otlar, Vur Emri* tiyatro oyunlarından bazılarıdır.

C) *Rahatı Kaçan Ağaç, Telgrafhane, Yan Yana, Tanıdık Dünya* gibi tiyatro oyunlarıyla tanınan Orhan Veli Kanık, pek çok türde eser vermesine rağmen şiirleriyle tanınır.

D) Eserlerinde insan - çevre - kâinat münasebetlerini araştırmaya yönelik bir tutum görülen Sabahattin Kudret Aksal'ın özellikle yazdığı tiyatrolarla ölmezliğe ulaştığı söylenebilir. *Odada Üç Ayna, Tersine Dönen Şemsiye, Kahvede Şenlik Var* onun önemli oyunlarından bazılarıdır.

E) Türk edebiyatında daha çok oyun yazarı olarak tanınan Vedat Nedim Tör'ün paranın hayatımızdaki yerini anlatan *Hep ve Hiç*, iki çocuk babası bir adamın bir iş kazasında gözlerini kaybetmesiyle hem kendi hem de eşinin yaşadığı sıkıntıları anlatan *Kör* gibi tiyatro oyunları vardır.

10. Aşağıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

A) Haldun Taner - *Yâr Bana Bir Eğlence*
B) Refik Erduran - *Gültepe Oyunları*
C) Yahya Akengin - *Aile Bağları*
D) Orhan Asena - *Tanrılar ve İnsanlar*
E) Recep Bilginer - *Parkta Bir Sonbahar Günüydü*

11. Aşağıdaki eser - yazar eşleştirmelerinin hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) *Dikkat Köpek Var* - Melih Cevdet Anday
B) *Cem Sultan* - Orhan Asena
C) *Şerefiye - Başar Sabuncu*
D) *Kördövüşü - Tuncer Cücenoğlu*
E) *Utanç Dünyası* - Recep Bilginer

12. Cumhuriyet Dönemi şair ve tiyatro yazarlarındandır. Edebiyata şiir yazarak başlayan sanatçının tiyatro eserlerinde Yunan trajedilerinin etkisi görülür. Konularını Türk ve Yunan efsanelerinden alan bu oyunlarda hümanist görüşe ağırlık verilmiştir. *Helena* adlı oyunu manzum olarak Almancaya çevrilmiş ve Avusturya'da yapılan Milletlerarası Tiyatro Eserleri Yarışması'nda ikincilik kazanmıştır. En önemli tiyatrolarından birisi de *Oğuzata*'dır.

Bu parçada söz edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Behçet Necatigil
B) Adalet Ağaoğlu
C) Refik Erduran
D) Selahattin Batu
E) Haldun Taner

1.

	Biyografi	Otobiyografi
I	Üçüncü kişili anlatım kullanılır.	Birinci kişili anlatım kullanılır.
II	Nesnel bir anlatım benimsenir.	Anlatımda öznellik ağır basar.
III	Hafızaya dayanır.	Bilgi, belge ve tanıklara dayanır.
IV	Kişinin hayatını başkası anlatır.	Kişi hayatını kendisi anlatır.
V	Dolaylı bir anlatım vardır.	Doğrudan bir anlatım vardır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

III numaralı seçenekte biyografi bilgi belge ve tanıklara dayanırken otobiyografinin yazımı hafızaya dayanır.

Cevap: C

2. **Aşağıdakilerden hangisi kişisel hayatı konu alan öğretici metin türlerindendir?**

A) Makale - deneme

B) Roman - hikâye

C) Sohbet - fıkra

D) Masal - fabl

E) Biyografi - otobiyografi

Çözüm:

Kişisel hayatı konu alan metinler anı, mektup, günlük, biyografi, otobiyografi gibi metin türlerinden oluşur. E seçeneğinde biyografi ve otobiyografi kişisel hayatı konu alan metin türlerindendir.

Cevap: E

3. Önemli kişilerin hayatını kurgusal bir biçimde işleyen eserlere biyografik roman denir.

Aşağıda verilen eserlerden hangisi biyografik roman türünde yazılmıştır?

A) *Bir Bilim Adamının Romanı*

B) *Küçük Ağa Ankara'da*

C) *Mai ve Siyah*

D) *Taaşşuk-ı Talat ve Fitnat*

E) *Yaprak Dökümü*

Çözüm:

A seçeneğinde yer verilen *Bir Bilim Adamının Romanı* adlı eser Oğuz Atay'ın üniversiteden hocası Mustafa İnan'ın hayatını anlattığı biyografik bir romandır.

Cevap: A

4. Mehmet, iş başvurusunda bulunmak üzere öz geçmiş yazacaktır. Öz geçmişinde aşağıdaki hususlara yer vermiştir.

I. Son bir yıl içinde çektirdiği fotoğrafını kullanmıştır.
II. Öğrenim bilgilerini ters kronolojik sıra ile yazmıştır.
III. Katıldığı kurs ve sertifika programlarını belirtmiştir.
IV. Eşi ve çocukları ile ilgili bilgi vermiştir.
V. Bildiği bilgisayar programlarını belirtmiştir.

Mehmet, öz geçmiş hazırlarken numaralanmış ifadelerden hangisini yanlış yapmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Öz geçmişte bir işe veya makama uygunluk için gereken şartların taşınıp taşınmadığı ifade edilir. Öz geçmişte aileden ve aile üyelerinden bahsedilmez.

Cevap: D

5. **Tezkire ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Antoloji niteliğinde eserlerdir.

B) Yazıldığı dönemin sosyal ve edebî hayatı hakkında bilgilere ulaşılabilir.

C) Tarihçiler için belge ve kaynak niteliği taşır.

D) Mensur ve manzum şekilde yazılabilir.

E) Günümüzdeki öz geçmişin yerini tutmaktadır.

Çözüm:

E seçeneğindeki ifade hâl tercümelerinin karşılığıdır. Tezkire başkaları tarafından kişilerin hayatının anlatıldığı eserdir.

Cevap: E

6. Manzum ve mensur eserleri ile sadece Çağatay edebiyatının değil tüm Türk edebiyatının en önemli şairlerinden biridir. Orta Asya Türk dili ve edebiyatının gelişmesine büyük katkısı olmuştur. Osmanlı şairleri onu örnek almıştır. *Mecâlisü'n Nefâis* adlı eseri Türk dilinde yazılmış ilk şairler tezkiresidir.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerin hangisidir?

A) Âşık Çelebi

B) Kınalızâde Hasan Çelebi

C) Ali Şîr Nevâî

D) Latîfî

E) Sehî Bey

Çözüm:

Bilgi verilen *Mecâlisü'n Nefâis* adlı eserin yazarı Ali Şîr Nevâî'dir.

Cevap: C

7.

Yazar	Eser	Türü
I	*Kısa Hayat Öyküm*	Otobiyografi
Muallim Nâci	II	Biyografi
Sehî Bey	*Heşt Behişt*	III

Bu tabloda numaralanmış yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

	I	II	III
A)	Abidin Dino	*Osmanlı Şairleri*	Tezkire
B)	Nâmık Kemal	*Kudemâdan Birkaç Şair*	Biyografi
C)	Ali Şîr Nevâî	*Mecâlisü'n Nefâis*	Tezkire
D)	İlhan Geçer	*Namık Kemal*	Monografi
E)	İhsan Işık	*Evrâk-ı Perişân*	Tezkire

Çözüm:

I numaralı seçenek *Kısa Hayat Öyküm* adlı otobiyografinin yazarı Abidin Dino'dur. II numaralı seçenek Muallim Nâci'nin biyografi türünde kaleme aldığı *Osmanlı Şairleri* adlı eseridir. III numaralı seçenekte Sehî Bey'in kaleme aldığı *Heşt Behişt* adlı eserin türü tezkiredir.

Cevap: A

8. **Aşağıdakilerden hangisi biyografi türünde eser vermemiştir?**

A) Beşir Ayvazoğlu

B) Cahit Sıtkı Tarancı

C) Beşir Fuat

D) Nâmık Kemal

E) Süleyman Nazif

Çözüm:

Beşir Ayvazoğlu *Yahya Kemal*, Beşir Fuat *Victor Hugo*, Nâmık Kemal *Evrâk-ı Perişân*, Süleyman Nazif *Mehmet Âkif* isimli biyografi türünde eserleri yazmıştır. Cahit Sıtkı Tarancı'nın biyografi türünde eseri yoktur.

Cevap: B

9. I. Cumhuriyet Dönemi'nde türün gelişimi siyasi, toplumsal ve ideolojik gelişmelerden etkilenerek devam eder. Bir taraftan röportaj, portre gibi bağımsızlığını yeni ilan eden biyografik türler ortaya çıkmaya başlarken diğer yandan tarih yazıcılığının gelişmesiyle geçmişteki şahsiyetlerin bilimsel biyografileri yazılır.

II. Eski Türk edebiyatındaki biyografik metinlere yer veren kaynaklarda en çok tezkireler üzerinde durulur. Tezkire, maddi ve manevi kültürün teşekkülüne hizmet eden farklı mesleklerden kişilerin hayat ve sanatlarından bahseden türün adıdır.

III. Bilge Kağan ve Kültigin Kitabesi birer biyografi örneğidir. Vezir Tonyukuk kendi kitabesini kendi yazdığı için bu kitabe otobiyografi kapsamında değerlendirilmelidir. Kültigin ve Bilge Kağan kitabelerini ise Yolluğ Tigin yazmıştır.

IV. Tanzimat biyografilerinde anlatılan tam anlamıyla Batılı anlamda modern birey olmasa da Tanzimat'ın sentezci bakış açısının bir gereği olarak Batı'dan gelen düşünce biçimi ve anlatım tekniklerinin Müslüman Türk bireylere uygulanmasıyla yeni yaşam öyküleri ortaya çıkar.

Biyografi türünün Türk edebiyatındaki kronolojik gelişimi dikkate alındığında numaralanmış parçaların doğru sıralaması aşağıdakilerden hangisidir?

A) II - III - IV - I

B) III - IV - I - II

C) IV - II - III - I

D) III - II - IV - I

E) I - II - III - IV

Çözüm:

Biyografi ile ilgili bilgi veren metin Türk edebiyatındaki kronolojik sıraya göre şu şekilde düzenlenmelidir:

Bilge Kağan ve Kültigin Kitabesi birer biyografi örneğidir. Vezir Tonyukuk kendi kitabesini kendi yazdığı için bu kitabe otobiyografi kapsamında değerlendirilmelidir. Kültigin ve Bilge Kağan kitabelerini ise Yolluğ Tigin yazmıştır. Eski Türk edebiyatındaki biyografik metinlere yer veren kaynaklarda en çok tezkireler üzerinde durulur. Tezkire, maddi ve manevi kültürün teşekkülüne hizmet eden farklı mesleklerden kişilerin hayat ve sanatlarından bahseden türün adıdır. Tanzimat biyografilerinde anlatılan tam anlamıyla Batılı anlamda modern birey olmasa da Tanzimat'ın sentezci bakış açısının bir gereği olarak Batı'dan gelen düşünce biçimi ve anlatım tekniklerinin Müslüman Türk bireylere uygulanmasıyla yeni yaşam öyküleri ortaya çıkar. Cumhuriyet Dönemi'nde türün gelişimi siyasi, toplumsal ve ideolojik gelişmelerden etkilenerek devam eder. Bir taraftan röportaj, portre gibi bağımsızlığını yeni ilan eden biyografik türler ortaya çıkmaya başlarken diğer yandan tarih yazıcılığının gelişmesiyle geçmişteki şahsiyetlerin bilimsel biyografileri yazılır. Bu durumda doğru sıralama III - II - IV - I şeklinde olmalıdır.

Cevap: D

10. **Biyografisi yazılacak kişiyle ilgili**

I. Kapsamlı bir araştırma yapılmalı.

II. Olumlu tarafları ön plana çıkarılmalı.

III. Yakın çevresi ile görüşülmeli.

yargılarından hangisi yanlıştır?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III

D) I ve II E) II ve III

Çözüm:

Biyografisi yazılacak kişiye tarafsız bir tavırla yaklaşılmalı, yaşamı olduğu gibi verilmelidir. Sadece olumlu tarafları değil, rencide etmeyecek şekilde olumsuz taraflarına da değinilmelidir.

Cevap: B

11. Aşağıdakilerden hangileri kişi hayatı etrafında gelişen öğretici metin türlerindendir?

A) günlük - hikâye
B) şiir - biyografi
C) makale - biyografi
D) mektup - biyografi
E) roman - mektup

Çözüm:

A seçeneğinde hikâye olay etrafında gelişen edebî metin, B seçeneğinde şiir coşku ve heyecana bağlı edebî metindir. C seçeneğinde makale gazete etrafında gelişen öğretici metin, E seçeneğinde roman olay etrafında gelişen edebî metin, D seçeneğinde mektup ve biyografi kişi hayatı etrafında gelişen öğretici metin türüdür.

Cevap: D

12. Mektupla ilgili aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) Yazılış planı bütün mektup türlerinde aynıdır.
B) Mektuplar resmî ve özel iletişim araçlarıdır.
C) Duygular, izlenimler başkalarına aktarılır.
D) Şekil özellikleri bakımından kalıplaşmıştır.
E) Yazıldığı yer ve tarih bilgisine yer verilir.

Çözüm:

B, C, D, E seçenekleri mektupların genel özellikleridir. Mektup türlerinin kendine özgü planları vardır.

Cevap: A

13. I. Dijital kanallar vasıtasıyla iletilir.
II. Açık, yalın bir dil kullanılır.
III. Belli kurallara göre yazılır.
IV. Resim, müzik, video gibi her türlü dosya eklenebilir.

Numaralanmış yargılarla ilgili aşağıdakilerin hangisi e-posta ile mektubun ortak özelliği olabilir?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) I ve II
D) II ve III E) III ve IV

Çözüm:

I ve IV e-postanın ayırt edici özelliğidir. II ve III hem e-posta hem de özel mektubun özelliğidir.

Cevap: D

14. Üniversite sınavını kazandığını öğrendim. Tebrik eder, başarılar dilerim.

Bu parça aşağıdaki yazı türlerinin hangisinden alınmış olabilir?

A) Dilekçe
B) E-posta
C) İş mektubu
D) Özel mektup
E) Telgraf

Çözüm:

Bir haberi verme ve kutlama amacıyla kısa ve öz yazılar için telgraf kullanılır.

Cevap: E

15-16. soruları parçaya göre cevaplandırınız.

15. Benzerlerimizle konuşmak, dertleşmek ihtiyacının uzaklığa rağmen karşılaşılması yolunu mektup yazarak bulmuşuz. Sahte duygu ve sözler taşıyan mektuplar azdır. Çoğunlukla samimidir mektuplar çünkü sahibinin en çok değer verdiği duygulara tercüman olmak üzere kaleme alınır. Birçok mektubun güzelliği, manevi değeri bundan ileri geliyor. Dikkat etmişsinizdir: en beceriksiz kalem bile mektubuna bir çeşni, bir lezzet vermeye çalışır. Normal bir insanın mektubunda dahi duyguların en hararetli bir dille anlatılma gayreti sezilir. Güzel mektup yazmak yazarlara özgü bir nitelik değildir, edebiyatla alışverişi olmayan birçok kimsenin gayet ince bir kişilik belirten mektupları vardır. Hatta sade mektupları ile şöhret bulmuş ve edebiyat tarihine girmiş kimseler vardır.

Altı çizili ifadeye anlamca benzer bir kullanım aşağıdaki cümlelerin hangisinde vardır?

A) Kardeşim Attila, bütün başlangıçlar gibi oldukça tatsız olan bu mektubu kesiyorum.

B) Nazlı'dan ve özellikle Bülent'ten de yanıt bekliyordum, nerede!...

C) Denemeci ve eleştirmen arkadaşlarla özellikle yazışmak bizim için herhâlde yararlı olacak.

D) Dün derginizi okuyunca ve güçlükle zaman bulunca yazmaya koyuldum.

E) Bir şey diyeyim mi, şimdi şimdi bu işin tadına varıyorum ben.

Çözüm:

Çeşni kelimesi bir yiyeceğin tadı, özellik veya farklılık anlamına gelir. E seçeneğinde çeşni anlamına gelen "tat" kelimesi anlamca "çeşni" kelimesine en yakındır.

Cevap: E

16. Bu parçadan aşağıdaki ifadelerin hangisine ulaşılamaz?

A) İnsanlar duygu ve düşüncelerini uzaktaki sevdiklerine anlatılır.

B) Duygu ve düşünceler, çoğunlukla samimi bir şekilde dile getirilebilir.

C) Herkes sevdiklerine duygularını anlatan mektup yazabilir.

D) Yazarların yazdığı mektuplar dergide yayımlanarak kalıcı hâle getirilir.

E) Sıradan insanlar duygularını içten bir anlatımla etkileyici bir şekilde yazabilir.

Çözüm:

A, B, C, E seçeneklerine parçadan ulaşılabilir. D seçeneğinde yazarların yazdığı mektuplar olarak sınırlandırılırken parçada yazar olarak bir sınırlandırma yapılmamıştır.

Cevap: D

17. Kişilerin duygu ve düşüncelerini, duyurmak istedikleri bilgileri yazı, grafik, ses, resim, video vb. destekleyerek yazdıkları web tabanlı yayınlardır. Okuyucular bu türde, yazara yorumlarını anında iletebilirler.

Bu parçada aşağıdaki türlerden hangisi ile ilgili bilgi verilmektedir?

A) Anı

B) Blog

C) E-posta

D) Günlük

E) Mektup

Çözüm:

Bloglar; web tabanlı, güncel olandan eski olana doğru sıralanan bir türdür.

Cevap: B

18. Aşağıdakilerden hangisi bir mektuptan alınmış olabilir?

A) Salzburg'a güneşle yağmur karışımı bir havada girdim. Bütün bir ağustos sonu ve eylül başlangıcı konukluğumun çoğu günleri daha çok yağmurlu, arada bir de güneşli geçti. Mozart'ın doğduğu kent diye milyonlarca renk renk broşürün bütün dünya gezginlerine, sanatseverlerine duyurduğu bu şirin Alp kentinin en büyük özelliği broşürlere geçmeyen sicim gibi yağmurdur.

B) Sevgili kardeşim,
Mektubunu, hikâyelerini, denemelerini aldım. Teşekkürler.
Eleştiri sahasında çok ciddi çalışmalar yapabileceğini düşünüyoruz. Bunu meslek edinmek, sürekli ve dikkatli okumak ve zevk için okumaya veda etmek. Yani okuyucu olmaktan vazgeçip eleştiri için sistemli, fişli, notlu okumak. Göze alınacak şey değil biliyorum.

C) Çocukluğumu hiç unutmam. Yanıp tutuşurum doğduğum yerin özlemiyle. Bafra'da geçen günlerim bir bir gelir gözlerimin önüne. Nedense ağlamak, haykırmak taşar içimden. Coşkun duygular arasında çırpınır dururum. En güzeli okul tatil yıllarım.

D) Bugün Sevin'den mektup geldi. Mektup bekleme telaşından kurtulamadım. 20 gündür yazmamıştı. Beklediğimi bilmek, onu da telaşlandırıyor. Bundan vazgeçmesi için onu inandırmalıyım ki ne isterse yapabilir. Yoksa, bilemiyorum, sadece ben bekliyorum diye mi yazıyor? Bunu istemiyorum.

E) Mehmet Akif, 14 -15 yaşlarında iken babasını kaybetti. Bir fakir ailenin çocuğu olarak büyük güçlük, yokluk ve sıkıntılar içinde okumuştur. Sağlam bir iradeye ve tükenmez bir çalışma azmine sahipti. Yağlı güreş başat olmak üzere birçok sporu yaparken aynı zamanda derslerinde de başarılıydı.

Çözüm:

A seçeneğinde bir yerle ilgili duygu ve düşüncelere, C seçeneğinde geçmişle ilgili anılara, D seçeneğinde yaşadığı günle ilgili olay ve duygulara, E seçeneğinde Mehmet Âkif'le ilgili bilgilere yer verilmiştir. B seçeneğinde bir hitapla başlanmış ve cevap niteliğinde ifadelere yer verilmiştir.

Cevap: B

19. Aşağıdakilerden hangisi günlük türünde yazılmış bir eserdir?

A) *Şikâyetname*

B) *Çalıkuşu*

C) *Gündökümü*

D) *Ben ve Ötesi*

E) *Kendi Gök Kubbemiz*

Çözüm:

Şikâyetname Fuzûli'nin mektup türünde eseridir. *Çalıkuşu* Reşat Nuri Güntekin tarafından yazılan günlükten oluşan roman türünde bir eserdir. *Ben ve Ötesi* Necip Fazıl Kısakürek'in şiirlerinden oluşan bir eserdir. *Kendi Gök Kubbemiz* Yahya Kemal Beyatlı'nın şiirlerinden oluşan bir eserdir. *Gündökümü* Tomris Uyar tarafından günlük türünde yazılan eserdir.

Cevap: C

20. Aşağıdakilerden hangisi günlüğün özelliklerinden biri değildir?

A) Gözlem ve kişisel izlenimleri yazarken önemli bir yeri vardır.

B) Yaşanılan olayların üzerinden bir süre geçtikten sonra yazılır.

C) Kullanılan dil günlük konuşma diline yakın ben dilidir.

D) Yazarın yaşamından izler taşıdığı için öznel ve içten yazılardır.

E) Tarih biliminin faydalandığı edebî yazı türleri arasındadır.

Çözüm:

Günlükler yaşanılan gün içerisinde yazılır. Anılar ise olayların üzerinden belli bir süre geçtikten sonra yazılmaktadır.

Cevap: B

21. "Hatıra", Arapçadaki hatır sözcüğünden türemiş olup ---- anlamına gelmekte; günümüzde ise "anı" anlamında kullanılmaktadır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Tenkit

B) Gönül

C) Günce

D) Sohbet

E) Öz yaşam öyküsü

Çözüm:

Hatıra Arapçada kullanılan "hatır" kelimesinden gelmektedir. Hatır, "gönül" sözcüğünün karşılığıdır. Türkçede "hatır gönül bilmek" veya "hatır gönül saymak" gibi gönül ve hatır sözcüğünün birlikte kullanıldığı deyimlerin de bulunması bu sözcüklerin birbirinin yerine kullanılan sözcükler olduğunu göstermektedir.

Cevap: B

22. Aşağıdakilerden hangisi Falih Rıfkı Atay'ın anı türündeki eserlerinden biri değildir?

A) *Ateş ve Güneş*

B) *Zeytindağı*

C) *Çankaya*

D) *Mustafa Kemal'in Mütareke Defteri*

E) *Eski Saat*

Çözüm:

Cumhuriyet Dönemi'nde özellikle Atatürk'le yaşamış olduğu anıları yazmasıyla tanıdığımız Falih Rıfkı Atay *Ateş ve Güneş, Zeytindağı* adlı eserlerinde Birinci Dünya Savaşı yıllarını, *Çankaya* ve *Mustafa Kemal'in Mütareke Defteri*'nde Atatürk'le ilgili anılarını anlatmıştır. *Eski Saat* adlı eseri ise sanatçının fıkra türündeki yazılarından oluşmaktadır.

Cevap: E

23. İlk internet alt yapısı aşağıdaki üniversitelerden hangisinde kurulmuştur?

A) Boğaziçi Üniversitesi

B) Hacettepe Üniversitesi

C) Orta Doğu Teknik Üniversitesi

D) Ege Üniversitesi

E) Selçuk Üniversitesi

Çözüm:

Dünya üzerinde internet kullanımı önce askerî amaçla başlamış, daha sonra diğer alanlarda kullanımı yaygınlaşmıştır. Türkiye'de ilk internet kullanımı Orta Doğu Teknik Üniversitesi tarafından gerçekleştirilmiştir.

Cevap: C

24.
- Yalanlama
- Çarpıcı
- Uydurma
- Baskı sayısı

Bu kavramlar aşağıdakilerden hangisiyle eşleştirilemez?

A) Tiraj

B) Asparagas

C) Dekroşe

D) Tekzip

E) Sansasyonel

Çözüm:

Verilen sözcükler ile gazetecilik ve haber yazısında kullanılan terimlerin eşleştirilmesi şu şekildedir:

Tiraj: Baskı sayısı

Asparagas: Uydurma

Tekzip: Yalanlama

Sansasyonel: Çarpıcı

Buna göre karşılığı olmayan dekroşe sözcüğüdür. Dekroşe, yan sütuna taşmış yazı anlamına gelir.

Cevap: C

25. İnternet gazeteciliğinde, haberin hangi amaçla ve çoğu kez kim tarafından düzenlendiği genellikle bilinmemektedir. Bu nedenle de haber seçiciliği konusunda daha dikkatli olmak gerekir. Özellikle son dönemde internet gazeteciliğinde asparagas haber patlaması yaşanması, haberin güvenirliği konusunda bazı stratejiler geliştirmeyi zorunlu kılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi bu parçada anlatılan durum için doğru bir çözüm önerisi değildir?

A) Bir haber sitesine ilk kez giriyorsanız öncelikle künyesine bakınız. Sitenin sahibi ve çalışanlarını tanıtan, misyonunu tarif eden künyeyi bulamıyorsanız güvenmeniz için hiçbir neden yoktur.

B) Takip ettiğiniz sitedeki bilgilerin taze bilgi mi yoksa üç ay öncesinin bilgileri mi olduğuna dikkat ediniz.

C) Siteyi yönetenlerin daha önce yayıncılık ve habercilik yapıp yapmadıklarını öğreniniz.

D) Haberini okumakta olduğunuz sitede imla kurallarına uyulup uyulmadığına bakınız.

E) Sitedeki haberler kadar sitede yer alan reklamlara da bakınız. Reklam ve haber dengesi reklam lehine ağır basıyorsa sitedeki haberlerin güvenilir olduğundan emin olabilirsiniz.

Çözüm:

İnternet gazeteciliğinde reklam ve haber dengesinin iyi gözetilmesi haber sitesinin güvenilirlik düzeyini artırır.

Cevap: E

26.
I. Görsel medya son dakika haberlerini yayımlama açısından gazeteciliğe göre daha avantajlıdır.
II. 5N1K formülü internet haberciliğinde de çok önemlidir.
III. İnternet gazeteleri okunma kolaylıkları nedeniyle daha çok yaşlı kitlelere hitap etmektedir.
IV. İnternet haberi öz olmalı, paragraflar 2-5 cümle arasında olmalıdır.
V. İnternet gazeteleri yazılı basında gazete tirajlarının artmasını sağlamıştır.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde internet gazeteciliği ile ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

İnternet haberciliğiyle ileri yaşlarında tanışmış olan insanların hem teknolojiyi kullanma bilgi ve becerilerinin yetersiz olması hem de internet okuryazarlığına sahip olmamaları onlar için bir dezavantajdır. Onlar için en uygun haber alma kaynağı gazete veya görsel-işitsel basın olarak radyo ve televizyondur.

Cevap: C

27. Hangi açıdan ele alacaksınız Hiroşima konusunu, diye sordu hemen. Sonra çekti bir kâğıdı önüne. Maddi zararlar, atom bombasının yıktıkları… Ölmeyen yüz bine yakın insanın durumu… Psikolojik etkiler… Daha neler neler!.. Hiroşima Barış Müzesi Müdürü Bay Kaoru Ogura'nın odasındayız. Ben bir yazarım, bir gazeteciyim, dedim. Ben konuyu, insanı ilgilendiren yönleriyle ele almak, anlatmak istiyorum, hepsi o kadar… Yığınla resim getirdiler. Hep o günü yansıtan... Sonra kitaplar, broşürler, raporlar... O resimlerden birkaçını seçtim. Yayımlayabilir misiniz bunları? Okurlara çok şiddetli gelmez mi, diye sordu Zenimoto, hafifçe gülerek. Bilmem, dedim. Kimse acıyı elle tutarcasına görmek istemez.

Bu parça ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) İnsan zihninde iz bırakmış bir olay anlatılmıştır.

B) Geçmişteki bir olay birinci kişi ağzından öznel yargılarla ve düşüncelerle verilmiştir.

C) Parçanın yazarı içten ve samimi bir anlatımla okuyucuyu olayın içine çekme çabasındadır.

D) Öyküleyici, betimleyici bir anlatım kullanılmıştır.

E) Dil alıcıyı harekete geçirme işleviyle kullanılarak okuyucunun duygularına hitap edilmiştir.

Çözüm:

Verilen metin Oktay Akbal'ın *Hiroşimalar Olmasın* adlı anı kitabından alınmıştır. Buna göre anılar insan zihninde iz bırakmış olayları anlatır. Anılarda birinci kişili anlatım kullanılır. Parçada içten bir dille öyküleyici ve betimleyici bir anlatım kullanılmıştır. Dil parçada göndergesel işlevde olup amaç okuyucuya bilgi aktarmadır. Her ne kadar anlatımda sanatsal bir tutum olsa da yazar Hiroşima'ya yaptığı ziyaret sırasında orada yaşadığı ilginç olayları okuyucuyu bilgilendirmek için aktarmaktadır.

Cevap: E

28. Aşağıdaki eserlerden hangisi Millî Edebiyat Dönemi'nde yazılmış anı türündeki eserlerden biridir?

A) *Mor Salkımlı Ev*

B) *Ömer'in Çocukluğu*

C) *Yılanlı Kuyudan*

D) *Bir Dinozorun Anıları*

E) *Defteri Amal*

Çözüm:

Mor Salkımlı Ev - Halide Edip Adıvar

Ömer'in Çocukluğu - Muallim Naci

Yılanlı Kuyudan - Necip Fazıl Kısakürek

Bir Dinozorun Anıları - Mina Urgan

Defter-i Amal - Ziya Paşa

Yukarıdaki eserler ve yazarlarına bakıldığında Muallim Naci ve Ziya Paşa'nın Tanzimat Dönemi sanatçısı oldukları, Necip Fazıl Kısakürek ile Mina Urgan'ın ise Cumhuriyet Dönemi sanatçıları oldukları görülür. Halide Edip Adıvar ise Millî Edebiyat Dönemi sanatçısıdır ve eserini Millî Edebiyat Dönemi'nde yazmıştır.

Cevap: A

29. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) *Göktürk Kitabeleri*'nin bazı bölümleri, devlet adamlarının başından geçen olayları kişisel izlenimler ve görüşlerle anlatması bakımından anı türüyle benzerlik göstermektedir.

B) Anılar yaşandıkları dönemden izler taşır, kişisel yargı ve yorum içermediklerinden nesnel belge niteliği taşıyan edebî ürünlerdir.

C) Kendine özgü bir tarzla kaleme aldığı eserleriyle Servetifünun dışında kalan Ahmet Rasim; *Falaka*, *Muharrir, Şair, Edip, Gecelerim* adlı anı kitaplarını yazmıştır.

D) Oktay Akbal'ın *Anı Değil Yaşam, Hiroşimalar Olmasın* adlı eserleri Cumhuriyet Dönemi'nde yazılan anı türündeki başarılı eserlerdendir.

E) 17. yüzyılın ikinci yarısında Ebülgazi Bahadır Han tarafından yazılan *Şecere-i Türk* bir tarih kitabı olmasına rağmen, Bahadır Han'ın başından geçen olayları anlatması bakımından yer yer anı özelliği taşımaktadır.

Çözüm:

Anılar her ne kadar yaşanmış oldukları dönemin siyasi, sosyal, ekonomik yönleri hakkında bilgiler verse de anlatıcının kişisel duygu ve düşüncelerini içermiş olduğu için nesnellikten uzak öznel anlatımlı yazılardır. Bu nedenle belge niteliği taşımaz.

Cevap: B

30. I. Dil, genellikle göndergesel işlevde kullanılır.

II. Yaşanmış olayların üzerinden belli bir zaman geçtikten sonra yazılır.

III. Türk edebiyatında ilk örnekleri Servetifünun Dönemi'nde görülmüştür.

IV. Bazı yazarlar, romanlarını anılarından faydalanarak oluşturmuşlardır.

V. Birinci kişili anlatımla yazılır.

Numaralanmış cümlelerden hangisinde anı türü ile ilgili bilgi yanlışı yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Türk edebiyatında anı türünün tarihi oldukça eskidir. 8. yüzyılda yazılmış olan *Göktürk Kitabeleri*'nde anı niteliği taşıyan bölümler yer almıştır. Ayrıca Babür Şah tarafından yazılmış olan *Babürname* anı türünün edebiyatımızdaki en eski örneklerindendir. Buna göre anı türü bizde Servetifünun Dönemi'nden önce de var olan köklü bir edebî türdür.

Cevap: C

31. Anadolu notları arasına bugün dumanı üstünde bir Rumeli notu sıkıştırıyorum. Trenle Çatalca'ya şöyle bir gidiş, geliş… İstanbul sonbaharı için bundan daha hoş bir gezinti olur mu? Arkamda ipincecik bir elbise, ayağımda bir yazlık iskarpin… Yalnız geceye doğru belki hava serinler diye koluma hafif bir pardösü alıyorum. Ben, daha köşebaşını dönerken hafif bir yağmur çiselemeye başlıyor. Ziyanı yok. Yaz yağmuru ne kadar sürer… Kompartımanda yalnızım. Tren Kumkapı'ya yaklaşırken pencereden hafif bir serinlik geliyor. İhtiyaten pencereyi kapatıyorum. Fakat serinlik kesilmiyor. Etrafıma bakınarak bir delik deşik arıyorum. Bulamayınca pardösüyü sırtıma alıyorum.

Bu parçanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Anı

B) Röportaj

C) Gezi yazısı

D) Günlük

E) Deneme

Çözüm:

Bir yazarın çeşitli sebeplerle yurt içinde ve yurt dışında gittiği yerlerdeki gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını canlı ve etkileyici bir dille aktardığı yazı türüne gezi yazısı denir. Bu metin Reşat Nuri Güntekin'in *Anadolu Notları I, II* adlı gezi yazısı türündeki eserinden alınmıştır. Yazarın gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını metin içerisindeki cümlelerden tespit edebiliriz.

Cevap: C

32. Evliya Çelebi (I)'nin *Frankfurt Seyahatnamesi*, Cenap Şahabettin (II)'in Hicaz yolculuğunu anlattığı *Hac Yolunda* (III), Suriye ve Irak'tan bahsettiği *Âfâk-ı Irak* (IV) ve bir Avrupa gezisindeki izlenimlerini anlattığı *Avrupa Mektupları* bu dönemin önemli gezi yazısı (V) eserlerindendir.

Numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Frankfurt Seyahatnamesi Evliya Çelebi'ye değil Ahmet Haşim'e ait gezi yazısı türünde yazılmış bir eserdir.

Cevap: A

33. I. *Avrupa'da Bir Cevelan*

II. *Seyahat Jurnali*

III. *Mavi Anadolu*

IV. *Denizaşırı*

V. *Beş Şehir*

Numaralanmış eserlerden hangisi farklı bir türde yazılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Ahmet Hamdi Tanpınar'a ait olan *Beş Şehir* adlı eser deneme türünde yazılmıştır. Verilen diğer eserler ise gezi yazısı türündedir.

Cevap: E

34. Aşağıdaki gezi yazısı ile ilgili ifadelerden hangisi yanlıştır?

A) Gözlem, tespit ve değerlendirmeler edebî bir dille aktarılır.

B) Gerçek bir yaşam ve yaşantıdan kaynaklanan yazınsal türlerden biridir.

C) Dil, din, inanç, âdet, gelenek, görenekler gibi özelliklere yer verilebilir.

D) Nesnel bir dil kullanılarak yazılan bilimsel yazılardır.

E) Bu türe aynı zamanda seyahatname adı verilir.

Çözüm:

Gezi yazıları öznel bir dil kullanılarak da yazılabilir. Gezi yazıları bilimsel yazı değildir.

Cevap: D

35. Aşağıdakilerin hangisi farklı türde bir eserdir?

A) *Gezerek Gördüklerim*

B) *Abbas Yolcu*

C) *Düşsem Yollara Yollara*

D) *Avrupa Mektupları*

E) *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu*

Çözüm:

Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu Salâh Birsel'in anı türünde yazdığı bir eserdir. Diğer seçeneklerdeki eserler ise gezi yazısı türünde yazılmıştır.

Cevap: E

36. Bursa'yı arkada bırakıp ovalara daldık. Ağaçlar yarı çiçek, yarı yaprak, en güzel çağında… Ekin tarlaları göz alabildiğine yeşil… Sekiz, on kilometrede bir çeşme… Her yer sulak. Toprağı azıcık eşseniz su fışkıracak. Türkiye'mizin en verimli, en bayındır batısı, mesela Fransa'nın Normandiya'sını çok andıran toprağında yol almaktayız. Hoşa girmeyen tek şey yok. Uzaktaki dağlar, yakınlaştığımız göller ve kasabalar, ne varsa, kuzuları, koyunları, davarları, hepsi temiz.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisi ağır basmaktadır?

A) Açıklama
B) Betimleme
C) Tartışma
D) Karşılaştırma
E) Kişileştirme

Çözüm:

Metinde gezip görülen yerler betimleyici anlatımla ele alınmıştır. Gözleme yer verildiği için betimleyici anlatım tercih edilmiştir.

Cevap: B

37. Aşağıdakilerden hangisinde kişisel hayatı konu alan öğretici metinler bir arada verilmiştir?

A) Roman - fabl - hikâye
B) Dram - trajedi - komedi
C) Mektup - anı - gezi yazısı
D) Makale - eleştiri - deneme
E) Panel - forum - konferans

Çözüm:

Roman - fabl - hikâye anlatmaya bağlı metinlerdir. Dram - trajedi - komedi göstermeye bağlı metinlerdir. Makale - eleştiri - deneme gazete çevresinde gelişen metinlerdir. Panel - forum - konferans sözlü anlatım ürünleridir.

Cevap: C

38. Bir yazarın çeşitli sebeplerle yurt içinde ve yurt dışında gittiği yerlerdeki gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını canlı ve etkileyici bir dille aktardığı yazı türüne ---- denir. Bu tür eserlerde en önemli husus gözlemlerdir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Günlük
B) Sohbet
C) Anı
D) Eleştiri
E) Gezi yazısı

Çözüm:

Bir yazarın çeşitli sebeplerle yurt içinde ve yurt dışında gittiği yerlerdeki gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını canlı ve etkileyici bir dille aktardığı yazı türüne gezi yazısı denir.

Cevap: E

39. Türk edebiyatında ilk seyahatname, Seydi Ali Reis'in seyahatlerini anlatan ---- adlı eserdir. En tanınmış seyahatname örnekleri arasında Evliya Çelebi'nin ----, Kâtip Çelebi'nin ---- adlı eseri gelir. Daha sonra Batı ile ilişkiler gelişince elçilik göreviyle ülke dışına giden sefirler gittikleri yerlerin ilgi çekici yönlerini, sefaretname adıyla yazdıkları yapıtlarda tanıtmışlardır. Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin ---- buna örnek verilebilir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) *Mir'âtü'l-Memâlik* - *Seyahatname*'si - *Cihânnüma* - *Fransa Sefaretnamesi*
B) *Cihânnüma* - *Fransa Sefaretnamesi* - *Mir'âtü'l-Memâlik* - *Seyehatname*'si
C) *Fransa Sefaretnamesi* - *Seyahatname*'si - *Cihânnüma* - *Mir'âtü'l-Memâlik*
D) *Mir'âtü'l-Memâlik*- *Cihânnüma* - *Seyahatname*'si - *Fransa Sefaretnamesi*
E) *Mir'âtü'l-Memâlik* - *Fransa Sefaretnamesi* - *Cihânnüma* - *Seyahatname*'si

Çözüm:

Türk edebiyatında ilk seyahatname, Seydi Ali Reis'in seyahatlerini anlatan *Mir'âtü'l-Memâlik* adlı eserdir. En tanınmış seyahatname örnekleri arasında Evliya Çelebi'nin *Seyahatname*'si, Kâtip Çelebi'nin *Cihânnüma*'sı gelir. Daha sonra Batı ile ilişkiler gelişince elçilik göreviyle ülke dışına giden sefirler gittikleri yerlerin ilgi çekici yönlerini, sefaretname adıyla yazdıkları yapıtlarda tanıtmışlardır. Yirmisekiz Çelebi Mehmet Efendi'nin *Fransa Sefaretnamesi* buna örnek verilebilir.

Cevap: A

40. Aşağıdakilerden hangisi gazete çevresinde gelişen metinlerden biri değildir?

A) Röportaj
B) Deneme
C) Fıkra
D) Gezi yazısı
E) Makale

Çözüm:

Gezi yazısı kişisel hayatı konu alan metinler arasında yer alır.

Cevap: D

41. Kötü haber; şahsın geleceğini olumsuz yönde etkileyecek olan, ciddi bir bilgiyi içeren mesaj olarak tanımlanabilir. Literatürde kötü haber; bireyin yerleşik hayat biçimini altüst etme riski olan, ümit etme duygusunun olmadığı, içeriğinde yaşamındaki seçimleri azaltma yönünde anlam taşıyan mesaj olarak tarif edilmiştir. Hekimlerin ana gayreti kişilerin sağlığının korunması veya iyilik hâlinin tekrar sağlanmasıdır. Bunun dışında kalan durumlar zorlayıcı olsa da mesleğin bir gerekliliği olarak, tanı ve tedavi sürecinde birçok farklı durumda kötü haber vermek zorunluluğu her hekim için yadsınamaz bir gerçektir. Yapılan bir araştırmaya göre doktorların %42'sinin kötü haber verme konusunda herhangi bir eğitim almadıkları, %47'sinin bu konuda kendilerini yetersiz gördükleri belirlenmiştir.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi çıkarılamaz?

A) Kötü haber vermek doktorluk mesleğinin bir gereğidir.

B) Kötü haber, kişinin geleceğe bakışında ciddi olumsuzluklara neden olmaktadır.

C) Hekimlerin yarıya yakını kötü haber vermede kendisini yetersiz görmektedir.

D) Kötü haber alan şahsın kişilik gelişimi olumsuz etkilenir.

E) Bir insanda ümit etme duygusu yoksa o kimse kötü haber almış olabilir.

Çözüm:

A seçeneği, kötü haber vermenin hekimler için yadsınmaz bir gerçeklik olduğu cümlesinden çıkarılabilmektedir. B seçeneğindeki tez, ilk cümlede "geleceğini olumsuz yönde etkileyecek olan" ifadesinden anlaşılmaktadır. C seçeneği parçanın son cümlesinde hekimlerin %47'sinin kendisini kötü haber vermede yetersiz gördükleri cümlesinden çıkarılabilmektedir. E seçeneğine baktığımızda ise kötü haber alan bir bireyin ümit etme duygusunun olmadığı tezi şu cümleden çıkarılabilir: "Bir insanda ümit etme duygusu yoksa o kimse için kötü haber alma ihtimalinin bulunduğu görülmektedir." Parçada kötü haber alan bir kişinin kişilik gelişimine etkisine dair bir veri göremiyoruz. Kötü haber kişilik gelişimini değil kişinin geleceğini olumsuz yönde etkiler.

Cevap: D

42. Aşağıdakilerden hangisi makalenin bölümlerinden biri değildir?

A) Özet

B) Giriş

C) Çözüm

D) Yöntem

E) Başlık

Çözüm:

Bilimsel makaleler; başlık, özet, giriş, yöntem, bulgular, sonuç ve tartışma, kaynakça bölümlerinden oluşur. Metnin özelliğine göre bu bölümlerden bazıları bulunmayabilir veya başlıkla belirtilmeyebilir. Makalede çözüm kısmı yoktur. Serim - düğüm - çözüm bölümleri anlatmaya dayalı metinlerde olur.

Cevap: C

43. Aşağıdakilerden hangisi makalenin dil ve anlatım özelliklerinden değildir?

A) Her konuda makale yazılabilir.

B) Makaleler bilgilendirici yazılardır.

C) Makalelerde söz sanatları kullanılmaz.

D) Anlatım hem nesnel hem öznel özellikler taşır.

E) İspatlanan sav gazete ve dergilerde yayımlanır.

Çözüm:

Her konuda makale yazılabilir. Makalelerde okuyucuyu bilgilendirmek amaçlanır. Söz sanatlarına da imgelere de yer verilmez. İspatlanan sav gazete ve dergilerde yayımlanır. Anlatım sadece nesnel özellikler taşır. Öznel ifadeler yer alamaz. Çünkü bilimsel yazılardır.

Cevap: D

44. Sanatçının yazı evreninde kedi; metinlerin başat meselelerinden biri olan hayvan sorusundan bağımsız düşünemeyeceğimiz, son derece canlı ve devingen bir imgedir. Kedinin imgesi metinlerin kuruluşu açısından da işlevsel bir görünümdedir. Sanatçı, insan-hayvan arasındaki ilişkiyi ve bu ilişkideki sorunları irdelemiş; sorunların ardındaki insan merkezli düşünceyi sorgulayan metinler kaleme almıştır. İnsan ve hayvan arasındaki “başkalıklar” üzerinde duran sanatçının yazınında tüm canlılar kendilerine has izleriyle, ritüelleriyle ve kimlikleriyle var olurlar. Kedi ise bu kendine has varoluşlar arasında belki de en çok öne çıkan türdür.

Bu parçanın anlatımıyla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) Görsel ve işitsel ögelerden faydalanılmıştır.

B) Açıklayıcı bir anlatım yolu izlenmiştir.

C) Doğa devinim içinde yansıtılmıştır.

D) Örnekten hareketle temel düşünceye ulaşılmaya çalışılmıştır.

E) Bazı imajların nedenleri belirtilmiştir.

Çözüm:

Parçanın anlatımında görsel ve işitsel ögelerle alakalı bir anlatım yoktur. Temel düşünceye bir örnek verilerek ulaşılmamıştır. Doğa devinim içinde yansıtılmamış, imajların nedenleri belirtilmemiştir. B seçeneğinde verilen açıklayıcı anlatım yolu izlenmiştir.

Cevap: B

45. Tanzimat, bir anlamda halka iniş hareketidir. Ziyâ Paşa’nın *Şiir ve İnşâ*’daki halk şiirinden faydalanmak gerektiği görüşü, hareketin temel düşüncesine uygun düştüğü gibi “halkın anlayabileceği dilin kullanılması” ilkesine de işaret eder. Tanpınar’ın, Namık Kemâl’den sonra Türkçe üzerinde ikinci büyük düşünüş kabul ettiği *Şiir ve İnşâ* makalesi, Ziyâ Paşa’yı onun deyimiyle “Saf Türkçe cereyanının en büyük yol açıcılarından biri” yapar. Bununla birlikte, Ziyâ Paşa’nın *Şiir ve İnşâ*’dan yedi yıl sonra, Avrupa’dan döndüğü zaman kaleme aldığı *Harâbât* mukaddimesinde, önceki düşüncelerine temas etmeyerek divan edebiyatını ön plana çıkarışı, bütünüyle yaşadığı Tanzimat’ın “ikilik” ruhundan kaynaklanır. Farklı zamanlarda ifade ettiği dil ve edebiyatla ilgili görüşlerindeki bu zıtlıklar ne Ziyâ Paşa’nın ne de *Şiir ve İnşâ* makalesinin öneminden bir şey kaybettirmez.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

A) Karşılaştırma

B) Örneklendirme

C) Tanık Gösterme

D) Tanımlama

E) Benzetme

Çözüm:

Parçanın ilk cümlesinde tanımlama yapılmıştır. Parçada *Şiir ve İnşâ* makalesi verilip örnekleme, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın “Saf Türkçe cereyanının en büyük yol açıcılarından biri” sözüyle tanık gösterme yapılmıştır. *Şiir ve İnşâ* makalesi ile *Harâbât* adlı antolojisindeki görüşler de karşılaştırma yoluyla verilmiştir. Parçada benzetme yoktur.

Cevap: E

46. Aşağıdaki eserlerden hangisi türü yönüyle diğerlerinden farklıdır?

A) Hasan Ali Yücel - *İyi Vatandaş İyi İnsan*

B) Halit Ziya Uşaklıgil - *Saray ve Ötesi*

C) Yahya Kemal Beyatlı - *Aziz İstanbul*

D) Ahmet Hamdi Tanpınar - *Edebiyat Üzerine Makaleler*

E) Süleyman Nazif - *Çal Çoban Çal*

Çözüm:

A, C, D, E seçeneklerinde verilen eserlerin türü makaledir. *Saray ve Ötesi* eserinin türü ise hatıradır.

Cevap: B

47. ----. Edebiyat hiçbir maddi malzemeye, alete, mekâna bağlı olmayan, tamamıyla zihnî bir sanattır. Duygu, düşünce ve hayalleri diğer sanatların ancak yoruma bağlı sembollerle ifade etmesine karşılık edebiyat; maddi dünya izlenimlerinden bilinç, bilinçaltı, mistik ve metafizik boyutlara kadar insani olan her şeyi apaçık veya sembolik şekilde ifadeye muktedirdir. Sezai Karakoç, edebiyat ve sanat eserinin tabiata yeni bir mayayı soyutlama ile katacağını savunur: Soyutlama; sanatın biçim ve içerikçe kalıcılığı aramaya yönelen ilkesidir.

Bu parçanın başına düşüncenin akışına göre aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Edebiyatın, plastik, fonetik ve söz sanatları arasında her seviyeden okuyucusuna doğrudan doğruya ulaşabilen tek sanat olması, malzemesinin söz olmasındandır

B) Edebiyat ve sanat eserlerinin temel ögeleri olan biçim, içerik ve öz, eserin uyumunu sağlar. Uyum, temelde bir biçim ve bir öz sorununu içine alır

C) Edebiyat eserinin öncelikli amacını işlevi belirler

D) Bütün edebiyat ve sanat felsefeleri için iki temel öge bir yanıyla biçimdir, öbür yanıyla da içerik ve özdür

E) Edebiyatın hem çok katmanlı hem de çok amaçlı olması doğası gereğidir

Çözüm:

Parçanın başına A seçeneğinde verilen cümle getirilmelidir. Çünkü bu cümle edebiyatın malzemesinin açıklandığı ikinci cümlenin kaynağıdır. Parçanın geri kalanında edebiyatın diğer sanatlardan üstün olduğu noktalara değinilmiştir. Bu üstünlüğü sağlayanın dil olduğu parçada belirtilmiştir.

Cevap: A

48. Daha çok öyküleri ve romanları ile tanınan Bilge Karasu (1930-1995), denemeleri ve çevirileriyle de öne çıkan bir yazın insanıdır. Bilhassa kurgusal metinlerinde bireyin iç dünyasına inmede ve bireyi anlatmada başarılıdır. Bunu yaparken anlamda kapalılığa başvurur. Kullandığı kelimeler ve anlatma biçimiyle okurun zor kavrayabileceği bir yazar olduğu görülür. Metaforik bir anlatımı tercih ettiği kurgusal anlatılarında, okuru metnin içine metinle birlikte düşünerek sokan Karasu; anlaşılmayı bekleyen, kendisini okura geç açan metinlerin sahibi olarak tanımlanabilir. Yazar, benzer şekilde denemelerinde de üslubuyla okuru yazdıklarının içine çeker. Böylece, yazar ve okuru bir metnin içine birlikte dâhil eder. Yazar yazdığından sorumlu olduğu kadar okur da o metni anlamak konusunda sorumludur.

Bilge Karasu ile ilgili verilen bu parçada vurgulanmak istenen düşünce aşağıdakilerden hangisidir?

A) Edebiyatın birçok türünde eserler kaleme aldığı

B) Asıl başarısını öykü ve romanlarla yakaladığı

C) Roman ve öykülerinde bolca metafor kullandığı

D) Kapalı bir anlatım kullanarak okuru esere dâhil ettiği

E) Okurun metni anlaması için edebî bilgilere yabancı olmaması gerektiği

Çözüm:

Yazar eserlerinde kapalılığa başvurur. Metaforik bir anlatımı tercih eder. Bu da onu kolay anlaşılabilir biri olmaktan çıkarır. Okur eseri anlamak için çaba göstermelidir. “Yazar ve okuru bir metnin içine birlikte dâhil eder. Yazar yazdığından sorumlu olduğu kadar, okur da o metni anlamak konusunda sorumludur.” cümlesi bu parçanın ana fikrini yani vurgulanmak istenen düşünceyi aktarmaktadır.

Cevap: D

49. Bir kişinin eserinde başka kişilerin ifade, buluş veya düşüncelerini kaynak göstermeksizin kendisine aitmiş gibi kullanmasına ---- denir. Bilinçli olarak veya kaza eseri oluşabilir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Alıntı

B) Bibliyografya

C) İntihal

D) Gönderme

E) Grafik okuma

Çözüm:

Alıntı: Makalede yer alan başka kaynaktaki bilgilerin değiştirilmeden verilmesidir.

Bibliyografya: Makale yazarken yararlanılan tüm kaynakların gösterildiği bölümdür.

Gönderme: Makalenin konusu ile ilgili okuyucuyunun başka kaynağa yönlendirilmesidir.

Grafik okuma: Makaledeki grafik verilerinin anlaşılıp yorumunun yapılabilmesidir.

Bütün bilgiler ışığında doğru cevap intihal olacaktır.

Cevap: C

50. Tiyatral bir oyunun toplumun geleneksel değerlerini, sosyal, kültürel, ekonomik ya da politik bakış özelliklerini yansıtması önemlidir. Tiyatro oyununun, karakter tarafından sahiplenilmesi, oyunda belirtilen görüşün savunulmasını da sağlar. Çünkü tiyatro sanatı doğası gereği yaşam dinamiklerinin sağlamlaştırılması konusunda da eleştirel yaklaşımda bulunur ve bu değerlerin sağlam temellere oturmasını önerir. Düzensiz, bireyci ve toplumsal yapı tarafından duyarsızlaşmanın olağan görülmesine de eleştirel yaklaşır. Davranışsal değerde ilerlemeye öncülük ederek seyircinin dikkatini çeker, bilinçli bir bakış açısı yakalamasını sağlar.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmamıştır?

A) Açıklama

B) Sessel yinelemeler

C) Kalıplaşmış sözler

D) Kişileştirme

E) İlişki kurma

Çözüm:

Parçanın bütününde açıklayıcı anlatım kullanılmış, “dikkat çekmek, bakış açısı yakalamak, sağlam temellere oturmak” gibi kalıplaşmış sözlerden yararlanılmıştır. Tiyatro oyununun sanat ve gelenekle bağlantısı konusunda ilişki kurulmuştur. Oyunun, toplumun; sahiplenilmesi, savunulması, sağlamlaştırması gibi kelimelerde sessel yinelemeler vardır. Parçada kişileştirilmeye başvurulmamıştır.

Cevap: D

51. Yıllardır gazete ve dergilere yazılar yazarım. Hiçbir fikri okuyucuma diretmişliğim yok. Yazılarımda insanlarla samimi olmayı severim, tıpkı gündelik yaşamda olduğum gibiyim. Bir kesimi ilgilendiren konuları değil de halkın genelini ilgilendiren konularda yazarım. Dedemin her konuyla ilgili veciz söz söyleme kabiliyeti sanırım bana da geçmiş. Okuyucumu bundan mahrum eder miyim? Etmem tabii ki. Okuyucularıma sorular da sorarım, bazen bana gelen cevaplar bile olur. Eminim ki okuyucularımla bu paylaştıklarım her zaman okunacaktır çünkü yazdıklarım bugünün konusu değil her devrin konusudur.

Bu parçadan hareketle yazarın hangi türde eser verdiği söylenebilir?

A) Fıkra

B) Sohbet

C) Günlük

D) Röportaj

E) Makale

Çözüm:

Yazar, gazete ve dergilerde samimi bir dille zaman zaman veciz sözlere yer vererek toplumun her kesimine hitap eden yazılar kaleme aldığını belirtmektedir. Düşüncelerini okuyucuya zorla kabul ettirmek gibi bir gayesi olmadığını da vurgulamaktadır. Yazdıkları her devri ilgilendirdiği için de tüm bu özellikler bizi sohbete götürür.

Cevap: B

52. I. Açıklayıcı anlatım

II. Betimleyici anlatım

III. Tartışmacı anlatım

IV. Öyküleyici anlatım

Numaralanmış ifadelerden hangisi sohbet türünde en çok kullanılan anlatım biçimlerindendir?

A) Yalnız I B) I ve II C) III ve III

D) II ve III E) III ve IV

Çözüm:

Okuyucuya bilgi vermek, okuyucuyu bir konuda aydınlatmak, bir konuyu açıklamak, bir şey öğretmek amacıyla kullanılan anlatım biçimi açıklayıcı anlatımdır. Bu anlatım genellikle makale, deneme, sohbet, fıkra, eleştiri gibi eser türlerinde kullanılır. Çoğunlukla nesnel anlatım tercih edilir. Dili yalın ve anlaşılırdır.

Cevap: A

53. I. Düşünce yazısı olması

II. Yalın bir dil kullanılması

III. Etki zamanlarının uzun olması

IV. Anlattıklarını benimsetme kaygısının olması

Bu cümlelerden hangileri sohbet ve fıkranın ortak özelliklerindendir?

A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III

D) I, II ve III E) I, II ve IV

Çözüm:

Sohbet, fıkra, makale, deneme, eleştiri gibi yazılar düşünce yazılarıdır. Yazarlar burada bu yazı türlerinde fikirlerini fikir ortaya koyarlar. Sohbet ve fıkrada yalın, anlaşılır bir dil kullanılır. Yazarlar, anlatımı güçleştirecek bir üslup kullanmazlar. Sohbet yazılarının etki aralığı uzundur. Bunlar kalıcı nitelikteki yazılardır çünkü genellikle evrensel değerler işlenir. Fıkrada ise kalıcılık yoktur. Güncel konular işlendiği için yazarın kalıcı olmak gibi bir kaygısı da yoktur. Sohbette yazar anlattıklarını benimsetme çabasına girmez. O sadece ele aldığı konuya dikkat çekmek, o konuda farkındalık oluşturmak ister. Fıkrada ise yazar anlattıklarını çeşitli yöntemlerle okuyucuya benimsetmeye, onu kendi fikrine çekmeye çalışır.

Cevap: B

54. İlimize uzun bir aradan sonra fuar kuruldu. Fuar heyecanını yaşamayı özlemişim, doğrusu. Fuarlar kentlerin sosyalleşme alanıdır. Doğduğum şehirde her yıl fuar kurulurdu, babamın tayini çıkıncaya kadar hiç aksatmadan fuara giderdik. Öyle tek tip şeyler de olmazdı, her şey olurdu fuarda. Mobilyadan, kitaplara, bahçe malzemelerinden hobi aletlerine kadar her şey... Mesela ben çizgi romandan başlar, oyuncakları ziyaret eder, oradan da lunaparka uçardım. Tabii bu uçuş babam için sancılı olurdu çünkü çocukluğun verdiği heyecanla her şeyi almak isterdim. Neyse, uçardım diyorum çünkü mutluluktan ayaklarım yere değmezdi. Mutluluk benim için o zamanlar fuardan ibaretti. Kişinin hasret kaldığı bir şeyle, artık her neyse o, buluşması gibi bir şeydi. Şimdi çocuklarımla birlikte fuar heyecanı yaşamak için sabırsızlanıyorum. Bakalım bu teknoloji çağında benim yaşadığım heyecanı onlarda görebilecek miyim?

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Somutlama ve örneklemeye başvurulmuştur.

B) Somut örneklerle fikirler kanıtlanmaya çalışılmıştır.

C) Bir konu hakkında kişisel görüş belirtilmiştir.

D) Yaşanmış bir olaydan hareketle yazılmıştır.

E) Açık, anlaşılır, yalın bir dille yazılmıştır.

<u>Çözüm:</u>

Sohbet türünden alınan bu parçada anlamı bilinmeyen kelimenin bulunmayışı onu açık ve anlaşılır kılmaktadır. Yazar anıları üzerinden yaşadığı fuar heyecanını anlatmıştır, dolayısıyla yaşanmış bir olaydan hareketle kaleme alınmıştır. Fuarlar hakkında kişisel görüşlerini ve duygularını dile getirmiştir. Yazar yaşadığı heyecanı anlatırken somutlama yoluna gitmiştir. Fuardaki ürünleri sayarken de örneklemeye başvurmuştur.

Cevap: B

55. Aşağıdakilerden hangisi fıkranın (köşe yazısının) yazılış amaçlarından biri <u>değildir</u>?

A) Güncel olayları öznel bir şekilde değerlendirmek

B) Ele aldığı konuyla ilgili kamuoyu oluşturmak

C) Okurun konu üzerinde düşünmesini ve fikirlerini kendine çekmesini sağlamak

D) Samimi diyaloglar ile okura duygu ve düşüncelerini açıklamak

E) Konuyu derinliğe inmeden, kanıtlamaya kalkmadan ele almak

<u>Çözüm:</u>

Fıkra yazarı ele aldığı konuyu öznel bir şekilde ifade eder. Anlattıklarıyla kamuoyu oluşturmak ister. Konuyu ispatlama kaygısı gütmez. Okurun o konuda düşünmesini sağlayarak kendi fikirlerine yaklaşmasını bekler. D seçeneği sohbet türünün özelliğidir çünkü fıkra türünde diyaloglar yer almaz.

Cevap: D

56. Masal bize olmayacak şeyler anlatmaz mı? Bizi bu yeryüzünün zorluklarından, yasalarından, törelerinden uzaklaştırıp bizlere benzemeyen kişilerin, devlerin, cinlerin, perilerin acununa götürmez mi? Orada her istediğimiz, bizim gönlümüzden geçer geçmez oluverir; dileklerimizi durduracak bir şey yoktur orada. İşte masalın anlattığı kişilere benzemekle kendi benliğimizden çıkmış olmayız, bizi sıkan dar çevreyi yıkmış, tam gönlümüzce bir yere varmış oluruz. Masal dinlemekten hoşlanan çocuk, masal dinlemekten hoşlanan kişi kendini dileğince bir acunda görmez mi? Elbette görür. Hatta kendi kendinden sıyrılmış olmayıp tam tersine, büsbütün kendi içine doğar ve büyür.

Anlatım özellikleri dikkate alındığında bu parçanın türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fıkra

B) Deneme

C) Eleştiri

D) Makale

E) Sohbet

Çözüm:

Sohbet türü samimi, içten bir üslup ile karşılıklı konuşma havası içeren gazete ve dergi yazılarıdır. Konu sınırlaması olmayan sohbet türünde yazar düşüncelerini öznel bir ifade ile aktarır. Bu metinde de söyleşmeye bağlı samimi bir anlatım kullanan yazar, karşısında biri varmış gibi okuyucuyla sohbet etmiş; kendi sorularına kendi yanıt vermiştir. Diğer yazı türlerinde bu tarz anlatım biçimi kullanılmaz. Fıkrada güncel bir konu ele alınırken denemede yazar okuyucuyla söyleşi yapmaktan ziyade sadece kendi görüşlerini dile getirir. Eleştiri türünde ise bir konu her yönüyle ele alınır. Makalede açıklanan konu belli veriler çevresinde ispatlanmaya çalışılır.

Cevap: E

57. I. Sohbet türü genelde her konu üzerine yazılabilir. Politik olabildiği gibi kültürel bir konuda da yazabilir. Ancak fıkrada seçilen konu güncel olmak durumundadır.

II. Sohbet, yani söyleşi türünde yazar karşısında biri varmış gibi davranır. Daha çok konuşma üslubu hâkimdir. Fıkrada ise böyle bir durum yoktur. Yazar, sadece düşüncelerini dile getirir.

III. Sohbet türü kitap olarak yayımlanırken fıkra türü güncel konularda yazıldığı için sadece gazete ve dergilerde okuyucuya sunulur.

IV. Sohbetler fıkralara göre daha kalıcı yazılar olarak bilinir. Fıkralar günübirlik yazılardır.

V. Fıkra türünde yazar, düşüncelerini anlatarak kamuoyu çalıştırmaya çalışır. Ancak sohbet türünde böyle bir durum yoktur. Yazar, sadece okuyucuyla konuşur gibi fikirlerini bildirir.

Sohbet ve fıkra türünün karşılaştırıldığı numaralanmış ifadelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

A-B-D-E seçeneklerinde verilen bilgilerde yanlışlık yoktur. C seçeneğinde sohbet türünün kitap olarak yayımlanabileceği, fıkra türünün ise yayımlanamayacağı, sadece gazete ve dergilerde sunulacağı anlamı vardır. Sohbet türü de fıkra türü de kitap olarak da okuyucuya sunulabilir.

Cevap: C

58. Sohbet türünde eser yazmak isteyen bir kişi aşağıdaki anlatım biçimlerinden hangisini en çok kullanır?

A) Söyleşmeye bağlı anlatım

B) Betimleyici anlatım

C) Öyküleyici anlatım

D) Açıklayıcı anlatım

E) Tartışmacı anlatım

Çözüm:

Sohbet türünün diğer adı söyleşidir. Samimi ve sıcak bir dille yazılan bu türde söyleşmeye bağlı anlatım kullanılır. Betimleme, öyküleme anlatmaya bağlı edebî metinlerde; açıklayıcı ve tartışmacı anlatım ise öğretici metinlerde açıklama ve ispat için tercih edilir.

Cevap: A

59. Bir toplumda ahlakın ilerlemesini, düzelmesini istiyor musunuz? O toplumda edebiyat, sanat merakını uyandırmaya, geliştirmeye çalışın. Çocuklara, gençlere şiirler, hikâyeler, romanlar okutturun; onları tiyatrolara, sinemalara gönderin. O hikâyelerin, romanların, oyunların insanlarıyla tanışsınlar; onların hayatlarını hayallerinde yaşasınlar; öğrensinler; onların içlerini, böylece gerçekteki insanları da daha iyi anlarlar. Çocuğunuz büyüyünce ne olacaksa olsun, küçükken siz ona edebiyatı sevdirmeye bakın. İlim, bilgi sonradan gelecektir. Önce insanlığını kurmak, hayalini işletmek gerekir.”

Bir fıkradan alınmış bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Samimi ve içten bir üslup kullanılmıştır.

B) Güncel bir konu ele alınmıştır.

C) Yazar kendi düşüncelerini dile getirmiştir.

D) Hitap ettiği okuyucuyu yönlendirme amacındadır.

E) İfade edilen düşünceler kanıtlanmıştır.

Çözüm:

Söyleşmeye bağlı, samimi ve sıcak bir anlatımda yazılan bu parçada yazar sadece kendi düşüncelerini dile getirmiş; güncel bir konuyu açıklamaya çalışmıştır. Hitap ettiği okuyucuyu yönlendirme amacındadır fakat ifade ettiği düşüncelerini ispat etmek gibi bir çabası yoktur.

Cevap: E

60. 1866 yılında *Tasvir-i Efkâr* gazetesinde yayımladığı *Lisân-ı Osmanînin Edebiyatı Hakkında Bazı Mülâhazatı Şâmildir* başlıklı makalesinde divan edebiyatına dönük ilk eleştiriyi dile getirmiştir.

Bu cümlede sözü edilen eserin yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) İbrahim Şinasi

B) Muallim Naci

C) Namık Kemal

D) Recaizade Mahmut Ekrem

E) Ziya Paşa

Çözüm:

İbrahim Şinasi, Muallim Naci, Namık Kemal, Şemsettin Sami ve Ziya Paşa; Türk edebiyatının yenileşmesi noktasında hemfikirdir ancak bunun nasıl olması gerektiğine dair farklı düşüncelere sahiptirler. Bazı Tanzimat yazarları Türk edebiyatının yenileşebilmesi için divan edebiyatının zayıflatılması gerektiğine inanır. Bu maksatla divan edebiyatını doğrudan hedef alan ve bunu ilk defa dile getiren Namık Kemal'dir. Toplumcu bir sanat anlayışını benimseyen Namık Kemal, sanatlı bir dil kullandığı ve pek çok yabancı öge barındırdığı için bu makalede divan edebiyatını yermiş; halkın da anlayabileceği yeni bir edebiyatın gerekliliğini dile getirmiştir. Buna göre Tanzimat Dönemi'nde Batı tarzı yeni bir edebiyatın oluşabilmesi için divan edebiyatını açıkça eleştiren ilk yazar Namık Kemal'dir.

Cevap: C

61. Servetifünun Dönemi'nin "dekadanlık" **diye anılan en önemli ve uzun süreli tartışmasını aşağıdaki sanatçılardan hangisi başlatmıştır?**

A) Ahmet Mithat Efendi

B) Ahmet Rasim

C) Hüseyin Cahit Yalçın

D) Muallim Naci

E) Şemsettin Sami

Çözüm:

Muallim Naci bu tartışma başladığında hayatta değildir. Ahmet Mithat Efendi, Servetifünuncuları kullandıkları dil dolayısıyla *Dekadanlar* adlı makalesinde eleştirerek bu tartışmayı başlatmıştır. Ahmet Rasim takipçisi olduğu Ahmet Mithat Efendi'ye destek verirken Şemsettin Sami polemiğin bir an önce sona ermesi ve sorunun çözümü için ortamı yumuşatmaya çalışan yazılar kaleme almış, Hüseyin Cahit Yalçın ise üslubunu sertleştirerek Ahmet Mithat Efendi'ye karşılık vermiştir. Buna göre *Dekadanlar* adlı makalesiyle bu tartışmayı başlatan Ahmet Mithat Efendi'dir.

Cevap: A

62. *Şiir ve İnşa* makalesinde ortaya koymuş olduğu görüşlerini, *Harabat Mukaddimesi*'nde tamamen değiştirmiştir. Bu yüzden döneminin düşünür ve yazarlarının genel bir sorunu olan bocalama, arada kalma durumunu yansıtmış tipik bir örnektir.

Bu parçada sözü edilen yazar aşağıdakilerden hangisidir?

A) Beşir Fuat

B) İbrahim Şinasi

C) Muallim Naci

D) Namık Kemal

E) Ziya Paşa

Çözüm:

Ziya Paşa, 1868'de yayımladığı *Şiir ve İnşa* makalesinde divan edebiyatını yeren ve halk edebiyatını yücelten görüşleriyle yenilikçi yönünü ortaya koyar ancak 1874'te yayımladığı *Harabat* antolojisinin ön sözünde halk şiirine tavır alıp divan şiirine yönelir, bu yüzden kendisiyle çelişir. Yenilikçi düşüncelere sahip olsa da uygulamada eski edebiyat anlayışını sürdürdüğü için dönemin en fazla bocalayan şairi olarak dikkat çeker. Buna göre *Şiir ve İnşa* makalesi ve *Harabat* antolojisi Ziya Paşa'nın eseridir ve Ziya Paşa bu dönemde kendisiyle en çok çelişen aydın olarak değerlendirilmiştir.

Cevap: E

63. ---- Tanzimat Dönemi'nde Namık Kemal'den sonra gelen önemli eleştirmenlerden biridir. Batı edebiyatına yönelen ve kuramlar ortaya koyan yazar, hem savunduğu yeni edebî anlayışın güçlenmesi için çalışmış hem de Servetifünun Edebiyatı'nın oluşumuna zemin hazırlamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) İbrahim Şinasi

B) Muallim Naci

C) Recaizade Mahmut Ekrem

D) Abdülhak Hamit Tarhan

E) Ziya Paşa

Çözüm:

Türk edebiyatında Batılılaşmayla birlikte arayışlar başlar. Yazarlar, oluşturulacak yeni edebiyatın içerik, biçim, dil ve estetik özelliklerinin nasıl olması gerektiğine dair görüşlerini dile getiren makale ve eleştiriler yazar; eserler yayımlar. Bu yazarlardan biri olan, Türk edebiyatının ilk kuramcısı kabul edilen, edebiyatla ilgili ilk ders kitabını hazırlayan Recaizade Mahmut Ekrem; öğretmen kimliğiyle pek çok genç yazarın yetişmesini sağlar ve bu gençler vasıtasıyla Servetifünun Edebiyatı'nın ortaya çıkmasına yardım eder. Türk edebiyatının ilk kuramcısı kabul edilen Recaizade Mahmut Ekrem, Servetifünun Edebiyatı'nı başlatan gençleri hem yetiştirmiş hem de onları yeni bir edebî oluşum için teşvik etmiştir.

Cevap: C

64. Cumhuriyet Dönemi'nde bazı yazarlar eleştiri türünde kaleme aldıkları yazıları ve eserleriyle ön plana çıkmışlardır. ---- bunlar arasında ilk akla gelenlerden biridir. Önce tiyatro alanındaki eleştirileriyle tanınan yazar sonraları şiire yönelik eleştiriler kaleme almıştır. Bazen çelişkileriyle karşımıza çıksa da zengin kültürü ve samimi tutumu sayesinde genç şairlere yol göstermiş ve I. Yeni topluluğunun doğmasında etkili olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Selim İleri

B) Gürsel Aytaç

C) Mehmet Kaplan

D) Nurullah Ataç

E) Doğan Hızlan

Çözüm:

Eleştiri, Cumhuriyet Dönemi'nde pek çok eleştirmenin yetişmesi ve çok sayıda eserin yayımlanmasıyla hızlı bir gelişim gösterir. Selim İleri, Gürsel Aytaç, Mehmet Kaplan ve Doğan Hızlan; 1950 sonrasında yazdıkları eleştiriler ve yayımladıkları eserlerle eleştiri türünün gelişimine katkı sunan yazarlardır. I. Yeni topluluğu 1940'lı yıllarda ortaya çıkar. Dönemin önemli eleştirmenlerinden Nurullah Ataç, eleştirileriyle bu toplulukta yer alan ve şiirin biçimsel özelliklerini reddeden genç şairleri teşvik eder. Böylece bu gençlerin öncülük ettiği serbest şiir anlayışı kısa sürede yayılır ve Türk şiirinde yeni bir dönem başlar.

Cevap: D

65. Aşağıdaki yazarlardan hangisi Cumhuriyet Dönemi'nde eser veren eleştirmenlerden biri değildir?

A) Orhan Şaik Gökyay

B) Hüseyin Suat Yalçın

C) Asım Bezirci

D) Mehmet Kaplan

E) Fethi Naci

Çözüm:

Hüseyin Suat Yalçın, Servetifünun Dönemi eleştiri yazarlarındandır.

Cevap: B

66. Aşağıdakilerden hangisi eleştiri türünün özelliklerinden biri değildir?

A) Ayrıntılı bir araştırmadan sonra yazma aşamasına geçilmelidir.

B) Bir eser incelenirken onun edebiyat ve sanat tarihi bakımından önemine değinmek gereklidir.

C) Güncel konularla ilgili kişisel düşüncelerin sohbet havasında ele alınması eleştirinin temel özelliklerindendir.

D) Tarafsızlık ve bilimsel verilere göre hareket etmek, eleştirinin inandırıcılığını ve kalitesini arttırır.

E) Tanık gösterme ve örnekleme gibi düşünceyi geliştirme yollarına ve açıklayıcı anlatım türüne başvurulabilir.

Çözüm:

C seçeneğindeki özellik eleştiri türünün özelliği değildir. Çünkü güncel konularla ilgili kişisel düşüncelerin sohbet havasında ele alınması eleştiri türünün değil sohbet türünün bir özelliğidir.

Cevap: C

67. ---- Dönemi'nde edebiyatımıza giren eleştiri türü divan edebiyatında ---- halk edebiyatında ---- adıyla anılmıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) Servetifünun - taşlama - hiciv

B) Fecriati - müstezat - hiciv

C) Tanzimat- taşlama - mersiye

D) Tanzimat - hiciv - taşlama

E) Servetifünun - hiciv - taşlama

Çözüm:

Eleştiri, Tanzimat Dönemi'nde edebiyatımıza girmiştir. Divan edebiyatında hiciv, halk edebiyatında ise taşlama adını alır.

Cevap: D

68. Edebiyat çevrelerinde eleştirmen kimliğiyle öne çıkan bu yazarımız, Türk edebiyatında eleştirinin gelişmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Eleştirilerini bir metot çerçevesinde yazmaya çalışmıştır. *Yüz Yılın 100 Türk Romanı, Eleştiri Günlüğü* gibi eserleriyle tanınmıştır.

Bu parçada söz edilen eleştiri yazarı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şükran Kurdakul

B) Berna Moran

C) Asım Bezirci

D) Mehmet Kaplan

E) Fethi Naci

Çözüm:

Yüz Yılın 100 Türk Romanı, Eleştiri Günlüğü adlı eserler Fethi Naci'ye aittir.

Cevap: E

69. I. Düşünce, sanat ve edebiyat alanında topluma yarar sağlar.

II. Sanata, sanatçıya ve topluma yol gösterir.

III. Eseri ve yazarını tarafsızca değerlendirir.

IV. Sanatçıya yapılan haksızlıkları önler.

V. Öyküleme ve betimlemeden sıkça faydalanır.

Numaralanmış cümlelerin hangilerinde eleştiriyle ilgili bilgi yanlışı vardır?

A) I ve II B) I ve V C) II ve IV

D) III ve V E) IV ve V

Çözüm:

Eleştirilerde açıklayıcı ve tartışmacı anlatım biçimlerinden faydalanılır. Eleştiriler sanatçının gelişimine katkı sunar ancak sanatçıya yapılan haksızlıkları önlemez. IV ve V. cümlelerde bilgi yanlışı vardır.

Cevap: E

70. Aşağıdakilerden hangisi bilimsel eleştirinin özelliklerinden biridir?

A) Edebî eserlerin okuyucu üzerinde bıraktığı etkilerden, izlenimlerden yola çıkılarak yapılan eleştirilerdir.

B) Eseri, ister beğensin ister beğenmesin, kendi duygularını işin içine katmadan eserin sanat değerini ortaya koymaya çalışır.

C) Bu tür eleştirilerde subjektif, kişisel yargılar ağırlıktadır.

D) Günümüzde bu eleştiri edebiyat dünyasında pek rağbet görmez.

E) İlkelerini ünlü Fransız edebiyatçı Anatole France'ın belirlediği ve eleştirmenin bir eseri kendi zevk, algılama, değer ölçülerine göre incelediği eleştiri türüdür.

Çözüm:

A, C, D, E seçeneklerinde verilen cümleler izlenimsel eleştirinin özellikleridir. Edebî eserlerin içerik, yapı ve üslupları üzerinde tarafsız olarak yapılan eleştirilere "bilimsel eleştiri" denir. Bu eleştiri türünde, her eserin değerlendirilmesinde kullanılabilecek ölçütler vardır. Eleştirmen, kişisel yargılara varmaktan kaçınmaya çalışır. Bilimsel araştırmalardan yararlanarak eseri tarafsız bir gözle değerlendirir. Eser hakkında fikri ne olursa olsun kendi duygularını işin içine katmadan eserin sanat değerini ortaya koymaya çalışır. Buna göre B seçeneğinde verilen cümle bilimsel eleştirinin özelliği ve sorunun doğru cevabıdır.

Cevap: B

71.

Yazarlar	Eserler
• Mustafa Baydar	a) *Diyorlar ki*
• Yaşar Nabi Nayır	b) *Bugün de Diyorlar ki*
• Ruşen Eşref Ünaydın	c) *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar*
• Hikmet Feridun Es	ç) *Edebiyatçılarımız Konuşuyor*
	d) *Sanatçılarla Konuşmalar*

Aşağıdaki eserlerden hangisi numaralanmış sanatçılardan biriyle eşleştirilemez?

A) *Bugün de Diyorlar ki*

B) *Diyorlar ki*

C) *Edebiyatçılarımız Konuşuyor*

D) *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar*

E) *Sanatçılarla Konuşmalar*

Çözüm:

Hikmet Feridun Es *Bugün de Diyorlar ki*, Ruşen Eşref Ünaydın *Diyorlar ki*, Yaşar Nabi Nayır *Edebiyatçılarımız Konuşuyor*, Mustafa Baydar *Edebiyatçılarımız Ne Diyorlar,* Kemal Özer *Sanatçılarla Konuşmalar* adlı eserin yazarıdır. Buna göre eserlerle yazarlar eşleştirilirse *Sanatçılarla Konuşmalar* adlı eser dışta kalır.

72. Aşağıdakilerden hangisi mülakat türünde eser veren sanatçılardan biri değildir?

A) Yaşar Nabi Nayır

B) Suut Kemal Yetkin

C) Mustafa Baydar

D) Ruşen Eşref Ünaydın

E) Nurullah Berk

Çözüm:

A, C, D ve E seçeneğindeki sanatçılar mülakat türünde eser vermiştir. Suut Kemal Yetkin ise eleştiri ve deneme türlerinde eser vermiş, mülakat türünde eser vermemiştir.

Cevap: B

73. Herhangi bir sosyal konu ya da sorun üzerinde, uzman kişi ya da kişilerle yapılmış konuşmaları yansıtan, sanat, bilim, siyaset, spor vb. alanlarda ünlü kişileri tanıtmak veya onların bir konuda düşüncelerini öğrenmek amacıyla yapılan, karşılıklı konuşmaların yazıya geçirilmesiyle oluşan, sorulu cevaplı bir öğretici metin türüdür. Bu metin türünde öykülemeye ve betimlemeye yer verilmez.

Bu parçada hakkında bilgi verilen öğretici metin türü aşağıdakilerden hangisidir?

A) Eleştiri

B) Makale

C) Deneme

D) Mülakat

E) Röportaj

Çözüm:

Parçada tanıtılan öğretici metin türü mülakattır. Bu türe en yakın tür röportajdır, metinde öykülemeye ve betimlemeye yer vermediğini belirtmesi metnin röportaj olmadığının en önemli göstergesidir.

Cevap: D

74. Röportaj türü için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Röportaj; bir gerçeği, sorunu, olayı ya da durumu ortaya koymak; açığa çıkarmak amacıyla oluşturulan öğretici gazete ve dergi yazısına denir.

B) Röportaj; araştırmaya, incelemeye, soruşturmaya, gezip görmeye ve somut olgulara dayanır.

C) Röportajda yazar, olayı yerinde görerek farklı kişilerle konuşup soruşturarak yazar. Gerektiğinde yetkililerle görüşerek bilgi ve belge toplar, yazısını fotoğraflarla destekleyebilir.

D) Yazar olaylara tanıklık ederek gerçeklere ışık tutar. Okuyucuyu gerçekle yüzleştirerek aydınlatmaya çalışır.

E) Yazar olayları aktarırken ayrıntılara girmeden, olaylar hakkında kendi düşünce ve yorumlarını ortaya koymadan metni okuyucuya sunar.

Çözüm:

A, B, C ve D seçeneklerindeki bilgiler röportaj için doğrudur. E seçeneğinde yazar ayrıntılara girmez tezi röportaj için yanlış bir bilgidir. Yazar röportajda ayrıntılara girerek, kendi düşüncelerini de katarak olayları ve durumları değerlendirir.

Cevap: E

75. Aşağıdakilerin hangisi mülakat (görüşme) yaparken dikkat edilecek özelliklerden biri değildir?

A) Görüşmeyi düzenleyen kişi, soracağı soruları önceden planlamalıdır. Konunun ya da olayın bütün boyutlarını yansıtacak şekilde sorularını özenle seçmelidir.

B) Görüşmeye katılacak kişi ya da kişilerle ön görüşme yapılmalıdır. Bu ön görüşmede, görüşmenin amacı ve özellikleri belirtilmelidir. Özellikle, görüşmeye katılacak kişiye ne zaman, nerede görüşme yapılacağı hakkında bilgi verilmelidir.

C) Görüşmenin konusu herhangi bir başlıktan seçilebilir. Bu konuda tam bir serbestlik vardır.

D) Hangi alanda ya da konuda görüşme yapılacaksa,o alanın ya da konunun uzmanları görüşme için seçilmelidir.

E) Görüşme için mümkün olduğunca birinci kaynak kişi ya da kişiler tercih edilmelidir.

Çözüm:

A, B, D ve E seçenekleri mülakat yaparken dikkat edilecek hususlardır ancak C seçeneğinde mülakatın konusu herhangi bir başlıktan seçilebilir cümlesinde bilgi yanlışı vardır. Mülakat konularının güncel ve ilgi çekici olması gerekmektedir.

Cevap: C

76. Aşağıda verilen yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi röportaj türüne örnek gösterilemez?

A) Ruşen Eşref Ünaydın - *Diyorlar ki*

B) Yaşar Kemal - *Çukurova Yana Yana*

C) Fikret Otyam - *Ha Bu Diyar*

D) Tahir Kutsi Makal - *İç Göç*

E) Halil Aytekin - *Doğuda Kıtlık Vardı*

Çözüm:

A seçeneğinde verilen Ruşen Eşref Ünaydın'a ait *Diyorlar ki* adlı eser bir mülakat örneğidir. Diğer seçeneklerdeki yazar - eser eşleştirmesi doğrudur.

Cevap: A

77. Aşağıdakilerden hangisi mülakatın hazırlanma aşamalarından biri değildir?

A) Mülakat yapılacak konu ve kişi belirlenir.

B) Mülakat yapılacak konu ve kişiyle ilgili araştırma yapılır.

C) Mülakatta sorulacak sorular hazırlanır ve sorular mülakattan önce mülakat yapılacak kişiye gönderilir.

D) Mülakat yapılacak kişiden randevu alınır.

E) Mülakat gerçekleştirilir ve kayıt altına alınır.

Çözüm:

Mülakattan önce sorular hazırlanır ancak mülakat yapılacak kişiye asla önceden gönderilmez.

Cevap: C

78. Mülakat türü ile ilgili aşağıda verilenlerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Mülakatı yapan kişi, düşüncelerini metne aktarabilir.

B) Alanında uzman kişilerle yapılır.

C) Mülakat yüz yüze olmak zorunda değildir.

D) Görüşülecek kişiden randevu alınmalıdır.

E) Ciddi ve düzeyli bir habercilik faaliyetidir.

Çözüm:

Mülakatı yapan kişi, kendi fikirlerini mülakat metnine yazamaz. Sorulan sorulara verilen cevaplar neyse onu olduğu gibi aktarmak zorundadır.

Cevap: A

79. - Bugün hikâye ve romancılığımızı nasıl buluyorsunuz?

- Bugünkü nesil, hikâyecilikte eski nesli epeyce geride bırakmıştır. Fakat henüz roman adı verilebilecek bir büyük eser meydana gelmemiştir. Belki yanılıyorum, bugünkü telakkime göre roman, bir insan ve hayat görüşünün felsefesidir. Böyle bir görüşle böyle bir felsefe ancak uzun soluklu bir çalışma ile vücuda gelebilir. Böyle bir eserin yanında küçük hikâye ancak bir etkiyi ifade edebilir. Hepimiz edebiyata hikâye yazmakla başlamışızdır. Hayat tecrübelerimiz çoğaldıkça hikâyenin hududunu romanla genişletmek mecburiyetinde kalmışızdır.

– Sanat alanında yaptıklarınızla yapmak istedikleriniz arasında bir fark oldu mu?

– Samimiyetle itiraf ederim ki bu alanda yaptıklarım, yapmak istediklerimin bir gölgesinden ibarettir.

Bu parçada aşağıdaki anlatım türlerinden hangisi ağırlıklı olarak kullanılmıştır?

A) Öyküleyici Anlatım

B) Betimleyici Anlatım

C) Açıklayıcı Anlatım

D) Tartışmacı Anlatım

E) Söyleşmeye Bağlı Anlatım

Çözüm:

Tartışmacı anlatımda yazar tek başınadır ama karşısında biri varmış gibi davranır. Verilen paragrafta iki kişi konuşmaktadır. Açıklayıcı anlatımda ise yazar bir konu üzerinde aydınlatıcı nitelikte bilgiler verir. Bu bilgi akışı tek yönlüdür. Öyküleyici anlatımda temelde bir olay vardır. Betimleyici anlatımda yazar bir cismi, kişiyi veya olguyu okuyucunun gözünde canlandıracak şekilde anlatır. Mülakatlarda ağırlıklı olarak söyleşmeye bağlı anlatım (diyalog) kullanılır. Söyleşmeye bağlı anlatım karşılıklı konuşma esasına dayanan bir türdür. Buradan da anlıyoruz ki burada söyleşmeye bağlı anlatım kullanılmıştır.

Cevap: E

80. Mülakat metninde aşağıdakilerden hangisinin bulunması zorunlu değildir?

A) Mülakat yapılan kişinin mesleği

B) Buluşma mekânı

C) Görüşülen kişinin adı

D) Sorular ve cevaplar

E) Mülakatı yapan kişinin görüşü

Çözüm:

Bir mülakat metninde;

- Görüşülen kişinin adı
- Mesleği veya ne işle uğraştığı
- Hangi amaçla konuşulduğu
- Buluşma mekânı
- Sorular ve cevaplar
- Mülakat yapılan kimsenin o konu üzerindeki temel görüşü yer almalıdır.

Mülakatı yapan kişinin görüşü asla mülakat metnine yazılmaz.

Cevap: E

81. I. Ağlayan bir kişi gördüğünüzde ona samimi birkaç söz, birkaç dokunuş ya da uzatılan bir mendil ona yapılacak en büyük destektir. Bunlar bin türlü sözcük ve davranıştan belki de daha önemli, daha kıymetlidir. Bence ağlamak insanın insan olmasının gerektirdiklerinden biridir.

II. Hayatın en önemli gerçeği samimiliktir. Bu itibarla hayat ile bağı olan edebiyat, mutlaka samimi bir edebiyattır denilebilir. Hayatı en gizli, en karışık yönleriyle anlatmayan, duygularımızı tıpkı hayatta olduğu gibi saf ve derin bir şekilde duyurmayan, elemlerimizi, felaketlerimizi, açık açık yansıtmayan bir edebiyat; hayat ile ilgisiz ve sahte bir edebiyattır.

Aşağıdakilerden hangisi bu iki parçanın ortak özelliklerinden değildir?

A) Deneme metninden alınmıştır.

B) Yalın ve anlaşılır bir üslup kullanılmıştır.

C) Nesnel bir anlatım benimsenmiştir.

D) Bir konuyla ilgili fikirler ileri sürülmüştür.

E) Evrensel konulara yer verimiştir.

Çözüm:

İki metinde de düşünceler, kanıtlanma çabası olmadan yazarın kendi kendisiyle konuşuyormuş havasında ortaya konmuştur. Bu bakımdan A ve D seçeneği doğrudur. İki metinde de yalın ve anlaşılır bir dil kullanılmıştır, bu bakımdan B seçeneği de doğrudur. İki metinde ele alınan konular evrenseldir, bu bakımdan E seçeneği de doğrudur. Fakat iki metinde de öznel bir anlatım hâkimdir.

Cevap: C

82. Hayat dediğin nedir ki? Kısacık bir zaman dilimi. Bazen acılarla, bazen mutluluklarla, bazen gözyaşı, bazen hüzünle dolu insan ömrü. Aslında hayatın tarifini tam olarak yapamıyorum. Soruyorum kendime nasıl bir şey…Daha dün bu soruya çok güzel ona doyamıyorum derken bugün verdiğim cevaba şaşıyorum. İkilemde kalıyorum. Mutlu olunca iyi ki bu hayattayım, iyi ki evren var, diyorum. Peki, yüreğim acılarla kavrulurken, gözlerim yaşla doluyken işte o zaman keşke hayatımı, bu yaşadıklarımı değiştirebilsem diyorum.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisinden alınmış olabilir?

A) Söyleşi

B) Fıkra

C) Mülakat

D) Anı

E) Deneme

Çözüm:

Metni incelediğimizde içten olmakla beraber edebî bir dil kullanıldığını görüyoruz. Aynı zamanda yazarın samimi, sıcak bir anlatımla beraber kendi kendisiyle konuşuyormuşçasına metni kaleme aldığı görülmektedir. Bütün bu özellikler deneme türüne aittir.

Cevap: E

83. 1956'dan sonra Birinci Yeni şiirinden tamamen uzaklaştı ve kendine ait, bağımsız bir şiir anlayışı geliştirdi. Şiirde zekânın önemine inanır. Nesirlerinde de mizah dikkat çekmektedir. *1001 Gece Denemeleri* adı altında birden fazla deneme yayımlamıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Salâh Birsel

B) Suut Kemal Yetkin

C) Atillâ İlhan

D) Nurullah Ataç

E) Sabahattin Eyüboğlu

Çözüm:

Parçada özellikleri ve eserleri verilen sanatçı Salâh Birsel'dir.

Cevap: A

84. Aşağıdaki eserlerden hangisi diğerlerinden farklı türde kaleme alınmıştır?

A) *Altı Ay Bir Güz*

B) *Narla İncire Gazel*

C) *Ne kitapsız Ne Kedisiz*

D) *Gece*

E) *Bu Ülke*

Çözüm:

A, B, C, E seçeneklerinde verilen eserlerin türü denemedir. *Gece* adlı eser Bilge Karasu'nun roman türünde yazdığı eserdir.

Cevap: D

85. Deneme türünün dünya edebiyatındaki kurucusu aşağıdaki sanatçılardan hangisidir?

A) Montaigne

B) Alain

C) Bacon

D) Charles Lamb

E) Emile Zola

Çözüm:

B, C, D seçeneklerinde verilen sanatçılar deneme türünde eser vermiş ünlü yazarlardır. E seçeneğindeki sanatçı ise romanlarıyla tanınır. Dünya edebiyatında deneme türünün kurucusu Montaigne kabul edilir.

Cevap: A

86. Dünyada hiçbir dost, insana kitaptan daha yakın değildir. Sıkıntımızı unutmak, donuk hayatımıza biraz renk katmak, biraz ışık vermek, daracık dünyamızda bulamadığımız şeyleri yaşamak için tek çaremiz kitaplara sarılmaktır. Bırakınız ıssız bir adaya gitmeyi, herhangi bir yolculuğa çıkarken bile hangi okuryazar yanına bir iki roman, bir iki şiir kitabı almayı düşünmez? Yolculukta çoğu zaman olduğu gibi çevremize bakıp dalmaktan yanımıza aldığımız kitapları okuyamayacağımızı bilsek bile onları gene de el altında bulundurmak isteriz. Çünkü onların can yoldaşı olduğunu biliriz. Düşünüyorum da şu dünyadan kitap yok oluverirse yaşamak ne kadar güçleşir, çekilmez bir ağırlık olurdu!

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisinden alınmış olabilir?

A) Eleştiri

B) Günlük

C) Deneme

D) Köşe yazısı

E) Makale

Çözüm:

Yazarın bir konu üzerinde kanıtlama amacı gütmeden kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi içten bir üslupla kaleme aldığı yazılara deneme denir. Parçaya bakıldığında zaman yazarın kendi kendisiyle konuşuyormuş gibi içten bir anlatımla eseri kaleme aldığı görülmektedir.

Cevap: C

87. I. Ahmet Haşim - *Bize Göre*

II. Suut Kemal Yetkin - *Günlerin Getirdiği*

III. Nurullah Ataç - *Karalama Defteri*

IV. Cemil Meriç - *Bu Ülke*

V. Ahmet Hamdi Tanpınar - *Yaşadığım Gibi*

Numaralanmış yazar - eser eşleştirmelerinden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) I　B) II　C) III　D) IV　E) V

Çözüm:

A, C, D, E seçeneklerinde verilen yazar - eser eşleştirmeleri doğrudur. *Günlerin Getirdiği* adlı eser Nurullah Ataç'a aittir.

Cevap: B

88. Sanatçı, Cumhuriyet sonrası edebiyatımızda bir yol gösterici görevi üstlenmiştir. Onun dil, sanat, edebiyat ve bazı kişisel davranışlar üzerindeki uyarıcı yazılarının yanında ikinci önemli yönü de Türkçenin özleşmesi konusundaki üstün çabası, anlatımda devrik cümlenin, konuşma dilinin gerekliliğini savunması ve bunları yapıtlarında uygulamasıdır. Kendini dil devrimine, Türkçenin arılaştırmasına adamıştır. *Karalama Defteri, Günlerin Getirdiği* adlı eserleri kaleme almıştır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Suut Kemal Yetkin

B) Azra Erhat

C) Nurullah Ataç

D) Yahya Kemal Beyatlı

E) Salâh Birsel

Çözüm:

Parçada söz edilen ve eserleri verilen sanatçı Nurullah Ataç'tır.

Cevap: C

89. İkinci Yeni hareketinin önde gelen ve en başarılı şair ve yazarıdır. Mensur yazılarında Osman Mazlum imzasını da kullanmıştır. 1960'da *Papirüs* dergisini çıkarmıştır. *Şapkam Dolu Çiçekle, Günü Birlik* düzyazı türündeki eserlerinden bazılarıdır.

Bu parçada söz edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Bedri Rahmi Eyüboğlu

B) Cemal Süreya

C) İlhan Berk

D) Edip Cansever

E) Sezai Karakoç

Çözüm:

Parçada söz edilen ve eserleri verilen sanatçı Cemal Süreya'dır.

Cevap: B

90. Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?

A) *Cehennem Kraliçesi*

B) *Her Gece Bodrum*

C) *Boşlukta Mavi*

D) *Buzul Çağının Virüsü*

E) *Pazar Konuşmaları*

Çözüm:

A, B, C, D seçeneklerinde verilen eserler roman türünde yazılmıştır. Falih Rıfkı Atay'ın *Pazar Konuşmaları* adlı eser ise deneme türünde yazılmıştır.

Cevap: E

91. Herhangi bir dinleyici topluluğuna bir düşünceyi aşılamak, topluluğu coşturmak ve bir amaç doğrultusunda yönlendirmek için coşkulu ve edebî bir dille yapılan konuşmalara ---- denir. Bir fikri, bir davayı karşısındaki insanlara dil ustalığı ile açıklamaya hitabet sanatı, toplum önünde bu konuşmayı yapan kişiye de ---- denir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere sırasıyla aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) açık oturum - katılımcı

B) tirat - aktör

C) vaaz - âlim

D) söylev - hatip

E) konferans - konuşmacı

Çözüm:

Birinci cümlede tanımı yapılan konuşma türü söylevdir. Toplum önünde bu konuşmayı yapan kişiye de hatip denir.

Cevap: D

92. (I) Söylevler çeşitli konularda yapılabilen sözlü anlatımlardır. (II) Söylevlerin; ortak özelliği, bir topluluk karşısında söylenmek için hazırlanmış olmasıdır. (III) Söylevlerde öncelikle konu ve amaç belirlenir; hitap edilecek toplumun kültür, bilgi ve görgü seviyesi göz önüne alınır. (IV) Söylevlerde cümleler genellikle kısadır, sözcükler ve cümleler açık ve anlaşılırdır. (V) Söylevlerde hatip; dili, daha çok şiirsel işlevde kullanarak topluluğu coşturmak ve bir amaç doğrultusunda yönlendirmek ister.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçada aktarılan I, II, III ve IV numaralı yargılar doğrudur. V numaralı yargı ise yanlıştır çünkü söylevlerde dil şiirsel değil daha çok alıcıyı harekete geçirme işleviyle kullanılır.

Cevap: E

93. Aşağıdakilerden hangisi iyi bir hatipte bulunması gereken özelliklerden biri değildir?

A) Ortaya koyduğu konuda zengin bir bilgi ve düşünce birikimine sahiptir.

B) Ses tonu, vurgu ve tonlamadan çok konuşmasının içeriğine odaklanır.

C) Ses tonunu, jest ve hareketlerini, vurgu ve tonlamayı ustaca kullanır.

D) Konuşmasını, dinleyici kitlesinin anlayabileceği yalın ve açık bir dille yapar.

E) Söyleyeceklerini amacına uygun bir yönde ve bir bütünlük içinde dile getirir.

Çözüm:

B seçeneğindeki yargı yanlıştır çünkü söylevlerde konuşmanın içeriği kadar konuşmanın sunumu da önemlidir. Söylevin etkili olabilmesi için hatibin ses tonuna, vurgu ve tonlamasına çok dikkat etmesi gerekir.

Cevap: B

94. (I) “Hitap etmek, vaaz etmek, güzel söz söyleme sanatı, hutbe irad etme” anlamlarında kullanılan ve Arapça bir kelime olan hitabetin yerine günümüzde daha çok söylev sözcüğü kullanılmaktadır. (II) Söylevlerde bütün insanlığa ve bütün zamanlara seslenebilen evrensel konular, ahlaki bir amaçla dile getirilir. (III) Düşüncelerin belli bir plana uygun olarak bir araya getirilmesi büyük bir önem taşır. (IV) Konuşmacı, duygu ve düşüncelerini karşı tarafa aktarabilmek için seslendiği topluluğu bütünüyle kucaklayabilmeli; bunun için de sakin ve soğukkanlı olmalıdır. (V) Çünkü bir hatibin kendi duygu ve düşüncelerini topluluğa benimsetmek, söylevin temel amacıdır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçada aktarılan I, III, IV ve V numaralı yargılar doğrudur. II numaralı yargı ise yanlıştır çünkü söylevlerde ahlaki sorunlara yer vermek gibi bir zorunluluk yoktur. Hatip, o günün şartlarına uygun bir konuşma yapar. Bir söylev genellikle karşıdaki topluluğun niteliklerine göre hazırlandığı için evrensel bir özelliğe sahip olması da her zaman mümkün değildir. Konuşmanın içeriği çoğu zaman günün ve o toplumun ihtiyaçları ile sınırlıdır.

Cevap: B

95. (I) Söylevler ulusal ve toplumsal hemen her konuda düzenlenebilir, konuları çoğunlukla millî ve toplumsaldır. (II) Söylevler, konusuna göre hukuki, siyasi, törensel, askerî, dinî ve akademik olmak üzere çeşitlere ayrılır. (III) Siyasi kimlik taşıyan kişilerin ulusal mecliste, kapalı mekânlarda ya da açık alanlarda yaptıkları konuşmalar hukuki söylevler içindedir. (IV) Komutanların askere cesaret ve moral vermek için yaptıkları konuşmalara askerî söylev denir. (IV) Din adamlarının bireysel ve toplumsal sorunları dinî açıdan yorumladıkları konuşmalara ise dinî söylev adı verilir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bir bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

Çözüm:

Parçada aktarılan I, II, IV ve V numaralı yargılar doğrudur. III numaralı yargı ise yanlıştır çünkü siyasi kimlik taşıyan kişilerin ulusal mecliste, kapalı mekânlarda ya da açık alanlarda yaptıkları konuşmalar siyasi söylevler olarak adlandırılır.

Cevap: C

96. Ey insanlar! Rabb'iniz birdir. Babanız da birdir, hepiniz Adem'in çocuklarısınız, Adem ise topraktandır. Arap'ın Arap olmayana, Arap olmayanın da Arap üzerine üstünlüğü olmadığı gibi; kırmızı tenlinin siyah üzerine, siyahın da kırmızı tenli üzerinde bir üstünlüğü yoktur. Üstünlük ancak takvada, Allah'tan korkmaktadır. Allah yanında en kıymetli olanınız ondan en çok korkanınızdır. Azası kesik siyahi bir köle başınıza amir olarak tayin edilse, sizi Allah'ın kitabı ile idare ederse onu dinleyiniz ve itaat ediniz. Kimse kendi suçundan başkası ile suçlanamaz. Baba, oğlunun suçu üzerine, oğlu da babasının suçu üzerine suçlanamaz.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Askerî söylev

B) Siyasi söylev

C) Dinî söylev

D) Akademik söylev

E) Hukuki söylev

Çözüm:

Verilen metin, Hz. Muhammet'in Veda Hutbesi'nden alınmıştır. Metinde insanlara doğru davranışları sergilemeleri öğütlenmiştir. Bunun için de insanların Allah'ın hükümlerini her şeyin üstünde tutmaları gerektiği vurgulanmaktadır. Peygamberlerin ve din âlimlerinin bireysel ve toplumsal sorunları dinî açıdan yorumladıkları konuşmalara dinî söylev adı verilir.

Cevap: C

97. Atinalılar! Önce bana yönelmiş olan daha eski suçlamalara ve beni çok daha eskiden beri suçlayanlara cevap vermek isterim, bundan sonra daha yenilerine cevap vereceğim. Çünkü Atinalılar, yıllardan beri haksız yere beni size karşı suçlayıp duran birçok kimseler olmuştur; Anytos ile arkadaşları benim için daha az tehlikeli olmamakla beraber, ben bunlardan daha çok korkarım. Evet, yargıçlarım, bunlar daha tehlikelidirler çünkü bunlar birçoğunuzu ta çocukluğunuzdan beri yalanlarla kandırarak güya göklerde olup bitenlerle uğraşan, yerin altında neler geçtiğini araştıran, yanlışı doğru gibi göstermeyi beceren, Sokrates adlı bir bilgin olduğuna sizi inandırmışlardır. Beni suçlayanlar içinde en çok korktuklarım, işte bu masalı yayanlardır.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Askerî söylev

B) Siyasi söylev

C) Dinî söylev

D) Akademik söylev

E) Hukuki söylev

Çözüm:

Verilen metinde Sokrates, üzerine atılı suçlara cevap vermek üzere yargıçların ve Atinalıların önünde kendisini savunan bir konuşma yapmaktadır. Mahkemelerde hak ve hukuk konularında yapılan konuşmalar, savcıların iddianameleri, avukatların ve sanıkların savunmaları hukuki söylev içine girmektedir.

Cevap: D

98. Şimdi samimi, içi Türklük sevgisi ile dolu olan siz aydınlara sesleniyorum: Şimdiye kadar söylediklerimizden anlaşılıyor ki biz öz Türkçenin değil, uydurma Türkçenin aleyhindeyiz. Yunus'un, Dadaloğlu'nun, Karacaoğlan'ın, Âşık Veysel'in dilindeki Türkçelerin başımızın üzerinde yeri vardır. Biz demek istiyoruz ki dil bahsinde muhafazakâr olalım, uydurmacılığı bırakalım. Türkçede karşılığı bulunan Frenkçe kelimeleri almayalım, dilimizin üzerine titreyelim. Daha iyisini Gökalp söylemiş, şimdilik onu takip edelim. Dilimiz kendi akışı içinde yatağını bulacak, büyük Türk edebî dili ve kültürü doğacaktır. Gelin şimdi olanı biteni yakından görelim: Batıya gümrük duvarlarını açmışız, her gün izinsiz, ruhsatsız yüzlerce kelime geliyor ve siz onları rahatça kullanıyorsunuz. Türkçe adına uydurma kelime yaratmaya da son veriniz. Bırakınız bu işi yarının dil akademisinin Ali Şir Nevaileri, Kaşgarlı Mahmutları dev ilimleriyle halletsinler; bu iş küçük insanların işi değildir.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Akademik söylev

B) Askerî söylev

C) Dinî söylev

D) Siyasi söylev

E) Hukuki söylev

Çözüm:

Verilen metinde aydınlara seslenilerek Türk dilini, özellikle yabancı etkilerden korumak gerekliliği üzerinde durulmuştur. Bilim insanlarının bilimsel toplantılarda yaptıkları konuşmalara akademik söylev adı verilir.

Cevap: A

99. Aziz arkadaşlar, uzun ayrılış asırlarından sonra kavuşma günlerine geldik. Yanı başımda duran Azerbaycanlıyı ve karşımda duran Kazanlıyı görüyor musunuz? Siyasi sınırlar milletleri ayırır mı? Ormanın içine bir duvar çekiniz, ağaçların kökleri duvarın altından ve dallar duvarın üstünden birbiriyle kavuştuktan sonra hudutlar ne işe yarar? Bütün Türk dünyası, birlik şuurunu idrak etmeye başlamış ve eller, uzaktaki kardeşlerin elini tutmak için mesafeler içinde uzanmıştır.

Bu parça aşağıdakilerden hangisine örnek gösterilebilir?

A) Hukuki söylev

B) Askerî söylev

C) Siyasi söylev

D) Dinî söylev

E) Akademik söylev

Çözüm:

Verilen metinde dünyadaki bütün Türklerin bir birlik duygusu içinde olduğu, mesafelerin bu birlik ve kardeşlik sayesinde önemini yitirdiği vurgulanmaktadır. Bu bakımdan içeriği bakımdan siyasi görüşler içermektedir. Siyasetle ilgilenen kişilerin mecliste, kapalı mekânlarda ya da açık alanlarda yaptıkları konuşmalara siyasi söylev denir.

Cevap: C

1. Sanat, siyaset, edebiyat, bilim, spor vb. alanlarda tanınmış kişilerin hayatlarının, hizmetlerinin, başarılarının, eserlerinin tarafsız bir anlayışla sade bir dille anlatıldığı metin türüne ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Anı

B) Biyografi

C) Günlük

D) Otobiyografi

E) Roman

2. **Biyografi türü ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Gerçekçi ve tarafsızdır.

B) Anı türünden yararlanır.

C) Bilgi ve belgelere dayanır.

D) Kişisel düşüncelere yer verilir.

E) Kronolojik bir sıra takip edilir.

3. **Otobiyografi ile ilgili verilen bilgilerden hangisi yanlıştır?**

A) Kişi kendi hayatını kendisi anlatır.

B) Mektup, anı ve günlüklerden yararlanılır.

C) Nesnel bir bakış açısı ile kaleme alınır.

D) Olaylar kronolojik bir sıra ile anlatılır.

E) Yazar içten, samimi ve doğal olmalıdır.

4. Divan edebiyatında biyografiye karşılık gelen, şairlerin hayatlarının anlatıldığı ve eserlerinden örneklerin verildiği türe ---- denir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerin hangisi getirilmelidir?

A) Anekdot

B) Mesnevi

C) Münşeat

D) Tezkire

E) Vakayiname

5. Bir sanat eseri, yazarının gerçek hayatından ziyade onun rüyasını ---- ya da arkasında gerçek şahsiyetinin saklandığı maske ya da karşı kişilik ve nihayet yazarın ---- hayatın aynası olabilir.

Bu cümlede boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) anlatabilir - kaçmak istediği

B) yorumlayabilir - unutamadığı

C) saklayabilir - açıkladığı

D) belirtebilir - okutamadığı

E) gösterebilir - gerçekleştirdiği

6. Kurgusal önermelerden, özellikle de oyunlardaki önermelerden bir yazarın biyografisi için geçerli olabilecek sonuçlar çıkarılamaz. Kahramanların duygu ve düşünceleri, görüşleri, meziyet ve kusurları yazara atfedilemez. Ve bu durum, sadece roman kişisi için değil; lirik şiirdeki "ben" için de geçerlidir. Özel hayat ile eser arasındaki ilişki basit bir sebep - sonuç ilişkisi değildir.

Aşağıdakilerin hangisi bu parçada anlatılmak istenenle anlamca aynı doğrultudadır?

A) Sanat eseri biyografik unsurları içerse bile bu unsurlar eserde yeni bir dönüşüme uğrayıp şahsi anlamlarını kaybeder.

B) Şüphesiz, birçok sanatçı anlatmaya bağlı metinlerde biyografik unsurlara yer vermesine karşın şiirde kendini gizler.

C) Roman kahramanları, yazarının özel hayatında karşılaştığı tanıdık insanların izlerini taşır.

D) Bir edebî eser hakkında derinlemesine tahlil yapmadan önce eserin yazarının hayatı hakkında bilgi toplamak gerekir.

E) Roman; hayatı, yazarının ve okuyucunun kendi hayatını anlatır.

7. Aşağıdakilerden hangisi Türk edebiyatında günlük türü ile benzerlik gösteren türlerden biri değildir?

A) Tezkire

B) Seyahatname

C) Ruzname

D) Sefaretname

E) Vakayiname

8. Aşağıdakilerden hangisi mektup türüyle ilişkilendirilemez?

A) Kişiler arası haberleşme

B) Sanatsal ve düşünsel tartışma

C) Heyecan ve zevk uyandırma

D) Duygu ve düşünceleri aktarma

E) İstek ve şikâyet bildirme

9. (…) Bir sorunu çözdüklerini sandıkları için mi, ileride yazacaklarına malzeme olması için mi, yalnızlıkta kendileriyle söyleşme isteği, geride hiç değilse bir şeyler bırakmak düşüncesiyle mi? Bilinmez. Bunlardan biri ya da birkaçı etkendir belki. Günce yazmanın başkoşulu içtenliktir. Bu yüzden çoğu günceler deneme gibi gelir okuyana. Öyledir de. Duyulan, düşünülen, olduğu gibi korkmadan, çekinmeden, sıkılmadan yazılacak. Yazan, neyse öyle görülecek yazdıklarında. Bunu gerçek saygısından yapacak. Kısacası, kolay iş değildir günce yazmak. Yürek ister, dürüstlük ister.

Bu parça aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı olabilir?

A) Yazarlar neden yazı yazarlar?

B) Günce nasıl yazılmalıdır?

C) Günlük yazmanın önemi nedir?

D) Yazarlar niçin günce yazarlar?

E) Günlük yazarken nelere dikkat edilir?

10. Günce yazmaya alışkın öğrenciden, gelecekte büyük bir şair, bir yazar olabilir. Günceler, yarının usta kalemlerini yetiştiren en yararlı kompozisyon türlerindendir. Günceler, biçimsel olarak genellikle tek paragraf üzerine yazılır. Bir giriş, birkaç gelişme ve bir sonuç cümlesi karakteristik özelliğidir. Konuşmaların; söyleşi diliyle, açık, içten, kişisel bir özgünlük taşıması gerekir.

Bu parçada günlük yazmakla ilgili aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Bölümlerine

B) Dil ve üslubuna

C) Olumlu etkilerine

D) Anlatım biçimlerine

E) Biçimsel özelliklerine

11. Aşağıdakilerden hangisinin kitap konulu bir blogda yer alması beklenemez?

A) Yeni yayımlanan kitaplar

B) Yazar röportajları

C) Favori okuma listeleri

D) Daha iyi okumak için ipuçları

E) Yılın veya ayın en kötü kitapları

12. I. Bir başkan ve en az üç konuşmacı bulunur.
II. Konuşmalar sınırsız bir süreyle yapılır.
III. Başkan tartışmayı yönlendirir.
IV. Kamuoyunu ilgilendiren bir konu hakkında tartışılır.
V. Alanında uzman kişiler görüşlerini açıklar.

Numaralanmış yargılardan hangisi açık oturum için söylenemez?

A) Yalnız I B) Yalnız II C) Yalnız III D) I ve III E) II ve IV

1. Belli ki feryadım duyulmuştu. Okulun karşısındaki konağın alt katında bir pencere açıldı. İri bıyıklı bir ağanın başı göründü. Bir ya da iki kere “Hoşt!” dedi. Ama köpek, benimle uğraşmayı sürdürüyordu. Nasılsa bir fırsatını bulup kaçmayı denedim. Arkamdan yine yetişti. Omuzlarıma doğru sıçradığını hissettim. Bağırmayı artırdım. Bu durumu pencereden seyretmekte olan ağa, lütfen ve isteksizce bir kere daha “Hoşt!” dedi. Hayvanın pençeleri, sırtımdan sıyrılarak indi. Korkumdan, dönüp arkama bakamıyordum. Sesim de kesilmişti. Hem ağlıyor hem koşuyordum.

Bu parça için aşağıdakilerden hangisi <u>söylenemez</u>?

A) Geçmişte yaşanan bir olay birinci kişi ağzından öznel anlatım ile verilmiştir.

B) İnsan zihninde iz bırakan bir olay anlatılmıştır.

C) Yaşanmış değil yaşanmakta olan bir olay anlatılmıştır.

D) İçten ve samimi bir üslup kullanılmıştır.

E) Öyküleyici ve betimleyici bir anlatım biçimi ile yazılmıştır.

2.

Oktay Akbal	*Mor Salkımlı Ev*
Yakup Kadri Karaosmanoğlu	*Çankaya*
Falih Rıfkı Atay	*Boğaziçi Yalıları*
Abdülhak Şinasi Hisar	*Hiroşimalar Olmasın*
Halide Edip Adıvar	

Bu tablodaki eser ve sanatçılar eşleştirildiğinde hangi sanatçı dışta kalır?

A) Oktay Akbal

B) Yakup Kadri Karaosmanoğlu

C) Falih Rıfkı Atay

D) Abdülhak Şinasi Hisar

E) Halide Edip Adıvar

3. Servetifünun Dönemi’nde roman ve öykücülüğünün yanında anı türünde başarılı eserler kaleme alan Halit Ziya Uşaklıgil’in ---- ve ---- adlı eserleri bu türün başarılı örnekleridir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri getirilmelidir?

A) *Edebî Hatıralar - Zoraki Diplomat*

B) *Türk’ün Ateşle İmtihanı - Mor Salkımlı Ev*

C) *Kırk Yıl - Saray ve Ötesi*

D) *Çankaya - Zeytin Dağı*

E) *Anı Değil Yaşam - Hiroşimalar Olmasın*

4. Ahmet Rasim’in bir çocuğun bakış açısıyla kaleme aldığı ---- adlı kitabı nadir eserler içerisinde yer almayı başarmıştır. Çocuk edebiyatında çok önemli yere sahip bu eserde dönemin eğitim anlayışında yanlış bir uygulama olan dayak olgusu ele alınmış ve korkularla eğitilen bir çocuğun ruh hâli gözler önüne serilmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki eserlerden hangisi getirilmelidir?

A) *Gecelerim*

B) *Muharrir, Şair, Edip*

C) *Falaka*

D) *Menfa*

E) *Tabsıra*

5. Cumhuriyet Dönemi’nin en etkin gazetecilerinden biri olan yazar Falih Rıfkı Atay, Atatürk’ün en yakınındaki kalemlerden biri olup onu en iyi tanıyan ve tanıtanların başında gelir. Birinci Dünya Savaşı sırasında bulunduğu Kudüs’teki anılarını anlattığı ---- ve Atatürk’ü çeşitli yönleriyle tanıttığı ---- adlı eserleri klasik kabul edilen eserlerindendir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) *Ateş ve Güneş - Atatürk Ne İdi?*

B) *Zeytindağı - Çankaya*

C) *Ateş ve Güneş - Çankaya*

D) *Zeytindağı - Atatürk Ne İdi?*

E) *Bayrak - Ateş ve Güneş*

6. I. Bir kimsenin başından geçen ya da yaşadığı dönemde tanık olduğu olayları ve durumları konu edindiği yazı türüdür.

II. Bir kimsenin yaşadıklarını, duygu ve izlenimlerini, tarih belirterek günü gününe anlatmasıyla oluşan edebî türdür.

III. Alanında tanınmış bir kişinin hayatını bilgi, belge ve tanıklara dayanarak tarafsız ve gerçekçi bir şekilde anlatan yazı türüdür.

IV. Bir yazarın çeşitli sebeplerle yurt içinde ve yurt dışında gittiği yerlerdeki gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını canlı ve etkileyici bir dille aktardığı yazı türüdür.

Aşağıdaki türlerden hangisi bu bilgilerden herhangi biri ile eşleştirilemez?

A) Biyografi

B) Gezi yazısı

C) Söyleşi

D) Anı

E) Günlük

7. Bir yazarın çeşitli sebeplerle yurt içinde ve yurt dışında gittiği yerlerdeki gözlem, tespit, deneyim ve yorumlarını canlı ve etkileyici bir dille aktardığı yazı türüne gezi yazısı denir. Gezilebilecek her yer, gezi türüne konu olabilir. Bu tür eserlerde en önemli husus gözlemlerdir. Diyaloglardan, rivayetlerden, hikâyelerden, efsanelerden, anılardan, atasözlerinden ve deyimlerden faydalanılması bu türün önemli özelliklerindendir. Gezi yazılarının okunurluğu anlatılanların ilgi çekiciliğine bağlıdır. Söylenenlerin gözlem ürünü olması, anlatıma düş gücünün karışmaması gerekir. Bu tür eserlerde betimleyici, öyküleyici, açıklayıcı anlatım gibi anlatım biçimlerinden; örnekleme, karşılaştırma, sayısal verilerden yararlanma gibi düşünceyi geliştirme yollarından yararlanılır.

Bu parçada aşağıdaki soruların hangisinin cevabı yoktur?

A) Gezi yazısı nedir?

B) Gezi yazılarında gidilen yerlerin hangi özelliklerine yer verilir?

C) Gezi yazılarında nasıl bir dil kullanılır?

D) Gezi yazılarında en önemli unsur nedir?

E) Gezi yazılarında hangi anlatım biçimlerinden yararlanılır?

8. I. Yakup Kadri Karaosmanoğlu - *Zoraki Diplomat*

II. Ahmet Hamdi Tanpınar - *Beş Şehir*

III. Halit Ziya Uşaklıgil - *Saray ve Ötesi*

IV. Yusuf Ziya Ortaç - *Bizim Yokuş*

V. Falih Rıfkı Atay - *Çankaya*

Numaralanmış yazar - eser eşleştirmelerinden hangisi anı türünde yazılmamıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

9. Bir gezi yazısının başarısı okuyucuda o yerle ilgili merak uyandırmasına bağlıdır. Bu amaca uygun olarak gezi yazısının akıcı ve anlaşılır bir dili olmalıdır. Yazı, okur için sıradan olanları değil; ilginç olanları anlatmalıdır. Bunun için de gezi yazarının gezip gördüğü yerle ilgili gözlem ve ayrıntıları seçerek ortaya koyması önemlidir. Yazar, gözlemlerine izlenim ve yorumlarını da katabilir.

Bu parçadan hareketle aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

A) Gezi yazılarında gözlem önemli bir unsurdur.

B) Gezi yazılarında nesnel bir anlatım biçimi kullanılmalıdır.

C) Gezi yazılarında sıradan olanlar değil ilginç olanlar tercih edilmelidir.

D) Gezi yazılarında akıcı, anlaşılabilir bir dil tercih edilmelidir.

E) Gezi yazılarında okuyucunun ilgisini çekebilecek mekânlara yer verilmelidir.

1. 20. yüzyılın ortaları ve 21. yüzyılın başından itibaren tercüme yepyeni bir alanda, yani medya alanında adaptasyonlar aracılığıyla kendine yer bularak son sürat hızına devam etmektedir. Dünya edebiyatı, adaptasyon süreciyle birlikte artık dijital ortama aktarılmış, yazılı metinler yerini sözlü ve görsel medyaya bırakarak tercümenin yeni bir biçimini meydana getirmiştir: "Tercümedya." İnternet aracılığıyla tüm dünyaya yayılabilen filmler, diziler, kişisel videolar ve dahi arkasında her türlü yazılı senaryo olan tüm metinler, önce profesyonel ya da amatör çevirmenler tarafından hedef dilde, sonra da izleyicileri tarafından kendi dillerinde algılanıp zihinlerde imgelenmektedir. İşte bu imgeler dünyasından da üst gerçekçilik yardımıyla yeni bir hayal dünyası kurarak kelimeleri önce görselde, sonra da okur veya izleyicinin yine kendi zihninde yorumlamasıyla yeni bir "tercümedya dünyası" oluşmaktadır.

Bu parçanın anlatımında aşağıdakilerden hangisine başvurulmuştur?

A) Tanımlama
B) Örnekleme
C) Açıklama
D) Tanık gösterme
E) Karşıtlıklardan yararlanma

2. **Aşağıdakilerden hangisi kaynakçada bulunması gereken bölümlerden değildir?**

A) Yazar adı ve soyadı
B) Makalenin yayımlanma amacı
C) Makale, dergi adı, sayısı
D) Makalenin yayımlanma tarihi
E) Cilt numarası, sayısı, sayfa numaraları

3. Türk edebiyatındaki ilk makale Şinâsi'nin ---- yılında ---- gazetesinde yayımladığı *Tercümân-ı Ahval Mukaddimesi* adlı makaledir.

Bu cümlelerde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) 1839 - *Tasvir-i Efkâr*
B) 1860 - *Tercümân-ı Ahval*
C) 1860 - *Ceride-i Havadis*
D) 1860 - *Tercümân-ı Hakikat*
E) 1896 - *Takvim-i Vakâyi*

4. Cilt, tezhip ve ebru gibi İslam sanatları; hat sanatının merkezî rolüyle gelişmiştir. Hat sanatının teşhiri başlangıçta Kur'an-ı Kerim'in çoğaltılması ve yapılar üzerindeki kitabelerle olmuştur. İslam medeniyeti, farklı milletlerle farklı coğrafyalarda temsil edilmiş ancak hepsinin ortak sanatı her zaman hat sanatı olmuştur. Orta Çağ'da net bir şekilde kaideleri ve kuralları olan tek sanatın hat sanatı olduğu bilinmektedir. Hat sanatı tarihin hiçbir döneminde belirli bir zümreye has kalmamış, her zaman toplumun tüm kesimlerinin ilgisini çeken bir sanat olmuştur. Yüzyıllar boyunca değişen şehirler, gelişen teknolojilere rağmen hat sanatına olan ilgi hiçbir zaman eksilmemiş; bilakis her dönem artarak devam etmiştir. Yazıya çok hürmet gösteren Türkler, özellikle XV. asırdan sonra hat sanatında öncülüğü temsil etmiş; dünyaca ünlü sanatkârlar yetiştirmiş ve yeni yazı türleri icat etmiştir. Hat sanatının sergilendiği zeminler mimari eserler, kitaplar ve levhalardan oluşmaktadır.

Bu parçadan aşağıdaki soruların hangisine cevap alınamaz?

A) İslam sanatları nasıl gelişmiştir?
B) Hat sanatının gösterimi ne aracılığı ile yapılmıştır?
C) Orta Çağ'da usullere sahip yegâne sanat hangisidir?
D) Teknolojideki ilerlemeler hat sanatını neden sekteye uğratmıştır?
E) 15. yüzyılda hangi millet hat sanatçıları yetiştirmiştir?

5. Edebiyatın sınırlarının hayal gücümüzün çizdiği dünyalara kadar gittiğini düşünürsek edebiyatın tek bir dil ya da medeniyete ait olmadığını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, edebiyat insanlığın ortak dilidir aslında. Bu nedenle, karşılaştırmalı edebiyat denilince akla dünya edebiyatı gelir. Dünya edebiyatı da tercüme olmaksızın kavramsallaştırılamaz. Bu açıdan dünya geneline baktığımızda sadece küçük bir kesimin bir veya ikiden fazla dile hâkim olduğunu görürüz. O yüzden, konuştuğumuz ve yazdığımız diller farklı olsa dahi tecrübelerimiz ve hayal gücümüz bizi yaşanmışlıklarla çevreleyerek ortak noktada buluşturur. Dil nasıl ki düşüncelerimizin sözlere veya kâğıda belirli kurallar silsilesi ile aktarılması ise tercüme de belirli bir dildeki bu ifadeleri hedef dilde aynı tınıyı verecek şekilde çevrilmesidir.

Bu parçada kullanılan anlatım türü ve düşünceyi geliştirme yolu sırasıyla aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Tartışmacı anlatım - Karşılaştırma
B) Betimleyici anlatım - Tanımlama
C) Öyküleyici anlatım - Tanık gösterme
D) Açıklayıcı anlatım - Benzetme
E) Açıklayıcı anlatım - Örnekleme

6. Aşağıdaki parçalardan hangisi bir fıkra yazısından alınmış olabilir?

A) Senelerden beri leylek görmüyordum. Hatta bu kanatlı yaz seyyahlarının son senelerde İstanbul'a az rağbetleri herkesin dikkatini çekmişti. Geçen gün sokakta, gölgeleri mor ve keskin yapan bir Afrika güneşi aydınlığında yürürken birden damlar tarafından gelen bir leylek gagası takırtısıyla durdum. Senelerden beri hasret kaldığı dost sese kavuşan kulağım, âdeta mesut ağızların geniş tebessümüyle gerilmişti.

B) Gençlikte pek çokmuş gibi görünen vakit, yaş ilerledikçe azalacaktır. Yetmiş beş yaşına varan bir âlim, "Ah, mümkün olsa da köşe başlarında şapkamı gelene geçene uzatsam da boş geçirdikleri vakitleri içine atmaları için yalvarsam!" derken kendisi için ayrılmış zamanın bitmekte olduğunu ne güzel anlatmıştır.

C) Evdeki bir eksik için gittiği alışveriş merkezinden bin şey alarak geri dönüyor evine. Sizce de bu bir hastalık değil mi? Şahsen ben, hastalık olarak kabul ediyorum. Millet doldurmuş cüzdanlarına kredi kartlarını üçer beşer, sanki kredi kartından ödeyince alınanlar bedavaya geliyormuş gibi…

D) Dergiler, edebiyat dergileri günden güne çoğalıyor. Kimi İstanbul'da çıkıyor kimi Ankara'da. Başka şehirlerimizden gelenler de oluyor: *Varlık, Yeditepe, Türk Dili, Seçilmiş Hikâyeler, Hisar, Kaynak, Ufuklar, Kervan, Yeryüzü, Yeni*... Hangi birini sayayım? Ya büsbütün ya birkaç ay içinde kapananlar oluyor.

E) Serbest şiir, serbest şiir deyip duruyorsunuz. Allah aşkına söyler misiniz, nedir bu serbest şiir? Şahsen ben çocukluğumdan beri şiirin tanımını şöyle bilirim: Şiir, herhangi bir duygu veya düşüncenin, belirli kalıplar dâhilinde, coşkulu bir dille anlatıldığı yazı türüdür. E, o zaman nerede kaldı o belli kalıplar?

7. Söyleşi: Arkadaşça, dostça karşılıklı konuşma, hasbihâl, sohbet anlamına gelirken bu kavramın edebiyattaki anlamı: Bir bilim veya sanat konusunu, konuşmayı andıran biçimde inceleyerek anlatan edebiyat türüdür.

Musahabe: İnce anlamlı, düşündürücü ve şakalı söz, espri.

Hoşsohbet: Güzel ve tatlı konuşan kimse.

Nükte: Konuşma, görüşme, söyleşi.

Sohbet türü ile ilgili verilen bu kavramlardan hangileri yer değiştirirse bilgi yanlışı giderilmiş olur?

A) Söyleşi - Nükte

B) Nükte - Hoşsohbet

C) Musahabe - Söyleşi

D) Nükte - Musahabe

E) Musahabe - Hoşsohbet

8. Yazar, Galatasaray Lisesini bitirdikten sonra 1925'te Fransa'ya giderek Sorbonne ve Rennes Üniversitelerinde felsefe, estetik ve sanat tarihi eğitimi aldı. Yurda döndükten sonra çeşitli yerlerde felsefe ve pedagoji öğretmenliği yaptı. 1933 yılında İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde estetik ve sanat tarihi doçentliğine tayin edildi. 1941'de Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde estetik ve sanat tarihi profesörlüğüne getirildi. *Günlerin Götürdüğü, Edebiyat Söyleşileri* yazarın eserlerindendir.

Bu parçada hakkında bilgi verilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Şevket Rado

B) Nurullah Ataç

C) Ahmet Rasim

D) Ahmet Kabaklı

E) Suut Kemal Yetkin

9. Aşağıdakilerden hangisi bir sohbetten alınmış olabilir?

A) Veysel'in dili saf, sade, akıcı ve anlaşılır bir Anadolu Türkçesidir. Şiirlerinde bazen ağız özelliklerinden kaynaklanan bir söyleyişle; 'bulamazsın' kelimesini "bulaman", 'kıymet'i "kıymat", 'kaybettim' i "kayıbettim", 'diye' yi "deyi", 'bel ile, el ile, gül ile' yi "belinen, elinen, gülinen", 'yürüyorum, arıyorum, görüyorum' u "yürüyom, arıyom, görüyom" şeklinde telaffuz eder.

B) Okuduğum gazetede *Sır* diye bir başlık gözüme ilişti. Beş altı satırın üstünde parıldayan bu "sır" kelimesi, insanı düşündürebilir. Çünkü bilirsiniz, insanlar, birçok şey arasında "sır"ların ne olduğunu öğrenmeye de pek meraklıdırlar.

C) Siz "Şiir nedir?" diye soruyorsunuz. Edebiyat yapmayı, büyük söz etmeyi sevenler için şiir ne değildir ki! Şiir bir çığlıktır, bir aşk ilanıdır, sallanan bir yumruktur, bir umuttur, bir kurtuluştur vb… Kuşkusuz, bunların hepsi şiirde olabilir fakat bunlar nesirde de olan şeylerdir.

D) Maeterlinnck'in meşhur sözüne göre, her insanın beyninde bir "Doğu köşesi", bir de "Batı köşesi" bulunmaktadır. Hiçbir memleket veya insan için yüzde yüz Batılı olmak imkânı yoktur. Yalnız beynimizin bir köşesiyle Doğu'ya, bir köşesiyle de Batı'ya bağlı değil, coğrafyamızın bir tarafıyla Doğu'ya, öte tarafıyla da Batı'ya mensubuz.

E) Âbıhayât, "kaynağı karanlıklar demek olan zulmat, zulumat, zulmet denilen ve kaynağı meçhul diyarda bulunan sudur ki içen ölmez, dünya durdukça yaşarmış." Ayrıca "içenin ebedî hayata kavuşması, ölümden kurtulması, öldürülse bile tekrar dirilmesi, ihtiyarsa gençleşmesi, hastaysa iyileşmesi gibi genel telakkilerin dışında âbıhayât, vahdet sırrına ermek demektir." Yine tasavvufta, ulvi saadeti, aşk ve feyzi, bilgi ve irfanı karşılar.

1. Tanzimat Dönemi'nde edebiyat eleştirisi bağlamında iki tavır ön plana çıkar: Türk edebiyatının yenileşme ve değişme süreci içinde divan edebiyatının bütünüyle reddedilmesi ve eleştirilmesi; bu dönem edebiyatçılarının tanıyıp bildikleri, Batılı edebî örneklere benzer yeni bir edebiyat kurulması gayreti içinde olmaları.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi eleştiride farklı bir tavır takınmıştır?

A) İbrahim Şinasi

B) Muallim Naci

C) Namık Kemal

D) Recaizade Mahmut Ekrem

E) Sadullah Paşa

2. Şair tezkireleri sadece biyografik eserler değil, eleştiri tarihimiz ve eleştiri anlayışı için de birer kaynak niteliğindedir. Bu tezkirelerde, esas olarak eserin yazıldığı dönemde yaşayan veya ölmüş olan şairlerin hayatları ve eserleri hakkında bilgi verilir. Tezkire mukaddimelerinde şiirin menşei, muhteva özellikleri, hayal dünyası, vezin, kafiye ve nazım şekli gibi konulara değinilir. Tezkirelerde ele alınan şairin “adı, memleketi, akrabalık ilişkileri, tahsil hayatı ve tahsil durumu, mesleği ve mesleğini icra ettiği yöreler, şahsiyet özellikleri ve becerileri, sosyal muhiti, hayatı ile ilgili anekdotlar, ölüm tarihi, mezarı, eser ya da eserleri ve bunlar üzerinde değerlendirmeler, örnek takdimi ve eserlerinden seçilmiş örnekler” sunulurdu.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Şair tezkireleri Türk edebiyatında eleştiri türü için önemli bir kaynaktır.

B) Bu tezkirelerin odak noktası şairlerin hayatı, edebî kişiliği ve eserleridir.

C) Şair tezkirelerinde biyografi türünün özellikleri de görülür.

D) Eserin yazıldığı döneme kadar bilinen tüm şairlere tezkirelerde yer verilir.

E) Şairlerin eserlerinden örnekler verilip değerlendirmeler yapılır.

3. Tanzimat Dönemi’nde Batılılaşma etkisiyle divan edebiyatı yerine Batı tarzı yeni bir edebiyat oluşturma çabaları hız kazanmış, bu durum bazı edebî tartışmaları beraberinde getirmiştir. Yazarlar, yeni edebiyatla ilgili görüşlerini içeren ve birbirini eleştiren pek çok yazı kaleme almış ve eser yayımlamıştır. *Talim-i Edebiyat, III. Zemzeme Mukaddimesi, Takdir-i Elhan, Takrizât* ve *Istılahat-ı Edebiyye* bu dönemin başlıca eleştirileri arasında yer almıştır.

Bu parçada sözü edilen eserlerden hangisinin yazarı farklıdır?

A) *Talim-i Edebiyat*

B) *III. Zemzeme Mukaddimesi*

C) *Takdir-i Elhan*

D) *Takrizât*

E) *Istılahat-ı Edebiyye*

4.

I. Efendim, biz gereksiz ve fazla şeyleri atacağız, lazım şeyleri saklayacağız... Deniz yerine hiç lüzum yok iken "bahr" ve "derya" demeyeceğiz. Mektebe "mektep" diyeceğiz, mektuba "mektup" diyeceğiz. Fakat mektepler diyecek yerde "mekatip" demeyeceğiz, kitaplar diyecek yerde "kütüp" demeyeceğiz, mektuplar diyecek yerde "mektubât" demeyeceğiz.

II. Bazı arkadaşlarım birdenbire dili değiştiriyorum sandılar. Hâlbuki bu ilmen imkânsız bir şeydir. Dillerin değişmesinin nelere tabi olduğunu bilirim. Biz bugün Türklerin pek çoğu tarafından kullanılan konuşma dili ile yazı dili arasındaki büyük ayrılığı azaltarak ikisini birbirine yaklaştırmaya, böylelikle edebiyatımızın, her türlü yazılarımızın yalnız birkaç bin kişinin çözebileceği bir bilmece olmasından kurtulmasına uğraşacağız.

Numaralanmış parçalardan aşağıdaki yargılardan hangisine <u>ulaşılamaz</u>?

A) Yazı ve konuşma dili arasındaki fark giderilmelidir.

B) Geniş kitlelere ulaşabilmek için dil sadeleştirilmelidir.

C) Türkçeye katkısı olmayan yabancı sözcükler kullanılmamalıdır.

D) Dilde sadeleşme halk tarafından desteklenmelidir.

E) Toplumda edebî eserleri okuyup anlayabilenler çok azdır.

5. Orada yapacağım en tatlı şey gönlümce düş kurmak olurdu. Orada olduğumu düşleyerek de aynı şeyi yapmıyor muyum? Daha iyisini yapıyorum, soyut ve tekdüze düşlerin alımına onlara hayat veren çekici imgeler katıyorum. Düşlerle kendimden geçtiğim anlarda bu imgelerin kaynağını duyularımla kavrayamıyordum ama şimdi düşlerim derinleştikleri ölçüde bu imgeleri daha canlı çiziyorlar.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisinden alınmış olabilir?

A) Eleştiri
B) Anı
C) Köşe yazısı
D) Deneme
E) Gezi Yazısı

6. Öğrenimden kazancımız daha iyi ve daha akıllı olmak mıdır? Epiharmus der ki "İnsan düşünce ile görür ve duyar. Her şeyden yararlanan, her şeyi düzene sokan, başa geçip yöneten düşüncedir; geri kalan her şey kör, sağır ve cansızdır." Şu kesin ki çocuğa kendiliğinden bir şey yapmak özgürlüğünü vermemekle onu korkak bir köle durumuna sokuyoruz. Retorika ve gramer üstüne, Cicero'nun şu veya bu cümlesi üstüne öğrencisinin ne düşündüğünü kim sormuştur? Bunları Tanrı sözü gibi belleğimize basmakalıp yapıştırırlar; harfler ve sözcükler, anlatılan şeyin kendisi hâline gelir. Ezber bilmek, bilmek değildir; belleğimize emanet edilen her şeyi saklamaktır. İnsan, kendiliğinden bildiği her şeyi ustasına bakmadan, kitaptaki yerini aramadan istediği gibi kullanır. Tümüyle kitaptan bir bilgi ne sıkıcı bilgidir!

Bu parçayla ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Tanık göstermeden yararlanılmıştır.
B) Yazar, anlatılanları kanıtlama amacı gütmüştür.
C) Zıt ifadeler bir arada kullanılmıştır.
D) Soru cümleleriyle anlatım canlı tutulmuştur.
E) Kişileştirmeden yararlanılmıştır.

7. **Aşağıdaki eserlerden hangisinin türü diğerlerinden farklıdır?**

A) *Keşanlı Ali Destanı*
B) *Yar Bana Bir Eğlence*
C) *Sokrates Savunuyor*
D) *Yemenimin Uçları*
E) *Edebiyat Üzerine*

8. Alçak gönüllüğünün başka bir çeşidi vardır ki kendini yüksek görmekten gelir. Birçok şeylerde bilgisizliğimizi kabul ederiz. Akıl erdiremediğimiz taraflar olduğunu edebimizle açığa vururuz. İsteriz ki bizi dürüst, namuslu adam bilsinler ve başka şeyleri bildiğimizi ileri sürdüğümüz zaman inansınlar bize. Anlaşılmaz şeyleri, mucizeleri uzakta aramaya ne lüzum var? Her gün gördüğümüz şeyler arasında öyle anlaşılmazlar gariplikler var ki mucizeler oyuncak kalır onların yanında.

Bu parça aşağıdaki edebî türlerden hangisinden alınmış olabilir?

A) Eleştiri
B) Anı
C) Köşe yazısı
D) Deneme
E) Gezi Yazısı

9. I. Atilla İlhan - *Batı'nın Deli Gömleği*
II. Suut Kemal Yetkin - *Düşün Payı*
III. Sabahattin Kudret Aksal - *Geçmişle Gelecek*
IV. Rasim Özdenören - *Şehir Fotoğrafları*
V. Selim İleri - *İstanbul'un Sandık Odası*

Yukarıdaki yazar - eser eşleştirmelerinden hangisinde yanlışlık yapılmıştır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. Bir bilim adamı deneyi sırasında deneyine nasıl müdahale edip sonucu değiştiremiyorsa bu anlayışa bağlı sanatçılar da toplumu gözlemlemek ve gördüklerini nesnel bir biçimde anlatmak konusunda nesnelliği ilke olarak görmüştür. Toplumda yıllarca göz ardı edilmiş kimseler, insanların birbirleriyle olan sınıfsal mücadelesi, para gibi insanın ilkel benliğine dair vazgeçilmez unsurlar bu yazarların ilgi alanını oluşturmuştur.

Bu parçada sözü edilen yazarların bağlı olduğu edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Klasisizm

B) Sembolizm

C) Realizm

D) Natüralizm

E) Romantizm

Çözüm:

Parçada söz edilen edebî akım natüralizmdir. Çünkü natüralizmde deney ve gözlem ön plandadır. Olaylar neden-sonuç ilişkisi içerisinde verilir.

Cevap: D

2. XIX. yüzyılda Fransa'da ortaya çıkan bu akım şiirde gerçekçilik olarak adlandırılabilir. Bu akımda ölçü, uyak, ses uyumu gibi ögeler önemsenir ve biçim mükemmelliği ön planda tutulur. Şiirlerde dış dünya tasviri yapılır.

Bu parçada sözü edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sembolizm

B) Empresyonizm

C) Realizm

D) Parnasizm

E) Romantizm

Çözüm:

Şiirde gerçekçilik olarak bilinen parnasizmde biçim mükemmelliği ön planda tutulur. Dış dünyada algılananlar gerçekçi tasvirlerle şiirlerde işlenir. Ayrıca parnasizmde biçim mükemmelliği önemli olduğu için ahenk unsurları önemli yer tutar.

Cevap: D

3. **Aşağıdaki sanatçıların hangisi benimsedikleri akım bakımından eşleştirildiğinde dışta kalır?**

A) Oğuz Atay

B) Orhan Veli Kanık

C) Cahit Sıtkı Tarancı

D) Yusuf Atılgan

E) İlhan Berk

Çözüm:

Oğuz Atay ve Yusuf Atılgan varoluşçuluk akımını benimseyen sanatçılardandır. Orhan Veli Kanık ve İlhan Berk sürrealizm etkisiyle eserler vermişlerdir. C seçeneğinde yer alan Cahit Sıtkı Tarancı ise sembolizmden etkilenmiştir. Bu sebeple sanatçılar benimsedikleri akımlara göre ikişerli eşleştirildiklerinde Cahit Sıtkı Tarancı dışta kalmış olur.

Cevap: C

4. **Aşağıda verilen sanatçılardan hangi ikisi aynı sanat akımına bağlı değildir?**

A) Ahmet Muhip Dıranas - Mallarme

B) Halide Edip Adıvar - Dostoyevski

C) Abdülhak Hâmit Tarhan - Victor Hugo

D) Nâbizâde Nâzım - John Steinbeck

E) Reşat Nuri Güntekin - Schiller

Çözüm:

A, B, C, D seçeneklerinde verilen sanatçılar aynı akımın temsilcileridir. E seçeneğinde verilen sanatçılar ise aynı akımın etkisinde değildir. Reşat Nuri Güntekin realizm ve natüralizmin, Schiller ise romantizm akımının temsilcilerindendir.

Cevap: E

5. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi, realizmin Türk edebiyatındaki temsilcilerinden biridir?

A) Ahmet Hamdi Tanpınar

B) İbrahim Şinâsi

C) Mehmet Rauf

D) Tevfik Fikret

E) Hüseyin Rahmi Gürpınar

Çözüm:

A seçeneğinde verilen Ahmet Hamdi Tanpınar'ın eserlerinde egzistansiyalizm, sürrealizm akımlarının etkileri görülmektedir. Bazı eserlerine yer yer sembolizm akımının esintileri yansımıştır. B seçeneğinde görülen İbrahim Şinasi ise klasisizm akımının, D seçeneğinde gördüğümüz Tevfik Fikret parnasizm, E seçeneğindeki Hüseyin Rahmi Gürpınar natüralizm akımının etkisindedir. Realizm akımının etkisindeki sanatçımız C seçeneğinde verilen Mehmet Rauf'tur.

Cevap: C

6.
- Yunan ve Latin edebiyatı yerine modern edebiyatlar örnek alınmış, konular genelde günlük hayattan ve millî tarihten seçilmiştir.
- Edebiyatın alışılagelmiş kuralları yok sayılmış, edebiyata tam bir hürriyet gelmiştir.
- Kişiler toplumun her kesiminden alınmış, doğal çevrelerinden soyutlanmamıştır.
- Sanatın fayda getirmesi amaçlandığından betimlemelere çokça yer vermişlerdir.

Bazı özellikleri verilen edebiyat akımı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Klasisizm

B) Realizm

C) Parnasizm

D) Romantizm

E) Natüralizm

Çözüm:

Bazı özellikleri verilen sanat akımı romantizmdir.

Cevap: D

7. Aşağıdakilerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) Türk edebiyatında natüralizm akımından en çok etkilenen yazarlar Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Nâbizâde Nazım'dır.

B) Realizm, XVI. yüzyılın başlarında romantizme tepki olarak doğmuş bir edebî akımdır.

C) Yunan ve Latin edebiyatlarını esas alan klasisizmde sanattaki kurallara bağlılık şarttır.

D) Romantizme tepki olarak doğan parnasizm akımında sanatçılar; ölçü, uyak, ses benzerliği gibi ahenk unsurlarını ciddiye almışlardır.

E) Sembolizm akımında doğa betimlemeleri özneldir, anlam kapalıdır, dış dünyanın insan üzerindeki etkisi müzikaliteye önem verilerek semboller vasıtasıyla anlatılır.

Çözüm:

A, C, D, E seçeneklerinde verilen bilgiler doğrudur. B seçeneğinde verilen bilgi yanlışı vardır. "Realizm XIX. yüzyılın ikinci yarısında romantizme tepki olarak doğmuş bir edebî akımdır."

Cevap: B

8. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi romantizmin Türk edebiyatındaki temsilcilerinden biridir?

A) İbrahim Şinâsi

B) Abdülhak Hâmit Tarhan

C) Sâmipaşazâde Sezâi

D) Beşir Fuat

E) Ahmet Hamdi Tanpınar

Çözüm:

A seçeneğinde verilen sanatçı klasisizmin, B seçeneğinde verilen sanatçı Abdülhak Hâmit Tarhan, romantizmin etkisindedir. D seçeneğinde verilen sanatçı natüralizmin, E seçeneğinde verilen sanatçı sembolizmin etkisindedir. C seçeneğinde verilen Sâmipaşazâde Sezâi ise realizmin temsilcisidir.

Cevap: B

9. Maupassant'ın roman türünün kurala bağlanamayacağı görüşü, bence bütün türler için söylenebilir. Kimilerinin türün normu olarak saptadığı bir biçemde bir yazı pekâlâ geçerli sayılabilir. Şu koşulla ki bütün diğer biçemlerde yazılmış yazıları da geçerli saymak gerek. Eleştirmene yol gösteriyor yazar: "Bir yazıda şimdiye kadar yazılmış romanlara en az benzeyen yanları aramak." Bu öğüt aslında Flaubert'in bir ağaçtan oluşan elma çekirdeğinin nereye ekilirse ekilsin yine o ağaca benzediği tespitinin eleştiri alanına daha da ileri gidilerek uygulanışıdır. Yazar, özgünlük ve yetenek için ise şöyle diyor: "Yetenek özgünlükten doğar, özgünlük de özel bir biçemde düşünmek, görmek, anlamak ve yargılamaktır."

Bu parçada düşüncelerine yer verilen kişinin hangi edebî akımın öncülüğünü yaptığı söylenebilir?

A) Klasisizm

B) Natüralizm

C) Realizm

D) Parnasizm

E) Romantizm

Çözüm:

A, D, E seçeneklerinde verilen akımlar parçadaki açıklamanın dışındadır. C seçeneğinde verilen realizm akımını destekleyen Flaubert'ten daha ileri giden görüşlere sahip olan sanatçı Maupassant'tır. Sanatçı B seçeneğinde verilen natüralizm akımının kuramcılarındandır.

Cevap: B

10.
- Bireyin bütün duygu, düşünce hareketi kalıtsal özelliklerinin ve içinde yetiştiği toplumsal çevrenin etkisiyle açıklanabilir.
- Bu akıma bağlı olan sanatçılar eserlerini şahsiyetlerinden bağımsız oluştururlar, eserlerinde fazlasıyla nesneldirler.
- Genellikle toplumda onaylanmayan, göze kulağa hoş gelmeyen durumlar üzerinde durmuşlar; toplumdan soyutlanan kişileri anlatmışlardır.
- Her yerde, her zaman kullanılmayan veya kullanılmaması gereken çoğunlukla eğitimsiz kişilerin söylediği söz veya deyimleri kullanmışlar, "sokak dili " ni edebiyata dâhil etmişlerdir.

Bazı özellikleri verilen edebî akım ve bu akımın temsilcisi aşağıdakilerden hangisinde doğru verilmiştir?

A) Natüralizm - Emile Zola

B) Realizm - Tolstoy

C) Parnasizm - Theophile Gautier

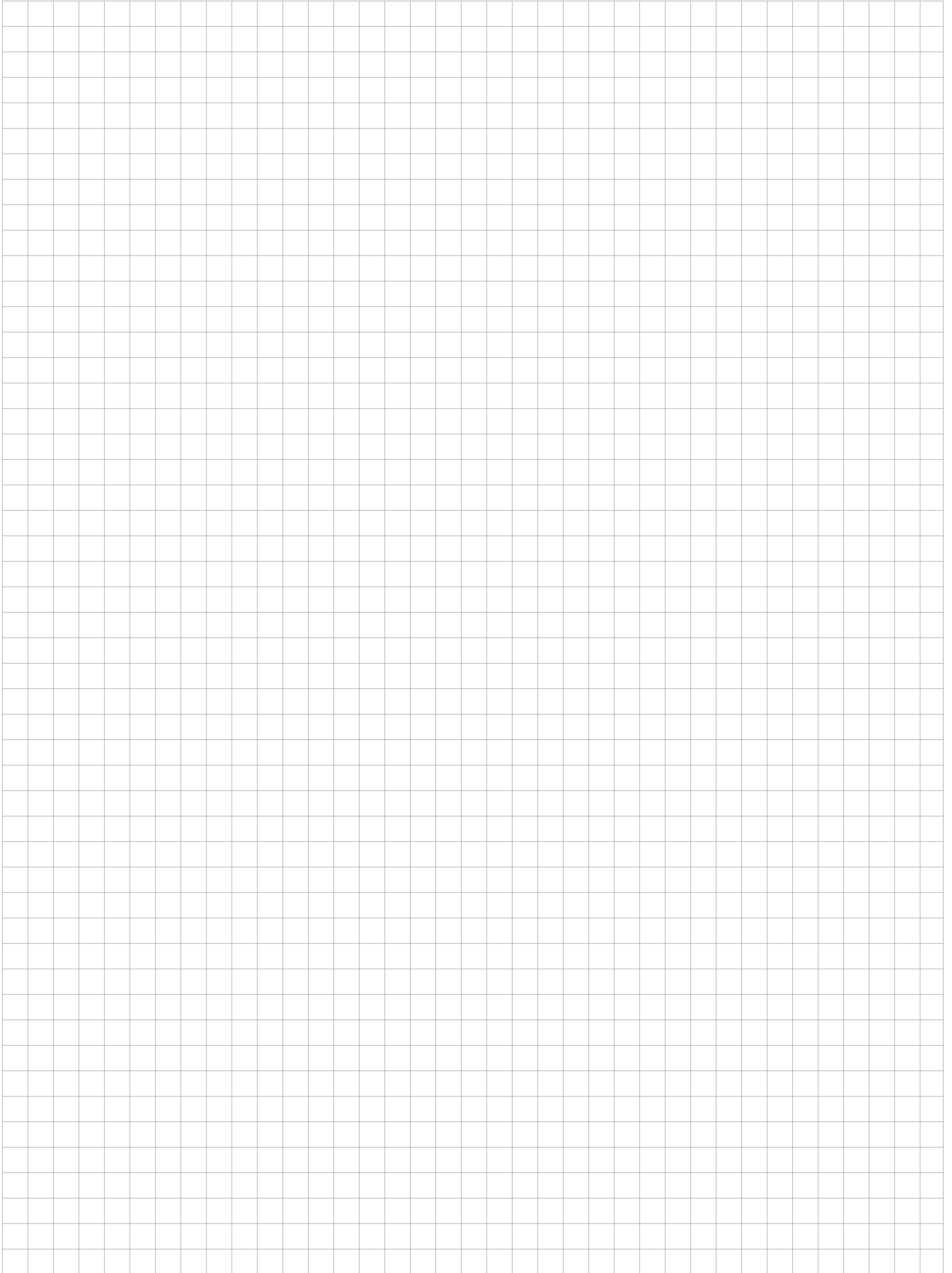
D) Romantizm - Victor Hugo

E) Sembolizm - Charles Baudelaire

Çözüm:

Özellikleri verilen akım natüralizm, bu akımın temsilcilerinden biri de Emile Zola'dır.

Cevap: A

1. (I) Klasisizme tepki olarak ortaya çıkan romantizmde duygular, din ve doğa önemsenir. (II) Konular genellikle günlük hayattan ve millî tarihten alınır. (III) Sanatta toplumsal faydanın gözetilmediği bu anlayış doğrultusunda yazılan eserlerde kişiler toplumun her kesiminden seçilebilir. (IV) Doğa betimlemelerine önem verilirken sosyal çevre geri planda kalır. (V) Duygulu ve şairane bir üslubun kullanıldığı eserlerde akıma bağlı sanatçılar düşüncelerini gizlemezler.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

2.
- Bireyin iç dünyası önemlidir.
- Dış dünya anlamsızdır.
- James Joyce, Franz Kafka temsilcilerindendir.

Bazı özellikleri verilen edebî akım aşağıdakilerden-hangisidir?

A) Empresyonizm
B) Dadaizm
C) Sürrealizm
D) Ekspresyonizm
E) Egzistansiyalizm

3. Aşağıda verilen sanatçılar benimsedikleri edebî akımlara göre ikişerli gruplandırıldığında hangisi dışta kalır?

A) Ahmet Mithat Efendi
B) Hüseyin Rahmi Gürpınar
C) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
D) Halide Edip Adıvar
E) Namık Kemal

4.
I. Bilinçaltını edebî esere taşımışlardır. (Sürrealizm)
II. Bu akıma göre toplum büyük bir laboratuvar, insan da deney konusudur. (Natüralizm)
III. Sanatçılar eserde kendilerini gizlemezler. (Romantizm)
IV. Şiirde anlam açıklığından kaçınırlar. (Sembolizm)
V. Kelimeleri rastgele kullanırlar. (Egzistansiyalizm)

Numaralanmış özelliklerden hangisi parantez içinde verilen akımla ilgili değildir?

A) I B) II C) III D) IV E) V

5. Edebî akımların özellikleri ile ilgili aşağıdakilerden hangisi yanlıştır?

A) Realizm: Gözlem ve eleştiriden yararlanır.
B) Klasisizm: Ahlaka, aklıselime önem verir.
C) Natüralizm: Nahiflik ve zariflik temelini oluşturur.
D) Parnasizm: Şiirde ölçü, uyak ve ses uyumu önemlidir.
E) Romantizm: Millîlik, sanatsal betimleme esastır.

6.
- Akıl, sağduyu, ahlak kuralları önemlidir.
- Üç birlik kuralına uyulur.
- Dilde sadelik ve mükemmelliyetçilik esastır.
- Sanatçı eserinde şahsiyetini göstermez.

Özellikleri verilen edebî akım ve temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Natüralizm - Nâbizâde Nazım
B) Romantizm - Nâmık Kemal
C) Realizm - Recâizâde Mahmut Ekrem
D) Klasisizm - Ahmet Vefik Paşa
E) Sembolizm - Ahmet Haşim

7. (I) Sembolizm, şiirde duygu ve hayali ön plana almasıyla ve öznel özellikler göstermesiyle romantizm akımına benzer. (II) Şairler dış dünyaya dair izlenimlerini kendi hisleri doğrultusunda anlatırlar. III) Eski Yunan ve Latin mitolojisine tutkuları olan sembolistler, sanat için sanat anlayışına göre eserler yazmışlardır. (IV) Şiiri mısralarla yapılmış bir beste olarak gören sembolistler, müzikaliteye önem vermişler; biçim güzelliğini geri plana atmışlardır. (V) Sembolizmin kuramını Stephen Mallermé belirlemiş, Charles Baudealire akımın öncülüğünü yapmıştır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

8. XIX. yüzyılın son yarısında Fransa'da ortaya çıkmış bir akımdır. Şiirde gerçekçilik olarak tanımlanan bu akımda sanat için sanat anlayışı hâkimdir. Dış dünyayı betimlemişler, şiirde nesnellik oluşmasına gayret etmişler, felsefi şiir anlayışını benimsetmeye çalışmışlardır. Ahenk unsurlarını ön plana çıkarmışlar, biçimde mükemmeliği amaçlamışlardır.

Bu parçada sözü edilen sanat akımı ve onun temsilcisi aşağıdakilerden hangisidir?

A) Sürrealizm - Ahmet Hamdi Tanpınar

B) Romantizm - Ahmet Muhip Dranas

C) Sembolizm - Ahmet Haşim

D) Natüralizm - Cahit Sıtkı Tarancı

E) Parnasizm - Tevfik Fikret

9. Klasisizm, romantizm ve realizm birbirinden üstün akımlar değildir. Bu akımların her birinin dünya çapında başarı kazanmış eserlere sahip olduğu açıktır. Bir edebî akımın zirvede olduğu zamanlarda prensipler tartışılır, teoriler iyice yerleşir, yazarlar tarafından eserler iyice hazmedilir ve sonrasında yazılan eserlerin en çok beğenilenler olduğu görülür. Tüm akımlar aslında ne belli bir noktada başlamışlar ne de belli bir noktada sona ermişlerdir. Her akım tarihin belli diliminde diğer akımlara nazaran daha fazla rağbet görmüştür. Bu rağbet o akımın doğuşundan çok sonra bile belli kıstaslarla kendini göstermeye devam etmiştir. Bu nedenle bugün hâlâ birçok eski akımın temel prensiplerini taşıyan eserlere rastlamaktayız. Literatüre baktığımızda yeni bir akımı benimsemiş bir yazarın sonraki eserlerinde daha önce savunduğu akımın varlığını da devam ettirdiğini görürüz. Nitekim edebiyatımızın ilk ---- eserlerinden biri olan *Sergüzeşt* 'in içerisinde zaman zaman ---- üslupkullanılmış, yazar kendi duygularını eserin içine serpiştirmiştir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) romantik - realist

B) klasik - romantik

C) realist - romantik

D) romantik - klasik

E) realist - klasik

1. Yaşamdaki sürekli değişimin sanata da yansıması gerektiğini vurgulayan bu akımın temsilcileri; yaşamın sürekli değişimine, dinamizmine uygun yeni anlatım yolları ve biçimleri kullanmışlardır. Onlara göre makine ve hız, sanatın her alanına sokularak geleceğe yönelmelidir. Onlar geleneksel sanat anlayışına karşı çıkarak bir bakıma makineye olan hayranlığın türküsünü söylemişlerdir. Ölçülü, kafiyeli şiiri reddedip serbest nazım biçimleriyle ve yepyeni sözcüklerle eserler vermeyi amaçlamışlardır.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Dadaizm

B) Egzistansiyalizm

C) Sürrealizm

D) Empresyonizm

E) Fütürizm

2. 20. yüzyılın en etkili akımlarından biri olan ----, felsefede doğmuş fakat edebiyat eserleriyle yaygınlaşmıştır. İnsan doğasını reddederek insanı “sürekli bir oluş” hâlinde tanımlar. Öznellikten hareket eder ve insanı temelde bırakılmışlık, sorumluluk, bunaltı kavramlarıyla ilişkisi bakımından ele alır. 1930’larda güçlenerek İkinci Dünya Savaşı yıllarında asıl gücüne ulaşmıştır. Akımın sistematik anlamda kurucusu kabul edilen Jean Paul Sartre felsefesini roman, oyun, senaryo ve denemelerle aktarmıştır. Bu akımın düşünür ve edebiyatçıları arasında Soren Kierkegaard, Martin Heidegger, Jean Paul Sartre, Albert Camus, Simone de Beauvoir, Franz Kafka, Milan Kundera gibi isimler sayılabilir. Türk edebiyatında akımın temsilcileri arasında Oğuz Atay ve Yusuf Atılgan’ı saymak mümkündür.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki akımlardan hangisi getirilmelidir?

A) empresyonizm

B) ekspresyonizm

C) sürrealizm

D) parnasizm

E) egzistansiyalizm

3. ---- yazar çirkinliklerden nefret eder ve kendini bu çirkinliklerden kurtarmak ister. ---- yazar ise bu çirkinliklere yoğunlaşarak, heyecan ve şevkle çirkinlikleri açıklar; öyle ki bu çirkinliklerin doğal olduğunu bile savunur.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangileri sırasıyla getirilmelidir?

A) Natüralist - Realist

B) Realist - Romantik

C) Realist - Natüralist

D) Romantik - Natüralist

E) Sembolist - Realist

4. Konular insan tabiatına uygundur. Ancak sanatçılar, hayatta nadir görülen, acayip, gülünç ve kaba sayılan vakaları konu edinmediler. Yabancı, köylü gibi tipleri hem seçkin idealine hem de tabiatın genel tiplerine aykırı buldukları için eserlerinde yansıtmadılar. İdeal insanı aradılar, onlara göre ideal insan; her yerde, her çağda aranılan ve yaşayabilen insandır. Böylelikle âdeta hümanizmi devam ettirdiler. ---- bu yönüyle de kendinden sonra gelecek edebî akımlardan ayrılır. Ayrıca bu akımda diğer akımlara nazaran roman türü ihmal edilmiştir. Bu akım kendini daha çok şiir ve tiyatro türünde gösterir.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdaki edebî akımlardan hangisi getirilmelidir?

A) Klasisizm

B) Romantizm

C) Parnasizm

D) Sembolizm

E) Natüralizm

5. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi romantizmin Türk edebiyatındaki temsilcilerinden biridir?

A) Ömer Seyfettin
B) Yahya Kemal Beyatlı
C) Mehmet Rauf
D) Mehmet Âkif Ersoy
E) Sâmipaşazâde Sezâi

6. Aşağıdakilerden hangisi klasisizmin temsilcilerinden biri değildir?

A) Bouileau
B) Corneille
C) Moliére
D) Fenelon
E) Puşkin

7. Edebiyatta devrin ortak kaygılarını dile getiren, alelade insanların yaşamlarından kesitler veren bir akım olarak tanımlanır. Pozitivizmin edebiyata yansıması şeklinde tanımlanan akım, nativizmin (doğuştancılık) yerini ampirizme bıraktığı bir devirde gelişir. Tecrübeyi ve gözlemi esas alan felsefi düşüncenin hâkim olduğu devirde tek otorite gözler ve ellerdi. Makine uygarlığı, toplumsal ve ekonomik ihtiyaçlar; maddi değerleri ön plana çıkarmış, materyalizmi körüklemiştir. Bu ortamda romancılar gerçeği tüm çıplaklığı ile öznel bir katkıda bulunmadan aksettirme yöntemini benimserler. Bir doktrin, bir estetik görüş olarak 1850'li yıllarda kendisinden önceki akıma tepki olarak doğar.

Bu parçada dile getirilen düşünceler aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisiyle ilişkilendirilebilir?

A) Klasisizm
B) Romantizm
C) Realizm
D) Natüralizm
E) Parnasizm

8. Aşağıdaki sanatçılardan hangisi realizmin Türk edebiyatındaki temsilcilerinden biridir?

A) İbrahim Şinâsi
B) Abdülhak Hâmit Tarhan
C) Sâmipaşazâde Sezâi
D) Beşir Fuat
E) Ahmet Hamdi Tanpınar

9. XIX. yüzyılda ortaya çıkan bu akımda müzikalite ve anlam kapalılığı ön planda tutulmuştur. Şairler, dış dünyanın insan üzerindeki etkisini farklı yollarla anlatmıştır. Fransız edebiyatından Baudelaire, Mallarmé, Valery bu akımın en önemli temsilcilerindendir.

Aşağıdaki sanatçılardan hangisi bu parçada söz edilen edebî akımı benimseyenlerden biri değildir?

A) Cahit Sıtkı Tarancı
B) Melih Cevdet Anday
C) Ahmet Muhip Dıranas
D) Necip Fazıl Kısakürek
E) Ziya Osman Saba

1. XIX. yüzyılın sonlarında Fransa'da ortaya çıkmış bir sanat akımıdır. Hayatı bilimsel bir nesnellikle ele alan, gerçeği anlatmayı aşırıya vardıran bir sanat akımıdır. Doğayı anlatırken deney yöntemine başvurması nedeniyle kendisinden önceki akımdan ayrılır. Bu akımı savunanlar, kişi ve olaylara bir bilim adamı gözüyle yaklaşırlar. Biçim güzelliği, üslup kaygısı taşımazlar. Halkın kolayca anlayabileceği yalın ve anlaşılır bir dil kullanırlar. Tiyatroda, kostüm ve dekora önem verirler. Bu akımı benimseyenlerin eserlerine genel olarak kötümserlik havası hâkimdir.

Bu parçada söz edilen edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Fütürizm

B) Natüralizm

C) Parnasizm

D) Sürrealizm

E) Kübizm

2. Kendi kendisine, içinden, annesine benzememek için yemin ederken aklına başka bir şey geliyordu. Ta küçüklüklerinden beri Peyker'e babasına benzer, Bihter için annesine çekmiş derlerdi. Madem ki bunu söylemekte herkes müttefikti (birleşikti), demek hakikatte o annesine benziyordu. Bu müşabehetten (benzerlikten) korkardı. Kalbinde bir şey vardı ki cismani müşabehetin hayatlarını da benzeteceğini zannettirir ve onu titretirdi.

Bu parçadan hareketle aşağıdaki akımlardan hangisine ulaşılabilir?

A) Egzistansiyalizm

B) Natüralizm

C) Romantizm

D) Sürrealizm

E) Klasisizm

3. ---- kesin kuralları olan bir akımdan ziyade serbest bir şekilde kurulmuş bir topluluğun estetiğine işaret ettiğinden tanımlanması zordur. Genel bir tanım yapılacak olursa başlangıcı Baudelaire'in *Kötülük Çiçekleri*'ne uzanan, 1880'li yıllarda, önce edebiyatta sonra resimde ortaya çıkan, gerçekçiliğe karşı çıkan, görünenin ötesindeki gerçekliği anlatmayı esas alan; telkini, serbest çağrışımı, özgürlüğü öne çıkaran ve geleneksel kalıpları yıkmayı amaçlayan getirdikleriyle 20. yüzyıl modernizmini şekillendirmiş bir edebiyat ve sanat akımıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) Romantizm

B) Dadaizm

C) Sürrealizm

D) Sembolizm

E) Parnasizm

4. Yeşil dikenler içinden, yosunlu bir yardan

Sukût eder gibi indik deniz kenarına.

Yağardı sâhili süsleyen ağaçlardan

Sadefli kumlara titrek, narin bir gölge.

Bu dizeler hangi edebî akımın etkisiyle yazılmış olabilir?

A) Klasisizm

B) Parnasizm

C) Realizm

D) Sembolizm

E) Romantizm

5. **Aşağıdaki özelliklerden hangisi hem parnasizm hem de sembolizm için geçerlidir?**

A) Sanatçılar, Yunan mitolojisindeki ilham perilerinin yaşadığına inanarak şiir yazar.

B) Sanatçılar konularını tarihten alarak uzak ülkeleri eserlerinde işlemiştir.

C) Sadece şiir türünde etkili olmuştur.

D) Romantizme tepki olarak ortaya çıkmıştır.

E) Sanatçılar duygu ve hayalin dış dünyadaki gerçeklikle anlatılamayacağı görüşündedir.

6. Bir bilim insanı nasıl ki laboratuvarında tabiat olaylarını bilimsel bir metotla inceliyor ve birtakım sonuçlara ulaşıyorsa insanın duygu, düşünce dünyasını ve bunların farklı şekillerdeki yansımalarını açıklamak için de aynı bilimsel metotlar kullanılabilir. Çünkü insan; çevre, soyaçekim ve biyolojik kalıtımdan gelen birtakım etkilerin bütünüdür.

Bu parçada söz edilenlerle aşağıdaki edebî akımların hangisiyle ilişki kurulabilir?

A) Parnasizm

B) Natüralizm

C) Realizm

D) Klasisizm

E) Romantizm

7. Türk şiirinde Servetifünun Dönemi'nden itibaren yeni ve orijinal imgeler daha sık görülmeye başlar. Bunda ---- ve ---- etkisi büyüktür. Dönemin Cenap Şahabettin'le birlikte iki büyük şairinden biri olan Tevfik Fikret'in şiirlerinde de orijinal imgelere fazlasıyla rastlanır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdaki sözcüklerden hangileri getirilmelidir?

A) sembolizm - parnasizm

B) romantizm - fütürizm

C) egzistanyalizm - klasisizm

D) romantizm - parnasizm

E) sembolizm - realizm

8. Bizim edebiyatımızda bu akımın ilk örneklerini Tanzimat Dönemi'yle başlayan süreçte Sâmipaşazâde Sezai'nin *Sergüzeşt*, Recâizâde Mahmut Ekrem'in *Araba Sevda*'sı adlı romanlarında görebiliriz. Sezâi'nin hikâyelerinde 'doğa güzellikleri, insan ve üslup' dengeli bir uyum içinde verilir. Onun eserleri ---- geçişin örneklerindendir.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

A) realizmden romantizme

B) romantizmden natüralizme

C) natüralizmden parnasizme

D) romantizmden realizme

E) klasisizmden realizme

9. **Türk şiirinde vezinle müzik oluşturulması fikrini hayata geçiren sanatçı aşağıdaki edebiyat akımlarından hangisinin savunucusu olabilir?**

A) Natüralizm

B) Parnasizm

C) Sembolizm

D) Klasisizm

E) Realizm

10. (I) Fransız yazar Victor Hugo *Cromwell* adlı oyununun ön sözünde romantizmin kuramını belirler ve üç yıl sonra sahnelediği *Hernani* adlı oyunuyla bu kuramı uygulamaya geçirir. (II) Böylece romantizm ekol hâlini alır. (III) Romantizme ihtiyaç duyduğu kuramı sunan Hugo, romantik ekolün kurucusu ve önderi olur. (IV) Romantizm Türk edebiyatında Namık Kemal'le belirginleşir. (V) İlk Türk romantik yazar kabul edilen Kemal, 1884 yılında yazdığı *Vatan yahut Silistre* oyununun ön sözünde Türk romantizminin kuramını belirler.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

1. XVIII. yüzyılın sonlarında Orta Çağ monarşisinin sanat anlayışına tepki olarak ortaya çıkmış bir edebî akımdır. Sanatçılar eserlerinde kişiliklerini gizlemezler, görüşlerini açıkça belirtirler. Aşk, ölüm, doğa başlıca konularıdır. Edebiyattaki kalıplaşmış sözcükler yerine, günlük konuşma dilini kullanmayı tercih ederler. Her kesimden insan eserlerinde görülür. Duygu, coşku, hayal gücü, öznellik ön plandadır.

Bu parçada tanıtılan edebî akım aşağıdakilerden hangisidir?

A) Realizm
B) Romantizm
C) Klasisizm
D) Parnasizm
E) Sembolizm

2. Güzel gözler tül ardında görünsün
Gün ışığı titremeli şiirinde
Ak yıldızlar maviliğe bürünsün
Ilgıt ılgıt sonbahar göklerinde.
Hep musiki, biraz daha musiki;
Havalanan bir şey olmalı mısra
Deli bir gönülden kalkıp gitmeli
Başka göklere, başka sevdalara.

Bu dizelerin içeriğinde şiire özgü dile getirilen özellikler ile aşağıdaki hangi akım arasında ilişki kurulabilir?

A) Parnasizm
B) Sembolizm
C) Kübizm
D) Sürrealizm
E) Fütürizm

3. Edebî sanat akımlarından ---- kuramcısı Boileau, ---- adlı eserinde, "Akıl ve mantığı seviniz, eserleriniz görkem ve değerini ondan alsın." diyerek bu akımın en önemli özelliklerinden olan akıl ve sağduyu hâkimiyetini açıklamıştır.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi sırasıyla getirilmelidir?

A) realizmin - *Madam Bovary*
B) sembolizmin - *Kötülük Çiçekleri*
C) romantizmin - *Cromwell*
D) klasisizmin - *Şiir Sanatı*
E) natüralizmin - *Bilgi Ağır*

4. Atımı istedim evin göğü gerindi
Çin gülleri bir yerden ordan geliyordum
Öyle sular dağların üstüydü isminiz
Yeşil, o solukları gibi rüzgarların
Bir bin yıl rüzgar değirmeninizde kaldım

Teb kralları gibiydim öyle yalnızdım
Bir çağda seni bu beyazlığında tuttum
Ak, sabah kalyonlarım hep gökyüzündeydi
Ben rüzgar değirmeninizde kaldım

İşte ellerin o dünya kadar Akdeniz
Hansı, gecenin pancurunda Berk kuşlarım
Ey benim sığlığım eskim karanlığım siz
Yitik gülüşünün açtığı sular şimdi
Ben o gecelerde saçıydım çocukların
Bir bin yıl rüzgar değirmeninizde kaldım

Bu şiir aşağıdaki akımların hangisinin etkisinde yazılmış olabilir?

A) Parnasizm
B) Empresyonizm
C) Sürrealizm
D) Dadaizm
E) Egzistansiyalizm

5. Aşağıdaki sanatçıların hangisi natüralizmin temsilcilerinden <u>değildir</u>?

A) Alphonse Daudet

B) Emile Zola

C) Guy de Maupassant

D) Concourt Kardeşler

E) James Joyse

6. Aşağıdakilerden hangileri gerçekliği ele alışları bakımından realizmle aynı doğrultudadır?

A) Natüralizm - Parnasizm

B) Romantizm - Natüralizm

C) Parnasizm - Romantizm

D) Klasisizm - Sembolizm

E) Sembolizm - Romantizm

7. Aşağıda verilen hangi Türk edebiyatı sanatçısı ile Batı edebiyatı sanatçısı aynı edebî akıma bağlı <u>değildir</u>?

A) Ahmet Muhip Dıranas - Mallarme

B) Halide Edip Adıvar - Dostoyevski

C) Abdülhak Hâmit Tarhan - Victor Hugo

D) Nâbizâde Nâzım - John Steinbeck

E) Reşat Nuri Güntekin - Schiller

8. Aşağıdaki sanatçılardan hangileri aynı edebî akıma bağlıdır?

A) Yahya Kemal Beyatlı - Edgar Allan Poe

B) Cenap Şahabettin - Alphonse Daudet

C) Hüseyin Rahmi Gürpınar - Emile Zola

D) Memduh Şevket Esendal - Victor Hugo

E) Refik Halit Karay - Racine

9. Aşağıdakilerin hangisinde belirtilen özellik parantez içindeki akımla ilgili <u>değildir</u>?

A) Sanat tabiatın fotoğrafı olmalıdır, düşüncesini benimseme (Natüralizm)

B) Konunun işleniş biçimine önem verme (Klasisizm)

C) Güzelliğin anlam kapalılığında olduğunu düşünme (Sembolizm)

D) Dehanın yürekte, hayalde, duyguda olduğunu düşünme (Parnasizm)

E) Gerçeklere, gözlem ve belgelere önem verme (Realizm)

10. (I) Klasisizm akıl ve sağduyu ile yetinmeyip bir anlamda aklı bilimin emrine verir, gerçeği bilimle sınırlamak ister. (II) Klasik eserlerde biçim ve anlatımda kusursuzluk, ilke olarak benimsenmiştir. (III) Klasisizmi benimsemiş sanatçılar Eski Yunan ve Latin kaynaklarına yöneldiklerinden konularını tarihten ve mitolojiden almışlardır. (IV) Sanatçılar kahramanlarını soylulardan seçmişlerdir. (V) Kötü sözlere, çirkin ifadelere eserlerinde yer vermemişlerdir.

Bu parçada numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışı vardır?

A) I B) II C) III D) IV E) V

GİRİŞ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. TEST	A	C	B	E	C	E	E	B	E	B	C	C
2. TEST	B	B	A	E	D	E	E	E	D	D	E	C
3. TEST	D	B	C	C	D	B	E	C	A	C		
4. TEST	E	D	E	A	A	D	C	E				

ŞİİR BİLGİSİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. TEST - A	E	D	D	A	C	A	B	C	E	B	B	A	C	A
1. TEST - B	D	A	B	E	A	B	E	C	D	C	C	A		
1. TEST - C	C	D	B	A	B	B	A	C	E	E	E			
2. TEST - A	E	B	E	D	E	A	C	B	C	A	A	B		
2. TEST - B	E	C	D	A	B	A	C	A						
2. TEST - C	B	C	A	A	E	E	D	B	D	C	A	D		
3. TEST - A	C	D	D	C	B	D	A	C	C	B	E			
3. TEST - B	A	C	E	D	A	C	B	E	E					
3. TEST - C	E	A	E	B	A	C	D	E	C	A				
4. TEST - A	B	D	A	A	C	E	B	C	E	D				
4. TEST - B	E	C	D	A	D	E	C	B	C					
4. TEST - C	D	E	C	B	D	E	C	D	B					

İSLAMİYET ÖNCESİ TÜRK ŞİİRİ, GEÇİŞ DÖNEMİ ESERLERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. TEST	E	B	D	E	C	C	C	E	A	D	A	E	C
2. TEST	B	D	E	B	D	A	B	C	B				
3. TEST	E	C	C	E	E	D							
4. TEST	E	B	D	A	B	D	B	D	A	C	C		

HALK ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. TEST - A	B	E	D	E	B	B	E	C	C	B	D	A	C	A	B
1. TEST - B	D	A	D	C	D	C	D	D	B	C	E	B	B	D	C
2. TEST - A	C	E	D	E	C	B	D	B	A	A	E	D			
2. TEST - B	E	C	C	D	D	C	A	B	B	D	B				
3. TEST - A	C	B	B	D	C	C	A	D	E	A					
3. TEST - B	C	E	D	A	C	E	D	B	D	D					
4. TEST - A	D	C	A	B	A	E	B	C	B	B	E	C			
4. TEST - B	D	E	D	B	C	C	A	B	E	C	E	E			

DİVAN ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1. TEST	B	D	E	D	C	D	D	A	C	D	C	E	C	D
2. TEST	D	C	C	D	E	A	D	B	E	B	E	E		
3. TEST	D	E	D	D	A	D	C	A	C					
4. TEST	E	C	D	B	A	C	B	A	B	C	E			

TANZİMAT DÖNEMİ ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. TEST	C	B	B	D	A	D	C	A	A	E	B	D	C
2. TEST	C	A	D	A	E	C	D	D	A	B			
3. TEST	D	C	A	A	D	A	C	D	B	C	C		
4. TEST	A	A	E	D	D	B	C	D	E	E			

SERVETİFÜNUN DÖNEMİ ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. TEST	E	A	C	A	A	D	D	E	E	A	D
2. TEST	C	D	B	A	A	C	C	D	C	A	
3. TEST	D	C	C	D	C	D	E	B	A	B	
4. TEST	E	D	D	A	D	D	B	D	C	E	E

FECRİATİ DÖNEMİ ŞİİRİ VE MİLLÎ EDEBİYAT ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. TEST	D	A	B	D	D	C	E	D	B	C	E
2. TEST	A	B	B	A	C	A	A	D	A	E	
3. TEST	D	D	E	C	C	A	E	A	B	A	
4. TEST	E	D	E	D	E	C	D	E	D	E	

CUMHURİYET'İN İLK YILLARINDA ŞİİR, TÜRKİYE DIŞINDA ÇAĞDAŞ TÜRK ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. TEST	E	D	B	C	E	D	B	B	E	D	D	A
2. TEST	B	D	D	C	B	D	A	D	D	E		
3. TEST	E	A	D	C	E	D	C	B	D	E	E	A
4. TEST	E	D	D	A	D	A	A	B	C	D		

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE SAF ŞİİR, CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TOPLUMCU ŞİİR

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. TEST	A	C	A	C	A	A	C	A	C	E
2. TEST	C	C	D	E	C	D	D	E	B	
3. TEST	B	C	A	D	A	D	A	B	A	A
4. TEST	D	B	C	D	E	B	E	D		

MİLLÎ EDEBİYAT ANLAYIŞINI YANSITAN ŞİİR, GARİP HAREKETİ, İKİNCİ YENİ ŞİİRİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. TEST	D	B	E	D	D	C	C	A	E	E	C
2. TEST	E	D	A	C	E	D	A	E	C	C	
3. TEST	C	B	D	E	B	A	E	E	D	A	
4. TEST	D	B	E	B	A	E	D	C	D	C	

DİNÎ DEĞERLERİ, GELENEĞE DUYARLIĞI VE METAFİZİK ANLAYIŞI ÖNE ÇIKARAN ŞİİR, 1960 SONRASI TOPLUMCU EĞİLİMLERİ YANSITAN ŞİİR											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. TEST	D	D	E	A	C	D	C	A	E	B	
2. TEST	C	E	A	E	A	D	B	C	B	D	D
3. TEST	B	C	C	B	A	B	E	E	A		
4. TEST	B	C	A	E	D	B	C	D	B		

1980 SONRASI TÜRK ŞİİRİ, CUMHURİYET SONRASI HALK ŞİİRİ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. TEST	E	B	C	D	D	E	D	A	E	A
2. TEST	B	D	B	D	A	E	A	D	D	A
3. TEST	A	D	D	B	C	B	C	D		
4. TEST	C	B	E	D	D	A	B	C		

MASAL, FABL													
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. TEST	D	B	C	B	E	A	B	D	A	C	A	E	D
2. TEST	B	A	C	D	A	C	A	D	B	C	B	D	
3. TEST	D	E	B	B	C	A	E	C	D	A	A		
4. TEST	E	C	B	D	C	B	D	A	C				

DESTAN, EFSANE															
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
1. TEST	C	E	B	B	A	B	C	E	E	D	E	A	E	B	D
2. TEST	B	C	D	D	C	C	C	B	A	D	A				
3. TEST	C	B	E	E	B	D	D	E	D	E	D				
4. TEST	C	C	D	B	B	A	D	E	D						

HİKÂYE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. TEST - A	B	E	E	A	D	E	C	A	D	B	E	E
1. TEST - B	E	B	D	C	A	C	A	E	B	E	B	D
2. TEST - A	E	C	A	C	B	B	A	D	C	E	D	
2. TEST - B	C	B	D	E	C	A	B	A	B	C	E	B
3. TEST - A	A	C	D	D	E	C	E	B	A	C		
3. TEST - B	D	B	E	E	A	C	A					
4. TEST - A	C	D	B	E	A	D	C	B	E			
4. TEST - B	E	D	C	C	B	B						
4. TEST - C	A	E	A	C	A	E	C	A				

DEDE KORKUT HİKÂYELERİ, HALK HİKÂYESİ, CENKNAME, MESNEVİ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. TEST	A	E	A	D	C	D	A	A	C	D	C	E	D
2. TEST	B	D	D	B	D	B	C	A	A	E	E	B	C
3. TEST	A	A	E	D	C	B	C	D	B	A	D		
4. TEST	C	D	A	E	C	C	E	C	E	E			

TANZİMAT, SERVETİFÜNUN, FECRİATİ DÖNEMİ HİKÂYE-MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ HİKÂYE	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. TEST	C	D	D	E	A	E	E	D	D	B	B	D
2. TEST	D	D	C	B	C	E	A	D	D	C	E	
3. TEST	D	D	B	D	E	C	E	B	E	C		
4. TEST	B	A	B	B	D	A	E	C	A	D	B	

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE HİKÂYE (1923-1940 VE 1940-1960)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1. TEST	D	C	D	E	A	B	B	D	D	A	A	C
2. TEST	A	E	B	A	D	E	B	A	C	A	E	
3. TEST	C	B	A	D	B	B	D	C	D	E		
4. TEST	D	A	C	E	C	D	E	A	A	E	C	

1960 SONRASI HİKÂYE VE KÜÇÜREK HİKÂYE																				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**										
1. TEST	D	E	E	E	C	A	C	E	D	D										
2. TEST	E	B	C	D	C	E	C	D	A	E										
3. TEST	D	D	C	B	A	A	C	B	C											
4. TEST	A	B	C	B	C	D	C	B	A											

ROMAN																				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**						
1. TEST - A	D	E	B	D	B	C	A	E	C	B	A	D	C	E						
1. TEST - B	D	B	C	B	A	E	A	C	E	D	B									
2. TEST - A	A	C	B	E	C	B	A	B	D	C	E	C	D							
2. TEST - B	C	E	C	B	B	D	E	D	E	C	A									
3. TEST - A	A	D	D	B	A	E	B	E	C	C										
3. TEST - B	A	B	E	D	E	A	D	C												
4. TEST - A	A	B	D	C	D	C	E	A												
4. TEST - B	B	B	E	A	E	D														

TANZİMAT, SERVETİFÜNUN, MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ'NDE ROMAN, DÜNYA EDEBİYATINDA ROMAN																				
	1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**	**9**	**10**	**11**	**12**	**13**	**14**						
1. TEST - A	C	E	D	C	E	E	B	D	A	C										
1. TEST - B	D	A	C	E	C	B	D	A	A	E	E	E	B	A						
2. TEST - A	E	D	D	C	A	C	A	E	C											
2. TEST - B	A	C	B	E	D	E	B	B	C	D	A									
3. TEST - A	E	E	A	B	A	D	E	E												
3. TEST - B	E	C	E	B	A	B	A	E	A	D	C									
4. TEST - A	B	B	A	A	D	A	B	B	D	A										
4. TEST - B	D	A	C	B	C	B	D	D	E											

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE ROMAN (1923-1950)																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13							
1. TEST	E	E	B	B	A	E	C	B	C	A	C									
2. TEST	D	B	C	D	D	A	D	A	D	E	B	B	E							
3. TEST	E	B	B	A	A	C	D	A	B	A	D	C	C							
4. TEST	B	D	E	A	D	C	D	D	B	E	C									

1950 SONRASI TOPLUMCU GERÇEKÇİ, MİLLÎ- DİNÎ DUYARLILIKLARI YANSITAN, BİREYİN İÇ DÜNYASINI ESAS ALAN, MODERNİST VE POSTMODERNİST ROMAN																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9											
1. TEST	B	C	D	E	A	C	E	A												
2. TEST	C	B	E	E	B	C	A	D	A											
3. TEST	D	A	E	A	C	E	C	D												
4. TEST	D	C	B	E	A	C	E	E												

TİYATRO																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11									
1. TEST	D	E	C	B	A	D	E	C	E	A	A									
2. TEST	A	B	D	E	B	A	C	D	E	B										
3. TEST	E	B	B	D	A	E	B	C												
4. TEST	B	E	A	C	D	D	C	A	C	D										

GELENEKSEL TÜRK TİYATROSU, TANZİMAT,SERVETİFÜNUN, FECRİATİ, MİLLÎ EDEBİYAT DÖNEMİ TİYATRO																				
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16				
1. TEST	E	C	A	B	C	A	C	B	E	E	D	C	C	B	D	B				
2. TEST	C	B	C	C	E	E	E	D	E	B	E	D								
3. TEST	C	A	E	A	A	A	E	B	D	E										
4. TEST	B	D	A	C	D	E	E	D	E	C										

CUMHURİYET DÖNEMİ'NDE TİYATRO (1923-1950)																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11								
1. TEST	D	D	E	C	A	C	E	B	D	C	B								
2. TEST	A	B	A	B	C	B	D	E	D	E									
3. TEST	A	C	C	D	B	C	B	C	B										
4. TEST	B	C	D	B	D	C	B	D	C	D									

1950 SONRASI TÜRK TİYATROSU																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13						
1. TEST	D	C	A	B	B	D	E	A	C	B	A	C	D						
2. TEST	B	D	A	B	E	D	D	A	E	B	E								
3. TEST	C	A	B	A	C	B	E	E	B	D	D	D							
4. TEST	E	A	C	A	B	E	C	D	C	B	B	D							

ÖĞRETİCİ METİNLER																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12							
1. TEST	B	D	C	D	A	A	A	C	D	D	E	B							
2. TEST	C	B	C	C	B	C	B	B	B										
3. TEST	C	B	B	D	A	A	D	E	C										
4. TEST	B	D	E	D	B	E	E	D	D										

EDEBÎ AKIMLAR																			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10									
1. TEST	C	D	B	E	C	D	C	E	C										
2. TEST	E	E	C	A	A	E	C	C	B										
3. TEST	B	B	D	B	C	B	A	D	C	E									
4. TEST	B	B	D	C	E	A	E	C	D	A									

https://ogmmateryal.eba.gov.tr/gorsel-kaynakca